SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM
TÖRTÉNELEMTUDOMÁNYI DOKTORI ISKOLA

Döbör András

SAJTÓPOLITIKA ÉS POLITIKAI SAJTÓ MAGYARORSZÁGON A 18. SZÁZAD VÉGÉN ÉS A 19. SZÁZAD ELSŐ FELÉBEN

Felvilágosodás- és reformkori magyar nyelvű hírlapok a nemzeti identitás, a modernizáció és a polgári átalakulás szolgálatában

PhD. értekezés

Témavezető:

Dr. Zakar Péter
főiskolai tanár

Szeged

2015

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés……..... 5
2. Sajtópolitika és cenzúra Magyarországon a kezdetektől 1840-ig..... 12
2.1. A sajtócenzúra definíciója és történeti előzményei……..... 12
2.2. A könyv- és sajtócenzúra kezdetei Magyarországon……..... 15
2.3. A felvilágosult abszolutizmus sajtópolitikája, és
a „pozsonyi cenzúra" kora…… 22
2.4. A jozefinizmus sajtópolitikája, II. József sajtórendelete és
a „bécsi cenzúra" kialakítása…… 26
2.5. A konzervatív abszolutizmus cenzúrája……..…….... 33
3. A teréziánus lapszerkesztő, Rát Mátyás és
a pozsonyi Magyar Hírmondó…….. 61
3.1. A pozsonyi Magyar Hírmondó történetének vázlatos áttekintése…… 61
3.2. A pozsonyi Magyar Hírmondó az indulás, és
Mária Terézia halálának évében…….. 66
3.3. A látótér szélesítése a külföldi tudósításokban…… 70
3.4. A hazai tudósítások a nemzeti kultúra és
a gazdasági modernizáció szolgálatában…..…… 73
3.5. Összegzés……..…….. 79
4. A jozefinista Szacsvay Sándor és a bécsi Magyar Kurír…….. 81
4.1. Az előzmények…… 81
4.2. A Magyar Kurír 1789. évfolyamának vizsgálata…….……..... 84
4.3. A Magyar Kurír és a cenzúra harca – Szacsvay
eltávolítása a lap éléről…….……..... 96
4.5. A kegyvesztett Szacsvay és a Magyar Kurír további története..……..... 102

5. A rendi nacionalista bécsi Magyar Hírmondó,
Görög Demeter lapja a konzervatív fordulat évében…..... 104
5.1. A Hadi és Más Nevezetes Történetek (később bécsi
Magyar Hírmondó) alapítása és vázlatos története 1793-ig……..... 104
5.2. A bécsi Magyar Hírmondó a konzervatív fordulat évében……..... 117
6. Helmeczy Mihály és a Jelenkor a reformkorban……..... 124
6.1. Széchenyi István sajtópolitikája, szerepe a Jelenkor
indulásában és Helmeczy Mihály főszerkesztővé választásában…….. 124
6.2. A Széchenyi által kiválasztott lapszerkesztő és kiadó,
Helmeczy Mihály személye, személyisége, kapcsolatrendszere
a pesti író-újságíró társadalomban…….. 127
6.3. A Jelenkor a nemzeti identitás és a polgári átalakulás
szolgálatában az 1830-as években……..... 142
6.3.1. Tartalomelemzés……..... 142
6.3.2. Kulcsszóvizsgálat……..…… 145
6.3.3. Nemzetközi híranyag statisztikai vizsgálata……..... 164
6.4. A Jelenkor politikai szerepének és jelentőségének értékelése…… 167
7. Összegzés……..…… 169
8. Felhasznált irodalom…… 172
9. Felhasznált források…… 179
9.1. Levelek, levéltári források…… 179
9.2. Hírlapok (korabeli, elsődleges források)…… 181
9.3. Egyéb nyomtatványok (forrásközlésekből)…… 182
9.4. Cenzúrarendeletek, cenzúrautasítások, ügyiratok (forrásközlésekből)…….. 182
9.5. Törvények (adatbázisból)…… 183

10. Függelék. *Jelenkor. Politikai tekintetben a' két haza 's külföld hírleveleiből 1832-1838. közötti lapszámainak teljes belpolitikai híranyagának mutatója és tartalmi kivonata*……..... **184**
10.1. Jelenkor 1832. évfolyam…… **185**
10.2. Jelenkor 1833. évfolyam…… **221**
10.3. Jelenkor 1834. évfolyam…… **267**
10.4. Jelenkor 1835. évfolyam…… **319**
10.5. Jelenkor 1836. évfolyam…… **366**
10.6. Jelenkor 1837. évfolyam…… **416**
10.7. Jelenkor 1838. évfolyam…… **477**

1. Bevezetés

Munkámban a felvilágosodás és reformkori magyar nyelvű sajtó, azon belül is a politikai hírlapírás történetét és a korabeli kormányzati sajtópolitika összefüggéseit vázolom fel. Továbbá a pozsonyi Magyar Hírmondó, a Magyar Kurír és a Hadi és Más Nevezetes Történetek (később bécsi Magyar Hírmondó) című felvilágosodás-korabeli, valamint a Jelenkor című reformkori hírlap kulturális, társadalmi és politikai szerepének vizsgálatát mutatom be a sajtótörténet új, társadalomtörténeti szempontú, analitikus kutatási irányának megfelelően, amely képessé válhat hozzáadott értékkel szolgálni a hagyományos, a tartalmat ismertető, a kulturális-társadalmi kontextust mellőző sajtótörténeti felfogáshoz képest. Ez a módszer új szempontok, elemzési módok, valamint források kutatásba történő bevonását jelenti. Az új megközelítés egyik lehetősége, ahogyan azt Gyáni Gábor egy nemrég megjelent tanulmányában kifejtette, a társadalmi kontextus vizsgálata, a sajtótermék előállításának és készítésének gazdaság- és társadalomtörténete, az újságírók társadalomtörténete, valamint a sajtó és a politikai kultúra belső összefüggésének kutatása.[1]

Gyáni szerint az 1990-es és 2000-es évek vállalkozás- és polgárságtörténeti kutatásai[2] néhány kisebb próbálkozástól[3] eltekintve nem érintették a sajtóvállalkozásokat és a sajtóvállalkozókat, sem a modern sajtóüzem, mint vállalkozási forma kialakulásának történetét, nemhogy annak 19. századi korai előzményeit. Holott fontos feladat lenne a polgári átalakulás korát vizsgálva figyelembe venni a sajtót, mint kapitalista vállalkozási formát és teret kellene szentelni a sajtóvállalkozásban érdekelt személyek körének.[4] Itt meg kell jegyeznem, hogy noha a szerző idézett tanulmányában elsősorban a 20. század elejének vállalkozó-története szempontjából teszi megállapításait, de szerintem fontos kutatási terület lehet a 19. századi előzményeinek feltárása is. Mégpedig elsősorban annak a fejlődési folyamatnak a bemutatása, mely a felvilágosodás korabeli marginalizálódott értelmiségiektől és kevés tőkével rendelkező könyvkereskedőktől indulva, a reformkori polgári átalakulás korában a szellemi-kulturális elithez tartozó szerkesztőkön és az egyre komolyabb piaci pozíciókat szerző kiadókon keresztül a kiegyezés utáni modern tőkés sajtóvállalkozásokig tart.

[1] **Gyáni 2006.** 57-58. p.
[2] Lásd pl. **Kövér 2002.**; **Sebők 2004.**
[3] **Lipták 1996.**
[4] **Gyáni 2006.** 58-59. p.

Ha már a szerkesztő-újságírókat is megemlítettük, Gyáni szerint élettörténetük szerves része az értelmiség társadalomtörténetének, *„amely rendszerint a professzionalizáció folyamatának vizsgálatát tartja kiemelkedően fontos elemzési szempontnak. Érdekes problémát jelent továbbá az is, hogy miként alakult át az egzisztenciálisan független … értelmiség alkalmazotti értelmiséggé az idők folyamán – ami döntően módosított az értelmiségi szerepek külső és belső meghatározásán, az identitás és az imázs tartalmán is. Mindez és még számos ehhez kapcsolódó probléma különösen relevánsnak tűnik az újságírói hivatás (majd egyre inkább funkcionális ismérvekkel jellemzett szakma) belső világának alakulása szempontjából."*[5] A hagyományos sajtótörténet-írás nem érintette e kérdés társadalomtörténeti vizsgálatát, pedig viszonylag szűk mintán kellene a vizsgálódást elvégezni, és ehhez rendelkezésre állnak a szükséges biográfiai adatok. Az újságíró-„társadalom" történetszociológiai elemzése a fentebb taglalt újságírói szerepfelfogás változásának hátterében megbújó társadalmi mozgatórugókra is fényt deríthetne, *„egyúttal tisztábban láthatnánk magunk előtt a politikai önállóság, valamint a politikai kiszolgáltatottság ideálja és valósága közötti állandó dilemma valós súlyát, az arra esetenként adott válaszok eredőit."*[6]

Ennél a témánál megkerülhetetlen a sajtótermék politikai közvélemény-formálásban, vagy ahogy manapság emlegetni szokás negatív éllel, a manipulációban betöltött súlya és szerepe, ennek elemzéséhez azonban sok adattal kell rendelkezni (kik, mennyien, hogyan és milyen környezetben olvasták). Valamint szükségesnek tartom ezen adatok újszerű értelmezését is, és azon helytörténeti kutatások eredményeinek feldolgozását és integrálását, amely pl. az olvasótársaságok és egyéb társas körök és egyletek, illetve a művelődési intézmények, kölcsönkönyvtárak és kabinetek történetére fókuszálnak.

A politikai közvélemény fogalmát azonban nem szabad a mai definíciók alapján megközelítenünk, főképp, ha elfogadjuk John Lukacs megállapítását, aki szerint a közvélemény klasszikus kora a 19. század, amikor az *„egy politikailag tudatos kisebbség véleményét jelentette"*.[7] Lukacs különbséget tesz a 19. századi *közvélemény* és a 20. századi *néphangulat* között, miszerint: *„A klasszikus értelemben vett közvélemény a XIX. század elején hágott delelőre, amikor kézenfekvőnek látták, hogy a köz a nép*

[5] **Gyáni 2006.** 59. p.
[6] **Gyáni 2006.** 60. p.
[7] **Lukacs 2004**. 123. p.

világosabb fejű hányada; hogy szinte mindig kisebbség; hogy a közvélemény egyszerűen nyilvánosságra hozott vélemény; és hogy tagolt, tevőleges, tényleges, míg a néphangulat inkább lehetséges, mint tényleges, kifejeződése pedig rendszerint a közvéleménytől nyert eszmék függvénye."[8]

Ennek értelmében éles cezúra vonható a tömegsajtó kora és az azt megelőző 19. századi sajtó közvélemény és/vagy néphangulat formáló szerepe között, hiszen míg a 19. században a sajtó feladata *„a társadalomban és a sajtót fogyasztó olvasóközönségben már meglévő tudás és vélemény megszólaltatása volt"*, addig a tömegsajtó *„egy efféle tudás és vélemény beléjük csepegtetésében és annak, mint saját véleményüknek a kifejeződésében találja meg igazi hivatását."*[9]

A téma újszerű feldolgozásához a vizsgálandó sajtóterméken kívül új források, gazdasági statisztikák, személyes dokumentumok (naplók, memoárok, irodalmi alkotások) kézbevétele, valamint a sajtószövegek új elemzési módszerei is szükségesek lehetnek. Vizsgálni érdemes a sajtóterméket, mint életmód- és politikai viselkedésmintákat adó médiumot, valamint a korabeli befogadói attitűdöket, olvasói értelmezői kódokat és érzékenységeket. A Gyáni által javasolt „nézőpontváltás" végső célja, hogy a használat kontextusában kezdjük el értékelni a sajtó közeli és távolabbi múltját, illetve annak vizsgálata, hogy mire szolgált az adott sajtótermék a maga korában, mint a valóságot teremtő diskurzusok egyik legfontosabb megnyilvánulása és tárgyi hordozója.[10]

Az új irányt továbbvivő Lipták Dorottya a Magyar Tudományban megjelent tanulmányában az MTA–OSZK Res Libraria Hungariae Kutatócsoport alapvetéseként fogalmazta meg, hogy a könyv és a sajtó történetét a társadalmi élet minden aspektusát felölelő, legszélesebb értelemben vett társadalomtörténet részeként kell felfogni, és globális látásmóddal történő megközelítése kívánatos, *„hogy a jövőben a társadalmi struktúrák és hálózatok együttese termékeként és összetett társadalmi gyakorlat tárgyaként jelenjen meg."*[11] Ugyanitt vetette fel annak vizsgálata szükségességét, hogy miként járulnak hozzá a különböző médiumok a polgári nyilvánosság kifejlődéséhez, meghaladásához, a média által indukált új kommunikációs viselkedési kódok elterjedéséhez. A kutatócsoport téziseinek meghatározó pillérei a sajtótermék

[8] **Lukacs 2004.** 125. p.
[9] **Gyáni 2006.** 61-62. p.
[10] **Gyáni 2006.** 63. p.
[11] **Lipták 2011.** 1123. p.

előállításának, terjesztésének és fogyasztásának folyamata, valamint annak visszhangja, vagyis a kapitalista termelés–terjesztés–fogyasztás gazdaságtanának feltárása, valamint a termék társadalmi és kulturális hatásának kutatása.[12]

A sajtótermék előállítási folyamatának vizsgálata során figyelembe kell venni a 19. századi Magyarországon végbemenő társadalmi-politikai-gazdasági modernizáció folyamatát és jellemzőit, valamint azt, hogyan hatott a változás a sajtótermék fogyasztására. Követni kell a nyomdász-kiadó-kereskedő háromszög viszonyrendszerének átalakulását, a kiadó kulcsfigurává történő átértékelődését. Vizsgálni kell a kiadvány funkciójában bekövetkező változásokat, a nyelvet, illetve azt, hogy miként vált a magyar nyelvű könyv- és újságkiadás a nemzeti kultúra kohéziós erejévé.[13] *„Politikai napilapok esetében mindig az adott társadalmi-politikai kontextusban (lehetőségek-korlátok-alkalmazkodás) kell behatóan elemezni a lapok politikai irányultságát, a polgári jogállam kialakulásában, a parlamentáris rendszer létrejöttében betöltött szerepüket, hirdetéshordozó eszközként hozzájárulásukat a kapitalista piac kiépüléséhez, kultúrateremtő és -szervező tevékenységüket."*[14]

Lipták szerint vizsgálni érdemes ezen kívül az információgyűjtés módját (különösen a távközlési forradalom eszközeit, bekapcsolódásunkat az európai vérkeringésébe), valamint ennek a lapkészítésre gyakorolt hatását, a munkafolyamatok felgyorsulását, a közvélemény kialakulásának folyamatát, manipulációját. Kiemelten kezelendő a könyv és sajtóvállalkozás tőkés üzemmé válásának bemutatása a korporatív céhes iparűzéstől a családi vállalkozáson át a részvénytársaságok működéséig. Ezért fontos a sajtóvállalkozásban részt vevő személyek bemutatása: egyrészt az értelmiségi foglalkozási csoportok társadalomtörténeti helyének megállapítása, valamint a szerkesztői-vállalkozói karrierpályák megrajzolása miatt. És hangsúlyozott kutatási irány lehet a könyvvel, sajtóval való kereskedés is, mint az előállítási folyamat közvetítő láncszeme.[15]

A fogyasztás, felhasználás és visszahatás kérdése az egyik legnehezebben megragadható pillére a kutatásnak, általában csak közvetett forrásokra támaszkodhat a kutató. A folyamat megértéséhez vizsgálni szükséges az olvasó és az olvasás szociokulturális tényezőit, a hozzájutás körülményeit, az olvasási szokások változásait,

[12] **Lipták 2011**. 1123-1124. p.
[13] **Lipták 2011.** 1125. p.
[14] **Lipták 2011.** 1125. p.
[15] **Lipták 2011.** 1126-1127. p.

a demográfiai tényezőket, a lakóhelyi megoszlást, réteg- és jövedelmi helyzetet, szakmai-felekezeti megoszlást, az iskolázottság mértékét, valamint a könyv- és újságolvasás privát, nyilvános és félnyilvános közösségi tereinek (magánkönyvtárak, olvasókörök, kávéházak, klubok, kaszinók, kölcsönkönyvtárak) működését, állományának és olvasói összetételének vizsgálatát. *„A korszak kulcskérdése: miként válik a sajtó a modern magyar közvélemény szócsövévé, visszhangjává. Az olvasóközönség kiszélesedését, a 19. század olvasási gyakorlatát kifejezetten úgy kell bemutatni, mint az extenzív olvasásra történő fokozatos átállást. Ebben az értelemben is kiemelkedő szerepet játszanak az időszaki sajtótermékek, melyek eleve extenzív olvasást igényelnek."*[16]

Végül szükségesnek mutatkozik a sajtótörténeti elemzések során a beszédmód vizsgálata, a szerkesztők és támogatóik politikai intencióinak megragadására. Hírlapok esetében a szerkesztőknek pusztán a hírműfaj sajátosságai miatt is, kevesebb lehetőségük van publicisztikai tevékenységre, a hírek reflektálására. A tárgyalt korszakban viszonylag kevés alkalommal, általában a lap indításakor adnak csak újságírói és lapszerkesztési „programot", amelyben azonban nem mindig jelzik egyértelműen, mi a szándékuk lapjukkal, így csak a hírek között „olvasható", egyes hírekben előforduló vagy azokhoz fűzött rövid kommentárokbólból, valamint a hírek válogatásából, közlésük rendszeréből, és az egyes témák gyakoriságából netán összekapcsolódásából szűrhető ki a politikai szándék, a politikai mondanivaló.

„A politikai beszédmód nem csupán fogalmakat „szótárat" jelent, hanem viszonylag állandó témákat is, mintákat, amelyekhez viszonyít e nyelv használója, érveléseket és értékeket, továbbá előfeltevéseket és hiteket, amelyek lehetővé teszik az érveléseket. Az eszmetörténész kutatása arra irányul, hogy megértse és elbeszélhetővé tegye, mit jelentenek az egyes fogalmak használóik és befogadóik számára; hogyan, milyen „logika" szerint keveredtek a használat során az egyes politikai beszédmódok „szótárai", hogyan rendeződnek időnként át e „szótárak"; milyen vitához szólnak hozzá a szövegek, amikor egyes témákat érintenek vagy érvelési módokat választanak; mit jelentettek a minták, hogyan tűnnek el vagy fel a politika nyelvében; hogyan reflektáltak

[16] **Lipták 2011.** 1128. p.

e szótárhasználatokra mind szótárhasználatokra, mintákra mint mintákra maguk a beszélők és a szövegek kortárs befogadói."[17]

Mindezek értelmében dolgozatom első részében igyekszem felvázolni a magyarországi könyv- és sajtócenzúra kialakulásának történetét és a korszakra jellemző viszonyait, működés elvét, hiszen a felvilágosodás és reformkori magyar sajtó nem vizsgálható ezen „környezeti tényező" hatásainak ismerete nélkül.

Ugyanilyen fontosnak tartom a pozsonyi Magyar Hírmondó, a Magyar Kurír és a Hadi és Más Nevezetes Történetek (1792-től bécsi Magyar Hírmondó) sajtótörténetének ismertetésével és kijelölt évfolyamainak elemzésével felrajzolni azt az ívet, amely összeköti a felvilágosodás kori magyar nyelvű politikai hírlapírás és a reformkori sajtó történetét, hiszen ezen előzmények ismeretét óhatatlanul szükségesnek tekintem az 1830-as évek sajtóviszonyainak, valamint a Jelenkor és Társalkodó kulturális, társadalmi és politikai szerepének megértése és elemzése szempontjából. Dolgozatom e fejezetében, a részletes elemzés szintjén a kiválasztott lapokon túl nem kívánok foglalkozni sem a nem magyar nyelvű hírlapokkal (pl. Pressburger Zeitung, Presspurske Noviny), sem a Jelenkorral az 1830-as években párhuzamosan megjelenő egyéb reformkori hírlapokkal (pl. Hazai és Külföldi Tudósítások, Hírnök), divatlapokkal (Regélő és Honművész, Szemlélő), Kossuth cenzúrát megkerülő kéziratos tudósításaival (Országgyűlési Tudósítások, Törvényhatósági Tudósítások), vagy a reformkor egyéb filléres-szórakoztató, tudományos és irodalmi folyóirataival.

Mindezek után a Jelenkor vizsgálatát két egymással ellentétes, de együttesen hatást kifejtő aspektusból érdemes vizsgálni. Egyrészt: hogy mint médium, mely a legszélesebb köröket vonhatja be a nyilvánosságba, milyen szerepet játszott a nemzeti nyelvünk, kultúránk és tudományunk ápolásában és fejlesztésében. Másrészt: ez a nyilvánosság bevonásával zajló diskurzus a jelzett témákban milyen szerepet játszhatott az újfajta, nem kiváltságokra alapozott közösség, a nemzet, illetve a nemzeti identitás megteremtésében, illetve a lap indításában szerepet vállaló, és szellemi hátteret adó Széchenyi István gróf civilizátori tevékenységében.

Kutatásom alapját a hírlapi cikkek tartalmi és statisztikai elemzése adja, amely során a megadott témákat összevetem és szélesebb kontextusba emelve elhelyezem a korra már kialakult közbeszéd témahálójában, amelynek kialakult értékpreferenciáiban

[17] **Takáts 1998.** 668. p.

a közös nevezőnek a kezdetekben a magyar nyelv, kultúra és tudomány ügye mutatkozott. Kutatásaim eredményeképpen igyekszem bemutatni, hogyan viszonyul a téma a korabeli közbeszédet és közgondolkodást uraló és megosztó politikai témákhoz, és a közbeszédet tematizálni igyekvő Széchenyi által sürgetett és elindított folyamatokhoz.

A reformok hívei már a felvilágosodás korában felismerték, hogy a nemzeti nyelv és kultúra nélkül nincsen nemzeti felemelkedés sem. És ebben a folyamatban nem elhanyagolható szerepet kapott a magyar nyelvű hírlapírás. Az első magyar újságírók és szerkesztők mindig hangsúlyozták az anyanyelvű sajtó nagy előnyét: sokkal szélesebb rétegekhez jut el, mint a német vagy latin nyelvű hírlapirodalom.[18] A reformkorban pedig fontos szerepet kapott a nyilvánosság a polgári átalakulásért vívott politikai küzdelmekben, ugyanakkor a sajtó szerepvállalása visszahatott annak fejlődésre is, ahogyan azt Széchenyi Ágnes egy tanulmányában megfogalmazta: *„Az újságírás ugyanis nálunk, és ebben is eltérünk a nyugat-európai fejlődéstől, a reformkori küzdelmekből és a reformkori irodalomból nőtt ki, a gondolatok kiművelésére és (el)terjesztésére irányuló szellemi munka volt, az alkotmányos küzdelem része.”*[19]

Ezúton szeretnék köszönetet mondani az értekezés megszületésében nyújtott szakmai segítségéértt Dr. Velkey Ferencnek, Dr. Zakar Péternek, Dr. Vizi Lászlónak, a függelékek szerkesztésében nyújtott technikai segítségéért Kertész Bettinának, valamint az alkotó munkához szükséges támogató háttér biztosításáért feleségemnek, Fizel Natasának, és fiamnak, Döbör Andrásnak.

[18] Vö.: **Kókay-Buzinkay-Murányi 2001.** 25. p., **Döbör 2007**. 45-50. p.; **Döbör 2008-III**. 103-115.
[19] **Széchenyi 2004.** 1153. p.

2. Sajtópolitika és cenzúra Magyarországon a kezdetektől 1840-ig.

2.1. A sajtócenzúra definíciója és történeti előzményei

Mielőtt ebben a fejezetben röviden megkísérelnénk összefoglalni mindazt, amit a felvilágosult abszolutizmus, a neoabszolutizmus és reformkor magyarországi sajtócenzúrájáról, illetve annak előzményeiről tudni érdemes, fontos tisztázni a szó jelentését, és legfőbb kategóriáit. A cenzúra szó számos definíciója közül idézzük azt, ami a legáltalánosabban, mégis leginkább lényegre törően fogalmaz: *„A cenzúra, kéziratban fekvő vagy nyomtatott művek elvi szempontból történő elbírálása."*[20]

A cenzúrának kétféle típusa van, melyek alkalmazása az általunk vizsgált korszakokban együttesen is előfordul. Az egyik az előzetes cenzúra, melynek célja, hogy megakadályozza a károsnak ítélt szövegek publikálását. A második típus az utólagos cenzúra, mely az állam, az egyház, vagy a fennálló társadalmi, politikai, vallási elitre veszélyesnek ítélt kiadványokat megjelenésük után kobozza el, tiltja be, korlátozza terjesztését, vagy semmisíti meg. A cenzorok a vizsgált korszakokban általában alaposan, pályázat útján megválogatott, nagy műveltséggel, nyelvtudással rendelkező királyi hivatalnokok voltak, papok, egyetemi tanárok, tudósok, művészek, akiket hivatali esküjük kötelezett a hivatali szabályok betartására. A cenzori állás rangot adott, megbecsülést és valamilyen szinten hatalmat. Semmiképpen nem műveletlen rendőrspiclik voltak, és nem rendőrségi alkalmazásban álltak, még akkor sem, amikor I. Ferenc neoabszolutisztikus uralma idején a rendőrminisztérium ellenőrzése alá rendelték a cenzúrahivatalt. A cenzúra alapkategóriáit a cenzorok által kiadott ítéleti formulákat jelentették a különböző művekre nézve. Ezen kategóriák persze korszakonként állandóan változtak, ezen változásokra részletesen kitérünk a tárgyalt korszak cenzúrarendeletek összehasonlító elemzése során.[21]

Bevezetésképpen a legfontosabb alapfogalmakat és azok általános jellemzőit soroljuk csak fel. Egy művet *admittitur*-ral (a mű kifogástalan), utóbb *imprimatur* (nyomtatható) vagy *nihil obstat* (semmi akadálya) jelöltek a cenzorok, ha vele kapcsolatban semmiféle kifogás nem lépett fel. Ezek nyilvánosan árulhatóak, hírlapokban hirdethetőek voltak. A *transeat* jelzéssel ellátott műveket szabadon árusíthatták, azonban ezeket hirdetni, és a kirakatokba elhelyezni nem volt szabad. Az

[20] **Mályuszné 1985.** 5. p.
[21] **Mályuszné 1985.** 5-6. p.

erga schedam-mal ellátott művek tartalma részben botrányosnak, de túlnyomó részben jónak találtatott, ezért csak az olyanok kezébe volt adható, akik megbízható személyeknek minősültek, de csak az udvari rendőri hivatal által kiállított térítvény ellenében. Csak a teljesen megbízható, nyilvántartott olvasóknak adhatta a rendőrség a *damnatur*-ral (kárhozatos, szó szerint „kárhoztatik") jelzetteket. Ez volt a tiltás legmagasabb foka, az államot, az erkölcsöt, a vallást súlyosan sértő írások kerültek ebbe a kategóriába. A cenzúrahivatal részére előzetes cenzúrára benyújtott kéziratokra ezen túl alkalmazták a *permittitur* (a belföldi nyomdákban ki nem adható munka), a *toleratur* (megtűrt iratok, amelyeket a művelt közönség olvashat, de szélesebb elterjedését az állam ellenzi), a *nec erga schedam* (szigorúan tiltott, vissza kellett küldeni őket az esetleges külföldi feladók részére) jelzéseket is. Ha egy kézirat *omissis deletis* vagy *correctis corrigendis*-t kapott, akkor a kinyomtatás előtt a kéziraton a cenzori javításokat végre kellett hajtani.[22]

Ebből a felsorolásból is látszik, hogy a cenzúra útvesztőibe tévedt kereskedőknek, kiadóknak egy bonyolult, sokszor nehezen értelmezhető, szubjektív szabályrendszerhez kellett alkalmazkodnia, amely ráadásul sokat változott is története során. A cenzúra léte mindaddig jelentéktelen volt, amíg a katolicizmus és reformáció hitvitáinak és a polgári fejlődésnek köszönhetően megjelenő olvasóközönség széles körű megjelenése és a nagy példányszámban előállítható sajtótermékek, mint médiumok megjelenése nem tette azt szükségessé. A reformáció megjelenése utáni hosszú időszakban az Európában mindenütt kifejlődő könyvvizsgálat célja elsősorban még az adott állam domináns vallása privilégiumának biztosítása volt más vallásokkal szemben. A Habsburg Birodalomban az uralkodó vallás a katolikus volt, a protestáns tanok visszaszorítása érdekében használta e kiváltságát.[23]

Természetesen nem csak a katolikus Habsburg kormányzat használta csak a cenzúrát az államvallás védelmében, elzárva népeiket az egyéb vallások és a külföldi szabadabb eszmeáramlatok elől. Európa majd mindegyik országban volt állami cenzúra, egyes protestáns országokban még szigorúbb is, mint a Habsburg Birodalomban.[24]

A reformátorok figyeltek fel először a nyomtatásban rejlő lehetőségekre, és kihasználva a nyilvánosság kibontakozó erejét, alapelveiket igyekeztek forgalomba

[22] V.ö.: **Mályuszné 1985.** 6-7. p.; **Ballagi 1888.** 109-110. p. és 800-806. p.
[23] **Mályuszné 1985.** 5. p.
[24] **Schermann 1928.** 4. p.

hozni, és széles körben terjeszteni a sajtó által, ennek köszönhetően megnövelve az új médium jelentőségét is. A reformáció terjedésében ellenérdekelt világi és egyházi hatalmaknak más lehetőségek mellett mindenáron ártalmatlanná kellett tenni a sajtót is, így a cenzúra eszközéhez nyúltak. III. Pál pápa idején (1534-49) kezdetét vette a katolikus egyház megújítása és a reformáció elleni harc. 1536-ban a pápa kiadta a régi rend szerint ülésező zsinatot összehívó bulláját, a protestánsok által szorgalmazott szabad zsinat helyett. Végül a zsinatot csak 1545. december 13-án lehetett megnyitni Trident[25] városában, és eléggé vontatottan haladva 18 évig tartott, határozataiban dogmatikai döntéseket hozva a protestánsok által támadott tanításokról, és reformrendelkezéseket is hozva a visszaélések megszüntetésére.[26]

A cenzúra kialakulásának tárgyköréhez kapcsolódó fontos döntés, melyet később a zsinat is megerősített, az inkvizíció, azaz a Sanctum officium intézményének újjáélesztése volt, melynek célja a reformáció szellemének, a tévtanok terjesztésének mindennemű felszámolása a világi hatóságok teljes körű támogatásával. Már 1543-tól kezdve csak az olyan könyveket lehetett kinyomtatni, amelyet a Szent Hivatal engedélyével előzőleg ellátott, és ezzel megszületett az egyházi cenzúra alapja. E terv megvalósításában segítette az inkvizíciót a még IV. Pál pápa (1555-1559) által elsőként 1559-ben megjelentetett tiltott könyvek jegyzéke, az Index librorum prohibitorum, melyet IV. Pius később ugyancsak megerősített. A tridenti zsinat határozatait végül 255 püspök írta alá, és IV. Pius pápa 1564-ben bullával erősítette meg azokat.[27]

A rendeletek végrehajtása során gyakran előfordult, hogy a biztosok lutheri iratokat és könyveket koboztak el polgároktól, amelyeket később nyilvánosan elégettek a piacokon. A protestánsok, és sajtótermékeik üldözése azonban nem vezetett célra. A könyvnyomdászok, a református és lutheránus szellem nevében vándorútra indultak külföldön és hazánkban egyaránt, ún. vándornyomdákat létrehozva, hogy kijátsszák a hatóságok tilalmát.[28]

[25] Trident, dél-tiroli város, ma Trento néven Olaszország északi részén található, a 16. században azonban a Német-római Birodalom legdélibb városa volt.
[26] **Davies 2002.** 468-469. p.; **Szakály 1995.** 94-96. p.; **Gecse 1980.** 184-185. p.
[27] **Davies 2002.** 468-469. p.; **Szakály 1995.** 97. p.; **Gecse 1980.** 185-186. p.
[28] **Ballagi 1888.** 3-4. p.

2.2. A könyv- és sajtócenzúra kezdetei Magyarországon

Magyarországon II. Lajos magyar király végrehajtva az idegen befolyást csökkenteni szándékozó, a király halála után magyar királyt választani akaró „nemzeti párti" többségű országgyűlés 1523. és 1525. évi lutheránusellenes törvényeit, több rendeletben lépett fel a lutheri eszméket terjesztő iratok ellen. 1524. március 9-én utasította Nagyszeben városi tanácsát, hogy a hatósága alatt álló helyeken kutassa fel, és égetesse el Luther iratait, és tegye közhírré, hogy jószágvesztés terhe mellett tilos azokat eladni, venni, olvasni és magyarázni.[29]

Fennmaradtak a II. Lajos király hasonló tartalmú parancsai a soproni,[30] illetve a bártfai[31] városi tanácsok részére is.[32] Sopronban a királyi parancs hatására könyvégetésre is került sor, ahogyan azt a városi kamarás számadása bizonyítja: *„1525-ben, az Újév utáni hétfőn, a hóhér lutheriánus könyveket égetett."*[33]

Hazánkban a mohácsi vereség utáni, a központi hatalom hanyatlásának időszakban gyorsan terjedt a protestantizmus. A reformáció hitelveivel a főnemesség és a köznép jelentős hányada azonosult, így az írni-olvasni tudó rétegek életében, még az udvarnál is egyre jelentősebb szerepet játszottak a protestáns írók művei. Szerepet játszott ebben az is, hogy a Mohácsnál elesett két érsek és öt püspök is, javadalmukat az egymással hadakozó királyok nem töltötték be, hanem javaikat főuraknak zálogosították el, és ezen főurak nem ritkán lutheránus érzelműek voltak.[34]

Mind a „német párti" Ferdinánd király, mind a „nemzeti párti" Szapolyai János király azonban folytatta elődje „sajtópolitikáját", amennyiben parancsaikkal tovább üldözték a protestáns irodalmat. Sőt, Ferdinánd nővérét, özvegy Mária királynét is intette, nehogy ő és környezete lutheránus színben tűnjön fel, és 1527. augusztus 20-án rendeletet adott ki a hitújítók ellen, melyet a következő 10 év karácsonyán és húsvétkor minden papnak fel kellett olvasnia. Ez az első olyan rendelet a magyar cenzúra történetében, mely nem egy helyre, egy területileg korlátozott hatóságra korlátozódott,

[29] **Schermann 1928.** 5. p.
[30] 1524. október 14.
[31] 1525. február 3.
[32] **Schermann 1928.** 5. p.
[33] „*Anno 1525, Montag nach dem Neujahr, dem Zuchtinger (Henker) dass er dye Lutherischen Puecher verprendt hat."* (Közli.: **Ballagi 1888.** 5. p.) V.ö.: **Ballagi 1888.** 4-5. p.; **Szakály 1995** 158. p.
[34] Vö.: **Szakály 1995** 114. p.; **Romsics 2010.** 370-471. p.

hanem országos és állandó védelmet célzott a protestáns irodalom és eszmék terjedése ellen.[35]

Az 1553-ban rendezett soproni országgyűlésen Ferdinánd király megrótta a magyar rendeket, amiért az országban egyre több tévtanokat terjesztő könyv jelent meg. Ferdinánd felszólította őket, hogy az ilyen könyveket haladéktalanul semmisítsék meg, de a rendek egy határozatban, melyet a törvénycikkek közé is iktattak, letagadták a fent említett vádakat: „*Mivel pedig ő felsége tévelygő könyvek kiadásáról és nyomtatásáról is megemlékezett, e tárgyban a karok és rendek a maguk részéről azért nem végezhettek semmit, mert nincsen tudásuk róla, hogy fekvő jószágaikban valahol ilyenek lennének.”*[36] Vagyis az országgyűlés vette a védelme alá a protestáns sajtó termékeit.[37]

A Magyar Királyság területén ekkor a nyomdák protestáns befolyás alatt álltak. A cenzúrát ebben az időszakban Ferdinánd királyi hatalma és az ellenreformáció képviselte, az országgyűlés tudta és beleegyezése nélkül.

II. Miksa (1564-1576) a vallási türelmesség jegyében engedélyezte Ausztriában egy lutheránus nyomda felállítását. 1574. február 7-én azonban rendeletet adott ki[38], melyet Bánffy László főajtónálló mesterhez és Bánffy Miklós főpohárnokhoz és zalai főispánhoz intézett, mivel azok alsólendvai nyomdájukban egy Erdélyből Báthory István fejedelem által elűzött arianus tanokat hirdető nyomdász, bizonyos Hofhalter Rudolf eretnek könyveket nyomtatott.[39]

A rendelet fontossága abban rejlik, hogy kimondta; a császári előzetes jóváhagyás nélkül senki sem nyomtathat ki teológiai munkákat. *„…azért szigorúan meghagyjuk nektek, hogy az említett antitrinitárius nyomdászt nálatok és jószágtokban többé ne merjétek megtűrni, hanem jelen iratunk vétele után azonnal eltávolítsátok. Ami pedig a nyomdát illeti, miként más országainkban és tartományainkban is, külön kiváltságunk és engedélyünk nélkül senkinek sem szabad theológiai könyvet kinyomtatni és nyilvánosságra bocsátani … jövőre pedig nagyon óvakodjatok attól, hogy valamit ki ne*

[35] **Schermann 1928.** 5. p.
[36] 1553: XXIV. törvénycikk
[37] **Ballagi 1888.** 4-5. p.
[38] **Jankovich 1833.** 52-57. p.
[39] **Schermann 1928.** 10. p.

nyomtassatok, ami előbb a mi felülvizsgálatunk alá nem volt terjesztve és aminek kiadását és terjesztését jóvá nem hagytuk."[40]

Ezzel az intézkedéssel kvázi magához ragadta az előzetes cenzúra gyakorlását, és ezután a teológiai művek kinyomtatására az engedélyt magától az uralkodótól kellett kérni. Kérdés, hogy kinek a feladatává vált e rendszerben az ellenőrzés és a büntetés. Ballagi szerint a felügyelettel és az esetleges büntetéssel a területileg illetékes püspököt bízta meg a király, hiszen a rendeletére válaszoló Bánffy László tagadta, hogy tudtával eretnek könyveket nyomtattak volna birtokán, és arra utalt, hogy a püspök feladata a büntetés.[41] Shermann szerint ez azonban bizonyosan nem állítható a források alapján, hiszen nem tisztázható, hogy a püspök csak, mint a király megbízottja kutat és büntet, vagy pedig saját hivatala jogán.[42]

II. Rudolf uralkodása alatt az ellenreformáció megváltoztatta taktikáját, és a sajtó révén vette fel a harcot a reformációval. 1577-ben Telegdi Miklós esztergomi nagyprépost Nagyszombaton nyomdát állított. A két felekezet között ezután elfajult a sajtóban zajló küzdelem is. II. Rudolf neve azért is jelentős a cenzúra történetében, mert elrendelte a királyi privilégiummal nem rendelkező nyomdák bezárását. Az 1584-ben hozott ezirányú rendeletét, miszerint a könyvnyomdák engedélyezése királyi jog, a magyar törvényhozás nem ismerte el, mivel a Corpus Juris alapján nem volt bizonyítható.[43]

Az országgyűlés fenntartotta magának a sajtó körüli intézkedés jogát. Ezt bizonyítja a már említett 1553: XXIV. törvénycikk, valamint az 1588. január 8-án hozott 1588: XXVIII. törvénycikk, ami a régi kalendáriumok eltörléséről rendelkezett és tiltotta a használatukat is,[44] valamint az 1599: XLV. törvénycikk, mely az új naptár használatát mellőzőkre rovatott ki büntetéseket az egyház és a király nevében.[45] *„Azokat a városokat és földes urakat pedig, a kik eme közönséges törvénynek ellenszegülni merészelnének, és a kiket az ő naptár nyomatásán, vagy használásán rajta érnének, Ő felsége valahányszor daczoskodáson találják, ugyanannyiszor ezer forinttal büntesse és sujtsa"*[46]

[40] **Jankovich 1833.** 57. p.
[41] **Ballagi 1888.** 6-7. p.
[42] **Schermann 1928.** 10. p.
[43] **Ballagi 1888.** 8. p.
[44] **Fraknói 1881.** 375. p.
[45] **Ballagi 1888.** 9-10. p.
[46] 1599. XLV. törvénycikk 2. §

A könyvnyomdák engedélyezését tehát Rudolf rendeleti úton királyi joggá, privilégiummá tette, de mint láttuk, betartatása kétséges volt. Ráadásul Rudolf tényleges hatalma nem terjedt ki az ország egész területére. Majd az 1830-diki országgyűlésen is ezekre a törvényekre hivatkoznak a rendek, amikor a kormány által a „sajtószabadság" sérelmére elkövetett önkényes rendelkezések ellen tiltakoznak felterjesztésükben. Igaz, az addig eltelt időben a magyar országgyűlés nem foglalkozott sokat a sajtó szabályozásával és az időközönként kibocsátásra kerülő törvénytelen királyi rendeletekkel. A 17. század folyamán egyedül az 1620-as besztercei országgyűlés rendelkezett bármely hitfelekezethez tartozó papokról, akik a három törvényes hitvallás (katolikus, evangélikus, kálvinista) valamelyikét gyalázzák szóval vagy írásban, javadalmai vesztésével és száműzetéssel sújtva a vétkest. Azonban a besztercei országgyűlésről tudjuk, hogy törvényeit csak az ott királlyá kiáltott Bethlen Gábor erősítette meg, II. Ferdinánd nem.[47]

Pedig a cenzúra és a privilégium együttesen nagy fegyver volt a katolicizmus kezében. A nagyszombati nyomda ráadásul közvetlenül a katolikusok irányítása alatt állt, így kivételes helyzetben volt. Ugyanakkor a cenzúra Magyarországon nagyon szabályozatlan, és a cenzúra jogának gyakorlása a 17. század folyamán elég ellentmondásos; hol a megyék kérnek védelmet a nádortól bizonyos nyomtatványok miatt, hol a király fordul paranccsal a megyékhez, hogy koboztassanak el és szolgáltassanak be iratokat, hol egy püspök fordul a pozsonyi kamarához, hogy a király nevében tartson vizsgálatot.[48]

Ennek okait abban a fentebb vázolt helyzetben láthatjuk, hogy az osztrák örökös tartományokban, ahol a magyarokéhoz hasonló rendi és országgyűlési ellenállással nem kellett számolni, folyamatos rendeletadással kiépült a cenzúra szervezete, és ezt a rendszert próbálták az osztrák császárok magyar uralkodóként is működtetni, mint láttuk kevés sikerrel. Ehhez hozzátartozik, hogy a protestantizmust az osztrák örökös tartományokban államellenesnek tartották, így a cenzúra állami és egyházi szétválasztása eleve értelmetlennek tűnt.

I. Ferdinánd már 1528. november 5-i rendeletével könyvvizsgálati hatóságot hozott létre, melyet a bécsi püspök, a polgármester és még három tag alkotott. 1559. november 13-án a bécsi egyetem egy megbízottját is a hatóság tagja lett, hogy segítsen a

[47] **Ballagi 1888.** 10-11. p.
[48] V.ö.: **Schermann 1928.** 13. p.; **Ballagi 1888.** 21-22. p.; **Acsády 1886.** 315-316. p.

püspöknek és a polgármesternek a kéziratok és a külföldről behozott könyvek vizsgálatában, majd 1623. augusztus 7-én II. Ferdinánd a bécsi egyetemre bízta a könyvvizsgálati hatóság, azaz a cenzúra működtetését, így került az a jezsuiták kezére, hiszen az egyetemen ekkor már csak ők tanítottak.[49] Ezt a szerves fejlődést próbálta követni a magyarországi cenzúra kiépítése is, csak ez lassabban ment, és a már fentebb taglalt ellenállásba ütközött.

A egyházi cenzúra a magyarországi protestánsoknál már a 16. században és a 17. század első felében jelen volt. Kánonok alapján gyakorolták az utólagos cenzúrát[50]. Az előzetes cenzúrát eleinte a protestáns tudós püspökök, professzorok végezték, később átvették a városi magisztrátusok, prédikátorok akár állami vagy egyházi engedély hiányában is. Az 1646-os szatmárnémeti zsinat 25. kánonja rendelkezett végül az utólagos cenzúráról, és kimondta, hogy a protestáns egyház által kiválasztott tudósok vizsgálata és engedélye nélkül nem lehet könyvet kinyomtatni, a kánon megszegőjére pedig a könyv elkobzása és egyéb súlyosabb büntetések várnak. Ezt a rendeletet későbbi zsinatok és kerületi ülések is megismételték. Igaz, hogy ismerve a protestáns nyomtatványokat, kimondható, hogy rendszeresen és következetesen e zsinati határozatok sem hajtattak végre[51]

A 17. században természetesen a katolikus egyház is gyakorolta a könyvvizsgálat jogát, a Rómából érkező utasítások alapján. A két felekezeten kívül az uralkodók is jogot formált a sajtó működésének korlátozására. Céljuk az állami tekintély megőrzése, valamint a vallásfelekezetek közötti békesség biztosítása volt hivatalosan, azonban az a tény, hogy a cenzúrát a jezsuiták kezébe adták, és a könyvnyomdák részére kiadandó privilégiumok osztogatásába is a jezsuiták véleménye számított, egyértelművé teszik az állami cenzúra irányát.

A Magyar Királyság területén a bécsi állami cenzúra teljesen soha ki nem terjesztett, és el nem fogadott hatásköre a sajtótermékekre I. Lipót alatt szűnt meg. Szelepcsényi György esztergomi érsek, és királyi helytartó már 1673. június 7-én kiadott egy iratot Kassa városához, melyben felszólította a nyomdatulajdonosokat és a könyvkereskedőket, hogy az általa gyakorolt előzetes cenzúra nélkül könyvet nyomtatni vagy az országba behozni ne merészeljenek. A cenzúra vezetését pedig Szentiványi

[49] **Schermann 1928.** 14-17. p.
[50] Pl. Zoványi P. György református püspök Canones ecclesiastici című, Kolozsváron 1733-ban kiadott kánongyűjteményének 88. pontja alapján.
[51] **Ballagi 1888.** 12-14. p.

Márton (1633-1705) jezsuita szerzetesre, a nagyszombati egyetem teológus tanárára, és a bécsi Pazmaneum kormányzójára bízta.[52]

Szentiványit hivatalában később Esterházy Pál nádor, majd maga I. Lipót 1688. március 4-én kelt iratában is megerősítette, a következőképpen; *„…amennyiben Szentiványi Márton mint megbízott könyvvizsgáló, vagy akire ő átruházza hatalmát, nemcsak bárkinek műveit vagy kinyomtatandó iratait átvizsgálhatja és jóváhagyhatja, hanem, ha az ő vagy megbízottjának beleegyezése nélkül valaki bármiféle iratot, művet, vagy könyvet kinyomtatni merészelne, az összes könyvek elkobzásán kívül a nyomdászokat is kellően megbüntetheti, ezt a felhatalmazást az említett Szentiványi Márton vagy az említett módon megbízandó helyettes cenzorok számára megújítva, ezentúl császári és királyi tekintélyünknél fogva jóváhagyjuk, helyeseljük és megerősítjük jelen iratunkkal és összes híveinknek, főleg pedig a fő- és alispánoknak, a szabad királyi és más városok és egyéb községek polgármestereinek, bíráinak és vezetőinek szorosan megparancsoljuk, hogy ezt közhírré tegyék és azokkal, akikhez tartozik, megtartassák…”*[53]

I. Lipót ezáltal, még tekintélyesebbé téve a hivatalt, egyenesen maga bízta meg a magyarországi cenzúra vezetésével Szentiványit, és mint az idézetből kitűnt, annak helyettes cenzorait. A döntés érdekessége, hogy a főcenzornak kijelölt Szentiványi maga is szerkeszt és ír, 1675-től a nagyszombati kalendáriumok szerkesztője, és a XVII. századi magyarországi tudományosság egyik legjelentősebb, terjedelmében Apáczai Enciklopédiáját is felülmúló „Miscellanea”[54] szerzője.[55]

A 17. század végére a cenzúra ezzel állami intézménnyé vált, így a sajtót innentől az egyház mellett az állam is cenzúrázta. Az egymást keresztező hatáskörök zűrzavaros állapotokat teremtettek. A kormány szigorúan végezte a könyvvizsgálatot és a nyomdák ellenőrzését. Azon nyomdák, amelyek megsértették a klérust bizonyos könyvek kiadásával, elveszítették a privilégiumukat. Egyes feltételezések szerint Szentiványi halálától, 1705-től egészen 1721-ig nem volt magyar cenzúra. Igaz, hogy I. József Szentiványi helyét nem töltötte be, de a külföldről behozott könyvekre vonatkozó utólagos revízió, az egyházi cenzúra, és a privilégiumok osztogatása fenntartotta az ellenőrzést. Osztrák tartományai számára 1705. november 13-án és 1706. szeptember 9-

[52] **Klaniczay 1964.** 408. p.
[53] Közli: **Schermann 1928** 17-18. p.
[54] Curiosiora et Selectiora Variarum Scientiarum Miscellanea. Nagyszombat, 1689-1709
[55] **Klaniczay 1964.** 408-409. p.

én kiadott rendeleteiben I. József arról rendelkezett, hogy a politikai tartalmú könyveket a rendes cenzúra után még külön az udvarhoz is fel kell terjeszteni.[56]

Itt érdemel külön említést a Rákóczi szabadságharc lapja, a Ráday Pál kancellár által szerkesztett latin nyelvű Mercurius Hungaricus, amely természetesen a cenzúrát megkerülve jelenhetett meg, a felkelők szempontjából bemutatva a szabadságharc politikai és katonai eseményeit, elsősorban a külföldi nyilvánosság számára, a bécsi udvari propagandát ellensúlyozva.[57]

A szatmári békekötés után az 1712-15-ös országgyűlés a uralkodó és a rendek közötti kompromisszumkeresés jegyében zajlott, és törvénybe iktatták a rendi alkotmány garanciáit. Az állami cenzúra szempontjából fontos közjogi váltás volt e rendezés keretében a magyar királyi udvari kancellária függetlenítése a bécsi kancelláriától.[58] Az országgyűlés törvényben kimondta, hogy a magyar udvari kancellária hatósága sértetlen maradjon; *„És semmi más udvari kormányszéktől ne függjön, sőt inkább, az egy és ugyanazon fejedelem többi közvetlen kormányszékével, ugy, mint ezek ő vele, a fennforgó ügyekre nézve egyenrangu legyen.”*[59] A könyv és sajtócenzúra szempontjából jelentős változás történt ezzel, hiszen ezután a magyar kancellária gyakorolta a király nevében a felügyeletet a magyarországi nyomdák felett.

1721-ben III. Károly a nagyszombati egyetem kancellárjai kezébe adta a könyvvizsgálatot, és jogot kaptak arra is, hogy ha szükségesnek látták alcenzorokat alkalmazzanak. III. Károly későbbi időszakában is szigorúan gyakorolták az utólagos cenzúrát, vagyis a már engedély nélküli kinyomtatott könyvek, iratok utólagos bírálását.[60]

III. Károly halála után fordulat következett a sajtó rendjének szabályozásában. Mária Terézia volt az első uralkodó, aki meghatározta a könyvvizsgálat későbbiekben is követendő irányelveit, valamint megszervezte a cenzori teendők elvégzésével megbízott állami hatóságokat.[61]

[56] **Schermann 1928.** 19. p.
[57] **Kókay 1979.** 39-47. p.; **Kókay-Buzinkay-Murányi 2001.** 19-20. p.
[58] **Romsics 2010.** 498. p.
[59] 1715: XVII. törvénycikk 1. §.
[60] **Ballagi 1888.** 19-26. p.
[61] **Ballagi 1888.** 26-28. p.

2.3. A felvilágosult abszolutizmus sajtópolitikája, és a „pozsonyi cenzúra" kora

A felvilágosult abszolutizmus máig legpontosabb definícióját Magyarországon Kosáry Domokos adta, miszerint az az Európa perifériájára szorult, elmaradott államainak sajátos kísérlete a felzárkózásra, az erők központosítása és a hatékonyság növelése, az állam korszerűsítése révén. E modernizáció során egyúttal pótolniuk kell azokat a folyamatokat, melyek Nyugat-Európában a klasszikus abszolutizmus már megteremtett a 17. században *„a politikai egységesítés, a központosítás, a népesítés, a gazdaságpolitika, az iparpártolás, a műszaki szervezet, az iskolázás, a közegészségügy terén"*.[62]

A felvilágosult abszolutista kormányzati rendszer központi gondolata a közjó, amit az államnak és tisztségviselőinek, valamint az uralkodónak szolgálnia kell, valamennyi alattvaló boldogítására. Ezért a kormányzat és az állam közvetlenül beavatkozik a társadalom minden területén, ellenőrzése alá vonva azt. Mária Terézia ezen túl vallásosságából fakadóan hitt abban, hogy felelős Isten előtt alatvalóinak testi és lelki boldogulásáért, ezért igyekezett felvilágosult reformjait ennek szellemében megvalósítani.[63]

E reformok végrehajtásában pedig mind ő, mind 1765-től társuralkodója és későbbi örököse, II. József fontos szerepet szánt a sajtónak és a cenzúrának. A bécsi felvilágosult abszolutista és jozefinista sajtópolitika nagy hatással volt az osztrák és a magyar cenzúraviszonyok átalakulására. Mária Terézia uralkodása alatt fokozatosan ment végbe az a folyamat, melynek során a jezsuiták kezében lévő, államilag is támogatott felekezeti cenzúra helyébe, egy a természetjog alapján álló újfajta humánumot hirdető udvari bizottság lépett.[64]

Mária Terézia a sajtót kezdettől fogva a legszigorúbb ellenőrzés alá vette, ugyanis hatalomra kerülése a támadó irodalom elterjedését vonta maga után Európában, amely számos gúnyiratot, röpiratot eredményezett a királynő ellen. Az örökösödési háború idejében elterjedt röpiratok felületes vizsgálata, a monarchiába való beszivárgása késztette a kormányt, a cenzúra további fejlesztésére, szigorítására.[65]

---

[62] **Kosáry 1980.** 274. p.
[63] **Marczali 1997.** 326-327. p.; 350. p.; **Romsics 2010.** 519. p.
[64] **Mályuszné 1985.** 5. p.
[65] **Schermann 1928** .26. p.

A katolikus, a vallás tekintetében türelmetlen uralkodónő a protestáns sajtó ellen tervszerű hadjáratot indított. Tiltott volt a protestáns könyvek behozatala. A katolikus cenzorok approbatiója nélkül protestáns iskolai könyveket tilos volt kiadni. A protestáns iskolákban vallásos könyvek nem használhattak. Az általa létrehozott könyvrendőrséget, a *Bücherpolizei*-t utasította, hogy felkutattassa és megégesse az állam- és egyházellenes könyveket, bibliákat, kátékat. A cenzúra részrehajló volt, hisz a katolikus írókkal elnéző, a protestánsokkal szemben kíméletlen intézkedéseket hozott.[66]

Mária Terézia volt az, aki teljesen újjászervezte azokat a hatóságokat, amelyek a sajtóüggyel és a cenzúrával foglalatoskodtak. A hatósági átszervezés mellett új rendszabályokat léptetett életbe, az eljárásokra vonatkozólag. A Magyar Királyságban 1745-ben létrehozta a „pozsonyi cenzúrát", vagyis a pozsonyi székhelyű Helytartótanácsot bízta meg az előleges könyvvizsgálattal. Vajkovics Imre jezsuita revizor tollából[67] ismerjük részletesen a könyvvizsgálati procedúrát, aki a Helytartótanács alatt dolgozott. Az 1745-ös rendeletnek megfelelően, ha egy könyv érkezett a harmincad hivatalba, erről az ügyészség jelentést tett, a Helytartótanács alá tartozó egyházi bizottság elnökének, aki az esztergomi érsek vagy helyettese, az érseki helynök volt. Az egyházi bizottság továbbította a művet a revizoroknak megbírálás végett. A könyvvizsgálatban jelentős szerepet játszottak a revizorok. Revizornak, csak az olyan megbízható személyeket nevezett ki a klérus, akik feltétlen engedelmességgel viseltettek egyházuk iránt, és a cenzúrát kizárólag a katolicizmus hatalmi eszközének tekintették. A revizorok a bírálatukat írásba foglalva haladéktalanul visszajuttatták az egyházi bizottsághoz, amelynek tanácskozásán a benyújtott bírálatot megvitatták, és a saját véleményüket mellé csatolva a Helytartótanács elé vitték. A Helytartótanács ítéletét a kancellária útján, a megerősítésért az uralkodóhoz terjesztették fel, amely a pozitív elbírálás esetén, ismét a Helytartótanácshoz került le végrehajtás végett.[68]

A revizorok feladatát nagyon fontosnak tekintették, és munkájuk betartását szigorúan ellenőrizték. A klérus által megfogalmazott revizori utasításokat, melyek a revizorok kötelezettségeit sorolta fel, 1747-ben hirdették ki a Helytartótanácsban. Mária Terézia könyvvizsgálati rendszerét dualisztikusnak nevezik, mivel az egyházi hatóságok

[66] **Ballagi 1888.** 49-50. p.
[67] Vajkovics Imre: Dissertatio de potestate principum sæcularium in censuram librorum. 24. old.
[68] **Ballagi 1888** 53-54. p.

mellett a világi pozsonyi cenzúra is igényt tartott a cenzúra gyakorlására. Igaz, a világi cenzúrának is feladata volt a katolikus egyház érdekeit védelmezni.[69]

A könyvrendőrség később a betiltott könyvekről jegyzéket vezettetett be *Catalogus librorum prohibitorum* néven, melyet 1765-ben nyomtattak ki. A könyvrendőrség hatáskörébe tartozott a könyvkerekedések ellenőrzése is. A nyomdákat is ez a szerv ügyelte, melyek csak a szabadalom birtoklása mellett működhettek.[70]

A királynő ezzel tehát megkezdte az egyház befolyásának visszaszorítását az uralkodói jogaira hivatkozva. A következő lépésként Bécsben 1751-ben létrehozott udvari cenzúrabizottságban, melynek 1759-1772 közötti elnöke, a Mária Terézia bizalmasának számító *Gottfried van Swieten*[71] volt, kezdetben a jezsuiták is részt vettek, igaz egyre csökkenő létszámban. Térvesztésük azonban így is érzékelhető lett, hiszen megszűnt a cenzúra jezsuita monopóliuma. Gottfried van Swieten 1760-ban egy főre csökkentette létszámukat, 1764-ben pedig eltávolította az utolsó jezsuitát a bizottságból.[72] A változást szimbolizálta II. József feleségének azon precedenst teremtő döntése 1760-ban, hogy nem jezsuita papot nevezett ki gyóntatójának, e példa gyorsan terjedt az udvarban, így a jezsuiták befolyása folyamatosan csökkent, pl. a későbbi II. Lipót nevelésében lényegesen kisebb szerepük lett.[73] Az 1765-ben társuralkodóvá váló II. József pedig memorandumában élesen támadta a cenzúra szellemét, a vallási türelmetlenséget és a monarchia oktatási rendszerének elmaradottságát. Ezek hatására Mária Terézia 1767-ben megöregedett jezsuita gyóntatója mellé Ignaz Müllert, a Szent Dorottya kolostor prépostját, a jezsuiták ádáz ellenségét és a reformok hívét nevezte ki gyóntatójának, akivel minden későbbi fontos döntése előtt konzultált, és aki megkönnytette a császárnő lelkiismereti aggályainak eloszlatását.[74]

Problémát jelentett azonban is, hogy az egyes tartományok állami cenzúra bizottságai nem alkottak egységet. Gyakran eltértek ügyvitelükben, az elveikben, az udvari cenzúrabizottságtól. A cenzúrabizottságok egységesítésére és a bécsi udvari bizottság alá történő központosítására nyíltan azonban csak az uralkodása utolsó évében

[69] **Ballagi 1888** 54-56. p.
[70] **Ballagi 1888.** 57. p.
[71] Gottfried van Swieten: a felvilágosult, haladó szellemű, humánumot hirdető reformkatolikus irányzat egyik legjelentősebb ausztriai képviselője.
[72] **Schermann 1928.** 31-32. p.; **Uemura 2011.** 59. p.
[73] **Zakar 2010.** 35. p.
[74] **Beales 1987.** 441-449. p.

tett kísérletet.[75] Azonban már 1754-től erre törekedett, rendeletek sokaságának kiadásával indítva meg a folyamatot, amelynek végcélja a pozsonyi cenzúrának a bécsi alá rendelése volt. Például az 1756. november 9-ei királyi rendeletben meghagyta, hogy a bécsi cenzúrától jóváhagyott könyvek ne foglaltassanak le a Magyar Királyságban. Így a mindinkább van Swieten befolyása alá kerülő, a felvilágosodás felé egyre inkább nyitó osztrák cenzúra által jóváhagyott műveket magyar területre is be kellett ereszteni. Ezt a folyamat ráadásul megfelelt a birodalmi centralizációs törekvéseknek is.[76]

Mária Terézia 1763-ban és 1766-ban kiadott rendeleteiben is a bécsi cenzúra bizottság szabályzatát erőltette rá a magyar Helytartótanács által működtetett cenzúrára. Van Swieten mind többször bírálta felül a pozsonyi helytartótanács által az udvarhoz felterjesztett könyvrevíziós listákat. Mivel az uralkodó mindig támogatta ezirányú javaslatait, 1771-ben maga a Magyar Udvari Kancellária kérte az uralkodót, hogy a pozsonyi cenzúra által felterjesztett, 94 könyv betiltását javasló felterjesztést bízza a bécsi udvari bizottságra, sőt kérte, hogy a jövőben az összes ilyen előterjesztést továbbíthassa, és van Swietenék véleménye alapján expediálhassák a királyi leiratot. József társuralkodó pedig teljesítette a kancellária jogfeladó kérelmét. Ettől kezdve a magyar állami cenzúra a bécsi udvari cenzúrabizottság irányítása alá került. Az 1772. március 23-ai királyi rendelet pedig az egyházi, vallásos tartalmú kiadványok kinyomtatását is a helytartótanácsi cenzor imprimatur engedélyéhez kötötte, tehát gyakorlatilag az egyházi cenzúrát is megszűntette Magyarországon.[77]

[75] **Sashegyi 1958.** 90. p.
[76] **Schermann 1928.** 33-34. p.
[77] **Schermann 1928.** 38-51. p.

2.4. A jozefinizmus sajtópolitikája, II. József sajtórendelete és a „bécsi cenzúra" kialakítása

A jozefinizmus lényegével kapcsolatban a mai napig nincs teljes egyetértés a történészek között. A magyar szakirodalmat máig meghatározó, a jozefinizmust II. József uralkodásának idejére datáló Benda Kálmán[78] mellett napjainkban egyre inkább teret nyer az a nézet, amely szerint bár nevét a *„kalapos királytól"* kapta, de egy jóval nagyobb, Mária Terézia uralkodásától 1850-ig tartó történeti periódus, amely alatt a Habsburg Birodalomban és tartományokban az egyház a modern állam kiépítésének eszköze lett, miközben az állam egyre inkább beleavatkozva az egyház életébe ún. államegyház rendszert hozott létre. Vitathatatlanul sokat merített a jozefinizmus a felvilágosodás gondolatrendszeréből is.[79] Jelen dolgozatnak nem célja az egymásnak ellentmondó felfogások egyeztetése, ráadásul a nemzetközi szakirodalom is megosztott e bonyolult témában, így csak a legjelentősebbeket idézem e helyütt. A legnagyobb hatást vitathatatlanul Ferdinand Maass gyakorolta a nemzetközi szakirodalomra, aki a jozefinizmust az államegyház-rendszer tipikus példájaként egyfajta cezaropapizmusnak határozta meg, és ötkötetes monumentális munkájában adta közre a korszakra vonatkozó iratokat.[80] Derek Beales szerint ez a koncepció háttérbe szorította II. József szerepét a jozefinista rendszer kialakításában,[81] másik bírálója, Ernst Wangermann szerint pedig Mária Terézia és tanácsadói valójában a rendszer kiépítésével a katolicizmust akarták megvédeni a protestantizmustól.[82] A jozefinizmus ugyancsak sokak által vitatott definíciója Fritz Valjavec szerint egyfajta politikai, kulturális és egyházi kiegyezés a barokk felfogás és az új, felvilágosult eszmék között,[83] és az állam számára a vallás nem a transzcendencia, hanem az emberek boldogulását segítő erkölcsi értékek miatt fontos, azaz a vallás a jozefinizmus számára csak egy eszköz az alattvalók jólétének biztosítására.[84] A magyar szakirodalomban Zakar Péter mutatott rá arra, hogy az jozefinizmus rendszerében az erkölcsi feladatokat is ellátó állam vált az elsődlegessé,

[78] *„A jozefinizmus megjelölést II. József által megtestesített politikai törekvések egészére használjuk"* **Benda 1965** 390. p.
[79] **Adriányi 2001.** 337. p.; **Zakar 2010.** 42. p.
[80] Maas, Ferdinand: Der Josephinismus : Quellen zu seiner Geschichte in Österreich 1760-1790. Wien, Herold, 1951-1956.
[81] **Beales 1987.** 440-441. p.
[82] Wangermann, Ernst: Josephinismus und katholischer Glaube. In: **Kovács 1979.** 332-341. p.
[83] **Valjavec 1944.** 6-7. p.
[84] **Valjavec 1944.** 23-25. p.

az egyház az állammal szemben alárendelt szerepet kapott az emberi jólét szolgálatában, a józan ész alapján, és emiatt az állam a vallást korlátozta, felügyelte és lényegében a politikum részének fogta fel.[85]

Mária Terézia örököse, II. József politikájában mindenekelőtt a jozefinista reformok érvényesítését tartotta szem előtt. A könyv és sajtónyomtatással kapcsolatos intézkedései reformpolitikájának szerves részét képezték, folytatta és befejezte hát a korábban megkezdett központosítást e területen is. A cenzúra ugyanis olyan hatalmi-szellemi fegyver, melyet a közélet mindenkori vezetői maguknak kívánnak – tehát csak komoly belső harcokkal, lépésről-lépésre tudták megszerezni azt a felvilágosult abszolút uralkodók az egyház kezéből. A következő lépés a cenzúra hivatalosan is teljesen állami feladattá tétele, és az egész birodalomra nézve történő összpontosítása volt.[86]

Az egyes tartományokban, országokban külön intézték a cenzúraügyeket, a magyarországiak a pozsonyi Helytartótanács egyházügyi bizottság feladatkörébe tartoztak, és ez egyrészt szemben állt a birodalom egységes központi elveivel és gyakorlatával, másrészt szigorúbban is működtetett, mint a bécsi. Hogy véget vessen ennek a helyzetnek, II. József 1781. június 11-én osztrák tartományainak kiadott cenzúrarendeletét egy évvel később, 1782. június 8-án Magyarországra nézve is életbe léptette.[87]

A rendeletileg megszüntetett hivatalnak önállóságát, és az egész magyar cenzúrát a bécsi cenzúra-bizottság alá rendelte. Teljesen racionalista módon, a nemzeti különállás tekintetbevétele nélkül akarta a birodalom cenzúra-ügyeinek központi intézését megvalósítani. A magyar cenzúra történetének ezt az 1782-től 1840-ig tartó korszakát a bécsi cenzúra korának szokás nevezni. A régi cenzúra-hivatal puszta revizori hivatallá süllyedt, minden önállóság és központi jelleg nélkül.[88]

II. József 1782. április 8-án feloszlatta az 1751-ben Mária Terézia által létrehozott udvari cenzúrabizottságot is, a régi cenzorok egy részét jogkörükkel együtt a tanulmányi bizottságba helyezte át, létrehozva az udvari cenzúra- és tanulmányi bizottságot, a többieket menesztette. Ezzel a korábbi jezsuiták befolyása alatt álló cenzúra helyét a felvilágosult cenzúra vette át.[89]

---

[85] **Zakar 2010.** 44-45. p.
[86] **Uemura 2011.** 61. p.
[87] **Buzinkay 1993.** 12. p.; **Sashegyi 1938.** 9. p.
[88] **Sashegyi 1938.** 8-9. p.
[89] **Buzinkay 1993.** 12. p.

A rendszer lényege az előzetes cenzúra decentralizálása, és az utólagos cenzúra összbirodalmi centralizálása volt. Helyi, tartományi cenzorok ellenőrizték az írások első kész példányát nyomtatás előtt, engedélyük megadása után kezdődhetett a sokszorosítás. Utólagosan ellenőrizte a sajtót a bécsi bizottság, és ha az államra érdekeire veszélyes szövegeket találtak az újságokban és a könyvekben, akkor intézkedtek azok betiltásáról, elkobzásáról, és a cenzorok megbüntetéséről, leváltásáról.

II. József cenzúraügyi főtanácsadója, Gottfried Van Swieten politikai elgondolása később az lett, hogy a sajtócenzúrát az udvari cenzúra- és tanulmányi bizottság illetékessége alól is kivegyék, és az udvari hatóságok, azaz a kancelláriák hatáskörébe utalják, mivel ezzel a sajtó megjelenésének ütemét kevéssé akadályozzák. Ezért adták át a Magyar Kurir című, Bécsben megjelenő magyar nyelvű hírlap első komoly cenzúraügyének kivizsgálását 1787-ben az magyar udvari kancelláriának. A cenzúraszabályzat Magyarországra érvényes változata szerint ugyanis a magyar közjogi kérdéseket illető közlemények tekintetében még a bécsi újságok fölött is felügyeleti jogot biztosított a magyar kancelláriának, más ügyekben azonban nem.[90]

A sajtórendeletet górcső alá véve megállapítható, hogy szabad szelleme messze meghaladja az európai sajtótörvényeket, a felvilágosodás szellemében. A rendelet a cenzúrát nem törölte el, de jelentős mértékben enyhítette. Segítette a nyomdaipar és könyvkereskedelem szabadabbá tételét, emellett a polgári irodalmi élet bázisainak megalapozását a hírlapirodalom serkentésével.

A rendelet[91] bevezető általános részében, fogalmazta meg azon központosítás érdekében tett határozatát, melyben egyetlen testületre bízta a német és magyar „örökös tartományok" könyvvizsgálatát: *„Ő felsége legmagasabb feladatának találta, a könyvvizsgálat eddigi módján változtatni, hogy azt jövőre könnyebbé és egyszerűbbé tegye. E czélból rendeli, hogy ezentúl valamennyi örökös tartomány részére csak egy, Bécsben működő könyvvizsgáló-főbizottság (Bücher-Zensur-Hauptkommission) álljon fenn ; az ez által hozott végzések a megengedett és eltiltott könyvekre vonatkozólag úgy Bécsben, mint a tartományokban egyaránt zsinórmértékül szolgálnak;az eddigi könyvvizsgáló-bizottságok (Zensur-Kommissionen) az egyes tartományokban feloszlattatnak, csupán egy-egy könyvvizsgáló hivatal (Bücher-Revisionsamt) tartatik fenn minden tartományban s a könyvvizsgálati ügyek tekintetében szükséges*

[90] **Dezsényi 1967.** 14. p.
[91] Teljes egészében közli magyarul: **Ballagi 1888.** 106-110. p.; Németül: **Gnau 1911.** 253-268. p.

rendszabályok életbeléptetésével az egyes tartományokban az országos hatóságok bizatnak meg."[92]

Szigorúan fellépett a trágárság és erkölcstelenség ellen, melyeknek semmi hasznát nem látta, és elnéző volt a tudományos ismereteket közlő munkák iránt, *„a melyben tudomány, ismeretek és tisztességes elvek foglaltatnak… az utóbbiak ellenben már nyugodtabb kedélyű, elveikben szilárdabb emberek kezébe kerülnek."*[93]

A katolikus és általában a keresztény vallást gúnyoló, nevetségessé tevő iratok, vagy amelyek *„a szent vallást … Isten tulajdonságainak babonás elferdítése és álszenteskedés által megvetésre méltónak tüntetik fel"*, semmilyen körülmények között nem voltak tűrhetőek, a kritikát azonban támogatta.[94]

A rendelet szabad szellemének legszembetűnőbb bizonyítékaként az uralkodó magát is alávetette a nyilvános kritikának: *„Bírálatok, hacsak nem gúnyiratok, bárkit érjenek is az ország fejedelmétől az utolsóig, különösen akkor, ha a szerző a maga nevét kinyomatja s ez által a dolog valódisága felől jótállást vállal magára, - nem tilthatók el, mert minden igazságszerető embernek örülnie kell, ha az igazság ezen az úton tudomására jut."*[95]

A közjó szempontjából hasznos kiadványokat, ha tartalmaztak egy-két botrányos kifejezést, nem tiltották be, csak abban az esetben, ha a vallás, az erkölcs vagy az állam és a fejedelem ellen kiemelten botrányos dolgokat tartalmaztak: *„Egész munkák, időszaki iratok – föltéve, hogy hasznos dolgokat is tartalmaznak, - egyes botrányos kifejezések miatt nem tilthatók el…* (csak) *ha a betiltott mü a vallás, az erkölcs, az állam vagy a fejedelem ellen nagyonis botrányos dolgokat tartalmazna."*[96] Engedélyezte azon jogi, orvosi, katonai, tudományos és a szabad művészetekkel foglalkozó műveket, melyek korábban a félig tiltott könyvek közé tartoztak: *„'ergaschedam', 'coutinuantibus', 'eruditis', 'acatholicis' jelzőkkel eddigelé engedélyezett könyvek jövőre, mint tisztán tudományos művek, egészen szabadon jelenhetnek meg; úgy a megengedett és eltiltott könyveken kívül, mely utóbbiakról egy ujabb katalógus fog*

[92] II. József cenzúrarendelete 1. bek.
[93] II. József cenzúrarendelete 1. §.
[94] II. József cenzúrarendelete 2. §.
[95] II. József cenzúrarendelete 3. §.
[96] II. József cenzúrarendelete 4. §.

kiadatni, ezután semmitéle, bármi néven nevezett megkülönböztetésnek nem lesz helye."[97]

A rendeletben meghatározta az uralkodó, hogy mely könyvek tartoznak a cenzúra ellenőrzése és befolyása alá. E rendeletben találhatunk először külön megjegyzést a hírlapok cenzúrájáról: *„Ami a hirdetéseket, újságokat, imádságokat stb. illeti, ezek az egyes országos hatóságok mellett fennálló, cenzúrai ügyekben referáló tanács által csak rövid úton vizsgálandók meg. Ugyanez a tanács ügyel fel arra, hogy az imádságok az egyház valódi szellemében legyenek írva…"*[98]

A bécsi udvari cenzúrához-központosítás elvét is itt fogalmazza meg a rendelet, amikor kimondja, hogy *„az egyes tartományokban nyomtatásra szánt dolgozatok kiadatását illeti, minden valamire való munka, mely a tudományra, tanulásra és vallásra lényeges befolyással van, jóváhagyás végett a bécsi czenzura elé terjesztendő, oly formán azonban, hogy az illető dolgozat ama tartományból, a melyben azt írták, valamely, a tárgy körül szakavatott tudós, tanár, világi vagy egyházi felsőség bizonyítványával és névaláírásával látandó el, hogy semmi olyast nem tartalmaz, a mi a vallással, a jó erkölcscsel és az országos törvényekkel ellenkeznék, s éhez képest az országos törvényeknek megfelel."*[99] Ugyanakkor lehetővé tette elutasítás esetén a fellebbezést, igaz saját költség terhére, a könyvvizsgáló-bizottság elé terjeszteni.[100]

A külföldről behozott könyvek utánnyomását is szabályozza, és különböző korlátozásokkal engedélyt adott az egyes országos hatóságoknak a rendelet az utánnyomások engedélyezésére, hiszen mint rendkívül felvilágosultan fogalmazott *„ez csupán mint a kereskedelem egyik ága tekintetik"*.[101] Az eddig tiltott, de most már megengedett könyvekre és az államiratokra vonatkozva azonban az utánnyomásra vállalkozó kiadónak az utánnyomtatandó könyv elterjesztésével engedély végett a bécsi könyvvizsgáló bizottsághoz kellett fordulnia.[102]

II. József katolikus létére a protestánsoknak engedélyezte a vallásuk gyakorlásához szükséges könyvek használatát, de a tartományok azon részein, ahol nem tűrték meg a protestánsokat, külön írásbeli engedélyhez (erga schedam) kötötték a

[97] II. József cenzúrarendelete 5. §.
[98] II. József cenzúrarendelete 7. §.
[99] II. József cenzúrarendelete 7. §.
[100] II. József cenzúrarendelete 7. §.
[101] II. József cenzúrarendelete 8. §.
[102] II. József cenzúrarendelete 9-10. §.

protestáns bibliák és káték árusítását. Cenzúra-rendeletének leglényegesebb hatása, az egyházi cenzúra teljes megszűntetése és alárendelése az állami cenzúrának. Megszüntette a korábbi egyházi kötöttségeket, és a bíráló értelmiség számára a lelkiismereti szabadság biztosítása mellett, betekintést engedélyezett a közügyekbe.[103]

II. József cenzúrája felvilágosult szellemű volt, de nem vallásellenes, amint az a közhiedelemben él. Tiltotta ugyan a modern gondolkodás szerint „babonásnak", „nem korszerűnek" tartott vallási műveket, de a gyalázkodó, obszcén, sőt ateista szellemű írásokat is. Ugyanakkor ezáltal lehetővé tette az egyházpolitikai és teológiai harcok publikálását, sőt a protestáns teológia és hitbuzgalmi irodalom megjelenését, mely korábban kizárt volt. Tény, hogy a sajtó legfőbb céljának a felvilágosodás eszméinek, de elsősorban saját intézkedéseinek pozitív tálalását tartotta, s e szabadabb légkörrel elősegítette a szellem, a művészek mellett a sajtó kivirágzását s a magyar nyelvű sajtó megszületését is. Mivel magyar nyelvi időszaki sajtónk megindulása egybe esett az európai hírlapirodalom fejlődésének azon szakaszával, amikor referáló fázisból véleményformáló fázisba lépett át a sajtó szerepe, ez a tendencia megjelent és jótékony hatással volt hírlapirodalmunk fejlődésére, hiszen érvényesíteni tudta e szerepet a jozefinista reformok és a nemzeti nyelv, irodalom és kultúra ügye kapcsán.[104]

A sajtótörténeti szakirodalom mára egyetért abban, hogy a politikai hírlapok tekintetében nem volt tudtában annak, milyen szellemet engedett ki a palackból, ennek okát abban látják, hogy a II. József a színtelen referáló hírlapokat, melyek csak híreket közölnek, nem tartotta veszélyesnek, ezért szabályozta rendelete 7. §-ában vizsgálatukat úgy, hogy a rövid úton, a helyi hatóságok hatáskörébe utalta azt. Később pedig több esetben is szigorított a cenzúrán, annak büntetési tételein, ha szándékait félreértve olyan művek publikálására is engedélyt adtak, amelyet reformjai és az államhatalomra nézve veszélyesnek tartott.[105]

Sashegyi szerint a rendelet szándékai Magyarországon sosem valósultak meg teljesen, a szervezet felépítését, az ügymenetet az ellenállás lassította, a felvilágosult szellemű cenzúrát pedig a cenzúrát gyakorló személyek konzervativizmusa akadályozta,

[103] **Sashegyi 1958.** 90. p.
[104] **Kókay 1979.** 178. p.
[105] **Kókay 1979.** 171-172. p.

talán ennek köszönhető, hogy a József halála után bekövetkező konzervatív fordulat kevésbé volt érezhető Magyarországon, mint Ausztriában.[106]

Ezen állítást igazolja az a tény is, mint azt a későbbiekben látni fogjuk, hogy a jozefinista bécsi sajtócenzúra miatt a jozefinista,[107] de még a rendi mozgalomhoz, a felvilágosult rendiséghez[108] köthető magyar nyelvű újságok is Bécsben adattak ki,[109] ahol nagyobb védelmet élvezett felvilágosult szellemük a konzervatív rendek, és az egyház támadásaival szemben.

Nem tagadható az sem, hogy a „szabad" sajtó fejlődése hamar túlhaladta a számára kívánatos mércét. Először kötelespéldány-szolgáltatási rendeletekkel igyekezett az utólagos ellenőrzést kézben tartani. A hazai újságcenzúra szervezetében fontos változást jelentett ugyanis a Helytartótanács Pozsonyból Budára helyezése 1784-ban, mivel így a vezető magyarországi újságok, a pozsonyi Magyar Hírmondó, a Pressburger Zeitung és a Presspurske Noviny cenzúrázása a városi tanács illetékességébe került. Azonban a pozsonyi cenzorok munkájával hamar elégedetlen lett a kormányzat, mivel az erdélyi jobbágyfelkelésről szóló tudósításokban megszegték azt az előírást, ami tiltott minden olyan cikket, ami az uralkodó személye, az állam érdekei vagy az erkölcsök ellen vét, és 1785-ben rendelkeztek arról, hogy a városi magisztrátusnak hetente kellett egy-egy példányt a megjelent lapokból felküldenie a Helytartótanácsnak, ezzel szigorítva az utólagos ellenőrzést. 1787-től pedig a kancelláriának is meg kellett küldeni a kötelespéldányokat.[110] Végül 1789 júniusában az újságbélyeg bevezetésével rakott olyan terhet a lapokra, amelytől fejlődésük lassulását várta.[111]

Bodi szerint II. József cenzúrarendszere így egyedülálló és történelmi jelentőségű átmenetet képzett a korábbi egyházi cenzúra, és a későbbi rendőri cenzúra között, „furcsa keverékeként a liberalizmusnak és a laktanya-fegyelemnek."[112]

[106] **Sashegyi 1938.** 9-10. p.
[107] pl. Magyar Kurír című lap
[108] **Romsics 2010.** 583. p.
[109] pl. Hadi és Más Nevezetes Történetek, később Magyar Hírmondó
[110] **Kókay 1979.** 175-176. p.
[111] **Buzinkay 1993** 12. p.
[112] „Eine sonderbare Mischung von Liberalität und Kasernendisziplin" **Bodi 1995**. 50. p.

2.5. A konzervatív abszolutizmus cenzúrája

II. József halála utáni évek bonyolult belpolitikai életére kezdetben az uralkodó abszolút hatalmával szembeszálló nemesi mozgalom, a rendi nacionalizmus[113] sikere nyomta rá a bélyegét: az 1790-91. évi országgyűlésen ellentámadásba mentek át a rendek, és gyakorlatilag visszaállították a nemesi rend és az egyház kiváltságait és hatalmát a Magyar Királyságban. Ugyanakkor a felvilágosult abszolutizmus és a jozefinizmus eszméi tovább éltek, képviselői ideiglenes szövetséget kötöttek a rendi ellenzékkel, igyekeztek haladó tartalmat adni az ellenállásnak, és sikerült hangot is adni reformterveiknek az országgyűlésen és a bevezetett szigorítások ellenére a sajtóban is. A „régi szabadság", a rendi alkotmány és a nemesi előjogok visszaszerzésének igényét hangoztatók, a felvilágosult abszolutizmus haladó szellemű reformjainak eltörlésének retrográd törekvéseit képviselők tábora összekapcsolódott az ország önállóságát követelők, és a már korábban megindult nemzeti nyelvi és kulturális ébredést szolgálók célkitűzéseivel.[114] Később, az udvar és a rendek kompromisszuma után következik be e jozefinista értelmiség radikalizálódása, elszigetelődése, majd elnémítása a cenzúra eszközeivel.

II. Lipót, aki Toscana negyhercegeként felvilágosult reformok sikeres megvalósításával és komoly kormányzati tapasztalatokkal, de nehéz helyzetben vette át a trónt bátyjától; Magyarország a lázadás állapotában volt, ugyanakkor a török háború még nem ért véget, Belgium elszakadt a birodalomtól, és Poroszországgal is háború fenyegetett.[115]

Ráadásul a francia forradalmi eszméket is kellett csillapítania birodalmán belül. A bécsi udvar továbbra sem engedett a cenzúra alkotmányos rendezését kívánóknak, II. Lipót alatt is rendeletekkel irányították a sajtópolitikát, módosításokkal megtartották a II. József által életbeléptetett sajtócenzúrát. II. Lipót 1790. szeptember 13-án kiadott rendelete[116] azonban alapjaiban változtatta meg a korábbi cenzúra megengedő szellemét, azt hangsúlyozva ismét, hogy mit kell tiltani a sajtótermékekben. II. József cenzúrarendeletének 2. paragrafusát értelmező kiegészítés az udvar pozícióját erősítendő szigorúan tiltotta a kritikát a kormány, az uralkodó és az egyház intézkedései

[113] **Romsics 2010.** 582-583. p.
[114] Ui. 583. p.
[115] **Romsics 2010.** 584. p.
[116] Közli: **Pajkossy 2006.** 50-51. p. (O.L. Kanc. 1790. 11767. sz.)

fölött, *„és a kétkedés vágyát vonhatja maga után”*[117] és igyekezett minden olyan mozzanatot kiküszöbölni, ami alkalmas a köznyugalom megzavarására.[118] Majd a lefektetett elvekkel összhangban azután a rendelet egyértelműen megparancsolja a cenzoroknak, hogy mindazon munkákat, *„amelyek az állami törvényeket és a fejedelem rendeleteit gáncsolják és gúnyolják, egyszerűen tiltsák el, mivel az ilyesmik az engedelmességre való hajlandóságot gyengítik az alattvalók lelkében.”*[119] Világos volt az utasítás a vallás dolgában is, megparancsoltatott, hogy a vallásügyet és a vallást érintő művek és írások esetében a cenzorok ne térjenek el a szabályoktól és *„mindazon könyveket és röpiratokat, amelyek a vallás tanításait és azt, ami az egyházalkotmányhoz tartozik, úgyszintén az oltár szolgálatára rendelt férfiakat gúnynak, nevetségnek teszik ki és megvetés tárgyának teszik, sohasem engedélyezzék.”*[120]

Már a II. József halála után nem sokára kiadott, a bécsi magyar újságok cenzora számára kidolgozott kancelláriai instrukció is a II. József korabeli utasításokat fejlesztette tovább, az új politikai helyzetnek megfelelően: az újságoknak kerülniük kell minden olyan hírt, ami félelmet kelthet, nem szabad kommentárokkal ellátni azokat, kerülni kell a kormány és a keresztény vallás sértegetését, nem szabad semmit az országgyűlésről „elsietve közölni”, és főként a beszédekről elmélkedni, a forradalmi eseményekről és a németalföldi zavargásokról pedig csak a Wiener Zeitung híreit szabad átvenni. Ráadásul a bécsi lapok cenzorává a szabadkőműves és a nemesi mozgalommal rokonszenvező Pászthory Sándor helyett már 1790. augusztus 2-án Szekeres Atanázt nevezték ki.[121]

Mindeközben az 1790-91-es országgyűlésen a rendek egyértelműen hangot adtak azon véleményüknek, hogy a sajtócenzúra szabályozásának törvényi alapját ők hivatottak megadni. A királyi hitlevél kerületi tervezeteiben, melyeket Marczali Henrik közölt a hitlevél 1790 júniusa és augusztusa között zajló vitájáról szóló ismertetésében, [122] már feltűnik a téma közjogi rendezésének igénye.

A dunáninneni megyék diploma-tervezete szerint a vallás, a fejedelem, az ország *„fensége és jogai”*, valamint az erkölcs ellen írott munkák kivételével teljes

[117] „quod dubitandi libidinem post se trahere potest.” Közli: **Sashegyi 1938.** 10. p.
[118] „cum in republica Suprema Lex sit Conservatio Communis tranquillitatis.” Közli: **Sashegyi 1938.** 10. p.
[119] **Pajkossy 2006.** 51. p.
[120] **Pajkossy 2006.** 51. p.
[121] **Kókay 1979** 120-121. p.
[122] **Marczali 1907.** 1-74. p.

sajtószabadság szükséges Magyarországon, a cenzorokat pedig ne a király, hanem az ország nevezze ki, hiszen a *„nemzetek teljes szabadságához tartozik, hogy a gondolat szabadsága közjogon nyugodjék. A nemzeti szabadság megköveteli azt is, hogy a mit törvény nem tilt, szabad legyen.”*[123] Marczali elemzése szerint e nemesi alkotmánynak íródott tervezetből a magyar nyelv felkarolása és a sajtószabadság ügye úgy rítt ki, mint *„egy-egy renaissance oszlop egy román-gót egyházból”*,[124] hiszen a magyar nyelv uralmát a lattinnal volt kénytelen megosztani, a sajtószabadságot pedig a cenzúra alá akarta rendelni, csupán azzal a különbséggel, hogy azt nem a király, hanem az ország privilégiumai érdekében használhassa.

A tiszai deputatio jóval radikálisabb diploma-tervezete arra akarta II. Lipótot felesketni, hogy nem fog *„parancsok vagy pátensek útján kormányozni”*[125], és mivel *„a sajtó szabadsága szükséges, úgy a politikai, mint a vallásos szabadsághoz”*[126], azt sem az uralkodó sem utódai nem akadályozhatják.

Az országgyűlés végül törvényalkotás útján is jelezte, hogy a rendek a jövőben bele akarnak szólni a sajtószabályozásba: *„a nemzeti nevelés és a sajtószabadság általános elvei rendszerének kidolgozására, a királyi jogok sérelme nélkül, országos bizottság neveztessék ki, mely azután munkálatát átvizsgálás és helybenhagyás után az ország törvényei közé iktatása végett bemutatandja.”*[127]

Egyúttal jelezték azon törekvésüket is, aminek a reformkorban is a „sajtószabadság korlátozása” elleni tiltakozások sorával adtak hangot, hogy a cenzúra szabályozását és irányítását a Magyar Királyságban a rendek és a rendi országgyűlés hatáskörének tartották. Az országgyűlés a vallás ügyét az általuk alkotmányosnak tartott 1608. és 1647. évi törvények alapjára helyezték vissza, megerősítve a szabad vallásgyakorláshoz való jogaikat. Továbbá megengedte a törvény számukra *„ugy symbolikus, mint theologiai és az áhitatosság gyakorlására tartozó könyveiket, a maguk által rendelendő és a királyi helytartótanácsnak névszerint bejelentendő saját felekezetökbeli külön könyvvizsgálók felügyelete alatt szabadon kinyomatniok”*, azonban olyan erősen elbizonytalanító, korlátozó és öncenzúrához vezető kitétellel, hogy *”ezen könyvekben a katholikus vallás ellen semmi guny vagy sértés ne foglaltassék, a*

[123] **Marczali 1907.** 11. p.
[124] **Marczali 1907.** 12. p.
[125] **Marczali 1907.** 24. p.
[126] **Marczali 1907.** 24. p.
[127] 1790-91. XV. törvénycikk

felelősség terhe az ily guny és sértésért a kinyomatást engedélyezőkre hárulván; azon királyi rendelet továbbá, hogy az ujonnan nyomtatott könyvekből három példány a királyi helytartótanács utján mindenkor Ő felségéhez beküldessék, ezen könyvekre is kiterjesztetik."[128]

II. Lipót 1790-es rendelete és a fokozatosan szigorodó cenzúra ellenére a sajtó képe nem tükrözte az utasításokban rögzítetteket, politikai téren nagy élénkség jellemzi hírlapjainkat. Ráadásul 1791-ben a poroszokkal kötött megegyezés enyhítette a Habsburg-ellenes erők külpolitikai támaszát, a francia forradalom is kezdte elbizonytalanítani a nemességet, így az uralkodó és a nemesség egymásra talált, és kísérletet tehetett a társadalmi reformok keresztülvitelére is. Ennek a belpolitikai helyzetnek lenyomata a szabadabb sajtóviszonyok látszata 1790-92 között.[129]

Azonban 1790-91-es országgyűlésen megfogalmazott mérsékelt reformeszmék iránt táplált remények sírba szálltak II. Lipót 1792. március 1-jei váratlan halálával, és I. Ferenc trónra léptével új belpolitikai helyzet állt elő. A sajátos „kabinetabszolutizmust"[130] kiépítő uralkodó atyja felvilágosult tanácsadóit és tisztviselőit gyorsan eltávolította a hatalomból. A francia forradalom hatása alá került új uralkodó nem reformokkal, hanem a régi rend megszilárdításával, a „renitens" Franciaország elleni háborúval és a rendőrminisztérium felállításával akarta útját állni a forradalomi fenyegetésnek. Uralkodása alatt befejeződött a neoabszolutista rendszer felépítése a könyv és sajtó-cenzúra történetében is. *„Ferenc király a szervezetet Józseftől, a szellemet pedig Lipóttól vette át. A köznyugalmat megőrizni – ez lett a reakció cenzúrájának jelszava, ebben a két szóban van összesűrítve a cenzúra egész magatartása, szelleme, ez az a fő szempont, ami e korban minden tevékenységét irányította. Conservatio tranquillitatis … nem az erazmusi humanista program ez, mely a külső békét akarja fönntartani, a belső szabadság megvalósítására, hanem ellenkezőleg: a belső szabadságot akarja elfojtani, hogy biztosítsa a meglévő állapot nyugalmát."*[131]

A sajtócenzúra folyamatos szigorításával, a korábban hozott intézkedéseknek határozottabb érvényre juttatásával és újbóli megerősítésével igyekezett a francia forradalmi eszméknek gátat vetni, azok híveit ellehetetleníteni. Viharos tiltakozásokat

[128] 1790-91. XXVI. törvénycikk 5. §.
[129] **Kókay 1979** 121-122. p.
[130] **Romsics 2010.** 587. p.
[131] **Sashegyi 1938.** 10-11. p.

váltott ki 1793. január 14-én[132] és ugyanez év április 18-án[133] kelt, az osztrák hivatalokból a magyar kancelláriába átküldött cenzúrautasításai, ami ellen egységesen tiltakozott mind a Magyar Udvari Kancellária, később a Helytartótanács, majd a megyék is, így végül kisebb-nagyobb módosításokkal sikerült csak Magyarországon nekik érvényt szerezniük.

A cenzúra minden ellen fellépett, ami a trónt, a társadalmi- és állami rendet fenyegette. 1792 végén hajsza indult Batsányi János ellen, a *Magyar Museum* egy korábbi, a cenzor által akkor jóváhagyott folyóiratszámát kifogásolva,[134] 1793 elején pedig a cenzúrával folyamatosan hadilábon álló Szacsvay Sándort is elmozdították a *Magyar Kurír* éléről sajtóvétség miatt.[135]

Mindinkább gyökeret vert az a gondolkodás, hogy legegyszerűbb módja az ellenőrzésnek a lapok számának csökkentése, a lapok elsorvasztása lenne. Sándor Lipót, aki már 1792-ben is levélben panaszkodott I. Ferencnek a bécsi magyar újságok miatt. A nádor 1795. április 16-ai memorandumában,[136] melynek indítóokát a börtönben lévő Martinovics Ignácnak az osztrák ház uralmát megdönteni kívánó reformátor társaságról szóló jelentése[137] adta, kifejtette, hogy a magyar lapok károsak, szerinte bennük csak ártalmatlan belföldi hírek és gazdasági közlemények megjelentetése szükséges, ezáltal ugyanis elveszítik érdekességüket, és talán meg is szűnnek. A nádor bármennyire is elismerte a népoktatás szükségességét a városokban, a falusi lakosság kapcsán annak a véleményének adott hangot, hogy a parasztoknak nincs szükségük írás-olvasásra, a tudás és információ birtoklása veszélyes lehet. *„Ha valamivel többet tanulnak, már nem akarnak parasztok maradni, hanem tovább akarják folytatni tanulmányaikat. (…) A tapasztalat azt bizonyítja, hogy a paraszt, ha írni-olvasni tanult, vagy ha megvan a kellő ítélőképessége és esze, ilyen pedig minden faluban van egynéhány, nem foglalkozik annyit a rátartozó gazdasági ügyekkel, mint inkább újságok és röpiratok olvasásával, és elrontja szellemét. A pap eddig kötelességének tekintette, hogy a falusiakat vallásos és társadalmi kötelességeikre kioktassa. Ezen felül nincs szükség további felvilágosításra*

[132] Közli: **Sashegyi 1938.** 11. p. (O.L. Kanc. 1793. 266. sz.)
[133] Közli: **Sashegyi 1938.** 11. p.(O. L. Kanc. 1793. 4056. sz.)
[134] **Kókay 1979.** 179. p.
[135] lásd: **Döbör 2006.** 50-61. p.; **Döbör 2008-I.** 31-38. p.**; Döbör 2008-II.** 305-316. p.
[136] **Domanovszky 1944.** I. k. 1. rész. 161-176. p.
[137] Közli: **Fraknói 1921.** 171-178. p.

és a paraszt a régi a régi egyszerűségében boldogabb lesz, mint ha új igények és vágyak ébresztésével nyugtalanítják."[138]

A memorandum ennek értelmében szükségesnek tartotta a „gondos felügyeletet" a röplapirodalom felett, mivel ezek mindenkihez eljuthatnak, illetve a magyar újságok felett, amelyeket a falusi jegyzők „szorgalmasan felolvasnak a parasztoknak", főként azért, mert részletesen ismertetik a francia forradalom eseményeit, és az ott elhangzott beszédeket. Kritizálta a cenzúra felkészültségét is, mivel szerinte nem ítéli meg kellőképpen a helyzetet, és megengedi a „káros könyvek" elterjesztését. [139]

A nádor megoldást is javasolt, a problémák megoldásának kulcsát a cenzúra szigorításában látta. A röpiratok szerzőit azzal a javaslattal akarta elhallgattatni, hogy tőlük a közjót szolgáló könyvek írását rendeljék meg. Rendszabályokat követelt az újságok, kiemelten a Magyar Kurír ellen a francia eseményekről szóló publikációk miatt, el akarta tiltani őket a külföldi hírek közlésétől, ezzel előidézve az olvasótábor megfogyatkozását. [140]

A Magyar Udvari Kancellária pedig több ízben is, 1799-ben a budai és pesti német lapok egyesítésekor, 1803-ban a Magyar Hírmondó megszűnésekor és 1804-ben, amikor a Helytartótanács engedélyezte Belnay György részére az *Ephemerides Statistico-Politicae* című újság kiadását, kifejtette, hogy a politikai lapok számának szaporítása nem kívánatos.[141]

Az udvari körök igyekezték leszögezni azt is, hogy a könyvkiadás és a cenzúra a rendek minden ellenirányú törekvései dacára a királyi jogok közé tartozik. E törekvésének kezdetben igyekeztek a rendeket is megnyerni, kihasználva azt a közeledést, amit a francia forradalom radikalizálódása és a háború segített elő. Az udvar kezére játszott, hogy több vármegye is panasszal élt azon írókkal szemben, akik nemesi kiváltságaikat és az ősi alkotmányt támadták írásaikban. I. Ferenc már 1792 májusától elrendelte, hogy a Magyar Udvari Kancellária tudta nélkül semmit sem lehetett Bécsben kinyomatni, így a magyar alkotmányt érintő könyveket csakis a kancellária cenzúrázhatta. 1793. július 25-én pedig rendelet útján deklarálták királyi joggá a könyvnyomdák engedélyezését és a könyvvizsgálatot, vagyis a cenzúra királyi jogát.[142]

[138] **Domanovszky 1944.** I. k. 1. rész. 161. p.
[139] **Domanovszky 1944.** I. k. 1. rész. 161. p.
[140] **Domanovszky 1944.** I. k. 1. rész. 175. p.
[141] **Kókay 1979.** 179-180. p.
[142] **Wertheimer 1898.** 294-295. p.

A Martinovics-féle összeesküvés megtorlása után be kellett látni, hogy az addigi megszorítások nem voltak eléggé szigorúak ahhoz, hogy a forradalmi eszméket teljesen elfojtsák. Így a sajtó szigorítása, és részletes irányvonalának meghatározása eredményeként született az Ausztriában 1795. február 22-én kibocsátott általános könyvvizsgálati rendelet, a General Zensurverordnung[143], amelyet az 1790-91. évi X. törvénycikk[144] ellenére a király parancsára még aznap átküldték a magyar kancelláriára is, hogy azonnali hatállyal Magyarországon is életbe lépjen. Sashegyi kutatásai szerint azonban a Magyar Udvari Kancellária arra való hivatkozással, hogy az osztrák cenzúraszabályok magyar viszonyokhoz alkalmazott formáit már két évvel korábban kihirdették Magyarországon, az utasítást ad acta tették. Az osztrák cenzúra azonban így is biztosította magának a befolyást a hazai cenzúra irányítására.[145]

Így bár az uralkodó szándéka szerint a General Zensurverordnung teljesen összefoglalta és egységesítette volna sajtócenzúra elveit, korábbi szabályait, az osztrák cenzúra magyarországi sajátos alkalmazása további jogbizonytalanságokhoz vezetett a sajtó szereplőinek körében, és ez a helyzet időszaki sajtónk „teljes elnyomorodásához",[146] több lap megszűnéséhez és elszürküléséhez vezetett.

Az 1795-ös rendelkezés célja, a könyvárusok és nyomdászok tájékoztatása a cenzúra jelen állapotáról, miszerint: *„…minden tévedés ellen óva legyenek s hogy egyszersmind azok, kik megkisértenék a fennálló törvények alól kisiklani s fölfedeztetés esetében a törvény nem tudásával mentegetődzni vagy más úton-módon ártatlanoknak tüntetni fel magokat, - minden mentségtől megfosztassanak..."*[147]

A könyvvizsgálat elvégzését bonyolult hivatali gépezetre, a Bécsben felállított generális direktóriumra, a tartományi kormányszékekre,[148] a revizori hivatalokra, a cenzorokra, és a rendőrségre bízta. Ez a bonyolult szerveződési forma gyakran okozott összeütközéseket a különféle szervek között. Ha végigolvassuk a rendelet teljes szövegét, láthatjuk, hogy viszonylag hosszú terjedelme (18 §), valamint a bonyolult

[143] Teljes egészében közli: **Ballagi 1888.** 783-790. p. (a továbbiakban: General Zensurverordnung)
[144] „…Magyarország, a hozzá kapcsolt részekkel együtt, szabad és kormányzatának egész törvényes módját illetőleg (bele értve mindenféle kormányszékeit) független, azaz semmi más országnak vagy résznek alá nem vetett, hanem saját állami léttel és alkotmánynyal biró, s ennél fogva az 1715:III. tc., valamint az 1741:VIII. tc. és XI. czikkelyek rendelésének megfelelően, törvényesen megkoronázott örökös királyától, és igy Ő szent felségétől s örököseitől, Magyarország királyaitól, tulajdon törvényei és szokásai szerint, nem pedig más tartományok módjára igazgatandó és kormányozandó ország.
[145] **Sashegyi 1938.** 12-13. p.
[146] **Kókay 1979.** 179. p.
[147] General Zensurverordnung 1. bek.
[148] Magyarországon a magyar udvari kancelláriára és a helytartótanácsra.

megfogalmazása következtében, inkább csak összezavarta, mint érthetővé tette a könyvárusok és nyomdászok számára a határozatokat.[149]

Az idézet azt is előrevetíti számunkra, hogy ebben a rendeletben a korábbiaktól, II. József által kiadott cenzúrarendelettől eltérve elsősorban a szigorú intézkedések fognak túlsúlyba kerülni. A korábbi engedmények most megszűntek, és a lehető legtöbb lehetőséget igyekeztek felszámolni, amelyen keresztül a cenzúra hivatalának intézményét bármilyen módon ki lehetett játszani. Például *„…az afféle kifogások pedig, hogy az illető a példányokat nem adta el, hanem csak cserébe adta vagy elajándékozta, vagy hogy a nyomtatványt külföldi megrendelésre és a külföld számára készítette, vagy hogy a vétséget az üzleti szolga vagy valami napszámos követte el, figyelembe nem vétetnek…"*[150]

Az örökös tartományon belül elutasított kéziratok külföldi nyomtatásának tilalmáról szóló pont is ide vonatkoztatható: *„…Az a mentség, hogy az illető tudta és akarata nélkül nyomatták ki a kéziratot külföldön, annál kevésbé vehető figyelembe, mert a belföldi czenzura által eltiltott kéziratot nem szabad másokkal közleni vagy megőrizni."*[151]

A revizori hivatal és vámhivatalok tudta nélkül behozott nyomtatványok miatt az általános csempészeti törvények alapján rendelte el a bűntetést: *„A vámhivatalok és a revizori hivatal híre nélkül senki ne merészeljen, a csempészetre kiszabott büntetés terhe alatt, bármiféle nyomtatványt az országba bevinni s czenzori engedély nélkül árúba bocsátani."*[152]

A rendelet, a bármilyen vétséget elkövetők elleni szigorú büntetések hangsúlyozására épül fel. A büntetések, a tiltott művek elkobzásától, a törvénysértő iparjogának elvesztésén át, a pénzbírság, a börtönbüntetés, valamint a testi fenyítésig terjedtek. A tiltott könyvek árusítása pénzbüntetést és az iparűzés jogának elvesztését vonta maga után: *„A mely könyvárus egy tiltott vagy «erga schedam» engedélyezett könyvet, röpiratot vagy nyomtatványt, különös engedély nélkül, - melyet csupán a generális direktórium s a tartományokban az illető kormányszék van jogosítva adni, -*

[149] **Ballagi 1888.** 790. p.
[150] General Zensurverordnung 4. §
[151] General Zensurverordnung 10. §
[152] General Zensurverordnung 1. §

elárusít, első esetben példányonkint 50 forinttal, második esetben az említett pénzbírságon kívül iparjoga elvesztésével büntettetik."[153].

Szigorúbb büntetést kaptak azok, akik olyan kézirat kinyomtatását kezdeményezték, amelyre nem volt meg a revizori hivatal által kiadott írásos engedély: *„…Ha valaki az «imprimatur» kieszközlése nélkül vagy a fennebbi megjegyzések és korlátozások ignorálásával nyomat ki valamit: a mellett, hogy egész készlete a szedés széthányásával elkoboztatik, ezenkívül elveszti iparjogát, minden forgalomba bocsájtott példány után 50 forint bírságot fizet, s ha a kiszabott bírságot nem tudná megfizetni, börtönnel és testi büntetéssel fenyíttetik…"*[154].

Részletesen szabályozta a rendelet a kéziratok benyújtásának és elbírálásának módját is. Külön paragrafus rendezi a kéziratok revizori hivatalba történő beadásának helyes eljárási rendjét. A kéziratot olvasható betűkkel, helyesen lapszámozva, lapszéllel ellátva, a revizori hivatalhoz *„két egybehangzó példányban nyújtandók be"*, utólagos javítások és minden egyéb csalás nélkül, ami súlyosan büntetendő.[155] A kérvényező a revizori hivataltól kell, hogy megkapja a választ is. A cenzoroknak tilos közvetlenül kapcsolatot tartani a kérelmezőkkel, és beadványaikat megvizsgálni, amennyiben „nem rendes úton" kerül hozzájuk kézirat, azt kötelesek a revizori hivatalnak visszaadni. Tiltotta a rendelet az ügyfeleknek is, hogy bármi módon befolyásolni próbálják a cenzorokat, a revizori hivatalt akár személyes kérdésekkel, akár becsmérléssel, *„mely a vétség fokához képest fog mindenkor megtoroltatni."*[156] Nemcsak az új, de a már engedélyezett művek utánnyomására is a revizori hivataltól *írásbeli előterjesztés útján s a mű benyújtása mellett engedélyt kell kérni"*[157]

Az engedély akkor volt érvényes, és akkor lehetett a művet kinyomtatni, ha a cenzor által ellátott „admittitur" jelzésen túl a revizor is saját kezűleg rávezette a kéziratra az „imprimatur" jelzést, az alábbi megjegyzés figyelembevételével: „omissis deletis" megjegyzés esetén a kéziratban kihúzott szavak és helyek kihagyásával, vagy az „absque loco impressionis" megjegyzés esetén a nyomatási hely megnevezése nélkül.[158]

[153] General Zensurverordnung 2. §
[154] General Zensurverordnung 4. §
[155] General Zensurverordnung 5. §
[156] General Zensurverordnung 7. §
[157] General Zensurverordnung 8. §
[158] General Zensurverordnung 4. §

Szabályozásra került a könyvárusítás is, szigorú büntetéssel sújtotta azokat, akik titokban könyvekkel házaltak, ezen büntetés mértékét a tiltott könyv veszélyessége határozta meg: „*Senki ne merjen könyvekkel házalni, titokban űzérkedni s könyveket kolportálni. E tilalom áthágója letartóztatandó s a nála talált könyvek elkobzandók, ezenkívül a körülményekhez képest, a szerint t. i., hogy az elárúsított könyvek mily mértékben erkölcsrontók, az illető keményebb büntetéssel sujtatik, s ha külföldi, az országból kiutasíttatik.”*[159]

Ugyanezek a szabályok vonatkoztak a rézmetszetekre, rajzokra, térképekre és prospektusokra, „*valamint a városokról, erődítményekről, határokról, tengerpartokról fölvett rajzokra is, melyek – ha nyilvános elárúsításra szánvák – a metszetés előtt a revizori hivatalhoz nyújtandók be s czenzori jóváhagyással látandók el; a rézmetszetek tekintetében a kihágások ugyanazon büntetéssel sujtandók, a mi az iratok és könyvek nyomtatása körüli kihágásokra van kimérve.”*[160]

A legszigorúbb büntetés talán az illegális nyomdát, vagy engedély nélküli kézi sajtót létesítők kapták. „*…ki nem szabadalommal bíró könyvárús, tilos, könyvnyomató- vagy kézi sajtót tartani: úgy a nyomdászoknak is iparjoguk elvesztése, szerszámjuk elkobzása s a körülményekhez képest további pénz- és testi büntetés terhe alatt tiltva van félreeső, hozzáférhetetlen vagy rejtett helyen sajtót állítani fel s titokban vagy a világosság kerülésével bármit is kinyomatni.”*[161]

Írásba foglalták a revizorok munkakörének szabályozását is, valamint az ügyintézés felgyorsítását is, a revizorokat utasították, hogy válogatás nélkül, mindenkinek ügyében a lehetőség szerint halogatás nélkül járjanak el, amelynek kimondására azért volt szükség, hogy a vizsgálandó könyvek hosszú ideig ne tartozzanak a revizori hivatal vizsgálati eljárása alá, kellemetlenséget okozva ezzel a kiadó és a hivatal számára is.[162] Amennyiben valaki a revizori hivatal eljárását és határozatát magára nézve sérelmesnek találta, a rendelet alapján panaszával Bécsben *„a cs. k. generális direktóriumhoz, vagy az illető tartományi kormányszékhez”* felebezhetett.[163]

[159] General Zensurverordnung 11. §
[160] General Zensurverordnung 13. §
[161] General Zensurverordnung 12. §
[162] General Zensurverordnung 17. §
[163] General Zensurverordnung 17. §

A Magyar Udvari Kancellária azonban rendeleteiben továbbra is a korábbi szabályozásra hivatkozott, ezért egymást érték 1795 után is a további rendeletek. 1796-ban a szabadkőműves könyveket tiltották be, valamint megtiltották a peres ügyek aktáinak kereskedelmi forgalomba hozatalát. 1798-ban rendeletben fenyegették meg a kéziratokat külföldre csempészőket, és a kancellária rendeletben figyelmeztette a megyéket, hogy előzetes központi cenzúra nélkül csak adótáblázatokat, útleveleket és egyéb kisebb nyomtatványokat adhatnak csak ki. A megyék azonban ellenszegültek, fenntartva maguknak a jogukat arra nézve, hogy a megyegyűlés határozataiból kiadandó iratokat maguknak cenzúrázzák. 1800-ban rendeleti úton kiterjesztették a könyvek csomagolására és kötésére is a revizorok ellenőrzését, 1802-ban az országgyűlési határozatok nyomtatását is előzetes helytartótanácsi cenzúrához kötötték, 1808-tól pedig rendelet alapján a Bécsben tiltott kéziratok jegyzékét is csatolták a tiltott könyvek jegyzékéhez, amit félhavonta megküldtek a Helytartótanácsnak, és kötelezték azt, hogy ő is küldje meg Bécsnek a Magyarországon betiltott kéziratok jegyzékét.[164]

A kiadókat, szerzőket és nyomdákat egyaránt összezavaró, súlyos büntetéseket kilátásba helyező General Zensurverordnung és a kancelláriai cenzúrarendeletek mellett egymást követték a nyilvánosság egyéb fórumainak szigorúbb ellenőrzésére irányuló kísérletek is.

1798. június 18-án József nádor felterjesztést fogalmazott az uralkodónak az olvasókörök feloszlatása ügyében,[165] melyet Izdenczy kancellár és az államtanács tagjai is azonnal támogatásukról biztosítottak, így Ferenc király már június 26-án legfelsőbb elhatározását sajátkezűleg vezetve az ügyiratra elrendelte megszüntetésüket, mivel az olvasókörök szerinte, ahelyett hogy hasznosak lennének, inkább károsnak bizonyultak.[166]

Az olvasókabinetek bezárását követte 1799-ben a kölcsönkönyvtárak feloszlatása, hogy majd csak 1811-ben engedélyezzék újbóli megnyitásukat korlátozott működéssel.[167]

[164] A rendeletek részletes ismertetését lásd: **Sashegyi 1938.** 19-21. p.
[165] Közli: **Domanovszky 1925.** I. k. 222-223. p.
[166] „Da der Erfahrung gemäß die sogenannten Lesekabinete, statt einigen Nutzen zu verschaffen, vielmehr schadlich geworden sind, so will Ich, daß selbe in Meinen gesammten Erbstaaten von nun an ohne weitern eingestellet werden." Közli: **Domanovszky 1925.** I. k. 223. p.
[167] **Fülöp 2010.** 114. p.

1801. június 17-én József nádor a magyarországi hangulatról és a rendek fontosabb sérelmeiről és kívánságairól szóló felterjesztésében [168] nagy fontosságot tulajdonított a falusi tanítók megválogatásának és a nép nyelvén megjelenő újságok cenzúrájának, jónak mondva ugyan a parasztok hangulatát, mivel az úrbérrendezés „a jobbágynak jó megélhetést biztosított", azonban az újságok révén sokat is tanult és gondolkodóbbá vált.[169]

Szeptember 25-én Colloredo gróf kabinetminiszter mellékletként fűzte az ügyirathoz Károly főhercegnek, mint a haditanács elnökének véleményét a felterjesztésről. A főherceg egyetértett a nádorral az újságcenzúra ügyében, és javasolta, hogy a parasztokat politikai vitatkozások helyett inkább olyan olvasmányokra kell szoktatni, amelyek a házi-, a mező-, és az erdőgazdaság újításairól tájékoztatják őket, erre a célra külön folyóirat alapítását javasolta.[170]

József nádor 1801. november 21-én kelt, a tanulmányi és irodalmi regnikoláris deputáció tárgyában írt jelentésére [171] válaszul Ferenc király által 1802. január 23-án kiadott legfelsőbb elhatározásának 14. pontjában, a kancellária véleményére hivatkozva újra megerősíti, hogy a cenzúra és a sajtószabadság továbbra is a felségjogok körébe tartoznak.[172]

Ezt megelőzően 1801-ben a bécsi Polizei-Zensur-Hofstelle felállításával az összes szellemi termék ellenőrzését a rendőrminisztériumra bízta, ezzel a cenzúravétséget rendőrségi üggyé emelte.[173] Bár a bécsi rendőrminiszterek közvetlen hatalma nem terjedt ki Magyarországra, mégis a rendőrségi informátorok és besúgók révén komoly hatást gyakoroltak a magyar cenzúrára. A rendőrség bekapcsolódása hamarosan olyan túlkapásokhoz is vezetett, mint Zsarnóczay János ügyvéd és Mikola István jurátus kivégzése cenzúravétség miatt 1802. június 12-én, akik *„irataikban vallás- és államellenes tanokat hirdettek*"[174]

Nem csak a szerzők bűnhődtek, ha kijátszották a cenzúra rendszerét, hanem a nyomdászok is. 1801. június 9-én ugyancsak József nádor a Martinovics-összeesküvés

[168] Közli: **Domanovszky 1925.** I. k. 396-418. p.
[169] **Domanovszky 1944.** I. k. 1. rész. 296. p.
[170] **Domanovszky 1925.** I. k. 416. p.
[171] Közli: **Domanovszky 1925.** I. k. 440-462. p.
[172] **Domanovszky 1925.** I. k. 461. p.
[173] **Fülöp 2010.** 114. p.
[174] **Gárdonyi 1915.** 57. p.

még börtönben lévő tagjainak megkegyelmezése érdekében írt felterjesztésében,[175] melynek eredményeképpen az uralkodó végül meg is kegyelmezett Kazinczy Ferencnek, Szmetanovics Károlynak és Laczkovics Lászlónak, de nem támogatta Landerer Mihály pesti nyomdász szabadon engedését. A nádor indoka beszédes: az összeesküvésbe beszervezett, a szabályzatot és a célokat ismerő nyomdász felmentése mellet szólt az a körülmény, hogy „együgyű és kevéssé olvasott emberként az egész ügynek a lényegét nem értette"[176], azonban ellene szólt, és végül a börtönévei meghosszabbodását eredményezte, hogy titokban, a cenzúra engedélye nélkül az államra veszélyes könyveket nyomtatott ki.[177]

Az 1802. év júniusában a Dunántúlon kitört parasztzavargások kapcsán folytatott kormányzati vizsgálatok során mind a kancelláriában[178], mind az államtanácsban[179] megjelent az a gondolat, hogy a községi előljárók által vezetett paraszti engedetlenségi mozgalom az újságok izgató hírei, és az országgyűlési követek részére készülő nyomtatványok szabályozatlan és hanyag kezelése miatt alakult ki. A Magyar Udvari Kancellária 1802. július 6-i felterjesztésében javaslatokat fogalmazott meg mind az urbáriumok, mind az országgyűlési nyomtatványok tárgyában.[180] A kancellária javaslata szerint az újságok csak azokat az országgyűlési híreket közölhetik, amelyek kinyomtatását a cenzúra a pozsonyi Pressburger Zeitungnak már engedélyezte. Az országgyűlési nyomtatványok kezelésére pedig szabályzat alkotását javasolja, melynek lényeges elemei a felesleges, maradék példányok nyomdáktól való begyűjtése, és az országgyűlés végéig való visszatartása, a kiosztott és eladott példányokról pedig lajstromok vezetése. A jövőre vonatkozó legfontosabb javaslat pedig, hogy csak annyi példányban engedjék kinyomtatni őket, ahány törvényhozó szerepel az országgyűlés listájában, számukra a királyi tábla egyik bírája nyugta ellenében adja át az nekik járó

[175] Közli: **Domanovszky 1925.** I. k. 390-396. p.
[176] „daß er als ein einfältiger und wenig belesener Mann den Sinn der gantzen Sache nicht gekannt habe." Közli: **Domanovszky 1925.** I. k. 395. p.
[177] „… endlich daß er auch vorher ohne Erlaubniß der Censur staatsgefährliche Bücher im Geheim abgedruckt habe und ein gefährlicher mit verdorbenen Grundsätzen behafteter Mensch sey, so kann ich keineswegs auf seine Befreyung, sondern auf seine weitere Aufbewahrung im Arreste antragen." Közli: **Domanovszky 1925.** I. k. 395. p.
[178] **Domanovszky 1925.** I. k. 555. p. (M. Kanc. 1802. 6466. sz.)
[179] **Domanovszky 1925.** I. k. 555. p. (St. R. 2478/1802.)
[180] **Domanovszky 1925.** I. k. 555. p. (M. Kanc. 1802. 10.103. sz.)

példányt, a helytartótanács akadályozza meg az utánnyomást, és ne engedélyezze a veszedelmesnek látszó részleteket kinyomtatni.[181]

1802. szeptember 17. József nádor véleményezte a Magyar Udvari Kancellária felterjesztését az urbárium és az országgyűlési nyomtatványok tárgyában.[182] A nádor szerint a kancellária javaslatai nem oldják meg a problémát. Az újságok eddig is cenzúrázva voltak, a követeknek adott, nyilvántartott példányokat pedig sokan elküldhetik a vármegyének, ezáltal tartalmuk nyilvánosságra kerülhet.[183] Inkább abban látta a lehetőséget, ha semmiféle országgyűlési irat a perszonális vagy a maga a nádor személyes engedélye nélkül nem jelenik meg, ők eldönthetik, hogy az kinyomtatható-e, vagy sem, és így véget lehetne vetni az országgyűlés befolyásolásának is.[184]

Az országgyűlésről „kiszivárgó" információk cenzúrázása később újra felmerült kormányzati körökben. Az 1807. április 9-én megnyílt országgyűlés hosszú tárgyalások után sem hozott ugyanis érdemleges határozatot a királyi propoziciók dolgában, a rendek előbb feliratot szövegeztek és fogadtak el május 22-én, amelyben a gazdasági bajok elhárítására az osztrák határon húzódó vámvonal ledöntését, a magyar kivitel felszabadítását és egyéb gazdasági követelések teljesítését kérték. A bécsi udvari köröket erősen foglalkoztatta a felirat főként a külföldi közvéleményre gyakorolt hatása, felmerült, hogy a cenzúrát utasítani kell az erről szóló hírek tiltására.[185] Június 3-án pedig Baldacci Antal, az Osztrák-cseh Udvari Kancellária alelnöke, az uralkodó bizalmas tanácsadója előterjesztést tett, hogy cáfolatot kell íratni a feliratra, valamint egy a magyar alkotmányban járatos személyt kell kijelölni, hogy szakmai észrevételeket tegyen rá.[186]

1803-ban felállították a Rezensurierungs-Kornmission-t, azaz újracenzúrázó bizottságot, amely a korábbi, főként a II. József alatti időkben a cenzúra által már

[181] **Domanovszky 1925.** I. k. 555. p. (M. Kanc. 1802. 10.103. sz.)
[182] Közli: **Domanovszky 1925.** I. k. 555-557. p.
[183] **Domanovszky 1925.** I. k. 556-557. p.
[184] „Aus diesen Gründen bin ich also der ohnmaßgebigsten Meinung, daß Eure Majestät auch noch fernerhin den Druck aller zu dem Landtag gehörigen Schriften frei erlauben und zur Verhütung des Unterschleifs, daß nicht unter diesem Vorwand auch andere unanständige oder gefährliche Schriften aufgelegt werden, nur jenes veranstalten möchten, daß keine zum Landtag gehörige Schrift ohne des Personals oder meiner Erlaubnis gedruckt werde, als welche am besten entscheiden können, was zum Druck zuzulassen sei, oder nicht. Eine diesem entgegengesetzte Anstalt würde ohne Not viel Aufsehen erregen und scheint bei nun herannahendem Ende des Lantags überflüssig zu sein." Közli: **Domanovszky 1925.** I. k. 557. p.
[185] Közli: **Domanovszky 1929.** II. k. 718. p. (Kab. A. 452/1807.)
[186] Közli: **Domanovszky 1929.** II. k. 718. p. (Kab. A. 452/1807.)

nyomtatásra, illetve behozatalra engedélyezett művek utólagos ellenőrzését és betiltását, valamint elkobzását koordinálta.[187]

A kormány a hazai sajtó szabályozásán túl figyelmet szentelt a külföldi hírlapok forgalmazásának is, 1804-től kezdve minden évben jegyzéket állított össze az engedélyezett külföldi hírlapokról, melyet a titkos udvari és államkancellária ellenőrzött, és ezután közölte a listát a rendőrség a magyar Kancelláriával, hogy az a belföldi postahivatalokat tájékoztatni tudja. A külföldi lapokat csak az uralkodóház tagjai, az udvari főméltóságok és az államminiszterek olvashattak írásbeli engedély nélkül, mindenki másnak kérvényeznie kellett a továbbadás tilalma mellett. A megszigorított cenzúra rendszabályok és a rendőrség bevonása a felvilágosult abszolutizmus-korabeli sajtópolitikához képest súlyos helyzetet teremtett Magyarország sajtóéletében, de lassan szembekerült az osztrák sajtópolitika új tendenciáival is, ugyanis Napoleon példája nyomán a kormány a sajtóval kapcsolatos hagyományosan negatív hozzáálláson túl kezdte felismerni annak a közvélemény tematizálására és befolyásolására való alkalmasságát. A korábbi párizsi követ, Metternich herceg hazatérése után hozzálátott az új sajtópolitikai irány létrehozásához, ennek keretében lapot[188] és folyóiratokat hozott létre, ezzel is megalapozva a közhangulatot a Napoleon francia császársága elleni osztrák katonai akciók elfogadását illetően.[189]

Az új sajtópolitika azonban elsősorban a külföld felé tekintett, a belpolitikában továbbra is a rendőri eszközökkel megtámogatott cenzúra működött. Az 1808. évi országgyűlésen felvetették ugyan a gondolatot, hogy az osztrák cenzúra hatáskörét Magyarországra is kiterjesszék, azonban Zichy Károly grófnak, az uralkodó bizalmasának köszönhetően ez a terv arra zsugorodott össze, hogy a Helytartótanácsnak a cenzúra gyakorlása tárgyában új, szigorúbb utasítást küldtek.[190]

A magyar lapok továbbra is csak a Wiener Zeitung híreit közölhették, ráadásul országgyűlési cenzorokat is kineveztek, megakadályozva a magyar országgyűlésekről szóló részletes tudósításokat. Megbüntették például a Hazai Tudósítások című lap szerkesztőjét és cenzorát, mivel az angol parlamentről szóló tudósításában párhuzamot vont a magyar országgyűléssel.[191]

---

[187] **Sashegyi 1938.** 31-36. p.
[188] Österreichischer Beobachter 1810-től.
[189] **Kókay 1979.** 244. p.
[190] Közli: **Domanovszky 1944.** I. k. 2. rész. 193. p. (Kab. A. 2794/1808. és 2951/1808.)
[191] **Ballagi 1888.** 797-798 p.

Már 1809-ben megjelent egy központi könyvvizsgáló hivatal létrehozásának a terve, e hatóság segítette volna a magyar előítéletek leküzdését szolgáló könyvek elterjesztését, az abszolutista kormány érdekeit szem előtt tartva. A francia-osztrák háború miatt el kellett napolni ezeket a tárgyalásokat.[192]

Az 1809-ben megkötött schönbrunni béke után azonban az udvari tanügyi bizottság *(Studienhofcomission)* kezdeményezésére, az uralkodóban a magyar udvari kancellária hatalmának további megcsorbítása révén egy újabb cenzúrarendelet létrehozása fogalmazódott meg. 1810. május 26-án Magyarországról egy titkos feljelentés érkezett a magyarországi cenzúra hanyag munkájáról, melyben a Pesten kézről-kézre járó kormány ellenes, még a legdurvább kifejezéseket is tartalmazó könyvekről adott tudósítást. Armbruster János Mihály, udvari titkár, aki 1809-ben hosszabb látogatást tett Pesten, az írókkal kötött ismeretsége alapján megerősítette a névtelen jelentés hitelességét. Az udvari titkár jelentésében számos forrást megjelölt, melyből a tiltott könyvek Magyarországon elterjedhettek. Szerinte, a fő probléma hazánkban a könyvrevízió berendezkedéséből, a könyvvizsgáló hivatal *(Bücher-Revisions-Amt)* hiányából ered. A jelentésében leírja, hogy a harmincad hivatal, minden előzetes vizsgálat nélkül kiadja a könyveket a kereskedőknek[193].

A névtelen feljelentő a Magyar Udvari Kancellária felől is jelentést tett, mely élve jogaival a Magyarország alkotmányáról szóló munkák kapcsán, a kelleténél szigorúbban jár el az olyan kéziratokkal kapcsolatban, melyek Magyarország „tudományos megismeréséül szolgáltak". A feljelentés és az udvari titkár jelentése egyértelművé tette a kormányzat számára, hogy a cenzúra kétirányú reformot igényel.[194]

Metternich[195] a cenzúra ügyében 1810. szeptember 14-én az osztrák örökös tartományok könyvvizsgálói számára új utasítást bocsáttatott ki, amelyet egyúttal a magyarországi cenzorokra is kötelezővé tett. És noha ezt sem hirdette ki hivatalosan a kancellária, az írók, a cenzorok és a revizorok is értesültek a bécsi újságokból *„a cenzúrában követendő új elvekről."*[196]

[192] **Wertheimer 1898.** 296. p.
[193] U.i. 297. p.
[194] U.i. 299. p.
[195] Klemens Wenzel Nepomuk Lothar Fürst von Metternich-Winneburg-Beilstein herceg 1809. július 8-án lépett Johann Philip Stadion helyébe államügyi miniszterként. 1809. október 8-án kinevezték külügyminiszterré is.
[196] **Sashegyi 1938.** 21. p.

A hírhedté vált bekezdése okán csak *Kein Lichtstrahl* néven emlegetett rendelettel[197] a II. Lipót idejében megkezdett folyamat beteljesedett: *„Egy világsugár se maradjon ezután, bárhonnan jön is az, figyelem és fölhasználás nélkül a monarchiában ; de gondos kézzel biztosítandó egyszersmind a gyámoltalanok szíve és feje a förtelmes fantázia romlott szülöttei, önző ámítók mérges lehellete s fonák elmék veszélyes agyrémei ellenében."*[198]

Az új pátens látszólag tett enyhítő reformokat a korábbi rendelethez képest, de a színfalak mögött semmi sem változott, az új rendelet a bécsi abszolút kormányzat pozícióit erősítette meg. *„Munkák, melyek az államigazgatást a maga egészében vagy egyes ágaiban méltányolják, a hibákat és balfogásokat föltárják, valamely üdvös dolog elérésére az eszközöket és módokat kijelölik, az elmult eseményeket földerítik stb., ilyen munkák, valami kielégítő ok nélkül el nem tilthatók még akkor sem, ha a szerző elvei és nézetei a kormányéival ellenkeznének. Az efféle iratok azonban méltóságteljes hangon és mérséklettel, sértő személyeskedés nélkül legyenek írva és semmi roszat ne foglaljanak magokban a vallás, az erkölcsök és az állam ellen."*[199] A megengedőbb hangnem után viszont hosszasan sorolja azon eltévelygéseket, melyekre továbbra is a legnagyobb szigorral le kell csapnia a cenzúrának, úgymint *„iratok, melyek a legmagasabb államfőt és annak dynasztiáját, vagy idegen államok kormányát megtámadják"*, melyek *„elégedetlenséget és nyugtalanságot"* idéznek elő, hogy az alattvalók és az uralkodó *„közti köteléket meglazítsák"*, a vallást, az erkölcsiséget támadják, a babonát terjesztik, melyek a *„szoczinianizmus, deizmus, materializmus"* tanait hirdetik, és a *„gunyiratok minden neme"*.[200]

Hasonlóan az 1795-ös rendelkezéshez, itt is a szerzők és kiadók elbizonytalanítása, mint törekvés figyelhető meg, hiszen felhatalmazást ad az írók számára, hogy az államigazgatásról nyíltan elmondhatják véleményüket, még akkor is, ha a nézeteik a kormányéval nem egyezőek. De ezt a szabadságot csak „*méltóságteljes hangon és mérséklettel, sértő személyeskedés nélkül"* lehet gyakorolni. És ennek megítélése a cenzor feladata és felelőssége, aki osztozik a bűntetésben a szerzővel, ha utólag úgy ítélik meg, átlépték a szöveg közlésével ezt a nehezen meghúzható határt.

[197] Teljes egészében közli: **Ballagi 1888.** 800-806 p. (a továbbiakban: Kein Lichtstrahl)
[198] Kein Lichtstrahl 1. bek.
[199] Kein Lichtstrahl 8. §
[200] Kein Lichtstrahl 10. §

Nem nehéz arra a következtetésre jutni, hogy ez a rendelkezés öncenzúrához, és a cenzorok sokszor indokolatlan közbeavatkozásához vezetett.

Az egyik sajátos „engedmény" a tudományos munkákra vonatkozott. Az utasítás a kéziratok tartalma alapján két kategóriára osztotta azokat, és különbséget tett a *„csakis a művelt és tudománynyal foglalkozó emberek számára készült"* tudományos és a *„népies"*, *„mulattató könyvek"* és *„humoros iratok"* között, a tudományos munka kritériumait, nem annak terjedelmében, hanem tartalmában és előadásmódjában meghatározva.[201] A tudományos munkákat ezután tovább osztotta két kategóriába. Az elsőbe tartoztak az *„új fölfedezések, tömött és világos eladás, uj nézetek"* által meghatározott művek, melyekkel szemben *„…a legnagyobb elnézésnek van helye, s különös fontos ok nélkül azok el nem tilthatók. Ha pedig eltiltásuk szükségesnek látszanék, ezt nem kell nyilvánosságra hozni"*[202] A tudományos művek második kategóriájával szemben (*„a velőtlen és tartalmatlan kompilációk és százszor elmondottak ismétlesei"*[203]) azonban nem tanúsítható kímélet, mivel semmilyen előnyt nem nyújtanak, ezekre nézve a korábban fennálló könyvvizsgálati szabályokat rögzítette alkalmazandónak.[204] Tehát a cenzornak ettől kezdve feladata lett az utasítás szerint tudományosan is megítélni egy munkát, annak újszerűségét, hiszen a kedvezőbb elbírálás csak ezekre vonatkozott, vállalva a tévedés ódiumát, és az ezért járó súlyos büntetést.

A röpiratokra, ifjúsági és *„mulattató könyvekre"* a korábban fennálló könyvvizsgálati szabályok betartatását írja elő az utasítás, de fokozva a zűrzavart, nemcsak a vallást, a fennálló erkölcsöket támadó, az uralkodóval és a kormánnyal szemben ellenséges művek, *„de még azok is eltiltandók, melyek tartalmuknál fogva sem az értelemre sem a szívre előnyösen nem hatnak s melyeknek egyetlen czéljuk az érzékiség ápolása. Szoros kötelességnek kell tehát tekinteni az efféle kártékony regény-olvasmányok kiirtását."*[205] De ehhez az ismét a szerző, kiadó és cenzor teljes elbizonytalanítására alkalmas szöveghez még az alábbi kiegészítést tette: *„…ezek közé nem tartozik az a néhány jó regény, mely az értelem fejlesztésére s a szív nemesítésére szolgál, hanem igenis ama regények végtelen tömege, melyek csupán szerelmeskedés*

[201] Kein Lichtstrahl 1-2. §.
[202] Kein Lichtstrahl 3 és 4. §.
[203] Kein Lichtstrahl 3. §.
[204] Kein Lichtstrahl 5. §.
[205] Kein Lichtstrahl 6. §.

körül forognak s a képzeletet agyrémekkel töltik be.”[206] Ráadásul a költői művek is ebbe a kategóriába számítandóak, bár újabb paragrafusban rendelkeztek arról, hogy egyrészt az ilyen művekre a 6. §. teljes szigora nem alkalmazható, másrészt viszont *„a 2. §-ban rendelt kíméletben sem részesülhetnek annyival kevésbé, mivel az egyesek vagy az összeség jólétének elmozdítására, mely a 4. §-ban jelzett könyvek valódi czélját képezi, nem hivatvák.”*[207] Tehát a cenzornak a tudományos megítélésen túl irodalmi kritikussá is kellett válnia, és a rendkívül bonyolulttá tett, és teljesen szubjektív értelmezés alapján meghoznia a döntést a mű kiadhatóságáról.

Az utasítás az ügymenetre vonatkozóan is alkotott szabályokat. Akiknek kéziratát az udvari Polizei-Hofstelle nem engedte kinyomtatni, saját országuk politikai hatóságához fellebezhetett.[208] A korábban elbírált művek új kiadása, vagy külföldről történő behozatala esetében ismét a cenzúrahivatalhoz kellett fordulni engedélyért[209], és ismét utasításba adták, hogy a cenzoroknak az eddigieknél is gyorsabban kell a bírálatokkal végezniük[210], holott jól látható, hogy munkájuk sokkal nagyobb figyelmet, és gondos mérlegelést követelt meg.

Újra meghatározták és pontosították a rendeletben a bírálati formulákat is: *„ ’Admittiturral’ látandók el az olyan iratok, melyek nyilvánosan árulhatók s a hírlapokban is hirdethetők; ’transeat’-tal az olyanok, melyek közforgalomba nem bocsáthatók, de szigorúbb korlátozásoknak sem vetvék alá, vagyis a melyeket szabad nyilvánosan árulni s a katalógusokba fölvenni, csak az újságokban nem szabad hirdettetni; ’erga schedam’-mal az olyanok, melyeknek tartalmuk részben botrányos ugyan, de túlnyomó részben jó és közhasznú s a miket ennélfogva az udvari rendőri hivatal által kiállított térítvény mellett csakis a kereskedők és a tudományokba beavatott emberek olvashatnak veszély nélkül. A ’damnatur’, mint a tilalom legfelsőbb foka, csak azokat az iratokat éri, miknek tartalmuk az államot, a vallást, vagy az erkölcsiséget sérti. Az ily iratok olvasására engedélyt az udvari rendőrhivatal ád s ugyane hivatal évnegyedenkint fölterjeszti felségének ama személyek névsorát, kiknek ilynem könyvek es iratok olvasása megengedtetett.”*[211]

[206] U.i.
[207] Kein Lichtstrahl 7. §.
[208] Kein Lichtstrahl 12. §.
[209] Kein Lichtstrahl 13. §.
[210] Kein Lichtstrahl 14. §.
[211] Kein Lichtstrahl 15. §.

A rendelet alapján az a gyakorlat alakult ki ezután, hogy az Államkancellária, tehát tulajdonképpen Metternich határozta meg, hogy mely megbízható személyeknek engedélyezhető kötelezvény ellenében az egyébként nem előfizethető hírlapok, újságok vagy könyvek megrendelése. Tudjuk, hogy pl. Batthyány Lajost Metternich nem sorolta be ebbe a kategóriába.[212]

A kéziratoknál a formulák ugyanazok maradtak, mint korábban, csak egy új került bevezetésre, a „toleratur", mely az olyan kéziratot jelölte, amely kinyomatható és a katalógusba fölvehető, de hírlapokban nem hirdethető, reklámozható, *„…melyeket a művelt közönség olvashat ugyan, de a melyek nem valók műveletlen emberek kezébe. Ugyanez a formula használható azokra a politikai iratokra is, melyeknek szélesebb körben való elterjedéséről az államkormány tudomást venni nem akar."*[213]

A besorolások azonban nem mindenkire vonatkoztak egyformán. A rendelet itt is tett egy engedményt, amit azon nyomban a megszokott technikával ellenkezőjére is fordított; a tanárok és egyéb szakemberek ugyanis nem tilthatók el azoktól a könyvektől, melyek *„szakmájukba vágnak"*, akár *„erga schedam"*-mal, akár *„damnatur"*-ral jelölték, kivéve, ha *„csupa rágalmazásból állanak, vagy különben tartalmatlanok lennének."*[214] A rágalmazás meglétének megítélése természetesen ismét a cenzor feladata.

A hosszúra nyúlt utasítás végül rendelkezett még az utánnyomás szabályairól, az utánnyomandó mű újracenzúrázási kötelezettségéről[215], az udvari könyvtár részére történő kötelespéldány beszolgáltatásáról[216], és arról, hogy amit e rendelet nem érintett, ez esetben a korábbi utasítások maradnak érvényben.[217]

A látszólag kinyilvánított általános, de főleg az államigazgatás ügyeit érintő sajtó és olvasási szabadság valójában rést akart ütni a Magyar Udvari Kancellária jogkörén is, mivel az új sajtópolitika akadályának tekintették a magyar hatóságot, ezért kellett valamilyen módon megtörni, gyengíteni hatalmát.[218]

A Magyar Udvari Kancellária sérelmével 1812. november 27-én az uralkodóhoz fordult, melyben kifejtette, hogy az 1810-ben megfogalmazott cenzúrarendelet

[212] **Pajkossy 1991** 11. p.
[213] Kein Lichtstrahl 17. §.
[214] Kein Lichtstrahl 16. §.
[215] Kein Lichtstrahl 18. §.
[216] Kein Lichtstrahl 19-20. §.
[217] Kein Lichtstrahl 22. §.
[218] **Wertheimer 1898.** 300. p.

Magyarországot érintő részének megfelelően: *„sem őt (a kancelláriát) nem nyugtatja meg, azon egy idő óta a magyar alkotmány ellen gyakrabban, mint valaha ismétlődő irodalmi támadások tekintetében, melyek a magyar alkotmányt érik, sem a magyar nemzetnek nem nyujt azok ellen oly biztonságot, melyre tántorithatatlan hűségénél és Fölséged és a legmagasabb uralkodó ház iránti szilárd ragaszkodásánál fogva, Fölséged bölcsességétől és atyai kegyességétől számot tarthat.”*[219].

A kancellária kifejezte tiltakozását az új cenzúrarendelet által biztosított, szabadabb kritika ellen, mely szerinte csak arra jó: *„hogy a haza, alkotmány és államigazgatás iránt kicsinylést és közönyt támasszon.”*[220]. Kérte a királyt, hogy az 1792-es cenzúrarendelet alapján fennálló rendet állítsa vissza, vagyis a Magyarországra vonatkozó műveket először az udvari kancellária bírálja el. A legfőbb cenzúrahatóság, az udvari rendőri hivatal tanácsára Ferenc elutasította a Magyar Udvari Kancellária kérvényét: *„A czenzura rendeltetése hozza magával, hogy annak itéletére bizandó, mely művek láthatnak, utasitásaim értelmében, napvilágot. Attól, a mit e részben határoztam, nincs eltérésnek helye, a hol azonban különös okok a kéziratoknak a kanczelláriával leendő közlését megkivánják, ez amugy is meg fog történni.”*[221].

Összegezve a „Kein Lichtstrahl”-t elmondható, hogy egyrészt a többféle értelmezési módból fakadó megfélemlítés volt az elsődleges célja. A tudományos munkák ugyan látszólag a lehető legnagyobb szabadságot kapták a rendeletben a korábban célul kitűzött reformterveknek megfelelően, de valójában a magyar kancellária által visszaszorított, a magyar rendi alkotmányra veszélyes tudományos munkák szabad terjesztésének, és a magyar közhangulat befolyásolásának céljából, tehát az abszolút kormányzás megvalósítása érdekében.

A könyvkiadás, a sajtó, a könyvkereskedelem, sőt a társadalmi nyilvánosság teljes ellenőrzésén és ellehetetlenítésén túl a bécsi titkosrendőrség és jól kiépített besúgói és provokátori hálózatának köszönhetően a teljes ellenőrzésre törekedett, annak a metternich-i törekvésnek megfelelően, amely a Szent Szövetség rendszerének megszilárdításában és a forradalmi és nemzeti mozgalmak elfojtásában találta meg célját.

[219] U. i. 311. p.
[220] U. i. 311. p.
[221] U. i. 316. p.

A gyakorlat azonban még színesebb képet mutatott, hiszen a levéltári kutatások szerint a magyarországi cenzúra tényleges működése jelentősen eltért az osztrák gyakorlattól. A magyar cenzorok nem követték, sőt sokszor nem is ismerték pontosan a rendeleteket, jegyzőkönyveket és katalógusokat hanyagul vezettek, így elmondható, hogy rendszertelen, tájékozatlan, ezért önkényes és határozatlan cenzúra jellemezte Magyarországot,[222] amivel egyrészről a szerzők, szerkesztők, kiadók, másrészről az udvar is joggal elégedetlen volt, és részükről az 1820-as évektől mind gyakrabban merült fel a hazai cenzúraszervezet újbóli megreformálásának igénye. A rendek pedig elégedetlenek voltak az „alkotmányos rendezés" folyamatos késlekedése miatt, ami természetesen országgyűlési törvénybe iktatást tartott szükségesnek.

Az 1820-as évek európai szabadságmozgalmai idején, amikor a cenzúrát minden eddiginél jobban szigorítva a politikai irodalom mellett az irodalmi és tudományos művek behozatalát is megtiltotta a teljes elszigetelődés érdekében, a vármegyék sorra tiltakozni kezdtek a cenzúra miatt, és feliratokkal a Helytartótanácshoz fordultak. Az első fordulatot a cenzúra elleni küzdelemben Bars vármegye 1820. március 6-ai felirata hozta, amelyben a tisztán irodalmi és tudományos művek behozatala ellen tiltakoztak, mégpedig a szólás és gondolatszabadság nemesi jogára hivatkozva, valamint arra, hogy a tilalom gátolja a nemzetek közötti érintkezést és a művelődés előmozdítását, tehát egyrészt törvénytelen, másrészt a haladás, a polgárosodás útjában áll.[223]

A kormány azonban ellenállt, ez egyrészt elősegítette az ellenzék összefogását és radikalizálódását, másrészt tovább szigorította a cenzúrát a művelődés és kultúra magyarosodását és a társadalmi fejlődést támogató mindenfajta sajtótermék ellen. Például amikor Dessewffy József ódával kívánta köszönteni Széchenyi Istvánt 1825-ben az Akadémia megalapításáért lapjában, a *Felsőmagyarországi Minervában*, a cenzor törölte a költeményt.[224]

A kormányzat a politikai sajtó megélénkülésének első jeleire azonnal reagált, 1831. április 15-én újabb utasítást adott ki a magyar udvari kancelláriának, amelyben parancsba adta minden politikai cikk megjelentetésének megakadályozását. A Helytartótanács pedig a lapalapítási kérelmek elbírálásánál is figyelembe vette ezt az utasítást. Például 1832-ben a liberálisnak nem igazán nevezhető Kovacsóczy Mihály

[222] **Sashegyi 1938.** 22. p.
[223] **Bényei 1994.** 22. p.
[224] **Fülöp 2010.** 117. p.

Szemlélő című lapjának Kassán történő indítását a Helytartótanács azzal a feltétellel engedélyezte csak, hogy politikai cikkeket ne szerkesszen be a lapba, hiába ellenkezett e végzés ellen Abaúj megye feliratban. A Helytartótanács végül 1833. augusztus 18-án ülést tartott a cenzúra tárgyában, összehangolta a cenzoroknak szóló utasításokat, és megerősítették, hogy sem kézirat sem egyéb képzőművészeti alkotás nem kerülhet a nyilvánosság elé cenzúra nélkül, és pontokba foglalták a közzétételt kizáró okokat.[225]

A progresszív magyar ellenzék, amely a cenzúra önkényét egyre nehezebben viselte, ezután a hagyományos, rendi nyilvánosság fórumain, az országgyűléseken és vármegyegyűléseken csiszolta viták során változásokat igénylő elképzeléseit,[226] és ezen viták során rendszeresen napirendre tűzte a cenzúra ügyét, illetve kísérletek indultak az országgyűlési tanácskozások eredményeinek, vitáinak cenzúrázás nélküli nyilvánosságra hozatalára.

Mivel a kormányzat sem 1825-ben, sem 1830-ban nem engedélyezte cenzúrázatlan országgyűlési hírlap indítását, 1832-36 között Kossuth Lajos kéziratos, így a cenzúra-rendszert kijátszó *Országgyűlési Tudósításaival* próbál rést ütni hallgatás falán, de amikor a lap néhány számát litografálta és technikailag sokszorosította, a titkosrendőrség lecsapott, és lefoglalta az illegális kősajtót, ahogy megtették ezt Wesselényi báró nyomdájával is, aki az 1834-es erdélyi országgyűlésen próbálkozott hasonlóval.[227]

A *Jelenkor* című, Széchenyi reformjait támogató politikai hírlap szerkesztője, Helmeczy Mihály pedig 1832. év végén és 1833-ban bő kivonatokban közölte Kossuth tudósításait az országgyűlési alsótáblai tárgyalásokról. Hasonlóan tett a másik pesti lap, a *Hazai és Külföldi Tudósítások* is. Ezt az éppen a cenzúrázatlan országgyűlési hírlap megjelenésén vitázó országgyűlési követek közül többen is kifogásolták, sőt két beregi követ[228] panaszt is tett a nádornál beszédeik „kiforgatása" miatt.

Kölcsey Ferenc az esetet keserű szájízzel kommentálta Országgyűlési naplójában: *„Esküszöm nektek, nem mindig van igaza annak, ki elnyomatásról panaszkodik. Temérdek esetben maga a panaszló okozza a bajt; s jól esik neki ha mást vádolhat. (...) Mi magányos, és köz helyeken átkozzuk a censurát; (...) sajtószabadságot akarunk*

[225] V.ö.: **Kókay 1979.** 369-70. p.; **Bényei 1994.** 22. p.; **Mályuszné 1985.** 292-295. p.
[226] V.ö.: **Gergely-Veliky 1974** 8. p.; **Pajkossy 1991.** 4. p.
[227] **Fülöp 2010.** 117. p.
[228] Füzesséry Gábor megyei másodalispán, valamint Komlósy Károly megyei főjegyző. **Kölcsey 2000.** 329. p.

állítani; s még is mit tettünk? A pesti újságokban egy két szó másképen adatott, mint mondva vala; a beregi követek, s Beőthy előadásaik hibásan közöltettek. (…) Mondogatjuk mi a sajtószabadságot; de hogy sem nem értjük sem nem érezzük, bizonyosság a felhevülés, mivel a pesti újságokban közlött hibácskákat vevők. A beregi követek személyesen mentek a nádorhoz panaszra; (…) s épen azon ülésben, miben a censura bitorlásnak nevezteték, három vagy négy követ szólott a hírlapok ellen. Mi következett természetesben, mint az, hogy a nádor kapott az alkalmon, s hirtelen praesidialist küldött consiliarius Komáromyhoz: ne engedjen a pesti újságoknak egyebet annál, a mi a pozsonyi latin és német lapokban s a bécsi újságokban közölve lesz. (…) A kevesek, kik Wesselényinél öszvegyűltek, fájlalták az esetet; de nem valának-e kénytelenek megvallani, hogy a gonosznak oka saját kebelünkben él? Nem uraim, még mi a sajtószabadságra meg nem értünk; és az éretlenül szakasztott gyümölcs vajmi fanyar, s vajmi romlandó!"[229]

József nádor tehát kihasználva az alkalmat megtiltotta a pesti lapoknak (köztük a *Jelenkornak* is), hogy az országgyűlésről többet közöljenek, mint ami a bécsi és pozsonyi lapokban közlésre kerül. És természetesen a cenzúrát kikerülő nyomtatott országgyűlési újság az ellenzék minden igyekezete ellenére sem jelenhetett meg, holott Andrássy György gróf javaslata rést üthetett volna a királyi cenzúra jogán.[230]

Nem sikerült hát jogilag előrelépni a cenzúra elleni küzdelemben, azonban fontos eredménye az 1832-36-os országgyűlésnek, hogy született egy törvényjavaslat, amelynek vitáját a következő országgyűlésen újra el lehetett érni, liberális szellemben tisztázták a jogelveket és fogalmakat a hírlap-törvénytervezet vitájának ürügyén, és az alsótáblán többségbe kerültek a cenzúra alkotmányos rendezésének hívei.[231]

Az országgyűlés befejeztével pedig, mikor Kossuth folytatta a kéziratos lapok magánlevélként való terjesztését, az immáron a Pest vármegye gyűléséről tudósító *Törvényhatósági Tudósításokat*, a kormányzat ismét közbelépett. A postán küldött újságleveleket lefoglaltatta, majd amikor a megyék saját hajdúikkal terjesztették azt, kikerülve az állami monopólium alatt lévő postát, Pest vármegye határozott tiltakozása,

[229] **Kölcsey 2000.** 59. p.
[230] **Bényei 1994.** 37-40. p.
[231] **Bényei 1994.** 51-52. p.

és a fennálló rendeletek ellenére a lapot betiltották, s a szerkesztőt Wesselényivel és az országgyűlési ifjakkal együtt bebörtönözték.[232]

Válságos évek következtek, ismét szigorodott a cenzúra a sajtó és a könyvkiadás területén. 1837-ben elrendelték, hogy a magyarországi nyomdák ezután nem csak a könyvekből, hanem az újságokból és a folyóiratokból is kötelespéldányt küldjenek ellenőrzésre a Helytartótanácshoz, ahonnan azt utána továbbítani kellett Bécsbe. A korábbinál is jobban ellenőrizték a könyvkereskedőket, és újra korlátozó rendelkezéseket vezettek be a protestánsokra, V. Ferdinánd 1838. október 30-ai rendelete arra kötelezte őket, hogy vallási tárgyú műveiken jelezzék, mely valláshoz tartozóknak készült a kiadvány.[233]

A *Jelenkor* belpolitikai híreket a nádor utasítása után alig közölhetett, Bajza József és Toldy Ferenc nem kaptak engedélyt új politikai lap indítására, a fennálló renddel kapcsolatban reformokat javasló műveket vagy betiltották, vagy több éves huzavona után engedélyezték csak, miközben aktualitásukat vesztik. Számos mű kéziratát ezért külföldön nyomtatták ki, és ezután csempészték vissza az országba, mint pl. Wesselényi Miklós Balítéletek című könyvét Lipcséből.[234]

A fokozódó szigorral, az országgyűlés ifjak, Kossuth és Wesselényi meghurcoltatásával a kormány nem érte el célját, nem tudta elhallgattatni a rendi nyilvánosság fórumait, a reformtörekvéseket, és végül meghátrálásra kényszerült. *„Ennek jele az, hogy 1840-ben kénytelen átszervezni a cenzúrát, és az egyes cenzorok engedékenyebbé válnak”* – írta az 1848. évi sajtótörvény megszületéséről szóló művében Both Ödön.[235]

Az 1839. évi országgyűlésen újra elővették Andrássy György korábbi javaslatát a királyi cenzúrát kikerülő országgyűlési hírlapról, amely körül mind hevesebb viták lángoltak fel. A liberális ellenzék vezéralakjává váló Deák Ferenc 1839. június 8-án Zala megye követutasításának megfelelően bejelentette, hogy az országgyűlési újság megindítását javasolja, az alsótábla pedig két nap múlva megújította az 1836-ban kidolgozott törvényjavaslat felterjesztését, és a főrendek hozzájárulását kérte. Június 13-án, a kerületi szavazáson az alsótáblán csupán egy megye követei szavaztak a felterjesztés ellen, és két megye tartózkodott, ezzel is jelezve a földcsuszamlás-szerű

[232] **Fülöp 2010.** 118. p.; **Dezsényi-Nemes 1954.** 45-48. p.; **Kókay 1979.** 397-403. **p.**
[233] **Bényei 1994.** 51-52. p.
[234] **Fülöp 2010.** 118. p.
[235] **Both 1956.** 53. p.

erőtér eltolódást a reformellenzék javára. A felsőtáblán azonban a konzervatívok többsége több üzenetváltás után is elutasította a törvényjavaslatot, hiába próbálkoztak az alsótábla liberális követei és a felsőtábla egyes tagjai (Batthyány Lajos, Zichy Ödön, Széchenyi István) kompromisszumos javaslatokkal, hogy kimozdítsák a holtpontról az ügyet. 1840. február 13-án felfüggesztették a vitát, azzal a szándékkal, hogy az alsótáblán eközben kidolgozott sajtótörvény kapcsán fejtik ki bővebben nézeteiket. Az üzenetváltás azonban annyiban sikeres volt, hogy a kormányzat engedélyezte a lapoknak, hogy az alsótábla üléseiről bővebben tudósítsanak, akár beszédeket is.[236]

Eközben az 1832-36-os országgyűlés vitáinak hatására a bécsi államkonferencia már 1836-ban hozzákezdett egy új, végső formába öntött cenzúra- és könyvizsgálati rendelet, az „Instructio pro Universis Rem Censurae et Revisionis Librorum, aliorumque Preli productorum in Regno Hungariae, Paribusque eidem adnexis procurantibus"[237] elkészítésének, amely 1839-ben készült el, de az életbeléptetésével megvárták az 1839-40. évi országgyűlés végét. Ezzel a rendelettel az 1782-es alapokon álló magyarországi cenzúra új korszakhatárhoz érkezett, a bécsi cenzúra korszaka véget ért, és kezdetét vette az ún. „budai cenzúra" korszaka.

A budai cenzúra korszakának tárgyalása nem feladata e tanulmánynak, azonban néhány fő jellemzőjének megfogalmazása zárásképpen indokolt, hogy világosan jelezze a markáns korszakhatárt a cenzúra történetében, hiszen az új cenzúrának meghatározó hatása lett a reformkori sajtóviszonyokra és közbeszédre, valamint a korszakban már korábban kiadott és újként induló sajtótermékek tartalmi és formai elemeire.

A szabályzat alapjaiban változtatta meg a magyar cenzúra-szervezetet azzal, hogy irányítását a bécsi rendőrminisztérium hatásköréből a budai Helytartótanács hatásköre alá helyezték. 1840. július 24-én kezdte meg főhatóságként működést a Centrale censorum collegium, azaz a központi könyvbíráló szék, amely magába olvasztotta a korábbi tanulmányi bizottságot is, és átvette a magyarországi cenzúra és könyvrevízió szervezeti irányítását.

A cenzorok feladata a rendelet értelmében a kéziratok ellenőrzése lett, míg a revizorok foglalkoztak a megjelent és külföldről behozott művek, valamint a könyvkereskedők és könyvtárak ellenőrzésével. Az akadémiai városokban a cenzorok és

[236] **Bényei 1994.** 52-56. p.
[237] Teljes egészében közli: **Jakab 1881.** 347-349. p. (a továbbiakban: Instructio)

revizorok az akadémiai tanárok, kisebb városokban pedig a katolikus gimnáziumok igazgatói közül kerültek ki, akiket a tankerületi főigazgatók ellenőriztek.[238]

A másik lényeges új elem volt az Instrucio-ban, hogy külön fejezet foglalkozott az időszaki sajtótermékek, a hírlapok, röpiratok, naptárak, aprónyomtatványok, azaz a politikumhoz és a közélethez kapcsolódó nyomdatermékek vizsgálatával.[239]

A szervezeti változásokon túl az is szolgálta a cenzúra szigorának enyhülését, hogy az egyesített főhivatal vezetője, a tanulmányi bizottság korábbi vezetője, a tapasztalt kormányhivatalnok, egyben művelt író és történész, az újkonzervatív, de művelődés és kultúra-ügy terén a felvilágosult abszolutizmus hatása alatt álló Mednyányszky Alajos báró lett, aki a cenzúrában nem rendőr eszközt, hanem a műveltség emelésének és az irodalmi élet tisztaságának eszközét látta.[240] Jókai Mór megfogalmazásában *„kormányhivatalnok volt, de felvilágosult fő s alkotmányos érzelmű kapacitás.”*[241]

E hozzáállása egybeesett az új kormányzati sajtópolitika szándékaival, melynek lényegét Kosáry fogalmazta meg leglényegretörőbben, miszerint a régi cenzúra fő jellemzője a politikum távoltartása volt a sajtótól, de mivel a reformkorban a politikai jellegű hírlapok megjelenése és a politikum sajtóba történő benyomulása feltartózhatatlanná vált, ezért az új cenzúra feladata a politikum kellő, a kormányzatnak megfelelő korlátok közötti tartása lett.[242]

E változásoknak köszönhetően a magyarországi cenzúra vitathatatlanul új szakaszába lépett. Az megváltozott játékszabályok lehetőségeket és enyhülést hoztak a sajtóellenőrzés és a politikai irodalom területén, ennek köszönhetően mind a tudományos és szépirodalmi művek kiadása, mind az időszaki sajtó fellendült Magyarországon, amit különösen jelez a hírlapok számának és példányszámának növekedése és a nyomdaipar gyors fejlődése.[243]

[238] **Bényei 1994.** 68-69. p.; **Fülöp 2010.** 119. p.
[239] Instructio 38-46. §.
[240] **Bényei 1994.** 69. p.; **Fülöp 2010.** 118. p.; **Kovács 1969.** 340. p.
[241] **Kovács 1969.** 340. p.
[242] **Kókay 1979.** 660-661. p.
[243] V.ö.: **Bényei 1994.** 69. p.; **Kókay 1979.** 660-661. p.; **Mályuszné 1985.** 27-28. p.; **Buzinkay 1993.** 33. p.

Azonban az új rendszerre kényszerű engedményként tekintő udvar továbbra is minden megtett a maga eszközeivel a reform és osztrákellenes eszmék terjedése ellen, a konzervatívok és reformpártiak, valamint a reformellenzék belső vitának manipulálása és befolyásolása érdekében, hogy fő célját, a teljes sajtószabadság kivívásának és a forradalom kirobbantásának megakadályozását elérje.

3. A teréziánus lapszerkesztő, Rát Mátyás és a pozsonyi Magyar Hírmondó

3.1. A pozsonyi Magyar Hírmondó történetének vázlatos áttekintése

Az újság jelentőségét elsősorban abban látja sajtótörténeti szakirodalmunk, hogy az első magyar nyelven íródott lap volt. Ráadásul kisebb változtatásokkal együtt tíz éven keresztül meg tudott jelenni, és megjelenésének egyes szakaszaiban progresszív módon tágítani tudta a hazai társadalom látókörét, és helyet tudott adni – természetesen a felvilágosult abszolutizmus és a jozefinizmus biztosította, tárgyalt korszakunkban folyamatosan változó keretek között – a felvilágosodás eszméinek, állást foglalva a gazdasági és társadalmi fejlődés szükségessége, és a nemzeti, és nemzeti nyelvű tudomány és művelődés kibontakoztatása mellett.[244]

A korabeli újságok szellemi színvonalát, arculatát és eszmei irányultságát egyaránt a szerkesztő személye határozta meg – aki valójában az egész lapot maga írta, meghatározott fizetésért, hazai „levelezők" és külföldi (német, francia és angol) lapok „tudósításai" alapján, hiszen a lap kiadója „csupán" az újság anyagi alapjait és nyomtatását biztosította. Röviden meg kell hát ismerkednünk a *Magyar Hírmondó* tíz évfolyamának szerkesztőivel, kiemelten a lap szerkesztését elindító Ráttal, valamint ezzel párhuzamosan a lap vázlatos, a teljesség igénye nélküli történetével.

Rát Mátyás a győri polgárság német eredetű, de a 18. század második felében a magyarságba gyorsan beolvadó rétegéből származott. 1767-ben került a pozsonyi líceumba, ahol Bél Mátyás[245] szellemi hagyományainak folytatóitól és a könyvtárban meglévő folyóiratokból sok mindent megismerhetett már a felvilágosodás eszméiből, és kapcsolatba került a 18. század nagy újdonságával, a sajtóval. A Bél-féle iskola ugyanis fel kívánta használni a külföldi újságokat a földrajz, a történelem, a latin és a német nyelv oktatásában.[246]

Nem véletlen tehát az időszaki sajtó utáni érdeklődés, különösen, ha Rát göttingai egyetemi tanulmányaira (1773-1777 között) utalunk, ahová ugyan teológiai ismereteit elmélyíteni küldte az evangélikus egyház, de az egyetem kiváló tanárai révén

[244] **Kókay 1979.** 71-105.; 18. p.
[245] Bél Mátyás – 1684-1749 között élt felvilágosult szellemű polihisztor, a pozsonyi evangélikus líceum újjászervezője, a Nova Posoniensia című latin nyelvű újság (1721-22) szerkesztője, a hazai leíró statisztika első neves képviselője. Fő műve Magyarország történeti-földrajzi leírása; *„Notitia Hungariae Novae"* címmel.
[246] **Kókay 1981.** 18. p.

egyéb tudományokba is „belehallgathatott". Legnagyobb hatással Schlözer[247] az egyetem népszerű előadója, a statisztika és államtudomány nemzetközileg elismert professzora volt rá, aki újságkollégiumot is tartott az egyetemen, és a sajtót a „szabadság érverésének" tartotta.[248]

A göttingai egyetemnek a magyar értelmiségre, a magyar felvilágosodásra és a magyar nyelvű sajtóra – azon belül is Rát Mátyásra és a *Magyar Hírmondóra* való hatását, szerepét és jelentőségét tovább tárgyalni nem feladatunk, kiváló munkák állnak rendelkezésre e tekintetben.[249]

Rát Göttingából való hazatérése után került kapcsolatba Patzkó Ferenc Ágoston pozsonyi nyomdásszal, aki a pozsonyi német nyelvű lap, a *Pressburger Zeitung* példáján felbuzdulva – mely a „riválisˮ pozsonyi nyomdász, Landerer János Mihály kiadásában jelent meg – maga is lapkiadási kérelmet nyújtott be Mária Teréziának. Annál is könnyebb volt a nyomdászt megnyerni az ügynek, hiszen az éppen akkoriban esett el fő bevételi forrásától, a népszerű kalendáriumkiadástól egy rendeletnek köszönhetően, mely ezen tevékenységnek a privilégiumát az egyetemi nyomdának adta. A lapkiadás tehát Patzkó részéről egyértelműen a kiesett bevétel pótlására szolgáló vállalkozásként indult. 1779. július 1-jei dátummal ki is adták „Előre való tudakozásˮ címmel felhívásukat az újságindítási szándék megfogalmazásával. A városi magisztrátus támogatása és a magyar Helytartótanács ellenkezése mellett végül a királynő – aki állítólag képtelenségnek nevezte, hogy nincsen magyar nyelvű újság[250] – helytartótanácsi cenzúrakötelezettség kikötésével 1779-ben engedélyezte a *Magyar Hírmondó* megindulását, és tíz éves privilégiumot adott Patzkónak az 1780. január 1-én, szombati napon először megjelenő újságra. Az előfizető toborzás szépen haladt az „Előre való tudakozásˮ-nak köszönhetően, sőt 1779 decemberében újabb „Tudósítástˮ is kiadtak, melyben örvendeznek a kedvező visszhang – a megrendelések – felett, és Rát megfogalmazza újságírói programját, erről később még részletesen szólunk.

Az első magyar nyelvű újság Rát szerkesztése alatt eltávolodott a referáló stílustól, a hírekhez megjegyzéseket, kommentárokat fűzött, és tudatosan törekedett a

[247] Schlözer, August Ludwig von – 1735-1809 között élt német történész és publicista, az összehasonlító nyelvészet és a forráskritikán alapuló történeti kutatás egyik úttörője, 1769-1804 között a göttingai egyetemen államtant adott elő, kiadásában jelent meg 1776-1782 között a *„Briefwechsel, meist historischen und politischen Inhalts"* és 1789-1793 között a *„Staatsanzeigen"* című folyóirat.
[248] **Kókay 1981** 19. p.
[249] **Fried 1988**. 217-220. p.; **Kókay 1965**. 141-150. p.; **Kókay 1966**. 121-145. p.
[250] **Kókay 1981** 22. p

magyar folyóiratok hiányának pótlására. Teológus létére Rát távol tartotta magát a bécsi lapokban túlburjánzó egyházpolitikai vitáktól, és bár beszámolt külpolitikai hírekről, elsősorban a korban zajló amerikai függetlenségi háborúról – többször is kinyilvánítva az amerikaiak iránti rokonszenvét, szemben a német lapok inkább angolpárti híradásaival – inkább érdekelték a hazai tudósítások, és a nemzeti nyelv fejlesztésének ügye. Harcolt az idegen nyelvű könyvek kiadása ellen, mivel a köznép azokat nem érti meg, és mint erre látunk majd példát az 1780-as évfolyam részletes elemzésénél, próbálja népszerűsíteni lapjában a magyar nyelvű könyveket, lett légyen az nyelvkönyv, verses kötet, vagy tudományos munka. Meghonosítja egyúttal a hírlapi kritikát is, olvasóközönség létrehozásával elősegítve a magyar irodalmi élet fejlődését. Rát lapszerkesztői és újságírói tevékenysége jelentős szerepet játszott a nyelvújító mozgalom fejlődésében, hiszen a külföldi források fordítása sokszor őt is új szavak, kifejezések alkotására ösztönözte, és ezt még Kazinczy szerint is jó nyelvi érzékkel tette.[251]

1782-ben, háromévi munka után hagyott fel végül Rát Mátyás az újságírással a győri evangélikus fatemplom lelkészeként folytatva pályafutását, és noha megpróbált később még visszatérni a tudományos és kulturális életbe, de lapalapítási és szótárkiadási kísérletei meghiúsultak. Utóda előbb 1783-ban a tehetség és szorgalom híján való Mátyus Péter lett, aki ugyancsak külföldön tanult, és ponyvákon árult művek kiadásából élt. A lap színvonalának esése, és az előfizetők számának csökkenése azonban arra ösztönözte Patzkót, hogy még az év vége előtt újra szerkesztőt váltson. Így lett a lap szerkesztője 1783 decembere és 1784 májusa között Révai Miklós piarista szerzetes, a kiváló nyelvész és költő, a pesti egyetem későbbi tanára.[252]

Révai Miklós újságírói programját az 1784. január 1-jei, 1. számban hirdette meg, és rövid újságírói-szerkesztői pályafutása ennek jegyében telt. Elődje nyomdokain haladó, de népiesebb stílusával szélesebb körben kívánta hirdetni Bessenyei György nyelvi és művelődési programját – *„ihol tehát, ahol természetem hajlandósága után látszatósban szolgálhatom a közjót, én bizony ide ülék az ujságíró polcra oly szándékkal, hogy annak érdemét magasabbra emeljem, mivelhogy egészen az anyanyelvnek mívelésére akarom fordítani.”*[253] A program ezen mondata Révai

[251] **Kókay 2001**. 31-32. p.
[252] **Pándi 1965.** 95-97. p.
[253] **MH 1784.** 1. p.

küldetéstudatának lényege, olyan új és modern kulcsszavakkal, mint „közjó”, és „nyelvművelés”.

Ezen célkitűzések jegyében a lapot olcsóbbá akarta tenni, korszerűbb, a haszonból részesülő tudósító-hálózatot akart kiépíteni, és a lapot a nyelvújítás mellett az osztrák és cseh jozefinista szellemű reformkatolicizmus magyar szócsövévé tenni. Rendfőnöke azonban nem nézte jó szemmel tevékenységét, valamint – Révai szerint – magyarságért való buzgalmát, és 1784 áprilisában a II. Józsefnél is hiába tiltakozó szerzetest a szerkesztői tevékenység felhagyására, és a rendházba való visszatérésére utasította.[254]

Világosan kirajzolódik tehát a lap eszmei arculatából, valamint szerkesztőinek szándékaiból és életútjából a bécsi jozefinista udvar sajtópolitikájának lényege, amennyiben támogatja azt, ami összbirodalmi terveinek megfelelő – t.i. a „felvilágosult eszmék” üdvözlése és terjesztése a magyar társadalom számára –, de keresztezi, vagy legalábbis nem segíti a nemzeti törekvésekre, a nemzeti nyelv és kultúra fejlesztésének megvalósítására irányuló igyekezetet. Példa erre az utolsó jelentős szerkesztő, az erdélyi, székely származású Szacsvay Sándor tevékenysége és élete is.

Az 1784-1786 közötti, Szacsvay által szerkesztett *Magyar Hírmondó* – noha a sokat támadott nyelvrendelet után vagyunk már – megőrizte a jozefinista eszmék iránti rokonszenvét, és II. József politikájának lelkes híve maradt. A sorra megjelenő reformokat közzétette, támogatta, sőt fő feladatának a *„jó fejedelem”* rendeletei ellen vétők leleplezését tartotta, rendkívül közel kerülve ezzel II. Józsefnek a sajtóról alkotott elképzeléseihez. Az udvar támogatásával a háta mögött aztán – a nyelvi kérdés diszkrét mellőzésével – szatirikus, voltaire-i stílusban indított frontális támadást a konzervatív magyar egyházi és közigazgatási vezetők, összességében a feudális viszonyok ellen. Ekkor még fontosabb Szacsvay számára ez, mint a nemzeti függetlenség ügye, későbbi pályafutása – az 1786-tól megjelenő bécsi *Magyar Kurír* szerkesztőjeként – azonban jó példa arra az értelmiségi kényszerpályára, ami az 1790-es évekre a nemesi ellenállás eszmei vonzáskörzete és a jozefinista eszmék között őrlődve a kor egyedülálló stílusú és formátumú politikai újságírójává, és egyúttal 1793 után örökre kegyvesztetté tette őt.[255]

1786-ban az önálló lapalapításba fogott Szacsvay helyét Barczafalvi Szabó Dávid volt sárospataki nevelőtanár, író, nyelvújító vette át, akit a nyelvújításban

[254] **Kókay 2001** 32. p.
[255] **Buzinkay 1993.** 14-15. p.; **Kókay 1979.** 89-94. p.; **Kókay-Buzinkay-Murányi 2001.** 33-34. p.

betöltött jelentős szerepe – túlzásai miatt olykor nyelvrontással vádolták, de általa alkotott új szavainak közel negyede átment a mindennapi nyelvbe – predesztinált arra, hogy a lap fő profiljává ismét a nyelv ügyét tegye. Érdekes volt azon kísérlete, miszerint a lap olvasóival, azaz a közvéleménnyel akarta elbíráltatni az új szavak helyességét. Miután Kazinczy is elítélte tevékenységét, gyorsan távozott is a lap éléről, és a jelentéktelen szerkesztők, Tallyai Dániel és Ungi Pál jegyezte színtelen 1787-es évfolyam után csak 1788-ban csillant fel utoljára a remény a Szabó Márton által szerkesztett évfolyam számaiban a lap hajdani nívójának és szerepének visszaállítására. Szabó kritikus hangnemben számolt be a belgiumi elszakadási kísérletekről, és a török háborúról, valamint a mind inkább komoly vetélytárssá váló Szacsvay-féle *Magyar Kurírral* egyetemben mind többször tudósított – a cenzúra tudatos kijátszásával – az egyre nagyobb érdeklődésre számot tartó franciaországi fejleményekről.[256]

A hatalom azonban közbelépett. Nyár végére hirtelen megszűntek a kritikus, ellenzéki hangnemű cikkek, majd 1788. október 8-án bejelentették a lap Pozsonyból Pestre költözését, és névváltoztatását *Magyar Merkurius*-ra. 1789 elején újabb névváltoztatás után a *Magyar Merkúr* nevet vette fel az újság, amely bár közvetített az érdeklődés homlokterébe került francia rendi gyűlésről és a francia forradalom kitöréséről is, de nem tudta már állni a versenyt az immáron két bécsi magyar nyelvű lappal,[257] ezért év végén a kiadó bejelentette, hogy a lejárt tíz éves privilégiumot meghosszabbítani nem áll szándékában, és megszünteti a lapot.[258]

[256] **Buzinkay 1993.** 14-15. p.; **Kókay-Buzinkay-Murányi 2001.** 34-35. p.
[257] Magyar Kurír (1786-tól); Hadi és Más Nevezetes Történetek (1789-től)
[258] **Kókay-Buzinkay-Murányi 2001.** 35-36. p.

3.2. A pozsonyi Magyar Hírmondó az indulás, és Mária Terézia halálának évében

A lap 1780. évi évfolyama azon elemzésének módszerét, hogy miként szolgálta a lap a felvilágosult abszolutizmus törekvéseit, szinte tálcán kínálja a Pozsonyban Patzkó által 1779. július 1-én kinyomtatott, már fentebb említett *„Előre való tudakozás”*[259], és még inkább az 1779. november 17-én kiadott *„A magyar hírlelő levelek eránt való tudósítás”*.[260]

Mindkét írást Patzkó jegyezte, bár kétségtelen, hogy az újság tartalmával kapcsolatos szakmai kérdéseket, terveket maga Rát foglalta írásba, különösen a *Tudósítás* esetében, amelynek keltezésében a *Tudakozás „Patzkó Ferenc Ágoston posoni könyvnyomtató”* aláírásával ellentétben a jóval általánosabb *„Patzkó Ferenc Ágoston könyvnyomtató műhelyében”* aláírás szerepel.

Először is tisztáznunk kell az elemzés módszertanát. A fentebb elmondottak alapján, amennyiben Rát Mátyás lapszerkesztői és újságírói munkájának és a Magyar Hírmondó 1780. évi évfolyamának elemzését el kívánjuk végezni, nincsen egyéb teendőnk, mint a *Tudakozás*, de legfőképpen a *Tudósítás* legfontosabb alapvetéseit megismerni, és összevetni a végtermékkel.

A *Tudakozás* világosan kifejtette a vállalkozás fő indokát, miszerint nincsen már Európában oly nemzet, *„aki a maga hazájában történő változások, a világnak viszontagságai, az elmés embereknek hasznos vagy furcsa találmányjaik, a tudósoknak munkáik és több afféle emlékezetes dolgok felől szóló híreket naponként, hetenként, vagy hónaponként, az ő saját nyelvén nyomtattatott írásokban, tanúság és mulatság kedvéért ne olvasná.”*[261] Hiszen ennek köszönhető, hogy mind a haza, mind a világ eseményeinek vonatkozásában tudatlanságban él a nemzet: *„… úgy élünk mint a féreg a dióban, azt sem tudván, ami körülöttünk történik, s minket legközelebbről illet.”*[262] A jelszavak tehát tudás és információ átadása – nemzeti nyelven!

---

[259] Előre való tudakozás. A Magyar Hírmondó kiadója előfizetési felhívással fordul leendő előfizetőihez. Pozsony, Patzkó Ferenc Ágoston, 1779. Teljes egészében közli: Kókay 1981. 41-42. p. (a továbbiakban: Tudakozás)

[260] A magyar hírlelő levelek eránt való tudósítás. Visszhangra talált az „Előre való tudakozás” – A meginduló Magyar Hírmondó részletesebb programja. Pozsony, Patzkó Ferenc Ágoston, 1779. Teljes egészében közli: Kókay 1981. 43-49. p.(a továbbiakban: Tudósítás)

[261] Tudakozás 2. bekezdés

[262] Tudakozás 3. bekezdés

A *Tudósítás* azután világosan, 16 pontba szedve fogalmazta meg a Magyar Hírmondó programját. Az 1-8-ik pontokban praktikus és technikai információk közöltettek. Tudósított a Mária Teréziától kapott kizárólagos privilégiumról, melyben Patzkó, mint kiadó magyar nyelvű hírlapra kapott kizárólagosságot.[263] Ismertette a lap formai, technikai adatait (minden lapszám 8 oldal)[264], a megjelenés gyakoriságát (hetente kétszer jelenik meg, szerdán és szombaton)[265], valamint az előfizetés módjait[266] és költségeit; az előfizetés díja egy évre vidékieknek 8 német forint, amely tartalmazza a postaköltséget (a terjesztést a pozsonyi királyi postahivatal végezte), a pozsonyiaknak csupán 6 német forint.[267] A 9-16. pontokban lépett elő lapszerkesztési elveivel a szerkesztő, a 13-dik pontban megnevezésre is kerülő Rát Mátyás, akinek elképzelései szerint két nagy részre adta a tudósításokat; külföldi hírek és *„hazabéli emlékezetes dolgok és történetek”*.[268] E két alapvető rovat megjelenésével először is a hírek automatikus, territoriális alapú csoportosítását ígérte a szerkesztő.

A külföldi hírek a megszokottól eltérően nem a *Wiener Zeitung*, a hivatalos bécsi udvari lap cikkeinek egyszerű szöveghű fordításai lesznek, nem referáló lapot ígért Rát, hanem hiteles kútfőből származtak írásai *„…minden nemzetnek tulajdon írásaikból és hírlelő leveleikből”* [269], az olvasók igényeihez alkalmazkodva, saját megfogalmazásban. Leszögezte, hogy a hazai tudósításoknál az olvasókra, önkéntes és hiteles levelezőkre kívánt támaszkodni.[270]

S részletesen kifejtette azt is, hogy milyen írásokat látna szívesen a szerkesztő tudósítóitól. Mivel az elemzés a hazai hírek kapcsán majdan ezen felsoroláson alapul, megpróbálom csoportosítani a Rát által várt írásokat. Az első csoport a tudományé: ide tartoznak a két hazában lakozó tudósok, matematikusok, orvosok, fizikusok azon tanulmányai, megfigyelései, észrevételei, melyek a nemzet hasznára válthatók, valamint az egyetemek, gimnáziumok tudományos vitáiról, munkáiról szóló tudósítások. A második csoport a könyvnyomtatóké: Rát kitűzött célja a magyar, és még inkább a magyar nyelven kiadott bárminemű (irodalmi, tudományos, ismeretterjesztő) könyvek

[263] Tudósítás 1. pont
[264] Tudósítás 2. pont
[265] Tudósítás 3. pont
[266] Tudósítás 5-8. pont
[267] Tudósítás 4. pont
[268] Tudósítás 9. pont
[269] Tudósítás 11. pont
[270] Tudósítás 13-14. pont

ismertetése. A harmadik a statisztikáké: Rát göttingai egyetemi tanulmányai hatására kéri levelezőit, főképpen a nagyobb városok egyházi személyeit, hogy születési, házasodási és halálozási statisztikákat készítsenek és küldjenek lakóhelyükről, valamint közöljék az időjárásra vonatkozó adatokat[21]. A negyedik csoport a gazdasági tárgyú írásoké, kiemelten a külkereskedelemmel foglalkozóké. Végül az ötödik csoportba tartoznak az egyebek, úgymint a jeles alkalmakkor elhangzott ünnepi beszédek, versek, és tisztviselő-változások közlése, valamint az „emlékezetes" és érdekes történetek, melyet a mai fogalmaink alapján nyugodtan nevezhetünk bulvárnak.[271]

A két nagy rovaton (külföldi – belföldi hírek) belül a cikkek sorrendje a hitelesség, a kútfő alapján került további besorolásra, úgymint *„hiteles – bizonytalan – költött dolgok."*[272] Érdekes, hogy a *Tudósításban* már megjelent – mintegy hatodik csoportként – a reklám, a hirdetés megjelentetésének lehetősége is: *„Ezek után holmi kótyavetyéknek {árveréseknek} vagy eladandó jószágoknak hirdettetések fog megíratni..."*[273] Ez azonban nem vált meghatározó bevételi forrássá, pedig az ára nem túl magas, egy német forint volt.

A végére maradt a használandó nyelv kérdése. Az erre vonatkozó részt teljes egészében közlöm, egyrészt mivel a használt nyelv(járások), illetve a kényszerű szóalkotások miatt több kritika érte Rátot, másrészt Rát szerzőségét megerősíti e rész megfogalmazása: *„Ami a magyarságot illeti, amellyel a Magyar Hírmondó élni fog, az az alföldi Tisza mellyéki, de a Duna mellyékivel és az erdélyivel elegyedett lészen. Ezt tartja az író leghelyesebbnek. Magamagán mindegyik igen szűk, és azoknak a sokféle dolgoknak a megírattatására, melyek itt előfordulnak, nem elégséges. – A szóknak írásán nem illő senkinek megütközni: holott {ugyanis} az eránt még semmi közönségesen bévett szokás vagy szabás nincsen. Hadd légyen nékem is szabad azt követnem, amit leghelyesebbnek tartok. Mindazonáltal illendő tisztelettel és köszönettel fogom venni, ha valaki, akar a dolgoknak előbeszéllésében ejteni fogott hibák, akar pedig a szóbéli fogyatkozások eránt tisztességesen meginténd, vagy valamely dolognak*

[21] Ennek köszönhetően a lap – több korabeli lappal egyetemben – a magyar éghajlattörténeti kutatás egyik fontos forrása, hiszen áttekintést ad az ország nagy területeinek időjárási-környezeti viszonyairól. **Rácz 2001.** 32. p.
[271] Tudósítás 15. pont
[272] Tudósítás 16. pont
[273] Tudósítás 16. pont

alkalmatosb nevezetire megtanitánd. Külömben is valódi újság ez, amit most kezdünk: holott ezen az úton még soha magyar nem járt előttünk.”[274]

Összefoglalva az eddigieket, az elemzés szempontjait meghatároztuk. Sorvezetőként használva a *Tudósítás* pontjait olvastam el a pozsonyi *Magyar Hírmondó* 1780. évi teljes évfolyamának 104 Levelét. A legfontosabb és legjellemzőbb tudósításokat mindahány csoportból kiválogattam, annak bizonyítására, hogy a szerkesztés előre kihirdetett elveit következetesen megtartotta-e Rát Mátyás – végrehajtva újságírói programját – avagy sem.

[274] Tudósítás 16. pont

3.3. A látótér szélesítése a külföldi tudósításokban

Az elemzés fentebb vázolt módszere alapján ami először a külföldi híreket vizsgálva szembeötlő, az a mennyiségük. Általában egy-egy Levél 50-70%-át teszik ki a külföldi tudósítások, amikor azonban nagy horderejű, fontos események történnek Magyarországon, vagy a Habsburg Birodalomban, arányuk akár 10-20%-ra is lecsökken.

A külföldi hírek tematikáját vizsgálva hamar levonható az a következtetés, hogy 1780-ban a szerkesztőt, és az olvasót is leginkább az Amerikából érkező hírek foglalkoztatták. Rát részletesen, minden levélben szól az amerikai függetlenségi háború aktuális eseményeiről, és az amerikai *„zenebona”* fejleményeit tálalva tér rá az európai politikai események ismertetésére. A fő téma persze az amerikai lázadókhoz való viszonyuk, és a háborúval kapcsolatos, vagy ahhoz kapcsolható hadmozdulataik – például többször is visszatér Gibraltár kikötőjének spanyolok általi ostromához, vagy az írországi angol ellenes felkelés eseményeihez.

A magyar olvasó számára már néhány Levél után kirajzolódik egy globális háború képe, mely a gyarmatosítással párhuzamosan a világ távoli tengerein és szárazföldjein, szigetein zajlik. A konkrét harci cselekmények, ostromok és tengeri csaták – angol, német és francia lapokból fordított – ismertetésén túl azonban újságírói hitvallásának megfelelően érdekes statisztikákat és adatokat is közöl, amelyekből a szembenálló szövetségek katonai erejét próbálja összevetni, és ebből következtetéseket levonni. Sőt, ennél tovább menve néhány helyen reményeit is megfogalmazza, s mint fentebb említettük, érezhetően a lázadók javára billen nála a mérleg nyelve. A 31-dik Levélben a szemben álló felek hajóstatisztikáinak közlése után például így ír Rát: *„Ezeket a hajókat úgy gondolhatjuk, mint meg anynyi várakat, vagy táborozó és tsatázó seregeket, mellyeknek szerentséjektöl gyözedelmektöl, nem tsak Amerikának szabadsága, hanem sok Európai országoknak bóldogabb elő-menetelek-is, függ és félhető vagy-is reménylhetö.”*[275]

A hadi tudósításokon túl élénken figyelte és ismertette az európai szövetségi rendszerek változásait, így tudósított az 1780-as év két legnagyobb diplomáciai eseményéről, az angolok és hollandok közötti, az 1674 óta tartó westminsteri béke és

[275] **MH 1780.** 242. p

szövetségi szerződés felbontásáról, és a II. József német-római császár és II. Katalin orosz cárnő által meghirdetett osztrák-orosz fegyveres semlegességi politikáról, mely válasz volt a semleges országok kereskedelmét megzavaró angol hajótámadásokra, és amelyhez később csatlakozott Svédország, Dánia, Poroszország, és az angolokkal háborúba keveredő Hollandia is.[276]

A háború kapcsán szót ejtett a gyarmatosításról is, noha ennek leginkább a kereskedelemre és az európai gazdaságra gyakorolt jótékony hatásait elemezte, néhány szót szólt annak árnyoldalairól, mely nem annyira egyeztethető már össze a humanizmus és felvilágosodás eszmerendszerével. Az észak-amerikai indiánok körében zajló népirtást csupán néhány szóra méltatta, igaz ennek betetőzése inkább a 19. századra tehető: *„Az öszve-szövetkezett Amérikaiak a hátok megett lakó vad nemzeteket derekason pusztítják; s olly szándékkal vagynak, hogy azoktol meg-menekedvén, Kánadába béüssenek…”*[277]

Az újkori rabszolgaságról, a négerek Amerikába hurcolásáról azonban már egyértelműen elítélő hangnemben nyilatkozott: *„Másszor - is lészen alkalmatosságom, az Európaiaknak, úgymint a Belgáknak, Spanyoloknak, Dánusoknak, Frantziáknak és Ánglusoknak, ezen nyomorult emberek eránt szokott kegyetlenségekröl való szóllásra; mellyhez hasonlót soha semmi némü pogány nemzet el-nem követett … Mert egyébként az illyen rabok, Amérikábann 15 esztendönél tovább ritkán élnek : minthogy az ö kegyetlen uraik tsak azonn vagynak, hogy mentül hamarébb meg-vehessék rajtok bö hasszonnal azt a pénzt, a minn öket vették.”*[278]

Kiemelten foglalkozott a földrajzi felfedezésekkel, részletesen beszámolva Cook kapitány földkörüli útjáról, haláláról, és az útjának köszönhető új ismeretekről. Mint említettem, természetesen többször foglalkozott az európai országok kereskedelmével, gazdaságával, a távol-keleti kereskedelemmel – pl. az Angol Kelet-indiai Társasággal –, közölte a fontosabb európai városok és államok – Bécs, Berlin, Párizs, Hamburg, Pétervár, Firenze, Dánia, Szászország, Franciaország – népességi, születési-halálozási, és házasulási statisztikáit, illetve a szokatlan, vagy szélsőséges időjárásra vonatkozó adatait. Kiemelten foglalkozott Franciaországgal, annak államadósságával, adószedési

[276] **Kennedy 1992.** 113-116. p.; **V. Molnár 1999.** 21. p.
[277] **MH 1780.** 244. p.
[278] **MH 1780.** 77. p.

rendszerével, melynek megreformálására Necker, XVI. Lajos király legendás pénzügyminisztere vállalkozott.

És végül itt kell rátérnünk a külföldi tudósításokban szembeötlő – utoljára tárgyalni kívánt – jelenségre, a felvilágosodás magyar olvasók számára kortárs szimbólumainak tekinthető személyek abszolút pozitív beállítására, a már említett Neckeren túl ide sorolhatjuk Benjamin Franklint, Nagy Katalint, Mária Teréziát és II. Józsefet.

A külföldi hírekről megállapítottuk tehát, hogy a fő témát az aktuális háború és a hozzá kapcsolódó nagyhatalmi politika jelentette, mellyel csak a kereskedelem és a gyarmatosítás hírei, valamint a nagy utazó, Cook kapitány útja versenyeztek. Egy olvasói levél írójában fel is merült e kérdés, mármint a hadi hírek túlburjánzása a lapban, amelyre kerek-perec válaszolt is a szerkesztő: *„Hát egyéb emlékezetes újságok nintsenek? – Tsak ki - kell az igazát vallanom: semmi sints”*[279] A háború a legfőbb hír, fogalmazta meg később egyértelműen Rát, és ezzel az idézettel zárhatjuk is a külföldi tudósítások elemzését: *„Az északi Amérikábann támadott új birodalomnak fejei talám nehezen szenvednék, ha az újság-írók minden hírlelő levélbenn felölök emlékezetet nem tennének; holott nékik köszönhetik, hogy van még mit írniok. Mert a hadakozás leg - bövebb kútfeje az újságoknak. Nem tsuda tehát, ha én-is tsak mind azon bakot nyúzom.”*[280]

[279] **MH 1780.** 177. p.
[280] **MH 1780.** 181. p.

3.4. A hazai tudósítások a nemzeti kultúra és a gazdasági modernizáció szolgálatában

A hazai tudósítások közül először a tudományos élet híreit vizsgáljuk meg. Az 1780. évi Levelek fő visszatérő témája e csoportban a budai Universitassal[281] – felszentelésével, csillagvizsgáló tornyának építésével, egyetemi nyomdájának kiadványaival, tudós tanáraival – kapcsolatos hírek. A július 5-én, szerdán kelt 54-dik Levele szinte kizárólagosan az Universitas felszentelési ünnepségével foglalkozott[282], és Rát ennek keretében összefoglalta a magyar egyetemek történetét, valamint beszámolt az ünnepségről, ismertetve a nyomtatásban kiadott ünnepi beszédeket, verseket és könyveket.

Az ehhez hasonló tudományos események ismertetésén túl hírt adott különleges, a tudományt és a közoktatást szolgáló magángyűjteményekről is.[283]. Szeptember 9-én, szombaton kelt 73-dik Levelében négy oldalon keresztül beszámolt az erdélyi székely természettudós és orvos, Balog József bécsi és leydeni egyetemi tanulmányairól, doktori disszertációjáról, amerikai útjáról, valamint a Benkő Józsefnek írt levelekben leírt amerikai természettudományi felfedezéseiről.[284]

Továbbá közölte a november 25-én, szombaton kelt 95-dik Levelében, és a november 29-én, szerdán kelt 96-dik Levelében Benkő József két természettudományi értekezését.[285] Benkő József (1740-1814) erdélyi történetíró, botanikus, református lelkész neve azért méltó külön is említésre, mivel rendszeres levelezője maradt a későbbiekben a Magyar Hírmondónak, és ő készítette el több évfolyamnak, így az 1780-as évfolyamnak is a mutató tábláját.[286]

Az eddig tárgyalt cikkcsoporthoz szervesen kapcsolódó könyvajánlókat és könyvkritikákat tartalmazó második csoport elemzésekor le kell szögezni, hogy bár a szakirodalom azt állítja, hogy Rát fellépett az idegen nyelvű könyvek kiadása ellen, mivel a köznép azokat nem érti meg, mi másképpen kell, hogy fogalmazzunk az 1780. évi évfolyam kapcsolódó írásai fényében. Inkább azt kell mondanunk, hogy Rát harcolt

[281] A Pázmány Péter által 1635-ben Nagyszombaton alapított egyetem Budára való áttelepítésére Mária Terézia rendelete következtében került sor 1777-ben.
[282] **MH 1780.** 433-440. p.
[283] **MH 1780.** 296. p., 300. p.
[284] **MH 1780.** 589-592. p.
[285] **MH 1780.** 765-770. p., 773-776. p.
[286] Közli: **Kókay 1981.** 469-492. p.

a magyar nyelvű könyvkiadásért, dicsért minden erre irányuló, valamint a magyar nyelv fejlesztésének ügyét szolgáló művet – például Kratzer Ágoston János Német Grammatikájáról azt írta: *„Illyen könyvre pedig már régen volt szüksége nemzetünknek; ugyan óhajtottak – is a' tanulók a'-félét."*[287] Baróti Szabó Dávid verseskötete ismertetésekor pedig a következőt írta: *„Most pedig T. Szabó Dávid Uram egész könyvekkel mutatja - meg a világnak, minü szépen folynak nem tsak a Hexameterek, hanem akar melly lantos szabású versek - is (metra lyrica) a Magyar szóbann."*[288]

De támogatta és ismertette a színvonalas, hazánk történetét, tudományát a külföld számára prezentáló idegen nyelvű köteteket, a budai egyetemi nyomda tudományos kiadványait éppúgy, mint a hasznosnak vélt ismeretterjesztő könyvet a vízbefúltak orvosi ellátásáról és újraélesztéséről. Fontosnak tartotta például mennél több külföldi könyv magyarra fordítását is, így hosszasan mutatja be többek között a Kolozsváron kiadott, Sófalvi József[289] által fordított két Sulzer[290] kötetet is, melyekről a következőket állapította meg; *„A fordítás jó és könnyen érthetö Magyarsággal vagyon írva ... Nem - is lehetett ezeknél szükségesebb könyveket közinkbe kívánni."*[291] A fentebb említett hírek sorolhatók együttesen a nemzeti nyelv – nemzeti kultúra tárgyköréhez.

A hazai tudósítások harmadik nagy csoportjába a statisztikák közlését, és az időjárás jelentéseket soroltuk. Itt elmondhatjuk, hogy elsősorban a külföldi nagyvárosok születési-halálozási, stb. statisztikáit közölte Rát, a Habsburg Birodalomból csak Bécs, Pozsony és Debrecen városok, valamint a nemrégiben a birodalomhoz csatolt Halics és Lodoméria tartományok statisztikáira[292] lelhetünk az 1780-as év 104 Levelében, igaz, e statisztika részletesnek mondható. Érdekes adatokat tartalmaznak még a január 19-én, szerdán kelt 6-dik Levelét követő Toldalék 2. oldalán az Irgalmasság Barátainak[293] magyarországi ispotályaiban 1779-ben ápolt betegek statisztikai adatai, amely kimutatja, hogy a rend 8 kórházába vallási felekezetre való tekintet nélkül felvett 3815 betegből 407 halt meg, és 3408 távozott gyógyultan az adott évben. E csoportba tartoznak még az időjárás jelentések, melyek szép számban tudósítottak leginkább nagy

[287] **MH 1780.** 12-13. p.
[288] **MH 1780.** 23-24. p.
[289] Sófalvi József 1745-1794 között élt, a kolozsvári református kollégium tanára volt.
[290] Johann Georg Sulzer1720-1779 között élt berlini tanár, filozófus, több jelentős esztétikai mű szerzője volt.
[291] **MH 1780.** 395-399. p.
[292] **MH 1780.** 118. p.
[293] FF. Misericordiae Ordinis S. Joannis de Deo

hidegekről, árvizekről, földrengésekről, vulkanikus tevékenységekről, havazásról, jégesőkről és nagy folyóink befagyásáról, ezzel szolgáltatva értékes forrásokat az éghajlattörténetet kutatóknak.

A következő, negyedik csoportba sorolt tudósításokat tartom talán a legjelentősebbnek, ha nem is számukat, de szándékukat illetően. A gazdasággal, kereskedelemmel foglalkozó írások adták a lap legprogresszívebb részét, hiszen egyértelműen a nemzet gazdasági felemelése mellett foglalnak állást, a lehetőségek kiaknázására buzdítva az olvasókat, a felvilágosodás merkantil gazdaságpolitikájának jegyében.

Rát Mátyás rendkívüli lehetőségnek látta, és több kommentárjában is szorgalmazta például a dohánytermesztés[294] elterjesztését, hiszen az amerikai háború akadályozta a nagy mennyiségű virginiai dohány Európába áramlását. Az amerikai függetlenségi háború egyébként már másodszor jelent meg úgy írásaiban, mint lehetőség, most mint a hazai külkereskedelem nagy lehetősége: *„Tsak a dohányból-is menynyi nyeresége lehet a hazának, ha a felségnek bölts intézetivel meg-egygyezök lesznek hazánkfiainak igyekezeteik! Ennek pedig most vólna ideje, míg Amérikábann a' háború tart. Mert ha elöbb, míg az le-nem tsendesedik, ezen portékát, mind jóságára, mind pedig óltsóságára néve a külföldieknél kellövé tészszük, azutánn az Amérikaiak alkalmasint meg-fognak bennünket elözni."*[295]

Írásaiban arra ösztönözte Magyarországot, hogy a fiumei kikötőt ki kell használni, és be kell kapcsolódni a tengeri kereskedelembe, hiszen a tengereken háborúzó feleknek szüksége van sózott húsra, kötélre, stb. Dicsérte is a *„jó fejedelmet"*, kereskedelmet ösztönző vámpolitikája, és a régi kereskedelmi utak felújítása, és új úthálózat kiépítése miatt. Beszámolt minden olyan eseményről, tudomására jutott információról, amely a magyar kereskedelem hasznára válhatott, így például a Balatonon nyitott új révről,[296] a *„nap-keleti Indiából"* hazatért osztrák kereskedőhajó, a Kaunitz útjáról,[297] vagy a Párizsba irányuló, fellendülő magyar toll-exportról, amely Rát információi szerint még mindig nem ellensúlyozta a kávé behozatalát Franciaországból[298].

[294] **MH 1780.** 65. p., 162. p., 168. p., 372. p., 384. p., 466. p.
[295] **MH 1780.** 19. p.
[296] **MH 1780.** 30. p.
[297] **MH 1780.** 30. p.
[298] **MH 1780.** 152. p.

A kereskedelmen túl persze foglalkozott a magyar gazdaság egyéb ágazataival, a juhtenyésztéssel, melyhez szakirodalmat is ajánlott,[299] az árvizek miatt fellépett takarmányhiánnyal,[300] valamint lelkesen tudósított ipari fejlesztésekről, úgymint a Kassán beinduló selyemhernyó tenyésztésről és selyemkészítésről, valamint porcelángyártásról, mely a város gazdaságát erősítheti.[301]

Ezen kívül többször is közölte a különféle termény- és termék-árjegyzékeket (gabona, takarmány, tojás, különféle halak, és borok), például a pozsonyi gabonaárakat a február 19-én, szombaton kelt 15-dik Levelében emígy rögzítette: *„Posonbann a tiszta búza mérö számra 28 Garason, a legjobb 33onn, a rozs 23 Garasonn, az árpa 22onn, a zab pedig 16onn kél.”*[302] Az árjegyzékek, mivel alapvető élelmiszerekről van szó, egyrészt viszonyítási alapot képezhetnek,[303] másrészt a gazdaságtörténetnek lehetnek forrásai.

Az ötödik csoportba kerültek az egyéb hazai tudósítások, a legtarkább képet adva. Ide soroltuk a társasági híreket, melyeknek klasszikus példája a pozsonyi úri társaság vidám szánkázásáról szóló beszámoló, melyben a szerző, mint egy táncrendben, közli a szánkázó urak és hölgyek alkotta párok névsorát.[304] Valamint az *„emlékezetes és érdekes”*, azaz mai szóval a bulvárhíreket, melyek nagy száma miatt csupán néhány jellemzőt idézünk; óriáshalat fogtak Pesten,[305] tarajos szörnyszülöttet hozott a világra egy anya Biharban,[306] négyes ikreket szült egy zsidó nő Prágában,[307] vagy bizonyos Krausz Jakab soproni származású világutazó-kalandor életének ismertetése, aki alacsony származása ellenére Ceylon szigetén egy várnak lett Hollandia szolgálatában tüzér-kapitánya, és *„igen meggazdagodott.”*[308]

Ebbe a kategóriába kell sorolnunk az udvari híreket és pletykákat, a tisztségviselő-változásokról, kinevezésekről, kitüntetésekről és ünnepségekről szóló tudósításokat, melyek ugyancsak jelentős részét teszik ki a hazai tudósításoknak. Ezek közül a legjelentősebbek a Mária Terézia betegségét, halálát, temetését és az

[299] **MH 1780.** 31. p.
[300] **MH 1780.** 158-159. p.
[301] **MH 1780.** 566-567. p.
[302] **MH 1780** 117. p.
[303] Néhány Rát által közölt 1780. évi ár: A csuka fontja 24 krajcár, a pontyé 21 krajcár., 2 tojás 1 garasba kerül, 1 akó soproni bor pedig 24 n. forintért kel el. A Magyar Hírmondó előfizetése 1 évre 8 n. forint, egy Levele 2 garas.
[304] **MH 1780.** 88. p., 96. p.
[305] **MH 1780.** 247. p.
[306] **MH 1780.** 116-117. p.
[307] **MH 1780.** 254-255. p.
[308] **MH 1780.** 132-133. p.

országszerte szervezett megemlékezések eseményeit tárgyaló írások,[309] valamint ide tartozik például a Pécs városának szabad királyi rangra emelésének alkalmából rendezett ünnepségekről szóló tudósítás[310] is. Kifejezetten és csakis publicisztikának tekinthető cikket nem találunk, viszont rendkívül gazdagon kommentált Rát az egyes hírekhez kapcsolódva, ezzel bőven beváltva azon ígéretét, mely a referáló lapok színvonalának meghaladásáról szólt.

Kommentárjainak leggyakoribb tárgya 1780-ban a felvilágosult abszolutizmus, a természettudományok, és Mária Terézia gazdaságpolitikájának, rendeleteinek – leginkább az oktatási reformjának – dicsérete. Például a fentebb említett juhtenyésztéssel foglalkozó szakirodalmat ismertető írásában így fejtette ki véleményét: *„Méltán nevezhetni tehát bóldog idönek a jelen valót, mellybenn ez a ditsöséges tudomány mint-egygy új világosságra hozatott. Hazánknak e részbenn való elö-menetelinek-is már vagyon láttatja, Felséges Aszszonyunknak köszönhetjük, hogy mind a fö, mind pedig az apróbb oskolákbann most bö alkalmatosság vagyon annak meg-tanúlására. A hozzá értö emberek is szaporodnak a hazábann. ”*[311]

Augusztus 12-én, szombaton kelt 65. Levelének végén, mikor a bécsi alapfokú oktatás statisztikai adatait közölte, ugyancsak hálát adott a királynőnek, aki előtt soha senki nem támogatta ennyire az oktatás ügyét, és annak a kérdésnek ad hangot, hogy e törődést viszonozva a birodalom népei *„az ég alatt lakott és lakó minden népeket, a tudományokbann fellyül fognak haladni? S ha nem; mi az oka?”*[312]

De kommentárjaiban szót emelt a merkantil gazdaságpolitika, és a magyar bor védelme érdekében, felszólítva a két haza lakosait, hogy magyar bort igyanak, ne külföldit[313], valamint megfogalmazza a tudomány mecenatúrájának hiányát: *„Mikor lésznek köztünk – is jeles számmal, mint más országokbann, ollyan buzgó hazafiak, nevezetesen pedig ollyan fö-rendenn lévö Méltóságok, a kik e’-féle igyekezettöl, avagy tsak anynyi pénzeket ne sajnálnák, a menynyit néha fél-óra alatt játékbann elvesztenek?”*[314]

[309] **MH 1780.** 786-797. p., 807-814. p., 836-837. p., 841. p., 847. p.
[310] **MH 1780.** 336-338. p.
[311] **MH 1780.** 39. p.
[312] **MH 1780.** 532. p.
[313] **MH 1780.** 384. p.
[314] **MH 1780.** 572. p.

Végül az utolsó, legkisebb csoportot alkotják a hirdetések, melyeket három alcsoportra oszthatunk. Elsőként magát a *Magyar Hírmondót* „reklámozó" felhívásokra,[315] másrészt a Patzkó által kiadott könyvekről szóló ismertetésekre, azaz a „bújtatott reklámokra", mint például a már fentebb említett vízbe fúlt betegekkel kapcsolatos oktatásokat tartalmazó könyvecske, és Molnár János kanonok egyházi-teológiai munkája,[316] harmadrészt a fizetett hirdetésekre, mint például a június 7-én, szerdán kelt 46-dik Levele végén, immáron tipográfiailag is elválasztva közölt hirdetés egy győri városi ház áruba bocsáttatásáról.[317] A fizetett hirdetés áráról a *Tudósításban* tájékoztatást adott Rát, ez az 1780-as évben végig 1 német forintba került. A fizetett hirdetések rendkívül alacsony száma arról tanúskodik, hogy 1780-ban (és még sokáig, a tömegsajtó megjelenéséig) nem jött el az ideje a komoly hirdetési piac kialakulásának.

[315] **MH 1780.** 16. p., 424. p.
[316] **MH 1780.** 245-247. p.
[317] **MH 1780.** 376. p.

3.5. Összegzés

Összegezve a fentebb elmondottakat, megállapíthatjuk, hogy Rát Mátyás a *Tudakozás* és a *Tudósítás* által megfogalmazott programja mentén próbált haladni. Következetesen, folytatólagosan és részletesen tudósított a haza és a nagyvilág legfontosabb eseményeiről, illetve kísérletet tett az írások tematikus csoportosítására és tipográfiai eszközökkel történő tagolására az egyes leveleken belül, mely próbálkozások révén egységes tipográfiai arculatról ugyan nem beszélhetünk, de hamar kialakult a *Magyar Hírmondó* – legalábbis az év végéig – végleges szerkezete.

Tudósításai jól szolgálták a célt, hogy az olvasók hozzájussanak a legfontosabb információkhoz saját nyelvükön a környezetüket és a nagyvilágot illetően, illetve, hogy Rát és a hivatalos udvari felvilágosodás nézőpontjából lássák és láttassák az 1780-as esztendőt. Ismerve az 1780-as év előfizetői névsorát, illetve annak társadalmi összetételét,[318] valamint az ismertebb előfizető családok neveit,[319] hatása megkérdőjelezhetetlen a felvilágosodás eszméinek és gondolkodásmódjának, a társadalmi és gazdasági modernizáció reformprogramjának terjesztésében.[320]

Korábban a hírek elemzésénél világossá vált az is, hogy a lap másik fontos küldetését, a felvilágosodás szellemében a nemzeti nyelv, tudomány és kultúra terjesztését is felvállalta. E téren szót kell ejteni a nyelvújítás terén elért eredményeiről is Rátnak, illetve konkrétan a *Magyar Hírmondó* 1780-as évfolyamának. Rát nemcsak örömmel üdvözölt minden idegen-, vagy műszónak magyarral való helyettesítését, hanem maga is alkotott olyan szavakat a tárgyalt egy év során, melyek átmentek a nyelvújítás rostáján, és mind a mai napig részét képezik szókincsünknek.[321] Amint azt Simai Ödön írja Rátról: *„Inkább csak buzdított az újításra, újításaiban nem féktelen,*

[318] A lap első évfolyamának 322 előfizetői címszalagja fennmaradt. Magyarország és Erdély minden részébe járt a lap, mintegy 20 példány pedig külföldre, főképp Ausztriába, és kisebb részt Németországba. Az előfizetők foglalkozás szerinti statisztikái: 27 udvari méltóságot viselő főúr, 60 tisztviselő, 33 földbirtokos, 59 pap, szerzetes és egyházi méltóság, 11 tanár, tanító, kántor, 2 egyetemi tanár, 1 levéltáros, 11 katonatiszt, 4 orvos, 18 ügyvéd, 4 diák, 10 jószágigazgató, gazdasági tisztviselő és titkár, 4 kereskedő, 2 kávés, 1 inas, és 37 foglalkozást fel nem tüntető személy, 26 főként közrangú nő, 9 hivatal és 1 gimnázium.

[319] Apponyi, Bartsay, Batthyány, Bethlen, Csáky, Cziráky, Festetics, Haller, Horányi, Kazinczy, Kemény, Kossuth, Nádasdy, Ráday, Révai, Teleki.

[320] **Goriupp 1925.** 98. p.

[321] 1. Az at-et deverbális névszóképzővel alkotva: *arányzat, pompázat, kötet*. 2. Új főnevek ság-ség képzővel: *népesség, mindenség.* 3. Névszókból alkotott igék: *becsesít, házal, népesedik, nehezbedik, következtet.* 4. Új összetételek: *alvezér, árvaház, csodagyermek, közgyűlés, közköltség, mesejáték, postatiszt, postatisztség, remekírás, vakbuzgó, végveszedelem, végszó, villámhárító.* Lásd: **Simai 1911.** 249-259. p.

főleg nyelvrontó nem volt, amit újat adott, az egyszerű, természetes, szokásos fejlesztés útján keletkezett sokat próbálgató, keresgélő fordítgatása közben.”[322]

Rát Mátyás 1782 végén vonult vissza a lap szerkesztéséből, és bár kísérleteket tett a tudományos- és közéletbe való visszatérésre, és mind Kazinczy,[323] mind Hajnóczy[324] leveleiből elő-elő bukkan neve, igazolva azt, mely szellemi és baráti kör tagja maradt, vállalkozásai – mint például az élete fő művének szánt, három kötetes, három nyelvű (német-magyar-latin, magyar-latin-német és latin-német-magyar) szótár kiadása – sorra kudarcot vallottak, ezért meghasonlott, társaságot kerülő és komor emberként hunyt el 1810-ben.

Kazinczy Ferenc Kiss Jánoshoz írott levelében így ír Rát Mátyás haláláról megemlékezve: *Sajnálva hallám a Ráth halálának hírét is… A legbohóbb gondolatokkal tölt el feje. De milly tiszteletessé teszi őtet én előttem az, hogy ő kezdte Magyar Újságot írni… Áldott légyen emlékezete a jó hazafinak és világosság fiának.”*[325]

[322] **Simai 1911.** 254. p.

[323] *„Rath in Raab liess seinen Sohn Socrates taufen.”* {Ráth Győrben fogja a fiát, Szókratészt megkereszteltetni.}Kazinczy Ferenc levele Hajnóczy Józsefhez 1794. július 24. (MNL MOL. Vertr. A. 52. fasc. 20. köteg.)

[324] *„Rath ist auch schon zurück gekommen, ich habe Ihn aber noch nicht gesprochen, obgleich er schon seit einer Woche da ist, mithin weiss ich nocht nicht seine Staatsgeheimnisse.”* {Rát is visszatért már, de még nem beszéltem vele – noha már egy hete itt van – tehát még nem tudok az államtitkairól.} Hajnóczy József levele Szecsanacz Jakab kamarai titkárhoz 1793. június 22. (MNL MOL. Vertr. A. 53. fasc. Ad A 51. köteg.)

[325] **Szinnyei 1880.** 294. p.

4. A jozefinista Szacsvay Sándor és a bécsi Magyar Kurír

4.1. Az előzmények

Szacsvay Sándor a vele foglalkozó sajtótörténeti szakirodalom szerint 1752-ben, Nagy Iván szerint 1753-ban[326] Marosvécsen született székely birtokos családban, mely nevét Háromszék Szacsva nevű helységéről vette, és egyik őse Szacsvai Gergely már a XV. században feltűnik az 1442-es szent-imrei csatában Hunyadi János alatt, szakadatlan családfáját azonban csak Bethlen Gábor koráig lehet visszavezetni. Ekkor élt Szacsvai Mihály, Bethlen Gábor egyik kapitánya, akit 1623-ban a fejedelemtől a legendás, tatárjáráskori mondákban is szereplő székely ősvárat és környékét magába foglaló szacsvai[327] jószágra adományt kapott.[328]

A család legrégebbi birtokai Szacsván, Esztelneken, Pákén, Hatolykán, Dicsőszentmártonban és Zágonban voltak. Címerük a dicső és harcos múlt tanújaként két részre osztott pajzs; a felső piros részben jobb lábában három nyílvesszőt tartó arany oroszlán; az alsó kék részben hármas zöld halmon nyugvó páncélos kar karddal, és azon egy törökfő.[329]

A jellemzően kisbirtokos, nem igazán tehetős székely család több tagja is az államigazgatás felé fordult, kisebb-nagyobb hivatalt viselve a 18-19. században. Legjelentősebb közülük Szacsvay Ádám, aki Belső-Szolnok vármegyei főbíró, majd a vármegye főpénztárnoka (1786) lett,[330] Szacsvay Ferenc, aki Kolos vármegye aljegyzője (1796), alispánja (1804), majd 1809-ben az alsó kerület főbírója lett,[331] Szacsvay Imre, az 1848-49-es forradalom és szabadságharc tehetséges szónoka, Bihar vármegye országgyűlési képviselője, és mint a ház jegyzője a függetlenségi nyilatkozat egyik szerkesztője, a megtorlások áldozata lett.[332]

Ide sorolható Szacsvay Zsigmond, fejezetünk főszereplőjének fia, aki apja sorsa ellenére már 1832-ben az erdélyi főkormányszéknél fogalmazó, 1838-tól 1848-ig titoknok az erdélyi kancelláriánál, végül 1861-ben tanácsosként kerül nyugdíjazásra.[333]

---

[326] **Nagy Iván 1863.** 449. p.
[327] **Gaali 1938.** 297-299. p.
[328] **Nagy Iván 1863.** 448. p.
[329] **Pálmay 1901.** 406. p.
[330] **Nagy Iván 1863.** 449. p.
[331] **Nagy Iván 1863.** 451. p.
[332] **Pálmay 1901.** 406. p.
[333] **Nagy Iván 1863.** 449. p.

Erősen eltér hát a családra jellemző hivatali életutaktól Szacsvay Sándor értelmiségi-újságírói pályája, melynek jó néhány pontja még ma sem tisztázott, és még ma is vitákat vált ki.

Szacsvay tanulmányait Kolozsváron kezdte, majd a debreceni kollégiumban és a pozsonyi líceumban folytatta, Bécsben hallgatott jogot, majd visszatért Pozsonyba, ahol az első magyar nyelvű újságnak lett a szerkesztője. Az 1784-1786 közötti, Szacsvay által szerkesztett pozsonyi *Magyar Hírmondó* a nyelvrendelet után is megőrizte a jozefinista eszmék iránti rokonszenvét, és II. József politikájának híve, reformjainak közzétevője és támogatója maradt. Sőt, fő feladatának a *„jó fejedelem”* rendeletei ellen vétők leleplezését tartotta. A felvilágosult udvarnak és az enyhébb cenzúraviszonyoknak köszönhetően szatirikus, voltaire-i stílusban támadta a konzervatív, rendi alapokon álló magyar egyházi és közigazgatási vezetőket, a francia *„ancien regime”* csillogását és értelmetlen pazarlását és butaságát idéző *„dámákat”*, a vakbuzgó és babonákban hívő, vagy a vallás és hit parancsait szerinte lépten-nyomon megszegő papságot és az általuk megtévesztett hívőket – összességében a magyar rendi-feudális viszonyokat – már ekkor sok ellenséget szerezve magának. Egy biztos azonban, az első magyar újság ekkor érte el legnagyobb népszerűségét 449 előfizetővel, amit Szacsvay anyagi viták miatti menesztése után nem tudott felülmúlni többé.[334]

Az újságírással ekkorra magát végleg eljegyző Szacsvay 1786-ban Tállyai Dániellel, a *Pressburger Zeitung* korábbi szerkesztőjével, ekkoriban egy szlovák lap, a *Presspurské Nowiny* kiadójával, saját magyar újság kiadását fontolgatta. Tállyai Dániel – aki a kor viszonyai között nyugodtan tekinthető a sajtót megélhetési forrásnak tekintő üzletembernek – terve az volt, hogy szlovák lapja mellett még két lapot indítson. Egy magyar nyelvű lapot a *Magyar Hírmondó*, és egy német nyelvű lapot a *Pressburger Zeitung* ellenlábasaként és üzleti konkurenciájaként.[335]

Előfizetési felhívást hirdettek hát a *Magyar Kurírra* és a *Pressburger Merkurra*, de a helyi nyomdászok, Patzkó és Landerer – hiába szüntette meg II. József még 1781-ben a sajtómonopóliumot – minden követ megmozgattak, hogy a megjelenést megakadályozzák, és az egyértelműen gazdasági érdekekért folyó harc a nyomdászok győzelmével végződött. A két lap egy-egy mutatványszáma végül 1786 júliusában engedély nélkül jelent meg, ezért a városi tanács lefogatta Webert, a nyomdászt.

[334] **Dezsényi 1967.** 21. p.
[335] **Dezsényi 1967.** 22. p.

Szacsvay számára azonban nem ezért kellett elsősorban Pozsonyból távoznia, hanem azért, mert ekkorra már a nyomdászokon kívül is sok befolyásos ellenséget szerzett magának, elsősorban a *Magyar Hírmondóban* állandóan kritizált pozsonyi papság és az előkelő dámák, valamint a *„Fő Tisztelendők és Méltóságok”* miatt.[336]

A történet az év végétől Bécsben folytatódott, a *Magyar Kurír* indítását ott nem lehetett a sajtóprivilégiumra hivatkozva megakadályozni, valamint csábító volt a birodalmi főváros felvilágosult légköre is. 1786. december 2-án már a birodalom székvárosában jelent meg a második szám, és 1787 januárjától egészen az 1793. évi első számig, a laptól való eltávolításáig, Szacsvay Sándor kiadásában és szerkesztésében jelent meg a szakirodalomban csak a *„második magyar nyelvű lapnak”* nevezett *Magyar Kurír*.[337]

[336] Bővebben ír a „pozsonyi előzményekről” Dezsényi Béla már fentebb is hivatkozott tanulmányában (**Dezsényi 1967.** 21-27. p.), melynek alapfeltevése szerint Szacsvay 1793 utáni „parkolópályára-tételének” okai már e korai újságírói korszakára is visszanyúlnak.
[337] **Kókay-Buzinkay-Murányi 2001.** 36-40. p.

4.2. A Magyar Kurír 1789. évfolyamának vizsgálata

Szacsvay egyértelműen Bécsben vált a korszak leghaladóbb és legjelentősebb újságírójává és lapszerkesztővé, aki a korabeli sajtóviszonyokhoz képest előremutató publicisztikai színvonalat ért el. Őt sem kerülhették el azonban azok a jellemző belső konfliktusok, amelyek a jozefinista értelmiséget jellemezték a nemesi-rendi ellenállás erősödésével, hiszen levelezőinek köszönhetően szoros kapcsolatban maradt a hazai élettel, tudomást szerzett az uralkodóval szembeni elégedetlenségről, amit a törökökkel vívott háború még inkább fokozott, és a nemességről átterjedt a parasztságra és az értelmiségre is. Lapjában jól nyomon követhető az a fokozatos változás, ami ennek a korszellemnek jellemző lenyomata. A kezdetben jellemzően lelkes jozefinista, aki *„bölcs uralkodónak”* és *„a mi édes hazánk édes atyjának”* nevezte II. Józsefet, lapjában síkraszállt a vallási türelem érdekében, támadta a rendi követeléseket, és elsősorban az egyházi személyeket, támogatta a nemesi adómentesség felszámolását, valamint elítélte a németalföldi és franciaországi mozgalmakat, a politikai változásokra reagálva hangnemet váltott.[338]

Megőrizve jozefinista felfogását, már nem lázadásnak írta le a franciaországi eseményeket, hanem szimpátiával fordult felé. A francia forradalom híreinek terjesztésében pedig különösen kiemelt szerepet játszott, tudósításainak, kommentárjainak különleges stílusa miatt. Forrásai a külföldi újságok voltak, de mivel a híreket csak a bécsi hivatalos lap alapján közölhetett, ezért fiktív, a korban népszerű, felvilágosult írók[339] által kedvelt és gyakran használt úgynevezett alvilági dialógusok[340] műfaját alkalmazva egészítette ki a hivatalos tudósításokat. Szacsvay lapjában hol állatok (verebek, fecskék, kutyák), hol történelmi személyek (Machiavelli, Nagy Sándor, Demokritos), hol mesehősök (Aesopus) szájába adta a *„francia zenebona”* interpretálását, valamint a jozefinistákra egyébként jellemző módon sokszor elítélő hangnemben, így is enyhítve a cenzúra éberségét.[341]

[338] **Kókay 1979.** 96-98. p.
[339] Erasmus, Wieland, Moritz Flavius Trenk von Tonder
[340] Egykor élt történelmi személyek, vagy állatok beszélgetése aktuális témákról, homályos és nem egyértelmű interpretációban.
[341] **Kókay 1979.** 100-101. p.

A korszak másik jelentős, a Habsburg Birodalmat érintő külpolitikai eseményét, a török háború híreit[342] a cenzúra fokozódó nyomása ellenére közvetlen harctéri tudósításokban ismertette, a bécsi hivatalos lapból átvett írások mellett, melyeket csillaggal megjelölt,[343] hogy elválassza azokat a sajátjától. Igyekezett kiemelni a magyar egységek harctéri sikereit, helytállását, például az 1789. július 22-ei lapszámban hosszú összefoglalást közölt a Bánságban állomásozó, főként fehér, Veszprém, Vas és Sopron vármegyék fiataljaiból álló Erdődi-huszárokról, akiknek históriájával[344] bizonyította *„átallyában jó katona a' Magyar más ellenség ellen is, különösen pedig a' Török ellen…"*[345] Később is sort kerített azon magyar huszárezredek *„historiájának"* bemutatására, akik dicsőségesen szerepeltek a harcokban.[346]

Igyekezett saját tudósítói hálózatát bővíteni, például a lapban meghirdette; *„A' kik a' Táborazó-hellyekről ezen háború alkalmatosságával bizonyos Tudósításokat küldenek hozzánk … a" háború után is 3 esztendeig ingyen Ujságokat küldünk az illyeneknek."*[347] Tudósítóit pedig egyúttal megnyugtatta, hogy senki sem látja leveleiket a cenzoron kívül, írhatnak nyugodtan, ugyanis; *„Az azt vizsgáló Úr ki-húzza azt a' mi Levelünkből, a' mi nem oda való, másnak pedig nints hatalmában tudakozni ki mit irt."*[348]

A nyilvánosság kérdésében – a kormányzat által bevezetett újságbélyeg adó ürügyén, melynek rendeletét ismertette korábban[349] – érdekes kirohanást intézett a *Magyar Kurír* 1789. július 4-ei számában: *„A Gondolatok szabadok a' fizetéstől; de ha ezeket már most Ujság-Levelekre írjuk egy fél krajtzárt fizetnek… Fel-ütették a béjeget*

[342] **MK 1789.** 13-14. p.; 35-36. p.; 53-57. p.; 59-62. p.; 78-80. p.; 93-98. p.; 118-120. p.; 125-127. p.; 132-138. p.; 144-146. p.; 151-154. p.; 176-178. p.; 195-199. p.; 204-208. p.; 210. p.; 237-240. p.; 254-257. p.; 325-331. p.; 340-344. p.; 353-356. p.; 389-392. p.; 413-420. p.; 429-433. p.; 444-450. p.; 454-458. p.; 460-466. p.; 467-471. p., 474. p.; 479-481. p.; 484-486. p.; 495-496. p.; 500-505. p.; 509-514. p.; 531-532. p.; 553. p.; 555-560. p.; 581. p.; 594-596. p.; 605-608. p.; 611-614. p.; 619-624. p.; 627-640. p.; 651-656. p.; 660-666. p.; 679-682. p.; 695-697. p.; 708-710. p.; 713-714. p.; 719-722. p.; 726-728. p.; 742-747. p.; 755-767. p.; 771-776. p.; 787-796. p.; 811-814. p.; 820-828. p.; 833-834. p.; 835-849. p.; 858-861. p.; 867-870. p.; 883-890. p.; 899-914. p.; 913-920. p.; 941-949. p.; 962-968. p.; 977-986. p.; 993-999. p.; 1009-1016. p.; 1018-1023. p.; 1024. p.; 1049-1055. p.; 1085-1089. p.; 1097-1140. p.; 1141-43. p.; 1145-1176. p.; 1182-1190. p.; 1193-1208. p.; 1211-1220. p.; 1229-1239. p.; 1242-1252. p.; 1277-1287. p.; 1293-1301. p.; 1315-1319. p.; 1329-1331. p.; 1341-1346. p.; 1349-1359. p.; 1365-1374. p.; 1382-1387. p.; 1391-1396. p.; 1410-1411. p.; 1418-1421. p.; 1438-1443. p.; 1463-1465. p.

[343] pl. **MK 1789.** 915-916. p.; *„A' Fő-Hadi-Tanátstól közelebb ki-adott Tudósítás ez: (**)"* megjelöléssel.

[344] **MK 1789.** 798-800. p.

[345] **MK 1789.** 797. p.

[346] **MK 1789.** 1057-1062. p.

[347] **MK 1789.** 706. p.

[348] **MK 1789.** 706. p.

[349] **MK 1789.** 582-584. p.

a' Kurír' Lovára; szolj igazat, vagy hazudj már – fél krajtzár az ára!! Mondj hát igazat.''[350]

Ugyanezen lapszám angliai tudósításban később ismertette az újságbélyeg kialakulásának folyamatát Angliában, és ennek kapcsán merészen nyilatkozik a sajtószabadságról: *„Ez az az egyenes ösvény, melyen Bétsig jött a' Stempel*:[351] *de fájdalom! mely nagy kár, hogy ezen Stempellel Angliából az azzal járó Írásban való Szabadság-is el nem jöhetett. – Angliában olly szabadságok vagyon Stempelt fizető Ujságíróknak hogy ezek a' Király, a' Parlamentomok, a' Ministerium, az Ég és a' Föld ellen-is szabadon ki-mondhatják a' magok gondolatjaikot, és azt közönséges Levelekben árulhatják.''*[352]

A parlamenti nyilvánosság intézményét is ismertette olvasóival Szacsvay, miszerint ami *„a' Parlamentumokban meg-fordul, azt a' Nép 14 nap alatt már az Ujság-Levelekből tudja, és így drága árron is örömest fizeti (…) ezek által adnak mindent tudtára a' Népnek ; itt Ujságot irni és nyomtattatni mindennek minden rostálás nélkül szabad…''*[353]

A cenzúra által kihúzott tudósításait pedig – ezzel is jelezve olvasóinak véleményét – már következetesen nem pótolta, javította, hanem üresen hagyta, kihúzásokkal és vicces üzenetekkel (*„Rostában maradt"*; *„Rosta jük"*; *„A' rostába keresd!"*; *„ a' Kurírnak ki se szabad mondani"; „itt többet nem írunk, mert a' Budai Újságban is tsak ennyi van erről, de jelent ez is valamit!!"* stb.) jelölte.[354]

Az 1789. évi lapszámban kezdetektől tudósít a francia király által összehívott utolsó rendi gyűlés előzményeiről (követválasztások, gazdasági helyzet, belpolitikai hangulat),[355] annak megnyitásáról, a polgári rend által tárgyalni kívánt követelésekről és az első ülések eseményeiről,[356] természetesen a cenzúra keretei közé szorítva, de annak korlátait a korábban jelzett módon egyértelműen tágítva.

Az 1789. június 27-én a cenzúra által erősen lerövidített, és szokásához híven Szacsvay által egyértelműen jelölt módon jelentette a Magyar Kurír, hogy a francia

[350] **MK 1789.** 707-708. p.
[351] újságbélyeg
[352] **MK 1789.** 717. p.
[353] **MK 1789.** 717-718. p.
[354] pl. **MK 1789.** 73. p.; 275. p.; 560. p.; 592. p.; 596. p.; 603. p.; 713. p.; 714. p.; 874. p.; 896. p.; 927. p.; 952. p.; 1333-1335. p.; 1441. p.; 1444. p.;
[355] **MK 1789.** 120. p.; 130-131. p.; 358-359. p.; 486. p.; 492-493. p.; 514-516. p.;
[356] **MK 1789.** 566-567. p.; 574-575. p.; 609. p.;

rendi országgyűlésben folytatódnak a tanácskozások, *„az ellenkezések, a' belső tüznek füstelgése még meg-nem szüntenek ; de semmi nevezetes olvasásra méltó dolog nem történt, hanem hogy nem régiben – – .”*[357] Majd a rövidre vágott tudósítást követően, a cenzor által kihúzott helyen, áthallásos tanmesét közölt egy meggazdagodott és nemesi rangot szerzett francia szabó mester, és egy elszegényedett márki esetéről, amelyben az alacsony származása miatt csúfolt szabó túl jár a kevély márki eszén, és így fogalmaz: *„…mert én azt a Mesterséget, a' mely által gazdag nemes emberré lettem, most sem szégyenlem.”*[358]

Július 11-én óvatos hangnemben tudósított a francia rendi gyűlés június 24-ei eseményeiről, amikor XVI. Lajos király semmisnek nyilvánította a rendi gyűlés korábbi döntéseit megkísérelve feloszlatni azt, azonban ez a polgári rend és a „sokaság” ellenállásán megtört. Ismertette Neckernek a királlyal folytatott megbeszélését, és annak eredményét, majd a korábban ismertetett jozefinista szemszögből és a cenzúrát is altatva minősítette az eseményeket: *„Itt a Lárma pohara már teli van; a' Polgári rend engedetlen, és azt mondja, hogy ő az, a' ki a' Frantzia Nemzetet tsinálja; a' Nemesi Rendtől magát külömböztetni nem akarná: ennek rosszaknak lenni láttatnak a' következései.”*[359] Az aznapi események ismertetését folytatta a július 19-ei lapszámban is, beszámolva a polgárság felfegyverkezéséről, vidéken a nemesi udvarházak és kastélyok elleni támadásokról, a katonák esküjéről, miszerint nem fognak fegyvert saját népük ellen, valamint a harmadik rend politikai győzelméről: *„(…) össze-adá magát a' Papi Rend a' Polgári-Rendel, és annak utána, ugy szólván kényszerittetek a' Nemesi Rend-is ezekkel össze-állani.”*[360] A hír közlése után azonban nem állhatta meg, remekbe szabott glosszában reagált az eseményekre, melyben először kifejtette a francia királyok XIV. Lajos óta fennálló abszolút hatalmát saját népe felett, valamint európai befolyását, és utalt a fennálló politikai helyzetnek köszönhető gyökeres változásokra: *„Ilyen hatalmasok valának a' Frantzia Királyok. A Koronás Fejeknek gyülezetekben Prészes vala a' Frantzia Király, és midön ö szolott, mindenek hallgattak, tsak a nagy Fridrik*[361]

[357] **MK 1789.** 682. p.
[358] **MK 1789.** 682-684. p.
[359] **MK 1789.** 751-752. p.
[360] **MK 1789.** 781. p.
[361] Nagy Frigyes porosz király

mormólt néha néha. (…) Ezen hajdani hatalmas királyt már most a' maga leg-alább való Jobbágyi a' Polgári Rend szorították határok közé."[362]

Szacsvay később is újra és újra visszatért a francia eseményekre, röviden összegezve a kapott híreket a politikai és gazdasági helyzetről, miszerint a válság tovább tart. Július 25-én rövid kommentárban jelezte, hogy *„Párisban és egész Frantzia-országban még sem egész a' belső tsendesség – a szükség pedig könyökig kotorász a Frantzia kenyeres kosárban."*[363]

Július 29-én pedig újabb publicisztikában már azt a szófordulatot engedte meg magának, hogy mióta a francia közrend észrevette, hogy *„a' nemesi Rend, sőt a' Világnak legnagyobb Fejedelme-is mezittelen születik, meg-hal és el-temettetik – nem akarja hinni, hogy néki a' maga természeti jussához törvényes igazsága ne vólna; azért Párisban (…) szüntelen ujjabb ujjabb zenebona fordúl elé, melynek majd mindenkor vér-ontás a' vége."*[364]

Szacsvay politikai publicisztikája egyik csúcspontjának tekinthető az 1789. augusztus 5-ei lapszám, amelyben hosszas írásban tett kísérletet Szacsvay az addigi események történeti áttekintésére. Erre azonban a cenzúra miatt az alvilági fiktív beszélgetések műfaját választotta, melynek során a túlvilágon találkozó francia és magyar veréb meséli el élete és halála történetét, bemutatva egyúttal a francia és a magyar belpolitikai helyzetet.[365]

A francia veréb, akit az éhhalál juttatott az elíziumi mezőkre, és *„amaz örök emlékezetű Vóltérral"*[366] egy napon született, a párizsi újsághírek alapján részletesen beszámolt az 1788 óta történtekről: a nagy éhínségről és hidegről, ami 1788-89 fordulóján pusztított, a politikai harcokról a király és a polgári rend között, a király és köznép egymás elleni felfegyverkezéséről, az erőszakos cselekményekről. *„Egy szóval kedves veréb Barátom, most mind az éhségre, mind a' zenebonára nézve ollyan környülállások között vagyon Frantzia-ország, hogy tsak a' napokban több hever vala 800 meg-hólt embernél a' maga vérében a' 15-dik Lajos Király piattzán."*[367]

[362] **MK 1789.** 782. p.
[363] **MK 1789.** 817. p.
[364] **MK 1789.** 831. p.
[365] **MK 1789.** 851-858. p.
[366] Voltaire
[367] **MK 1789.** 855-856. p.

A forradalmi események ismertetésekor ezután már sokszor kénytelen volt az elíziumi dialógusok formájához fordulni, de igyekezett részletesen tájékoztatni olvasóit a július 14. utáni eseményekről.[368] Az augusztus 22-ei lapszámban például közölte a király, Necker és a nemzetgyűlés levelezéseit a leváltott miniszter Párizsba való visszatérését illetően, a párizsi lapok tudósításai alapján ismertette az Alkotmányozó Nemzetgyűlés első határozatait[369], ahogy az többek között a Rousseau-i „társadalmi szerződés", és a Montesquieu-i „hatalmi ágak szétválasztásának elve" mentén kidolgozza *„a' természeti Törvények finom mértéke szerint a' maga Törvényét és a' Nemzetnek bóldogságát."*[370]

Az augusztus 26-ai lapszámban a forradalom kegyetlenségét és az arisztokraták és nemesek elleni attrocitásokat már csak elíziumi publicisztikában, Artois grófjának halott kutyája és Cerberus párbeszédeként tudta közölni[371], a forradalom Rajnán túli területekre, pl. Belgiumra való továbbterjedésének felvetését[372] azonban még e formában is erősen meghúzta a cenzúra, és ezt persze nem hagyhatta szó nélkül Szacsvay; *„Jól tudós Kedves Cerberus nékünk kutyáknak hogy van a' dolgunk! Belgiumról sokot nem lehet ugatnunk, nehogy valaki a farkasbörbundánkra jót vágjon; azért itt halgatok."*[373] Azt pedig egyenesen komédiának tartotta, hogy a királyt a nemzetgyűlés a *„Szabadság helyreállítójának"*[374] nevezte el; *„Oh cerberus! Én egyszer a' Komédián lévén', egy Komédiát szemlélék játszodni Molieréröl, melynek a' vala a' Titulusa: A' maga akaratja ellen tselekvö Orvos."*[375]

1789. október 24-én számolt be ismét Szacsvay a forradalom eseményeiről a párizsi hírlapok alapján, és tudósított a nemzetgyűlési fejleményekről, az éhínségről, illetve az „Asszonyok menetéről"[376] és XVI. Lajosnak és a királyi családnak Párizsba költözéséről.[377] Szacsvay az események ismertetése után reális politikai érzékkel

[368] **MK 1789.** 874-880. p.; 893-897. p.; 930-939. p.; 949-955. p.; 974-975. p.; 986-990. p.; 999-1000. p.; 1055. p.; 1093-1094. p.; 1140-1141. p.; 1208. p.; 1220-1224. p.; 1254-1260.; 1290. p.; 1301-1304. p.; 1331. p.; 1347. p.; 1359. p.; 1423. p.;
[369] Melyek a francia forradalom korszakalkotó alapdokumentumába, az 1789. augusztus 26-án elfogadásra kerülő Emberi és polgári jogok nyilatkozatába (*La Déclaration des droits de l'Homme et du citoyen*) épülnek be.
[370] **MK 1789.** 933-934. p.
[371] **MK 1789.** 949-955. p.
[372] **MK 1789.** 952. p.
[373] **MK 1789.** 953. p.
[374] *Restaurateur de la liberté*
[375] **MK 1789.** 954. p.
[376] 1789. október 4.
[377] 1789. október 6.

állapította meg a Nemzetgyűlés és a párizsi nép hatalmának folyamatos erősödését a királyi család felett, utalt a király és főként a királynő fokozódó népszerűtlenségére, és látnoki szavakkal megjósolta a végkifejletet: *„… de tsak ugyan ugy vagyon Frantzia-országban a' dolog, hogy Rómában nem minden ok nélkül imádkoznak ezekért."*[378] November 7-én pedig rövid hírben közölte, hogy a királyi családot Párizsból továbbra sem engedik ki, a *„Király a' Nemzeti-gyűlés rendeléseinek örömest alájja írni kéntelen szerentséinek tartja."*[379]

A franciaországi eseményeken túlmenően árgus szemmel figyelte külföldi hírlapi forrásaiban az egyéb európai szabadságmozgalmakról szóló tudósításokat, és ezek pozitív kommentálása mellett igyekezett elvi kapcsolatot hangsúlyozni az észak-amerikai és nyugat-európai szabadság-mozgalmakkal.

Például a társadalmi haladás tekintetében eltérő talajon álló lengyel köztársasági mozgalomról való 1789. június 24-i tudósításában érdekes párhuzamot von: *„Az Orosz Tsászárné Katharina*[380] *minden Seregeit és élés-házait Ukrániából ki-költöztette. Már most a' Pátrióta Lengyelek az ő ugy nevezett Királyos Közönséges társaságjoknak belső jóbbitásában foglalatoskodván azt beszéllik az Ország-gyűlésben, hogy ezen mostani Lengyel Királynak halála után, egy Punktum Királyok se légyen, hanem egész Szabad-társasággá tegyék Országjokat. – Kezdenek minden Nemzetek a' Vassinkton*[381] *Filosofiájával élni, és midőn Európában Monárkhiák vólnának fel-álló félben, a' Frantzia Nép Anglus szabadságra sohajtozik. s. t. -- -- --"*[382]

Az 1789. július 11-ei számban közölt varsói tudósításában pedig a lengyel nemesség által önként megszavazott hadiadó kapcsán komoly politikai áthallásokkal idézte egy Rubikovszki nevű gazdag nemesember beszédét, aki felszólalt a nemesek által önként fizetendő adó mellett: *„Adjuk-meg a' dézmát a' mi kedves Hazánknak azokból a javainkból, mellyeket tőle vettünk. (…) Inkább akarom én minden vagyonomnak 4-ed részét (…) hazámnak óltalmára fel áldozni, hogy sem egy (…) idegen az én házomat fel-forgassa, és én velem a magom születtem földjén betstelenül bánnyék. – Ha a Fátum a' mi Kedves Hazánknak és Társaságunknak végső veszedelmét tsak ugyan változhatatlanul el-végzette; készen vagyunk mi is közönségesen a' mi*

[378] **MK 1789.** 1224. p.
[379] **MK 1789.** 1290. p.
[380] Nagy Katalin cárnő
[381] Georg Washington
[382] **MK 1789.** 666. p.

kedves Hazánk' Koporsójába temetkezni… és a' mi vérünkel Hazánk gyalázatjának azon tüzét ki-óltani, mely szerint mi Lengyelek az 1772 dik esztendőben, tsak egy tsepp vérünknek is ki ontása nélkül, annyi Országainkat másoknak engedtük. (…) De én önként meg-vallom, hogy én az én jószágaimból minden esztendőben 40 ezret vészek, melynek tized részét minden esztendőben hazám' közönséges hasznára önként és örömmel fel-áldozni meg-vagyok határozva"[383] A nemesek önkéntes adóvállalását és a közjóért való áldozatvállalását egyértelműen pozitívan ítélte meg több hasonló felajánlás ismertetésével, egyértelműen üzenve ezzel olvasóinak, a magyar nemességnek.

Szeptember 5-én pedig szűkszavúan tudósít arról, hogy Hollandiában *„egy titkos hellyen ottan nagy alattomban való gyüléseket tartanak a' Patrióták. E' nem tettzik nagynak; de nagy hir a' ki érti."*[384]

1789-re már élesen elüt a belföldi tudósítások hangneme is a hivatalos hírektől, egyre inkább komorrá festve a képet. Brassóból jelentette a Kurír egy levelezője, hogy *„mi itt a' széleken tsendesen vagyunk; de feleségeink, gyermekeink nem tudom mit esznek jövendőben."*[385] Háromszéki tudósítója pedig arról tudósította, hogy egy köböl tiszta búza ára 13 forintra, a gyengébb minőségűé 10 forintra emelkedett, *„és ezen proportzió szerint minden enni és innya való dolgok oly drágák, hogy a' szegénység alig segíthet némely hellyeken magán; némely hellyeken pedig kész-pénzzel sem lehet valami inni és enni való dolgot találni … Magyarországban is minden-felöl erre panaszalkodnak."*[386]

1789 elején a *Magyar Kurír* beszámolója szerint víg farsang és szép feleség helyett békességet, egészséget, a pestistől és az éhínségtől való megmenekülést kívántak egymásnak az emberek,[387] május 2-án pedig Hadik András grófnak, a déli seregek parancsnokának írt levelében a rekvirálások miatt éhező parasztokról írt, *„a' kik ennek a' háborúnak rajtok rend-kívül való Súllyát már-is alig viselhetik."*[388]

Szacsvay megtalálta a módját annak, hogy egy allegórikus mesével fejezze ki véleményét a török háború következményei, a betegségek, járványok és a katonák

[383] **MK 1789.** 749-750. p.
[384] **MK 1789.** 1003. p.
[385] **MK 1789.** 698. p.
[386] **MK 1789.** 718. p.
[387] **MK 1789.** 3. p.
[388] **MK 1789.** 352. p.

elszállásolásának terhe miatt nélkülöző nép helyzetére vonatkozóan, egyértelműen célozva az udvar és a „felszabadító" hadsereg felelősségére. A mese a Kertészről szól, kinek a veteményesét egy nyúl megdézsmálta, ezért az Urához fordul segítségért, aki azonnal *„flintát akaszt a' nyakába, 36 vadászkutyát és 3 Jágert maga mellé vészen,"*[389] és vadászni kezdenek, közben összetaposssák az egész veteményest, végül a nyúl a kerítés egy lyukán keresztül elmenekül. *„Ekkor hivatja a' Kert Ura a' Kertészt és jelenti néki, hogy a' nyúl a' kertböl el-üldeztetett, mint a' Nagy Vezér a' Bánátból. – Meg-járja a' Kertész az egész kertet – s ' vakarni kezdi a' füle tövit. – Na! így szól: a' nyúl ugyan el-szaladott; de te Uram – Ti Jáger és Kutya Uramék nagyobban meg dolgoztátok a' Kertemet, mint a' nyúl száz esztendök alatt megdolgozhatta vólna. (...) Ki légyen itt a' Kertész – a' Gazda és a' nyúl? gondolkozzék ki-ki rajta – ha tudni kivánnya."*[390]

Az 1789. augusztus 5-ei, korábban idézett elíziumi dialógusban a magyar Veréb elbeszélésében ismét egyértelműen utalt Szacsvay a Habsburg birodalom belső nehézségeire, a török háború és a rossz gazdasági környezet miatti éhínségekre. Hiszen a magyar Veréb a' megboldogult Mária Terézia császárné alatti boldog időkben született, *„mikor a' Búzának vékája, a' legszebbiknek is, tsak 8 garas vala, 's már most Köble 6-7-8 forinton-is el-megyen sok hellyeken. (...) Mi ugyan Verebek ezen bóldog országban soha még éhel-halásra nem jutottunk; de tavaly és az idén sok viszontagságokat szenvedtünk; mert az egyik szomszédunk ellenség, a' másik pedig segittség lévén (...) sokot el-vittenek, sokot el prédáltanak, és félek, hogy tsak a' jövő Karátson után-i az én életben levő fiaim nem várt szükséget fognak szenvedni."*[391] E publicisztika is óvatosan jelzi, hogy a török háború terhei mellett az elszállásolt német és szövetséges katonák is komoly terhet rónak a lakosságra, és a hadsereg elszállásolása és rekvirálásai is okozói az éhínségnek és a bizonytalan belpolitikai helyzetnek.

Figyelme bár a forradalmi eseményekre és a háború okozta helyzetre fókuszált elsősorban, de fokozatosan megjelentek és egyre nagyobb hangsúlyt kaptak – például a Magyar Hírmondó szerkesztésénél tapasztaltakkal ellentétben, amikor kifejezetten közönyösnek mutatkozott a téma iránt – a nemzeti mozgalom nyelvi és kulturális törekvései.

[389] **MK 1789.** 16. p.
[390] **MK 1789.** 17. p.
[391] **MK 1789.** 856-857. p.

Hírt adott idegen nyelvű munkák magyarra fordításáról és megjelentetéséről,[392] ismertette Görög Demeter magyar nyelvű tudományos munkák megjelentetésére kiírt pályázatát,[393] valamint Decsy Sámuel magyar nyelven írt művét a Török Birodalomról,[394] és tudósított Baróti Szabó Dávid 1789-ben megjelent Költeményes munkáinak I-II. köteteiről, melynek terjesztésében is szerepet vállalt, jelezve hogy személyesen tőle is meg lehet vásárolni azokat.[395]

Kommentárral ellátott hírt közölt Hari Péter Bécsben megjelent magyar nyelvű könyvéről, *„Edgy a' Teremtőhöz fel-emelkedett Elmének Szabad Gondolkodásai, az az: ollyan egynéhány Levelek és Elmélkedések, mellyekben a teremtőnek nagysága, és a' Józan Okosságnak némely fontos igazságai (…) sok szívre ható, Erköltsöket formáló 's hasznosan gyönyörködtető gondolatokkal elé-adatnak."*[396] Fontosnak tartotta kiemelni rövid kommentárjában, hogy a könyv jelentősége nyelve mellett az, hogy saját munkáról van szó; *„nem fordítás, vagy majmolás, hanem eredet szerint való, és a' benne találtató szép gondolatokra nézvest közönséges olvasást érdemel."*[397] Később, mikor újra ismerteti a könyvet árusító helyek listáját, és egy mecénás, Vartensleben grófné 100 talléros adományát a nyomtatás költségeire, a mecenatúra hiányára utalva megjegyezte: *„Bár többen találkoznának ilyenek; más lábon állana a' Magyar nyelv, és a' Tudomány."*[398]

Több hosszú tudósításban népszerűsíti Korabinszky Máté János kiadásra váró geográfiai lexikonját,[399] melyről megjegyzi, hogy ugyan német nyelven íródott, de olyan fontos ismereteket közöl Magyarország viszonyairól, hogy *„így az idegenek-is fogják tudni a' mi áldott hazánkat az ö természeti ajándékaiért betsülni"*[400], valamint idővel egy érdemes tudós a nagy szorgalommal készített munka alapján *„igen könnyü erövel készíthet már ebből Erdély' és a Magyar-országnak egy ollyon Magyar Lexicont számára; mely ezen Magyar Hazának meg-betsülhetetlen hasznára és gyönyörüségére fog szolgálni…"*[401]

[392] **MK 1789.** 63-66. p.; 487-490. p.;
[393] **MK 1789.** 109-112. p.
[394] **MK 1789.** 161-162. p.
[395] **MK 1789.** 753-754. p.
[396] **MK 1789.** 898. p.
[397] **MK 1789.** 898. p.
[398] **MK 1789.** 1226. p.
[399] **MK 1789.** 1004-1008. p.; 1306-1308. p.
[400] **MK 1789.** 1006. p.
[401] **MK 1789.** 1006. p.

A magyar nyelv megtanulásának és használatának hétköznapi fontosságára is igyekezett felhívni a figyelmet. 1789. február 21-ei számban tudósított arról, hogy egy magyar arisztokrata felesége magyar nyelvtanítót fogadott maga mellé, hogy *„Nemzeti nyelvünket olly szorgalmatoson és olly nagy elömenetellel tanúlja.”*[402]

Az 1789. július 19-ei lapszámban Lőcséről közölt tudósítást a szepesi ispán kezdeményezéséről, miszerint a hagyományos, alkalmi, német nyelvű színjátszás mellett honosítsák meg a magyar nyelvű színjátszást is. A vármegye támogatva az indítványt magyar könyveket szerzett, és a magyar nemes ifjúságot *„arra bírá, hogy a' Németek közt-is Magyar nyelven diszeskedne és Magyarul jádzana. (…) Olly jelesen mene véghez pedig ezen Magyar Comédia, hogy mindenektől az öröm kiáltást jelentő tapsolás nagy harsogással hallatott. (…) Ezen Komédiát azért kívánom az Urnak tudtára adni, hogy az Ur által a' Magyar Nemzetnek örömére ezen hír hallása ki-trombitáltassék, és tudják meg, hogy nem tsak a' Német, Frantzia, Olasz, és Anglus, hanem a' Magyar-is tud ha akar valamit.”*[403]

Nem mulasztotta el az augusztus 19-ei lapszámban Báró Orczy Lőrinc Abaúj vármegye főispánja és adminisztrátora halálának alkalmából írt nekrológjában megemlíteni, hogy az elhunyt szerette *„ a' Tudományt, és kivált a' maga Nemzeti Nyelvének igen nagy Oszlopja vala, mellyen egynéhány környéket tulajdon kezével-i írt vala.”*[404]

Ugyanezen lapszámban írt jegyzetében fontosnak tartotta a magyar nemes ifjak hazafiúi nevelésében bevezetni a példaként bemutatott gyakorlatot, miszerint a Bécsben élő Horváth Zsigmond tanácsos nagyobbik fia, Horváth Zsigmond iskoláit elvégezvén, külföldi tanulmányai előtt országjáró körútra indult egy társával, *„hogy előbb tulajdon Hazáját esmerje, míg idegen földnek' esmerettségére jutni kívánna. (…) Mely előre néző bóldog ohájtás ez!! hogy bár a' mi főbb fámilliájú ifjaink mind ezen példát követnék!!”*[405]

Az 1789. november 4-i számban azon korábban általa is közölt Győr városából származó kezdeményezés mellett tör lándzsát, hogy a prédikációkat nyomtassák ki magyar nyelven. Szacsvay olvasói levélre válaszolva kifejtette támogatását, mivel a nemzeti nyelv fejlesztéséhez minden eszközt meg kell ragadni: *„Tehát láthatni, hogy*

[402] **MK 1789.** 186. p.
[403] **MK 1789.** 776-778. p.
[404] **MK 1789.** 927. p.
[405] **MK 1789.** 928. p.

mind a' Nemzetnek, mind a' Tudománynak, kivált a' mi töllünk eddig önként megvettetett édes Annyai nyelvünknek ki-mondhatatlan hasznára volna ezen szándék, vagy foglalatosság. Most az ideje hozzá kel kezdeni."[406]

A november 25-i lapszámban egy pozsonyi lánynevelő intézménnyel kapcsolatos tudósításban pedig azon elméletét fejtette ki, hogy a magyar nyelv megtanulása már csak azért is kötelessége lenne az arisztokrata ifjaknak, hogy *„az-által Jobbágyaiktól magokat annál jobban szerettetnék, és nékik az ö panaszokra igazságot tudnának szolgáltatni."*[407]

A '90-es évek elejére annak köszönhetően, hogy ráérezve a társadalmi szükségletekre és érdeklődésre ilyen irányba módosította tudósításai tartalmát és hangnemét a *Magyar Kurír*, rohamosan megnőtt olvasótábora és ezáltal befolyása és jelentősége is. Már 1788 végén azzal büszkélkedhetett Szacsvay Sándor, hogy lapjának 800 előfizetője van, amennyi magyar újságnak még soha nem volt korábban. 1789-ben ez a szám 900-ra, 1790-ben pedig 1200-ra emelkedett, ami mutatta a lap és olvasótábora töretlen fejlődését, és bizonyára köszönhető volt ez Szacsvay óvatos és kritikáktól sem mentes közeledésének a rendi ellenállás irányába, melynek csúcspontját az 1790-91-es országgyűlésről való tudósításai jelentik.[408]

A jozefinista udvar védernyőjében és a II. Lipót alatti átmeneti enyhülés időszakában – bár érték komoly támadások – nem tudták befolyásolni politikai publicisztikáját, sőt ekkoriban egyre inkább a magyarországi valóság és a nemzeti sérelmek felé terelődött figyelme a bécsi felvilágosult eszmék terjesztése helyett, és korát messze meghaladva ekkor alkotta azon rövid, politikai glosszáit, amelynek műfaji meghonosítása a nevéhez fűződik.[409]

A II. Lipót halála utáni politikai változások miatt a régi és az új ellenfelek 1793-ban azonban el tudták érni eltávolítását a laptól.[410]

[406] **MK 1789.** 1270. p.
[407] **MK 1789.** 1363. p.
[408] **Kókay 1979.** 101. p.; 140-145. p.
[409] **Kókay 1979.** 140. p.
[410] **Kókay-Buzinkay-Murányi 2001.** 40. p.

4.3. A Magyar Kurír és a cenzúra harca – Szacsvay eltávolítása a lap éléről

A *Magyar Kurírt* már ötödik hónapjában komoly politikai támadás érte: egy Hermolaus nevű kapucinus szerzetes – igazi nevén Moré György – 1787. május 24-én kelt beadványban feljelentette a pápát szidalmazó, a katolikus egyház és a papság iránt gyűlöletet és megvetést keltő cikkei miatt.[411]

Az uralkodó a vizsgálat lefolytatását a magyar udvari kancellárra, gróf Pálffyra bízta – a már fentebb említett meggondolásból, t.i. a cenzúra- és tanulmányi bizottság hatásköre inkább pedagógiai legyen, és a könyveket érintse. Az adatokat az osztrák-cseh kancellária bocsátotta rendelkezésre, mert a bécsi lap és a bécsi feljelentő ennek az illetékességi körébe tartoztak. Szacsvay kihallgatása folyamán kiderült, hogy a lapot Szekeres Atanáz cenzúrázta, és a cikkeket nem kifogásolta. A kancellária június 18. és július 30. között lefolytatott vizsgálat eredményeként a jövőre nézve szigorúbb felügyeletet javasolt és új cenzort, a patrióta érzelmű Pászhory Sándor udvari tanácsos, kancelláriai titkár személyében. A végeredményben enyhe büntetést – hiszen Szacsvaynak haja szála sem görbült a cenzorcserén kívül – az Államtanács is jóváhagyja augusztus 10-én.[412] A lényeg tehát a hivatalok közötti hatásköri birkózás volt, és a Magyar Udvari Kancellária győzelmét jelzi az új cenzor személye. Ez a pozsonyi események ismeretében nem sok jót jelent Szacsvay számára, hiszen a magyar hatóság a cenzor személyén keresztül félig rátette kezét a lapra.

Az uralkodó pedig, noha az államtanácsban az ügy az ő döntésére bízva maradt, nem Szacsvay pártjára állt, holott az lapjában az ő elveit hirdette! József, aki ekkor már, mint korábban írtuk óvatosabban tekintett a sajtóra, bár személyében megkímélte az újságírót, a cenzorcserével mégis a *Magyar Kurír* ellen döntött. És e vallási ügyek hátterében is a rendek Pozsonytól kezdődő ellenszenve kíséri Szacsvayt.[413]

A *Magyar Kurírra* Pászthory működtette cenzúra alatt relatív békesség és szabadság várt, ami annak is köszönhető, hogy a Józsefből és reformjaiból mindinkább kiábránduló Szacsvay az évtized végén a nemesi ellenállás felé talált utat. Az 1790-91-es országgyűlésen való személyes részvétele, és a politikai publicisztikája csúcsának tekinthető országgyűlési tudósításai, de leginkább a franciaországi és belgiumi

[411] **MK 1787.** 281-283. p.; 285. p.; 334-335. p.; **MM 1787.** 273-274. p.; 327. p.
[412] **Dezsényi 1967.** 14-21. p.
[413] **Dezsényi 1967.** 27. p.

tudósítások 1790 elején újból ráterelték a hatóságok figyelmét, és a brabanti manifesztum és egy forradalmi, *„izgató”* vers közlése után vizsgálat indul ellene, melynek eredménye a mind a jozefinistákkal, mind a patriótákkal szembeforduló új politikai kurzusnak megfelelő újabb cenzorváltás. A rendi ellenálló, mérsékelt aufklerista Pászthory helyett, akit a kancellária sikertelenül próbált megvédeni, újra Szekeres Anasztáz lesz a lap cenzora. A hivatali bírkózásban ezúttal a kancellária maradt alul. 1790 októberében pedig már a *Magyar Kurír* 1790. szeptember 17-i és 21-i számában megjelent *„halotti beszélgetések”* ügyében indult vizsgálat. A feljelentő most gróf Nemes János, a címzett Hatzfeld államtanácsos. Hatzfeld elkészítteti a cikkek kivonatos fordítását, majd október 15-én és 22-én megnyugtató választ küld Nemesnek, amelyben közli, hogy a *Magyar Kurír* beküldött számai csak más lapokból vett szószerinti fordítások.[414]

Ezután Szacsvay 1793-as eltávolítása előtt már csak egy újabb fordulat történt. 1792. február 24-én Sauer államtanácsos előterjesztése, és Izdenczy, az Államtanács tagja javaslatára a cenzúrát visszaadták a magyar kancelláriának, azzal az indokkal, hogy két éve azért vették el tőle, mert Pászthoryban nem bíztak. Pászthoryt közben leváltották kancelláriai titkári tisztéről, most már a konzervatív Lányi József van a helyén, a cenzúrát újra a kancelláriára bízhatják. A mérleg tehát visszabillent a kancellária oldalára, de mekkora a különbség![415]

A szakirodalom által részletesen ismertetett tény, hogy a *Magyar Kurír* betiltására az ürügyet a francia király pörének tárgyalásáról közölt tudósítás szolgáltatta. Az újság 1793. évi 1. számában közölte a király kihallgatásáról szóló cikket, annak ellenére, hogy azt a cenzor eredetileg törölte. Ezen túl az volt a kifogás, hogy a király *„Sie”* megszólítását *„Kegyelmed”*-nek fordították a magyar cikkben, ami királlyal szemben tiszteletlenségnek számított. Az sem számított, hogy a másik magyar lapban, a mágnások által (Széchényi Ferenc, Festetich György, Teleki Pál) támogatott *Hadi és Más Nevezetes Történetekben* is megjelent a tudósítás a cenzor engedélye nélkül, ott mégis csak később elengedett pénzbírság lett a büntetés. A kancellária január 3-án jelentette, hogy a *Magyar Kurírt* betiltották. Szacsvay beadvánnyal fordult az uralkodóhoz, amely egyértelművé teszi, hogy már régóta hátrányosnak látja helyzetét a másik magyar lappal szemben, amely jobban simul a kancellária politikájához, és

[414] **Dezsényi 1967.** 28. p.
[415] **Dezsényi 1967.** 30. p.

beszámol a fentebb már elmondott különféle zaklatásokról, amelyekkel szemben lapját mindvégig védenie kellett. Ráadásul őt feleségével és gyermekével együtt a megélhetésétől fosztották meg, hiszen mögötte nem áll senki, csak a vállalkozása, a *Magyar Kurír*, amely hat év alatt 30000 forinttal növelte a kincstár bevételét, és 14000 forintot keresett rajta a nyomda. Panaszolja, hogy a cenzor nem járt el szabályszerűen, mindenfélét törölt az ominózus cikkben, ami más lapokban megjelent – és ugyanaz a cenzor engedélyezte a másik magyar lap számára a cikket, amelyért őt büntetik.[416]

Menesztésében – tekintettel a magyar rendek és az abszolutista állam kiegyezésére, amennyiben elfogadjuk ebben kiemelt szerepét a katolikus főpapságnak – nem kis szerepet játszhatott egy bizonyos Dobsa Ferenc nevű segédszerkesztője, akit tehetséggel és gerinctelenséggel egyaránt ellátott a Teremtő, és aki az 1790-91-es országgyűlésen a bihari küldöttek titkáraként még az országgyűlési ifjúság egyik vezéralakja, később azonban – anyagi gondjai megoldásaképpen, és remélt karrierje érdekében – konfidensi szolgálatokra vállalkozik mind a bécsi titkosrendőrség, mind gr. Eszterházy Károly egri püspök – a kor legbefolyásosabb főpapja – számára. Dobsa – több fennmaradt és Tardy Lajos által az életéről és besúgói működéséről írt tanulmányában részletesen elemzett levélben – beszámolt Szacsvay és a Magyar Kurir elsősorban az egri püspököt érintő nézeteiről és belső titkairól. A besúgó és a püspök levelei is bizonyítják, Szacsvay semmi jóra nem számíthat a katolikus egyház és a konzervatív méltóságok részéről.[417]

Mindezek eredményeképpen száműzetése véglegesnek bizonyult, egészen 1815-ben bekövetkezett haláláig soha többet nem kaphatott újságírói állást sem Magyarországon, sem Erdélyben. Pozsony óta halmozott, az egyház és a főnemesség elleni bűnei; szatirikus cikkei, éles kirohanásai, újságírói kvalitásai, de főleg a hatalmi helyzet változásai – előbb a rendi ellenzék jozefinisták elleni támadásai, később az udvar és a rendek kompromisszuma – miatt, melyekhez nem tudott, nem is akart idomulni, végleg egyedül marad. Az eszmék, valamint az újságírói és lapszerkesztési módszerek, amelyekben hitt ellehetetlenültek az új politikai rendszerben, és közel fél évszázadra volt szükség, hogy a magyar politikai hírlapírás újra elérje azt a szintet, ahol 1787-93 között volt.

[416] **Kókay 1979.** 150-151. p.
[417] **Tardy 1966.** 349-356. p.

3.4. Szacsvay Sándor újságírói és lapszerkesztői tevékenységének megítélései

Mint korábban utaltunk rá, Szacsvay Sándor és a *Magyar Kurír* sajtótörténeti jelentőségének és szerepének megítélése változatos, sokszor egymásnak ellentmondó, célszerű hát ezen vélemények teljességre törekvő, de hely hiányában csupán vázlatos összefoglalása. A francia forradalom magyarországi sajtóvisszhangjának történésze, Jászai Rezső, aki a *Magyar Kurír* francia vonatkozású híreit nem csak az egykorú magyar, de osztrák és német lapok, valamint a hivatalos párizsi Moniteur hírszolgálatával is egybevetette, azt írta a lapról, hogy *„egykorú hírlapjaink közül ... a legjobb. Nem csoda, hiszen szerkesztője az igen eleven lelkű, élénk képzeletű ügyes tollú Szacsvay , ki daczára annak, hogy a többi lapok mintájára szerkeszti azt, mégis ügyességével és józan ítélőképességével ezt a többi lap fölé emeli."*[418] Az újságírót méltatva pedig megállapítja, hogy a francia forradalom első két évében *„nemcsak hogy nem volt olvasóközönségünk, hanem hírlapíróink sem voltak, az egy Szacsvayt kivéve."*[419]

A sajtótörténeti irodalom sokáig Jászai értékítélete nyomán haladva leszögezte Szacsvay kiemelkedő szerepét a politikai újságírás nyílt, szókimondó és progresszív publicisztikai stílusának hazai meghonosításában, kiemelve a tényt, miszerint a politikai cikkek műfaja az ő keze alatt fejlődött ki a puszta hírtovábbadás – „relata refero", azaz azt mondom el, amit nekem mondtak, tehát a referáló újságírás –, vagy a Rát Mátyás által a pozsonyi Magyar Hírmondóban meghonosított, rövid kommentárral ellátott, azaz magyarázott tudósítás fölé.[420]

A huszadik század '50-es, '60-as, és '70-es évek kutatásai és publikációi, melyek a magyar sajtótörténetnek a Magyar Tudományos Akadémia Irodalomtudományi Intézete által kiadott nagy szintézisének megszületéséhez vezettek, olyan elméleteket hoztak napvilágra, amelyek más régi újságokat helyeztek a központba, és ezzel háttérbe szorították Szacsvay szerepét. Megállapították, hogy a *Hadi és Más Nevezetes Történetek* (később bécsi *Magyar Hírmondó*) – a rendi ellenzéki magyar mágnások védelme alatt – a modern kormozgalmakba, és a bontakozó magyar felvilágosodás nemzeti nyelvű irodalmába élénkebben kapcsolódott. Kókay György Rát Mátyást, a pozsonyi *Magyar Hírmondó* első szerkesztőjét is átgondolt programot hozó

[418] **Jászai 1897.** 11-13. p.
[419] **Jászai 1897.** 11-13. p.
[420] **Ferenczy 1887.** 39-44. p.; **Eckhardt 1934.** 100-110. p.; **Jakab 1881.** 1. sz. 61-174. p.; 4. sz. 252-267. p.; 5. sz. 321-346. p.; 1882. 12. sz. 25-43. p.; **Dezsényi-Nemes 1954.** 24-27. p.

újságíróként mutatta be, Dörnyei Sándor pedig valószínűvé tette, hogy Szacsvay csak később kapcsolódott be a pozsonyi *Magyar Hírmondó* szerkesztésébe, mint azt a családi hagyomány adataira támaszkodó Jakab Elek hitte, ergo jelentősége, befolyása és szakmai szerepe az „első magyar nyelvű lapnál" nem is olyan nagy, mint korábban hitték.[421]

Ez nagyjából igazodik Szacsvay kortársainak a korabeli magyar újságokról és folyóiratokról alkotott képéhez, amelyben a pozsonyi *Magyar Hírmondó*, a kassai *Magyar Museum*, a bécsi *Hadi és Más Nevezetes Történetek* (később Magyar Hírmondó) állnak a „jó oldalon", míg a periférián, „az ellenség oldalán" a Magyar Kurír. És míg a fenti lapok csupa jót írnak egymásról, addig a Kurirról mindössze néhány alkalommal emlékeznek meg, és akkor is a bírálat hangján. Kókay nyitva is hagyja a kérdést, hogy a Görög-Kerekes szerkesztőpáros és Szacsvay szembenállásában esetleges elvi és személyi ellentétek, vagy csupán üzleti féltékenység játszott közre.[422]

Nem először kell utalnunk e helyütt – árnyalva ezen véleményt – azonban azon fentebb említett tényekre, miszerint Szacsvay mind származása, neveltetése, iskoláztatása, mind egzisztenciális lehetőségei, mind a rendi – legfőképpen a főrangú – első vonalbéli társasággal való kapcsolatai élesen megkülönböztetik kortárs író-szerkesztőtársaitól. Lehet, hogy ezen körülmények nem csak életének alakulásában, hanem a vele negatívan elfogult forrásokra támaszkodó szakirodalomban való továbbélésében is jelentős súllyal esnek a latba.

A Magyar Kurír 1787-1793 közötti számait lapozva, és a szakirodalmi összegzés után azonban vannak olyan tények, melyek elvitathatatlanok Szacsvay Sándortól. Az első: a népszerűsége. A Magyar Kurirra 1790-ben 1200-an fizettek elő, ennyi híve, és olvasója magyar lapnak addig nem volt, és a másik bécsi lapot leszámítva sokáig nem is lesz. Lapja akkor lett igazán népszerű, mikor nemzeti sérelmekről szólt, állást foglalt a magyar nyelv ügye mellett, s amikor bírálta a nemességet, a felbuzdulások ürességét, számon kérve a reformok folyamatos elsikkadását, s a földesurak és papok jobbágyellenes önkényét. A második: egyes sajtóműfajok vitathatatlan meghonosítása Magyarországon a rövid, aktuális cikkeivel és glosszáival, illetve tudósításaival az 1790-91-es országgyűlésről, melyről először elhagyva Bécset személyesen tudósított, a segédszerkesztőjére bízva a lapot. Cikkeivel próbálta a lényeges kérdések felé terelni a

[421] **D. Szemző 1954.**; **Kókay 1957.**; **Kókay 1963-I.**; **Kókay 1966.**; **Dörnyei 1958.**
[422] **Kókay 1963-I.**; **Kókay 1966.**

közvéleményt. A harmadik: a tolerancia. Lapja a türelem mellé állt a vakbuzgósággal szemben. Kétélű, szatirikus stílusban írt, vallásellenessége a katolicizmus és a protestáns vallások reformját célozta – a mindig is eszményített uralkodó, II. József szellemében. Tehát egyházellenes kirohanásai nem a hit, hanem a klérus, a szerinte a Biblia általközvetített értékekkel szembe kerülő szervezet, és a szervezetet alkotó egyháziak ellen irányult.[423]

Összegezve hát az elmondottakat: Szacsvay Sándort bátran nevezhetjük a cikkforma kétségkívül első magyar irodalmi mesterének, az első politikai publicistának és a felvilágosult eszmék és a jozefinizmus legharciasabb képviselőjének a tizennyolcadik század végi magyar politikai hírlapírás történetében.

Ahogyan e témát leginkább objektív és mértékadó módon feldolgozó Dezsényi Béla egyik tanulmányában fogalmaz: *„ő volt az egyetlen magyar, akinek a korai hírlapi harcok az egzisztenciájába kerültek, az egyetlen, akit a lapszerkesztéstől végleg elütött a hatalom – feltétlenül hátrányosabb elbánásban részesítve őt, mint a bécsi Magyar Hírmondó szerkesztőit –, aki kétségtelenül bebizonyított tehetségét alig negyvenéves korában kényszerű erdélyi magányában temette el.”*[424]

[423] **Ferenczy 1887.** 39-44. p.; **Eckhardt 1934.** 100-110. p.; **Jakab 1881.** 1. sz. 61-174. p.; 4. sz. 252-267. p.; 5. sz. 321-346. p.; 1882. 12. sz. 25-43. p.; **Dezsényi-Nemes 1954.** 24-27. p.; **Dezsényi 1967.** 12-39. p.
[424] **Dezsényi 1967.** 39. p.

4.5. A kegyvesztett Szacsvay és a Magyar Kurír további története

A konzervatív fordulat azonban nemcsak Szacsvayt sodorta el, a magyar hírlapok 1795 után már csak vegetáltak, s 1803-ra ismét csupán egy újság, a *Magyar Kurír* maradt életben, a felvilágosodás eszméit és irodalmát szolgáló folyóiratok közül pedig egy sem érte meg a XIX. századot. Az *Orpheus* 1790-ben, a komáromi *Mindenes Gyűjtemény* 1792-ben, a kassai *Magyar Museum* 1793-ban, az *Uránia* pedig 1795-ben szűnt meg.[425]

A Martinovics-pert követő évtizedben pedig az ellenőrzésben hatalmi eszközt látó cenzúra kiépítése, és a volt párizsi követ, Metternich színrelépésével 1815 után annak teljes uralma lett a jellemző. Miért élte túl pont a *Magyar Kurír* ezt a korszakot? Ahogy arra a kormányzati sajtópolitikát elemző részben már rámutattam, az osztrák abszolutisztikus hatalom úgy vélte, a sajtó feladata, hogy az állampolgárokat tájékoztassa a kormányzat szándékairól és lépéseiről, nem több, nem kevesebb. Éppen ezért egy lapnál többre kár energiát, pénzt és figyelmet pazarolni, és persze a cenzúra feladata is egyszerűbb, ha nem kell túl sokfelé figyelnie. Ennek köszönhetően 1794 és 1803 között a bécsi udvar magyarországi sajtópolitikájának lényege abban rejlett, hogy új lap indítását nem engedélyezték, a meglévőket igyekeztek szerkesztőváltásokkal és szigorított cenzúrával elszürkíteni – hogy azok érdeklődés hiányában aztán maguktól megszűnjenek –, illetve a meglévő újságok számát összevonásokkal csökkenteni.[426]

A harmadik számú, jelentéktelen és provinciális, az új, megváltozott idők szellemében 1793 óta kiadott, és Pánczél Dániel által szerkesztett *Bétsi Magyar Merkuriust* 1798-ban beolvasztották a Magyar Kurírba, amelynek szerkesztését ettől kezdve Decsy Sámuel és Pánczél Dániel együttesen látták el.[427] 1803-ban pedig megszűnt a bécsi *Magyar Hírmondó* is, ezzel a Kurír egyedül maradt a bécsi magyar lapok közül, és vetélytársak nélkül, önmagát jelentősen túlélve, csak 1834-ban szűnt meg, lesüllyedve a referáló színvonalra.[428]

A kegyvesztett Szacsvay Sándor további életútját figyelemmel kísérve megállapítható, hogy eltávolítása nem törte meg, eszméit nem adta fel. Ezt bizonyítja a szabadkőművességgel való kapcsolata, barátsága Barcsay Ábrahámmal – aki élete utolsó éveiben fő *„mecénása”*, azaz anyagilag legfőbb támogatója volt –, valamint a

[425] **Kókay-Buzinkay-Murányi 2001.** 46-51. p.
[426] **Kókay-Buzinkay-Murányi 2001.** 46-51. p.
[427] **Kókay 1979.** 155-156. p.; 245. p.; **Kókay-Buzinkay-Murányi 2001.** 43. p.
[428] **Kókay 1979.** 136. p.; **Kókay-Buzinkay-Murányi 2001.** 52. p.

nagyszebeni újság ügyében írt hivatalos tanulmánya. Szacsvay a *Magyar Kurir* szerkesztése idején még nem volt szabadkőműves, de 1793-ban mint új név a *„Zur gekrönten Hoffnung”* nevű bécsi páholyban feltűnik neve, tehát nem szándékozott a közélettől visszavonulni menesztése után, valószínűleg Bécsben akart maradni.[429]

E páholy tagjai közé tartozott a testőrírók egy része, köztük Barcsay, akit a török háborúkban való részvételéért még ezredessé léptettek elő, és akit 1794-ben váratlanul nyugdíjaztak – a rossz nyelvek eltussolt felségárulásról beszéltek –, s visszavonult Erdélybe, arisztokrata felesége, gróf Bethlen Zsuzsanna mellé. Szacsvay élete végéig szóló barátsága Barcsayval ekkor vette kezdetét. Végül is az ő útját követte Szacsvay Sándor is, azt téve, amit Voltaire tanácsolt: hazatérvén Erdélybe kertészkedett, gyümölcsösére Kolozsvár-szerte példaként tekintettek. Élete hátralévő részében a kertészkedés mellett a kolozsvári protestáns tanodákban tanított, sőt egy esetben még az újságszerkesztés *„szele is megcsapta”*, amikor egy hivatalos felkérésnek köszönhetően egyfajta hattyúdalként kifejthette újságírói hitvallását.[430]

Az esetet részletesen közli Dezsényi Béla Szacsvay utolsó éveiről írt tanulmányában, melynek lényege: Hochmeister Márton, a nagyszebeni Siebenbürger Zeitung-nak a kiadója elpanaszolta a császárnak, hogy a cenzúra túlzott szigorúsága miatt előfizetőinek száma 100-ra apadt. 1811. július 12-én azután az erdélyi kancelláriából a főkormányszékhez meg is érkezett a válasz: a nagyszebeni újság megjavítására intézkedéseket kell tenni. A gubernium több *„szaktekintélytől”*, így a *„helybéli szakértőtől”*, Szacsvaytól is tanácsot kért, aki talán egy új, saját lap indításának reményében a régi hangján válaszolt a felhívásra.[431]

Szacsvay válasza 1812. február 4-ről keltezve nem formai szempontokban látja a megoldást, hanem részletesen kifejti, hogy nem elég tudósítani – az újságírónak állást is kell foglalnia! Ha az igazat nem mondhatja ki nyíltan, keressen formát a politizálás számára! Ahogy beadványának végén fogalmaz: *„Ha az Esopos szamara, fái és vadállata beszélhettek és sok igazságot elmondhattak az embereknek – ha a Leopoldus márjás a körmöci arannyal csak a múlt század végén az Elysiumból beszélhettek, a*

[429] **Dezsényi 1968.** 354. p.
[430] **Dezsényi 1968.** 355. p.
[431] **Dezsényi 1968.** 356. p.

szebeni újságíró is szólítsa meg a legkisebbik gombostűt, az igazat mond, ha már ő fél tőle vagy szégyenli az igazat nyilván kimondani.''[432]

Szacsvay saját példáját állította a szebeni szerkesztő elé, ugyanakkor a maga munkáját és módszerét látta igazolva a cenzúra által tehetetlenné vált, lehanyatlott I. Ferenc korabeli sajtóval szemben. Írása világosan mutatja, hogy élete alkonyán is kitartott írói és politikai ideáljai mellett. Szacsvay Sándor azonban lapszerkesztésre soha többé nem vállalkozhatott, 1815. május 15-én többszöri szélütés után Kolozsváron hunyt el.[433]

Zárszóként Dezsényi Béla összefoglalását idézném munkásságának jelentőségéről: *„Voltak nála talán jobb tudósítók, de ő volt az első publicista. Eszméire nemcsak analógiákat keresett az eseményekben, de meg is fogalmazta, ki is mondta azokat. ... Hosszú idő telt el még utána, míg a magyar újságcikk az elysiumi beszélgetések mintájára szintén jórészt nyugatról átvett új formában újra alkalmassá vált az igazságnak nemcsak regisztrálására, de hirdetésére is. Szacsvay elysiumi beszélgetései a magyar vezércikk előfutárai.''*[434]

[432] **Dezsényi 1968.** 356. p.
[433] **Nagy Iván 1863.** 449. p.
[434] **Dezsényi 1968.** 356. p.

5. A rendi nacionalista bécsi Magyar Hírmondó, Görög Demeter lapja a konzervatív fordulat évében

5.1. A Hadi és Más Nevezetes Történetek (később bécsi Magyar Hírmondó) alapítása és vázlatos története 1793-ig

A nemesi érdekek sérülése ellen fellépő rendi mozgalom a nyolcvanas évek végére a török háború nyomán egyre általánosabbá váló elégedetlenség miatt megszerezte a jozefinista értelmiség támogatását is. A jozefinista értelmiség időleges csatlakozását a rendi nacionalizmus mozgalmához korábban részletesen tárgyaltam. Szacsvay Sándor Magyar Kurírja ekkor már az előző fejezetben ismertetett módon fogékonnyá vált a nemzeti fejlődés kérdései irányában. Ennek ellenére 1789 derekán új magyar újságként mégis elindult Bécsben a *Hadi és Más Nevezetes Történetek*, amely mögött ellenzéki főurakat, patrióta középnemeseket és volt jozefinistákat egyaránt találunk, amelynek iránya legközelebb a rendi ellenzéki mozgalomhoz állt. Mégis szükség mutatkozott a nagy érdeklődést és népszerűséget támasztott *Magyar Kurír* mellett még egy magyar nyelvű hírlap indítására Bécsben.[435]

A Görög Demeter és Kerekes Sámuel által szerkesztett *Hadi és Más Nevezetes Történetek* címmel megjelenő hírlap leginkább a II. József uralma végére kifejlődő patrióta nemesi mozgalomhoz állt közel, azonban több volt jozefinista, így például Hajnóczy József[436] is csatlakozott hozzá. Ennek köszönhetően ismerhették meg a magyar olvasók a francia forradalomról szóló híreket, pl. az 1791-i francia alkotmányt és az Emberi és Polgári Jogok Nyilatkozatát Hajnóczy fordításában. A volt jozefinisták csatlakozásával egyidejűleg azonban a lap mögött felvilágosult arisztokraták is (gróf Széchényi Ferenc, gróf Festetics György és Teleki Sámuel) álltak, akiknek támogatását a nemzeti nyelv és irodalom ügyének érdekében sikerült megnyerni. valamint ott állt a lap mellett Révai Miklós is, aki igyekezett felhasználni a sajtó támogatását Bessenyei akadémiai programjának megvalósításához, és aki éppen Görögék segítségével adta ki 1790-ben Bessenyei György „Jámbor szándék" című munkáját. A *Hadi és Más*

[435] **Kókay 1979.** 124. p.; **Kókay-Buzinkay-Murányi 2001.** 40-41. p.

[436] Hajnóczy József (1750–1795.) jogtudós, kezdetben II. József híve, annak halála után a nemesi-nemzeti mozgalom haladó szárnyának tagja, majd a magyar jakobinusok egyik vezetője. Német és latin nyelvű röpirataiban követelte a társadalmi reformokat, majd a francia forradalom eszméi felé fordult, 1791-től írásaival igyekezett széles körben népszerűsíteni azokat. 1794 tavaszán a Szabadság és Egyenlőség Társaság egyik igazgatója, a jakobinus perben halálra ítélték.

Nevezetes Történetek volt tehát az a lap, amely a Rát Mátyás óta folyó hírlapi agitáció mellett jutalmakkal, pályázatokkal, írók támogatásával és művek kiadásával is fejlesztette irodalmi életünket, nemzeti kultúránkat.[437]

A lap tartalmát, arculatát a többi korabeli sajtóorgánumhoz hasonlóan a szerkesztők személye határozta meg. Először tehát indokolt az indulás politikai-társadalmi hátterét, valamint Görög Demeter és Kerekes Sámuel életútját, és szerkesztői-publicisztikai tevékenységét részletesebben is ismertetni.

Az új lap indításának politikai háttere és motivációi a rendi mozgalom és Szacsvay kapcsolatában kereshető, akiben − noha megváltoztatta beállítottságát, és udvarhű, az uralkodóért, annak felvilágosult eszméiért lelkesedő alattvalóból a nemzeti sérelmekre is odafigyelő újságíró lett − korábbi túlzott lojalitása, és a bécsi rendőrséghez fűződő kapcsolatai miatt nem bíztak a nemesi mozgalom vezetői. Hozzájárulhatott ehhez még Szacsvaynak az a balszerencsés megnyilatkozása, amellyel a patrióta körökben nagy tekintélynek örvendő Péczeli József folyóirattervét tette gúny tárgyává, noha ebben inkább a vetélytárstól való félelem játszhatott közre; bár Péczeli világosan kifejtette, hogy lapja sajátos jellege nem fogja zavarni a többi, már meglevő magyar lapot. Szacsvay féltékenységére utalnak azok a források is, amelyek arról tudósítanak, hogy Szacsvay Görög Demeterék újságvállalkozását sem fogadta üzleti megfontolásból nagy lelkesedéssel, sőt megpróbált lépéseket tenni a lapengedély megakadályozására.[438]

Végül 1789. július 7-én a *Hadi és Más Nevezetes Történetek* talán éppen e mesterkedéseket kikerülve, és miként a neve is mutatja, az akkor folyó, és ellenérzésekkel szemlélt törökellenes háborúkra koncentrálva, és nem is újság formátumban, hanem füzetekben kiadva indult el. Kezdetben hetenként, majd októbertől kezdve, miként a Magyar Kurír, a postajárathoz igazodva hetenként kétszer jelent meg a bécsi Hummel J. D. nyomdában. A lap nem tüntette fel sem a szerkesztők, sem pedig a cikkírók neveit, sőt még a Szacsvay által használatos betűjeleket sem. Az újság megindítója, és kezdetben névtelen szekesztője Görög Demeter volt.[439]

A magyar nyelvű újságírás úttörői közül Rát Mátyás, Szacsvay Sándor, sőt Hajnóczy József és Révai Miklós neve is ismertebb, míg Görög Demeter neve alig él a

[437] **Kókay 1979.** 122-123.p.
[438] **Kókay 1970.** 326. p.; **Kókay 1979.** 124-125. p.
[439] **Kókay 1979.** 125. p.

köztudatban. Holott a 18. század utolsó évtizedének haladó és nemzeti mozgalmaiban nem csekély szerepet játszott: népszerű, és legkiválóbb íróink által is tisztelt személyiség volt. Bár sokoldalú tevékenységet fejtett ki, hiszen az újságíráson kívül nevelősködéssel, térképészettel, illusztrációk készítésével, sőt mezőgazdasággal is foglalkozott, mégis népszerűségre és jelentőségre főleg az újságírás révén tett szert.[440]

A lap megindításakor mindössze 29 éves Görög Demeter ekkor éppen gróf Kollonits László mellett nevelőtanárkodott Bécsben. Tanítványa atyja, gróf Kollonits Maximilián a bécsi magyar testőrség főhadnagya, később kapitánya.[441]

Görög 1760-ban született a hajdúvárosok egyikében, Hajdúdorogon. Családja 1650. április 7-én nyerte el a nemesi címet II. Rákóczi György erdélyi fejedelemtől.[442] Ősei, bár nem rendelkeztek nagybirtokkal, vezető szerepet játszottak a hajdúság sajátos, némi polgári elemet is tartalmazó közéletében.[443] A nemesi címet elnyerő Görög István két fiáról is vannak forrásaink: egyikük, Mihály szenátor Hajdudorogon, másikuk Demeter megtalálható a dorogi hajdúnemesek összeírásában 1702-ben. Mihály fia, Demeter, a lapszerkesztő atyja szintén szenátor, majd városi hadnagy volt Hajdúdorogon, tehát ugyancsak közéleti ember volt.[444] Családja mégis szerény anyagi viszonyok között élt, az ötödik gyermekként született Demeter iskoláztatásához Bacsinszky András, hajdúdorogi görög katolikus plébános, 1772-től munkácsi püspök támogatására volt szüksége. Debrecenben végezte az alsó négy osztályt, az V-VI-at pedig Ungváron. 1779-ben a nagyváradi akadémiára ment bölcseletet és jogot tanulni.[445]

Lehetséges, hogy már ekkor kapcsolatba került Révaival, aki éppen ekkoriban szerzett nevet magának első költői műveinek megjelenésével. Valószínű, hogy Görög a kétéves akadémiának csak az első évét hallgatta Váradon, mert 1780-ban már a budai egyetemen bukkan fel, mint Katona tanítványa. Pest-budai tartózkodása nagyjából éppen egybeesett azokkal a kezdeményezésekkel, amelyek, a teréziánus kor végén sarjadni kezdő nemzeti nyelvi, irodalmi és tudományos törekvéseknek nem jelentéktelen megnyilatkozásai voltak: az 1779-ben Bessenyei által Pesten szervezni próbált Hazafiúi

[440] **Kókay 1983.** 207. p.
[441] **Kókay 1970.** 327. p.; **Kókay 1979.** 125. p.; **Molnár 1938.** 35. p;
[442] **Molnár 1938.** 35. p
[443] **Kókay 1979.** 125. p.
[444] **Márton 1834.** 7. p.; **Molnár 1938.** 35. p
[445] **Márton 1834.** 7. p.;**Molnár 1938.** 35. p

Magyar Társaság kísérletével, és az első magyar újságnak, a Magyar Hírmondónak a megindításával.[446]

Pesti tanulmányai befejeztével Görög ismét Bacsinszky támogatásával a bécsi egyetemre iratkozott be. 1783-tól kezdődően Zeiler professzortól jogot hallgatott, kenyerét pedig magántanítással kereste: a bécsi magyar főnemesek gyermekeit tanította magyar nyelvre. Tanulmányai végeztével, 1787-ben az udvari kancelláriához folyamodott állásért, de kérését elutasították. Ekkor került a gróf Kollonits-családhoz is nevelőnek. A testőrkapitány révén Görög kapcsolatba kerülhetett a bécsi irodalmi körökkel: a testőrírók nesztorával, Báróczi Sándorral és a későbbiek során azokkal is, akik csak megfordultak rövidebb-hosszabb ideig Bécsben: Révaival, Sándor Istvánnal, Igaz Sámuellel, Kármánnal. Az ellenzéki mozgalom erősödése során Görög összeköttetésbe lépett az ott élő főnemesek nevelőivel, orvosaival, és általuk egyes Habsburg-ellenes főurakkal is. Ezekben a körökben született meg az a gondolat, a nemzeti nyelvi, irodalmi és politikai törekvések összefogására egy új magyar lapot kellene indítani. [447]

Nem tudni pontosan kinek az ötlete volt könnyen lehet, hogy Révaié, de a bécsi, csakúgy, mint a komáromi társaság megszerveződésének az előzményeit Széchényi Ferenc életrajzából ismerjük. 1789-ben Széchényi Füreden Pálóczi Horváth Ádámmal és Péczelivel megállapodott, hogy két magyar író tudósokat gyűjt maga köré, Széchényi pedig azt vállalta, hogy mágnás bécsi barátai körében igyekszik majd felkelteni az érdeklődést a magyar nyelv és irodalom iránt, rábírva őket arra, hogy mindegyikük tartson egy-egy nemes ifjút titkárként**,** akik német és francia könyveket fordítanak majd magyarra.[448]

Görögék és a mögöttük álló bécsi főnemesekből, és azok titkáraiból olyan társaság alakult ki, amely megpróbálta összefogni a bécsi magyar kultúra képviselőit, és amely igyekezett a magyar nyelvi és irodalmi törekvéseknek másokat is megnyerni, támogatókat találni céljaik eléréséhez. Nevelői munkájuk során a kapcsolatrendszerükbe került arisztokrata családokban pedig olyan pártolókra leltek, akik a lap fennmaradását, nyelvi és irodalmi törekvéseiket anyagilag is támogatták:[449]

[446] **Kókai 1970.** 328. p.
[447] **Kókay 1979.** 125. p.
[448] **Kókai 1970.** 329. p.
[449] **Antal 2012.** 24. p.

*„A' Magyar Hazából is telnek 's fognak ezután még jobban telni Archenholtzok, és a' Tudományok' 's Nemes Mesterségek' minden ágainak elő Mozditói: ha több Követőik is találkoznak azon buzgó Hazafiaknak, kik tsak 6 hónapok alatt 150 Aranyokat áldoztak a' Magyar Nyelvnek, 's rajta a' Tudományoknak virágoztatására. Melly hogy meg lesz, új reménységet nyújtott M. G. F**ts Obrist Lieutenant Úrnak nemes szivessége, a' ki, nem elégedvén meg vele, hogy munkánkból mindjárt az első el inditással 4 Darabot járatott; közelebb is 40 forintot külde hozzánk, Nemzetünk javára 's diszére szenteltt igyekezetünknek hathatós fel segéllésére: melly szép ajándékot, a' jól gondolkodó Metzénás Úrhoz, 's egéssz Úri Familiajához való háládatossággal meg tellyesedett szivvel fogadott Társaságunk."*[450]

A társaság először a Magyar Kurírban kiírt pályázattal hallatott magáról a nyilvánosság előtt, 1789. január végén. Nem sokkal ezután már kiadták az előfizetési felhívást is újságukra, 1789. július 7-én pedig megjelent az első szám.[451]

Rát Mátyás óta Görög Demeter az első olyan lapszerkesztő, aki felkészülten, saját maga által meghatározott program szerint követte céljait. Bár ez nem volt oly széles látókörű és a modern felvilágosodás nyugat-európai tapasztalataira alapozott, mint Rát Mátyás esetében, mégis sokban emlékeztetett az első, pozsonyi Magyar Hírmondó szerkesztőjére. Görög Demeter nem írt hosszú programadó cikket, de rövid bevezetőjéből (Bé-vezetés) is jól látszik, hogy érdemben kívánta tájékoztatni olvasóit a hazai és a külföldi eseményekről. Az újság indításának fő indokát és elsődleges célját elsődlegesen II. József törökellenes háborújáról szóló tudósításokban adta meg; *„De lássuk rövideden ez igen nevezetes háborúnak eredetét, készületét, 's ez ideig való történeteit"*.[452]

Ezen túl azonban mindazt közölni akarta lapjában, *„amit egy magyarnak, úgy, mint magyarnak különösen hazájáról; úgy pedig mint okos embernek s világ lakosának, más esmeretes országairól s tartományairól is a világnak tudni szükséges, hasznos és gyönyörűséges".*[453] Tehát a korszellemnek megfelelően, akárcsak Rátnál, a cél: tudás és információ átadása a haza, valamint a nagyvilág politikai és kulturális életének híreivel.

[450] **HMNT 1790.** március 23. 390. p.
[451] **Kókay 1979.** 125. p; **Kókai 1970.** 329. p.
[452] **HMNT 1789.** július 7. „Bé-vezetés" I–II.
[453] **Kókai 1970.** 337. p.

Görög másik fontos programpontja az anyanyelvünk pallérozása volt. Ezt II. József nyelvrendelete különösen aktuálissá tette. Az induláskor azonban még óvatosan nyilatkoznak valódi céljaikat illetően:

„Tzélunkat már mostan ki-nyilatkoztatnánk, ha attól nem tartanánk, ne talántán találkoznának ollyanok, kik tiszta szándékunkat hamar másképpen magyaráznák, 's benünket azzal vádolnának, mintha azon jó tzélunkat tsak tzégérül akarnánk tenni irásink homlokára, 's azzal több Olvasókat hóditani magunkhoz. Hogy illyen alatsony vádat magunktol el-hárithassunk, jobbnak itéltük lenni, ha annak fel-fedezését még egy hónapig halasztani fogjuk."[454]

Később azonban nyíltan színt vallanak a lapban valódi szándékaikról, a magyar nyelv ügye, a magyar nyelvű kultúra és tudomány előmozdításának segítéséről:

„Tovább haladt kötelességünknek óhajtott tellyesithetése (...) már maga tulajdon munkánk szóllott helyettünk, meg-győzvén kitkit Hazánk szerető 's egyenes itélet tételű Fiai közzűl arról, hogy mi egéssz igyekezettel kivánjuk mind azt elkövetni, valami édes Nemzetünket általán fogva a' hasznossan gyönyörködtető olvasáshoz mind inkább inkább hozzá édesgetheti, és ez által, eggy részről ugyan született nyelvének szeretetére, betsüllésére, 's tanulására hathatóssabban fel-serkentheti; más részről pedig, a' pallérozott Nemzetek boldogságában hova tovább bizonyossabban részeltetheti. (...) Említjük egyedűl, 's ajánljuk azon tzélunkat, melly szerént a' Magyar Nyelvnek gazdagodását, rendbe szedődését, 's tsinossabbodását, és ennél fogva a' Tudományoknak-is rajta még nagyobb erőben lehető virágzását, nem tsak magunk; hanem más érdemes Hazafiak által-is kivánjuk munkálódni."[455]

Az újság szerkesztésében kezdettől fogva egészen 1800-ban bekövetkezett haláláig részt vett Kerekes Sámuel, aki ugyancsak Bécsben nevelősködött, és a Teresianumban a magyar nyelv tanára volt. Munkamegosztásukról kevés információ maradt fent, annyi bizonyos, hogy 1795-től, mikor Görög Demeter évi száz arany fejében az Esterházy Miklós herceg Pál nevű fiának nevelője lett,[456] Kerekes végezte a lappal kapcsolatos teendők nagy részét. Neveiket az újsággal kapcsolatban a kortársak többnyire együtt szokták emlegetni.[457]

---

[454] **HMNT 1789.** július 7. „Bé-vezetés" II.
[455] **HMNT 1789.** szeptember 25. 281–288. p.
[456] **Márton 1834.** 21-22. p.; **Molnár 1938.** 35. p.
[457] **Kókay 1979.** 125-126. p

Görög Demeter és Kerekes Sámuel mellett mások is részt vettek a lap szerkesztésében. Kiemelkedően fontos a munkatársak közül Hajnóczy József szerepe. Kazinczy Ferenc tudósít Szirmay Antal „A magyar jakobinusok története" című kéziratban maradt munkájához írott jegyzeteiben[458] arról, hogy 1791-ben Hajnóczy Görögék közvetlen munkatársa volt: ő dolgozta fel ebben az évben, és írta meg a lapban a francia forradalomról szóló híreket. Kazinczy maga is többször látta őt Görög szobájában e munka közben: *„Hajnóczy nagy tudományú ember volt, és képzelhetetlen munkásságú. A franczia revoluczionak előmenetelét mindig leste, és róla protocollokat vitt. 1791 a Görög Demeter és Kerekes ujságában ő dolgozta ezen articulusokat, én magam is sok ízben leltem őtet ebben a dologban Gróf Kolonicsnál, kinek fiát akkor Görög nevelte, a Görög szobájában."*[459]

Hajnóczy a sajtó jelentőségét valószínűleg már az e téren nagy hagyományokkal rendelkező pozsonyi evangélikus líceumban megismerhette. Tanulmányait ugyanis Ő is ott végezte Ráttal egy évfolyamban. Már az 1780-as években is voltak kapcsolatai a sajtóval, amikor még jozefinista korában rendszeresen megküldte bécsi szerkesztő barátjának, Bartsch-nak, a *Wiener Zeitung* szerkesztőjének a rendeleteket és híreket a pécsi kerület életéről, amelyeket az lapjában fel is használt.[460] Később, amint a patrióta nemesség mozgalmához csatlakozott, Széchényi Ferenccel együtt őt is az udvar ellenségei és a veszélyes emberek közé sorolták. 1791-ben már Strohmayer Ignác jelentései alapján megjegyzett ember volt az udvarnál. II. Lipót király a Sándor Lipót főherceg számára készített, a magyar közélet szereplőit jellemző listájában a veszélyes elemek között sorolta fel az újságíró Hajnóczyt.[461] Ezért ebben az időben Hajnóczy Görögéknél folytatott újságírói tevékenysége egyben nehéz helyzetében kenyérkereset is volt számára, mindaddig, amíg 1792-ben lehetősége nyílt hivatali pályáján a továbbműködéshez, titkári állást kapva a budai kamaránál.[462]

Hajnóczy lelkesedett a francia forradalomért. *„Láng volt a lelke, s a francia revolutioban élt lelkestől testestől, és abban élt volna, ha nem egy aszódi lutheránus papocskának fia volt volna…"* írta róla Kazinczy[463], de a forradalom vívmányait

[458] Teljes egészében közli: **Benda 1952-III.** 354-423. p.
[459] **Benda 1952-III.** 368. p.
[460] **Kókay 2000.** 163. p.
[461] **Mályusz 1926.** 443. p.
[462] **Bónis 1954.** 65. p.; **Kókay 1979.** 126. p; **Poór 1998.** 22. p.
[463] **Benda 1952-III.** 367. p.

Magyarországon forradalom nélkül, a rendek önkéntes lemondása által akarta elérni. Élénk figyelemmel kíséri a francia eseményeket, és azokról jegyzeteket készített. Ezek alapján írta a Hadi Történetekbe a franciaországi eseményekről szóló tudósításait.[464]

Görög Demeter és Kerekes Sámuel arra is törekedtek, hogy változatosá tegyék a lapot, ezért minél nagyobb levelezőgárdát igyekeztek kiépíteni kül- és belföldön egyaránt**.** Az újság szerkesztőségéhez tartoztak a rézmetszők és betűmetszők is, akiket a lap illusztrációi és az előfizetőknek megküldött vármegyei térképek elkészítése céljából foglalkoztattak. 1793-ig húsznál több személyt taníttattak, foglalkoztattak. *„Az említett némelly Hazafiak száma, kiket a' rajzoló, metsző, festő és könyvnyomtató mesterségekre, G. és K. magok taníttattak, rész-szerént tanúlások közben pénzel és munkaadással segítettek, négy esztendő alatt, 1793-ig, 20-nál többre ment…"*[465]

A *Hadi és Más Nevezetes Történetek* és Görögék bécsi társasága mögött álló főnemesek a vállalkozás megindítását anyagilag támogatták ugyan, de a lapot szerkesztő társaság ülésein nem jelentek meg, többnyire titkáraikkal képviseltették magukat.[466]

Az újság előfizetőinek száma hamar 1300 főre emelkedett, így meg is haladta a *Magyar Kurír* előfizetőinek a számát, köszönhetően annak a növekvő érdeklődésnek, amely az 1780-as évek vége felé alakult ki a köznemesség, főként a patrióta nemesség soraiban. Ráadásul a szerkesztők ingyen megküldték az újságot a gimnáziumokba a magyar tanároknak, illetve a nemzeti nyelv és irodalom szolgálatára létrejött olvasótársaságoknak, hogy népszerűsítsék a magyar nyelvű szövegek olvasását. Az újság közleményeiből és a korabeli levelekből és följegyzésekből az derül ki, hogy írók, tanárok, jegyzők, lelkészek, papnövendékek, diákok körében is volt a lapnak olvasóközönsége.[467] Jellemző a népszerűségükre, hogy 1793-ban újra kellett nyomtatni a lap korábbi számait.[468]

Görög az újságolvasáshoz nem szokott rétegekben is felkeltette az érdeklődést lapja iránt, mivel eleinte kizárólag a török háborúval foglalkozott, ami akkor mindenkit a leginkább érdekelt, később, fokozatosan csempészte be azokat a közleményeket, amelyek a nemzeti nyelv és irodalom fejlesztésének az ügyét kívánták szolgálni.

---

[464] **Kókay 1979.** 126. p
[465] **Márton 1834.** 19. p.
[466] **Kókay 1970.** 332. p
[467] **Márton 1834.** 19. p.; **Kókay 1979.** 127-128. p
[468] **BMH 1793.** 308. p.

Az első félévtől kezdve egyre gyakoribbá váltak a tudományokkal, illetve a magyar nyelv fejlesztésével összefüggő jelentések. Ezek elsősorban új könyvek megjelenéséről szóltak, valamint közölték a kiadványok fellelhetőségét, árát, támpontot adva ezzel azoknak az olvasóiknak, akik szeretnének hozzájutni ezekhez. Érezhető ebben a tevékenységben a lap nyilvánosságteremtő és tudományterjesztő törekvése, amellyel próbálják pótolni a magyar nyelvű művelődés intézményeinek hiányát. Főként a lapszámok végére tették ezeket a jelentéseket, elkülönítve a hadi jellegű hírektől, de a „Magyar Ország" rovatcím alatt is gyakran foglalkoztak a magyar nyelvet érintő ügyekkel:[469]

„Támadtak ezen Századnak végére sietö részében, kedves Hazánkban-is olly Férjfiak, kik haldoklott Nyelvünknek újj életre való hozásában, vagy külön külön, vagy öszve vetett vállakkal is munkálódnak. Mind azokat, mind ezeket esméri már rész szerént a' Haza, 's Anyai indulattal öleli. De szükség, hogy kedves Hazánknak azon része előtt-is esmeretesekké legyenek, a' melly talám még eddig, vagy semmit sem, vagy leg-alább igen keveset tudott róllok. – Ebben eszközök kívánunk lenni."[470]

A lapban híreket közöltek arról, hogy már az uralkodói családból is többen elkezdtek magyarul tanulni, példát állítva azon magyarok elé, akik nem becsülik meg anyanyelvüket.[471]

„Már Ferentz Fő Hertzeg el kezdett Magyarúl tanúlni. Ugyan ezt fogja tselekedni Testvér Öttse is Leopold Hertzeg, Bétsbe lejendő érkezésével, 's talán még ezen kivűl az iffjabb Hertzegek közzűl is egynehányan. – Nagy serkentésekre szolgálhatna ez sokaknak, Nagyoknak és Kissebbeknek, a' kik magokat Magyaroknak tartják, 's egyébbel meg nem tudják mutatni, hogy ők Magyarok, hanem hogy a' Haza kebeléből veszik az áldást; – Magyarúl vagy semmit se tudnak; vagy tsak imígy amúgy; 's a' mi osztán méltán keserítheti szivét eggy igaz Hazafinak, az illyenek itélnek Nyelvünknek arra való alkalmatlan vóltáról, hogy rajta valaha a' Tudományok virágozhassanak, 's a' Köz-Dolgok folytattathassanak."[472]

A lapban élcelődve, de egyértelműen céloztak a II. József uralma végén divatossá váló „nemzeti karakterű" öltözködési láz, és a nyelv ügyének párhuzamára is:

[469] **Antal 2012.** 26. p.
[470] **HMNT 1789.** december 8. 597. p.
[471] **Antal 2012.** 34. p.
[472] **HMNT 1790.** május 11. 596. p.

„Lám mihelyt maga kezdi betsűlni a' Magyar szép öltözetét; talál leg ottan más Nemzetben is Követőket. A' mi most meg történt a' Ruhán: meg történhetik az szintén úgy a' Nyelven is; ha mi magunk abban a' betsben fogjuk azt tartani, mellyet ez a' Ruha felett érdemel, annyival nagyobb mértékben, a' menynyivel valóságossabb meg esmertető jele egy Magyarnak a' Nyelv, a' Ruhánál."[473] Többször is számonkérően írtak arról, hogy a magyar ruházkodásra egyesek túl sokat költenek, miközben a magyar nyelv ügyének támogatására sajnálják a pénzt, és noha a nemzeti jelképeket ők is fontosnak tartották, *„de a 'Magyar Nyelv' fejlesztésének praktikus célja szerintük mindennél előbbre való: ahhoz, hogy 'Hazánk' a 'pallérozott Nemzetek' közé kerüljön, első lépésként a 'Nyelvünk'-et kell rendbe szedni."*[474]

Tovább fokozták az újság népszerűségét az illusztrációk, a színes képek, amelyeket időnként egyes példányokhoz mellékeltek.[475]

Népszerűvé vált Görögék lapja a nemzeti nyelvű irodalom pártolói körében is, hiszen az újság pályázatokkal, az írók anyagi támogatásával és hírszolgálatával a nemzeti műveltség ügyét kívánta szolgálni, bevételük egy részét a nyelvi-irodalmi mozgalmak támogatására fordítva.[476]

Révai egyik 1794-ben, Görög névnapjára írt versében írta: *„Írtak újságot, de magánhaszonra / Mások Is; néked nemesebben érzett / Szíved, a hasznot te nagyobb haszonnal / Vissza repíted."*[477]

Görögéknek a jozefinista-patrióta értelmiség tagjaihoz, valamint a felvilágosult arisztokratákhoz fűződő egyidejű kapcsolatépítésük arra engednek következtetni, hogy újságjuk e két csoport egymásra találását és együttműködését is szolgálni kívánta.[478]

A lap hírei az értelmiség közvetítésével jutottak el a parasztsághoz is. Amint arról korábbi fejezetekben írtam, bár a bécsi kormányzat a nép művelésének és felvilágosításának híve volt bizonyos határokon belül, de főként 1792 után rettegett attól, hogy az újságok által a parasztsághoz ellenőrzés nélkül jutnak el a francia forradalom hírei, és bécsi udvari körök rossz néven vették, hogy egyes falusi jegyzők felolvassák parasztoknak a híreket.[479] E szokás kitűnik Görögék lapjából is, sőt arról

[473] **HMNT 1790.** május 11. 596. p.
[474] **Antal 2012.** 37. p.
[475] **Kókay 1979.** 127. p
[476] **Kókay 1979.** 128. p
[477] **Kókay 1970.** 334. p.
[478] **Kókay 1979.** 128. p.
[479] **Kókay 1970.** 335. p.

közöltek tudósítást, hogy e szokás nem csak jegyzőkre, hanem lelkészekre, tanítókra is kiterjedt.[480]

A Hadi és Más Nevezetes Történetek címmel megindított bécsi magyar újság elődeinél szélesebb körök és érdekek szolgálatába állott. A II. József ellen fellépő nemesi mozgalom győzelme idején jött létre, de szerkesztői a mozgalom lendületét a reformok, a nemzeti nyelv és irodalom támogatása érdekében kívánták felhasználni. Ők is, meg a köréjük csatlakozó jozefinisták csakúgy, mint a nemesi reformizmusból elinduló értelmiség képviselői e lapon keresztül kísérelték meg annak a nemzeti egységnek a fenntartását, amely az elnyomás és a háborús nélkülözések során II. József rendszere ellen a nyolcvanas évek végére széles alapokon kialakult, méghozzá oly módon, hogy a nemességre igyekeztek hatni.[481]

A lapban a közösségképző szerep betöltésére a tudós hazafiság beszédmódja vált alkalmassá, hiszen általános tételei, úgymint a tudományok terjesztése, a nemzet felemelkedése, a magyar nyelv megóvása révén ez tette lehetővé a legszélesebb körben a szerkesztők elképzeléseinek minél szélesebb körű befogadását. Eszerint a művelődés, a kultúra fejlődésének bármilyen előmozdítása a haza szolgálata, ezért érvelésrendszerükbe bekerült a pártolás általi felvirágoztatás gondolata is. Pályázataik kiírásával kapcsolatban is ennek összefüggésében használták a nyelv és a nemzet fogalmait. A szerkesztők ennek az érvnek a megerősítésére szisztematikusan a nyugati nemzetek példáit hozták fel követendő mintaként.[482]

„A magyar nyelv ügye állandó kapcsolatban áll a 'Tudományok' (tágabb értelemben pedig az irodalom) problémájával. A 'Tudományok' fogalma a Hadi és Más Nevezetes Történetek tekintetében a lehető legszélesebb értelmében fordul elő, a 'litterae' értelmében vett tudásként. Ez ugyanakkor nem jelenti azt, hogy a differenciálódás jelensége ne jelenne meg e szemléletben, de mindkét jelentés a prakticizmus funkcionális viszonyrendszerében értelmeződik. A tudomány eszköz ahhoz, hogy a 'pallérozott Nemzetek boldogságában hova tovább bizonyossabban' része legyen hazánknak."[483]

[480] **HMNT 1791.** december 23.
[481] **Kókay 1979.** 128. p.
[482] **Antal 2012.** 35. p.
[483] **Antal 2012.** 36. p.

1790 márciusában számolt be a lap azon kísérletükről, melynek során megpróbálták a Pozsonyban összeülő országgyűlés követeit befolyásolni a magyar nyelv ügyében hozandó döntésükben:

„Minekelőtte széllyel oszlandók valának Pozsonból, Országunknak buzgóan fáradozott Rendjei: kötelességünknek tartottuk utóllyára is, érzékeny magyar szíveikre kötni Anyai Nyelvünknek ügyét. Leküldöttünk ti. Berkeny nevezetű Mettzőnk által, ezen tzimü Munkátskából: A' Magyar Nyelvnek, a' Magyar Hazában való szükséges vóltát tárgyazó hazafiúi Elmélkedések, 500 nyomtatványokat olly hagyománssal, hogy azokat osztaná ki Hazánknak Oszlop-Emberei között, még ha lehettséges lenne, a'Gyűlésben. Későn érkezhetett le, mint írja, 13.dikon, Pozsonba a' Bíztosunk; másnap tehát Hajdúkat kérvén a' Vármegye-Házától, azok által is osztogattatta, 's maga is osztotta a' nyomtatványokat. „Uton, útfélen meg állítottam (így ír) minden Uraságokat, 's adtam kinek kinek a' nyomtatványokból többet is egynél, olly kérésem mellett, hogy a' felesleg valókat méltóztatnának által adni azoknak, kik már akkor nagy számmal odahagyták volt Pozson Városát. Kérdezték némelly Uraságok tőlem, ha magyar vólna e' a' munka? 's midőn mondottam volna, hogy az: Annál kedvesebb, úgy szóllának; mert már deákul tudunk, hanem Magyaroknak neveztetvén, magyarúl is kell tudnunk."[484]

1792 januárjától kezdve a lap felvette az első magyar nyelvű pozsonyi lap nevét. A *Magyar Hírmondó* név felvétele után nem azonnal, csak I. Ferenc trónra kerülését követte irányváltás. A *Magyar Kurír* betiltására ürügyet szolgáltató, a francia király pörének tárgyalásáról közölt tudósítás megjelent a *Magyar Hírmondóban* is[485], azonban csupán később elengedett pénzbírság lett a büntetés, az indoklás szerint ugyanis mindkét lap betiltása visszatetszést kelthetett volna Magyarországon. Az I. Ferenc uralma alatt kialakuló, a hírlapokat érdektelenné tevő sajtópolitika és cenzúra azonban a lap elszürküléséhez vezetett.[486]

Kerekes 1800-ban bekövetkezett halála után is szüksége volt segítőkre, hiszen az Esterházy családnál való nevelősködés mellett kartográfiai munkálatokat is végzett.[487] Egy ideig Sándorffy József orvosdoktor volt Görög szerkesztőtársa, 1801-ben Márton

[484] **HMNT 1791.** március 22. 358. p.
[485] **BMH 1793.** 6-12. p.
[486] **Kókay-Buzinkay-Murányi 2001.** 42. p.
[487] Témában megjelent műve: *Magyar átlás az az Magyar, Horvát, és Tót országok vármegyéi, s szabad kerületei és a határőrző katonaság vidékinek közönséges és különös táblái*. Bécs, 1802-11. (60 térkép és 18 levél szöveg. Latin czímmel is.)

József, 1802-ben Császár József. 1803. március 29-én Görög Demeter a lapot megszűntette, mivel élete nagy fordulatot vett: udvari nevelőnek nevezték ki I. Ferenc fia, József herceg mellé.[488] 1807-től a herceg halála után a trónörökös, Ferenc Károly főherceg nevelője lett, 1824-ben történő nyugdíjazásáig, amikor is elnyerte a Szent István-rend középkeresztjét, és cs. kir. kamarásként és udvari tanácsosként szőlőskertjében a szőlő nemesítésével[489] foglalatoskodott haláláig.[490]

[488] **Márton 1834.** 24-25. p.;**Dezsényi 1954.** 28. p.; **Kókay 1983.** 209. p.
[489] Témában megjelent műve: *Sokféle szőlőfajoknak lajstroma, melyeket Európának majd minden nevezetesebb szőlőhegyeiről meghozatott.* Bécs, 1829.
[490] **Molnár 1938.** 35. p

5.2. A bécsi Magyar Hírmondó a konzervatív fordulat évében

II. Lipót és I. Ferenc trónváltásának időszakában a Magyar Hírmondót is elsorvasztotta a cenzúra, az 1793. évfolyam vizsgálatának tükrében igaz az állítás, mind a külföldi, mind a belföldi tudósításokra nézve.

A francia forradalom évében indult lap kezdetben érdeklődéssel,[491] sőt Hajnóczy tudósításai idején rokonszenvel fordult Franciaország felé.[492] A francia forradalom híreinek közlése mellett, másik nagy érdeme az újságnak az volt, hogy az eseményekről a valóságnak megfelelően számoltak be. Jászai Rezső, aki feldolgozta a lap franciaországi híreit a történetírás adataival, arra jutott, hogy jelentéktelen eltéréseket nem számítva az újság adatai megegyeznek a történelmi tényekkel.[493]

A forradalom radikalizálódásának és az ezzel párhuzamosan a trónváltással beköszöntött konervatív fordulatnak köszönhetően egyértelművé vált a negatív, ellenszenves hozzáállás.[494] A franciaországi hírekben *„kelletlen jótéteménynek"* nevezték *„a Frantzia Szabadságot"*,[495] közölték a szerencsétlenül járt, *„mindenek előtt esmeretes jó szivü"*[496] XVI. Lajos testamentomát és kivégzésének leírását,[497] és megjelentettek olyan olvasói levelet is, melynek írója *„Anya nélkül maradt méh sereg"*-nek nevezi a francia népet[498]. Az özvegy királynéról és családjáról mindig megható és sajnálkozó hangnemben közöltek híreket és ostorozták a szívtelen Nemzetgyűlést.

Beszámolt a lap a Nápoly kikötőjében partra lépő francia katonák barátságtalan fogadtatásáról, akiknek a kikötőben a nép *„az Éllyen a' Szabadság helyett azt kiáltatták velek: Evviva il Re (Éllyen a király)."*[499]

Egymást követik a lapban a forradalommal ellenszegülő, a nép rossz hangulatáról tudósító cikkek: *„Az egész Frantzia nemzet érzi ugyan, a' most ötödik esztendejében járó erőszakos Revolutziónak veszedelmes következéseit. Érzik különösen a' Lyon városiak, kik közzül sok Familiák haltak már ki, az eleség nem léte miatt; mások*

[491] **HMNT 1789.** 82. p.; **HMNT 1789.** 433-434. p.
[492] **Kókay 1970.** 344-346. p.
[493] **Jászai 1897.** 57. p.
[494] **Kókay 1970.** 346-347. p.
[495] **BMH 1793.** 24. p.
[496] **BMH 1793.** 160. p.
[497] **BMH 1793.** 197-206. p.
[498] **BMH 1793.** 73. p.
[499] **BMH 1793.** 35. p.

pedig ugyan tsak a' rendkívüli szükségtől szorongattatván kéttségbe estek, 's vagy mérget vettek; vagy a' Saone-vizébe ugrottak."[500]

A párizsi tanács által karácsony estére bezáratott templomok nép általi erőszakos megnyitásáról, és a karácsonyi misék megtartásáról elégedetten állapította meg hogy a *„N. Gyülésben találtatnak ugyan olly tsudálatos értelmű emberek, a' kik még Istent sem akarnak esmérni, 's esmértetni,; de tsak ugyan sokkal nagyobb a' jozanabbúl itélöknek száma."*[501]

S nem csak a külföldi lapok tudósításaiban, de ritkuló publicisztikáikban, kommentárjaikban is egyre jobban elhatárolódnak a radikalizálódott jakobinusoktól: *„A' Szabadság, mellyel kérkedve ditsekednek, és kénszerítve kinálkoznak a' Jakobinusok, rész szerént tsupa hang; részszerént szemfény-vesztö külsöség, mellyben semmi valóság nintsen"*[502]

Mindez természetesen az udvari politikával összhangban áll, és a teljes ellenőrzésre utal. Persze a párizsi eseményekről szóló hírek nem tűnnek el, de a rendelkezések értelmében csak a bécsi hivatalos lap nyomán volt szabad közölni őket, és ennek következtében természetesen a forradalmat általában elítélő értékelés lesz uralkodóvá.[503]

Az újság ellaposodását a belföldi hírek is igazolják. Miközben politikai hírekkel ritkán találkozhatunk, az uralkodó Franciaország elleni háborújának eseményeit részletesen ismertető hadi tudósítások töltik meg a lapot, kiemelve a magyar seregek vitézségét, melyeket *„még az idegen Irók is ditsekedve számlállyák elő ... hát mi, Hazafiak lévén hogy' ne vólnánk kötelesek, azokat különösen is említeni"*.[504]

Ezen túl a hadviselést anyagiakkal támogatókat sorolta lelkesen majd minden szám,[505] kiemelve a hírt, miszerint a császárné aranyozott-ezüstözött fésülködő asztalát ajánlotta fel a hadi költségekre.[506]

Ezentúl természetesen a lapot színesítve hírt kapunk férjeik megölésére szövetkező asszonyokról,[507] *két fejü, két nyelvü, 's négy szemü"* borjú születéséről,[508]

[500] **BMH 1793.** 348. p.
[501] **BMH 1793.** 55. p.
[502] **BMH 1793.** 320. p.
[503] **Kókay 1979.** 133. p.
[504] **BMH 1793.** 551. p.
[505] pl. **BMH 1793.** 50. p.; 72-73. p.; 81-82. p.; 98-99. p.; 144. p.; 145-146. p.; 213-214. p.; 388. p.
[506] **BMH 1793.** 213. p.
[507] **BMH 1793.** 42. p.; 178. p.

pórul járt debreceni hentesről, aki disznaja helyett magát szúrta le,[509] kocsmai rablásokról, lopásokról,[510] kenderszárítók leégéséről[511], udvari ünnepségekről és bálokról,[512] és számolatlanul az udvari protokollhírekről, halálesetekről és kinevezésekről.

Nyilvánvalóvá vált, hogy Görögék lapja sem követte, a cenzúra miatt nem is követhette a jakobinus értelmiség radikalizálódását, így egyre inkább távol tartotta magát a közéleti, politikai, világnézeti kérdésekről, ahogy ennek fontosságára Batsányi mutatott rá, aki szerint a neoabszolutista uralom kiszolgálása rosszabb, mint a csend, így az újságírók, ha nem mondhatják ki az igazat, inkább hallgassanak.[513] Így a bécsi hírlapból szorgalmasan átmásolt külpolitikai hírek mellett e közömbös témákat a lapszerkesztők egyfajta passzív ellenállásaként is értékelhetjük.

Maradék aktivitásukat, ha nem is a '90-es évek elejéhez fogható színvonalon,[514] a nemzeti nyelv és irodalom érdekében fejtették ki. Erre viszont számtalan bizonyítékot találhatunk az általam vizsgált 1793-as évfolyamban is. Már a januári számokban is találkozunk irodalmi előfizetési felhívásokkal, és a Pesti és Budai Magyar Játszó-Társaság előadásaira is felhívták a figyelmet.[515]

Külön érdekes az 1793. január 18-ai számban olvasható cikk, ami hosszan tárgyalta a Hont vármegyei Hídvég település magyarosodásának okait. A helyiség eredetileg szlovák etnikumú volt és magyarosodását azzal magyarázták, hogy sok magyar menyecskét adtak oda férjhez, valamint sikerült elérniük, hogy a pap magyarul prédikáljon, és magyarul okítsa a gyermekeket. Mindezt követendő példaként jelölte meg a cikk, ugyanakkor meg is rótta azokat a családokat, ahol legalább az egyik szülő magyar ajkú, gyermeküket mégsem tanítják magyarra.[516]

Az egyházak érdemeit is méltatják, ha a magyar nyelv terjedése érdekében áldoznak. Az 1793. február 8-ai számban tudósítást közöltek a nagyszombati

---

[508] **BMH 1793.** 39. p.
[509] **BMH 1793.** 75. p.
[510] **BMH 1793.** 117-118. p.; 514. p.
[511] **BMH 1793.** 90. p.
[512] **BMH 1793.** 79-80. p.; 97-98. p.; 113-114. p.
[513] **Kókay 1970.** 349. p.
[514] Bővebben: **Kókay 1970.** 351-355. p.; **Antal 2012.** 25-39. p.
[515] **BMH 1973.** 87. p.
[516] **BMH 1793.** 88. p

káptalanról, melynek tagjai *„különös indúlattal viseltetnek a' Magyar Nyelvnek virágoztatásában"*, és 6000 forintot áldoztak egy magyar plébánia létrehozására.[517]

Görögék lapja, noha korábban Révainak pl. a Szent Korona hazatértekor, vagy az Orczy Lőrinc halálakor írt verseit,[518] vagy Batsányi „Koporsóírás" című költeményét[519] közölték, 1793-ra felhígul a konzervatív ízlésnek megfelelő alkalmi költeményekkel, és a franciák ellen buzdító írásokkal. Az 1793. január 22-ei számban még szívélyes hangnemben közlik Baróti Szabó Dávidnak a nemzeti nyelv ügyében írott híres versét *„A Magyar Nyelv' ügyét fel-fogó Hertzeg Battyányi Érsekről"*.[520] Az 1793. március 1-ei számban azonban már Szathmári Paksi Dániel tollából származó *„A magyar sereghez"* című költeményt közölték.[521]

Az 1793. március 1-ei lapszámhoz egy különálló melléklet is megjelent Tóldalék címmel. Ebben adtak hírt több oldalon keresztül a soproni evangélikus iskola ifjú nemeseinek gyűléséről, ahol Széchényi és Pejachevich grófok is megjelentek. A tudósítás alapján ez alkalommal hoztak létre egy Magyar Társaság elnevezésű csoportosulást, mely az anyanyelv ápolására hivatott. Kiemelte a cikk, hogy a németül beszélő rektoron kívül mindenki magyar nyelven szólalt fel és magyar nyelvű köszöntő versek hangzottak el.[522]

A következő, 1793. március 5-ei lapszám új könyveket harangozott be és megvásárlásukat szorgalmazta: mint pl. Barczafalvi Szabó Dávid: *„A tudományok magyarul"* című, illetve *„A magyar nyelvnek könnyen és hasznosan lehető meg-tanulására vezető rövid Ösvény, avagy sokféle gyakorlások példái a' Magyar Könyvszeretők munkáiból"* című műveket.[523] Ugyanebben a számban teljesen személyes hangvételen emlékezik meg a magyar nyelv művelésének egyik jeles alakjáról: *„Megint ki-hala közülünk egy nagy reménységű, és az Anya-nyelv' gyarapításában különös szívességgel fáradozott hazánkfia – tisztelendő Bertits Ferencz, Pétsi Megyebéli Pap és Tolna vármegyében fekvő Szakts Helység Káplánnya."*[524]

[517] **BMH 1793.** 176. p
[518] **HMNT 1790.** 321-322. p.; **HMNT 1791.** 703-704. p.
[519] **HMNT 1789.** 595-596. p.; **HMNT 1790.** május 7.
[520] **BMH 1793.** 102-103. p
[521] **BMH 1793.** 263. p.
[522] **BMH 1793.** 277. p.
[523] **BMH 1793.** 290. p.
[524] **BMH 1793.** 293. p.

Görögék mindig is szívesen támogatták az írókat, költőket és pályázatokat is kiírtak. Az 1793. április 19-ei számban például egy magyar szótár elkészítésére tettek javaslatot, azzal a tanáccsal, hogy *„egy-egy betűhöz legalább négy emberre lenne szükség az alapos és igényes munkához”*.[525]

A továbbiakban is tudatosan próbálják népszerűsíteni a műfordításokat, illetve az új magyar könyveket is. 1793. május 24-én egy műfordítási pályázatot tettek közzé.[526] Az 1793. június 14-ei lapszámhoz csatolt Tóldalékban pedig több magyarra fordított művet is ismertetnek, a teljesség igénye nélkül: *„Herfort és Klárika. Valami az érzékeny szíveknek kedvekért. Németből magyarra fordította Sz. J.”* vagy *„Herder Paramythionjai Kazinczy fordításában.”* Eredeti magyar nyelvű könyveket is ajánlottak, például Haller Albert *„Napkeleti Történetét”*, illetve Nagy Ferenc tollából a „*Hunyadi László Történetei, úgymint élete és halála”* címűt.[527]

Az 1793. június 25-ei Tóldalékban pedig nagy lelkesedéssel számolt be Bárótzi Sándor magyar testőríró francia fordításáról (*„Kassandra”*), jelentőségét közel két oldalon keresztül méltatva, miközben Szuhányi Ferenc tisztelendő latinul írt munkáját mindössze kilenc sorban említi.[528]

Tudósításokat közölnek a magyar színjátszással kapcsolatban, pl. hírt adnak a Kolzsváron felálló erdélyi „Magyar Játszó Társaságról”,[529] a pesti *„Magyar Jádzó Társaság”*-ról, amely újra elkezdte előadásait *„minden jól gondolkodó Magyaroknak örömére”*,[530] és a *„Nézők tellyes számmal vagynak mindenkor, és helybe hagyások mellett, sikeressen bóldogítják a’ Társaságot”*[531]

1793. január 11-én kelt számhoz csatolt jelentésben a színjátszásról, és a játékszínnel kapcsolatos kiadványokat ismertető levélben fogalmazták meg a magyar nyelvű színjátszás szükségességének okait: *„Ha azon okokat meg-fontollyuk, mellyek tsak nem felét az Országnak illy Társaságnak elő mozdítására inditották, fel-fogjuk találni, hogy azok fő képpen a’ Nemzet pallérozására, a’ tisztességesb, és jó izlésü*

[525] **BMH 1793.** 538. p.
[526] **BMH 1793.** 721. p.
[527] **BMH 1793.** 856. p.
[528] **BMH 1793.** 921. p.
[529] **BMH 1793.** 25. p.
[530] **BMH 1793.** 39-40. p.
[531] **BMH 1793.** 216. p.

magyar mulatságokra, és a' mi ezeknél nagyobb az Anya nyelvnek el-terjesztésére tzéloznak."[532]

Ennek szellemében közölték Abaúj vármegye rendjeinek Kassán kinyomtatott felhívását a pesti magyar színház felállítása, anyagi megsegítése ügyében: *„A' Nemzeti Nyelvnek, és Erköltsöknek állapottyával eggyütt jár, és változik a' Nemzetnek sorsa. ... Az a' Nemzet a' mellynek tulajdon és országos nyelve nints, nem tsak nem szabad Nép, avagy Nemzet, de Európai okos világban még tsak arra sem tartatik méltónak, hogy Nemzetnek neveztessék. Már pedig tudva van, hogy ... a' nyelvnek, és erköltsöknek gyarapíttására, ki müvelésére, és a' Nemzeti jó szokásoknak fenn tartására, a' leg föbb, leg könyebb, ' s leg bizonyosabb eszközök közül, egy a' jó rendelt Nemzeti Teátrom."*[533]

Az 1793-as évfolyamból kiemelt példák jól mutatják tehát, hogy bár a Magyar Hírmondó politikai téren el kellett némuljon, mégis megtarthatta egy fontos, régi célját, amely ugyan burkoltabban fogta össze az udvarral egyet nem értőket, de mégis elláthatta ebbéli funkcióját egészen 1803-ig, a lap megszűntéig. Az 1830-as évekre aktív politizálásba kezdett főurak, köznemesek és értelmiségiek többsége gyermekként, neveltetése során szívta magába a Magyar Hírmondó által közvetített eszméket. Így mindenképpen eredményesnek könyvelhetjük el Görög Demeter és társai igyekezetét, hogy a jövő politikusait a nemzeti nyelv és kultúra mentén formálva tegyenek jót a nemzetnek.

Görögék hírlapja a rendi nacionalisták nyelvén szólt, elkötelezték magukat a magyar nyelv ügye mellett, ezáltal a korszak szellemi irányvonalait, tendenciáit lapjukhoz vonzották. „*Ezzel egyidejűleg az akadémia létrehozása mellett kötelezték el magukat, „így egyfajta elkülönülés is megfigyelhető a századvégi sajtóorgánumok programjainak tekintetében, a disszimilációs tendenciát érvényesítve. (A lap) jelentősége így a kultúraalakító, nyilvánosságteremtő és tudományterjesztő tevékenységen túl az integratív és disszimilatív tendenciák érvényesítésében is rejlik, fontos lépcsőt jelentve az irodalmi nyilvánosság intézményrendszereinek alakulástörténetében."*[534]

Ahogy 1790-ben egy a lapban közölt olvasói levél fogalmazott: *„Melly nagy háládatossággal tartozik a Magyar Haza, az Urak nemessen törekedő Társaságának,*

[532] *„Jelentés a' Magyar Közönséghez"* **BMH 1793.** 49-64. p.
[533] **BMH 1793.** 667-668. p.
[534] **Antal 2012.** 38-39. p.

azt minden egyenes itéletü Hazafi által láthatja. Mert tsak hat holnapok le folytával is sokat tsinált ezen érdemes kis Társaság annak ki pótolására, amit Őseinknek káros szunnyadozása el múlatott.” [535]

[535] **HMNT 1790.** 65. p.

6. Helmeczy Mihály és a Jelenkor a reformkorban

6.1. Széchenyi István sajtópolitikája, szerepe a Jelenkor indulásában és Helmeczy Mihály főszerkesztővé választásában

Magyarországon az 1820-as évek végén Széchenyi István gróf színrelépésével megjelent egy új politikai program, ami a rendi sérelmi politika megyei szintű hatósugara helyett az országos nyilvánosság segítségével kívánta a haza polgári átalakulását és fejlődését szolgálni. Széchenyi főként angliai útja alkalmával tanulmányozta a politikai klubok és a sajtó, tehát a nyilvánosság szerepét a modern politikai vitakultúra kialakulásában, és a Nemzeti Kaszinó megalapítása után - a cenzúraviszonyok adta keretek között - modern politikai hírlap létrehozása körül bábáskodott. A mintegy két éves engedélyeztetési huzavona után, 1832 januárjában megjelent a *„Jelenkor. Politikai tekintetben a' két haza 's külföld hírleveleiből*" Helmeczy Mihály szerkesztésében és melléklapja, a *„Társalkodó"*, kezdetben Bajza József, majd Szenvey József szerkesztésében. Széchenyi bár a lap mögött állt, de személyesen nem vett részt a szerkesztésben, és csak a Társalkodóban publikált időnként. A *Jelenkor* tipográfiailag is jelképezi a magyar sajtótörténet új korszakának kezdetét: a hagyományos negyedrét formában, kéthasábos szedéssel indult, 1836-tól azonban – Széchenyi által kiprovokálva – áttért a nagy, angol újságformátumra és a háromhasábos szedésre. A közönségigény és a politikai hírlap közti újfajta kapcsolatot jelzik mindaddig ismeretlen nagyságú példányszámai: 1835-ben 3000 fölött, 1837-ben pedig már több mint 4000-en fizettek rá elő. Mindez annak a fényében jelentős olvasói bázist, olvasóközönséget bizonyít, hogy jól tudjuk, a korban egy lap több olvasó kezébe is került, köszönhetően az olvasótársaságoknak és a kaszinók könyvtárainak, így a tényleges olvasótábor akár az előfizetői létszám többszöröse is lehet.[536]

A lap indításáért tett erőfeszítések mellett tisztázandó kérdés, hogy vajon hogyan és miként került kiválasztásra a lap szerkesztőjének személye, illetve ebben milyen szerepe volt Széchenyinek, aki már a Hitel 1830. évi évi megjelenése előtt akciót

[536] V.ö.: **Kókay 1979.** 372-380. p.; **Buzinkay 1993.** 26-31. p.; **Ferenczy 1887.** *III. k.* 3-24. p.; **Kókay 2001.** 64-96. p.; **Oplatka 2005.** 211-212. p.; **Fülöp 1978.** 92. p.; 94. p.; 106. p.; 109. p.; 120. p.; 122. p.; 124. p.; 140. p.; 156. p.; 172. p.

indított a reformkor új politikai sajtójának megteremtésére az új politikai hírlap, A Jelenkor alapításával.

Erre a feladatra az általa nagyra tartott Kisfaludy Károlyt szemelte ki, akitől méltán várhatta, hogy az új irodalmi törekvések és a politikai reformok ügyét az új lapban egyesítse. A lap indításért Kisfaludy 1829-ben folyamodott, 1830-ban Pest vármegye közgyűlésének és a Helytartótanácsnak a támogatását is megszerezte, sőt a Magyar Udvari Kancellária is az engedély megadását javasolta az uralkodónak 1830. május 25-én, azzal a megkötéssel, hogy a külföldi politikai hírek között a szerkesztő ne közölhessen mást, mint ami a bécsi lapokban már megjelent.[537]

Széchenyi naplójában az 1830. május 27-ei bejegyzésében kommentálta a fejleményeket, utalva Revicky kancellárra való neheztelésére és a bürokrácia szerinte lassan működő gépezetére: *„Szegedy azt a hírt hozta, hogy Kisfaludy újságját – R[eviczky] a kabinetnek továbbította. Ő sem más, mint ügyes komédiás, gyakorlott szemfényvesztő. Egészen lesújtott e dolog. Rosszul mennek az ügyeink, vagy egyáltalán nem mennek."*[538] Június 20-ai naplóbejegyzéséből pedig világossan körvonalazódik a konfliktusuk oka, beszámol ugyanis arról, hogy a lap engedélye miatt „jelenetet" rendezett Reviczkyvel való beszélgetésekor. Széchenyi szerint ugyanis korábban a kancellár megígérte neki, hogy Kisfaludy kérvényét nem küldi tovább a kabinetnek, hanem saját hatáskörben engedélyt ad, ezt mégis megtette, és mikor Széchenyi ezen igéretével szembesítette, akkor számonkérését a kancellár zokon vette. *„A vége az lett, hogy egészen kibékültünk, és őszintén megvallotta, hogy a Luna*[539] *miatt fejmosást kapott etc. – és nem tehette meg."*[540]

Az udvar végül 1830. július 17-én hagyta jóvá a lapengedélyt, 1831. év eleji indulással. Kisfaludy azonban ezt nem érte meg, súlyos betegségben 1830. november

---

[537] **Kókay 1979.** 373. p.

[538] **Napló IV. 1830.05.27.** Eredeti: 27ten kam W[entzel] Liecht[enstein], Löwenberg ect. Szegedy brachte die Nachricht, dass die Zeitung Kisfaludy's – von R[evitzky] in das Cabinet gegeben wurde. Er ist auch nichts anders, als ein geschickter Comediant, ein gewandter Taschenspieler. Mich machte diese Sache ganz traurig. Nos affaires vont mal, ou ne vont pas de tout.

[539] Horvátországban kiadott hírlap.

[540] **Napló IV. 1830.06.20.** Eredeti: Wegen Kisfaludy hatte ich eine Szene mit Rev[itzky]. „Sie haben mir vesprochen das Gesuch Kisfaludys nicht in das Cabinet zu senden… Sie thaten es… was eine sehr üble Sensation– – Diese letzten Worte fasste er auf – – – und kam in eine Art Wuth –. „Die mir nicht trauen, sind schlechte Menschen – ich handle und thue vieles, was Ihr Euch nicht zu denken wagt ect. – Nun entbrannte in mir das Blut – – – „Wollen Sie mich ausmachen – Sie imponiren mir gar nicht, – und icha) wage sehr viel zu denken – –. Ich kam nie zum Kanzler ect. – ect. ect. Das Ende war, dass wir uns ganz versöhnten, – und er mir offenherzig eingestanden hat, dass er wegen der Luna ein Lavatorium bekam ect. – und es nicht thun konnte.

21-én elhunyt, így az engedélyezést, mivel az az ő személyhez kötött volt, új emberrel kellett kezdeni.[541]

Széchenyi nem habozott sokat, szokásához híven gyorsan lépéseket tett. Naplóbejegyzése szerint már októberben számot vetett Kisfaludy halálának lehetőségével: *„Inkább jó hírek, mint rosszak –. Kisfaludy Károly hamari vége nagyon bánt.”*[542] Három nappal Kisfaludy halála után már a szintén az Auróra köréhez tartozó Helmeczy Mihályt javasolta utódnak a laphoz, amelyet ő eszközölt ki Kisfaludynak: *„Hírét vettem Kisfaludy halálának –. Irigylem. Privilégiumát Helmeczynek szánom. Így akarom; kíváncsi vagyok, sikerül-e kivívnom.”*[543]

És ezt a szándékát keresztül is vitte, holott a kör tagjainak egy része inkább Vörösmartyban gondolkodott. Kisfaludy Károly barátai a lap szerkesztését Vörösmartyra, a technikai ügyek vitelét Helmeczyre akarták bízni, de mivel kettőre nem lehetett az engedélyt kérni, úgy egyeztek meg, hogy Helmeczy kérje a jogot jobb összeköttetései miatt.[544]

Elmondható tehát hogy Széchenyi akarata érvényesült, aki komolyan lobbizott is jelöltje mellett. Naplóbejegyzései számot adnak arról, hogy a Kisfaludy halála után Bécsbe utazva december 2-án egyeztetett Helmeczyvel,[545] majd a nádornál is tárgyalt *„újságja dolgában.”*[546]

Az udvar végül 1831. március 11-én Helmeczy Mihályra ruházta át a lapengedélyt, amiről ugyancsak néhány nap múlva, március 18-án értesült Széchenyi, rövid naplóbejegyzésben konstatálva munkálkodása eredményét.[547] A Jelenkor első lapszáma végül 1832. január 4-én jelent meg, és a lap 1848-as megszűnéséig Helmeczy szerkesztette. [548]

---

[541] **Kókay 1979.** 373. p.
[542] **Napló IV. 1830.10.20.** Eredeti: Eher gute Nachrichten, wie böse –, Carl Kisfaludi’s baldiges Ende kränkt mich sehr –.
[543] **Napló IV. 1830.11.24.** Eredeti: Erhielt die Nachricht von Kisfaludy’s Tod –. Ich beneide ihn. Helmetzy soll sein Privilegium haben. Ich will’s; bin Neugierig [!] ob ich’s durch setzen kann.
[544] **Kókay 1979.** 373-374. p.; **Ferenczy 1887.** *III. k.* 2-10. p.
[545] **Napló IV. 1830.12.02.** Eredeti: 2ten Nach Wien gefahren. Der Weg gut. Die Postpferde elend – das Wetter sehr weich. (…) Ass bei der Schwan, – Helmethzy war der erste Mensch, den ich sah.
[546] **Napló IV. 1830.12.29.** Eredeti: In der Früh wegen Helmetzy’s Zeitung beym Palatin. Er empfing mich kalt, – nicht wie jemanden, mit den [!] man in näheren Contact kommen möchte. –
[547] **Napló IV. 1831.03.18.** Eredeti: Der heftigste Wind, dessen ich mich zu errinern [!] weiss, Helmetzy bekam sein Zeitungs Privilegium. [Bey] G[eorg] Károly gegessen.
[548] **Kókay 1979.** 374. p.; **Ferenczy 1887.** *III. k.* 10. p.

6.2. A Széchenyi által kiválasztott lapszerkesztő és kiadó, Helmeczy Mihály személye, személyisége, kapcsolatrendszere a pesti író-újságíró társadalomban.

A siker mögött álló szerkesztő, Helmeczy Mihály személye azonban méltatlanul háttérbe szorul a sajtótörténeti feldolgozásokban, holott előéletének, személyiségének és a korabeli értelmiségi körökben betöltött státuszának, társadalmi-szakmai szerepének alapos ismerete szükséges a lap sikerének vizsgálatában. Mivel e dolgozatnak nem feladata Helmeczy életútjának részletes bemutatása, ezért csak a témánk szempontjából jelentős momentumok felvillantására vállalkozom ehelyütt.

Helmeczy Mihály 1788. szeptember 27-én született Királyhelmeczen, katolikus német polgárcsalád gyermekeként, eredetileg Bierbrauer Mihály néven, melyet később sárospataki gimnáziumi tanulmányai idején Serfőzőre magyarosít, e néven szerepelt a piarista rendbe való belépésekor 1804-1809 között, amikor Tatán, majd Veszprémben tanítóskodott, és e néven költözött Pestre és kezdte meg egyetemi tanulmányait, ahol Horvát István előadásait hallgatta, és amely végül a bölcsész mellett a jogi doktorátus megszerzésével végződött.[549]

Nevét 1811-ben Kazinczy Ferenc javaslatára, a vele való levélváltás után változtatta Helmeczyre: *„Én ezt az Ifjat soha nem láttam, sem levelekből vagy hírekből nem ismertem. Atyai neve Serfőző, de én kértem, hogy ezt a' nem poeticus nevet lökje-el 's magát Helmeczről, hol született - Zemplénynek helysége 's Rákóczy' birtok - nevezze - Helmeczinek, 's ő kapva-kapott a' tanácson. Pesten van, 's Siskovics nevezetű Úrfinak házi Tanítója.''*[550]

Kazinczyvel való kapcsolata a névadáson túl alapjaiban változtatta meg életét a feltörekvő költőnek, miután kiadja és elküldi neki „Széphalom urához"[551] című versét.

Kazinczy Kiss Jánosnak írott levelében bírálja a kiadvány minőségét és az eltúlzott magasztalást: *„Huszonnégy órával ezelőtt hogy onnan hazulról eljöttem, vevék Pestről eggy kis nyalábot, 's abban az ide zárt nyomtatványoknak néhány exemplárjait. Helmeczi látatta velem az Ódát, de csak levélben, kézírásban, 's arról, hogy az ki is fog nyomtattatni, álmodni sem tudtam. Ha ettől tarthattam vala, kérni fogtam volna hogy holmit rajta változtasson (illyen volt volna a: csaknem nevetséges czím is), 's hogy*

[549] **Plot Hildegard 1943.** 5-6. p.
[550] Kazinczy Ferenc levele Kis Jánosnak 1811. szeptember 6. Közli: **Váczy 1899.** 173. p.
[551] *„Széphalom urához, midőn Mark, Emil, Ferencz nevű első fimagzata születnék"* Pest, 1811

azokat a' gyilkoló magasztalásokat törölje-ki. - Hogy némelly emberek meg nem tudják fogni, hogy az illyen magasztalás épen úgy pirít, mint a' hogy a' mérséklettebb dicsérés édesen hízelkedve csikland! - De olvassd magad, 's látni 's érzeni fogod, melly helyekre czélzok. Eggyet kérek Tőled és Rumitól: az Istenért ne recenseáltassék ez az Oda! Helmeczi nincs isteni adomány nélkül, de a' munkán kilátni hogy Kezdőnek munkája." [552]

Döbrentei Gábornak írt levelében is hírt ad Helmeczy ódájával kapcsolatos fenntartásainak: *„Legelébb is azt kell említenem, hogy 24 órával elindulásom előtt Pestről eggy vastag levelet kapék, mellyben nekem Helmeczi Mihály azon alcaica Óda nyomtatványait küldi, mellyel Fiamat köszönté-meg. Ez Siskovics nevű Úrfinak nevelője a: Pesti Universitásnál. Sajnálom hogy nem tudtam előre hogy nyomtattatni akarja; kértem volna, hogy szertelen magasztalásaival ne tegyen nevetségessé a' világ előtt. Szörnyű kín, édes barátom, a' Célébritás! (...) Ki lévén az Óda nyomtatva, nem tehettem egyebet, mint hogy Helmeczinek barátságát megköszönjem."*[553]

Kölcseynek írt levelében azonban meg is védi az ifjú poétát: *„Ide zárom a' Helmeczi Ódáját. A' czímlap agyon vert. mikor megláttam. Magasztalásai pirítanak. De Helmeczből nagy Poétánk válhatik."*[554]

Mindezek után mégis meggyőzi Berzsenyit, hogy az Helmeczyt bízza meg verseskötetének kiadási munkálataival.[555] Helmeczy alkalmasságát bizonyította, és megváltoztatta Kazinczy róla kialakított képet azzal, hogy a régóta húzódó kiadásra gyorsan előteremtette a költségeket a pesti és székesfehérvári növendékpapok körében gyűjtött adományokból: *„Dátum nélkül érkező leveleddel eggyütt vevém a' Helmeczi levelét, mellyben jelenti, hogy 14 nevendék Pap 740 ftot tett öszve a' Te Verseidnek kinyomtattatására. (...) Képedet a' könyv elébe Siskovics Jósef Ur, Helmeczinek tanítványa, fogja metszetni rézbe. - Édes barátom, érted mint örvendek mind néked, mind a' Hazának, hogy Verseid valaha kibocsátathatnak."* [556] *„14 kispap a' Pesti Seminariumban a' Berzsenyi verseinek kinyomtattatásokra 740 ftot ada a' Helmeczi kezébe. Ez a' Helmeczi kevés idő múlva eggyike lesz legmunkásabb, leghasznosabb,*

[552] Kazinczy Ferenc levele Kis Jánosnak 1811. szeptember 6. Közli: **Váczy 1899.** 172-173. p.
[553] Kazinczy Ferenc levele Döbrentei Gábornak 1811. december 24. MTA Kézirattár M. Irod. Lev. 4r. 53. sz. I.
[554] Kazinczy Ferenc levele Kölcsey Ferencnek 1812. január 5. Közli: **Váczy 1899.** 212. p.
[555] **Plot Hildegard 1943**. 7. p.
[556] Kazinczy Ferenc levele Berzsenyi Dánielnek 1812. április 2. MTA Kézirattár M. Irod. Lev. 4r. 135. sz.

legcsínosbb íróinknak. Helmeczinek tanítványa pedig Siskovics Jósef Úrfi, ki mint Helmeczi is, Philos. Doctorságot adata magának, Berzsenyinek képét fogja vésetni rézbe a' könyv elébe. Ez a' Helmeczi gondolatja, és csak azért fogta-fel ezt a' gondolatot, hogy Siskovics, ki gazdag, mert eggyetlen eggy fiú, a' M. Literatura szeretetére 's gyámolítására kénszerítessék. Siskovics arra örömmel hajlik."[557]

Kazinczy értékelte és szükségesnek tartotta Helmeczy poétai tehetségét és gondos grammatikus voltát is, és e szavakkal ajánlotta Berzsenyinek: *„Ha szabad kérni valamit, bízzd Helmeczire azon gondokat, hogy a' Betűrakó' hibáit ő corrigálgassa. Poétái Munkákat Poétának kell corrigálni (die Correctur besorgen), 's Helmeczi gondos Philologus is."* [558]

Berzsenyi munkáinak kiadását és egyéb ügyeinek intézését így szívesen és bizalommal bízta Helmeczyre: *„Kedves Barátom! Ime küldök 25 forintokat azzal a bizodalmas kéréssel, hogy méltóztassál nékem verseimből néhány exemplárokat küldeni a' szebb példányokból. Sokan kérnek tőlem, 's szégyenlem, hogy senkinek sem adhatok. (...) Szükségtelen vala előttem számadásod. Aki a szépet olly forrón érzi mint Te, nem várok én attól alacsonyságot. Te engem örökös szeretetre, tiszteletre és háladásra kötelezтél. (...) s tudd, hogy én soha meg nem fogok feledkezni érdemeidről."*[559]

Egy évvel később pedig megosztja Helmeczyvel irodalmi pletykáit is, mégpedig azon sejtését, hogy *„Kisfaludi a Mondolatnak szerzője. Egy Vasvármegyei rokonom és barátom azt mondja, minek előtte ez a könyv ki jött volna, már azt Kisfaludi és annak sógora előre mondták és emlegették. (...) E szerént tehát már kétséget nem szenved a dolog."*[560]

Berzsenyi verseinek kiadása után csakhamar a pesti irodalmi körök elismert alakja lett, tettrekészsége, rugalmassága, és nem utolsó sorban a „széphalmi vezér" újdonsült barátsága megnyitotta előtte az ajtókat: *„Helmeczből meglássátok mi lesz nem sokára. Én előre látom dicsőségét, 's őtet nagyon szeretem. Kevés írónk kezdte így a' pályát."*[561]

---

[557] Kazinczy Ferenc levele Döbrentei Gábornak 1812. április 8. MTA Kézirattár M. Irod. Lev. 4r. 53. sz. I.
[558] Kazinczy Ferenc levele Berzsenyi Dánielnek 1812. április 2. MTA Kézirattár M. Irod. Lev. 4r. 135. sz.
[559] Berzsenyi Dániel levele Helmeczy Mihálynak 1813. augusztus 8. (MTA Kézirattár M. Irod. Lev. 4r. 119. sz. III.)
[560] Berzsenyi Dániel levele Helmeczy Mihálynak 1814. május 20. (MTA Kézirattár M. Irod. Lev. 4r. 119. sz. III.)
[561] Kazinczy Ferenc levele Kulcsár Istvánnak 1812. április 12. Közli: **Váczy 1899.** IX. 405. p.

Kisfaludy Sándor is igyekezett tiszteletéről és barátságáról biztosítani Kazinczy új felfedezettjét: *„Sokan vagyunk magyarok, de igen kevesen vagyunk igaz hazafiak. Téged a magyar litteratúráért égő buzgóságodért ezen kevesek közé számlálván, szívemből kívánom, hogy sokáig és boldogul élly!”*[562]

Ekkor vált azon írók partnerévé, akik Pesten akarták kiadatni műveiket, és ennek révén építette ki kapcsolatait a nyomdászokkal - elsősorban Trattnerrel. Virág Benedek, Kis János köteteinek nyomdai munkálatait is ő irányította.

Kis Jánossal már egészen korán, 1812-ben kapcsolatba került Kazinczy javaslatára, műveinek kinyomtattatása kapcsán: *„Kedves drága Barátom! Tetőled, akinek nagyramutató verses poétai 'sengéit Kazintzymhez való hajlandóságát 's Berzsenyimmel tett nemes barátságát előre esmértem, angyali megszóllítás lett volna akarmelly baratsagos levél is: elgondolhatod, melly örömmel fogadhattam ezt most, midőn hozzám való szívességednek olly váratlan szép bizonyságát foglalja magában. – Verseimnek, ámbár azok nagy részén tsak ifjúi gyenge próbák, még is szeretném Trattnernál leendő nyomtattatásokat, (...) de akarmint lesz a' kimenetel, a' te fáradságod, 's szívességed mindenkor elfelejthetetlen lesz előttem.”*[563]

Virág Benedek például 1816-ban kérte fel Helmeczyt munkáinak kinyomtatásának korrektori és szerkesztői feladataira: *„Kedves Öcsém, Ha dolgaid engedik, látogass meg. M. Századaink már félig elkészültek. (...) Légy segítő Correctorom mart Az, ki eddig a nyomtatásra ügyelt, maholnap el fog utazni. A' Mutató tábla készítésében is nagy segítségemre lehetnél. E' fáradtságot kérem tőled a hazánkért.”*[564]

Tőle kért iránymutatást Döbrentei Gábor is nyomtatási és kiadási kérdésekben, ráadásul ő volt sok kötetnek ügyes és megbízható korrektora is.

Döbrentei még 1813-ban vette fel vele a kapcsolatot ugyancsak Kazinczy bíztatására: *„Nemzeti Literatúránk mellett való példás buzgóságodért már rég tiszteltelek. Kazinczy megismerkedtetett veled, 's lelkem feléd hajlott. (...) most Téged kérlek, fogadd-el barátságos megszóllításomat. Fogadd el ezen idezárt Híradást is! Lelkedhez nem kell szó, hogy munkákkal segíts, hiszem gyarapítani fogod az igyekezetet.*

[562] Kisfaludy Sándor levele Helmeczy Mihálynak 1813. augusztus 8. (MTA Kézirattár M. Irod. Lev. 4r. 119. sz. III.)
[563] Kis János levele Helmeczy Mihályhoz 1812. július 18. (MTA Kézirattár M. Irod. Lev. 4r. 119. sz. III.)
[564] Virág Benedek levele Helmeczy Mihálynak 1816. június 30. (MTA Kézirattár M. Irod. Lev. 4r. 119. sz. III.)

(…) Élj boldogúl, és számlálj ezután, barátaid sorába. Ezt megérdemelni igyekezni fogok.”[565]

Egy évvel később írt levelei pedig már szoros szerkesztői együttmunkálkodásukról tanuskodnak: *„Addig is kérlek tedd-meg barátodnak kéréseit. Buzgóságodba vetett bizodalmam nem hagyja gyanítanom azt, hogy alkalmatlankodnám. 1. Barcsay életében Goldsmith helyett Gay kell. 2. A’ legutolsó árkus maradjon nyomtatlanul, míg én Pestre érkezem, mert a végére egy kis jelentést akarok tenni. 3. Trattner barátunkat szívesen tisztelem. Mond meg neki, hogy Méltós. Krasznai Cserey Farkas Úr is nála akarja nyomtattatni Atyjának ezen munkáját.”*[566] *„És te édes Helmeczym hallgatsz? Írj kérlek, tudósíts a’ Muzéumról, elég lesz é az a’ munka, mellyet kiküldöttem, vagy még kell hozzá. Megkértem Trattnerünket, hogy a’ nyomtatással siessen. meg, hogy Batthyáni képe a’ lehető csinossággal nyomattassék-le. Rádbizásaim vagynak újra édes Barátom, kérlek igazítsd-el. 1. Add által ezen czédulát, (Kovachiché) oda, hova szóll, ’s az exemplárokat szállítsd bé. 2. Kiliant ölelem. Ne nehezteljen, hogy az adósságot neki még ki nem küldöttem. Vártam-bé Zsibóról, B. Wesselényi Miklóst, ’mert neki is nagy része van a fizetésben.”*[567]

Kazinczy felkérte az általa szerkesztett Báróczy kötet nyomdai ügyeinek intézőjévé, sőt saját munkáinak gyűjteményes kiadását és fordításait is Helmeczyre bízta.[568]

Kazinczy vele intézte pesti ügyeit az egyre inkább elfoglalt Vitkovics vagy Szemere helyett: „*Vitkovicsnak és Szemerének hallgatások engemet halálig kínoz. Szemere öt holnap olta nem írt. V. talán Pesten kívül jár. Kérlek, írd-meg nékem, Helmeczi melly úczában és melly szám alatt tart szállást, hogy néki írhassak.”*[569]

A pesti szívességek intézőjeként kapcsolatot épített ki Kölcsey Ferenccel, Szemere Pállal, sőt Wesselényi Miklós báróval is.

Szemere Pál már 1812-ben kiépíti kapcsolatát Helmeczyvel, és a szivességek mellett művei nyomtatásának ügyeit is rábízza: *„Imhol mennek a Dalok. Fogja*

---

[565] Döbrentei Gábor levele Helmeczy Mihálynak 1813. július 1. (MTA Kézirattár M. Irod. Lev. 4r. 119. sz. III.)
[566] Döbrentei Gábor levele Helmeczy Mihálynak 1814. július 9. (MTA Kézirattár M. Irod. Lev. 4r. 119. sz. III.)
[567] Döbrentei Gábor levele Helmeczy Mihálynak 1815. január 11. (MTA Kézirattár M. Irod. Lev. 4r. 119. sz. III.)
[568] **Plot Hildegard 1943.** 10-16. p.
[569] Kazinczy Ferenc levele Sztrókay Antalnak 1812. március 27. Közli: **Váczy 1899.** IX. 366-368. p.

pártjokat, édes barátom. A' költséget, 5 fr. küldöm, csak a' gondoskodást instálom. (...) Hogy van Pest? Örvendeztessen meg egy levélkével."[570]

Kölcsey Ferenc 1814-ben Pécelen tartózkodva panaszkodott két levelében is Helmeczynek Pesttől való távolságára, elszigeteltségére, *„(...) én itt, a' Pesthez közel fekvő faluban, mély tudatlanságban ülök, mind a politicára, mind a Litteratúrára nézve"*,[571] és könyvek beszerzését kérte: *„Únalom és Reflexió gondolatokat hoztak fejembe, melyek talán külömben nem fogtak volna jőni 's ezek miatt némely könyvekre van szükségem. (...) Megengedsz a' Szabadságért, melyet magamnak vevék, de illő, hogy a' városi Litterator a' falusinak adjon valamit a' maga bőségéből."*[572] *„ Vitkovicsnak úgy tetszik mindenik van, de nem tudom, ha ő megjött-é már, 's újra Tégedet kérlek-meg, hogy könyvei kötül azokat vedd ki, és Erős Úrnak adasd által, hogy vehessük. (...) Terhedre vagyok kéréseimmel, de meg fogsz engedni. Csókolunk mindketten, Pali és én. Élj szerencsésen."*[573]

Wesselényi Miklós báróval is már 1814-től datálódnak levélváltásai: *„Első levelednek, mint távol létünkben is barátsági szövetségünk jelének vevése, nagy örömömre szolgált, sok szép órákat, sok lelki örömöket igérek én magamnak ezen egyesülésünktől. (...) Pesti barátainkat tisztelem. Tudosits a Kazintzy munkái felöl, 's egyéb Litteraturankat illető dolgokrol."*[574]

Első személyes találkozásukra is nemsokára sor került, amint erre fél év múlva írt levelében utal a báró: *„Hogy vagytok Pesten? Be jó órákat töltöttünk ott együtt, be boldog voltam akkor. (...) Mikor külgyem fel Ossziánomért a pénzt és mikor és mitsoda alkalmatossággal külditek le. Kérlek Barátom, hogy tsináltass egy szép aranyos rámát 's abba küld le, mert itt tsináltatni nem lehet."*[575] *„Téged is hívnálak a' mi Hegyeink meg látogatására, de te oly anyira Pesti ember vagy hogy nem is merlek késérteni."*[576]

---

[570] Szemere Pál levele Helmeczy Mihályhoz 1812. január 10. (MTA Kézirattár M. Irod. Lev. 4r. 119. sz. III.)
[571] Kölcsey Ferenc levele Helmeczy Mihályhoz 1814. július 23. (MTA Kézirattár M. Irod. Lev. 4r. 119. sz. III.)
[572] Kölcsey Ferenc levele Helmeczy Mihályhoz 1814. július 23. (MTA Kézirattár M. Irod. Lev. 4r. 119. sz. III.)
[573] Kölcsey Ferenc levele Helmeczy Mihályhoz 1814. augusztus 1. (MTA Kézirattár M. Irod. Lev. 4r. 119. sz. III.)
[574] Wesselényi Miklós levele Helmeczy Mihályhoz 1814. december 12. (MTA Kézirattár M. Irod. Lev. 4r. 119. sz. III.)
[575] Wesselényi Miklós levele Helmeczy Mihályhoz 1815. július 24. (MTA Kézirattár M. Irod. Lev. 4r. 119. sz. III.)
[576] Wesselényi Miklós levele Helmeczy Mihályhoz 1815. augusztus 20. (MTA Kézirattár M. Irod. Lev. 4r. 119. sz. III.)

Az 1820-as években pedig Kisfaludy Károly köréhez csatlakozott, amelyet többek között Toldy Ferenc, Bajza József és Vörösmarty Mihály neve fémjelzett. Ekkoriban vált Széchenyi hívévé.[577]

De Kazinczy barátságát mindvégig bírta, későbbi munkásságával is a nyelvújítás és a magyar nemzeti nyelv és eszme harcosa maradt. „*Édes barátom, Holnap lesz esztendeje hogy a' mi jó napjaink Törtelen kezdődtek, 's hálátalan volnék a' Gondviselés 's a' mi Törteli vendéglátó barátunk eránt, ha e' napok emlékezetét meg nem újítanánk magunkban. 'S mennyivel nem nevelte ott élt örömeink számát az, hogy én Tégedet ott leltelek! 'S mik voltak a' mi éldelleteink ott ahhoz képest a' mit Pestnek lármáji köztt, 's az új meg új barát által fel fel kapva, élheténk! A' te barátságod nekem nem csak sok és nagy hasznokat, hanem igen sok és igen nagy gyönyört is ada, 's mi öszve vagyunk forrva örökre 's elszakaszthatatlanúl.”*[578]

A jó kapcsolatokat teremtő kiadói tevékenység mellett saját maga is költeményeket szerzett,[579] fordított,[580] és saját műveit is kiadta, amelyekért nyelvújítási kísérleteinek túlzásai miatt sokszor komoly támadások érték, mind a nyelvújítók, mind az ellenzők oldaláról.

A támadások azonban Helmeczyt sem ingattá meg a nyelvújítási harcban, Kölcsey szerint *„a nem rettegő neologismus pártján”* csak négyen voltak: Kazinczy, Szemere, Helmeczy és ő maga: *„Uram Bátyámnak egész leveléből nyilván kijő, hogy az egész Litteraturában a nem rettegő neologismus részén mi négyen, Uram Bátyám, Pali, Helmeczy és én egyedül raaradánk. Azonban szabad legyen kimondanom, hogy egyedül ez a rész mégis legerősb, mert egyedül épült philologiai princípiumokon a többek közül.”*[581]

A támadások kereszttűzébe akkor került Helmeczy, amikor Berzsenyi verseinek második kiadásához annak tudta nélkül hozzátoldotta saját tanulmányát a nyelvújítási

[577] **Plot Hildegard 1943.** 10-16. p.
[578] Kazinczy Ferenc levele Helmeczy Mihályhoz 1816. május 16. (MTA Kézirattár M. Irod. Lev. 4r. 119. sz. III.)
[579] Legismertebb költeményei e korból: *„Nemzetes Czibulka Anna asszonysághoz, a' pesti német színjátszó társaság első, és nagyjelességű énekesnéjéhez, midőn a nagytekintetű magyar közönséget nemzeti nyelvünkön éneklésével örvendeztetné. A' Dunamelletti régi játékszínben, márcz. 25-ikén, MDCCCXII.”*; *Felsőbüki Nagy Klára kisasszony és boldogasszonyfai Igmándy Antal Somogy' főbírája 's egykori Diaetai Követjének menyekzőjök alkalmára 1816. febr. 26.”*
[580] Eckartshausen Károly kedvelt imakönyvét *„Az Isten legtisztább szeretet az én imádságom 's elmélkedésem”* címmel fordította le és adta ki 1813-ban Eggenberger könyvárus, a második javított kiadását pedig 1821-ben Müller János könyvárus költségén.
[581] Kölcsey Ferenc levele Kazinczy Ferencnek 1815. július 5. Közli: **Váczy 1903.** XIII. 9. p.

harcról.[582] Az „Értekezés az úgy nevezett újításokról a nyelvben" című munkájának mindezen támadások ellenére a nyelvújítás történetében nagy jelentősége van, hiszen alapos rendszerezése lett a neológia összes addig hangoztatott érveinek, példákkal illusztrált osztályozása módszereinek, és bizonyítása az újítás folyamatos meglétének.[583]

E művében számba vette az újítás eredményeit és a külföldi példákat, valamint támadta a hazai iskolákat, ahol nyolc évig tanulnak a diákok latinul, közben a *„polgárt és hazafit illető tudományokban csak igen csekély 's felületes útmutatást nyernek"*, pedig *„való nemzeti érzést 's hazafiságot csak nemzeti nyelvű nevelés 's oktatás szülhet."*[584]

Kazinczy tanulmányát is megvédte, és folytatásra bíztatta barátját: *„Most érkezik Berzsenyid, 's azonnal neki állék Értekezésednek. - Leverted a' Hydra' fejét, mint győzedelmes Bajnok; de ne hidd, hogy új fejei ne serkedjenek. Bizonyosan fognak; nem mindennek való tudomány ez. Némelly szem nem láthatja a' világot, mert nyilva van ugyan, de rajta vastag homály ül. - Azt kérded, hogy róla mit ítélek, tudnillik Értekezésedről; 's íme már feleltem. Soha még ügy jobban védve nem volt. (...) Epistoláddal is igen igen meg vagyok elégedve. Szép és magas; csak hogy komolyabb mint Menyasszonynak kell. Olly formán jössz-ki benne, mint Szemerénk a' Vidához írtban; 's te, mintha philos. poetai Predikátziót tartanál. Több könnyűséget kerestem benne. Szólj Szemerével. (...) Élj szerencsésen."*[585]

Két nappal később pedig Döbrenteinek is leírja Helmeczy tanulmányáról ezen véleményét: *„Engem is körűifoga minden baj; én szenvedek, Sophiem szenved, anyja talán halálos ágyában fekszik. Lelkemet egyedül a' dolgozás vidítja-fel, és némelly olvasás. 'S illyen vala mingyárt Helmeczinknek Értekezése a' Nyelvbeli Újítások felől, mellyet önn-magától, de Vályi Nagy Ferencznek küldve, tegnap előtt vettem. Leverte a' Hydra' fejét. De új fejek fognak ismét nőni. Nem mindennek való tudomány az."*[586]

Helmeczy e tanulmánya a nyelvújítás irodalmában mindkét párt oldalán újra-és újra feltűnt a későbbiekben, és az ifjabb nemzedék Toldy Ferenc szerint ebből merítette meggyőződését. E munkának nem tiszte elemezni nyelvújító munkásságát, alkotott

[582] Helmeczy Mihály: Értekezés az úgy nevezett újításokról a nyelvben. Pest, 1916.
[583] **Horváth 1955.** 120. p.; **Horváth 1936.** 23-24. p.
[584] **Plot Hildegard 1943. 21.** p.
[585] Kazinczy Ferenc levele Helmeczy Mihályhoz 1816. október 18. (MTA Kézirattár M. Irod. Lev. 4r. 119. sz. III.)
[586] Kazinczy Ferenc levele Döbrentei Gábornak 1816. október 20. (MTA Kézirattár M. Irod. Lev. 4r. 53. sz. I.)

maradandó és elavult szavakat egyaránt (elem, lény, kényelem, szeszély, ábránd, ünnepélyes, idom, előd, dühöncz, védencz, elméncz, bősz),[587] és élénk vitákat folytatott a nyelvtani helyesség és az írói műgond tárgyában is, ami számunkra elsődleges, hogy nagy kapcsolatrendszere révén társadalmi úton is hatott. Társasági ember volt; Kulcsárnál és Trattnernél állandó vendég és vitapartner, Kisfaludy Károlyt ő irányította Kazinczy felé, Széchenyi is az ő tanácsait követte és a vele való társalkodásból sokat tanult. Wesselényi pedig így szólt, ha pongyola fogalmazást hallott: *„Mit szólna ehhez Helmeczy?”*[588]

A Magyar Tudományos Akadémia Kézirattárában őrzött Helmeczy hagyatékban összesen 151 (146 Helmeczynek címzett, 5 Helmeczy által Kazinczyhez írt) levelet találtam,[589] az ugyanitt őrzött Széchenyi hagyatékban 4 levelet[590], tartalmi feldolgozásukon túl ezek statisztikai feldolgozása is szükséges ahhoz, hogy kimutassuk a szerkesztő társadalmi beágyazottságát, a közéleti-művészeti elit kialakuló érintkezési és kapcsolati hálójában elfoglalt helyét, ha indítandó lapját a társadalmi struktúrák és hálózatok együttese termékeként és összetett társadalmi gyakorlat tárgyaként kívánjuk megrajzolni.

Helmeczy fennmaradt levelezése, mely halála után, az özvegye által az Akadéma részére átadott, önmagában is érdekes és elemzendő. Tulajdonosa felvilágosult, szabdelvű politikai és világnézeti szemléletéről árulkodó könyvhagyatékkal[591] együtt került a Kézirattárba, kiválóan alkalmas pusztán statisztikai adatokkal is alátámasztani a fentebb leírtakat, azaz Kazinczy körének jelentős jelenlétét és barátságát.

---

[587] lásd: **Simai 1909.** 120-124. p.
[588] **Plot Hildegard 1943.** 23. p.
[589] MTA Kézirattár M. Irod. Lev. 4r. 119. sz. III.
[590] Széchenyi István levele Helmeczy Mihálynak 1833. március 28. (MTA Kézirattár Széchenyi István pozsonyi leveleskönyve 1833-1835. K 201/98); Széchenyi István levele Helmeczy Mihálynak 1834. augusztus 26. (MTA Kézirattár Széchenyi István leveleinek másolati könyve 1828-1835. K 210/1/89); Széchenyi István Társalkodó-beli kitörölt cikk helyeinek pótlása 1835 (MTA Kézirattár Széchenyi István leveleinek másolati könyve 1828-1835. K 210/1/132); Ideiglenes szerződés Széchenyi István és Helmeczy Mihály között a Jelenkorra (MTA Kézirattár Széchenyi István vegyes feljegyzései, műveinek kiadásával kapcsolatos iratok 182?-1848. K 291ff. 303-306.)
[591] Jegyzéke azon könyveknek, mellyeket az akad. könyvtár Helmeczy asszonyság ajánlatából általvett. 1853. július 18. (MTA Kézirattár Történel. 2r. 83. sz. II.)

Levél	*darab*
Kazinczy Ferenc Helmeczy Mihályhoz	101
Berzsenyi Dániel Helmeczy Mihályhoz	11
Helmeczy Mihály Kazinczy Ferenchez	5
Krájnik Imre Helmeczy Mihályhoz	4
Széchenyi István Helmeczy Mihályhoz	4
Döbrentei Gábor Helmeczy Mihályhoz	3
Szentmiklóssy Alajos Helmeczy Mihályhoz	3
Szemere Pál Helmeczy Mihályhoz	3
Wesselényi Miklós Helmeczy Mihályhoz	3
Ajtay Sámuel	2
Barkóczky László Helmeczy Mihályhoz	2
Édes Gergely Helmeczy Mihályhoz	2
Horvát József Elek Helmeczy Mihályhoz	2
Kölcsey Ferenc Helmeczy Mihályhoz	2
Virág Benedek Helmeczy Mihályhoz	2
Cserei Miklós Helmeczy Mihályhoz	1
Horvát István Helmeczy Mihályhoz	1
Gömbös Antal Helmeczy Mihályhoz	1
Kis János Helmeczy Mihályhoz	1
Kisfaludy Sándor Helmeczy Mihályhoz	1
Tatay János Helmeczy Mihályhoz	1

Helmeczy levelezésének adatai az MTA Kézirattárában

A Jelenkor és Társalkodó szerkesztői-kiadói megbízatásának közvetlen előzményének tekinthetjük, hogy Helmeczy a Kisfaludy-féle Auróra munkatársa lett, amelyben 1822-től kezdve újra megjelennek művei[592] és fordításai,[593] amelyeket Toldy

[592] Újra megjelenik Czibulka Annához írott verse, átdolgozva „Auróra énekére" (1822); „Harcszózat. 1809" (1823) ; „Philadelphia" (1824); „A vándor idegen" (1828)
[593] Schiller: „Az Ideálok" (1823); „A Patakmelletti Ifjú" (1823); Matthisson: „Dal 'a Távolból" (1823); Tasso: Szofrónia és Olind (1822); Dias irae (1828)

Ferenc később a nyelvújítás terén a legértékesebb munkáinak tartott: *„…első volt, ki éreztette, mit bírand meg a nyelv az idegen remekek átültetésében…”*[594]

Az Auróra, mint irodalmi almanach indítása a kor jelentős irodalmi-kulturális eseménye, Kisfaludy Károly szerkesztette kiadványban a kor jeles írói-költői mind megtalálhatóak, és a kor egyetlen számottevő szépirodalmi orgánumává, és egyúttal az új, nemzeti romantikus irány hirdetőjévé válik. Az indulás után hamarosan megalakul a lap vezérkara Kisfaludy Károly legmeghittebb barátaiból, főként fiatal tehetségekből, például az indulás évében mindössze tizenhét éves Toldy Ferencből, tizennyolc éves Bajza Józsefből, huszonkettő éves Vörösmarty Mihályból. E fiatal irodalmárokból álló kör tagjaként annak „korelnökének” tekinthető az ekkor harminc éves, ekkor már kiadói tapasztalatokkal is rendelkező Helmeczy Mihály.[595]

Noha az irodalomtörténeti és sajtótörténeti szakirodalom nem tulajdonít meghatározó szerepet az Auróra körben az irodalmárként másodvonalbelinek rangsorolt Helmeczynek, de szerepére vonatkozóan érdekes forrás Toldy (Schedel) Ferenc, az Akadémia első vezetőjének 1832-ből származó visszaemlékezése, amit Helmeczy és Kisfaludy első találkozásáról. Toldy szerint ugyanis az útját és hangját kereső Kisfaludyt *„Helmeczy költe-fel álmaiból, ’s ennek köszönhetjük nagy részben azon szerencsés változást, melly Kisfaludy’ írói életében kétség kívül a’ legfontosabb.”*[596] Az irodalmi körben egymással először találkozó művészek beszélgetésbe elegyedtek, és a szó hamar Kisfaludy munkásságára terelődött, és Helmeczy komoly és nem kíméletes kritikát fogalmazott meg: *„Az úr nem bánik a’ nyelvvel úgy mint írónak bánni illik, versei rosszak; drámái tehetséget mutatnak ugyan, de melly studium nélkül soha nem fog azzá kifejleni, a’ mivé kellene.”*[597] Kisfaludynak eleinte nem tetszettek Helmeczy ítéletei, azonban egyre inkább megfogadva tanácsait, átvizsgálta és javította műveit, és *„kezdé becsűlni azt, ki hibáira figyelmezteté, mint kik mindent javallának; érzé hogy ezek elkényezteték, midőn amattól őszinte ítéletet várhat – és győzött végül büszkeségén, ’s felkereste Helmeczyt, ki tulajdonképpen bevezette literatúránkba. Mind ezeket magától tudom elhunyt barátomtól.”*[598]

[594] **Toldy 1853.**
[595] **Szinnyei 1927.** 23. p.
[596] **Toldy 1832.** 30. p.
[597] **Toldy 1832.** 30. p.
[598] **Toldy 1832.** 31. p.

Az Auróra körhöz tartozó Helmetzy a formálódó irodalmi-közéleti elithez, illetve az 1830-as évektől Széchenyihez mind szorosabban fűződő kapcsolatát kiválóan illusztrálják és bizonyítják Széchenyi ide vonatkozó naplóbejegyzései.

1830. január 25-én beszámolt naplójának a Zichy Károly feleségénél, szerelménél, Crescence-nál tartott vacsoráról, ahol a Hitel megjelenésével kapcsolatos, még titkos információkat osztott meg számszerint huszonhárom közeli ismerősével, melyek között Helmeczy neve is felbukkan: *„Eötvösnek is beszámoltam immár titkomról a Hitel dolgában – hogy megelőzzem Cr[escence]-t, az édesanyának is (...) Tasner, Andrássy, Károlyi, Károlyi 2 embere, könyvkötő, cenzor, Sándor, Mednyánszky, Kisfaludy, Helmeczy, Forgó, Balogh, Döbrentei, Vörösmarty, Bajza, Bugát szintén be vannak avatva (...) Liebenberg, Péterfy, a vadászom (...) Cr[escence] is tud róla, ám őt nem számítom – minthogy ő nem árulhat el. (...) 23 ember tud hát a titokról, és még nem tudódott ki!"*[599]

Levéltári kutatásaim szerint ezen túl Helmeczy, Lunkányi, Döbrentei és Dreschner részt vett mind a Hitel, mind a Stadium nyelvi javításában, melyek a Magyar Tudományos Akadémia Kézirattárában megtalálhatóak.[600]

Levelezésében fennmaradt Wesselényi Miklóshoz 1829 decemberében Pesten írott levele, melyben a lovakról értekezve felmerül a mindkettejük által ismert nyelvújító: *„Kedves Barátom, Esterházy Mihály Nov. 29-iki levelét ma vettem. Idomitásban levő lovaid jól vannak. Idomito, – Trainer etc. nem rossz szó . . . idomtalan ellenkezője. – Helmetzy Találmánya."*[601]

1830. április 2-án ismét árulkodó bejegyzést tett naplójában azon elmélkedve, hogy a közvélemény hite szerint működése során kiknek a befolyása alatt állt, és ezen

[599] **Napló IV. 1830.01.25.** Eredeti: 25ten Diner bei C[arl] Z[ichy]. – Ich kam der Erste an. Mein Herz und meine Seele fühlten verkohlt! Mein Inneres zitterte nicht mehr, es war wie kalter Stein. – Leise hoffte, wagte ich zu hoffen. „Sie* endlich wieder zu sehen". Es blieb beim hoffen. Ich kam neben der Mutter zu sitzen. – Sie war gut mit mir. An Öttvös erzählte ich nun auch mein Geheimniss wegen den Hitel, – um Cr[escence] deshalb dann zu preveniren, so auch die Mutter, – das sind – – – – – – – 2 (…) Tasner, Andrássy, Károlyi, 2 seiner Leute, Buchbinder, Censor, Sándor, Mednyanszky, Kisfaludy, Helmetzy, Forgó, Balog, Döbröntei, Vörösmarty, Bajza, Bugát sind auch im Geheimniss – – – – – – – 17 (…) Liebenberg, Péterfy, Mein Jäger – – – – – – – 4 (…) 23 (…) Cr[escence] weiss es auch, die rechne ich aber nicht – denn die kann mich nicht verrathen. 23 Menschen wissen also ob des Geheimnisses, und noch ist es nicht verrathen!

[600] Széchenyi István Hitel 1830. Részben autogr., részletek, töredékek, jegyzetek, ill. Lunkányi, Döbrentei és Helmeczy javításai (MTA Kézirattár Széchenyi hagyaték K 257/1-2. Poss. Sz.M. 846.); Széchenyi István Stadium 1831-1836 Helmeczy és Dreschner javításai (MTA Kézirattár Széchenyi hagyaték K 261/1-4. Poss. Sz.M. 847.)

[601] Széchenyi István levele Wesselényi Miklóshoz 1829. december 5. (Közli: **Bártfai I.** 96. p.)

személyek közötti felsorolásban szerepel Helmeczy is, ráadásul időrendben utoljára, jelenidőben: *„Az emberek azt hiszik, mindig mások befolyása alatt állok. Elsőnek Nagy Pali lovagolt volna meg; aztán Wesselényinek lettem nyerge – később Döbrentei volt reám nagy befolyással – most pedig Helmeczy, Kisfaludy etc. uralkodik rajtam etc. A parasztjaim azt hiszik, én egyáltalán nem is gondolkodom, hanem a jószágigazgató –. A lovászom, Molnár azt képzeli mindjárt, hogy a kocsisom is kormányoz! – etc.”*[602]

A 30-as évek során Széchenyi számos naplóbejegyzésében említi azon legfontosabb munkatársai körét, akik kezdeményezéseinek megvalósításában fontos szerepet játszottak, akik asztaltársaságát alkották,[603] és akiknek a véleményére adott;[604] ezen bejegyzések változó szereplői között az állandó biztos pontok egyike Helmeczy Mihály.

1833-ban pedig, mikor, mivel nem volt megelégedve az akadémiai tagok munkájával a Tudománytárban megjelentetendő dolgozatok kapcsán, és ezért át kívánta dolgoztatni a Magyar Tudós Társaság alapszabályait, megreformálva azt, a legszűkebb és legbizalmasabb emberek részvételével tartott ülésen is ott volt a helye a lapszerkesztőnek: *„Reformációs ülés az Akadémián. Fáy András, Vörösmarty, Schedel, Bajza, Helmeczy, én. Délután rendes heti ülés az Akadémián.”*[605]

A lap indulásakor a cenzúrával is súrlódásba került, és Széchenyi ezzel a témával kapcsolatos naplóbejegyzései is megerősítik szerepét a lap indításában. Széchenyi naplójában már 1832. február 22-én olvasható, hogy a szerkesztő figyelmeztetést, „fejmosást” kapott a cenzúrától.[606]

---

[602] **Napló IV. 1830.04.02.** Eredeti: Die Leute glauben, ich liesse mich von andern immer influenciren. Erstens ritt mich Nagy Pali; sodann sattelte mich Wesselényi – später bekam Döbröntei auf mich einen grossen Einfluss – jetzt ist Helmetzy, Kisfaludy ect, die mich beher[r]schen ect. Meine Bauern glauben, ich denke gar nicht, aber der Director –, Mein Reit Knecht Molnár denkt sogar, mein Kutscher regiere mich! – ect.

[603] **Napló IV. 1835.04.12.** Eredeti: Gehe mit Helmeczy ect. ect. ect. nach Lőrintzy – Esse dort.; **Napló IV. 1835.07.23.** Eredeti: Diner bei mir, der letztere, Valero, Takácsy, Havas, Tasner, Lonyai, Vörösmarty, Fay, Nose, Helmeczy, Nagy liess mir im le[t]zten Augenblick absagen. Er ist ein Narr, macht mir viel Galle.; **Napló IV. 1836.02.11.** Eredeti: Kopfweh. Essen bei uns Schedius, Heinrich, Helmecczy, Pregard, Tasner. Cr[escence] ist unwohl. Wir gehen nicht auf den Ball von Wenkheim; ich pflege sie.; **Napló IV. 1839.01.02.** Eredeti: 2ten Meine Gesundheit bedeutend besser. Wahlbürg[er] Sitzung; – Deák bei Helmetzy. Tini Gr[assalkovich] bei uns.

[604] pl. **Napló IV. 1831.10.17.** Eredeti: Döbrentei – Helmetzy – Tekusch – Huszár erfüllten meine Ohren mit hiobsposten –, Es wurde mir so oft eiskalt um das Herz! – Ausdauer!

[605] **Napló IV. 1833.06.10.** Eredeti: 10ten Reformations Sitzung in der Academie. Fay András, Vörösmarty, Schedel, Bajza, Helmeczy, ich. Nachmittag gewöhnliche Wochen Sitzung in der Academie.

[606] **Napló IV. 1832. 02. 25.** Eredeti: Helmetzy bekam ein Lavatorium

Február 25-én pedig azt jegyzi le naplójában, hogy Komáromi Péter helytartótanácsos cenzori minőségében a liberális szövegrészek nagy részét kihúzza, azzal a megjegyzéssel, hogy ezek már megint Széchenyi elvei.[607]

A magyar rendek fogadtatása is felemás, erről tanúskodik naplójának 1832. február 10-i bejegyzése: *„Ó istenem, még ez is! Zichy Károly: Hét vármegye írt a nádornak, be kellene tiltani a Jelenkort."*[608]

S noha a korábbi sajtótörténeti feldolgozások alapján tudjuk, hogy Széchenyi nem vett részt a lap szerkesztésében, azért maradtak fent források arra vonatkozóan, hogy a számára fontos témák publicitása miatt támogatta a lap elindítását a közvetlen munkatársai közé tartozó Helmeczy támogatásával, és nem riadt vissza attól, hogy belefollyon a szerkesztésbe.

Egy 1834. május 6-án Bécsben kelt, Tasner Antalhoz írt levelében, például beszámol az aznap tartott simmeringi lóversenyről, amely *„a királyi billikom felett forgott, melyet a kegyes fejedelem annak bebizonyítására ajándékozott a bécsi (vagyis inkább simmeringi) verseny-társaságnak, hogy igen kedveli oly hazafiaknak fáradozásit, kiknek munkássága közhasznu czélok elérését tűzte ki magának"*, és amely versenyen a várakozásokkal ellentétben magyar győzelem született, ugyanis *„egy somogyi magyar fiu gróf Festetich Miklós 3 esztendős kancza csikaján (...) jóval megelőzte a többi 7 versenytársait, melyek mind tanult angol jockeyk által pályáztatának"*. A sikeren felbudulva pedig kéri Tasnert, hogy tudósítását Helmeczy szerkessze be a Jelenkorba! *„A kis publicitás csak nem árt mindég! Ülők, beszélgetők theoriákkal bajlódók közt se gróf Festetich, se magyar lovasa bizonyosan nem nyeré el vala a dijat, de a factum győzött, s több mással azt is megmutatá, hogy valamint sok van hazánkban még a bitorlott reputatio terhe alatt, úgy másrészről lappang itt-ott ügyesség, talentum, érdem, hol sokszor legkevesebbé kerestetnék, s melynek kifejlésére nem kell egyéb, mint igazi tentamen s egy kis napvilág. Barátom, ha ilyes valami egy kis rendbe szedve, diszesb alakba öntve, illő módon előterjesztve Helmeczynk által a község elibe tétetnék, nem volna tán kár. Sietve eszközölje ezt. Én mindég azt reméltem, 12-kén a gőzhajóval Pesten megjelenek; de nem bizonyos, mert alig végezhetem addig itt Pozsony és Czenk közti dolgaimat.*

[607] **Napló IV. 1832. 02. 25.** Eredeti: 25ten Freudenleer lebe ich weiter –. [Komáromi streicht den (!) alten Helmetzy eine Menge – und ruft bei jeder liberalen Stelle aus – Adhuc principia Comitis Széchenyi.
[608] **Napló IV. 1832. 02. 10.** Eredeti: O mon Dieu, das auch noch! – C. Z.: Sieben Comitaten haben an Palatin geschrieben, 'es sollte der Jelenkor verboten werden.

Széchenyi. Bécs, május 6-án, későn estve.
Az értetődik, hogy nevemet, mint e hireket közlőét, Helmeczy nem fogja kitenni.''[609]

Jellemző Széchenyi és Helmeczy kapcsolatára, valamint a Jelenkor szerepére, hogy amikor a lap 1838. március 21-i számában bő leírást adott a pest-budai árvízi eseményekről, de Széchenyi nevét nem említette, az sértetten kifakadt: *„Helmeczy. Újságjában sokan említtetnek dicsérőleg – engem nem említenek, – ez is sért. De ez csak a rosszabbik természetem.''*[610]

A fenti idézetek is alátámasztják azt a megállapítást, hogy a Jelenkorral valóban Széchenyi elveinek, politikai programjának támogatása lehetett a cél, és ezt az ellenfelek is tudták.

[609] Széchenyi István levele Tasner Antalhoz 1834. május 6. (Közli: **Majláth I.** 239. sz.)
[610] **Napló IV. 1838.03.21.** Eredeti: Helmeczy. In seiner Zeitung werden viele gelobt – ich bin nicht genannt, – das kränkt mich auch. Es ist aber nur die schlechtere Natur in mir.

6.3. A Jelenkor a nemzeti identitás és a polgári átalakulás szolgálatában az 1830-as években.

6.3.1. Tartalomelemzés

A lapban már az indulás évében a nemzeti nyelv és kultúra, valamint a magyar tudomány (kiemelten a Magyar Tudós Társaság) került előtérbe. Az olvasó társaságokról, új kiadványokról, a nyelv terjedéséről, a nemzeti kultúra és tudomány intézményeiről (pl. magyar nyelvű színház, kaszinó) szóló tudósítások ugyanis alkalmasak a kívánt politikai cél, az egymással szembenálló politikai táborok egyesítésére. Áttanulmányozva a Jelenkor 1832-1838. évi évfolyamait azt tapasztaltam, hogy ezen állítások alátámasztására sok írást leltem, dolgozatomban most érzékeltetni kívánom ezek mennyiségét és a legkifejezőbbeket idézem.

Ahogyan Helmeczy az 1832-es induló évfolyam 1. számában írta: *„Békeség kívül és belől, a' nemzeti erőnek minden oldalu, szabad, de józan kifejtése, egyesítése 's az ezen alapodó nemzeti nagyság és hathatás teszi most minden felvilágosultabb igazgatás maximájit".*[611] *„Illy szép időponthoz olly közel s' nyelvünk országlása és törvényink ujra születése hajnalán, annyi nagy remény elébe menve, mit kivánjunk a' buzgón szeretett hazának ... mint hogy e' bölcs és dicséretes uton ... csüggedhetlen hazafisággal, férjfias mérséklettel, gondos előrelátással haladjon elő minden tagja, 's közintézetink virágoztán, müveltségünk diszletén a' sziv, lélek, ész malasztiban 's minden lehető beldogság áldásiban részesüljön az egész nemzeti test."*[612]

Sok helyet szentelt a lap a helyi olvasó társaságok megalakulásának illetve működésének bemutatására, példaként említhetjük a Zalaegerszegen 1832-ben létrehozottról szóló tudósítást: *„Zala néhány lelkes fiainak azon szent czél tünt nagyratermett lelkök elibe, hogy ... a' szép tudományok istenasszonyának oltárt emeljenek, 's ezáltal az emberiségnek a' legszebb erényre, a mivelődésre t. i. utat nyissanak. ... Jeles ajánlások történtek készpénzben ... könyvekben: sok nevezetes férjfi a' czél alapítására egész könyvtárát ide adakozá...*[613] Hasonlóakról érkezett hír

[611] **Jelenkor 1832.** 1. p.
[612] **Jelenkor 1832.** 2. p.
[613] **Jelenkor 1832.** 314. p.

Eperjesről és Nagykátáról[614], „Ipoly-Ság"-ról, ahol Felső-Túr közbirtokos uraságai alapítottak olvasó társaságot[615], Besztercebányáról[616] és Szarvasról.[617]

Helmeczy meg is indokolta miért támogatja az olvasótársaságokat: *„A magyar olvasó társaságok szaporodása hazánkban (mint a' millyet T. Győr vármegyéről a' Pozsonyi deák újság idei 1ső számában közöl) nagy örömet 's reményt gerjeszt országszerte minden hazafi kebelben, mivel ezeket nem csak müveltség-terjesztésre szolgáló hathatós eszköznek, hanem alapos szerkezet mellett jövendőre olly intézetnek is tekinthetni, hol idő jártával előhaladva mindannyi közhasznu nyilvános könyvtár állíttathatik fel, 's igy magányosakra nézve kisded, de egyesülve nagy pénzáldozattal e' nemben annyi csudát mivelhetünk, a' mennyin most más nyugoti csinos nemzeteknél bámulunk."*[618]

A Jelenkor teret adott az új irodalmi kiadványoknak, és főként a magyar nyelv terjedéséről, a magyarosodásról beszámoló híreknek, például: *„A magyar nyelv előmenetére 1805 óta tett több ízbeli rendelésnek Nógrádban olly sikere lön, hogy az ezelőtt magyarul szinte tertózkodva 's nagyobb részint hibásan beszélett tisztviselők 's ügyvédek most hivatalos munkálódásik minden ágazatit ... csupán magyarul viszik. Az előrendre így elért czél után az vala még köz ohajtás, hogy a' magyar nyelv tudása a' köznép közt is terjesztessék. ... minekutána ez általános helybehagyást nyert: 'Nógrádi Nemzeti Intézet' név alatt állott fel amaz egyesület, mellynek egyes tagjai tíz egymást követő esztendőre 18 ezüst huszast kamatként ajánlottak. ...mert azóta e' szent ügy iránti részvét olly nagy: hogy maholnap Nógrádinak sem fog tartatni ki ... a' magyar nyelv rendszeres divatosítását tettel vagy értékkel előmozdítani vonakodnék."*[619]

Természetesen a lap a cenzúra adta keretek között érdeklődik a magyar nyelv hivatalossá tételének ügyében munkálkodó országgyűlésről is: *„Ez utóbbi üzenetben a' RR a' fönséges Nádornak, a' törvények magyar nyelven alkotása tárgyában tett szerencsés sikerű közbenjártáért, melly tette a' Haza iránti legcsillogóbb érdemei közt fog örök időre fényleni a' nemzet legbuzgóbb háláját fejezik ki."*[620]

[614] **Jelenkor 1834.** 18. p.
[615] **Jelenkor 1834.** 426. p.
[616] **Jelenkor 1836.** 281. p.
[617] **Jelenkor 1836.** 393. p.
[618] **Jelenkor 1832.** 25-26. p.
[619] **Jelenkor 1832.** 65. p.
[620] **Jelenkor 1836.** 85. p.

Az idő előrehaladtával az olvasótársaságok háttérbe szorultak, és egyre jobban elszaporodtak azok az információk, melyek iskolák alapításáról, támogatásáról szólnak, és céljuk a „magyar szó" használatának elterjesztése volt a magyarországi nemzetiségek körében. Ebbe a sorba sorolható a Túróc megyéből érkezett tudósítás, melynek *„… szorgalmas lakosi is hazafi lélekkel felfogák már, hogy a' magyar nyelv tudása … honunkban lakó minden polgárnak elmulhatatlanul szükséges… Egy intézet felállításáról gondoskodtak ők, hol az iskolai tanítók a' magyar nyelvet tanulják."*[621] Ide tartozik z 1836-os évfolyam augusztus 20-ai számában közölt kassai tudósítás, amely szerint König János lelkész saját költségén indított a külvárosban egy iskolát, amelybe azonnal 70 fiú és 84 lány felvétetett, főként tót nemzetiségűek, és a fél év múlva rendezett meghallgatáson *„…valóban örvendeztető vala hallani, melly tisztán s rendesen ejtegették ezen kicsinyek a magyar igéket, mellyeket anyjok szájából soha nem hallottak."*[622] Hasonló híradás érkezett a lőcsei ágostai vallású lánynevelő intézetből is, aminek Rudics József arany sark. vitéz úr 150 pengős kötelezvényt adott *„…olly rendeléssel, hogy annak kamatja, melly két aranyat teszen, évenként azon két növendék leánykának adassék jutalom gyanánt, kik azon évben a' magyar nyelv megtanulásában legtöbb szorgalmat, 's legnagyobb előmenetelt mutattak."*[623]

Egymást követték a hasonló cikkek Balassagyarmattól[624] és Nyíregyházától[625] a pesti Angolkisasszonyok intézetén át[626] a Temes vármegyei Kissodáig, melynek jegyzőjének azon kéréséről számolt be, hogy félig magyarul és félig oláhul írt tankönyveket a megyebeli iskoláknak a vármegye ingyen nyomtassa ki.[627] Rozsnyóról tudósítva leírta a lap, hogy a várostól északra húzódó 9 szlovák nemzetiségű helyiségben az utóbbi két évben elterjedt a magyar nyelv, és ezt az iskolák felügyelőjének, a gömöri esperességi biztosnak köszönheti.[628]

[621] **Jelenkor 1834.** 106. p.
[622] **Jelenkor 1836.** 269. p.
[623] **Jelenkor 1836.** 262. p.
[624] **Jelenkor 1834.** 370-371. p.
[625] **Jelenkor 1836.** 221. p.
[626] pl. **Jelenkor 1834.** 153-154. p.; 502-503. p. és **Jelenkor 1836.** 253. p.
[627] **Jelenkor 1836.** 281. p.
[628] **Jelenkor 1834.** 385. p.

6.3.2. Kulcsszóvizsgálat

Amint az általam az 1832-1838-as évfolyamok belföldi híranyagán elvégzett módszeres, a teljes belpolitikai híranyagra kiterjedő kulcsszóvizsgálat eredményét összegző grafikon *(1. táblázat, 149. oldal)* is jól mutatja, az 1832-es induló évfolyamban egyből a nemzeti nyelv (30 hír)[629] és a tudós társaság ügye (28)[630] került egyértelmű túlsúlyba. Holott a Jelenkor már 1832-ben is figyelemmel kísérte és próbálta „népszerűsíteni" Széchenyi civilizátori programjának, kezdeményezéseit – lásd a Pestet Budával összekötő híddal kapcsolatba hozható híreket (12),[631] a lóversenyekkel[632] és gőzhajózással[633] kapcsolatos tudósításokat. (9-9). Míg olyan a korszak politikusait foglalkoztató témák, mint a nyilvánosság, sajtó-szabadság, a köztehervisel és, az örökváltság, vagy az újoncmegajánlás, stb. egyáltalán nem, vagy alig szerepeltek a lapban.

Az 1833-as évfolyam kulcsszóvizsgálatánál szembeötlő e tendencia folytatása, noha a Tudós Társasággal foglalkozó cikkek száma átmenetileg kissé visszaesett (10), de kiugróan magas értéket mutat a magyar nyelv ügyével foglalkozó tudósítások száma (49), valamint megjelenik új témaként a magyar nyelvű színjátszás ügye (7),[634] és a Nemzeti Múzeumról szóló hírek (4).

1833-ban többszörösére nőtt a kaszinók létrehozásáról és programjairól szóló tudósítások száma is az előző évihez képest (3-ról 14-re),[635] és új témaként megjelent az egészségüggyel, elsősorban kórházak, szegény és árvaházak, és egyéb szociális intézmények alapításáról, működéséről, a számukra felajánlott adományozásokról szóló híranyag (10),[636] valamint a Széchényihez közel álló Állattenyésztési Társaság (5).[637]

A kifejezetten politikai témákat továbbra is kerüli a lap, bár az országgyűlési tudósítások okán felmerül a köztehervisel éssel kapcsolatos híranyag (9), de a cenzúrának köszönhetően később ez is megszűnik.

---

[629] pl. **Jelenkor 1832.** 65-66. p.; 73-74. p.; 89-90. p.; 170-171. p.; 194-195. p.; 233. p.; 298. p.; 497. p.
[630] pl. **Jelenkor 1832.** 33-35. p.; 163. p.; 169-170. p.; 187-188. p.; 201. p.; 289. p.; 331. p.; 449. p; 464. p.
[631] pl. **Jelenkor 1832.** 105-106. p.; 146-148. p.; 241-242. p; 402-403. p.; 409-410. p.; 417-419. p.; 698-699. p.
[632] pl. **Jelenkor 1832.** 298. p.; 330-331. p.; 339. p.; 346-347. p.; 354-355. p.; 363. p.; 593. p.
[633] pl. **Jelenkor 1832.** 193-194. p.; 201-203. p.; 377-379. p.
[634] pl. **Jelenkor 1833.** 179. p.; 210. p.; 265-266. p.; 457. p.; 562-563. p.; 666-667. p.; 809. p.
[635] pl. **Jelenkor 1833.** 66. p.; 171. p.; 338. p.; 345-346. p.; 673-674. p.; 746. p.
[636] pl. **Jelenkor 1833.** 25. p.; 33. p.; 122. p; 458-459. p.; 577. p.; 730. p.
[637] pl. **Jelenkor 1833.** 74. p.; 323-324. p.; 338-339. p.; 393-395. p.; 745. p.

Az 1834-es évfolyam kulcsszóvizsgálatánál megállapítható, hogy értelemszerűen leginkább a formális, sokszor csak a tárgyalások témáját ismertető országgyűlési tudósításokra fókuszált a lap, és ennek köszönhetően visszaesett a nyelv ügyével (13), és a Tudós Társasággal foglalkozó hírek száma (17), de megőrizte a téma a fontosságát a rangsorban, ha hozzáadjuk a magyar nyelvű színjátszással, a magyar színházzal foglalkozó cikkek számát (6).[638] A politikai témák esetében pedig folytatódik a tendencia, hiányuk egyre szembeötlőbb, főként az országgyűlés fényében.

Az 1835-ös évfolyam kulcsszóvizsgálatánál megállapítható, hogy az a tendencia erősödik, miszerint az általánosságban a magyar nyelv ügyéhez sorolható találatok száma alacsony (10), de ugrásszerűen emelkedik a lapban intézményesülő akadémiai híranyag (31) és a színjátszás, a színház ügye (13). A Széchényihez kötődő ügyek kapcsán erősen emelkedő tendenciát mutatnak a kaszinókról szóló beszámolók (14),[639] előző évihez képest négyszeres értéket mutat a hídépítés ügye (8),[640] és a legmagasabb értéket éri el ezévben az Állattenyésztési Társaság híranyaga (10).[641]

Az 1836-os évfolyam kulcsszóvizsgálatának érdekes eredménye a Tudós Társaság híreinek intézményesülése a Jelenkorban (52),[642] és a gőzhajózással (30),[643] lóversenyekkel (20)[644] és kaszinókkal (15) kapcsolatos híranyag további jelentős erősödése, sőt a korábbi eredmények figyelembe vételével ítt már ezen jól behatároltan Széchenyihez köthető témák markáns együttes jelenlétéről beszélhetünk a lapban. A témák intézményesülését mutatja, hogy a lóversennyel kapcsolatos hírek összekapcsolódnak az Állattenyésztési Társaságból Magyar Gazdasági Egyesületté alakult szervezet közgyűléseivel, állatvásáraival és kiállításaival, míg a gőzhajózás az Első Dunagőzhajózási Társaság üléseivel. A magyar nyelv ügyével, elsősorban az olvasótársaságokkal foglalkozó cikkek száma az előző évihez képest emelkedett, de a kezdeti évekhez képest továbbra is csökkenő tendenciát mutat (17).[645]

[638] pl. **Jelenkor 1834.** 25-26. p.; 105-106. p.; 121-122. p.; 529. p.; 594. p.; 789. p.
[639] pl. **Jelenkor 1835.** 65. p.; 249. p.; 527. p.;
[640] pl. **Jelenkor 1835.** 33. p.; 41. p.; 57. p.; 65. p.; 73. p.; 89. p.; 769. p.; 785. p.
[641] pl. **Jelenkor 1835.** 33. p.; 89. p.; 114. p.; 170. p.; 209. p.; 233-234. p.; 347. p.; 380. p.; 387. p.; 593. p.
[642] pl. **Jelenkor 1836.** 13. p.; 21. p.; 25. p.; 41. p.; 49. p.; 61. p.; 73. p.; 78. p.; 81. p.; 97. p.; 101. p.; 157. p.; 177. p.; 189. p.; 197. p.; 205. p.; 213. p.; 217. p.; 225. p.; 237. p.; 241. p.; 253. p.; 269. p.; 281. p.; 336. p.; 341. p.; 345. p.; 369. p.; 401. p.
[643] pl. **Jelenkor 1836.** 25. p.; 45. p.; 53. p.; 81. p.; 97. p.; 177. p.; 213. p.; 325. p.; 413. p.
[644] pl. **Jelenkor 1836.** 85. p.; 101. p.; 105-106. p.; 165-166. p.; 189. p.; 205. p.; 221. p.; 249. p.; 269.p.
[645] pl. **Jelenkor 1836.** 9. p.; 61. p.; 65. p.; 93. p.; 143-145. p.; 221. p.; 281. p.; 321. p.; 389. p.

Egyre inkább szaporodott a magyar színjátszással (14)[646] és a Nemzeti Múzeummal foglalkozó híradások száma (9).[647] Valamint új jelentős témaként megjelent az iskolák és a tanítók képzésének, azaz a közoktatásnak az ügye is, a korábbi évi 2-3 hírhez képest (12).[648]

Az 1837-es évfolyam kulcsszóvizsgálatáná szembeötlő a megkezdett tendenciák folytatása. A rendi fórumok ról szóló formális beszámolók számának újabb emelkedése, de a korábbi értékek el nem érése mellett (26) a magyar nyelv ügyével, elsősorban már a magyarosítással foglalkozó cikkek száma továbbra is csökkenő tendenciát mutat (11).[649] Ezzel párhuzamosan emelkedik, kiemelkedő értéket ér el a magyar színjátszással (25)[650] kapcsolatos cikkek száma. A közoktatás ügye a korábbihoz hasonló hangsúllyal folytatódik (11), de felerősödik, és az egész évfolyamon tendenciózusan végigvonul a magyar egészségüggyel, kiemelten a kórházakkal, szegényházakkal, szociális intézményekkel kapcsolatos adományozásokról szóló beszámolók (29). Erre az évre már elmondható, hogy a korábbi évek színtjére beálltak, mondhatni intézményesültek a Széchenyi István civilizátori tevékenységéhez, kezdeményezésehez csorolt témákról való beszámolók; a gőzhajózás (33), a kaszinók (23), a lóversenyek (12), hídépítés (11) és természetesen a Tudós Társaság (44).

Az 1838-as évfolyam kulcsszóvizsgálatánál elmondható, hogy az előző év tendenciái érvényesülnek, lényegi változás, hogy a gőzhajózással kapcsolatos hírek a tárgyalt időszakban legmagasabb értéket értek el (37).[651] Emellett a hídépítés ügyével foglalkozó tudósítások is beállították az induló évi legmagasabb értéket (12),[652] azonban folytatódott az a tendencia, hogy a magyar nyelvvel és kultúrával kapcsolatos hírcsoporton belül élre tört és soha nem tapasztalt magas számot ért el a magyar nyelvű színjátszással kapcsolatos tudósítások száma (60).[653] Soha nem látott szintre emelkedett a kórházakkal és a szociális intézményekkel (árva-, szegény-, dologház, vakok intézete, kisded-óvó), és a segélyező egyesületekkel kapcsolatos beszámolók száma is (46).[654]

---

[646] pl. **Jelenkor 1836.** 2. p.; 37. p.; 45. p.; 127. p.; 253. p.; 257. p.; 385. p.
[647] pl. **Jelenkor 1836.** 105. p.; 127. p.; 143. p.; 389. p.
[648] pl. **Jelenkor 1836.** 61. p.; 110. p.; 121. p.; 301. p.; 369. p.; 413. p.
[649] pl. **Jelenkor 1837.** 33. p.; 49. p.; 65. p.; 237. p.
[650] pl. **Jelenkor 1837.** 29. p.; 49. p.; 89. p.; 101. p.; 113. p.; 145. p.; 181. p.; 205. p.; 217. p.; 225. p.; 237. p.; 245. p.; 249. p.; 257. p.; 385. p.
[651] pl. **Jelenkor 1838.** 21. p.; 37. p.; 49. p.; 53. p.; 65. p.; 134. p.; 205. p.; 257. p.; 325. p.; 361. p.; 385.p.
[652] pl. **Jelenkor 1838.** 61. p.; 265. p.; 285. p.; 293-295. p.; 297. p.; 301. p.; 305. p.; 313. p.; 325. p.; 353.p.
[653] pl. **Jelenkor 1838.** 1. p.; 77. p.; 81. p; 113. p; 129. p.; 146. p.; 186. p; 201. p; 257. p; 261. p.; 385. p.
[654] pl. **Jelenkor 1838.** 33. p.; 49. p.; 53-54. p.; 61. p.;101. p., 146. p.; 261. p.; 295. p., 362. p.; 397. p.

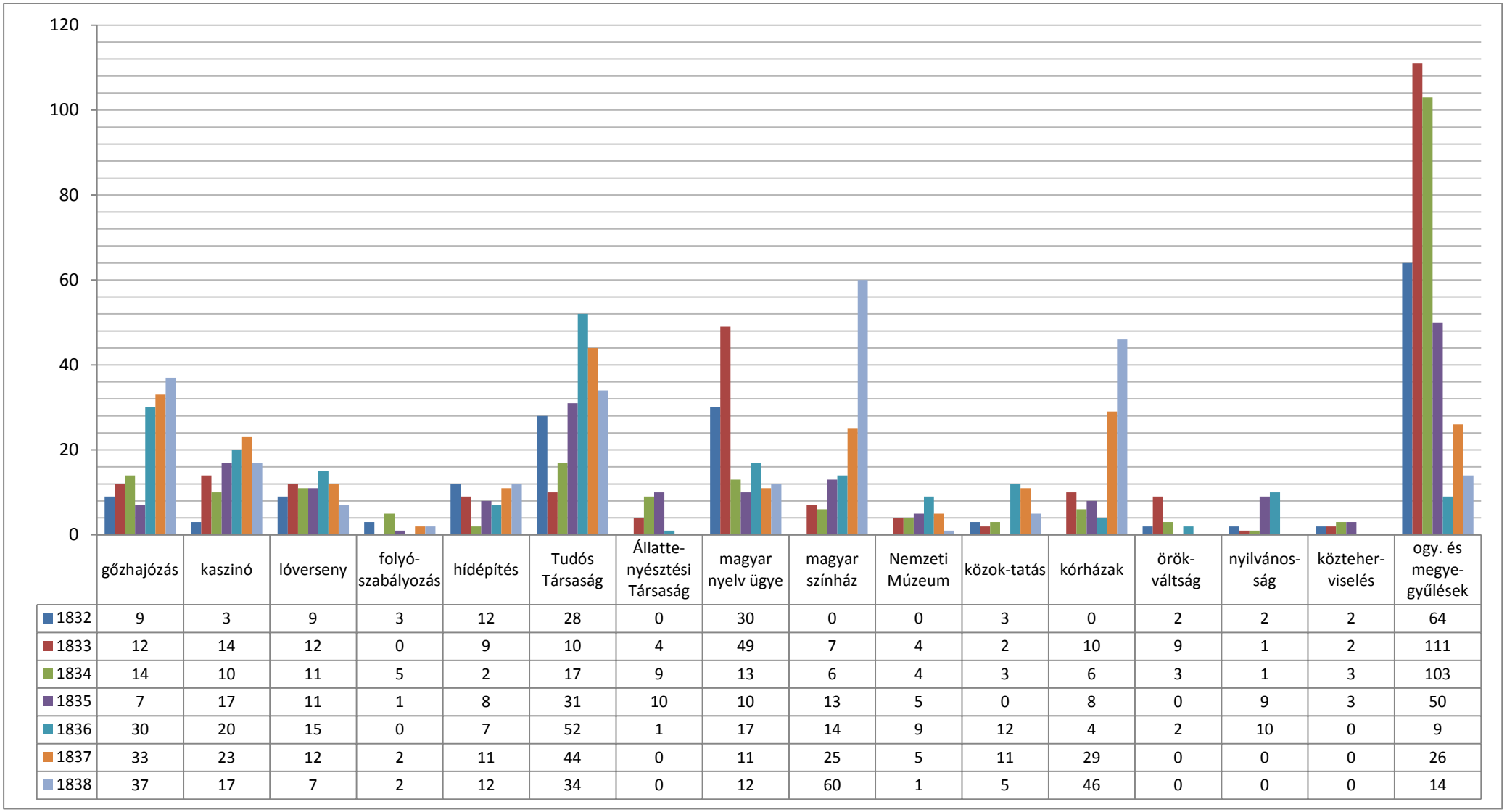

	gőzhajózás	kaszinó	lóverseny	folyó-szabályozás	hídépítés	Tudós Társaság	Állatte-nyésztési Társaság	magyar nyelv ügye	magyar színház	Nemzeti Múzeum	közok-tatás	kórházak	örök-váltság	nyilvános-ság	közteher-viselés	ogy. és megye-gyűlések
1832	9	3	9	3	12	28	0	30	0	0	3	0	2	2	2	64
1833	12	14	12	0	9	10	4	49	7	4	2	10	9	1	2	111
1834	14	10	11	5	2	17	9	13	6	4	3	6	3	1	3	103
1835	7	17	11	1	8	31	10	10	13	5	0	8	0	9	3	50
1836	30	20	15	0	7	52	1	17	14	9	12	4	2	10	0	9
1837	33	23	12	2	11	44	0	11	25	5	11	29	0	0	0	26
1838	37	17	7	2	12	34	0	12	60	1	5	46	0	0	0	14

Kulcsszóvizsgálat 1832-1838 közötti, évfolyamokra lebontott adatai (1. táblázat)

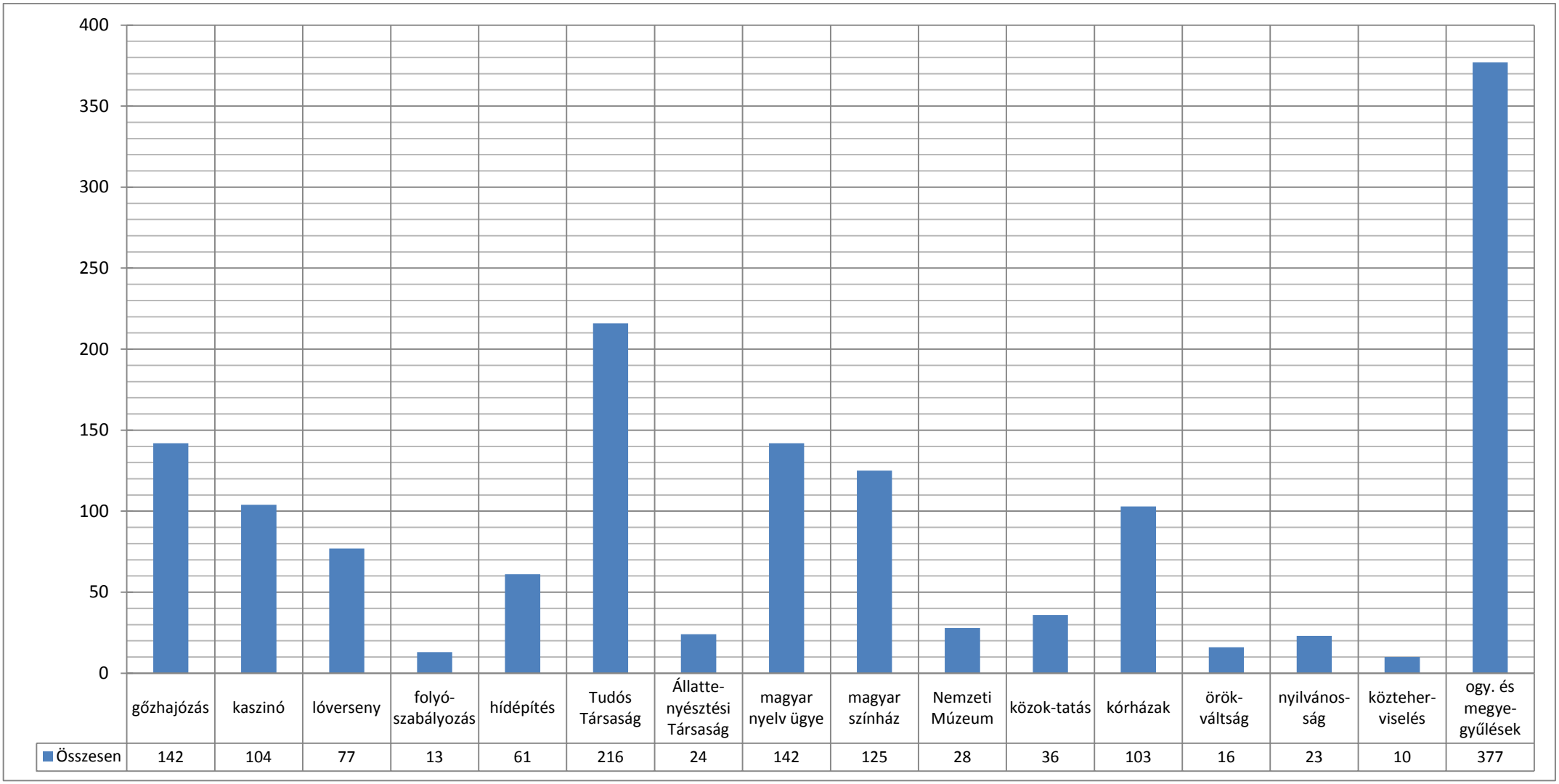

Kulcsszóvizsgálat 1832-1838. évfolyamok összesített adattáblázat (2. táblázat)

Az adatokat elemezve érdekesség a konkrét politikai ügyektől történő egyre erőteljesebb távolmaradás, ami az országgyűlés előrehaladtával egyre szigorodó cenzúra, és Széchenyi ezidőtájt jellemző szerepvállalásaival is magyarázható.

Széchenyi 1834-1836 között írja jelentős publikációit a melléklapba, a Társalkodóba utazásai kapcsán a Duna szabályozásának kérdéséről, ezzel magyarázható talán a folyószabályozással kapcsolatos híranyag visszaesése a hírlap ezen évfolyamaiban.

A példaként kiragadott idézetek és a kulcsszóvizsgálatok mentén elindulva számszerűen, statisztikailag is megvizsgálhatjuk, folytatódott, tendenciává vált-e a Jelenkor évfolyamaiban a nemzeti kultúra és a magyar nyelv ügyének szerepeltetése.

Megvizsgálva az 1832-1838 közötti évfolyamokat, a fentebb mellékelt összesítő diagramokban *(1. és 2. táblázat, 149. oldal)* tüntettem fel a témához kapcsolható publikált cikkek évfolyamonként lebontott, és a tárgyalt időszakra vonatkozó összesített adatait.

Az adatokat más szempontok szerint csoportosítva és elemezve, először is összevetve a nemzeti kultúra és tudomány intézményeivel kapcsolatos tudósítások (magyar nyelv ügye, Tudós Társaság, magyar nyelvű színház/színjátszás és nemzeti Múzeum) adatait szembetűnő, hogy bár a magyar nyelv ügyéhez sorolt cikkek száma az 1832-es évfolyam (30) és 1833-as évfolyam (49) adataihoz képest folyamatosan és tendenciózusan visszaesett évi 10-17 írásra. Eözben pedig jelentősen emelkedett a Tudós Társasággal (1835-ben már 31, 1836-ban 52, 1837-ben 44 cikk), valamint főként 1836 után a magyar nyelvű színházzal és színjátszással kapcsolatos cikkek száma. (1836-ban 14, 1837-ben 25, 1838-ban 60.) *(3. táblázat, 152. oldal)*

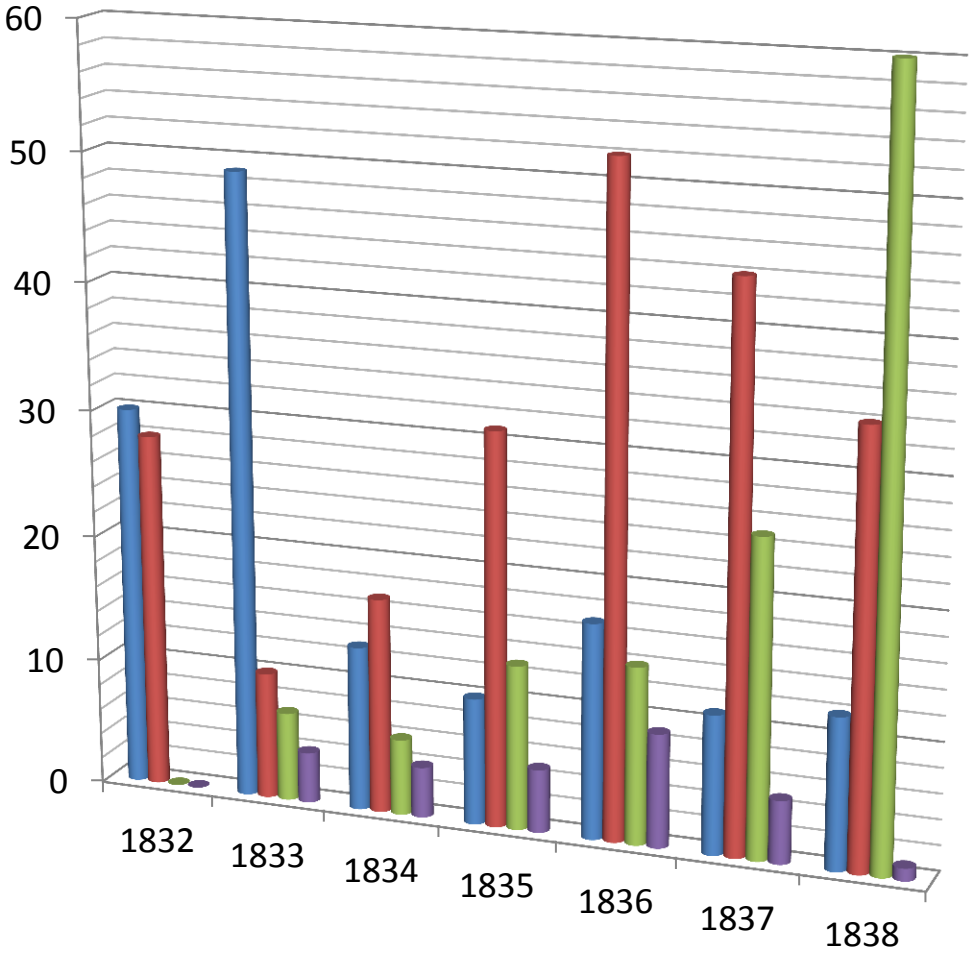

	1832	1833	1834	1835	1836	1837	1838
magyar nyelv	30	49	13	10	17	11	12
Tudós Társaság	28	10	17	31	52	44	34
magyar színház	0	7	6	13	14	25	60
Nemzeti Múzeum	0	4	4	5	9	5	1

A nemzeti kultúra és tudomány intézményeivel kapcsolatos tudósítások összehasonlító adattáblázata (3. táblázat)

Tovább elemezve és vizsgálva az adatokat érdekes összefüggésekre lelhetünk a a nemzeti nyelv, kultúra és tudomány ügyének Jelenkorban megjelenő interpretációja, a témahálóban való elhelyezkedése vonatkozásában. Amint azt a *4. táblázat (153. oldal)* adatai és grafikonja is kiválóan megmutatják, ha a magyar nyelv ügyével kapcsolatos statisztikai adatokat vetjük össze a Tudós Társaság eseményeinek, rendezvényeinek, felhívásainak adataival, akkor jól látható, hogy az 1834-es évtől az adatok egyre nagyobb intervallumban távolodnak egymástól a Tudós Társaság javára. Ez az adatsor alátámasztja a cikkek tartalomelemzésekor is felvetődő hipotézist, mely szerint ekkortól kezdődik a magyar kultúra intézményeinek, ezen belül is az Akadémia kezdeményezéseinek támogatása és népszerűsítése a magyar nyelvhasználat ügyének fontosságát általánosságban sürgető írások helyett.

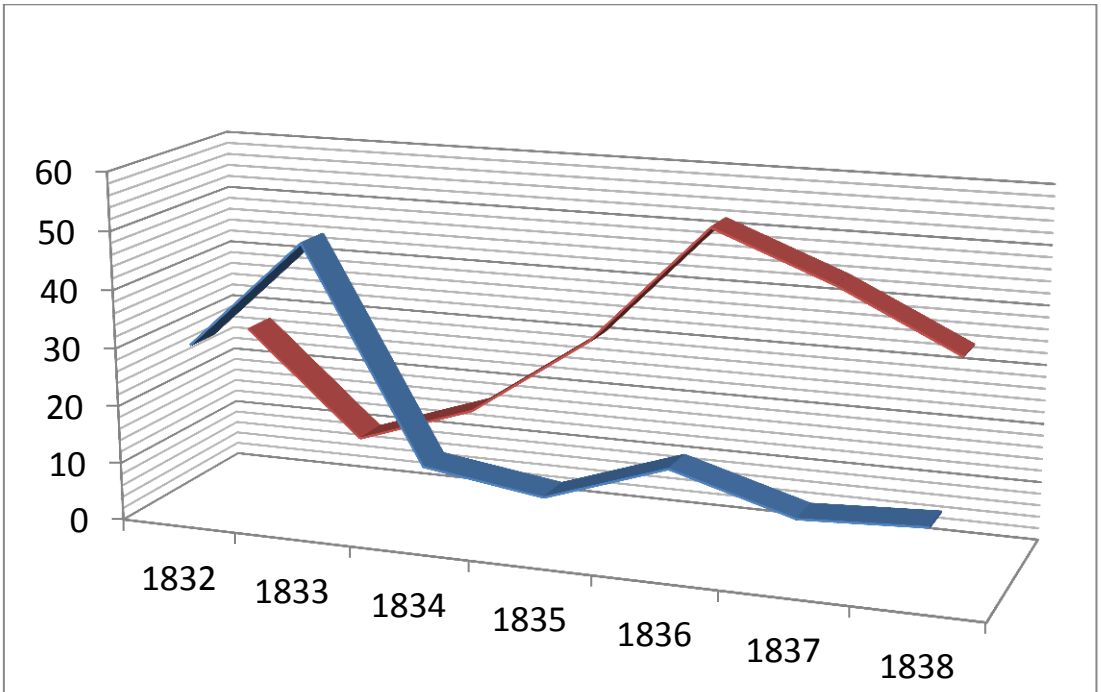

	1832	1833	1834	1835	1836	1837	1838
magyar nyelv	30	49	13	10	17	11	12
Tudós Társaság	28	10	17	31	52	44	34

A magyar nyelv ügyéről és a Magyar Tudós Társaságról szóló belpolitikai híranyag összehasonlító táblázata (4. táblázat)

Folytatva az iménti gondolatsort, további összefüggéseket keresve a nemzeti nyelv, kultúra és tudomány ügyének a Jelenkor témahálójában való elhelyezkedése vonatkozásában, az *5. táblázat* adatai és grafikonja a magyar nyelv ügyével kapcsolatos statisztikai adatokat vetik össze a magyar színjátszás ügyének, azon belül is a magyar nyelvű színházak, színi előadások tudósításaival. A táblázatot viszgálva jól látható, hogy ellentétben a 4. táblázat adataival, itt az 1837-es évtől távolodnak az adatok szignifikáns intervallumban a magyar színjátszás ügyének javára, míg az 1835-1836-os évfolyamokban az adatok még párhuzamos szinten haladnak. Ez az adatsor tovább erősíti azt a hipotézisünket, mely a magyar tudomány és kultúra intézményesült kezdeményezéseinek támogatását tételezi fel. Ehhez a sorhoz kapcsolódott a Tudós Társaság híranyaga mellé a magyar színház ügye is, amely azután 1838-ban még az akadémiai híranyagnál is magasabb értéket ért el.

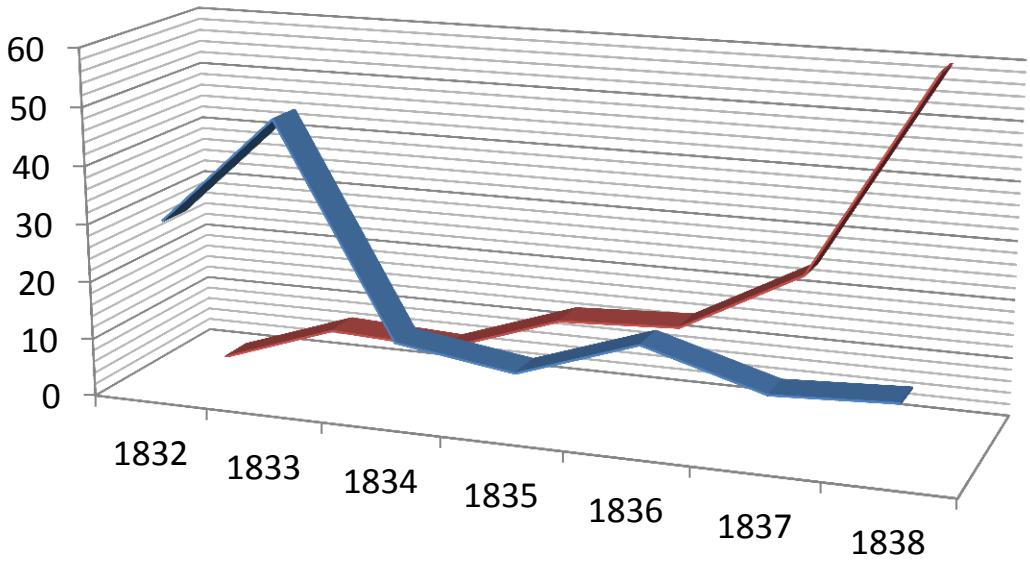

	1832	1833	1834	1835	1836	1837	1838
magyar nyelv	30	49	13	10	17	11	12
Magyar Színház	0	7	6	13	14	25	60

A magyar nyelv ügyéről és a Magyar Színházról szóló belpolitikai híranyag összehasonlító táblázata (5. táblázat)

Megállapítottuk tehát, hogy a Jelenkor 1832-1838. közötti évfolyamainak belföldi híranyagában statisztikailag a nemzeti nyelv, kultúra és tudomány ügyének ügye került egyértelműen túlsúlyba, azonban érdemes megvizsgálnunk, hogy ehhez miként kapcsolódnak a Széchenyi civilizátori programjának kezdeményezéseit népszerűsíteni igyekvő hírek. *(6. táblázat)*

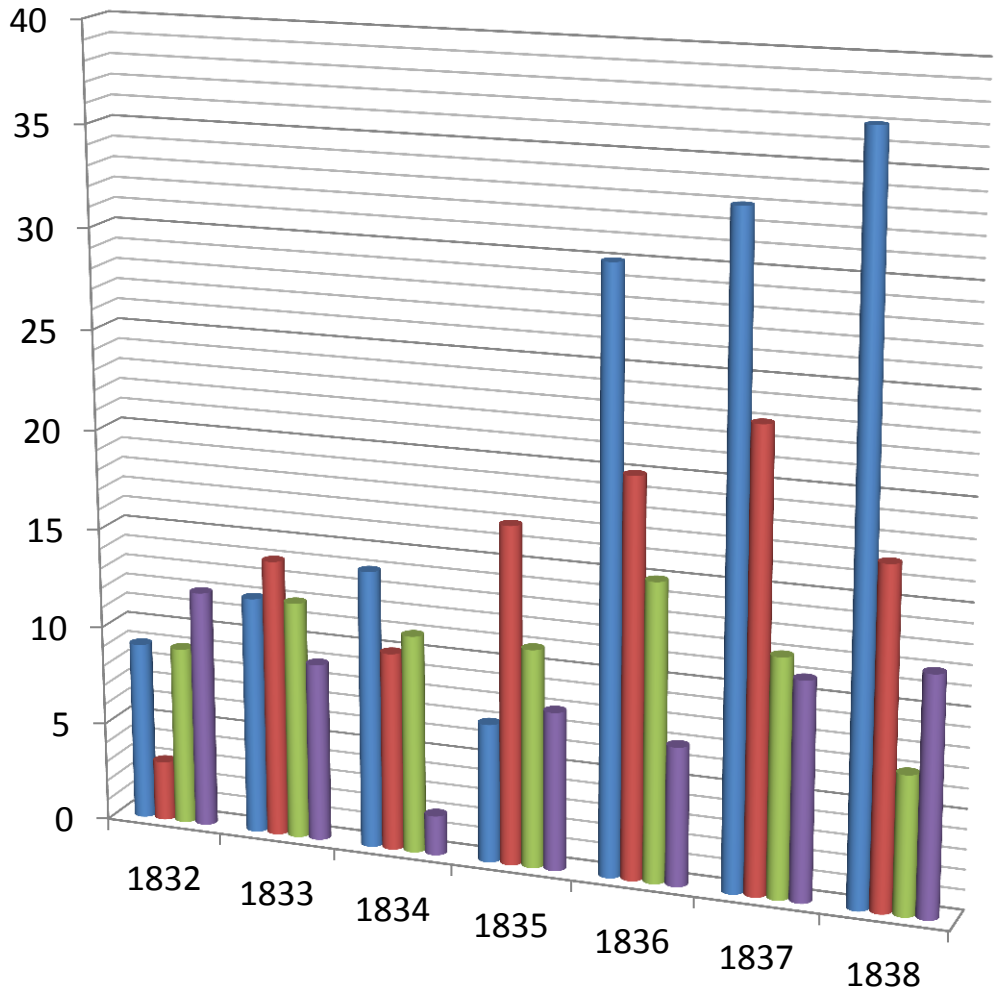

	1832	1833	1834	1835	1836	1837	1838
gőzhajózás	9	12	14	7	30	33	37
kaszinó	3	14	10	17	20	23	17
lóverseny	9	12	11	11	15	12	7
hídépítés	12	9	2	8	7	11	12

Széchenyi István civilizációs kezdeményezéseivel kapcsolatos tudósítások összehasonlító adattáblázata (6. táblázat)

Ezek közül a kulcsszóvizsgálat eredményeként négy téma emelhető ki szignifikánsan: a Pest és Buda közötti állóhíd ügyével kapcsolatba hozható hírek, a lóversenyekkel, a gőzhajózással és a kaszinókkal kapcsolatos tudósítások.

Amint az a *6. táblázatban* adataiból is kiolvasható, az 1835-ös évre már elmondható, hogy a korábbi évek színtjére beálltak és intézményesültek a Széchenyi István civilizátori tevékenységéhez, kezdeményezésehez sorolt témákról való beszámolók.

Mivel a „Széchényi kezdeményezésekkel" kapcsolatos híranyag súlyát és szerepét mélyebben meg kívánom vizsgálni, először a *7. táblázatban* összevetettem a politikai, rendi közélet hagyományos fórumairól szóló országgyűlési és megyegyűlési híranyagot és a polgári társadalmi közélet fórumainak tekinthető kaszinók és lóversenyek tudósításainak összesített adatait.

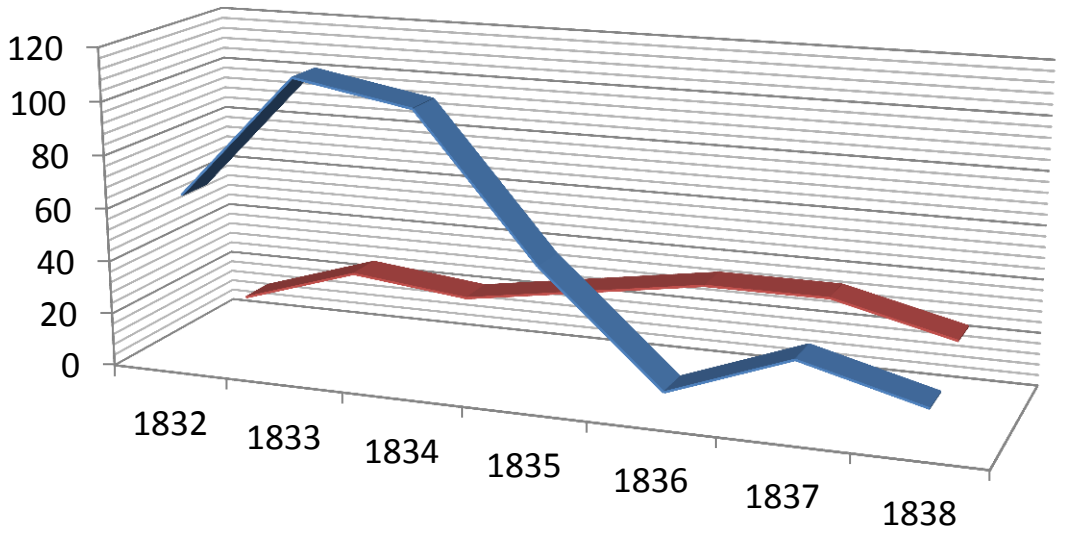

	1832	1833	1834	1835	1836	1837	1838
országgyűlési és megyegyűlési hírek	64	111	103	50	9	26	14
lóverseny és kaszinó	12	26	21	28	35	35	24

A rendi és polgári közéleti fórumok híranyagainak összehasonlító táblázata (7. táblázat)

Jól látható, hogy azokban az években kezd szignifikánsan emelkedni a kaszinókról és lóversenyekről szóló tudósítások száma, amely években az országgyűlés szünetelése miatt a közélet ezen területekre fókuszált.

Hasonlóan ellentétes, emelkedő és intézményesülő adatokat mutat az országgyűlési híranyag, és a Széchenyi kezdeményezések technikai, a polgári közlekedéshez és Pest-Buda fővárossá fejlesztéséhez sorolható civilizációs kezdeményezések, a gőzhajózás és a hídépítés híranyagait összehasonlító *8. táblázat*, azzal a különbséggel, hogy az 1837-es és 1838-as évfolyamokban még szélesebbre nyílt az olló, még markánsabbá vált az ezzel kapcsolatos híranyag jelenléte a Jelenkor hasábjain.

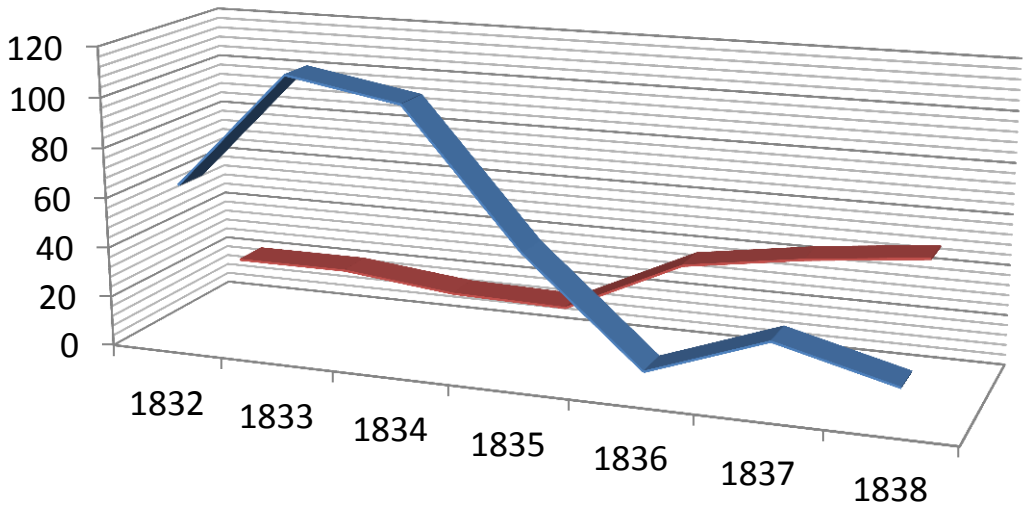

	1832	1833	1834	1835	1836	1837	1838
országgyűlési és megyegyűlési hírek	64	111	103	50	9	26	14
gőzhajózás és hídépítés	21	21	16	15	37	44	49

Az országgyűlési híranyag és a technikai civilizációs kezdeményezések híranyagainak összehasonlító táblázata (8. táblázat)

Egymással összevetve a civilizációs kezdeményezések, intézmények témaköréből létrehozott két altematika (1. kaszinók és lóversenyek; 2. gőzhajózás, hídépítés) híranyagainak adatait *(9. táblázat)* nyilvánvalóvá válik, hogy az 1836-ig intézményesülő és nagyjából együtt fejlődő híranyagok terén 1836 után a technikai civilizációs kezdeményezések kerültek túlsúlyba, hogy 1838-ban már kétszeresét tegyék ki a polgári közélet fórumainak híreivel szemben.

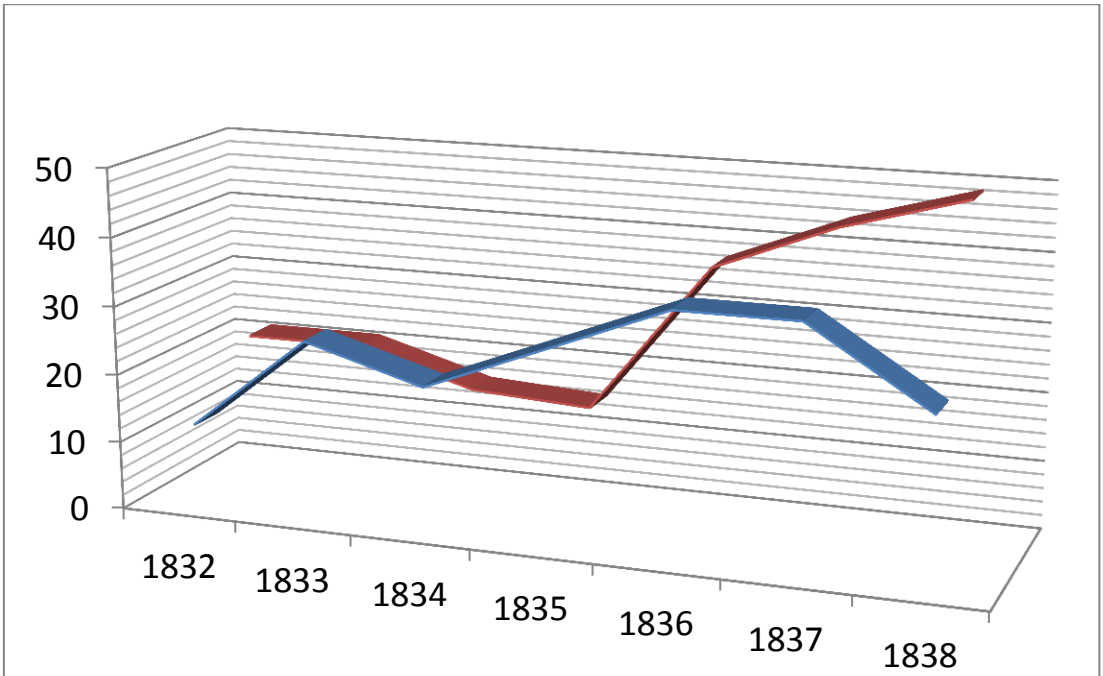

	1832	1833	1834	1835	1836	1837	1838
lóverseny és kaszinó	12	26	21	28	35	35	24
gőzhajózás és hídépítés	21	21	16	15	37	44	49

A közéleti és a technikai civilizációs kezdeményezések híranyagainak összehasonlító táblázata (9. táblázat)

Összesítve a kulcsszóvizsgálat részletes statisztikai adataiból levont következtetéseket, a *9. és 10. táblázat* grafikonjainak segítségével megállapítható, és megválaszolható az a kérdés, hogy miként helyezhetőek el a Jelenkor belpolitikai híranyagának témahálójában a nemzeti nyelv és kultúra ügyével kapcsolatos hírek.

Egyértelműen kiolvasható a statisztikai adatokból, hogy kiemelt témakörnek tekinthető a témahálóban ez a híranyagcsoport, minden évfolyamban párhuzamosan emelkedve, de markánsan megelőzve a civilizációs intézmények témáit.

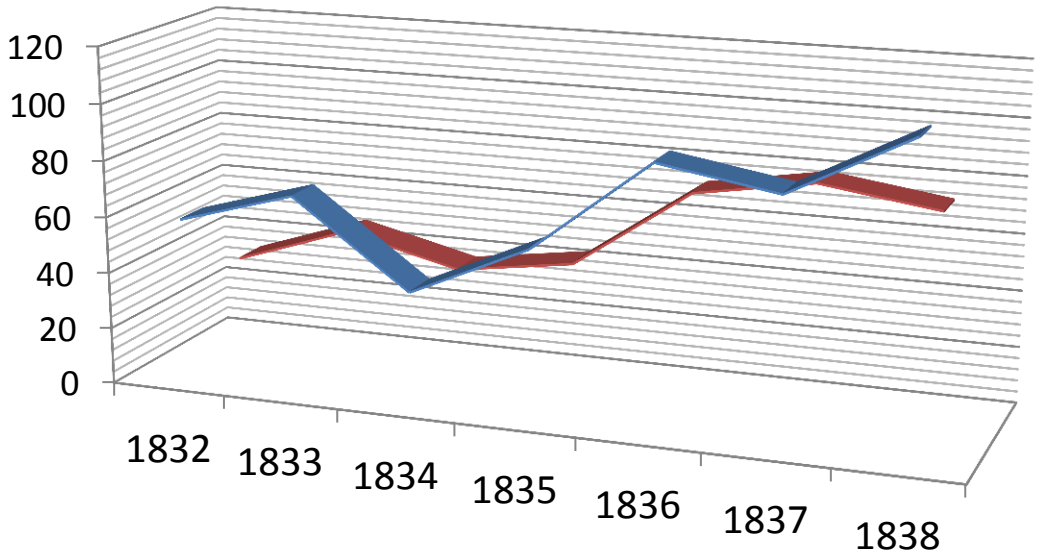

	1832	1833	1834	1835	1836	1837	1838
magyar kultúra intézményei	58	70	40	59	92	85	107
civilizációs intézmények	33	47	37	43	72	79	73

Széchenyi István civilizációs kezdeményezéseivel és a magyar kultúra intézményeivel kapcsolatos tudósítások összehasonlító adattáblázata (10. táblázat)

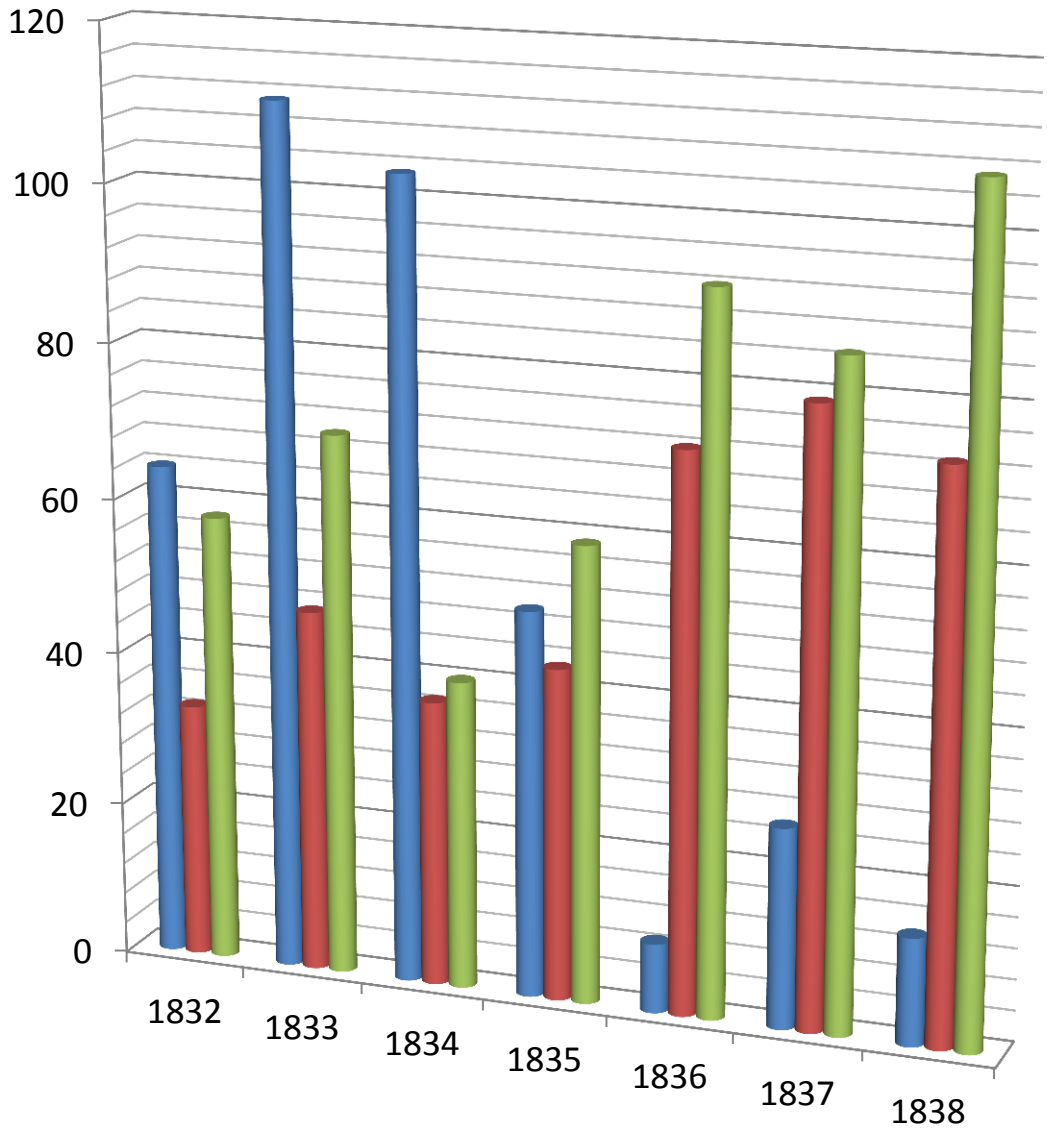

	1832	1833	1834	1835	1836	1837	1838
országgyűlési és megyegyűlési hírek	64	111	103	50	9	26	14
civilizációs intézmények	33	47	37	43	72	79	73
magyar kultúra intézményei	58	70	40	59	92	85	107

Széchenyi István civilizációs kezdeményezéseivel, a magyar kultúra intézményeivel kapcsolatos tudósítások és az országgyűlési híranyag összehasonlító adattáblázata (11. táblázat)

Mindezen megállapítások alátámasztására érdemes megvizsgálni a *12. táblázatban* készített elemzést, mely évfolyamonkénti lebontásban mutatja az évben első három helyezett leggyakoribb téma statisztikai adatait, pirossal jelölve az adott évben legmagasabb értéket elérő témát.

Jól látható ebben a statisztikai szűrésben is, hogy míg a folyószabályozással és a lóversenyekkel kapcsolatos hírek egyszer sem, a Pest és Buda közötti állóhíd ügyében született cikkek mindössze egy esetben (1832-ben) kerültek az adott évben három legnépszerűbb téma közé, addig a kaszinóval kapcsolatban született cikkek száma háromszor, a gőzhajózással kapcsolatosak pedig ötször, de ezek sem érték el egyik évben sem a nemzeti nyelv és kultúra ügyét támogató publikációk számát. Az adott év legnépszerűbb témája pedig egyértelműen minden évfolyamban a nemzeti kultúra és identitás intézményeihez sorolható téma lett, kétszer a magyar nyelv ügye, háromszor a Tudós Társaság, egyszer pedig a nemzeti nyelvű színjátszás ügye.

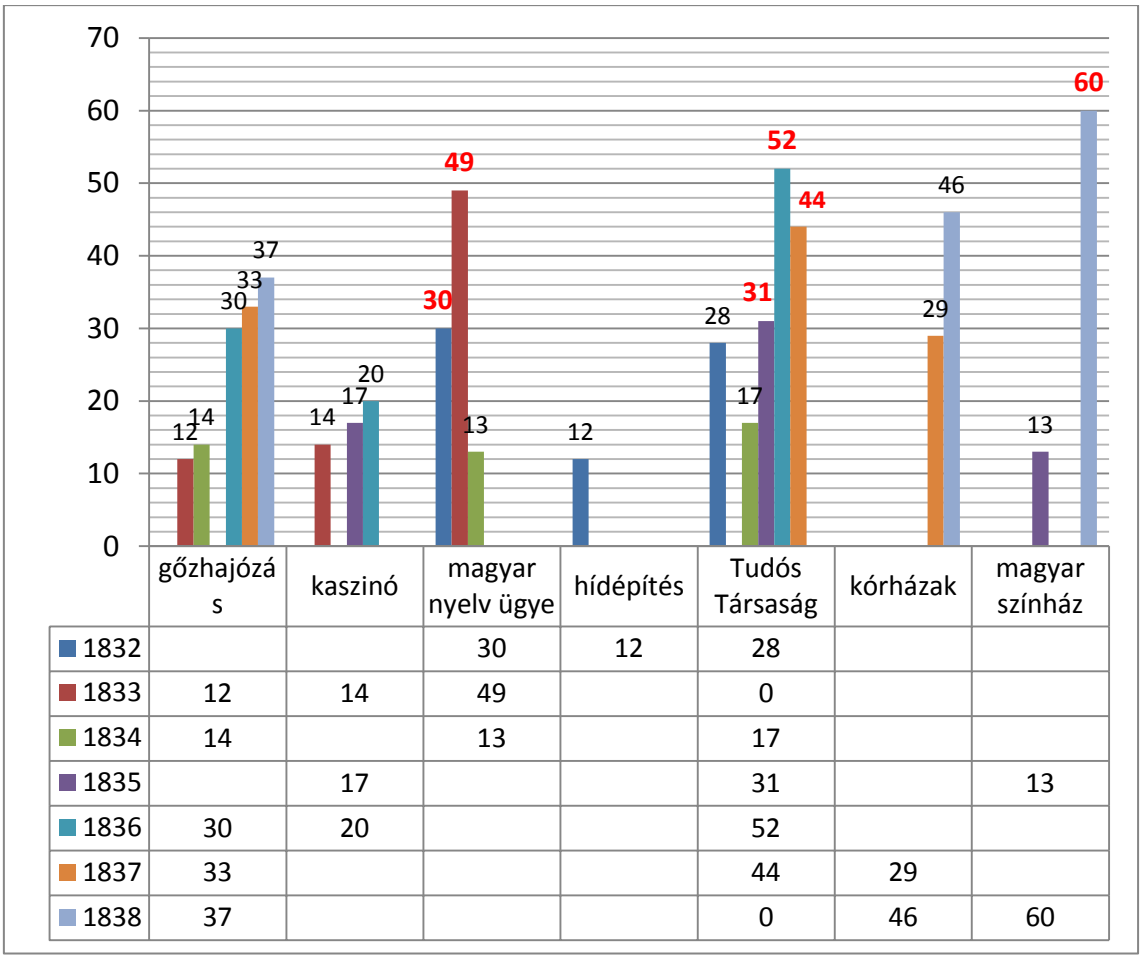

	gőzhajózás	kaszinó	magyar nyelv ügye	hídépítés	Tudós Társaság	kórházak	magyar színház
1832			30	12	28		
1833	12	14	49		0		
1834	14		13		17		
1835		17			31		13
1836	30	20			52		
1837	33				44	29	
1838	37				0	46	60

Adott évfolyamban a három legnépszerűbb téma statisztikai adatai (12. táblázat)

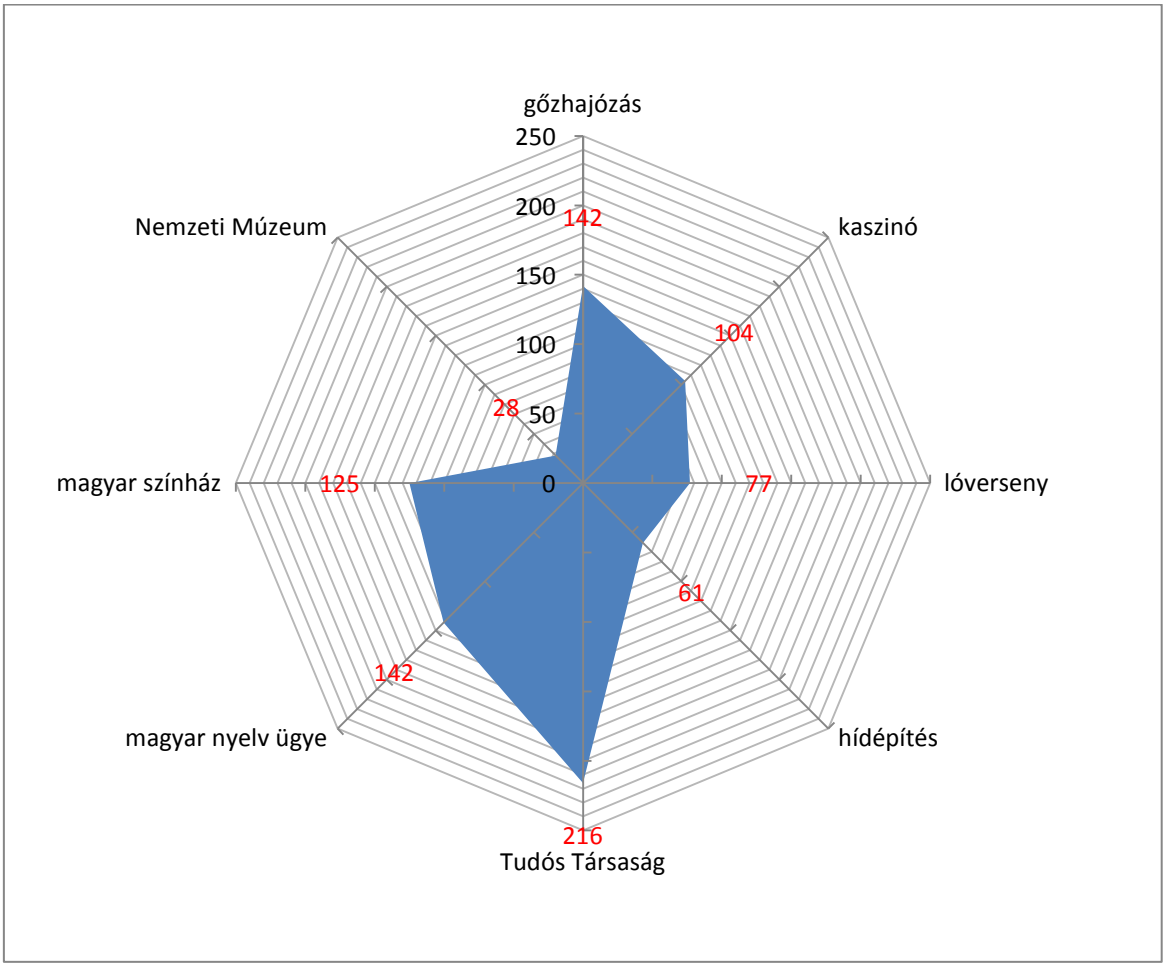

A Jelenkor 1832-1838. évfolyamai kiválasztott belpolitikai témáinak súlyozását bemutató radar grafikonja (13. táblázat)

A kulcsszóvizsgálat eredményét összegezve, a Jelenkor témahálóját vizuálisan is megjelenítő radar grafikonon *(13. táblázat)* látható súlypontokat figyelembe véve megállapíthatjuk tehát, hogy a Jelenkor szerkesztésekor teljesült Széchenyi ideája, miszerint a magyar nyelv és kultúra ügye lehet az a téma, az a közös nevező, az a nemzeti minimum, amiben haladók és maradiak is egyetértenek.

A kulcsszóvizsgálat eredményét erősíti meg az 1832-1838-as évfolyamok belföldi híranyagán elvégzett módszeres, a teljes belpolitikai híranyagra kiterjedő kulcsnév-vizsgálat eredménye is *(14. táblázat.)*. Széchenyi István neve természetesen kiemelkedő számmal szerepel a statisztikában (136), és a hozzá közel álló, vele baráti, üzleti, közéleti kapcsolatban lévő közéleti szereplők jelenléte is szignifikánsa hírekben. Eközben az alábbi, a korabeli közéletben,a liberális ellenzék tagjaként fontos szerepet betöltő személyekkel kapcsolatban nem találtam tudósítást: Dessewffy Antal, Vukovics Sebő, Sommssich Miklós, Ifj. Balogh János, Deák Ferenc, Lónyay Gábor, Balásházy János, Szirmay Antal, Rhédey Dénes, Kossuth Lajos, Szemere Bertalan, Irinyi József, Horváth Mihály, Pulszky Ferenc, Hunfalvy Pál.

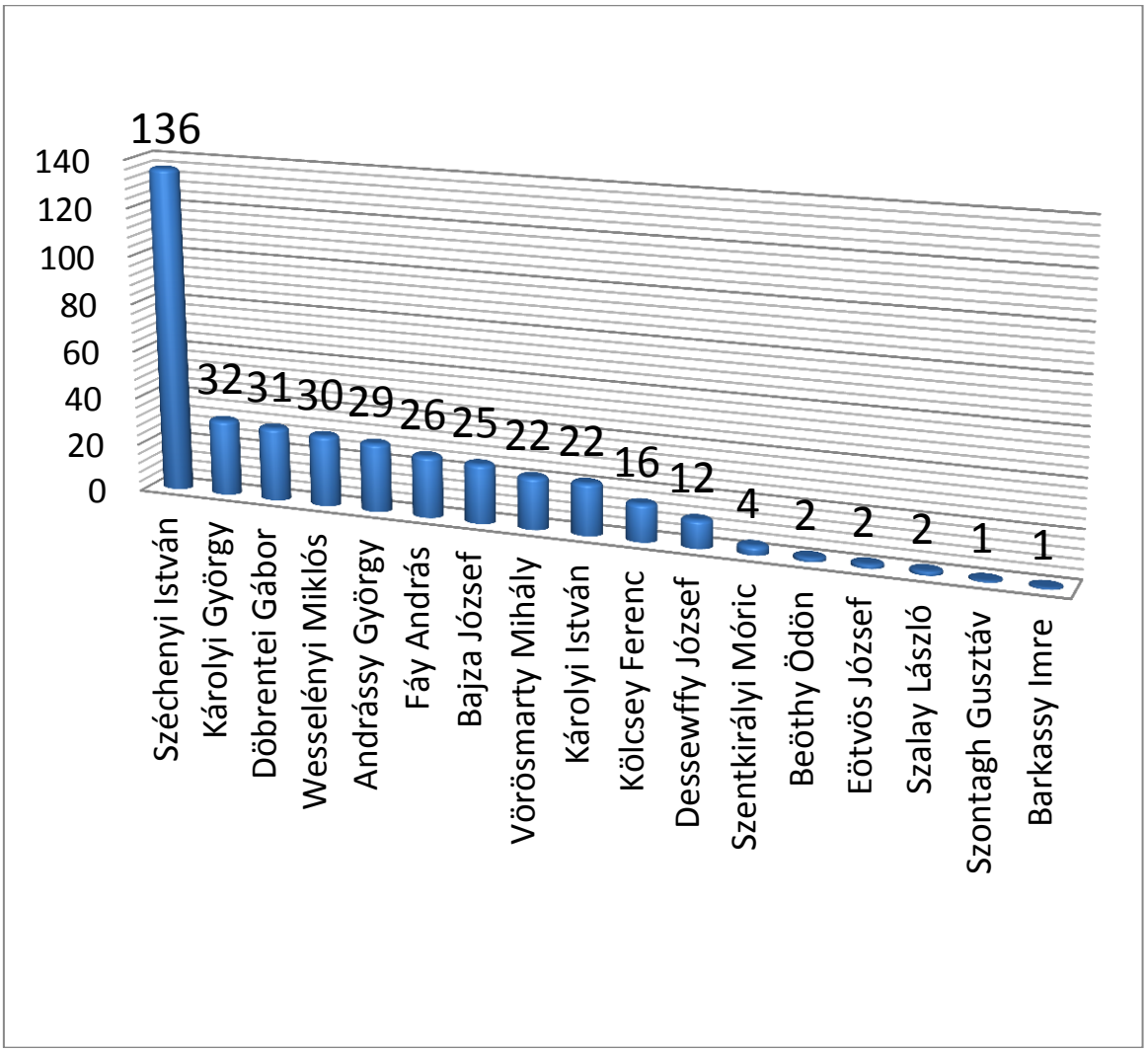

Kulcsnév vizsgálat 1832-1838 közötti évfolyamok összesített adatai (14. táblázat)

6.3.3. Nemzetközi híranyag statisztikai vizsgálata

A Jelenkor esetében érdemes kitekintenünk a külföldi hírekre, ugyanis a felvilágosodás korának magyar sajtójának hagyományai, miszerint a külföldi hírek az aktuális háborús eseményekkel, pl. a francia forradalommal, az amerikai függetlenségi háborúval, valamint a földrajzi- és egyéb természettudományos felfedezésekkel foglalkoztak, tapasztalataim szerint változáson estek át. A Jelenkor az osztrák lapokat (pl. *Oesterreichischer Beobachter) és* a német *Augsburger Allgemeine Zeitung*ot szemlézte német és angol vonatkozásban, néhány francia újságot, és a „moszkvai Journal"-t.[655]

A *Külpolitikai hírek statisztikái* című diagram *(15. táblázat, 165. oldal)* mutatja a vizsgálat számszerűsíthető eredményét, miszerint Széchenyi, és az ő nézeteit támogató lap vigyázó szemét immár Londonra vetette, a lapokból nem hiányozhatnak az Angliából érkező hírösszefoglalók, nem beszélve arról, hogy ezek terjedelme bőségesebb a többieknél. A második helyen álló Franciaország csak megerősíti azt a véleményt, ami a tudósításokba beleolvasva immáron nyilvánvalóvá válik, hogy a Jelenkor külföldi hírei a polgári átalakulásban, ipari fejlődésben és közgazdasági fejlődésben élen járó Nyugat-Európát, annak politikai és gazdasági kultúráját kívánta a magyar olvasóközönség elé tárni. Lehetőséget nyújtott arra, hogy közvetve a lap bizonyos politikai, szociológiai és kulturális tanulságokkal szolgáljon a hazai olvasóknak.[656] Részletesen beszámolt az angol parlament vitáiról, vagy éppen a francia politikai küzdelmekről, pl. a szélsőbaloldali Cabet elfogatásáról, majd lapja (*Le Populaire*) elleni akciókról, elhatárolódva Saint-Simon „ábrándos felekezetéről". A korabeli olvasó végeredményben azon is elgondolkozhatott, hogy ha külföldön vannak politikai eszmék, haladók és konzervatívok, akik egymással keményen küzdenek, és a pártok és eszmék folyvást forronganak, és hírlapokat törekszenek maguknak szervezni, akkor a hasonló hazai jelenségek miért nem érvényesülhetnek a magyar politika és kultúra terén.[657]

A Jelenkor külföldi híranyagainak statisztikai adatai (pl. a spanyol, portugál, török hírek nagy száma) által felvetett kérdések megválaszolása további kutatást, a belföldi híranyaghoz hasonló tartalomelemzést és kulcsszóvizsgálatot igényelnek.

---

[655] **Kókay 1979.** 377. p.
[656] pl. beszámolt a német történészek freiburgi üléséről, amin Rotteck fejtette ki, hogy a német nép egységre és szabadságra törekszik, és a szabadságot kell előbb kivívnia! **Jelenkor 1832.** 28. p.
[657] **Kókay 1979.** 377. p.

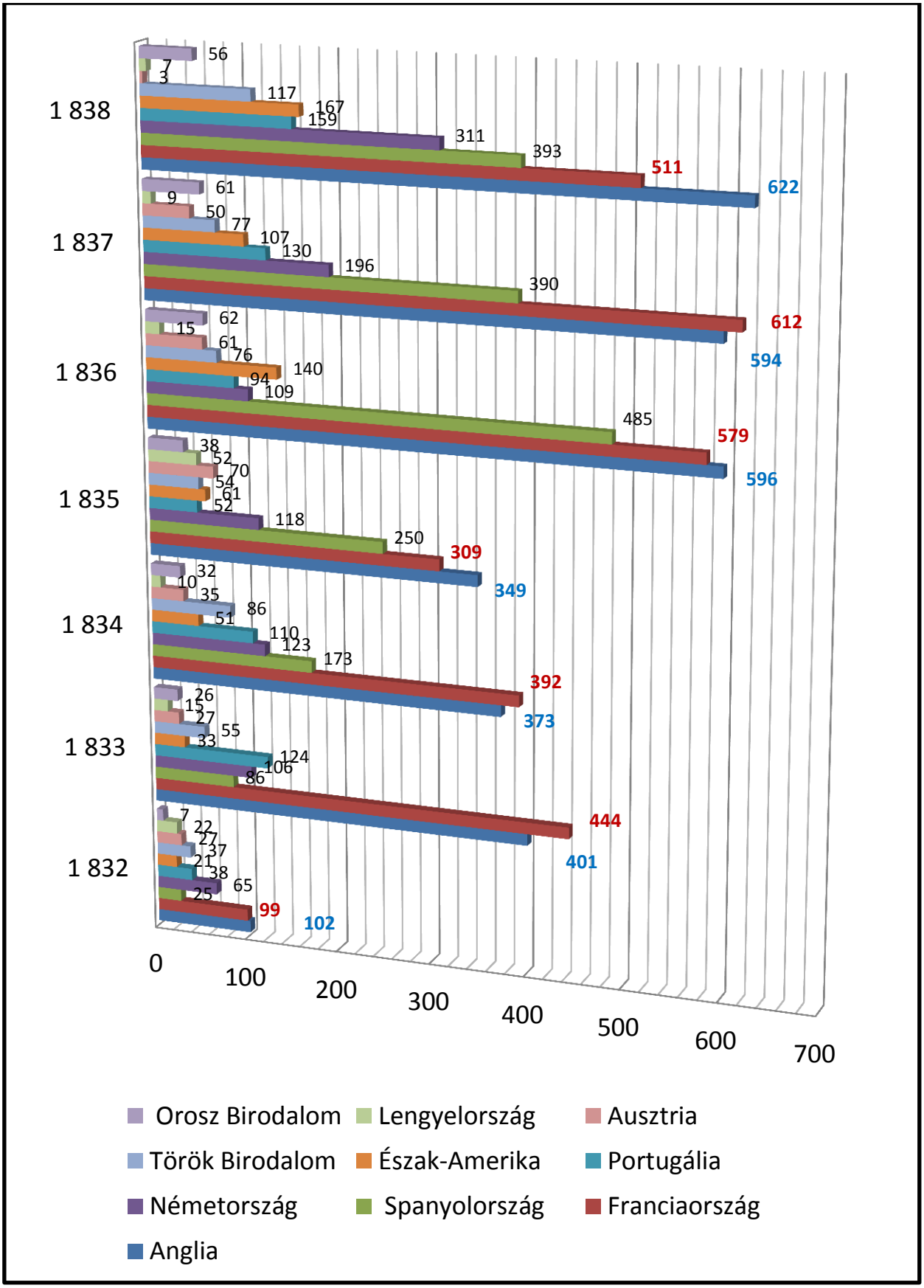

Külpolitikai hírek statisztikai adatai (15. táblázat)

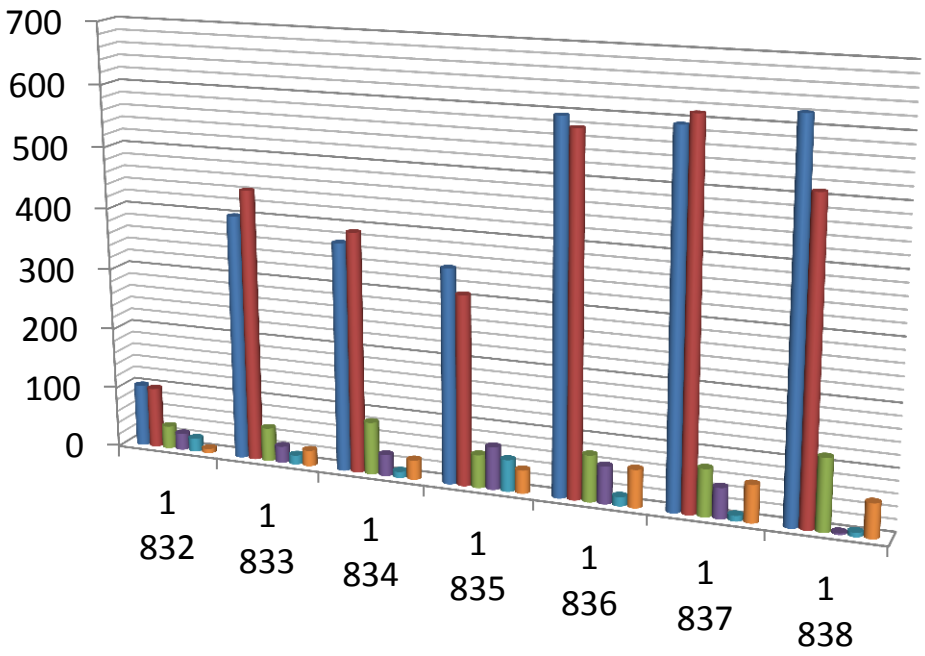

	1 832	1 833	1 834	1 835	1 836	1 837	1 838
Anglia	102	401	373	349	596	594	622
Franciaország	99	444	392	309	579	612	511
Török Birodalom	37	55	86	54	76	77	117
Ausztria	27	27	35	70	61	50	3
Lengyelország	22	15	10	52	15	9	7
Orosz Birodalom	7	26	32	38	62	61	56

Nemzetközi híranyag évfolyamokra lebontott válogatott statisztikai adatai (16. táblázat)

Érdekes a statisztikailag kiemelkedő angliai és franciaországi hírek anyagát összevetni a korabeli magyarországgal szomszédos országokból származó híranyaggal *(16. táblázat)*, így még szembeötlőbb az a folyamat, hogy a lap a belpolitikai hírek mellett egyértelműen a politikai, társadalmi és gazdasági kultúrája tekintetében Széchenyi által példaképnek tekintett polgári parlamentáris rendszerek felé tekintett.

6.4. A Jelenkor politikai szerepének és jelentőségének értékelése

Sajtótörténeti szakirodalmunk a hetvenes években megjelent irodalomtörténeti feldolgozások alapján sommásan jellemezte a Jelenkort, mint egy olyan lapot, amely nem tudott új típusú politikai lappá válni, olyanná, amely képes lett volna politikai funkciót kifejteni véleményformáló publicisztikai műfajok kidolgozásával, ugyanakkor a liberalizmus eszméinek terjesztésével hatni tudott a közvéleményre, és általában Széchenyi vállalkozásiat, és ezen keresztül politikai törekvéseit támogatta.[658]

Ezen megállapítások nagy részével, a belföldi híranyag tartalmi és statisztikai elemzése után egyetérthetünk, azonban érdemes kissé árnyalni a kialakult képet. Amint azt a 30-as évek sajtópolitikájáról leírt fejezetre támaszkodva megállapíthatjuk, az udvari sajtópolitika és a sajtócenzúra irányításában a harmincas évek végén beállt gyökeres változások előszele ekkor még nem volt érezhető, és nem elsősorban Helmeczy szándékain, vagy képességein múlt, hogy a Jelenkor nem válhatott valódi, modern politikai lappá.

Egyrészt a lap technikai kivitele újdonságott jelentett a magyar sajtó történetében, az új, angol típusú, nagy újságformátum és a három hasábos tördelés bevezetése, amit Helmeczy Széchenyi javaslatára 1836 elején vezetett be, komoly hatással volt a többi lap fejlődésére is. A lap valóban csupán rövid hírekben, leginkább címszavakban, a tárgyalandó témák megjelölésével tudósított az országgyűlésről, vagy a megyegyűlésekről. A hírek többségében sokszor pedáns részletességgel számolnak be azonban kinevezésekről, halálesetekről, hivatali és egyházi beiktatásokról, természeti csapásokról, tűzvészekről, valamint helyi levelek leközlésében helyi közéleti ügyekről, kezdeményezésekről, a piaci árakról és egyéb gazdasági értesülésekről is, és abszolút kisebbségben csupán az általam statisztikailag feldolgozott témákban (magyar nyelvű kultúra, tudomány ügye, Széchenyi kezdeményezései).

Azonban ismerve a modern tömegmédia híreinek, híradóinak közéletet tematizáló hatását, véleményem szerint az effajta hírszolgáltatás egyrészt fontos információkat adott a helyi, rendi megyei politika hatóköréből kiszabadulni kívánó, formálódó országos közvéleménynek és az országos színtérre kilépni kívánó politikusoknak. Másrészt rendkívül fontos volt a helyi ügyek, helyi kezdeményezések

[658] **Kókay 1979.** 377. p.

bemutatása, akár az olvasótársaságok, akár az iskolák, akár a magyarosítás, akár a kaszinók, stb. ügyében, hiszen lehetőséget adott arra, hogy az országos ügyekhez, példákhoz helyi ügyek és példák kapcsolódjanak, országos bázisokat helyi bázisok erősítsenek, és példát adjanak. Harmadrészt egyúttal országos nyilvánosságot tudott biztosítani azon – elsősorban Széchenyihez köthető - példamutató törekvéseknek, vállalkozásoknak, amelyek a polgári átalakulás csíráit hordozták.

Tudományos és művészeti melléklapja, a Társalkodó szórakoztató, ismeretterjesztő, gazdasági cikkei, versei és színikritikái, és burkoltan politikai kérdésekkel foglalkozó tanulmányai, pl. Széchenyi cikksorozata a gőzhajózásról és a színházról sem önmagukban érdekesek, hanem ehhez a híranyaghoz kapcsolódva alkotnak komplex egységet.

Meg kell említenünk azt is, bár ennek kapcsán kevés bizonyítékkal rendelkezünk, hogy a lap melynek ára 4 ezüst forint volt a Társalkodóval együtt, korábban ismeretlen számú hírekre éhes előfizetőt vonzott (1835-ben több mint 3000, 1837-ben már több mint 4000). Ami egyrészt jóval magasabb a korábbi vagy a kortárs lapokénál, tehát mutatja sikerét, szükségességét, másrészt talán először a magyar sajtó történetében (talán Kulcsár Hazai és Külföldi Tudósításait leszámítva) sikeres sajtóvállalkozásként működött 1848-as megszűnéséig.

Összességében az általam feltárt híranyag tartalmi vizsgálata, a hírek témahálóban való elhelyezése és tematizációjának statisztikai vizsgálata alapján megállapítható, hogy a Jelenkor sokat tett a külföldi polgári, parlamentáris rendszerek politikai és közéleti kultúrájára, mint modellre tekintő, nemzetközi kitekintéssel renelkező, ugyanakkor a nemzeti kultúrát támogató és nemzeti identitással felvértezett közvélemény megteremtéséért, valamint az 1830-as évek közbeszédjének tematizásáért. Ezen tematizált, és a korában legmodernebbnek számító tömegkommunikációs eszköz, a nyomtatott politikai hírlap befogadására alkalmassá tett közvélemény kialakulása pedig az egységes politikai tábor megteremtését vonta maga után, amely támogatni volt képes egyrészt Széchenyi István civilizációs és politikai kezdeményezéseit, valamint harcba szállhatott a magyar nemzet politikai jogainak kivívásáért, és a polgári nemzetté válásért.

7. Összegzés

Dolgozatomban a pozsonyi Magyar Hírmondó, a Magyar Kurír, a Hadi és Más Nevezetes Történetek (később bécsi Magyar Hírmondó) című felvilágosodás-korabeli, valamint a Jelenkor című reformkori hírlap kulturális, társadalmi és politikai szerepének vizsgálatát mutattam be új szempontok és elemzési módok, valamint új források kutatásba történő bevonásával, megvizsgálva a hagyományos szövegelemző feldolgozáson túl a társadalmi kontextust, a szerkesztők és a „támogató közeg" társadalomtörténetét, valamint a sajtó és a politikai kultúra belső összefüggéseit elemezve.

Mindezek értelmében dolgozatom első részében felvázoltam a magyarországi könyv- és sajtócenzúra kialakulásának történetét és a korszakra jellemző viszonyait, működés elvét, hiszen a felvilágosodás és reformkori magyar lapok története, szerepe nem írható le ezen „környezeti tényező", a „lehetőségek és korlátok" hatásainak ismerete nélkül.

Fontos feladatomnak tekintettem a polgári átalakulás korát vizsgálva azon fejlődési folyamat kezdeti időszakának a felvázolását a lapszerkesztők (Ráth Mátyás, Szacsvay Sándor, Görög Demeter, Helmeczy Mihály) biográfiájának társadalmi kontextusba ágyazott interpretációjával, mely során a kevés tőkével rendelkező, marginalizálódott értelmiségi hírlapszerkesztői státusz a szellemi-kulturális elithez tartozó szerkesztői státusszá vált. A kiválasztott lapszerkesztők élettörténete szerves része a korabeli értelmiség társadalomtörténetének, és rendkívüli módon relevánsak az újságírói hivatás, majd a polgári átalakulás korában immár a politikai közvélemény formálására alkalmas szakma kialakulása szempontjából, valamint a szerkesztői-vállalkozói karrierpályák és az általuk szerkesztett lap társadalmi-politikai szerepének és hatásának megrajzolása miatt. Szakirodalmi feldolgozások, forráskiadások felhasználásával, Helmeczy Mihály esetében pedig elsődleges, publikálatlan levéltári forrásanyag felhasználásával sikerült a biográfiák felvázolása, a lapszerkesztői státusz politikai, társadalmi és gazdasági státuszának megrajzolása céljából.

Ugyanilyen fontosnak tartottam bemutatni a pozsonyi Magyar Hírmondó, a Magyar Kurír és a Hadi és Más Nevezetes Történetek sajtótörténetének ismertetésével, és kiválasztott évfolyamainak, mint elsődleges korabeli forrásanyagnak az elemzésével

felrajzolni azt az ívet, amely összeköti a felvilágosodás-kori magyar nyelvű politikai hírlapírás és a reformkori sajtó történetét, hiszen ezen előzmények ismeretét óhatatlanul szükségesnek tekintem az 1830-as évek sajtóviszonyainak, valamint a Jelenkor és Társalkodó kulturális, társadalmi és politikai szerepének megértése és elemzése szempontjából. Vizsgáltam a hírlapokat, mint életmód- és politikai viselkedésmintákat adó médiumot, illetve azt elemeztem, hogy milyen társadalmi diskurzusok megnyilvánulását tették lehetővé.

Megállapítottam, hogy a tárgyalt korszakban a cenzúraviszonyokhoz igazodva, csak a hírek között „olvasható", egyes hírekben előforduló vagy azokhoz fűzött rövid kommentárokbólból, valamint a hírek szisztematikus válogatásából, közlésük rendszeréből, és az egyes témák gyakoriságából netán összekapcsolódásából szűrhető ki a politikai szándék, a politikai mondanivaló.

Disszertációm mellékletét képezve összeállítottam és feldolgozhatóvá tettem a Jelenkor 1832-1838. közötti évfolyamainak teljes tartalomjegyzékét, valamint elvégeztem részletes és a teljes belpolitikai híranyagon nyugvó tartalmi-leíró és statisztikai vizsgálatát két aspektusból. Egyrészt, hogy mint médium, milyen szerepet játszott a nemzeti nyelvünk, kultúránk és tudományunk ápolásában és fejlesztésében, másrészt, hogy ez a diskurzus milyen szerepet játszhatott az újfajta, nem kiváltságokra alapozott közösség, a nemzet, illetve a nemzeti identitás megteremtésében, illetve a lap indításában szerepet vállaló, és szellemi hátteret adó Széchenyi István gróf civilizátori tevékenységében.

A Jelenkor esetében kutatásom alapját a többi hírlap vizsgálatánál is részletesebb alapon nyugvó, az 1832-1838. közötti évfolyamok belpolitikai híranyagának tartalmi és statisztikai elemzése adta, amely során a megadott témákat összevetettem és szélesebb kontextusba emelve elhelyeztem a közbeszéd témahálójában, amelynek kialakult értékpreferenciáiban a közös nevezőnek a kezdetekben a magyar nyelv, kultúra és tudomány ügye mutatkozott. Kutatásaim eredményeit publikálva bemutattam, hogyan foglalt el központi szerepet a téma a korabeli közbeszédet és közgondolkodást uraló és megosztó politikai témákhoz, és a közbeszédet tematizálni igyekvő Széchenyi által sürgetett és elindított folyamatokhoz, megállapítva, hogy a reformkorban fontos szerepet kapott a nyilvánosság a polgári átalakulásért vívott politikai küzdelmekben, ugyanakkor a sajtó szerepvállalása visszahatott annak fejlődésre is.

Vizsgálatom fókuszába került, hogy hogy miként váltak a vizsgált magyar nyelvű hírlapok *a nemzeti kultúra és identitás kohéziós erejévé az adott társadalmi-politikai kontextusban* (lehetőségek-korlátok-alkalmazkodás).

Ennek kapcsán igazolódni látszik azon feltevésem, hogy a felvilágosodás korában a hírlapok *célja* kihasználni a magyar nyelv és kultúra ügyében a „világnak viszontagságai", „elmés embereknek hasznos vagy furcsa találmányjai", „afféle emlékezetes dolgok felől szóló hírek", vagy pl. a török háború hírei keltette érdeklődést. Míg a reformkorban a magyar nyelv és kultúra ügyével foglalkozó híranyag már *nem csupán cél, hanem eszköz*, a „közös nevező", a „politikai minimum", amiben a különféle utakon haladók egyetértenek, és alkalmas a nemzeti identitással felvértezett közvélemény, a politikai tábor megteremtésére, amely harcba szállhatott a magyar nemzet politikai jogainak kivívásáért és a polgári nemzetté válásért.

8. Felhasznált irodalom

Antal 2012 : Antal Alexandra: *A Hadi és Más Nevezetes Történetek szerepe az irodalmi nyilvánosság alakulásában.* In: Magyar Könyvszemle 2012. 21-39. p.

Acsády 1886 : Acsády Ignác: Magyarország Budavár visszafoglalása korában. Bp., Franklin Társulat, 1886.

Ballagi 1888 : Ballagi Géza: *A politikai irodalom Magyarországon 1825-ig.* Bp., Franklin Társulat, Magyar Irodalmi Intézet és Könyvnyomda, 1888.

Beales 1987 : Beales, Derek: *Joseph II.* I. Int he Shadow of Maria Theresia 1741-1780. Cambridge, Cambridge University Press, 1987.

Benda 1952 : Benda Kálmán (szerk.): *A magyar jakobinusok iratai.* I. kötet. Bp., 1952.

Benda 1952-III. : Benda Kálmán (szerk.): *A magyar jakobinusok iratai.* III. kötet. Bp., 1952.

Benda 1965 : Benda Kálmán: *A jozefinizmus és a jakobinusság kérdései a Habsburg Monarchiában.* In: Történelmi Szemle 1965. 4. sz. 388-422. p.

Bényei 1994 : Bényei Miklós: *Reformkori országgyűlések a sajtószabadságról*. Debrecen, MTA Debreceni Akadémiai Bizottság, 1994.

Bodi 1995 : Bodi, Leslie: *Tauwetter in Wien. Zur Prosa der österreichischen Aufklärung 1781-1795*. Schriftenreihe der Österreichischen Gesellschaft zur Erforschung des 18. Jahrhunderts 6. Wien-Köln-Weimar, 1995.

Bónis 1954 : Bónis György: *Hajnóczy József.* Budapest, 1954.

Both 1956 : Both Ödön: *Az 1848. évi sajtótörvény létrejötte.* Szeged, 1956.

Buzinkay 1993 : Buzinkay Géza: *Kis magyar sajtótörténet*. Bp., 1993.

Davies 2002 : Davies, Norman: *Európa története.* Bp., Osiris, 2002.

Dezsényi-Nemes 1954 : Dezsényi Béla – Nemes György: *A magyar sajtó 250 éve.* Bp., 1954.

Dezsényi 1967 : Dezsényi Béla: *A Magyar Kurir és a cenzúra 1787-1793.* In: Magyar Könyvszemle, 1967. 12-39. p.

Domanovszky 1925 : Domanovszky Sándor (szerk.): *József nádor iratai. I. kötet.1792-1804.* Budapest, Magyar Történelmi Társulat, 1925.

Domanovszky 1929 : Domanovszky Sándor (szerk.): *József nádor iratai. II. kötet.1805-1807.* Budapest, Magyar Történelmi Társulat, 1925.

Domanovszky 1944 : Domanovszky Sándor: *József nádor élete. I. kötet.1-2. rész.* Budapest, Magyar Történelmi Társulat, 1944.

Döbör 2006 : Döbör András: *Szacsvay Sándor és a Magyar Kurír.* In: Belvedere Meridionale, 2006. XVIII. évf. 1-2. sz., 50-61. p.

Döbör 2007 : Döbör András: *A nemzeti kultúra és a magyar nyelv ügye a felvilágosodás- és reformkori magyar sajtóban.* In: Kultúra – művészet – társadalom a globalizálódó világban. /szerk.: T. Kiss Tamás. Szeged, 2007. 45-50. p.

Döbör 2008-I. : Döbör András: *Egy székely hírlapszerkesztő élete a bécsi sajtópolitika hullámverésében.* In: Közös múlt és közös jövő. Szerk.: Kiss Gábor Ferenc, Szeged-Arad, 2008. 31-38.p.

Döbör 2008-II. : Döbör András: *Egy felvilágosult székely hírlapszerkesztő élete Bécsben.* In: Szegedtől Szegedig. Szerk.: Tandi Lajos. Szeged, Bába Kiadó, 2008. 305-316. p.

Döbör 2008-III. : Döbör András: *A modernizáció kérdései és útjai a felvilágosodás-kori magyar politikai sajtóban.* In: Tradíció és modernizáció a XVIII-XX. században. /szerk.: Bodnár Erzsébet-Demeter Gábor. Budapest, Hungarovox Kiadó, 2008. 103-115. p.

Dörnyei 1958 : Dörnyei Sándor: *A pozsonyi Magyar Hirmondó történetéhez.* In: Magyar Könyvszemle, 1958. 263-267. p.

D. Szemző 1954 : D. Szemző Piroska: *A magyar folyóiratillusztráció kezdetei.* In: Magyar Művészettörténeti Munkaközösség Évkönyve, 1953. Bp. 1954. 101-181. p.

Eckhardt 1934 : Eckhardt Sándor: *A francia forradalom eszméi Magyarországon.* Bp. 1934.

Ferenczy 1883 : Ferenczy József: *A „Magyar Kurir" történetéhez. (A megindulásáról.)* In: Magyar Könyvszemle, 1883. 363-364. p.

Ferenczy 1887 : Ferenczy József: *A magyar hírlapirodalom története 1780-tól 1867-ig.* Bp., 1887.

Fried 1988 : Fried István: Göttinga és a magyarok. Széljegyzetek Futaky István és Kristin Schwamm bibliográfiájához. In: Magyar Könyvszemle 1988. 217-220. p.

Fülöp 2010 : Fülöp Géza: *Olvasási kultúra és könyvkiadás Magyarországon a felvilágosodás idején és a reformkorban (1772-1848).* Bp., Hatágú Síp alapítvány, 2010.

Fraknói 1881 : Fraknói Vilmos: *Magyar országgyűlési emlékek.* VII. k. Bp. 1881.

Fraknói 1921 : Fraknói Vilmos: *Martinovics élete*. Bp., Athenaeum Kiadó, 1921.

Gaali 1938 : Gaali Zoltán: *A székely ősvárak története, mondája és legendája. I. kötet*. Bp., 1938.

Gárdonyi 1915 : Gárdonyi Albert: *Könyvcenzúra és ritka könyvek.* In: Könyvtári Szemle, 1915. 49-57. p.

Gecse 1980 : Gecse Gusztáv: *Vallástörténet.* Bp., 1980.

Gergely-Veliky 1974 : Gergely András-Veliky János: *A politikai közvélemény fogalma Magyarországon a XIX. század közepén.* In: Acta Universitatis Debreceniensis de Ludocivo Kossuth Nominatae, Magyar Történelmi Tanulmányok VII. Szerk.: Fehér András, Debrecen, KLTE, 1974.

Gnau 1911 : Gnau, Hermann: *Die Zensur unter Joseph II.* Leipzig, 1911.

Goriupp 1925 : Goriupp Alisz: *Az első magyar újság előfizetői.* In: Magyar Bibliophil Szemle, 1925. 98. p.

Goriupp 1944 : Goriupp Alisz: *A kormányzat sajtópolitikája és a magyar hírlapok a l8. század fordulóján.* In: Magyar Könyvszemle, 1944. 19-34. p.

Gyáni 2006 : Gyáni Gábor: Sajtótörténet a társadalomtörténész szempontjából. In: Médiakutató 2006 tavasz. 57-64. p.

Horváth 1936 : Horváth János: *Kisfaludy Károly évtizede.* Bp., 1936.

Horváth 1955 : Horváth János: *Kisfaludy Károly és íróbarátai.* Bp., 1955.

Jakab 1881 : Jakab Elek: *A censura története Erdélyben.* In: Figyelő, 1881. X. köt. 161-182. p., 253-273. p., 333-356. p.

Jankovich 1833 : Jankovich Miklós (forrásközl.): II. Miksa 1574. február 7-i rendelete In: Tudományos Gyűjtemény 1833. IV. 52-57. p.

Jászai 1897 : Jászai Rezső: *A francia forradalom első másfél esztendejéről szóló egykorú hírlapirodalmunk kritikai méltatása*. Szeged, 1897.

Kennedy 1992 : Kennedy, Paul: *A nagyhatalmak tündöklése és bukása.* Bp., Akadémiai K., 1992.

Klaniczay 1964 : Klaniczay Tibor (szerk.): *A magyar irodalom története II. A magyar irodalom története 1600-tól 1722-ig.* Bp., Akadémiai, 1964.

Kosáry 1980. : Kosáry Domokos: Művelődés a XVIII. századi magyarországon. Bp., 1980. 274. p.

Kovács 1969 : Kovács Magda: *A Pesti Hírlap cenzúrázása (1841-44).* In: Magyar Könyvszemle, 1969. 4. sz. 339-351. p.

Kókay 1957 : Kókay György: *A bécsi Magyar Hirmondó.* (1789-1803) In: Az Országos Széchenyi Könyvtár Évkönyve, 1957. 164-190. p.

Kókay 1963-I. : Kókay György: *Battsányi a Magyar Museum elődeiről és követeiről.* In: Magyar Könyvszemle, 1963. 249-252. p.

Kókay 1965 : Kókay György: Göttinga és a magyar újságírás kezdetei. In: Magyar Könyvszemle 1965, 141-150. p.

Kókay 1966 : Kókay György: *Göttinga, Rát Mátyás és felvilágosodás kori irodalmunk kezdetei.* In: A Magyar Tudományos Akadémia I. Osztályának Közleményei 1966, 121-145. p.

Kókay 1970 : Kókay György: *A magyar hírlap- és folyóirat-irodalom kezdetei 1780-1795.* Budapest, 1970.

Kókay 1979 : Kókai György (szerk.): *A magyar sajtó története I. 1705-1848.* Bp., Akadémiai K., 1979.

Kókay 1981 : Kókay György (szerk.): *Magyar Hírmondó. Az első magyar nyelvű újság. Válogatás.* Bp., Gondolat, 1981

Kókay 1983 : Kókay György: *Könyv, sajtó és irodalom a felvilágosodás korában.* Budapest, 1983.

Kókay 2000 : Kókay György: *Felvilágosodás, kereszténység, nemzeti kultúra.* Bp., Universitas Könyvkiadó, 2000.

Kókay-Buzinkay-Murányi 2001 : Kókay György – Buzinkay Géza – Murányi Gábor: *A magyar sajtó története.* Bp., Sajtóház Kiadó, 2001.

Kovács 1979 : Kovács, Elizabeth: *Aufklärung und Josephinismus.* München, 1979.

Kölcsey 2000 : Kölcsey Ferenc: *Országgyűlési napló.* Sajtó alá rendezte: Völgyesi Orsolya, Bp., Universitas Kiadó, 2000.

Kövér 2002 : Kövér György: *A felhalmozás íve. Társadalom- és gazdaságtörténeti tanulmányok.* Budapest, Új Mandátum Kiadó, 2002.

Lipták 1996 : Lipták Dorottya: *Vállalkozás és kultúra. Esettanulmány a vállalkozói elit társadalomtörténeti vizsgálatához Prágában és Budapesten.* In: Lipták Dorottya - Ring Éva (szerk.) *Tradíciók és modernitás. Közép- és kelet-európai perspektívák.* Budapest:

Közép- és Kelet-Európai Akadémiai Kutatási Központ, Gazdaság- és társadalomtörténeti füzetek IV., 1996.

Lipták 2011 : Lipták Dorottya: *A modernkori könyv- és sajtótörténeti kutatások állapotáról.* In: Magyar Tudomány 2011. évf. 9. sz. 1121-1131. p.

Lukacs 2004 : Lukacs, John: *A történelmi tudat avagy a múlt emlékezete.* Budapest: Európa Kiadó, 2004.

Maass 1951-1956 : Maass, Ferdinand: *Der Josephinismus: Quellen zu seiner Geschichte in Österreich 1760-1790.* Wien, Herold, 1951-1956.

Marzcali 1907 : Marczali Henrik: *Az 1790/1-diki országgyűlés.* II. kötet. Bp., MTA, 1907.

Marzcali 1997 : Marczali Henrik: *Magyarország története a szatmári békétől a bécsi congressusig 1711-1815. Reprint kiadás.* Bp., Laude, 1997.

Mályusz 1926 : Mályusz Elemér: *Sándor Lipót főherceg nádor iratai.* Bp., Magyar Történelmi Társulat, 1926.

Mályuszné 1985 : Mályuszné Császár Edit (szerk.): *Megbíráltak és megbírálók. Válogatás a cenzúrahivatal aktáiból (1780-1867).* Bp., Gondolat, 1985.

Márton 1834 : Márton József: *Görög Demeter életleírása, és a' magyar literatúra előmozdítása által, valamint a' nevelés pályáján szerzett érdemei.* Bécs, 1834

Molnár 1938 : Molnár József: *Görög Demeter* In: Debreceni Szemle 1938. 35-42. p.

Nagy Iván 1863 : Nagy Iván: *Magyarország családai czímerekkel és nemzékrendi táblákkal. Tizedik kötet.* Pest, 1863. 448-451. p.

Oplatka 2005 : Oplatka András: *Széchenyi István*, Bp., Osiris K., 2005.

Pajkossy 1991 : Pajkossy Gábor: *Polgári átalakulás és nyilvánosság a magyar reformkorban*. In: Előadások a Történettudományi Intézetben 14. kötet. Bp. MTA, 1991.

Pajkossy 2006 : Pajkossy Gábor (szerk): *Magyarország története a 19. században. Szöveggyűjtemény*. Bp. Osiris, 2006.

Pálmay 1901 : Pálmay József: *Székely nemes családok. Háromszék vármegye nemes családjai. Jakab–Zsögön.* Sepsiszentgyörgy, 1901.

Pándi 1965 : Pándi Pál (szerk.): *A magyar irodalom története III. A magyar irodalom története 1772-től 1849-ig.* Bp., Akadémiai, 1965.

Plot Hildegard 1943 : Plot Hildegard: *Helmeczy Mihály*. Bp., 1943.

Poór János 1998 : Poór János (vál.; jegyz.): Hajnóczy József. Bp., Új Mandátum Könyvkiadó, 1998.

Romsics 2010 : Romsics Ignác (főszerk.): *Magyarország története.* Bp., Akadémiai K., 2010.

Rácz 2001 : Rácz Lajos: *Magyarország éghajlattörténete az újkor idején.* Szeged, JGYF Kiadó, 2001. 32. p.

Sashegyi 1938 : Sashegyi Oszkár: *Német felvilágosodás és magyar cenzúra 1800-1830.* Bp.,1938

Sashegyi 1958 : Sashegyi Oszkár: *II. József sajtópolitikája.* In: Századok, 1958. 92. évf., 88-118. p.

Sashegyi 1968 : Sashegyi Oszkár: *Az állami könyvcenzúra kezdetei Magyarországon (1673-1705).* In: Magyar Könyvszemle, 1968. LXXXIV. évf. 1. sz. 1-12. p.

Schermann 1928 : Schermann Egyed: *Adalékok az állami könyvcenzúra történetéhez Magyarországon Mária Terézia haláláig.* Bp, Stephanus Nyomda és Könyvkiadó Rt., 1928.

Sebők 2004 : Sebők Marcell (szerk.): *Sokszínű kapitalizmus. Pályaképek a magyar tőkés fejlődés aranykorából.* Budapest, KFKI-HVG, 2004.

Simai 1909 : Simai Ödön: *Adalék Helmeczy Mihály nyelvújításaihoz.* In: Magyar Nyelv, 1909. 120-124. p.

Simai 1911 : Simai Ödön: *A „Magyar Hírmondó" újításai Bartzafalvi előtt.* In: Magyar Nyelv, 1911. 249-259. p.

Szakály Ferenc 1995 : Szakály Ferenc: *Virágkor és hanyatlás 1440-1711. Magyarok Európában II.* Bp., Háttér, 1995.

Széchenyi 2004 : Széchenyi Ágnes: *A huszadik század hiányzó sajtótörténete – adósságlista és javaslat. Magyar Tudomány,* 2004. 10. sz. 1150-1163. p.

Szinnyei 1880 : Szinnyei József, id.: *Rát Mátyás (1749-1810).* In: Figyelő, 1880. 8. köt. 294. p.

Szinnyei 1927 : Szinnyei Ferenc: *Kisfaludy Károly.* Bp., 1927.

Takáts 1998 : Takáts József: *Politikai beszédmódok a magyar 19. század elején*. In: Irodalomtörténeti Közlemények (102.) 1998.

Toldy 1832 : Toldy Ferenc: *Kisfaludy Károly élete*. Buda, 1832.

Toldy 1853 : Toldy Ferenc: *Emlékbeszéd Helmeczy Mihály felett.* In: Akadémiai Értesítő, 1853.

Tardy 1966 : Tardy Lajos: *Egy XVIII. századvégi magyar újságíró és könyvtáros élete és működése. (Dobsa Ferenc)* In: Magyar Könyvszemle 1966. 349-362. p.

Uemura 2011 : Uemura, Toshiro: *Die Öffentlichkeit anhand der Wiener Broschüren zur Zeit Josephs II. Die Informationsverbreitung unter dem aufgeklärten Absolutismus.* Wien, Universität Wien, 2011. (PhD. Dissertation)

Valjavec 1944 : Valjavec, Fritz: *Der Josephinismus. Zur geistigen Entwicklung Österreichs im 18. und 19. Jahrhundert*. Brünn-München-Wien, 1944.

Váczy János 1899 : Váczy János (szerk.): *Kazinczy Ferenc levelezése. IX. kötet.* Bp., MTA, 1899

Váczy János 1903 : Váczy János (szerk.): *Kazinczy Ferenc levelezése. XIII. kötet.* Bp., MTA, 1903

Viszota 2001 : Viszota Gyula (szerk.): *Gróf Széchenyi István naplói. IV. 1830-1836.* In: Gróf Széchenyi István minden írása CD-ROM, Bp., Logod Bt., 2001.

V. Molnár 1999 : V. Molnár László: Észak Szemirámisza. II. Katalin. In: Rubicon 1999/10. évf. 3. sz. 20-21. p.

Wertheimer 1898 : Wertheimer Ede: *A magyarországi cenzúra történelméhez.* In: Századok 1898. 32. évf. 294-316. p.

Zakar 2010 : Zakar Péter: *A tábori püspökség története 1773-1868.* Szeged, Gerhardus, 2010.

Zoványi 1733 : Zoványi P. György: Canones ecclesiastici. Kolozsvár, 1733.

9. Felhasznált források

9.1. Levelek, levéltári források

Berzsenyi Dániel levele Helmeczy Mihálynak 1813. augusztus 8. (MTA Kézirattár M. Irod. Lev. 4r. 119. sz. III.)

Berzsenyi Dániel levele Helmeczy Mihálynak 1814. május 20. (MTA Kézirattár M. Irod. Lev. 4r. 119. sz. III.)

Döbrentei Gábor levele Helmeczy Mihálynak 1813. július 1. (MTA Kézirattár M. Irod. Lev. 4r. 119. sz. III.)

Döbrentei Gábor levele Helmeczy Mihálynak 1814. július 9. (MTA Kézirattár M. Irod. Lev. 4r. 119. sz. III.)

Döbrentei Gábor levele Helmeczy Mihálynak 1815. január 11. (MTA Kézirattár M. Irod. Lev. 4r. 119. sz. III.)

Hajnóczy József levele Szecsanacz Jakabnak 1793. június 22. (MNL MOL Vertr. A. 53. fasc. Ad A 51. köteg. Közli: Benda 1952. 888-889. p.)

Kazinczy Ferenc levele Berzsenyi Dánielnek 1812. április 2. (MTA Kézirattár M. Irod. Lev. 4r. 135. sz.)

Kazinczy Ferenc levele Döbrentei Gábornak 1811. december 24. (MTA Kézirattár M. Irod. Lev. 4r. 53. sz. I.)

Kazinczy Ferenc levele Döbrentei Gábornak 1812. április 8. (MTA Kézirattár M. Irod. Lev. 4r. 53. sz. I.)

Kazinczy Ferenc levele Döbrentei Gábornak 1816. október 20. (MTA Kézirattár M. Irod. Lev. 4r. 53. sz. I.)

Kazinczy Ferenc levele Hajnóczy Józsefnek 1794. július 24. (MNL MOL Vertr. A. 52. fasc. 20. köteg. Közli: Benda 1952. 1060-1063. p.)

Kazinczy Ferenc levele Helmeczy Mihályhoz 1816. május 16. (MTA Kézirattár M. Irod. Lev. 4r. 119. sz. III.)

Kazinczy Ferenc levele Helmeczy Mihályhoz 1816. október 18. (MTA Kézirattár M. Irod. Lev. 4r. 119. sz. III.)

Kazinczy Ferenc levele Kiss Jánosnak 1811. október 6. (Közli: Váczy 1899. IX. 172-176. p.)

Kazinczy Ferenc levele Kölcsey Ferencnek 1812. január 5. (Közli: Váczy 1899. IX. 208-212. p.)

Kazinczy Ferenc levele Sztrókay Antalnak 1812. március 27. (Közli: Váczy 1899. IX. 366-368. p.)

Kisfaludy Sándor levele Helmeczy Mihálynak 1813. augusztus 8. (MTA Kézirattár M. Irod. Lev. 4r. 119. sz. III.)

Kis János levele Helmeczy Mihályhoz 1812. július 18. (MTA Kézirattár M. Irod. Lev. 4r. 119. sz. III.)

Kölcsey Ferenc levele Helmeczy Mihályhoz 1814. július 23. (MTA Kézirattár M. Irod. Lev. 4r. 119. sz. III.)

Kölcsey Ferenc levele Helmeczy Mihályhoz 1814. augusztus 1. (MTA Kézirattár M. Irod. Lev. 4r. 119. sz. III.)

Kölcsey Ferenc levele Kazinczy Ferencnek 1815. július 5. (Közli: Váczy 1903. XIII. 8-14. p.)

Szemere Pál levele Helmeczy Mihályhoz 1812. január 10. (MTA Kézirattár M. Irod. Lev. 4r. 119. sz. III.)

Széchenyi István levele Helmeczy Mihálynak 1833. március 28. (MTA Kézirattár Széchenyi István pozsonyi leveleskönyve 1833-1835. K 201/98);

Széchenyi István levele Helmeczy Mihálynak 1834. augusztus 26. (MTA Kézirattár Széchenyi István leveleinek másolati könyve 1828-1835. K 210/1/89);

Széchenyi István Társalkodó-beli kitörölt cikk helyeinek pótlása 1835 (MTA Kézirattár Széchenyi István leveleinek másolati könyve 1828-1835. K 210/1/132);

Ideiglenes szerződés Széchenyi István és Helmeczy Mihály között a Jelenkorra (MTA Kézirattár Széchenyi István vegyes feljegyzései, műveinek kiadásával kapcsolatos iratok 182?-1848. K 291ff. 303-306.)

Széchenyi István Hitel 1830. Részben autogr., részletek, töredékek, jegyzetek, ill. Lunkányi, Döbrentei és Helmeczy javításai (MTA Kézirattár Széchenyi hagyaték K 257/1-2. Poss. Sz.M. 846.)

Széchenyi István Stadium 1831-1836 Helmeczy és Dreschner javításai (MTA Kézirattár Széchenyi hagyaték K 261/1-4. Poss. Sz.M. 847.)

Virág Benedek levele Helmeczy Mihálynak 1816. június 30. (MTA Kézirattár M. Irod. Lev. 4r. 119. sz. III.)

Wesselényi Miklós levele Helmeczy Mihályhoz 1814. december 12. (MTA Kézirattár M. Irod. Lev. 4r. 119. sz. III.)
Wesselényi Miklós levele Helmeczy Mihályhoz 1815. július 24. (MTA Kézirattár M. Irod. Lev. 4r. 119. sz. III.)
Wesselényi Miklós levele Helmeczy Mihályhoz 1815. augusztus 20. (MTA Kézirattár M. Irod. Lev. 4r. 119. sz. III.)
Jegyzéke azon könyveknek, mellyeket az akad. könyvtár Helmeczy asszonyság ajánlatából általvett. 1853. július 18. (MTA Kézirattár Történel. 2r. 83. sz. II.)

9.2. Hírlapok (korabeli, elsődleges források)

Magyar Hírmondó, Pozsony, 1780. teljes évfolyam (MH 1780.)
Magyar Hírmondó, Pozsony, 1784. január 1. lapszám. (MH 1784.)
Magyar Kurír, Bécs, 1787. május 2. és 23. lapszám (MK 1787.)
Magyar Kurír, Bécs, 1789. teljes évfolyam (MK 1789.)
Magyar Múzsa, Bécs, 1787. május 2. és 23. lapszám (MM 1787.)
Hadi és Más Nevezetes Történetek, Bécs, 1789. december 4. lapszám (HMNT 1789.)
Hadi és Más Nevezetes Történetek, Bécs, 1790. január 15., március 9. és május 7. lapszám (HMNT 1790.)
Hadi és Más Nevezetes Történetek, Bécs, 1791. június 3. és december 23. lapszám (HMNT 1791.)
Magyar Hírmondó, Bécs, 1793. teljes évfolyam (BMH 1793.)
Jelenkor. Politikai tekintetben a' két haza 's külföld hírleveleiből. 1832. teljes évfolyam (Jelenkor 1832.)
Jelenkor. Politikai tekintetben a' két haza 's külföld hírleveleiből. 1833. teljes évfolyam (Jelenkor 1833.)
Jelenkor. Politikai tekintetben a' két haza 's külföld hírleveleiből. 1834. teljes évfolyam (Jelenkor 1834.)
Jelenkor. Politikai tekintetben a' két haza 's külföld hírleveleiből. 1835. teljes évfolyam (Jelenkor 1835.)
Jelenkor. Politikai tekintetben a' két haza 's külföld hírleveleiből. 1836. teljes évfolyam (Jelenkor 1836.)

Jelenkor. Politikai tekintetben a' két haza 's külföld hírleveleiből. 1837. teljes évfolyam (Jelenkor 1837.)
Jelenkor. Politikai tekintetben a' két haza 's külföld hírleveleiből. 1838. teljes évfolyam (Jelenkor 1838.)

9.3. Egyéb nyomtatványok (forrásközlésekből)

Előre való tudakozás. A Magyar Hírmondó kiadója előfizetési felhívással fordul leendő előfizetőihez. (Tudakozás). Pozsony, Patzkó Ferenc Ágoston, 1779. (Közli: Kókay 1981. 41-42. p.)
A magyar hírlelő levelek eránt való tudósítás. Visszhangra talált az „Előre való tudakozás" – A meginduló Magyar Hírmondó részletesebb programja (Tudósítás). Pozsony, Patzkó Ferenc Ágoston, 1779. (Közli: Kókay 1981. 43-49. p.)

9.4. Cenzúrarendeletek, cenzúrautasítások, ügyiratok (forrásközlésekből)

II. József 1781. június 11-én kiadott cenzúrarendelete (Közli: Ballagi 1888.106-110. p.)
II. Lipót 1790. szeptember 13-án kiadott módosító rendelete (Közli: Pajkossy 2006. 50-51. p.; MOL. Kanc. 1790. 11767. sz.)
I. Ferenc 1793. január 14-én kiadott cenzúrautasítása (Közli: Sashegyi 1938. 11. p.; O.L. Kanc. 1793. 266. sz.)
I. Ferenc 1793. április 18-án kiadott cenzúrautasítása (Közli: Sashegyi 1938. 11. p.; O. L. Kanc. 1793. 4056. sz.)
I. Ferenc 1795. február 25-én kiadott cenzúrarendelete; „General Zensurverordnung" (Közli: Ballagi 1888. 783-790.p.)
I. Ferenc 1810. szeptember 14-én kiadott cenzúrarendelete; „Kein Lichtstrahl" (Közli: Ballagi 1888. 800-806.p.)
V. Ferdinánd 1839. évi cenzúra-instrukciója; „Instructio pro Universis Rem Censurae et Revisionis Librorum, aliorumque Preli productorum in Regno Hungariae, Paribusque eidem adnexis procurantibus" (Közli: Jakab 1881. 347-349. p.)
Sándor Lipót nádor 1795. április 16-ai memoranduma (Közli: Domanovszky 1944. I. k. 1. rész. 161-176. p.)

József nádor 1798. június 18-ai felterjesztése az olvasókörök feloszlatása ügyében (Közli: Domanovszky 1925. I. k. 222-223. p.)
József nádor 1801. június 17-ei felterjesztése a magyarországi hangulatról, a rendek fontosabb sérelmeiről és kívánságairól (Közli: Domanovszky 1925. I. k. 396-418. p.)
József nádor 1801. november 21-ei jelentése a tanulmányi és irodalmi regnikoláris deputáció tárgyában (Közli: Domanovszky 1925. I. k. 440-462. p.)
József nádor 1801. június 9-ei felterjesztése a Martinovics-összeesküvés még börtönben lévő tagjainak megkegyelmezése érdekében (Közli: Domanovszky 1925. I. k. 390-396. p.)
József nádor 1802. szeptember 17-ei véleményes jelentése a magyar királyi kancellária felterjesztéséről az urbárium és az országgyűlési nyomtatványok tárgyában (Közli: Domanovszky 1925. I. k. 555-557. p.)

9.5. Törvények (adatbázisból)

1553: XXIV. törvénycikk (Közli: CompLex Kiadó Kft. *1000 év törvényei internetes adatbázis.* www.1000ev.hu; továbbiakban CompLex)
1588: XXVIII. törvénycikk (Közli: CompLex)
1599. XLV. törvénycikk (Közli: CompLex)
1715: XVII. törvénycikk (Közli: CompLex)
1790-91. évi X. törvénycikk (Közli: CompLex)
1790/91. évi XV. törvénycikk (Közli: CompLex)
1790-91. XXVI. törvénycikk (Közli: CompLex)

10. Függelék

Jelenkor. Politikai tekintetben a' két haza 's külföld hírleveleiből

1832-1838. közötti lapszámainak teljes belpolitikai híranyagának mutatója és tartalmi kivonata

10.1. Jelenkor 1832. évfolyam

Belpolitikai hírek
Jelenkor 1832, 1. szám, január 4. szerda, 1-3. o. – A folyóirat indulásáról, célkitűzéseiről: „a nemzet köz értelmének s a haza- és király szeretetének új táplálékot adni igyekszik” (1-2. o.) – Kapos-Mérei Mérey Sándor a királyi személyes jelenlét törvényszékbeli helytartójává lett kinevezve – Meghalt Palotai Gróf Frimont János cs. kir. lovassági generális életének 73. évében – Meghalt Fegyverneki és Felső-Penczi Vida László Pest és Heves vármegyei táblabíró, a magyar Játékszínnek 1808-1812-ig tetemes áldozatú fenntartója december 2-án – 80 év után megnyílt az adakozásból felújított Szt. János evangélistának szentelt fióktemplom Pozsonyban. – Tudósítás arról, hogy egy pozsonyi társaság cukorrépa termesztésbe és cukorkészítésbe fogott, mely üzletág sikerrel kecsegtet, de hitelre lenne szükség! (2-3. o.) – Beszámoló egy beteg ifjú esetéről, akivel csodás dolgok történtek. – A kolera áldozatai Kolozsváron december 31-ig. – Időjárás-jelentés: Jégzajlás a Dunán, nemsokára jéghíd alakulhat ki a két testvérváros (Pest-Buda) között. **Jelenkor 1832, 2. szám, január 7. szombat, 9-10. o.** – Kapos-Mérei Mérey Sándor kinevezése Somogy vármegye Főispánjának – Játékszíni előadást szervez Pesten a Jótékony Asszony-egyesület. Sajnos nem magyar nyelvű darabot

adnak elő!
- Meghalt Groczky Ignác kanonok
- Megjelent az Ájtatos Iskolák Rendje magyar- és erdélyországi szerzetes házainak, s tagjainak név és tisztlajstroma. Ennek kapcsán a magyar nyelven írók méltatása (9-10. o.)
- Megszűnt a kolera Pest, Máramaros, Fejér, Vas, Heves vármegyékben, Zombor és Bácska szabad kir. városokban
- Buda és Pest közt keserves bajjal jár az átjárás, 36 órája hírt sem kapni a másik oldalról

Jelenkor 1832, 3. szám, január 11. szerda, 17-19. o.
- Buzini Gróf Keglevich Gábor kinevezése a magyar kir. udvari kamara Másod-Előlülőjévé
- Báró Schweiger József kinevezése szolgálati kamarássá
- Pest vármegyei közgyűlés megnyitása József főherceg által, kiemelve a legfontosabb teendőket (17-18. o.)
- A királyi tábla ünnepel Kapos-Mérey Mérei Sándor kinevezése miatt.
- Beszámoló az év első napján történtekről: Az elhunyt Szentgyörgyi József főorvos méltatása. Rakovszky Dániel kitüntetése az 1830-i áradásban nyújtott hősies magatartásáért (18-19. o.)
- A budai Jótevő Asszony-egyesület az adakozók névsorát ismét kinyomtatta, s míg 1830-ban öten, 1831-ben huszonöten, most kétszázan írták magyarul a nevüket
- Meghalt Gróf Széki Teleki Ferencz, a Magyar Tudós Társaság tiszteletbeli tagja, akinek verseit az Erdélyi Múzeum és az Auróra is közölte

Jelenkor 1832, 4. szám, január 14. szombat, 25-26. o.
- Jelentés a Dunán létrejövő jégtorlódásról.
- Tanári állás ürült meg a pesti egyetemen.
- Kinevezésekről való tudósítás az udvarból.
- Tudósítás az „Árulás és szerelem” című darab fogadtatásáról Szabadkán.
- Beszámoló a Leopold-napi pesti vásár élénk forgalmáról.
- Örömöt és reményt gerjeszt a magyar olvasótársaságok szaporodása hazánkban (25-26. o.)
- Zólyom, Turócz, Nyitra, Zemplén vármegyékben a kolera megszűnéséről tudósít.
- Halálozási statisztika Egerben az 1831-ik évben.

Jelenkor 1832, 5. szám, január 18. szerda, 33-35. o.

- Jelentés Fiume város hozzájárulásáról a magyar nemzeti Tudományos Akadémia költségeihez
- Vághy Ferenc soproni polgármester 400 forintot fizet a Magyar Tudós Társaság pénztárába adományként
- Huszár József titoknok kinevezése a Titkos Kancellária Lajstromozó hivatalába
- Az Irgalmas-barát szerzetesrend által működtetett 37 kórház beteg-statisztikája
- Kommentár a pesti megyegyűlés és az ország bajos dolgairól. (33-34. o.)
- A kolerajárvány pusztításai, utóhatásai ellen küzdők dicsérete (34-35. o.)

Jelenkor 1832, 6. szám, január 21. szombat, 41-42. o.

- Hertelendy Jánost, a Wurtembergi király huszár ezred ezredes helytartóját nyugdíjazták
- Nagy- Selmeczi Rakovszky Istvánt Lontón temették el
- Szabad királyi Pest városának népességének 1830ik évi összeírása
- Megjelent Patacsich József: „Szabad királyi Pest városa leírása" című műve
- Az egyházi karéneklők neveltetése (41-42. o.)

Jelenkor 1832, 7. szám, január 25. szerda, 49-50. o.

- Egy szlavóniai végőrségi faluban ugyanazon a napon 3 asszony kettős vagy iker gyermeket szült, Pesten pedig hármasikrek születtek
- Péczely József szedte össze, és Tóth Ferencz nyomtatta ki Debrecenben a Debreczeni R. Collegium növendékei által írt versek gyűjteményét (49-50. o.)

Jelenkor 1832, 8. szám, január 28. szombat, 57-58. o.

- Sebestyén Gergely úr kinevezése tanítóvá a kolozsvári Lyceumban
- Blau János urat, a zemlini veszteg intézet igazgatóját nyugdíjazták, és holtáiglan évenként 200 forintot kapott
- A varasdi gymnasiumi igazgatóság és a vele összecsatolt könyvbírálati hivatal megürülte
- Tudósítás Magyarországon a kolera helyzetéről
- Tudósítás Erdélyből a kolera helyzetéről

- Ságon meghalt a helyi plébános, Kresznerics Ferenc, a Magyar Tudós Társaság tagja
- Maros-Vásárhelyen meghalt Székely Mihály úr, az Erdélyi Kir. Tábla Előlülője
- A vízkereszti debreceni vásár jellemzése
- Tudósítás Kalocsáról, az árvíz helyzetéről (57-58. o.)
- Balassa- gyarmaton Munkáltató Intézetet állítottak fel a fogházban a sínylődő raboknak, Kubínyi Ferenc Főszolgabíró ellenőrzése alatt

Jelenkor 1832, 9. szám, február 1. szerda, 65-66. o.

- Január 23-án volt Gróf Gyulai Ignátz horvátországi bán temetése
- Bartakovich Adalbert győri kanonok felruházása az apátfalvi Boldogasszony apátsága czímjével.
- A Balassa-gyarmati Nógrádi Nemzeti Intézet Egyesületet, melynek tagjai 10 évre 18 ezüst huszast ajánlottak, hogy a magyar nyelv tudását a köznép közt is terjesszék, és a magyar nyelv ügyét ápolják, a vármegyegyűlésen felkérték Keglevich Gábor főispánt fő pártfogójuknak.
- Ugyancsak a Nógrádi vármegye-gyűléséről jött tudósítás, hogy Wesselényi báró mintájára határoztak éléstár felállításáról is. (65-66. o.)
- Egyed Antal földvári plébános a régi egyházi himnuszok megújítására kapott megbízást püspökétől

Jelenkor 1832, 10. szám, február 4. szombat, 73-75. o.

- Székesfehérvár: Horváth János urat székesfehérvári megye püspöknek felkenték, majd egyházi szertartással megtörtént a beiktatása. Örömünnep követte, majd Komlósy Ferencz igazgatása alatt előadták három felvonásban a „Hív a pásztor” című darabot. A püspök elrendelte, hogy Fehérváron magyar nyelvet a nevelőházban egy tanító hetente taníthatja (73-74. o.)
- Borsod: Vizeki Tallián Jozefa asszony lánya, Szepessy Magdolna eddig nem örökölhette néhai apja birtokát, de ezután beiktatták a két ágra származható örökösödést
- Tudósítás a Nagy-Becskereki farsangról, melyet az idegenajkúság ellenére a magyar nemzeti zene, tánc és a nemzeti nyelv használata jellemzett.
- Beszámoló a pozsonyi vármegyegyűlésen történtekről, a tavaszi tisztújításról, az urbarium- és az insurrectio-beli bizottságok beszámolójáról, egy vámot fizettető duna-parti birtokos elleni panasz és Esztergom, temes, és Torontál vármegyéknek a honi nyelv fejlesztéséről szóló levelei vizsgálatáról. (74-75. o.)

Jelenkor 1832, 11. szám, február 8. szerda, 81-83. o.

- Almási Németszeghy István, Moson vármegye alispánja, udvari tanácsos haláláról
- Tudósítás Kaposvárról, a Somogyi vármegyeház felavatási ünnepségéről, az új épület részletes bemutatásával (81-83. o.)
- Gömörben közhírré tétetett a helytartótanács január 26-i rendelete, miszerint Szt. István ünnepét tartsák meg az evangélikusok és a reformátusok is
- Kolerajárvány pusztításainak adatai

Jelenkor 1832, 12. szám, február 11. szombat, 89-91. o.

- Horváth János székesfehérvári püspök kinevezése belső titkos tanácsossá
- Makfalvi Dósa József udvari titoknok és jegyzőkönyv-igazgató kitüntetése 57 évi munkájáért
- Megjelentek nyomtatásban Pest vármegye kőzgyűlési határozatai.
- A magyar nyelv és a magyar nyelvű élet fejlődésében Temesvár az élen jár (89-90. o.)
- Gróf Széchenyi István kinevezése a Temes megyebeli Táblabírák sorába. A gróf köszönőlevelének ismertetése. (90-91. o.)
- Mrazoveczi Koritich Imre tüdősorvadásban elhunyt
- Planicz Károly szepességi prépost saját vagyonából 12 főt befogadó kórházat alapított.
- Nagyszalók szász királyi város önmegváltása.

Jelenkor 1832, 13. szám, február 15. szerda, 97-99. o.

- Beszámoló az uralkodó 64. születésnapjának megünnepléséről
- Gróf Reviczky Ádám Magyar kir. udvari Főkanczellár levele özv. Teleki Lászlóné báró Mészáros Johanna asszonyhoz, a pesti Jótévő Asszony-egyesület hasznosságáról, mely többek között a pesti koldulás megszűnéséhez vezetett. (98. o.)
- Vas László szombathelyi egyházmegye áldozó papja tudományos munkája miatt a nagyváradi káptalan valóságos tagjai közé vétetett.
- Szatmár-Németi Némethy Ignáczot tartományi főposta és szállásmesteri hivatalba iktatták
- Tudósítás a Zágráb városát sújtó földrengésről (98-99. o.)

Jelenkor 1832, 14. szám, február 18. szombat, 105-107. o.

- Publicisztika a Buda s Pest közötti álló-hídbeli szándék ügyében. A Nemzeti Casinoban is gyűléseztek ezügyben (105-106. o.)
- A Polgári Lövész Egyletről (106-107. o.)

Jelenkor 1832, 15. szám, február 22. szerda, 113-116. o.

- Kinevezések
- Beszámoló az uralkodó születésnapjának jobbágyok és alattvalók általi megünnepléséről szerte az országban
- Tudósítás a Magyar Nyugpénz-intézeti Bizottság üléséről (114. o.)
- Terjed a magyar nyelv, a magyar nyelvű színjátszás: Kisfaludy „Kemény Simon" című színdarabjának előadása az orsolyitáknál Pozsonyban, magyar nyelven
- A pesti kereskedelmi elevenség tovább tart (115. o.)
- Beszámoló Eger városának január 24-én történt tisztújításáról, melynek során Csépány János lett a főbíró.
- Himlő és baromfi dögvész terjed Szegeden és környékén (115-116. o.)

Jelenkor 1832, 16. szám, február 25. szombat, 121-122. o.

- T. Bujanovics Ernesztet kinevezték concipistává a fiumei kir. kormányhoz
- A kolerajárvány halálozási statisztikáiról.
- Tudósítás a február 21-én a Pesti Egyetem tanulói által adott táncmulatságról.
- Elhunyt Palotai Frimont János gróf.
- Szepes vármegye február 9-10-ik napján tartott közgyűléséről beszámoló. Döntenek a küldöttség kinevezéséről a 40 éve uralkodó királyhoz, tárgyalták az ifjabb király által adott – a koronázási ajándék egy részéből a nemzetnek visszaadott – pénz kiosztását, pl. a kolerajárványban elhunytak családjának támogatására és magtár felállítására. Kérték a nemesség fegyverbe állítását az 1808. évi törvény alapján. Szó esett a közadó igazságos felosztásáráról (repartició), és a magyar nyelv ügyének előlendítéséről is.

- A székely nemesek szavazási jogáról. (121-122. o.)

Jelenkor 1832, 17. szám, február 29. szerda, 129-131. o.

- Habel Ferencet nyitrai káptalan eddigi éneklő kanonját nagy prépposttá, Porubszky György őr-kanont kántorrá, Krobót Jánost zsolnai főesperest őrkanonná, Teul Adalbert urat főesperessé, Toldy György pukói plebejust kánonná nevezték ki.
- A Felséges Ferdinánd Frarkl Alajos Ágostnak egy drága arany szelencét adott.
- Fő-és anyaváros (Buda) tisztválasztó székét megtartották február 21-21-ikén, amelyen részt vettek a következő személyek: Gróf Sándor Móricz, Raymayer József, Csekeő Aloiz, Grosz Jakab, Lorenz Antal, Makavics Döme, Eckmayer Engelbert, Birghoffer József, Barankovics József, Stangel Ignácz, Molterer Ignácz, Schweiger Venczel, Verderber József, Graefl József, Erhardt Józef.
- Híd átépítése kész Pest és Buda között, melyet az emberek nagy örömmel fogadtak, sok érdeklődő vonult ki erre az eseményre.
- Nagy Igmánd földrengést tapasztalt hajnali 3 órakor, ami másfél percig tartott. (130. o.)
- Egy névtelen, adományt adott Tolna Vármegye honi pénztára javára.
- A kolozsvári jótévő asszonyegyesület adakozásból gyűjt pénzt, melyet felhasználnak dologház, tánczpalotota, kisgyermek-iskola, melegfürdőház, uszás-iskola, sétakert támogatására. (131. o.)

Jelenkor 1832, 18. szám, március 3. szombat, 137-139. o.

- Apostoli Királyunk február 10-én veszprémi nemes káptalan négy megürült kanonszékét odaadja: Balassa Gábornak, Kovács Antalnak, Schnuphagen Györgynek, Laszkaller Antalnak
- Királyi helytartósági tanácsos lett: Petőfalvi Uzovics János, Nagy-lónyai Lónyai János, Belgi első alispán
- Erdélyi Királyi Udvar Kancellária Szabó György urat erdélyországi levéltárnokká nevezte ki
- Nagy-Szebenben két egymásutáni földrengés volt tapasztalható nyugat dél-nyugatról, kelet felé
- Beszámoló a Magyar Nemzeti Tudományos Akadémia nagygyűlésének napjáról: március 5.
- Beszámoló arról, hogy Balassa-Gyarmaton táncmulatságot, farsangot szerveztek, és kinyilvánítják, hogy a köztársaságunk nagyságát a hazaszerető polgárok teszik naggyá, akik tudományokat tanulnak és céljuk a gyerekek nevelése
- Elhunyt Mauks Tamás (138. o.)

- Pécsről február 24-én kelt tudósítás arról, hogy új líceumnak tette le a talpkövét Négyesi báró Szepesy Ignácz megyés püspök (138-039. o.)

Jelenkor 1832, 19. szám, március 7. szerda, 145-148. o.

- A fejedelem 40. éve uralkodik, és a cikk leírja, hogy az országlakók hálát adtak annak, hogy olyan uralkodójuk van, aki nem csak beszél, hanem tesz is valamit az országért
- Beszámoló a Pest és Buda közötti állóhídért küzdő Híd Egyesület 1832. február 28-ai közgyűléséről, melyen megjelentek: Gróf Andrássy György, Beszédes József, Kappal Fridrik, Károlyi György gróf, Károlyi István gróf, Károlyi Lajos gróf, Kolb János, Markhüller Károly, Liss Ovényi László, Mednyánszky Aloiz báró, Öffner Ferencz, Somssich Miklós, Stainlein Edvárd, Széchenyi István, Szegedy Ferencz, Thoma József, Tüköry József, Wesselényi Miklós. Foglalkoztak: azokkal a nehézségekkel, mely az egyesület célját akadályozzák, a közhivatalok fejlesztésével, a politikai törvények megfontolásával, a költségvetés tervével, a technikai kérdések, tervek kidolgozásával. (146-148. o.)
- Február 12-i ünneplés hat helyen (148. o.)

Jelenkor 1832, 20. szám, március 10. szombat, 153-154. o.

- Revisnyei-Reviczky Imre kapja meg az elhunyt Petényi János hivatalát
- Selber Károly segített előremozdítani az utcai házalók megszüntetését
- Beszámoló a jász és nagykun kerületek tisztújító üléséről Jászberényből.
- Két haláleset történt, Pesten elhunyt T.T Brezanóczy Ádám és Kis Szántói Pethe Ferencz.
- Tudósítás arról, hogy Belső-Szolnok vármegye február 20-ai ülésén kérte az országgyűlés összehívását. (154. o.)

Jelenkor 1832, 21. szám, március 14. szerda, 161-164. o.

- A magyar vármegyék küldöttségei Bécsben a Beobachter tudósítása alapján.
- A császár március 5-én fogadta a vármegyék küldötteit, és beszédet tartott megemlékezve a kolerajárványról és az országgyűlés feladatairól.
- Tudósítás a Magyar Tudós Társaság nagygyűléséről. Első közlés. (163. o.)
- Egerben elhalálozott Bán József kanonok. (163-164. o.)

Jelenkor 1832, 22. szám, március 17. szombat, 169-172. o.

- I. Ferenc előléptetései a diákóvári és szerémi, chasmai, váci káptalannál
- Március 13.-án Pesten József vásár van
- Az I. Ferenc nevű gőzhajó útjáról
- Tudósítás a Magyar Tudós Társaság nagygyűléséről (169-170. o.)
- Nyitra vármegyében a magyar nyelvet népszerűsítik (170-171. o.)
- A Jettini Örök Hagyomány segélyszervezet elhunyt főgondviselője helyett újat választottak.
- A székesfehérvári színésztársaság bemutatta a Genfi árvát jótékony este keretében.
- Smeche Jánost számadási tanácsossá nevezik ki az Erdélyi számvevőséghez.
- Közzéteszik azoknak a nevét, többek közt báró Wesselényi Miklósét, aki anyagi hozzájárulással segítették a zilahi gimnázium épületének befejeztét.
- **A zilahi gimnáziumban olvasó- társaság jön létre (171-172. o.)**

Jelenkor 1832, 23. szám, március 21. szerda, 177-179. o.

- I. Ferenc kinevezi az új zágrábi káptalanokat.
- I. Ferenc előlépteti Kruppay Chrysostom János Norbert rendi szerzetest.
- A március 9-i József vásárról tudósítás.
- **Tudósítás Győrből, ahol létrehoztak egy szegénység-gyámolító intézetet, mely 278 embernek pénzügyi támogatást nyújt, és a város felállít egy árvaházat is. (177-179. o.)**
- Hont főispánjának Székhelyi Majláth Györgynek egész testállású képének megünneplésére és táncmulatságra került sor a vármegyeházán. (179. o.)

Jelenkor 1832, 24. szám, március 24. szombat, 185-188. o.

- I. Ferenc bárónak nevezi ki Vlasics Sándor horvátországi bánt.
- I. Ferenc kinevez 3 új kanonokot a győri káptalanba.
- Tudósítás az ünnepségekről, melyeken I. Ferenc 40 évi uralkodását ünnepli az ország. (185-187. o.)
- Tudósítás a Magyar Tudós Társaság nagygyűléséről. (187-188. o.)

Jelenkor 1832, 25. szám, március 28. szerda, 193-195. o.

- I. Ferenc Teleky József szabolcsi főispánt a Magyar Királyi Udvari Kancellária megürült vallási udvari tanácsosává nevezi ki. Gróf Apponyi Rudolfot és Gróf Erdődy Antalt császári aranykulcsossá lépteti elő
- A Pesti Angol Kisasszonyok növendékeinek nyilvános vizsgái, melyek közül közfigyelem tárgya a magyar nyelvtanulás
- Tudósítás a pesti vármegyegyűlésről, ahol a nádor kinevezi Rákóczy András tiszti főügyésznek, illetve a törvényszékek rendezéséről tárgyalnak
- A pesti József vásár kelendő termékeiről való tudósítás. A vásár idején apadt a Duna, az I. Ferenc elnevezésű gőzhajó se tudott kifutni (193-194. o.)
- Szatmár vármegye közgyűléséről tudósítás, kiemelve a példamutatónak ítélt T. Berenczei Kovács Sándor tetteit, aki némi napszám ellenében a természetbeli dézsmaadót elengedi minden alattvalójának.
- A Szepesi megyegyűlésben a magyar nyelv terjesztését kívánták elérni. Követelték hogy a megye tiszti ügyvédsége a pereit magyarul folytathassa, a mester legények vándorlásuk idejének legalább felét magyar helyen töltse (194-195. o.)
- Báró Knezevich Vincze császári királyi tanácsos meghal.

Jelenkor 1832, 26. szám, március 31. szombat, 201-203. o.

- A Magyar Tudós Társaságnagygyűlésén megállapított színműfordító pályázat kihirdetése
- Elhunyt T. Lánghy István kiadó (202. o.)
- Elindult téli szállásáról zemlini útjára az I. Ferenc gőzhajó
- Elhunyt Foith Henrik őrkanonok. (202-203. o.)
- A kolerajárvány adatai március 27-ig.

Jelenkor 1832, 27. szám, április 4. szerda, 209-210. o.

- Tudósítás a Szolnok vármegye gyűléséről, melynek rendei letették az egyesülési esküt, a 4 bevett felekezet és a 3 nemzet oltalmazására.
- Könyv jelent meg a Pesti Jóltevő Asszonyi-egyesületről, melyben dicsérik a koldusok megsegítésére tett fáradozásaikért. (209-210. o.)

Jelenkor 1832, 28. szám, április 7. szombat, 217-218. o.

- Gróf Batthyány Imre titkos tanácsnokká való kinevezéséről tudósítás.
- Beszámoló a király egyházi előléptetéseiről a váci, csongrádi, kecskeméti, üllői egyházaknál..
- Idősebb Szaplonczay Pál máramarosi alispán haláláról
- A Zágrábi Királyi Akadémia megürült természettörvényi tanítószékére keres a magyar királyi Helytartótanács professzort
- A Budapest körüli hegyekben havazott (218. o.)

Jelenkor 1832, 29. szám, április 11. szerda, 225. o.

- Királyi kinevezések: Tersztyánszky Imre, báró Bedekovich Lajos és Szirmai Ádám tagja lett a hétszemélyes táblának
- A Pesti Jóltevő Asszonyi-egyesület vezetőjét, özv. Brunszvik Anna grófnőt méltatta levelében a magyar főkancellár, gróf Reviczky Ádám
- Heves vármegyei tiszanánai uradalom intézkedései a koldulás visszaszorítására

Jelenkor 1832, 30. szám, április 14. szombat, 233-234.o.

- A budai asszony-egyesület pártfogásában lévő budai leánykák magyar nyelvre való okításáról.
- Az Országházban megrendezésre kerülő hangversenyre hívja meg az érdeklődőket.
- Beszámoló az I. Ferenc gőzhajó útjáról, mely április 8-án tért haza Zemlinből.
- Nyomtatásban megjelent budai tisztségviselők név- és címsorára hívja fel a figyelmet, és azt ajánlja, hogy az ország minden területén adják ki a tisztségviselők névsorát (233-234. o.)

Jelenkor 1832, 31. szám, április 18. szerda, 241-243. o.

- Busán Aloiz kir. tanácsost és T. Mixich Miklóst a három társ-országbéli ítélőszék bíráinak nevezik ki
- Közlemény a Hídegyesület április 6-án tartott üléséről. (241-242. o.)
- Nagybecskereket ezen év március elején rendkívüli veszély érte: tűz támadt, 100 épületnél több égett porrá (242-243. o.)
- Beszámoló az április 2-án Torontálban tartott közgyűlésről.

- Krüner Ferencz orvos-doktort kitüntették, mint a görcsmirigy elleni legügyesebb orvost.
- Beszámoló Török Antal csanádi püspök haláláról.
- Bihar vármegye április 25-én tartja tisztválasztó közgyűlését.
- Statisztika a kolera pusztításairól április 9-ei állás szerint.

Jelenkor 1832, 32. szám, április 21. szombat, 249-250. o.

- Osegovich Istvánt magyar kir. Tanácsossá választották
- Beszámoló Kolos vármegye április 2-i kolozsvári közgyűléséről, az országgyűlés összehívásáról.
- Búcsú Kornis Mihálytól, akit tanácsosi méltóságnak neveztek ki
- Beszámoló a Torontál vármegyében történt eseményekről, úgymint Nagy Szent Miklós német község jegyzőjéről, aki nemzeti nyelvünk ingyenes oktatását ajánlotta fel, valamint Csekonics János táblabíró úrról, akinek birtokán magyar iskola épült (249-250. o.)
- Tudósítás arról, hogy Torontál vármegye pénzbeli juttatást nyújt a megözvegyült asszonyoknak és a jól dolgozó orvosoknak, valamint hogy a megye április 13-án tartja tisztújító gyűlését.
- Híradás a március 11-én Tétényben elhunyt Kovács Imre plébánosról, akinek magyar nyelvű versei jelentek meg.
- Bazin városában tűzvész pusztított április 9-én.
- Fiumében a fővámtisztséget a király megszünteti.
- A galíciai jezsuiták verseket nyújtanak be a királynak 40. éves jubileumi ünnepségére.
- Tudósítás az I. Ferencz gőzhajó útjáról, mely Bécsből Pestre érkezett.

Jelenkor 1832, 33. szám, április 25. szerda, 257-259. o.

- Értesítés a Pesten megjelenő Egyházi Folyóírás című mű első füzetéről és az abban foglaltakról. (257-258. o.)
- Battyhány Filep 1831-ben megjelent könyvének, a Gazdasági szótárnak a bemutatása, és a szerző méltatása 40000 pengős hozzájárulásáért a Nemzeti Akadémia tőkéjéhez és 10000 pengő összegű hozzájárulásáért a magyar nyelvű iskolák részére. (258-259. o.)

Jelenkor 1832, 34. szám, április 28. szombat, 265. o.

- Beszámoló arról, hogy a nádor és a királyi főherceg folyó hónap 24-én Bécsbe utazik.

- Tudósítás halálesetekről: Bécsben báró Kutschera János vitéz, titkos tanácsos, Illyésy generális pedig Temesváron, április 23-án hunyt el.
- Szászsebesen április 15-én óriási tűz ütött ki, melynek során 105 ház égett le.
- Egy veszett farkas támadott meg több embert Sáros vármegyében, ugyanazon a napon Palocsán egy másik farkas is emberekre támadott.

Jelenkor 1832, 35. szám, május 2. szerda, 273-274. o.

- Királyi kinevezés: gróf Szapáry Sándort tiszteletbeli bírának választották a dunántúli kőszegi kerületbe.
- Hír a királyi építő kormánytisztség magyarosodásáról: Rauschmüller Ferenc magyar nyelvet tanít azoknak a tiszteknek, akik eddig nem beszélték nyelvünket.
- Beszámoló Miskolc szépítéséről, melynek során új folyamágyat építenek, a házakat kicsinosítják. (273-274. o.)
- Tudósítás Miskolcról, ahol április 21-én felakasztottak egy útonállót.
- Vas vármegye május 22-én tartja tisztújító közgyűlését.

Jelenkor 1832, 36. szám, május 5. szombat, 281-282. o.

- Királyi kinevezések a magyar kancelláriánál.
- Ürményi Ferenc fiumei kormányzó 2000 forinttal támogatja a Tudományos Akadémiát.
- Beszámoló Bihar vármegye április 25-27. között tartott tisztválasztásáról. (281-282. o.)
- Tudósítás Illyéssy Sándor haláláról és temetéséről.

Jelenkor 1832, 37. szám, május 9. szerda, 289-291. o.

- Közlemény a Magyar Tudós Társaság Igazgató Tanácsa üléséről.
- Beszámoló Nyíri István professzori kinevezéséről.
- Tudósítás Szabolcs vármegye tisztújításáról, és az új tisztikarról. (290. o.)
- Pótlék a bihari tisztújításhoz.
- Patacsich József verseiről, illetve azok magasztalásairól. (290-291. o.)
- Beszámoló Ferdinánd főherceg útjáról az I. Ferencz gőzhajón.
- Beszámoló a pesti és a debreceni vásárokról.

Jelenkor 1832, 38. szám, május 12. szombat, 297-299. o.

- Beszámoló a királyi pár Trieszti útjáról.
- Lembergi tudósítás a galíciai fizetetlen adók elengedéséről.
- Kovachich József Miklós allevéltárnok kinevezése országos levéltárnoknak.
- Beszámoló Kovács János eperjesi könyvtár alapításáról. (297-298. o.)
- Meghívó a Nemzeti Kaszinó június 3-i közülésére.
- A pesti lóversenyek napjainak közlése.
- Toldalék a szabolcsi tisztválasztáshoz.
- Tudósítás a magyar nyelv tanítása kapcsán Péczelről.
- Tudósítás Imre János egyetemi tanár, Balla Albert táblabíró, Lukavszky Donát Zágráb vármegye főispánja és Pethő Ferenc tábori pap haláláról. (299. o.)

Jelenkor 1832, 39. szám, május 16. szerda, 305-307. o.

- Beszámoló arról, hogy Turcsányi Ferenc kassai őrkanonokot apát címmel ruházták fel.
- Hermann Jánost, a buda főposta igazgatóját nyugdíjazták, helyette Biringer Mátyást nevezték ki.
- Beszámoló Mérey Sándor Somogy vármegye főispáni széke elfoglalásáról Kaposváron. (305-306. o.)
- Tudósítás Fejérvármegye 472 forintos adományáról az Akadémia részére.
- Tudósítás a losonci május 8-i gyapjúvásárról.
- Tudósítás Imre János egyetemi tanár temetéséről. (306-307. o.)

Jelenkor 1832, 40. szám, május 19. szombat, 313-314. o.

- Beszámoló a királyi pár útjáról, Grazba érkezéséről, illetve Ferdinánd főherceg utazásáról Aradra és Temesvárra.
- Tudósítás Moson vármegye és Doboka vármegye tisztújításáról (313-314. o.)
- Beszámoló Zala vármegyéből, Kanizsáról olvasótársaság megalakulásáról.

Jelenkor 1832, 41. szám, május 23. szerda, 321-322 o.

- Gróf Bellegarde tábornagyot nyugalmazzák és helyére gróf Hoyos urat nevezik ki.
- Gróf Bethlen Imrét udvari koncipistává nevezték ki.

- Tudósítás a Baranya vármegyei tisztújításról
- Április 28-án gróf Aichelburg Félix cs. k. nyugalmazott ezredes őrnagy meghalt (321-322. o.)

Jelenkor 1832, 42. szám, május 26. szombat, 329-331. o.
- Beszámoló a királyi pár útjáról, az uralkodó május 18-án érkezett Laibachba.
- Királyi kinevezésekről tudósítás: Várady Jánost titoknokká nevezték ki, Lemouton Jánost a pesti m. kir. egyetemnél francia nyelv tanárnak nevezték ki, a dévai kerületi-biztonsági segédhivatalba Tövissi Gergelyt nevezték ki.
- Tudósítás az Erdélyi Alsó-Fejér vármegyegyűlésről. (329-330. o.)
- Tudósítás az 1832. május 24-i pesti lóversenyről. (330-331. o.)
- Tudósítás az Ugocsa vármegyei tisztválasztásról.
- Beszámoló Döme Károly alapítványáról, aki 300 forintot küldött a Magyar Tudós Társaság tőkéjéhez.
- Brodszky Imre a kir. ügyek igazgatója május 22-én meghalt.

Jelenkor 1832, 43. szám, május 30. szombat, 337-339. o.
- Királyi kinevezések: ifj. gróf, Nádasdy Leopoldot és Vay Miklóst nevezték ki a királyi tábla két bírósági helyére, a királyi tábla bíróságára nevezték ki Lonovics József, Földváry Ferencz, Gyurcsányi Gáspár, Sombory Imre urakat. Lázár Imrét nevezték ki, az Erdélyi Kancellária élére.
- Közlemény: Sáros, Ugocsa, Pozsony vármegyék tisztikarának névsora. (337-338. o.)
- Tudósítás az 1832. május 27-i pesti II. lóversenyről. (339. o.)
- Kisfaludi Kisfaludy Sándorné halálának híre.

Jelenkor 1832, 44. szám, június 2. szombat, 345-347. o.
- Beszámoló a királyi pár útjáról, május 22-én Libachból Triestbe utaztak.
- Az elhunyt Karolina főhercegasszonyt 46 napig gyászolták.
- A király május 13-án Zeyk Dánielt, Augustinovics Pált, Barcsay Jánost Hollaki Antalt kormánytanácsosokká, Naláczy József cs. és erdélyi kir. kormányszéki tanácsossá nevezte ki.
- Vas és Komárom vármegyei választószék és tisztikar névsora. (345-346. o.)
- Tudósítás az 1832. május 30-i pesti III. lóversenyről. (346-347. o.)
- T. T. Haberle Konstantin orvos 68 évesen meghalt.

- Tudósítás Kolosváry Sándor vásárhelyi apát alapítványáról.
- Beszámoló az április 30-ai Vág-Besztercze-i tűzvészről.

Jelenkor 1832, 45. szám, június 6. szerda, 353-356. o.
- Beszámoló a június 22-ei Bereg vármegyei tisztújításról.
- Királyi kinevezések: Horvátországi al-bánná nevezték ki Cserneki Markovicsot és ítélőmesternek nevezik ki Osegovich Istvánt. (353-354. o.)
- Kassán, a május 24-én megürült püspöki székbe Palugyay Imre került.
- Tudósítás az 1832. június 3-ai pesti IV. lóversenyről. (354-355. o.)
- Tudósítás a Parndorfi lóversenyről.
- Beszámoló a pesti, június 2-án tartott Medárd napi vásárról.
- Értesítés Cseresznyés Sándor Veszprém vármegye orvosává való kinevezéséről. (355-356. o.)

Jelenkor 1832, 46. szám, június 9. szombat, 361-363. o.
- Beszámoló báró Vlasics Ferenc horvátországi bán Zágrábban tartózkodásáról.
- Lyceum felállítását tervezi Kecskeméten a már 116 tagot számláló Kaszinó egyesülete. (361-362. o.)
- Beszámoló a pesti V. lóversenyről. (363. o.)
- Pesten a Therezia-városi kisdedek intézetének segítésére jótékony táncmulatságot tartottak.

Jelenkor 1832, 47. szám, június 13. szerda, 369-370. o.
- Beszámoló a királyi pár útjáról, az uralkodói pár az Isztriában folytatja útját.
- Tudósítás Gömör vármegye tisztújító közgyűléséről.
- Beszámoló az Állattenyésztő Társaság által szervezett 1832. június 3-i pesti állatmutatásról (369-370. o.)

Jelenkor 1832, 48. szám, június 16. szombat, 377-379. o.
- Beszámoló a királyi pár útjáról, Triesztbe utaznak.
- Királyi jutalmazások
- Magerhoffer József a szegedi sóhivatal perceptora nyugalomba vonul.
- A Dunai Gőzhajózási Egyesület közleménye a Győr és Zemlin közötti szállításra szánt két gőzhajó építésének ügyében, valamint a részvényesek felsorolása. (377-379. o.)
- Beszámoló Esztergom vármegye június 7-i tisztválasztó gyűléséről.

- Beszámoló Károly Aloiz luccai herceg budai tartózkodásáról.
- Bécsben elhunyt Gentz Fridrik
- Sztupiczky Imre kinevezése
- Tudósítás a június 21-én a pesti teátrumban rendezendő koncertről.

Jelenkor 1832, 49. szám, június 20. szerda, 385. o.
- A főherceg nádor felesége június 1-én a pesti Jóltevő Asszony egyesületet meglátogatta.
- Királyi kinevezések a dunáninneni királyi táblára.
- A Helytartótanács közleménye hivatalosan kihirdeti a kolerajárvány végét.
- MTA tőkepéntézek gyarapítása
- Beszámoló Perlaky Károly alapítványáról 100 ezüst forint értékben az Akadémia javára.
- Tudósítás Margittay István haláláról Biharból.

Jelenkor 1832, 50. szám, június 23. szombat, 393-395. o.
- Királyi kinevezések: Zichy István lett Veszprém vármegye főispánja.
- Az Állattenyésztő Társaság közleménye minden magyar hazafihoz. (393-395. o.)
- Kinevezések
- Stettner György úr kinevezése
- Kapos-Mérei Mérey Emánuel elhunyt

Jelenkor 1832, 51. szám, június 27. szerda, 401-403. o.
- Kinevezések
- Aigner József cs. kir. Fiókpénztár gondviselője jún. 23-án meghalt.
- Az Állattenyésztő Társaság jelentésének folytatása illetve vége. (401-402. o.)
- Közlemény a Buda és Pest közötti állóhíd-építés ügyében (402-403. o.)

Jelenkor 1832, 52. szám, június 30. szombat, 409-410. o.
- Kinevezés: Garanszeghi Géczy Istvánt Zólyom vármegyei főispánná nevezték ki.
- A Buda és Pest közötti állóhíd-építésről szóló közlemény folytatása (409-410. o.)

Jelenkor 1832, 53. szám, július 4. szerda, 417-419. o.

- Kinevezés: gr. Eszterházy Györgyöt kinevezik V. Ferdinánd ifjú királyhoz szolgálatbeli kamarássá.
- A Buda és Pest közötti állóhíd-építés ügyében az egyesület Pest vármegyéhez fordult, hogy javasolja és támogassa a híd ügyét (417-419. o.)
- Beszámoló a június 25-i Ipolysághi nagy tűzről.
- Június folyamán jolsvai vásár Gömörben.

Jelenkor 1832, 54. szám, július 7. szombat, 425-427. o.

- Beszámoló a királyi pár útjáról, fejedelmeink Brixenbe mentek június 23-án, a siketnémák intézetét meglátogatták és 500 pengő ft-al megajándékozták.
- Királyi és kamarai előléptetések és jutalmazások.
- Tudósítás Turócz vármegye tisztválasztásáról és a tisztikar névsora. (425-426. o.)
- A Dunántúli ref. Superintendentia új határozásai és kinevezései.
- Beszámoló a Pesti Céllövésztársaság ünnepségéről június 28-án (426-427. o.)
- Budán is betiltják az utcai koldulást.

Jelenkor 1832, 55. szám, július 11. szerda, 433-435. o.

- Ferenc Károly főherceg hitvese, Sophia főhercegné július 6-án fiút szült.
- Királyi kinevezések és jutalmazások (Haulik György, Dessewffy Aurél, Halbendienst Ferenc, Nyári Lajos).
- Erdélyi Hírmondó nyomán beszámoló Udvarhely széki alkirálybíró és főjegyzőválasztásról és egyéb Székgyűlési határozatokról. (433-434. o.)
- Temes vármegye megújított tiszti névsora az alszolgabírókig.
- A császár rendeletével feloldotta az osztrák-olasz határon felállított egészségügyi korlát-vonalat.
- I. Ferencz gőzhajó zemlini útjáról beszámoló.
- Beszámoló a Nagy-Károlyban kitört tűzvészről.
- Sopron vármegyében újra kitört a kolera.
- Jégeső Ó-Kanizsán.

Jelenkor 1832, 56. szám, július 14. szombat, 441-443. o.

- Beszámoló a királyi pár útjáról, Innsbruckba érkeztek.
- A kis Ferenc Károly főherceget 7-én megkeresztelték.
- Az első kisgyermek- óvó és nevelőintézetről szóló beszámoló. Brunszvik Theresia kezdeményezésére 1828. február 12–1830. június 30-ig 33 óvó-iskolája épült fel és virágzik a birodalomban. (441-442. o.)
- A magyar nyelv és a magyarosodás ügye Árva vármegyében és Horvátországban. (442-443. o.)
- A kaposvári Gymnasium igazgatója T. T. Horváth Elek, aki Ovidius Heroineise-ét magyarra fordította, megerősíttetett hivatalában.
- Kiskunfélegyházán július 7-én Gáspáry Ferenc alesperes, táblabíró elhunyt.
- Júliusban indult útra az I. Ferenc gőzhajó.

Jelenkor 1832, 57. szám, július 18. szerda, 449-451. o.

- Magyar Tudós Társaság közleménye arról, milyen munkák várnak még fordításra. (449-450. o.)
- Kinevezések
- Thann Ferenc és Sax János Maluzsinán meghalt.
- Eszéki beszámoló július 10-éről a boszniai nép pártütéséről.

Jelenkor 1832, 58. szám, július 21. szombat, 457-459. o.

- Beszámoló a királyi pár útjáról, július 10-én elhagyták Innsbruckot.
- Jezerniczky József segédtisztviselővé való kinevezése az udvari posta-directioban.
- Kinevezések és kir. Kamarai tudósítások.
- Oehlberg János Antal elhunyt
- Beszámoló az Állattenyésztő Társaságról. (457-458. o.)
- Beszámoló Ungvárról, a megyegyűlésről.
- Beszámoló Szepes vármegye közgyűléséről. (458-459. o.)
- Beszámoló Nógrád vármegye tisztújító közgyűléséről.
- Erdélyi Híradó nyomán tudósítás az árvizek miatti iszonyú pusztításról.
- Burckhardt nevű orvos saját kísérletének esett áldozatul (pestis elleni homeopátiás szeren kísérletezett).

Jelenkor 1832, 59. szám, július 25. szerda, 465-466. o.

- Kinevezések: Kir. Udv. Kamara által számvevő tisztekké előléptek Fröchlich Ádám és Horváth József.
- Kengyeczky János Kamarai Levéltári lajstromozót nyugalmazták.
- **A Magyar Tudós Társaság 1832-re szóló nagygyűlése augusztus 28-án lesz, az igazgatótanácsé szeptember 2-án kezdődik.**
- Július 15-én Reviczky kancellár meglátogatta a fürdőt Vichny-én, a selmeci diákok szerenádot adtak neki (464-465. o.)

Jelenkor 1832, 60. szám, július 28. szombat, 473. o.

- Királyi és kamarai kinevezések.
- Tudósítás a Nyugpénzintézet július 8-iki üléséről.
- Markovics Mátyás a kir. tudom. egyetem könyvnyomtató intézetének igazgatója elhunyt.

Jelenkor 1832, 61. szám, augusztus 1. szerda, 481-483. o.

- Beszámoló a királyi pár útjáról, Linzből Schönbrunba érkeztek az utazó felségek
- Kinevezés: Csatószegi Győrffi Mihályt nevezték ki Erdély alszámvevőjévé.
- A Ludovicea tőkepénzét Bihar, Fejér Vármegye és Nagyszombat fogja legközelebb gyarapítani 2200, 174 és 100 Ft-tal.
- A Kaposvár környéki lecsapott területeket az országgyűlési határozat alapján igyekeznek hasznossá tenni és csatornát fognak rá építeni.
- Somogyban a jégeső elverte a gabonát, amely egyébként jó aratást ígér, viszont a szőlő nem.
- Boldogasszonyfán felavatták az Imándy Emmanuel által épített, a boldog szűz tiszteletére ajánlott egyházat. (481-482. o.)
- Nagykároly és környékén nagy kárt okozott 16 különböző nagyságú földrengés.
- Gyöngyöspatán a helyi plébános 6 párnak tartott arany menyegzőt. (482-483. o.)
- Az erdélyi egyházmegye 129 097-re teszi a székely római katolikus hívek számát
- Gyulai Zsófia a tordai unitarium gymnasiumbeli jó tanulók között jövedelméből jutalmat oszt ki és a könyvtár is gyarapodott.

- Az Erdélyi Híradó dicséri, a kolozsvári ifjúságot a szélvészkori tűzoltásban és kármentesítésben végzett munkájáért.

Jelenkor 1832, 62. szám, augusztus 4. szombat, 489-490. o.

- Osegovich István helyére Spissich Gábort tették a horvátországi ítélőtábla közbírójává
- A temesi új tiszti választás pótléka
- **A vukovári közgyűlésen hozott döntés alapján a magyar anyanyelv használatának felvétele nem csak az iskolákban, de a megyei tisztviselőknek is kötelező.**
- Bachmayer Józsefnek különös privilégiumot engedélyeztek egy olyan erőmű feltalálásáért, ami a folyói hajózást könnyíti, nagyobb teher szállítására teszi alkalmassá.
- Zalatnán megürült a bánya és olvasztásra ügyelő segéd hival
- A szatmári, érmelléki és szilágysági földrengésekben, több épületben nagy kár keletkezett. Erre igen hideg időjárás következet, ezrét a szőlő- és a gyümölcstermesztőket aggodalom töltötte el. (489-490. o.)
- A gömöri és garami igen zord időjárás a Sziléziában tomboló orkánnak tudható be. Továbbá a Gömör környéki erdőkben fosztogató haramiák vannak, ami a környékbeli utazást hátráltatja.
- Ipolyságon a tűzvész a város nagy részét elpusztította.
- Marha-dögvész pusztít Moldovában, ezért az onnan behozott marhák 3 napot vesztegelnek a határon.

Jelenkor 1832, 63. szám, augusztus 8. szerda, 497-498. o.

- Tersztyánszky Imre pécsi kanonokot címzeti püspökké nevezték ki
- Eperjesre a collegium teológiai székébe Munyai Lajos Antalt hívták meg, mivel előde dr. Mayer András meghalt.
- A líceumban és a leányiskolában már 6 éve folyik a magyar nyelv tanítás különböző területeken.
- Több ritkaságot adományozott a Nemzeti Múzeum természeti osztályának Mayerffy Xay Ferenc.
- A pesti városi tanács engedélyével társasági kocsikat hoztak forgalomba. (497-498. o.)
- Morlin Imre, a Pesti Tanács egyik tagja, országgyűlési képviselő meghalt.

Jelenkor 1832, 64. szám, augusztus 11. szombat, 505-506. o.

- Beszámoló Arad város tisztújításáról, melyen Orczy Lőrinc aradi főispán mint királyi biztos elnökölt. Kijelentették, hogy 1832 óta a politikai és gazdasági jegyzőkönyveket, 1830-tól a törvénykezési és

egyéb ügyeket magyar nyelven vezetik. (505-506. o.)
- Kraszna megyében tartott gyűlésen Bánffy László az erdélyi országgyűlés mielőbbi megnyitása ügyében reménységének adott hangot.

Jelenkor 1832, 65. szám, augusztus 15. szerda, 513-515. o.
- Ferdinándra Badenben rálőtt egy nyugalmazott kapitány, de nem lett semmi baja, a merénylőt is elfogták
- A nádor Pest megye főispáni helytartójává Sárdi Sommssich Pongrác alnádort nevezte ki.
- Kassán id. báró Eötvös Ignác főpohárnok aranymenyegzőjét ülte feleségével. (513-514. o.)
- Debrecenben, az anyaiskolában a felsőbb tanulmányokat végzett ifjak közül megválasztották az alsóbb iskolai tanítókat.
- Sopron és környékén, valamint Vas megyében igen sok áldozatot követel a kolera (514-515. o.)
- A zólyomi és dobronyvai kamara bányánál megürült egy tisztírnoki hivatal, s erre keresnek jelentkezőket.

Jelenkor 1832, 66. szám, augusztus 18. szombat, 521-524. o.
- Királyi jutalmazások
- Fehér vármegye tisztújítása
- A pesti m. kir. tudományos egyetemi rektor- és dékánválasztás
- Gömöri levél Főkancellárunk útjáról (521-522. o.)
- A pesti angolkisasszonyok próbatétele (522-523. o.)
- Kolozsvári theatrum állapota, története
- Grobetty János kinevezése expeditori hivatalra (523-524. o.)

Jelenkor 1832, 67. szám, augusztus 22. szerda, 529-530. o.
- Szent István ünnepe Budán (aug. 20-án egyetemi nemzeti ünneppé rendelték el)
- Hála-áldozat Bécsben
- Kinevezések (529-530. o.)
- Gömör, Liptó és Heves: időjárás és terméssel kapcsolatos hírek
- Debreceni vásárról
- Cs. kir. birodalmi tobák gyári hirdetmény

- I. Ferenc gőzhajó indulási napjai, útjai

Jelenkor 1832, 68. szám, augusztus 25. szombat, 537-538. o.
- Királyi jutalmazás
- Ungi tudósítás
- Szatmár vidékről tudósítás
- Szabolcsból hírek: 130 ház égett le
- Zemplény: szükség idejére élettárat építenek (537-538. o.)
- Kunszentmiklósi tudósítás: Boros Sámuel elhunyt
- Pest-budai szerencsétlenség: egy ház falrésze leomlott, halálos áldozatok

Jelenkor 1832, 69. szám, augusztus 29. szerda, 545-547. o.
- Estei Ferdinánd Főherceg gallicziai generál-kormányzóról
- Somich Pongrácz alnádor bevezettetése pesti főispáni helytartóságba (545-546. o.)
- Pesti vásár kezdetéről.
- Sz. Fejérvár sz. kir. város budai külvárosaiban tűz ütött ki
- Máramarosi rossz termésről (546-547. o.)
- Kayser Mátyás meghalt
- A Magyar Tudós Társaság augusztus 28-án kezdte el nagy gyűlését és szeptember 9-én folytatja azt

Jelenkor 1832, 70. szám, szeptember 1. szombat, 553-554. o.
- Kinevezések
- Bécsben Szent István király ünnepét ünnepelték
- A pesti Nemzeti Múzeumot gyarapítják Jankovich Szaniszló ajándékai (553-554. o.)

Jelenkor 1832, 71. szám, szeptember 5. szerda, 561-562. o.
- A Királyi Kamara élére Kmosko Ágoston helyett Parczel János; Stettner Máté helyett, pedig Eötvös Pál került. Gr. Pálffy József közbíró lett a dunáninneni kerületi táblán
- Kinevezések a pesti m. kir. Tudományegyetemen.
- Beszámoló a Magyar Tudós Társaság szeptember 1-ei nagygyűléséről (561-562. o.)

- Beszámoló az augusztus 25-i egri tűzvészről.
- Tudósítás a pesti vásárról.

Jelenkor 1832, 72. szám, szeptember 8. szombat, 569-571. o.

- Tudósítás a 'Hála-szertartási nap'- ról.
- Magyar Tudós Társaság üléséről.
- Oexel Aloiz elhunyt
- Nagybecskereken tűzvész pusztított.
- Augusztus 28-án volt Torontál vármegye közgyűlése (569-570. o.)
- Az alispán Temesvárott mulattatott kassai magyar színművész társaságot
- Koller József nagyprépost szeptember 2-án meghalt.
- Kubinyi Péter ajándéka: könyvtár
- A Pesti Kir. Tud Egyetem statisztikája (570-571. o.)
- Kir. kam tud.: kinevezések

Jelenkor 1832, 73. szám, szeptember 12. szerda, 577-579. o.

- Kinevezések
- Az eszéki várkormányzás Benzek András helyett Nestor János kezébe került.
- Az erdélyi számvevőszék élére Sándorházy Daniel helyett Imre Ferencz került
- Barsi örvendő felírás
- A MTT első közülése, 1831-1832-re kitett jutalomkérdések. Megvitatásra került a nyelvtudományi kérdés. (577-578. o.)
- Körös vármegyei új tiszti kar
- Gr. Nádasdy Ferencz váci püspök egyházi látogatásokat tett Nógrád megyében (578-579. o.)
- Meghalt Vilfing Fridrik Ujfalusi királyi harminczados ellenőr.

Jelenkor 1832, 74. szám, szeptember 16. szombat, 585-586. o.

- Kinevezték Leményi Jánost püspökké.
- Sumida György feljebb lépett a ranglétrán.

- Pálmai Pál került a patai főesperesség élére.
- Az altárnokság élére Horgosi Kárász Miklós helyett Szucsics József került.
- Sor került a Magyar Tudós Társaság nagy gyűlésére.
- Szeptember 10-én került sor az egri gyűlésre (586. o.)
- A váci nagygyűlést szeptember 7-én tartották.
- Jászberény: sikerek az ifjúság-nevelésben

Jelenkor 1832, 75. szám, szeptember 19. szerda, 593. o.

- Kelcz Ádámot kitüntették a Szent István magyar királyi rend kiskeresztjével.
- Unitarius-zsinat Erdélyben: Molnos Dávid generalis notarius lett.
- Október 16-17-ig került megrendezésre Parndorfon a lóverseny.
- Augusztus hónapban volt a Nyitra vármegye Karainak és Rendjeinek gyűlése.
- Kir. Kam. tudósítás kinevezésekről

Jelenkor 1832, 76. szám, szeptember 22. szombat, 601-602. o.

- Lederer Igáncz bárót, tanácsnok, generális, galíciai kormányzót magyarországi kormányzó-generálissá nevezik ki.
- Vlassits Ferenc bárót és horvátországi bánt, helytartósági titoknokot tanácsnokká nevezik ki.
- További kinevezések.
- Új kalmáncsi helv. templomot avattak.
- Erdélyben gyújtogatások.
- Horváth Pál tihanyi apát elhunyt.

Jelenkor 1832, 77. szám, szeptember 26. szerda, 609. o.

- Hollaki Antal, Degenfeld-Schomburg Otto feljebb került, helyükre két valóságos titoknokságra Lészai Lajos és Biro József úr került
- Vukovári hálaünnepről.
- Beszámoló a losonczi gyapjúvásárról.
- Szepesi termékekről.
- Berei Farkas András poéta elhunyt.

Jelenkor 1832, 78. szám, szeptember 29. szombat, 617. o.

- Lang Mátyást erdélyi tartományi számadási tanakodóvá kinevezik.
- Szeptember 27-i határozat alapján országunk nádora, Pest, Pilis, Solt főispánja tisztválasztó széket tart október 23-án.
- Gróf Illésházy István Trencsén megye főispánja tisztújító széket tart az udvar határozata alapján október 15-én.
- Tudósítás Szegedről: 16-án hála-áldozatot tartottak Felségünk életéért.
- Tudósítás Tolnáról: kigyulladt egy ház.

Jelenkor 1832, 79. szám, október 3. szerda, 625-626. o.

- Kinevezések: Mariássy András kamarás és hadtárnokot tanácsnokká nevezték ki.
- Máramaros megye főispánjává gróf Vay Ábrahám Bereg megye eddigi főispáni helytartóját, Ugocsa megye főispáni helytartójává Ragályi Ábrahámot Torna megye eddigi első alispánját nevezik ki.
- Híradás a Magyar Tudós Társaságról.
- Jolsváról tudósító levél (625-626. o.)
- Szentai ünnepről tudósít.
- Stőhr Károly meghalt.

Jelenkor 1832, 80. szám, október 6. szombat, 633-634. o.

- Felségünk névnapjáról megemlékezés.
- Győrffy László hittudományi tanítót kinevezik canonicus theologussá (főkáptalan tagjává).
- Spécz Rudolf orvosdoktort professzorrá nevezik ki.
- Farkas Antal Spácza plébánosának a király felséges tetszését kegyeskedett kijelenteni, mert a görcsveszély dúlásakor segített, és a parókiai jegyzőkönyv hézagainak pótlásaiért.
- Hám János szatmári megyés püspök szeptember 9-én ünnepélyes hálaáldozatot mutatott be a királyunk szerencsés megtartásáért. (633-634. o.)
- Békés vmegye tisztválasztó székét október 24-én fogja tartani
- Erdélyben Felső-Fejér vármegye újonnan kinevezett főispánja Dániel Elek szeptember 17-én Szász-Martonfalván a legelső tisztülést tartva beszédében elmondja, hogy célja a megye boldogítása, törvényes

nemesi jussok fenntartása, szóval a főispáni hivatal tántoríthatatlan folytatása.
- Sarmaságon gr. Bethlen Katalin asszony kegyes leereszkedéssel meglátogatja a parorchialis házakat

Jelenkor 1832, 81. szám, október 10. szerda, 641-642. o.
- A király szeptember 13-án udvari tanácsnok címmel ruházta fel Busán Aloiz-t, Dalmát-Horvát és Tótországi királyi tábla elölülőjét.
- Kovács Mátyást kanonokká nevezi ki az egri főkáptalanbeli professzor.
- A király Corzon Gábort nyugalmazásba helyezte.
- Ungvári Jánost a lugosi kamarai hivatallal ruházták fel.
- Tudósítás Nyitra vármegye tisztválasztó székéről. (641-641. o.)
- Dorecz híres bűnöző és társa meggyilkolta Hirsch, Martiny és Gyürky papiros malmok tulajdonosait.

Jelenkor 1832, 82. szám, október 13. szombat, 649-650. o.
- A király gr. Pálffy Ferdinánd Leopoldot aranykulcsos hívei közé soroltatta.
- Csipkés Sándor augusztus 27-én Erdélyben tartományi szemorvos lett, és Bischof József Cegléden arany polgári érdempénzt kapott.
- A király Urbály Ferencet állította a fiumei só és harmincadvám élére, és a megürült ellenőri hivatalra Trauninger Fortunátot nevezete ki a kamara.
- A selmeci kerületi királyi bánya törvényszékénél egy közbírói hivatal megürült.
- Az udvari kamara Visnyei György halála által Rákosmezőn megürült ispánságra, Fazola Károly került.
- Tittel Pál halálával a Budapesti Csillagászati Intézet igazgatóságára lehet beadni pályázatokat.
- Krassó vármegye tisztválasztása.
- Sárospatakon szeptember 1-től kezdődött az iskola (649-650. o.)
- Temesváron rossz ártéri kút van, ihatatlan vízzel, sokszor folyadék nélkül maradnak.
- Debreceni tudósítás szerint az ottani vásár elég rossz, a méz éra is sokat növekedett.
- Buda-pesten szüretelnek.

Jelenkor 1832, 83. szám, október 17. szerda, 657. o.

- Zichy István október 4.-én Veszprémben főispáni székbe került.
- Belánszky József saját költségén építetett fel egy leégett iskolát.
- Kolb Ferenc nádkúti harmincados, október 1-én meghalt.

Jelenkor 1832, 84. szám, október 20. szombat, 665-666. o.

- A király szeptember 29-én úgy határozott, hogy Bezeredy Ignác, Győr vármegye első alispánját királyi tanácsnoki rangra helyezi.
- Sümeg, október 5.: Kopácsi József veszprémi püspök a király névnapját áldásokkal ünnepelte.
- Közép Szolnok vármegye főispáni beiktatása (665-666. o.)
- Jolsva, október 12.: 1829-ben az egész város hamuvá égett, emiatt pénzbeli segítségek érkeztek. A várostanács a megégett polgártársak nevében hálás köszönetet mondott azoknak, akik segítséget nyújtottak.
- Tiszolcon október 1-én ünneplik az evangélikus gyülekezet újonnan épült temploma felépítését.
- Debreceni vásár silány volt, kevés vásárló, és a hazai termékek száma is kevés.

Jelenkor 1832, 85. szám, október 24. szerda, 673-674. o.

- Szőts Albert halálával a megürült az erdélyi ítélőmesteri hivatalra, Földvári Farkas Szolnok vármegye alispánja került.
- A kamara Klamparzky János nyugalmaztatása által megürült királyi kamra sebészi hivatalra, Paronics József Királyfalván tartózkodó sebész került.
- Tudósítás Pest vármegye nádori és főispáni tisztválasztó széke üléséről.
- Győr megye új tiszti karának választása. (673-674. o.)
- T. Torna vmegye tisztújító-székét nov. 8-án tartja

Jelenkor 1832, 86. szám, október 27. szombat, 681-682. o.

- A király október 16-án kinevezte gr. Zichy Károlyt Vas megye helytartójává, ill. október 17-én Tököly

Pétert Csanád megye főispánjává.
- A király Zábráczky Ferenc plébános apátsággal felruházta augusztus 21-én.
- A király december 16-ára országgyűlést hívott össze Pozsonyba.
- Szepes vármegye Lőcsén közgyűlést tartott a rendszeres bizottsági munkálatokról, bál bevételének elosztásáról.
- Szilágy-Somlyón a gimnázium két új osztállyal bővült. (681-682. o.)

Jelenkor 1832, 87. szám, október 31. szerda, 689-690. o.
- Udvari kinevezések
- A Magyar Nemzeti Tudományos Akadémiát a rendek felajánlásokból 10. 000 ft. pengőben fizeti ki a király. Az intézet tőkéjének növelésére Eszterházy Miklós gróf felajánlása 8000 ft. pengő.
- Trencsén vármegye új tisztikara
- Tordán Erdélyben főispáni székébe beiktatták Ugron Istvánt, ill. gr. Kemény József javaslatot és pénzbeli ajánlást tett egy olvasótársaság alapítására.
- Békés vármegye tisztválasztása (689-690. o.)
- Elkezdődött az egri szüret a tavalyinál várhatóan jobb eredménnyel.

Jelenkor 1832, 88. szám, november 3. szombat, 697-699. o.
- Királyi levél a vármegyékhez az 1832. december 16-án Pozsonyban tartandó országgyűlésre. (697-698. o.)
- Reviczky Ádám gr. főkancellár Kassa város bíráját nemesi rangra emelte.
- Reviczky Ádám gr. főkancellár Szabadka város bíráját nemesi rangra emelte.
- A Budapest közötti állóhíd (Lánchíd) ügyében. (698-699. o.)
- A királyi ügyek igazgatására új írnokot neveztek ki Sterbeczky Lajos személyében.
- A szomolnoki cs. kir. főtisztségi és bánya kerületi törvényszék kir. titoknoki hivatalára december 14-ig nyújthatják be a kérelmeket

Jelenkor 1832, 89. szám, november 7. szerda, 705. o.
- Tornán közgyűlés. Hivatala lejárta miatt búcsút vettek Ragályi Ábrahám királyi tanácsnoktól, ill. főispáni helytartótól.

- A Torontál megye ura Mocsonyi János 250 ft. ajánlott az Akadémia tőkéjéhez.
- A kamara számvevői tisztségére új embert nevezett ki Gáspárdy János személyében.
- Seper Károly elhunyt
- A megürült alföldi bánya-kerületben a siglingeri és gyöki kam. Gazdatiszti hivatalra a pályázók az alföldi kir. bánya-grófi hivatalhoz nyújthatják be kérelmüket
- Veszprém megye 12-én tartja következő gyűlését

Jelenkor 1832, 90. szám, november 10. szombat, 713-714. o.

- A király kinevezte Beöthy Sándort a királyi ügyek igazgatójának.
- Baranya vármegye közgyűlésének tagsági eredménye.
- Fejér megye közgyűlésének tagsági eredménye.
- Buda szabad királyi város követeket választott.
- Bács-Bodrog megye új tisztikara
- Bács-Bodrog megye országgyűlés követei. (713-714. o.)
- Győr megye országgyűlési követei
- Pest szabad királyi város országgyűlési követei.
- Tolna megye országgyűlési követei.
- Pest vármegye országgyűlési követei.
- Heves megye jegyzője, Fazekas Gedeon elhunyt.
- Virágh György a Magyar Nemzeti Múzeumnak elefánt agyarat adományozott.
- A magyar királyi kamara sótisztségre új embert nevezett ki.
- A magyar királyi kamara tisztírnokokat és raktárnokokat nevezett ki.
- Szolokeczky József elhunyt
- Kinevezések

Jelenkor 1832, 91. szám, november 14. szerda, 721. o.

- Országgyűlési követekül választottak felsorolása.
- Herold Pál bécsi becs és fiókbank Bécsről, Budára való áthelyezése.
- Bitter Károly, ki a wimpassigni királyi harmincad tiszti írnoka, kit Pozsonyba helyeztek át, október 25-én meghalt.

- Loidl Antal Revucza teploi osztályos erdész Lykava királyi kamara uradalomban október 15-én meghalt.
- Előléptetettek felsorolása a cs. kir, hadseregnél
- Pesten a Leopold vásár helyzetének bemutatása.

Jelenkor 1832, 92. szám, november 17. szombat, 729-730. o.

- Apostoli királyunk kinevezi október 29-én az Akadémia Főigazgatójává Engelhardt Anzelm Szent Benedek rendbeli áldozó papot.
- Nádorunk és felesége Budáról Pozsonyra utazott.
- Országgyűlési követek felsorolása.
- Torna megye tisztújító székén első és második alispán megválasztása
- A Magyar Tudós Társaság két hónapnyi szünet után újra ülésezik.
- Zágrábban tanácskozás, küldöttek: Lentulay Imre, alispán, és Busán Herman főjegyző.
- Vlosits Ferenc báró Zágrábbeli horvátországi bán, és altábornagy főispáni kinevezése.
- A Magyar Nemzeti Múzeum adományozóinak felsorolása (729-730. o.)
- Bécsben meghal az utcán egy fiatal magyar, utólagosan kiderítették, hogy epebaj, és májgyulladás végzett vele.

Jelenkor 1832, 93. szám, november 21. szerda, 737-738. o.

- Országgyűlési követek választásának felsorolásának folytatása.
- Kinevezik Zalay Aloiz királyi fiscalist a királyi ügyek aligazgatójává.
- Királyi kinevezések papi tisztségekre.
- Királyi kinevezések a kancelláriában, 500 pengő évi járandóságot jutalmazott Hermann János budai főposta tisztségi igazgatójának.
- Torna megye tiszti karának új kinevezetteinek felsorolásának folytatása
- Nov. 11. Zágráb: hármas ország előleges ülése (737-738. o.)
- Erdélyben az aranyváltás próbamesteri hivatala megürül.
- Kinevezések
- Dobrády Antal halmágyi királyi sómázsa mester október 29-én meghalt.
- Hegyalja a november 10-ei hírekre hivatkozva kijelenti, hogy az évi termés borban és mustban egyaránt szűkös lesz.

- A múlt Pesti vásárt szokatlanul kevesen látogatták.

Jelenkor 1832, 94. szám, november 24. szombat, 745-746. o.

- Országgyűlési követek választásának folytatása
- Szatmár megye 15-16-ai tisztválasztáss
- Torontál vármegye közgyűlés képviselő választásának eredménye.
- Nyitra vármegye követválasztási gyűlés (745-746. o.)
- Tarczalról november 14-éről: ott 13-án hajnali 4 óra tájban az ég több részén tűzoszlopok mutatkoznak, Buda fölött is volt ilyen, a szobák olvashatóságig felvilágosodtak.

Jelenkor 1832, 95. szám, november 28. szerda, 753-754. o.

- Országgyűlési követek választásának felsorolása.
- A király kinevezi gróf Bethlen Gábort magyar királyi udvar kancelláriai conceptualis practicanst tiszteletbeli udvari concipistává.
- Szatmár megye új tisztikar felsorolásának a folytatása.
- Kihirdeti a Magyar Tudós Társaság, hogy decemberig elfogadnak még fordításokat.
- Felszólítják az Állattenyésztő Társaság részéről a részvényeseket, hogy Pozsonyban január 20-ától 31-ig vagy Pesten a Nemezeti Casinóban váltják ki részvényeiket. (754. o.)
- A Duna jege hajnalban a komoly torlódások miatt 3-4 között több hajót megrongált.

Jelenkor 1832, 96. szám, december 1. szombat, 761-762. o.

- Országgyűlési követek választása.
- Almásy Móricz gr. És Apponyi György gr. tiszteletbeli titoknokká való kinevezése a király november 7-i legmagasabb határozata szerint.
- Wenkheim Antal gr. és Belrupt Gusztáv gr. udvari nemes ifjakká való kinevezése. Münzberger Antal kinevezése a varasdi főposta igazgatásánál ellenőrségre.
- Somogy vármegye Czindery első alispánt országgyűlési követnek választottan ideiglenes tiszthelyettesévé Bogyay Péter főbírót kiáltotta ki.
- Székfoglalási ünnep Makón november 22-én, Tököly Péter alispán kinevezése a megye új kormányzójának. Másnap a megürült alispáni szék és több helyettesül viselt hivatalok törvényes

betöltése végett tisztújítás volt. (761-762. o.)
- A tisztikar felesketése után országgyűlési követek választása.
- A nagymélt. m. kir. udvari kamra a tokaji szálmesteri hivatalra Dubrowka Mátyás mázsamestert, ennek tisztébe Andrássy Józsefet, a pesti sóhivatalhoz tisztírnokká Beywinkler Józsefet alkalmazza.
- Lipsch alföldi kam. bánya uradalomban az uradalmi ispánság megürült. Az érte folyamodók december végéig nyújthatják be kérelmüket.

Jelenkor 1832, 97. szám, december 5. szerda, 769-770. o.
- Országgyűlési követek választása
- Bachich János m. kir. udv. Kancelláriai titoknokot nyugalmazták Kiss Pál status tanácsosi tisztviselőt és Névery Károly m. kir. udv. kancelláriai concipistát a kormányhivatalnál valóságos udv. titoknokká, Zoltán János tiszteletbeli udv. concipistát a tiszántúli kerületi táblához tiszteletbeli táblabíróvá nevezték ki.
- A szalai, somogyi pápai és següsdi főesperesek kinevezése
- Kir. fiscusi aligazgatóságra Filep József kir. ügyvédet nevezték ki.
- Udv. concipistaságra Wikner Lajost addigi tiszt. udv. concipistát nevezték ki.
- A királyné a pozsonyi árvaház tőkéjét 1080 pengő forinttal gyarapította.
- Gróf Vay Ábrahám november 19-én tartotta fényes szertartással főispáni beiktatását.
- Ragályi Ábrahám november 20-án ült be Nagyszőlősön az ugocsai főispánság helytartószékébe.
- Zólyom megye november 22-én tartott választása utáni új tisztikar felsorolása
- Streibig Leopold győri könyvnyomtató intézetében kinyomtatták a Győr városa a szegények intézetének mivoltát, és az 1831. augusztus 1-től 1832. július 31-ig volt bevételei, s kiadásainak mennyi- és mineműségét tárgyaló tudósítást. (769-770. o.)
- Pozsonyban Fischer János polgár és kereskedő nemes kuriát nyert adományul, és birtokába iktatását november 27-én tartotta.
- Újvidéken november 21-én a bácsi n. e. g. megye püspöke, Petrovics Gedeon elhunyt.
- Püspökök kinevezése Boszniában
- Hídszakadás Buda és Pest között.

Jelenkor 1832, 98. szám, december 8. szombat, 777-778. o.

- Országgyűlési követek választása.
- Eötvös János Szatmár vármegyei elsőrendű követ a megyei képviselőségről leköszönt, s Nagy-Károlyban fognak új választást tartani és Brassay Demetert, mint új kir. adományost iktatták be Kakaró nevű Arad és vármegye helység bortokába.
- Pálffy Ferdinánd Leopold grófot a cs. Kir. egyetemi udv. kamaránál tiszteletbeli udv. concipistává nevezték ki.
- Ferdinánd ő cs. Kir. magassága nov. 18-án megérkezett Lembergbe.
- Zólyom vármegye új tisztikarának választása.
- A jó katolikus könyvek terjesztésére ügyelő bécsi egyesület 60. cs. aranyat ígér a keresztény-romantikai legcélirányosabb szerkezetű munkára. (777-778. o.)
- Tutschner Mihály esztergomi szappanos privilégiumot nyert az általa feltalált gazdaságos, bűztelen, üres és rugalmas belű, argamdi öntött gyerya készítésére.
- Csintalan Istvánt nevezte ki a m. kir. udv. Kamara a királyi ügyek igazgatásánál másod írnokságra.

Jelenkor 1832, 99. szám, december 12. szerda, 785-786. o.

- Országgyűlési követek küldése
- Stelze Ferenc besztercebányai hadi főbiztost nyugalmazták. Vécsey Miklóst Szatmár megye főispánjává nevezték ki.
- Nyitra megyei Vámosújfaluban tűz ütött ki, melyhez rablások is járultak. A megye rögtönítéleti szabadságot kért. A megyei közgyűlésen felolvasták Pest vármegyének Buda-Pest közt álló hidat tárgyaló levelét és felszólították a nemeseket, hogy járuljanak hozzá ehhez az ügyhöz és a követeket, hogy pártfogolják ezt az ügyet.
- Ifj. gróf Zichy Károly Vas megye főispáni helytartója székét november 19-én elfoglalta.
- Vurum József nyitrai püspök pénzt ajánlott fel egy árvaház létesítésére, amihez a nemesek is hozzájárultak.
- Az egri érseki liceneumban nagy számban jelentek meg a tótos vagy német ajkú megyékből a diákok. Ez bizonyítéka az országos kívánságoknak, a magyarosodásnak (785-786. o.)
- Czambert János a rajzolás előmozdítására különböző eszközöket, valamint földabroszokat és 5 nyelven

gyakorló helyes- és szépírási példányokat ajándékozott a nagyváradi iskolának.
- A lottó nyertese Sztankovics Kristóf zágrábi kereskedő.

Jelenkor 1832, 100. szám, december 15. szombat, 793. o.
- Egyházi méltóságok és egyéb tisztségek kinevezése.
- A király id. gróf Nádasdy Leopoldot Komárom megye örökös főispáni hivatalából felmentette, helyébe helytartónak ifj. gróf Nádasdy Leopoldot nevezte ki.
- Frasz Gyula Ferencnek a károlyvárosi határnokiskola igazgatójának évi díját a cs. Kir. udv. haditanács 100 pengő forinttal gyarapította szorgalmáért.
- Desewffy Bertalant kir. ügyigazgatóvá nevezték ki.
- Pozsonyban a már kiszedett hajóhidat helyreállították a Dunán.

Jelenkor 1832, 101. szám, december 19. szerda, 801-802. o.
- Hackenau Ferenc királyi tanácsnok a hivatalából megadással felmentetett, helyére Timoni Kázmért teszik.
- Wallenburg Fridrik kinevezése.
- Köck Józsefnek és Schlachta Mártonnak címzetes apáttá való kinevezése.
- Graszer Ferenc felruháztatása és Oszterhueber Móricz kinevezése kormánybiztossági actuáriussá.
- A nyíregyházi magyar olvasó társaság másodévi választó gyűlését december 8-án tartották és Miskolczy Mátyás és Mányik Péter elhalálozott.
- Jutalmazás
- Vojnics Máté táblabírónak köszönik a Bács megyei lakók, hogy az iskolás gyerekek számára tanulási eszközöket ad (801-802. o.)
- Pozsonyba érkezett a Sternfeld gránátos hadosztály.
- Avendano János kéreti nyugalmazását.
- Stiavnicskán erdészeti hivatal megürült.
- Új áruvizsgálók alkalmazása.

Jelenkor 1832, 102. szám, december 22. szombat, 809. o.

- Főherceg nádor 14-én érkezett Pozsonyba, ekkor érkezett Reviczky Ádám is.
- Egyházi kinevezések: Sághy Jánosnak, Feltinger Istvánnak, Kerner Antalnak, Lokcsánszky Pálnak és Hollósy Ignácznak.
- Nyilatkoztatás az Magyar Tudós Társaság részéről Básthy József munkájáról.
- Zólyom megye új tisztikarának felsorolása.

Jelenkor 1832, 103-104. szám, december 29. szombat, 817-819. o.

- Pozsony. A Statusok első kerületi ülésükön vizsgálókat akartak választani, de mindent elhalasztottak. Másnap Főrendű tábla ülése.
- Kalocsai érsek szónoklata, majd ágyúdörgés jelzi az uralkodó pár megérkezését. Az országos rendek az országházba mentek, meghallgatták a királyi előterjesztéseket, majd a nádori beszédet és hazamentek.
- A királyi terjesztések a küldöttség munkájának feltételeit és helyeit határozta meg:
- A földesúr és a jobbágy viszonyának tárgyalása, az Urbáriumot illetően. (817-818. o.)
- Polgári törvények egyszerűbbek legyenek.
- Adózó nép sorsa.
- Házi adó nagyságának enyhítése
- Országgyűlési képviselők napidíja igazságos legyen.
- Határok biztosítása
- Keglevich Gábor koronaőrségbe való kinevezése. (818-819. o.)
- A felségek elhagyták Pozsonyt. Az országgyűlési újság ügyét beszélik meg, és lépést akarnak tenni a nyilvánosság ügyében. Cenzorokat választottak. Herczeg Eszterházy Pál 14 év után újra az országgyűlésen van. Reviczky főkancellár visszautazott Bécsbe.
- A rabló Dovecz-et elfogták.

10.2. Jelenkor 1833. évfolyam

Belpolitikai hírek

Jelenkor 1833, 1. szám, január 3. szerda, 1-3. o.

- Ifjabb királyunk betegségéről.
- Pozsonyi orgy. kerületi ülések december 23-tól 28-ig.
- Nyilvános könyörgés ifjabb királyunk gyógyulásáért.
- Fejedelem-asszonyunk adakozása (1-2. o.)
- Kinevezések.
- Közép-szolnoki kinevezések.
- Kinevezések.
- I. Ferencz gőzhajó 1832-i összes utolsó útja (2-3. o.)

Jelenkor 1833, 2. szám, január 5. szombat, 9-11. o.

- Kivonat országgyűlésünk minden rendű eddigi üléseiből határozásokkal (9-11. o.)
- A magyar nyelvnek diplomatikai polczra kívánt emeltetése tárgyában az határoztatott, hogy: 1. a fő RR. az eddigleni Országos állapodások következéseiben viszont üzeneteiket magyarul szerkesztenék. 2. Ő Felsége kéressék meg felírás útján, hogy ezentúl valamint a Repraesantatiók (felírások) úgy a törvények is csak magyarul alkottassanak.

Jelenkor 1833, 3. szám, január 9. szerda, 17-18. o.

- Pozsonyi orgy. kerületi ülés január 5-én.
- Kőrösi-Csoma Sándor leveléről beszámoló. A kapott segedelmet a magyar nyelv eredetének kutatására fordítja.
- Kinevezések.
- Erdélyben kir. ügyigazgatásbeli kir. ügyészeti hivatal megürült.
- Kinevezések.
- B. Gyarmaton új iskola intézet.
- Elhalálozások. (17-18. o.)
- Doveczet december 28-án felfüggesztették.

Jelenkor 1833, 4. szám, január 12. szombat, 25-26. o.

- Pozsonyi országgyűlési hírek: felszólítják a Főrendeket, hogy üzeneteiket ezentúl csak magyar nyelven tegyék és hogy a törvények is magyar nyelven hozattassanak. A jelen ogy-nek Pestre átszállítását tárgyalták. Előkelő sérelmek megtárgyalása.
- Kinevezések
- Pest megye közgyűlésében elhatározták, hogy a mostani ogy. követek napidíjait egyedül a nemesség fizesse.
- „Jót előmozdító Társaság" név alatti egyesület szövetkezett. Cél: gyermekóvó intézet igazgatása, fenntartása.
- Egri egyesület január 6-án nyitotta meg casinóját.
- Hódmezővásárhely: új évkívánat-helyetti jótét.
- Halálozások. (25-26. o.)

Jelenkor 1833, 5. szám, január 16. szerda, 33. o.

- Pozsonyi országgyűlés: az országos rendek kerületi gyűlése a római- katolikus polgárokat ért sérelmekkel foglalkozott
- Pogány József kinevezése közbíróvá
- Schmotzer József kinevezése főesperessé
- N.Becskerek, Kikinda: tisztújítás
- Adomány a bécsi árvaháznak
- Magas kereslet a gyapjúra, olajra, faggyúra és hamuzsírra

Jelenkor 1833, 6. szám, január 19. szombat, 41-42. o.

- Pozsonyi országgyűlés: Országos rendek üléséről.
- Pozsonyi országgyűlés: Jelentés a főrendi tábla üléséről.
- Pozsonyi országgyűlés: Cziráhy Antal javaslatára küldöttküldés a nádorné újévi köszöntésére.
- Nopcsa Elek kinevezése erdélyi főkormányzóvá.
- Kukovich József rosoni püspökké, valamintt Hihich Mihály gaczkai címzetes apáttá való kinevezése
- szabolcsi földrengés (14 percig tartott, jelentés a károkról) (41-42. o.)

- Novák Ferenc halála

Jelenkor 1833, 7. szám, jan. 23. szerda, 49-50. o.

- Pozsonyi országgyűlés: országos tanácskozás, Szegnia horvát város panaszairól.
- Ferdinánd királyfi első nyilvános szereplése a betegsége óta.
- Nagy János elnyeri a czímzetes apát méltóságot.
- Csausz István előléptetése prépposttá.
- Petricsevich Horváth Józsefet az uralkodó aranykulcsos hívei közé emeli.
- Nyitra: megyei közgyűlés. (49-50. o.)
- Erdély és M.o. újraegyesítésének a sürgetése.
- Elhunyt Rottenstein József (Heves és Szolnok vármegye alispánja).
- Temesvárott elhunyt Horváth János kanonok.
- Zágrábi zavargásokban résztvevő rablógyilkosok felakasztása.
- Adományok a váci siket-néma intézetnek.
- Bagy Károly és Schneider Ferdinánd előléptetése sómesterré.

Jelenkor 1833, 8. szám, január 26. szombat, 57-59. o.

- Pozsonyi országgyűlés: vita az egyházi személyek ülésrendjéről.
- Pozsonyi országgyűlés: Törvénycikkek magyarosítására irányuló tanácskozás.
- Pozsonyi országgyűlés: Statusok hármas kívánságai. (57-58. o.)
- Arad megyei közgyűlésről.
- Stainlein János halála.
- Popovics György halála.
- Schwartner Márton egyetemi professzor pályázata az olasz nyelv oktatása ügyében. (58-59. o.)
- Schumák József kinevezése a „Kamara Kiadó” élére.

Jelenkor 1833, 9. szám, január. 30. szerda, 65-67.o.

- Pozsonyi országgyűlés: január 12-én reggel 9:30-kor a Főrendek országos gyűlésre gyűltek össze. Mivel a gyűlés eredménytelenül ért véget, másnap január 23-án folytatták a megbeszélést és a felírás-javaslatot olvasták fel.

- Pozsonyi országgyűlés: Január 24-én újabb gyűlés, ahol a praeferentiálék külön felolvasására került sor (65-66. o.)
- Veszprém megyei jegyzőkönyv-kivonat.
- Két szépművészeti időszakírás jelent meg. Az egyik címe „Regélő korművész" szerkesztette Rothkrepf Gábor, hetente kétszer jelenik meg. A másik címe „Szemlélő Literaturai Lapok" szerkesztette Kovacsóczy Mihály, ez is hetente kétszer jelenik meg.
- Kolozsvár január 13-án kaszinót nyitott. Főképpen Béldi Ferencz, Bethlen János és Ádám, Kendelffy Ádám és Mikes János grófok és Farkas Sándor buzgódásaik által (66-67. o.)
- Nagy-Enyeden január 4-ke óta 12-ig, 19 és 22 foknyi hideg uralkodott. A hideg veszélyezteti a szőlőbirtokosokat.
- Holdmező-Vásárhelyen egy olvasótársaság keletkezett.
- Besztrecze-Bányán a polgárság pénzt gyűjtött az ottani korháznak.
- Nagykárolyban január 12-én földrengés volt. Az első 1:57 perckor, a második 2:05-kor, a harmadik 2:16 perckor. Érkörtvélyest és Dengeleget 10-11 percig tartó ringadozás érte, melynek következményeként a falak meghasadtak, az ablaküvegek megtöredeztek, a vakolat lehullt…stb.

Jelenkor 1833, 10. szám, február 2. szombat, 73-75.o.

- Pozsonyi országgyűlés: január 25-26 között főrendeink az alsóházi üzenetekre készült saját viszon-üzeneteiket olvasták fel.
- Pozsonyi országgyűlés: A 26-ai országos ülés előtt tartott kerületi gyűlések az urbáriumi rendszeres munkálattal foglalatoskodván az első cikkely 7. fejezetéig haladtak.
- Kir. Fejedelmünk báró Naláczy József cs. aranykulcsos udv. Kancelláriához történt alkalmaztával megürült főkormányi tanácsnokságra báró Kemény Ferenczet jelölik ki.
- Továbbá megtörténik a szegnai, kalocsai főkáptalanok kinevezése.
- A kamara lajstromzója, Nagy Gyenes 46 évig hosszú hivatali szolgálat után nyugdíjba vonult. (73-74. o.)
- Az Állattenyésztő Társaság hivatalos jelentése: közgyűlés március 17-én de. 10:00-kor.
- A budapesti piacon az egynyíretű gyapjút nagyon keresték. Közlik az egynyíretű gyapjú árát, melynek mázsája 105-115 pengő for., továbbá a timsó, búza, repce-olaj árát. (74-75. o.)
- Honi terméktalálmányról.

Jelenkor 1833, 11. szám, február. 6. szerda, 81-82.o.

- Pozsonyi országgyűlés: január 28-30-án a Főrendek viszon-üzenetének meghányatása tevé a kerületi gyűlések tárgyazatát.
- Pozsonyi országgyűlés: Erdély testvérhazánk visszaforrasztásának fontossága.
- Fels. Urunk Schuflay Antal urat önkérelmére pótlékdíj mellett nyugalmazni kegyes volt.
- A vízi utakon való hajózásra hívja fel a figyelmet, mert így olcsóbb a szállítás.
- Széchenyi Istvánnak igaza van abban, hogy fejleszteni kell a bortermesztést és, hogy a külkereskedelmi ággal csodákat tehetnénk. A francia boroknak az a szerencséje, hogy a magyar szüretelni, azaz bort készíteni nem tud (81-82. o.)
- A dohánytermesztők válasszák külön dohányaikat, és ne csomóztassák minden közönséges levéllel.
- Múlt évi húsfogyasztás adatai Pesten.
- A nagytárkányi sóperceptor Budaházy István január 11-én meghalt.

Jelenkor 1833, 12. szám, február 9. szombat, 89-91. o.

- Pozsonyi országgyűlés: rendeink folyvást kerületileg tanácskoznak.
- Az uralkodó Knapp András szalacsi, Baricz Mihály szilágy-somlyói, Fejes József gyulai plébánosokat kanonokká nevezte ki.
- Továbbá Szvetniczky Jánost iskolaigazgatót függő arany közép érdempénzzel volt kegyes megjutalmazni.
- Bielich Bazil és Giuldich Áchim Jorza-t vitézségükért pedig ezüst érdempénzzel jutalmazta.
- Tormay József levéltári lajstromozót és Motter Antal körmöczi érczsáfárt nyugalmazni méltóztatott.
- Budapesten a magyar nyugpénz – intézet megkezdi üléseit.
- Szombathelyen 9 év óta áll fenn a város szegény sorsú betegeit ápoló intézet. (89-90. o.)
- Tisza-Nána helységben Eperjesi József plébános szorgalmazásával a „koldusok” számára menhelyintézet épült. (90-91. o.)
- Budán február hónap 1-én hajnali 3:30-kor 83 éves korában elhunyt Gerliczi Ferencz báró.
- Pápán február 2-án Bittler György lakatosmester artézi kút-forrásra való eszközöket és műszert készít.

Jelenkor 1833, 13. szám, február 13. szerda, 97-100. o.

- Pozsonyi országgyűlés: február 5-i ülésen az egyházi sérelmek kivizsgálására kinevezett bizottság eddigi tevékenységének vizsgálata
- Pozsonyi országgyűlés: február 6-an javasolták, hogy az ifjabb király állandó lakása Magyarországon legyen.
- Pozsonyi országgyűlés: február 14-én főrendjeink országos ülése, melyen Personalis úr kinevezte a küldöttség tagjait mely az ifjú király felgyógyulásának hírét viszi, valamint Horváth János püspök úr szónokolt.
- Buda-Pest: február 8 és 12-én király és királyné születésnapján ünnepséget rendeztek Ocskay Antal püspök Budán mutatott be öröm és szív áldozatokat, míg Pesten Dercsik János kanonok tartott szent misét az egyházi és világi elöljáróságok jelenlétében. Kámpay Benedek szónoklata a „Haza csemetéinek" a nevelés, oktatás magyarrá tételéről szólt. Az ünnepség befejezésére táncmulatságot tartottak. (97-98. o.)
- Január 22-i határozattal kinevezéseket tett közzé.
- Deuchtmann Ferenc számvevő tisztet 40 év feletti szolgálata után saját kérelmére nyugdíjazták.
- Miskolc: megkezdődött a képviselő testület megválasztása. (98-99. o.)
- Erdély: a Casino-egyesülethez csatolták az 1000 db-ból álló könyvtárat Bánffy László javaslatára.
- Szász Károly titoknok úr a folyóiratokat értékelte az ifjúságnak.
- A károlyvári püspöki uradalmi tisztség nyugpénz-intézete tőkéjének növelése Szepessy Ignácz. 500 ezüst Ft-ot, Tamási József 100 forintot, Argentics Döme marósrévi nyugalmazott ellenőr minden ingó és ingatlan vagyonát ajánlotta fel. (99-100. o.)
- Örvendetes hogy világi dinasztiáink is alkottak már ilyen jellegű alapítványokat, sőt Esterházy herceg, Festetics György, Károlyi György, Schönborn grófok gondoskodtak a megöregedett, beteg alkalmazottaikról illetve gyermekeikről

Jelenkor 1833, 14. szám, február 16. szombat, 105-107. o.

- Pozsonyban február 8-án királynénk születésnapján Jordánszky Elek püspök tartott istentisztet.
- Pozsonyi országgyűlés: javasolták képviselőink ülésükön a jelen országgyűlés Pestre költöztetését és a magyar nyelv hivatalossá tételét.

- Január 17-én Horváth János fejérvári püspök újévi üdvözletére Főherceg-Nándornénk szívélyes köszöntéssel válaszolt.
- Egerben Kállay István táblaíró urat másod alispánná nevezték ki és fel is eskették.
- Biborczfalvi Székely Lajos úrtól, aki nemrégiben Napóleonról is metszett képet, a megyeházi terem díszétesére rendeltek képet. Az összeg 1/3-a önkéntes adományokból már összegyűlt. (105-106. o.)
- Dézsen ünnepélyesen titkos szavazással megválasztották az új tisztikart: fő bírákat, alispánokat, adószedőket.
- Tudósítás a Pesten február 12-én tartott királyi születésnap záró ünnepségeiről, a céllövész egyesület táncmulatságáról.
- A gyapjú szétválogatásának a hiánypótlása szükséges, ha a gyapjúból megfelelő jövedelemre akarunk szert tenni.
- Árvízzel fenyeget a Duna Pozsony lapályosabb részein (106-107. o.)

Jelenkor 1833, 15. szám, február 20. szerda, 113-115. o.

- Pozsonyi országgyűlés: országos küldöttségünk február 12-én születésnapja alkalmából köszöntötte királyunkat és királynénkat, valamint az ifjú királyt és hitvesét, akik biztosították jóindulatukról a küldöttséget.
- Pozsonyi országgyűlés: e napokban a képviselőink üléseiken a földesúri jövedelmek összeírásával valamint a jobbágyi kötelességeket tartalmazó okiratok elkészítésével foglalkoztak, melyben a szabad költözködést és annak körülményeit és következményeiket taglalták.
- Pozsonyi országgyűlés: a magyar nyelv hivatalossá tétele folyamatban van, de addig is mindenkinek hatalmában álljon hivatalos helyeken is használni (113-114. o.)
- Wigand olvasó könyvtárat nyitott, ahol alsó rendűek is gyarapíthatják műveltségüket.
- Statisztikai adatok: Pest 13 év alatt elfogyasztott famennyisége.
- Az erdélyi bányászat 2 jelentős újításra hívja fel a figyelmet: a lóvasútra és a vízköbölre. (114-115. o.)

Jelenkor 1833, 16. szám, február 23. szombat, 121-123. o.

- Pozsonyi országgyűlés: országos üléseket tartottak Pozsonyban az alsóházzal folytatták az egyeztetéseket
- Pozsonyi országgyűlés: koronás főnk február 12-i születésnapja ösztönzőleg hatott minden rendű

polgártárs példás tetteire. Pl. adományok
- Pesten izraeliták jótékonykodásáról. (121-122. o.)
- Aradon az asszonyegyesület a megyei kórház javára jótékonykodik.
- A szegediek is a táncmulatságuk jövedelmét a kórházi szegények vigasztalására szánják.
- Becskerek a táncmulatság bevételét tűzkárpótlásra fordítja.
- Lugoson a német-oláh iskola tanulói magyarul éltették a királyt.
- Nagyszombaton jótékonysági táncmulatság volt.
- Meghalt Dezséri báró Rudnyánszky Mihály úr 41 évesen.
- Kinevezések. (122-123. o.)
- A Duna jegének olvadása után gőzhajóval érkezett meg I. Ferenc.
- A gőzhajóval kapcsolatos bármilyen információval rendelkező személyeket nevezi meg a lap.

Jelenkor 1833, 17. szám, február 27. szerda, 129-130. o.
- Pozsonyi országgyűlés: február 20-án huszadszor ült össze országosan mind a két tábla (el kellett dönteniük az országgyűlési követek napidíját).
- Királyi Felség legfelsőbb határozata szerint Petényi Salamont evangélikus lelkészt kinevezik.
- Kinevezték a m. kir. Udvari kamara ellenőri tisztségére Papánek Antalt, Gabriely Lajost és Chinorány Antalt.
- Meghalt Déván Borbátvizi Bája István, és Cleynmann Károly Szirákon. (130. o.)
- Január 30-án összeült a hajózást bátorságosító Egyesület (elhatározták, hogy egész évben kész kezeskedni a hajózásbeli károkért).
- A két készülő gőzhajó közül az egyik még ebben az évben útnak indul. Meghatározták az utazási tarifákat.

Jelenkor 1833, 18. szám, március 2. szerda, 137-140. o.
- Pozsonyi országgyűlés: az országgyűlést február 21-én félbeszakították és a vallásbeli súlyok felöli országos vitatkozást másnap folytatták. 25-én ismét ülést tartottak, de a Főrendek már nem ültek össze.
- Közlés a Magyar Tudós Társaság Igazgatósága üléséből. (137-138. o.)
- A Nemzeti Caszinó február 24-én közülést tartott (egy ház vételére vagy építésére aláírást nyitottak).
- Nemzeti Casino elsőbbséggel bír a háznak kibérelésekkor vagy megvásárlásakor.

- Ó-Torda febr. 10-én, Nemes Torda vármegye Rendei febr. 4-9-én tartották évi közgyűléseiket. (138-139. o.)
- Ungvár: Sipos Antalt, munkácsi kanonokot megölték.
- Epe-mirigy vész pusztított Bánát területén.
- Erdélyországból Bukarestbe települtek nem használhatták a magyar nyelvet. Sükei Imre bukaresti magyar református pap lehetővé tette a magyar nyelv gyakorlását. (139-140. o.)
- Selmeczen Adriány Jánost nevezték ki bányavízműi főmesterré.
- Schlachta Andort nyugalmazták.

Jelenkor 1833, 19. szám, március 6. szerda, 145-148. o.

- Február 26-27 országgyűlés Pozsonyba. A vallásbeli súlyoknak többi fejezetein tanácskoztak.
- Nagy-Becskerek febr. 21-én, Torontál megyébe febr. 18-án tartottak rendkívüli megyegyűlést. A nemesség magára vállalta a országgyűlési követek napidíjának fizetését.
- Zsombolyon korházat alapítottak.
- Szabolcsban, Polgárin a plébános a szeretett királyunk születésnapján misét tartott és megvendégelte a katonákat. (145-146. o.)
- Bélán magyar olvasó egyesület keletkezett a múlt évben.
- Zentán, Kanizsán, Rácz-Almáson, Soborsin, Varasdon, Sárközön, Jászberényen, Sz.Fehérvárott, Aradon, Besztercebányán, Mártonfalván, Bereg és Beregszászon febr. 12-én ünnepségeket tartottak. (146-147. o.)
- Temes megyében Kabdebo Gergely közbirtokos és Faragó György főorvos megismerkedett a homeopathiával. Rengeteg beteg érkezett hozzá és részesült az ingyenes kezelésből.
- Cleynmann Károlyért Pesten febr. 24-én gyász tisztelkedést fognak tartani.
- Kassát rettegésbe tartják Szabó József és Prisolko György szökött katonák. Raboltak, fosztogattak, gyilkoltak. Elfogták és a bíróság felfüggesztette őket. (147-148. o.)
- Bujkán Miklós meghalt. Halálával a fő tizedesi hivatal megörült.
- Március 5. A beállított hajóhíd, nemcsak a két nagyvárost, hanem dunántúli testvérhazánkat is egyesíti.

Jelenkor 1833, 20. szám, március 9. szombat, 153-155. o.

- Pozsonyba febr. 2-4-én a rendek kerületi üléseket tartottak.
- Márai Dorottya cs. Kir. Főhercegné egy gyereket szült. Jól vannak.

- Apostoli királyunk jan. 23-án kanonokokat, őrkanonokat nevezett ki. Pl.: Miskolczy Andrást, olvasókanonokot.
- Felséges Királyunk Waldstein-Wartenberg Józsefet titoknokká nevezte ki.
- Kassán február utolsó napján báró Szepesy Mária asszony meghalt.
- Komáromi István alispán lemondott.
- Küküllő megye új tisztikart választott.
- Nyitra vmegye határozata a magyar nyelv ügyében: elrendelték, hogy a boltokon, egyéb középületeken magyar legyen a felirat (153-154. o.)
- Alig varmegye ahol a nyelvünkre nézve kisebb-nagyobb rendzavargások ne lettek volna. (154-155. o.)
- Zala vármegyében kereskedelmi harmincadot rendeltek.
- A m. kir. Udvari Kamara a lipcsei kir. Kamara bánya uradalomban megürült ispánságra Schreiner Józsefet alkalmazta.

Jelenkor 1833, 21. szám, március 13. szerda, 161-163. o.

- Pozsonyi országgyűlés: március 5-7-ei kerületi ülések.
- Gyarapodik a selyemtenyésztés Roscony Károly budai császári királyi gyárm felügyelete alatt.
- Nagyszombati és kézsmárki tudósítások. (161-162. o.)
- Az ország szinte minden részében előrehalad a magyar nyelv használata.
- Meghalt Szepes megye második alispánja Okolicsányi Miklós.
- Február 14-én hunyt el Báthori István serki református pap. (162-163. o.)
- Háromszék új tisztikara és határozatai.

Jelenkor 1833, 22. szám, március 16. szombat, 169-172. o.

- Március 9-én a főrendek ülést tartottak vallásügyi kérdésben.
- Kinevezések
- Békés megye: elhunyt Rudnyánszky Mihály, helyébe o.gy-i következtében Csepcsányi Tamást választják
- Zemplény megyei közgyűlés (169-170. o.)
- A magyar nyelv tanulásának elősegítése. A magyar nyelv hivatalossá tétele a az Angol-kisasszonyok pesti intézetében. (170-171. o.)
- Debrecen, márc. 6.: A kaszinói egyesület első összejövetele, a másnap a kaszinó megnyitását tervezik.

Megbeszélték a tagokat és azt, hogy kik a felügyelői a kaszinónak.
- Nemes Aranyosszék új tiszti kara
- Kovács Miklós püspök úr jótékonykodása, Ebesfalván siket-néma intézetet alapítottak.
- Királymezei kam. Sebész hivatalra Arad megyének eddigi sebészét Ohnesorg János Károlyt alkalmazzák (171-172. o.)
- Miszelik Leopold elhunyt

Jelenkor 1833, 23. szám, március 20. szerda, 177-180. o.
- Pozsonyi országgyűlés: március 12-14 kerületi ülés.
- Csongrád megye: Bene József lemond az o.gy-i követségről, helyette Horváth Lajos főszolgabírót választják.
- Királyi adományozásokról.
- A magyarosításról: A tisztikar a következő közgyűléstől kezdve minden hivatalos jelentését magyar nyelven adja be. (177-178. o.)
- A tanítókat közös megegyezéssel a főszolgabírák és a főuradalmak, a községek meghallgatásával együtt nevezzék ki.
- Révkomáromi hajó-biztosító társaság újabb vállalatáról. (178-179. o.)
- A kassai dal-és színjátszó társaság 3 évre elegendő pénzadományt kapott, hogy fent maradhasson.
- Miskolcon Buttkay és Biszterky urak egy kő- és porcelánedény gyárat állítottak fel.
- Új vásárok T. Kanizsán és Hevesen. (179-180. o.)
- A József-vásárról.

Jelenkor 1833, 24. szám, március 23. szombat, 185-187. o.
- Pozsonyi országgyűlés: márc. 15-én egyedül a főrendek tartottak ülést a magyar nyelv kérdésének ügyében.
- Ő felsége Morvay János lelki pásztort, a szenvedő emberiség ápolásában nyújtott szerepéért megjutalmazta. (186. o.)
- Pest megye közgyűléséről.
- Bernáth György, Solt megye főbírója megajándékozta a magyarul legjobban tanuló gyerekeket.
- Szatmár megyei új főispán székfoglalása. (186-187. o.)

- Dorozsmán beszüntették az utcai koldulást.
- Kolozs megye népei összegyűltek az új tiszti kar felállításának kérdésében. A régi tiszti kar tagjai tikos szavazás keretében főbírók lettek.
- Kir. kam. Tudósítás.
- Kinevezések.
- Hacker Károly haláláról.
- Schneeberg és Laas lottóvonása.

Jelenkor 1833, 25. szám, március 27. szerda, 193-196. o.

- Pozsonyi országgyűlés: mind a két táblán országgyűlések.
- Kinevezések.
- Esztergom vármegye országgyűlési új követe Reviczky Károly Bácska szék alispánja. (193-194. o.)
- Temesvári tisztválasztás ideje: április 16.
- Tudnivalók a pesti Casinórul 1833-ra. (194-195. o.)
- A pesti József-vásár divata, gyapjúterményének mennyisége, külföldi kapcsolatai.
- Halálozások: Tahvári Tarkői Tahy Károlyné, Schneider Farkas, Nedeczey Ferenc.
- Pethető Antónia elhunyt. (196-197. o.)
- Schwertner Ferencz, Schneider Farkas és Nedeczey Ferencz elhunytak.

Jelenkor 1833, 26. szám, március 30. szombat, 201-204. o.

- Pozsonyi országgyűlés: kerületi ülésekről.
- Híradás a Magyar Tudós Társaság pályázatáról vígjáték írására.
- Nyitra megyei közgyűlésről. (201-202. o.)
- Hús-ár adatok Pesten.
- Dunai gőzhajózási társaság hivatalos tudósítása az egyesület 3 új hajójáról I. Ferencz, Duna, Pannónia. (202-204. o.)
- Halálhírek: gr. Keglevich Gábor, Nagy Károly- táblabíró, Kölcsey Ferenc.
- Színház: Madame Daburger Pestre jön.

Jelenkor 1883, 27. szám, április 3. szerda, 209-211. o.

- Pozsonyi országgyűlés: kerületi ülések. Téma: milyen vallású legyen a zab vagy kitett gyerek?
- Felszólítás a Magyar Tudós Társaság részéről: a kihirdetett tudományos munkák fordítását a hazafiak adják le.
- Flór Ferenc és Paczek Károly orvos-tételi vitatásai. (209-210. o.)
- Nagy Ferenc nyilatkozata: Hódmezővásárhelyen Baraczházy Kapdebó Gergely meggyógyította N.F. fiának a lábát.
- Pozsonyban a magyar színész társaság.
- A Kassai sétányon fahántás történt: valami gonosztevő tette. (210-211. o.)
- Haulik Gáspár Körmöczön orvos lett.
- Halálhírek: Döry László, Ruzsicska Ignác, Károly Therezovaczon.

Jelenkor 1883, 28. szám, április 6. szombat, 217-219. o.

- Pozsonyi országgyűlés: külföldi egyetemeken való tanulás engedelme iránt, másodszori házasság tilalmas, az urb. legelő elkülönözési kérdése. (217-218. o.)
- Kinevezések.
- Bártfai tisztújításról.
- Tudósítások Zsolnáról és Szentpéterről. (218-219. o.)
- Dubóczki Katalin elhunyt.

Jelenkor 1833, 29. szám, április 10. szerda, 225-228. o.

- Pozsonyi országgyűlés: Tudósítás arról, hogy az Országos Rendek március 30-án a Felséghez 4 követelést továbbítottak: Pesten legyen az országgyűlés; A törvénycikkek magyar nyelvűek legyenek; „A kir. Felség Magyarországon lakásáról"; „A kegy. kir. Előadások 's előleges Sérelmek és Kivánatok tárgyaiban." (225-227. o.)
- Pozsonyi országgyűlés: április 2-i és 3-i ülésekről.
- Patay István követ helyett Jármy Imre főjegyző urat választották országgyűlési képviselővé.
- Kinevezések
- Andrássy György és Széchenyi István hazajöttek Angliából. A Hídegyesülethez irányzott jelentésük, a

Pest-Buda közötti hídépítési terv Pozsonyban nyomtatva is megjelent. (227-228. o.)
- Március 23-án Lőcsén, 75 éves korában meghalt id. Probstner András Uj-Lubló, és Jakubjan helységek adomány szerzője. Szepes legnevesebb bányái neki köszönheti létüket és fennmaradásukat.
- Zabojszky Péter kinevezése.

Jelenkor 1833, 30. szám, április 13. szombat, 233-234. o.
- Pozsonyi országgyűlés: Március 4-10. között, azaz csütörtöktől húsvét keddig a nagyhét és a húsvéti ünnepek miatt Pozsonyban nem üléseztek.
- Február 24-én gr. Waldstein Józsefet tiszt. titkárnokká nevezte ki őfelsége.
- Jelentés a Magyar Tudós Társaság üléséről.
- Károlyváros új tiszthatóságáról.
- Névjegyzéki idomzat
- Eszergomi levelek.
- Szabadkán Abday Sándor úr beszédéről. (234. o.)
- Kolozsvárott április 31-én 16 ház hamuvá égett.

Jelenkor 1833, 31. szám, április 17. szerda, 241. o.
- Pozsonyi országgyűlés: Rendek üléseiről.
- K. kamarai tudósítás.
- Győrben április 13-án, este 6 órakor, egy óra alatt 31 ház lett hamuvá, többsége náddal volt fedve.
- Zólyom vármegyében, Pesőczön a tót lakosok kinyilatkoztatták, hogy iskolájukba ezentúl magyar nyelvet tanítsanak.
- Debrecen postamestere, Kos Károly március 23-án meghalt.

Jelenkor 1833, 32. szám, április 20. szombat, 249-250. o.
- Pozsonyi országgyűlés: április 11-én nem tartottak ülést.
- Kinevezések.
- Emlékeztető a Magyar Tudós Társaság üléséről.
- Concursus a pesti királyi egyetemnél augusztus 1-én.
- Április 13-án, gr. Teleki Johanna az aszódi báró, Podmaniczky Mihály hitvese 39 éves korában meghalt.

- Széchenyinek az egyik gömöri levelező igazat ad abban, hogyha nevezetes épületet lesz valahol, akkor annak lesz vonzereje. Pl. a Szász-Coburg gothiai herceg katolikus templomot építetett, amely díszesíti a várost. (249-250. o.)
- Gömörben sok gyermek szenvedett szamárhurutban, többen meg is haltak.
- Kassán 1832-ben 449 gyermek született, házasságra lépett 170 pár, meghaltak 432-en.
- Szöged városában zsellér Csonka András hitvese Dicső Ágnes január 8-án egyszerre 4 lányt hozott a világra, miután már 1830-ban és 1831-ben is ikreket szült. A négyes ikreket megkeresztelték, de nemsokára mind a négy gyermek meghalt.

Jelenkor 1833, 33. szám, április 24. szerda, 257-261. o.

- Pozsonyi országgyűlés: vita a kilencedről.
- Királyi válasz az előkelő sulyok és királyi terjesztvények tárgyában tett felírásra. (257-260. o.)
- Országgyűlési követválasztás Vas és Zala megye részéről.
- Kinevezések és jutalmazások. (260-261. o.)
- Szabolcsban is náthahurut.

Jelenkor 1833, 34. szám, április 27. szombat, 265-267. o.

- Pozsonyi országgyűlés: kerületi ülések április 22-ig.
- Vlasics Ferenc április 18-án érkezett Kolozsvárra.
- Nyugalmazásokról.
- Tudósítás a Debreceni vásárról.
- Tudósítás Nyitra közgyűlése április 2-án.
- Állandó Nemzeti Játékszín felállításának terve. (265-266. o.)
- Temesvár és Szentgyörgy új tiszti karáról.
- Beszámoló a szepességi gimnáziumokról, a magyar nyelv tanításáról.
- Beszámoló a Nagykőrösi református iskoláról. (266-267. o.)
- Győr: Gerber Mihály elhunyt.

Jelenkor 1833, 35. szám, május 1. szerda, 273-274. o.

- Pozsony: tudósítás az április 23.-ai ülésről
- Nemesség adományozása Sztankovics Mátyásnak és Krucsay Antalnak
- Gróf Mailáth Mária elhunyt (273-274. o.)
- A dunántúli kerület táblabírója szerdahelyi Ignácz elhunyt.
- Peneder Pál kinevezése a bécsi becs. és fiók banki pénztárhoz.

Jelenkor 1833, 36. szám, május 4. szombat, 281-282. o.

- Pozsonyi országgyűlés: vita az örökváltságról.
- Podmaniczky Lászlót az arany kulcsos tisztekhez számlálták.
- Mirsch Jakab sómázsamester előléptetése.
- Pest: Bene Gergely kertész tüdősorvadásban kimúlt.
- Jolsva: április 25-én Leuthe Jakab Tübingentől Würthenbergig című útikönyve megjelent. (281-282. o.)

Jelenkor 1833, 37. szám, május 8. szerda, 289-290. o.

- Pozsonyi országgyűlés: kerületi gyűlés az úrbéri munkálatok támogatásáról.
- Kinevezések
- „ A magyar múzeum gyarapodásai” címmel megjelent a Tudományos Gyűjtemény 3.kötete.
- Jankovich Miklós régiséggyűjteményét az Országgyűlés megvette a Nemzeti Múzeumnak.
- Szabó János szemorvos 1832-ben 82 betegből 70-et kigyógyított, 4-en segített, 8-at elküldött
- Pozsonyban április 29-én megalakult az evangélikus magyar tanuló társaság, amelynek 80 tagja volt a vezető Scheverlay Mátyás professzor. Minden héten összeülnek, írók műveit olvassák fel és nyelvészeti dolgokról beszélnek.
- Dunai Gőzhajózási Társaság: az összes hajó egy társaság alatt kell, hogy legyen, nem versenyezhetnek egymással. (289-290. o.)
- Kassán 2 hete influenzajárvány van.

Jelenkor 1833, 38. szám, május 11. szombat, 297-298. o.

- Pozsonyi országgyűlés: a kerületi ülésen az urbariumi munkálatok kerültek napirendre.
- Királyunk a magyarországi tartománybizottság főigazgatóját Végh Istvánt nyugalmazta, helyébe Mérey

Sándort nevezte ki.
- A Kolozsváron kitört tűzvész áldozatainak 5000 forintot gyűjtöttek össze. (297-298. o.)
- Veszprémi szegények intézetének vagyonbeli állapota.
- Az Ó-Zólyomi dobronivai bányász kamarai uradalmi kasznárság megürült.

Jelenkor 1833, 39. szám, május 15. szerda, 305-306. o.
- Pozsonyi országgyűlés: a kerületi gyűlésen felirati javaslatokat tettek.
- Aigl Pál szekszárdi plébánost pécsi kanonokká nevezték ki.
- Királyi kinevezések.
- Tótkomlóson (Békés megye) magyarosodási folyamatok történtek iskolai úton. (305-306. o.)
- Battyány Fülöp herceg 10.000 forintot adományozott nyelvkönyvek előállítására.
- Felsorolták az idei első pesti lóverseny dátumait.
- Máramaroson tűz ütött ki, 34 ház leégett.

Jelenkor 1833, 40. szám, május 18. szombat, 313-315. o.
- Pozsonyi országgyűlés: a felirati javaslatban elfogadták, hogy az országgyűlési követek napidíjat kapnak.
- Királyi kinevezések.
- A nyitrai ülésen elhatározták, hogy a legfőbb céljuk a magyar nyelv tanítása a nem magyar ajkúaknak. (313-314. o.)
- Andrássy György és Széchenyi István gróf külföldi hazatérése után beadták a javaslatot állóhíd építési szándékról.
- Majerffy Ferencz Pest tájéki birtokos szőlő ültetvényt ültetet, mely az egyik legnagyobb lesz Európában. Károly főherceg Brazíliába szállíttatott magyar borokat. (314-315. o.)
- A magyar királyi udvari kamara lajstromozó hivatalában Veidinger Ferenczet írnokká, Szedelyi Lajost és Mikos Mátyást accesistákká, Greifeneg Ferenczet csernavai erdősszé nevezte ki.
- Hyros János meghalt.

Jelenkor 1833, 41. szám, május 22. szerda, 321-324. o.
- Pozsonyi országgyűlés: az ülésen felolvasásra került a felirati javaslat válaszüzenetet. Kevés

változtatással elfogadták és egy küldöttséggel a váci püspök úr vezérlete alatt a RR. táblájához vitték.
- Kolozsváron a közgyűlésen felolvasták őfelsége nyilatkozatát, hogy az eddig hozott törvényeket vessék el, ne használják (321-322. o.) A közgyűlés tanácskozása kimondta, hogy határozataik a haza törvényein alapulnak.
- A horvátok az országgyűlésen akarták előterjeszteni a törvényeiket, jelenjen meg küldöttség, a horvát bán Vlasics úr is, és őfelsége is királyi biztosokkal.
- Szegedy Ferencz septemvir és főispán úr a Hídegyesületnek elölülője levelet intézet Pest megyéhez. Kérelmet nyújtott be hídépítésről, amely Budát és Pestet kötné össze. (322-323. o.)
- Pozsonyban gr. Károlyi Lajos az állattenyésztő társaság elnöke nyilvános gyülekezetett tartott. A téma a lótenyésztés. (323-324. o.)
- Elmaradt Brudern József és b. Wesselényi Miklós lovai közötti ivadékverseny. (324-325. o.)
- Pesten a magyar királyi tudományegyetemen megürült bonctudományi tanítószékre pályázatot hirdettek.

Jelenkor 1833, 42. szám, május 25. szombat, 329-332. o.
- Pozsonyi országgyűlés: Országos és kerületi ülések. Indítványok a polgári perek tartásáról, az országgyűlési naplókönyv, a naplókönyvi kivonat kiadásáról.
- Németh János Pozsony megyei követté történő kinevezése.
- Az erdélyi Udvari Kancellária vezető posztjának betöltése.
- Kinevezések (329-330. o.)
- Kaszál Ferencz mázsamester halála.
- Hivatalos rendelkezés a rác és oláh iskolák magyarosításával kapcsolatban. (330-331. o.)
- Az első pesti lóverseny eredményei. (331-332. o.)
- Tűzeset Szikszó városában.

Jelenkor 1833, 43.szám, május 29. szerda, 337-340. o.
- Pozsonyi országgyűlés: Kerületi ülés. Vallástárgyi viszontüzenetre küldendő válasz megvitatása. Urbáriumi munkák.
- Megyei közgyűlés Pozsonyban.
- Királyi család Laxenburgba költözése.
- Csillagkeresztes dámák kinevezéséről.

- Dániel Elek Felső-Fejér vármegye főispánjának kinevezéséről. (337-338. o.)
- Királyi Kamara tudósításai.
- Kaszinó létrehozása Szatmáron.
- Királyi helytartósági jelentések. Pesti királyi Egyetem matematika oktatószékének betöltésére kiírt pályázat.
- Második orvosi hivatal felállításáról Ungváron.
- A Nemzeti Múzeum gyarapodásáról.
- Az Állattenyésztői Társaság máj. 26.-i határozatai. (338-339. o.)
- A második pesti lóversenyről.
- Sikán Regéczi özvegy Bertzenheim hercegnő halálhíre. (339-340. o.)
- Illos József halálhíre.
- 3 hely megüresedéséről az Angol-kisasszonyok intézetében és a felvételi követelményekről.

Jelenkor 1833, 44. szám, június 1. szombat, 345-346. o.

- Pozsonyi országgyűlés: országos ülés. Kerületileg kidolgozott vallástárgyi üzenet megvitatása.
- Tacskándi Csergheö Ferencz kinevezése magyar királyi tanácsosnak.
- Erdélyi hírek.
- Rozsnyón: tisztválasztás, kaszinó megalakulása. (345-346. o.)
- A harmadik pesti lóversenyről.
- Handler Ferencz elhunyt.

Jelenkor 1833, 45. szám, június 5. szerda, 353-355. o.

- Pozsonyi országgyűlés: május 29-én főtáblai kerületi ülés: vallástárgyi 4-ik üzenet vita alatt
- Pozsonyi országgyűlés: kerületi üléseken úrbéri munkálat 7-dik cikkelye: a földesúr milyen úton hajthassa be jobbágyaitól tartozásaikat, hol folytatódjon a per.
- Őfelsége megjutalmazza Bartal György udvari tanácsnokot Szent István rend vitézi kereszttel és 1000 pengő pótlékdíjjal.
- A Besztercebányai káptalanban megürült utolsó kanonokságra Cherven Tamás püspöki titoknokot nevezik ki.
- Kis Lajost Bécsben a magyarországi ágostai valláshívők agensének nevezik ki.

- A Magyar Királyi Udvari Kamara Schlachta Endre nyugalmaztatásával megürült likavai erdőmester hivatalra Virtenberg Antalt az oszadai kerületi erdészt, ennek helyére az erdőszetügyelő tisztség accessistáját Lehoczky Jánost nevezik ki.
- Gorn Imre máramarosi sószállítótiszt április 29-én meghalt.
- Báró Szepesi Lajos özvegye Tallián Jozefa életének 36-dik évében hosszú betegeskedés után elhunyt. Június 18-án a sályi nemzetségi sírboltba helyezik örök nyugalomra. (353-354. o.)
- Szászberki Váczy Sándor Mezőkeresztesen a római katolikusok részére egy harangot és egy haranglábat készíttetett saját költségén, ezzel megemlékezve 1831. július 31-én kezdődött epekórság pusztításaira.
- Ungvár május 20.: felséges urunk a szerednyei vár birtokosainak Ung megyében Szerednye városában esztendőnként négy országos vásár tartását engedélyezte.
- Ghillányi Sándor báró száz úri személyt vendégel meg.
- A pesti medárdi vásár elkezdődik, a vásárlók száma csekély.
- Június 2-án délután négy órakor tartották a IV. pesti lóversenyt. (354-355. o.)

Jelenkor 1833, 46. szám, június 8. szombat, 361-363. o.

- Pozsonyi országgyűlés: május 31-én tartott ülésen elfogadták a vallástárgyi üzenetet.
- Jolsvai tudósítás: az ágostai evangélikus egyházban az elhunyt papok özvegyei nyomorognak, ezért Sexty György Békésben komlósi lelkipásztor szerzeményeit az özvegyeknek ajánlja fel.
- Borsodban egy borokról szóló jegyzőkönyvet készítenek, amelyben leírják, hogy hogyan juthatnak a megyék minőségi hiteles borokhoz elkerülvén a hamis borokat. (361-362. o.)
- Érdemméltatásban részesül egy görcsmirigyben elhunyt nagytiszt.
- Márton István a Pápai Református Collégium egyik jeles alapítójának emlékére tanítványai és tisztelői létrehoznak egy alapítványt.
- A komáromi hajó-biztosító társaság részéről Monostorszegen a Ferencz csatorna torkolatánál a társaságnak volt biztosa Mokry Sámuel preceptor helyett május 14-e óta Kovács József Bezdám város jegyzője vezeti a táraságot.
- Május 31. és június 4. közötti Állatmutatásról: részint eladás végett állatok kiállítása: kosok, aranybirkák, szarvasmarhák, honi fajú birkák, ökrök, tehenek.
- Június 5-én, szerdán délelőtt 10 órakor tartották az V. (utolsó) lóversenyt. (362-363. o.)
- A pesti medárdi vásárról.

Jelenkor 1833, 47. szám, június 12. szerda, 369-371. o.

- Pozsonyi országgyűlés: június 4-én vallástárgyi negyedikik válasz üzenetről vita kezdődik.
- Pozsonyi országgyűlés: június 5-én az urbáriumi 7. cikkely 8.§ feletti vitát kezdik meg, amely azt tartalmazza, hogy mi módon kell a földeket szabályozni, eligazítását megkezdeni és sikeresen elintézni.
- Őfelsége május 9-ről kelt határozata szerint Urm János várőrnagyot Pétervárадon díjelengedés mellett magyar nemességgel jutalmazta meg.
- Sok János úr magyar udvari ágens Bécsben e hivatalától saját kérelmére május 17-én felmentetett.
- Június 5-én Debrecenben tisztválasztást tartottak és megalakult az új tisztikar. Ekkor Semsey Jóbot királyi biztosnak nevezték ki.
- A Magyar Tudományos Akadémia felajánl 20 aranyat egy falusi tanítóknak szóló iskolakönyv megírásáért. (369-370. o.)
- Patachich József úr hivatalos közleményben tudatja Pest kereskedési statisztikáját.
- Gróf Sermage József apát kanonok, királyi tanácsnok horvát-dalmát-tótországban a tanulmányok és iskolák főigazgatója június 7-én Zágrábban 72 évesen elhunyt.
- A királyi udvari kamara Trux Miklós körösmezei másodrendű erdőszt az ottani erdőszeti és számtartói ellenőrségre, Chrenkó János szigeti számtartóti tisztség kasznárját ellenőrségre alkalmazná. (370-371. o.)
- Az ipolysági sóperceptor Győry Ferenc és a soproni 30-dik áruvizsgáló Fratrics István elhunytak.
- Breznobánya szabad királyi és bányaváros erdőkerülői hivatala megüresedett. Az állásért július 23-ig lehet jelentkezni a városi tiszthatóságnál.

Jelenkor 1833, 48. szám, június 15. szombat, 377-379. o.

- Pozsonyi országgyűlés: június 7-én tartott üléseken a vallástárgyi már kész ötödik válaszüzenetet olvasták fel. Urbáriumi földszabályozási viták folytatása.
- Pozsonyi országgyűlés: június 8-án az üzenetjavaslat tárgyalása.
- Pozsonyi országgyűlés: 10-én urbáriumról vitáznak ismét.
- A király május 31-én kelt határozata szerint Sárdi Somsich Pongrácz alnádort és Pest megye főispáni helytartóját kir. táblai Elölülővé és a királyi személyes jelenlét törvényszékbeli Helytartójává nevezte ki országos érdemeire és magas tulajdonára nézve.
- Pest vármegyének június 4-9-ig tartott közgyűlésében a Pest és Buda közötti hídépítésről tárgyaltak. Ez

a közgyűlés közzétette árszabásait különböző élelmiszerekre. (377-378. o.)
- Tudnivalók a Nemzeti Casinoról az 1833 második félesztendejére
- 1833. június 2-án Köz-ülést tartottak, amelyen jelen volt a 73 Részes. Szatthmáry József 10 pontban mondja el a történteket.
- A magyar nyelv egyetemülése Selmeczen június 2-án: az iskolákban, templomokban tanítóknak kötelező a magyar nyelv tudása, létrehoznak egy társaságot, amely a magyar nyelv komolyabb művelését szorgalmazza. (378-379. o.)
- A békésbánsági evangélikus Esperességnek május 8-án Szarvason tartott szeniorátusi gyűlésekor a nyelvünk terjesztése ügyében született határozat. Ezentúl az esperességi jegyzőkönyvek is magyar nyelven vitessenek.
- Zengben május 6-án hunyt el az ottani megyés püspök és királyi tanácsnok Jessich K. János úr életének 87. évében.

Jelenkor 1833, 49. szám, június 19. szerda, 385-387. o.
- Pozsonyi országgyűlés: Somsich Pongráczot folyó hó 11- én a királyi tábla tanácsházban tartott ülésén personalisnak nevezték ki, ezután elkezdődött az országosgyűlés. A vallás tárgyában kerületileg készült ötödik javaslatot tárgyalták
- Felséges királyunk máj. 31-ei levele Reviczky Ádám gróf m. kir. udv. főkancellárhoz: Parczer János m. k. udv. kamarai tanácsnokot díj fizetése nélkül magyar nemességgel ruházzák föl.
- Ő cs. fels. Verwaga Jakabot több, mint 40 évi szolgálata után fizetése meghagyásával nyugalmazza. A kamara levéltári tisztségben megürülve volt két lajstromzói hivatalra Roszinszky Ferencet és Jabloniczky Aloizt jelöli (385-386. o.)
- Vas vármegyei evangélikus gyülekezet június 11-én Kamondy Lajost esperesi inspectorságra választotta.
- A június 12-ei egész napos hőség után éjjel villám csapott a Szent Márton templomba, a kár tetemes.
- 2- 3 éves belföldi lovaknak próbaversenyt rendeznek.
- A lovak után fizetett pénzekről. (386-387. o.)
- A tavaszi szárazság következményeiről, a beteges marhákról.

Jelenkor 1833, 50. szám, június 22. szombat, 393-395. o.

- Pozsonyi országgyűlés: a június 15-ei ogy-en felolvasták a vallás ügyébe tartozó ötödik üzenetet, majd egy kis módosítással leírásra bocsájtották.
- Pozsonyi országgyűlés: Jún. 14-én az urb. 7. cz. egészen befejeztetett és tárgyaltak a jobbágyok személy- és vagyonbeli biztosításáról
- Osváld István kir. kam. tanácsnokot saját kérésére nyugalmazzák fizetése meghagyásával és még évi 500 pengővel.
- Tóth Károly komáromi só-perceptor meghalt.
- A Magyar Tudós Társaság jún. 10-én tartott ülésének jelmondatai: a nyelvtudományi kérdésekről, a mathesisi kérdésekről
- Magyarországi Állattenyésztő Társaság: tudósítás közgyűlésről, a versenyről. (393-395. o.)

Jelenkor 1833, 51. szám, június 26. szerda, 401-402. o.

- Pozsonyi országgyűlés: a június 18-20. között zajló kerületi ülések az urbariumi 7. és 8. cikkelyek szerkezetével foglalkoztak
- A királyi pár jún. 19- én Badenbe utaztak.
- Jún. 20-án Dertsik János esztergomi kanonok és apátot Cziráky Antal a pesti kir. tud. egyetem teológiai kar elölülőjévé, és a teologia tudományokok igazgatójává nevezte ki.
- Szirmay János, Eperjes anyaiskolájának vidéki felügyelője halála után az iskolára hagyja könyvtárát. (401-402. o.)
- Nógrádban három helységből gyűltek össze hívők.
- A kir. udv. kamara az eddig Tokajban működő Kummer Ignác, volt sóhivatali ellenőrt Szolnokra helyezi át.

Jelenkor 1833, 52. szám, június 29. szombat, 409-401. o.

- Pozsonyi országgyűlés: a június 22-ei kerületi ülésén küldöttséget választottak, hogy az urbariumi munkálatokról szóló cikkely magyar fordítását megvizsgálják.
- Kopcsay János keresztúri plébánost a körösi egyesült görög megyés püspökké nevezik ki.
- Wagner János nyugalmazott őrnagyot erdélyi fejedelemségi nemességre emelik.

- A magyar nyelv tanuló ifjúsága pozsonyi ülésén tartott előadásokon diákokat tüntetett ki. (409-410. o.)
- Erdődy Péter, Varasd megye örökös főispánja június 13-án, és Bónis Sámuel Szabolcs megye egykori fő hadiadószedője, fő szolgabírája, ogy- i követe és első ispánja június 9-én meghaltak.
- Szepes lakosságát a terméssel kapcsolatos rossz hírek ellenére bíztatják
- Június 24-én Pest és Buda környékén elkezdték az aratást. Nagy a szárazság.

Jelenkor 1833, 53. szám, július 3. szerda, 417-419. o.

- Pozsonyi országgyűlés: Az országgyűlésen indítványozzák Buda és Pest közötti állandó híd megépítését, elfogadják Széchenyi és Andrássy terveit.
- Rehland György nyugalmazott őrnagyot, 33 évi hadiszolgálat elismerése okán az erdélyi nemesség megjutalmazta és soraiba emelte.
- Csebi Pogán Józsefet Beregben országgyűlési követnek választották meg.
- Dr. Paczkó György szemorvos hirdetése a belső hályog kezelésére, melyet rendelőjében folytat le. (417-418. o.)
- Debrecenben egy anya-iskolában süketnémák oktatása folyik.
- Erdélyi hazafiúi egyesület levele, melyben felszólítják honfitársaikat, hogy segítsenek mindenkinek, akinek szüksége van rá. (418-419. o.)
- Simonchich János ügyvéd halálhíre, élt 41 évet.

Jelenkor 1833, 54. szám, július 6. szombat, 425-427. o.

- Pozsonyi országgyűlés: Vallástárgyi hatodik üzenetnek elkészült javaslatát felolvasták az országgyűlésen, valamint Somsich Pongrácz urat meglátogatta egy 51 tagból álló küldöttség, melyet Pest megye küldött hódoló köszöntésre Terstyánszky püspök szónoklata mellett.
- Szkalnik Ferenczet, Lipták Györgyöt és Huszkó Károlyt rozsnyói czimzetes kánonokká nevezték ki.
- Sághy Mihály kánonokot őrkánonokká, Török József kánonokot és a lendvai főpapot pedig pápoczi priorrá nevezték ki.
- A nyitrai közgyűlés elé terjesztették Buda és Pest közötti állandó híd megépítéséhez szükséges nemzeti bank létrehozását és a követeket utasították, hogy az országgyűlésen fejtsék majd ki ezen gondolatokat. Ugyanekkor a köznép nevelése, valamint a gyámoltalanok ápolása ügyében is szóljanak fel a követek.
- Torontáli hírek, melyből kiderül, hogy rosszul sikerült az aratás és új kiváltságot kapott a mezővárosuk.

Ez a kiváltságuk pedig az, hogy polgárokat alkothat egy arany díj letétele mellett. (426. o.)
- Híradás az Magyar Tudós Társaság részéről: a játékszíni fordításokról.
- A gyapjú árának emelkedéséről ír a cikk, és a tenyésztőket arra szólítja fel, hogy a takarmányról gondoskodjanak, ha sokat akarnak profitálni. (426-427. o.)
- Jakabfalvy András táblabíró halálhíre, élt 67 évet.

Jelenkor 1833, 55. szám, július 10. szerda, 433-434. o.
- Pozsonyi országgyűlés: Pozsonyban kerületi ülésekben folytatták a vallástárgyi hatodik üzenet-javaslat vizsgálatát.
- Kinevezték Nopcsa Elek helyére Naláczy Józsefet az erdélyi kir. tábla elölülőjéül.
- Fiumei kereskedési mérleg a múlt hónapban aktív volt reánk nézve.
- Nagyváradon megalakult a Bihari Casino nevű egyesület, melynek célja a minél szélesebb körű közpalérozódás.
- Pécs városában a legnagyobb csend- és renddel, szavazási úton megválasztották a tiszthatóság tagjait (433-434. o.)
- Felső Abaujban fekvő Semse helységben élő tótok magyarokká válnak a gyermekeiknek köszönhetően, akik az iskolában magyarul tanulnak, és a misén a szülőkkel közösen magyarul énekelnek.

Jelenkor 1833, 56. szám, július 13. szombat, 441-443. o.
- Pozsonyi országgyűlés: Pozsonyban befejezték a vallástárgyi hatodikik üzenetet, és hozzá kezdtek a szakaszonkénti vitatásához.
- Szűcs Lajos alispán betegeskedése miatt Szluha Imrét választották országgyűlési képviselőjükké a Fehér vmgyeiek.
- Manuilovics Maximiust kinevezték a temesvári görög n. egy. püspökévé, a helyére pedig a verseczi püspökségre Rajacsics József szertartásbeli dalmát püspököt nevezték ki.
- Ast Vincze nyugalmazott őrnagyot nemesi címmel ruházták fel. (442. o.)
- Kolozsváron nagy az éhínség, ezért a kir. kam. pénztárából kölcsönöznek 200000 pengőt. Ebből a pénzből gabonát vesznek és haszon nélkül árulják. Akinek pedig nincs vagyona, annak kamat nélküli hitelt biztosítanak.
- A pesti magyar királyi Tudományegyetem június 25-én ünnepelte alapításának évfordulóját.

Megemlékeztek Mária Teréziáról, akinek köszönhetjük az egyetem alapítását. (442-443. o.)

- Podhorszky Anasztáz gróf sikeres marha-tenyésztő Lengyelországban. Az ő emberei látogatták meg Csongrád, Békes, Csanád, Arad, Temes, Heves, Borsod, Szabolcs és Bihar megyéket, hogy a híres magyar gulyákat megtekintve vásároljanak kivételes példányokat az uraságnak. Végül Bélybe báró Sennyey Károly gulyájából választották ki azon állatokat, amelyeket a grófnak hazahajtanak.

Jelenkor 1833, 57. szám, július 17. szerda, 449-450. o.

- Pozsonyi országgyűlés: A vallási tárgyat jobb időkre halasztják.
- Muray Józsefet a király vas megyei jószág-részekkel megadományozta és magyar nemességre emelte.
- Scitovszky János rozsnyói megyés püspök a falusi köznépnek kötelességül szabta, hogy 7-11 éves korú gyerekét október-áprilisig iskolába kell küldenie. A tanítói bér általányos fizetésű legyen: az uradalmi pénztárból és az egész falusi község által fizettessék. A jobbágyok épületeire uradalmi támogatást adjanak. (449-450. o.)
- Somogy megye rohamosan fejlődik a gazdasági művelődés és a földművelés terén.
- Eperjesen június 18-án Zmeskál József kir. tanácsos 77 évesen meghalt.
- A királyi Kamara kinevezései.
- Az egri szőlővidék gazdagsága.

Jelenkor 1833, 58. szám, július 20. szombat, 457-460. o.

- Pozsonyi országgyűlés: a vallástárgyi hetedik üzenetjavaslatot minden pontjában elfogadják.
- Királyi kinevezések és megerősítések.
- Nemes Három- és egyesült Miklósvárszéknek az új tisztikara.
- Máramaros tisztválasztásának ideje.
- A pesti magyar királyi Tudományegyetemre concursus hirdettetik.
- Budai tanácsgyűlési határozat a színész-társaságról.
- Selyemtenyésztés nálunk és Regensburgban. Orosz-, Moszka-, Cseho-, Morvaországhoz képest mennyire hátravagyunk. (457-458. o.)
- Nagy-Abonyban egy földesúr Casinot létesített.
- Aradon új kórház talpkövének letétele a szegények és a nyomorultak számára. Táncmulatság szervezése, a megyebeli asszonyok ajándék-műdarabokat gyűjtöttek a kórház javára. (458-459. o.)

- Mátra-Tas vidéken záporeső, nagy szelek, jégeső: hogyan hatnak az aratásra és a termésre.
- Zombor város június 27-ei tisztválasztó ülése.
- A magyar királyi udvari Kamara kinevezései.
- Szerviczky György táblabíró Tokajban június 21-én 62 évesen meghalt. (459-460. o.)

Jelenkor 1833, 59. szám, július 24. szerda, 465-467. o.

- Pozsonyi országgyűlés: országos és kerületi ülések.
- A királyi pár utazása és fogadtatása Mária-Czelben és Badenben. (465-466. o.)
- Aradi július 1-jei közgyűlés: Buda és Pest közötti dunai új híd építésének ügye.
- Július 16-ai szepességi határ-vizsgálat. Ezen a nyáron több mindenkibe csapott bele a villám és meghaltak.
- Munkácson július 16-án egy magyar olvasó társaság jött létre. (466-467. o.)
- A „Duna" gőzhajó első megindulása Magyarországra július 16-án.
- Július 20-án 85 évesen meghalt Keszlerfy János táblabíró és orvos. Rá emlékeznek.
- Július 3-án Rév-Komáromban a tűzfény jelenség előfordulása.

Jelenkor 1833, 60. szám, július 27. szombat, 473-476. o.:

- Pozsonyi országgyűlés: országos és kerületi ülések július 19-22-én, a vallástárgyi nyolcadik üzenet elfogadása és határozat az urbániumi munkálatok ügyében.
- Július 20-tól a királyi pár Schönbrunnban egy pár napig mulat.
- Fenséges Nádornénk Sándor főherceg fiával Prágában mulatott. Utazásuk színhelyeinek leírása.
- A cs. kir. Felség középkeresztesi kinevezései.
- Marosvásárhelyen kir. táblai kinevezés.
- Zólyom megye új követének kinevezése. (473-474. o.)
- A honi nyelv ügyében újabb rendeletek az alföldi rácz, oláh iskolákat illetően; valamint Dalmát-Hortvát-Tótországban minden nyilvános helyen kötelezően tanítsák a magyar nyelvet. A munkácsi püspökmegyében és a dunántúli vidéken is az anyakönyv-vezetés magyar legyen. (474-476. o.)
- Hont megyében és a budai megyékben a jég nagy kárt okozott.
- Pauler Antalt, a magyar kir. udvari Kamara számvevőjét a cs. kir. Felség nyugalmaztatta. E napon még születtek a Kamarába kinevezések is.

– Július 7-én (Jassy) Tataráson óriási tűz ütött ki, több mint 500 ház leégett.

Jelenkor 1833, 61. szám, július 31. szerda, 481-483 o.

– Pozsonyi országgyűlés: július 26-áig mindennap előbb kerületi, aztán országos ülést tartottak. (481-482. o.)
– Császár királyi Felségeink folyó hónap 25-én hagyták el Schönbrunnt, útjukat Csehország felé vették.
– Ő császár királyi Felsége Alsó-Fejér vármegye főispánját Czirjék Dénest az erdélyi királyi kincstári tanácshoz számfeletti tanácsosnak nevezte ki, Hunyad vármegye főispáni helytartóját Nopcsa Lászlót ugyanazon vármegye főispánjává nevezte ki, Bálint Sámuel főszolga bírót pedig királyi tanácsossá.
– Július 25-én és 30-án történt a pesti tudományegyetem tisztikarának megújítása: rektorrá lett Veleczky János, dékánokká a teológiai karban Szalay Imre, a törvényiben Miksó Pál, az orvosiban megmaradt Csausz Márton és a filozófia karban is Reseta János.
– A budai asszony egyesület céljainak előmozdítására múlt évben a következő személyek adakoztak: Főherceg Nádorunk 2500 fr., Főherceg Nádornénk 300 fr., Károlyi György gróf 300 fr. stb.
– Július 14-én Balázsfalván ünnepség keretén belül számos egyházi és világi tisztviselők jelenlétében iktatták be Leményi Jánost a fogarasi püspök megye székébe.
– Veszprémben július 23-án életének 49. életévében elhunyt Zsolnai István, aki már 7 év óta bírája volt Veszprémnek. Július 26-án reggel 8 órakor a székes egyházban Külley János nagyprépost úr szentmisét tart, 10 órakor Kolosváry Sándor kanonok úr végzi a temetési szertartást.
– Gyöngyösről: sem a jég, sem a szél nem okozott akkora kárt, hogy a termények megkárosodjanak, annak ellenére, hogy a Jelenkor 58. számában Tasról július 17-én ezt írták. (482-483. o.)
– Július 14-én Verboi Szluha Imre országgyűlési követté választása miatt a czeczei nemesség, 160 főből álló lakomát, tánc mulattságot tartott.
– A magyar királyi udvari Kamara Frenreisz Mihályt és Sándor Józsefet concipistákká nevezte ki, továbbá Sopronban 30di árú-vizsgálói hivatal segédje helyett (Pribék Ignác), Berger Andrást nevezték ki segédnek.

Jelenkor 1833, 62. szám, augusztus 3. szombat, 489-490 o.

– Pozsonyi országgyűlés: Július 26-án Pozsonyban mind a 2 tábla országos ülést tartott.
– A Fenséges Nádorné és fia Sándor főherceg július 23-án érkeztek vissza Carlsbadból Pozsonyba.

- Fenséges Sophia főhercegasszony (Ferencz Károly hitvese) július 30-án fiú gyermeknek adott életet, a csecsemő ünnepélyes megkeresztelése július 31-én volt Schönbrunnban.
- Ebben az évben jelent meg Pesten a következő című gyűjtemény: „Zsenge mutatványok Pesten a költészséget tanuló néhány ifjaktól 1833.” Ezt a gyűjteményt Jallosics Andor gimnáziumi tanár vezérlete alatt 5 tanítványa fűzte, állította össze. (489-490. o.)
- T. Neuhäuser Ferenc rajztanár a Nemzeti Múzeumot megajándékozta a rajzaival, amelyeket az erdélyi bányákról készített.

Jelenkor 1833, 63. szám, augusztus 7. szerda, 497-499. o.

- Pozsonyi országgyűlés: az elmúlt napokban egyfolytában ország üléseket tartottak, augusztus 1-én már az urbárium II. cikkelyre tértek át, ez a cikk azon mellékes jobbágyi javakról szól, amelyek a telki állomány haszongyümölcsözéséhez nem tartozik.
- A Felséges Fejedelem és a Felséges Fejedelemné csehországi útjukon mindenütt nagy népszerűségnek örvendtek, őszinte hódolattal fogadták őket, július 27-én érkeztek meg Budweissba, másnap július 28-án lövész mulattságon vettek részt, este a játékszínbe is elmentek, 29-én Ő Felsége a vidéken fekvő katonaságot szemlélte meg illetve, délután 1 órán át nyilvános audentiát tartott, addig a Fejedelemné kórházat, nevelőintézetet látogatott, július 30-án vasúti utat tettek.
- Ő császár királyi Felsége július 11-én kelt határozatában az erdélyi udvari Kancellária kiadó hivatalának igazgatóját Cseh Fridriket királyi tanácsnoki címmel ruházta fel és június 28-ai rendeletében Philipchiel Miklós Czettint ezüst polgári érdem pénzzel jutalmazta meg. (497-498. o.)
- A budai asszony egyesület 1832-ben még a következő jótevők gyarapították: Semsey Jób 40 fr., Marich János 12 fr. stb.
- Rozsnyó július 28-án a püspök Scitovszky János, aki egyben tanító is volt összehívta a tanulók szüleit, hogy beszámoljon nekik pl.: az iskolai oktatás szükséges és hasznos létéről stb.
- Ő Felsége a Körmöcön megürült ércanyag-sáfári tisztséget Gragger Gottliebre ruházta át, a magyar királyi udvari Kamara pedig Frenreisz Mihályt és Gyarmathai Sándor Józsefet concipistákká nevezte ki.
- Az erdélyi híradó egy amerikai lap után egy kolozsvári születésű, de Philadelphiában élő nő halálát közli, Polz Józefina május 12-én 5-kor halt meg, fájdalmas szülés után 10 nappal következett betegségben (498-499. o.)

Jelenkor 1833, 64. szám, augusztus 10. szombat, 505-506 o.

- Pozsonyi országgyűlés: az augusztus 5-ig tartott országos üléseken az urbéri munkálat III. cikkelyének további szakaszait folytatták.
- Ő Felsége július 12-én kelt kéziratában Bedekovich Lajos titkos tanácsos hívei közé nevezte ki, Filiczi Almásy Lajost pedig királyi tanácsossá.
- A Felséges Úr Sztankovich József pozsonyi 30adi ellenőrt 45 éves szolgálatáért megjutalmazta, valamint a javorszinkai 30adi és vámszedő tisztség megürült.
- Vlassics Ferenc horvátországi bán és erdélyországi rendkívüli királyi biztos július 18-án Kolozsvárról Nagyszebenbe ment, ahol nagy tisztelettel fogadták, Czervenvodaly István Brassóban július 20-án 130 szegény embernek búzát, pénzt stb. osztogatott.
- A Jelenkor 45. számbeli tudósításának kiegészítése: Kis Lajos ügyvivővé lett kinevezve a nagy méltóságú magyar királyi udvari Kancellária tanácsülésében, így előmozdíthatja az ágostai vallásközetők ügyét.
- Budapest: Az angol kisasszonyoknak akik lánynevelő intézetekben tanulnak, augusztus 6-án volt a próbatételük, az olvasáson kívül a nyelv és az írás szabályait adták elő magyarul meglepő sikerrel. (505-506. o.)
- A mezőberényi ágostai vallású evangélikus gimnáziumban az iskolai esztendő szeptember 9-én kezdődik.
- Mosóczon (Túróc megye) augusztus 1-én hunyt el egy Matyi nevű cigány, 16 évig szolgált egy gyalog ezrednél, miután visszavonult régi mesterségét űzte és néha muzsikálgatott, nagyon becsületes ember volt, akinek sok barátja volt.

Jelenkor 1833, 65. szám, augusztus 14. szerda, 513-515. o.

- Pozsonyi országgyűlés: az úrbéri III. cikkelyről, ezen belül a bormérésről, és a jobbágyi legelőkről.
- Az uralkodó a fiumei kereskedési és váltó-törvényszékbeli közbíróságra Pauer Károlyt nevezte ki, Czirjék Dienest pedig az erdélyi kir. Kincstár tanácsnokává tette.
- XVI. Gergely pápa Wagner Mihályt nevezte ki belgrádi és szemendriai püspökké (513-514. o.)
- Máramaros vármegye július 25-én választott új tisztikarának névsora.
- Bihar vármegye köz- illetve tisztújító gyűlésen alispánt és követet választott.

- A nemzeti iskolabeli rajzoktató intézet tehetséges diákjait aranypénz jutalomban részesítik. (514-515. o.)
- Buga János Emánuel támogatásként vagyonának egy részét jótékony célra ajánlotta fel.
- Meghalt Simay Kristóf kegyes-iskolabeli áldozó pap, életének rövid ismertetése.
- Egy asszony hatos ikreket szült.

Jelenkor 1833, 66. szám, augusztus 17. szombat, 521-522. o.

- Pozsonyi országgyűlés: az urbéri munkálatról, a legelő osztályozásról, minőségre nézve hat osztályt állapítottak meg, mennyiségre nézve is pontosan szabályozott minden.
- Beszámoló a nyugpénz intézet legutóbbi üléséről, az intézet állapotáról. (521-522. o.)
- Európai kitekintés a gyapjú iparra, a gyapjú árának alakulására. A magyar piac helyzetéről.

Jelenkor 1833, 67. szám, augusztus 21. szerda, 529-530. o.

- Pozsonyi országgyűlés: urbéri munkálatról, a fáizásról, a makkoltatás szabályozásáról.
- Az uralkodó csehországi útjainak folytatásáról.
- Meghívó a pesti vakok intézete növendékeinek próbatételére.
- Augusztus 20. Szent István első apostoli Királyunk napja. Budán pompával ünnepelték. (529-530. o.)
- Tudósítás a só- és mázsamesteri kinevezésekről.
- A nemzeti nyelv oktatásra és tanulásra kiválóan alkalmas, és követendő példa.
- A debreceni augusztusi vásáron nagyon gyenge volt a forgalom.
- A budai asszonyegyesület adakozóinak felsorolása.

Jelenkor 1833, 68. szám, augusztus 24. szombat, 537-539. o.

- Pozsonyi országgyűlés: az előző számban leírt paragrafus kiegészítéséről.
- Az uralkodó 16-án Prágába érkezett.
- Jolsva városában a 3 évvel ezelőtt dúlt tűz következtében sokan földönfutókká váltak, a várost a megye adóelengedéssel segíti. (537-538. o.)
- Az aradi iskolákban a tanítás a tanítás latin nyelv mellett már részben magyar nyelven folyik. A tanítóknak köszönetet mond a cikk írója ezért.
- Beszámoló Zsigmond Sámuelnek a történelem és a nyelvek professzorának haláláról; helyére Vandák András jénai akadémikust választották.

- Tudósítás Majthényi Gábor Borsod táblabírájának haláláról és temetéséről.
- Az utóbbi napokban az eső folyton esett, és „fogvacogtató” hideg volt. (538-539. o.)

Jelenkor 1833, 69. szám, augusztus 28. szerda, 545-546. o.

- Pozsonyi országgyűlés: Az urbarium negyedik czikkjének első paragrafusa a kerületi és küldöttségi szerkezet után fogadtatott el
- G. Pálffy Fidél főtárnok Pozsonyban augusztus 21-én a tárnokszéki üléseket megnyitá szokott szertartással a városházi tanácsteremben.
- Bereg: augusztus 9-én ifjú Schönborn Ervin gróf tiszta magyarsággal beszélgete a küldöttségi tagokkal
- Nagyecskerek: M. Écskai Lázár Ágoston, augusztus 7-én, életének 65. évében elhunyt. (545-546. o.)
- Nagykálló: Staincz Ferencz, a jénai Tudós Társaság tagja 10 napig tartó súlyos betegeskedés után, 43 évesen, augusztus 16-án meghalt.
- Gácson Péchy István sómester augusztus 10-én, Sopronyban Hlina János mázsamester 6-án halálozott el.

Jelenkor 1833, 70. szám, augusztus 31. szombat, 553-555. o.

- Pozsonyi országgyűlés: még mindig a kilencedvétel módját tárgyalják.
- Majthényi László helyébe Tarnóczy Kázmér lépett, Bárczay Ferencz helyébe Patay Sámuel lépett, Kelcz István helyébe pedig Klestinszky István lépett. (553-554. o.)
- Pesten elég nagy elevenséggel folyt le a János-fővételi vásár.
- A pesti vakok intézetének nyilvános próbatétele. (554-555. o.)
- Arad: Szent István királyunk dicső emlékezetének idei ünnepe jeles lett s marad is Aradra nézve.

Jelenkor 1833, 71. szám, szeptember 4. szerda, 561-563. o.

- Pozsonyi országgyűlés: a harmadik paragrafus kilenczedet vagy hegyjust tulajdonít a földesúrnak, kivéve az aszút s úgy nevezett esszentziát.
- Apostoli Fejedelmünk Flizár Györgyöt kereszti apáttá és plébánussá nevezte ki.
- A budai játékszínnek a magyar színész- társaság részére egy esztendőre leendő kiadását a sz. kir. Buda városa nevében küldöttei megajánlották. Kétezer pengővel támogatják az Akadémiát is. (562-563. o.)

Jelenkor 1833, 72. szám, szeptember 7. szombat, 569-571. o.

- Pozsonyi országgyűlés: a jobbágyság jogait és dolgait tárgyalja az országgyűlés. (569-570. o.)
- Apostol Fejedelmünk augusztus 9-én kinevezte Kunszt Józsefet.
- Nyitrán augusztus 18-án halt meg Babóthy Imre. (570-571. o.)
- Zágrábban István-napi vásár volt, nem sokat ért.
- Kinevezések: Sax Ignácz, Pintér József, Lehoczky Gáspár.

Jelenkor 1833, 73. szám, szeptember 11. szerda, 577-580. o.

- Pozsonyi országgyűlés: a IV. cikkhez tartozó határozatokról. A községi telek-birtoktól járó tartozások megmaradnak az eddigi szokás szerint. Az évi tartozáson felül a jobbagytól többet követelni nem szabad, s megszüntetik az 1723:75 cikkelyt. (577-578. o.)
- Scitovszky János rózsnyói megyés püspök úr február hó harmadikán I. Ferencz apost. fels. Királyunk képmásával kedveskedett.
- Krassó Jakabfy Kristóf úr országgyűlési követségéről önként mondott le, helyébe Petrovics Tivadar tiszt. fősz. bíró lépett.
- A Duna gőzhajóval Zimonytól Szegedig a Tiszán egy kis próbautat tesznek.
- Pest városa szeptember 8-a hajnalán borzasztó történtekre virradt. Egy tisztes nemes háznál hármas gyilkolást követett el egy 18-19 éves suhanc (Német Ferencz) ki azon háznál ezelőtt apródinas szolgálatban volt.
- Losoncz: a múlt december ötödikén állott föl a helybeli református főiskolai tanuló fiatalság között, a nagytiszt. consistorium jóváhagytával, t.t. Steller János prof. felügyelése, és t.t. Homokay Pál ékesszólási tanító elölülte alatt a „Magyar nyelvgyakorló társaság”. Üléseit a 18 tagból álló egyesület hetenként kétszer tartja. (578-579. o.)
- A két rendű evangélikus iskolákról hazánk számos vidékeiben valóban a leggyönyörűbb tudósítások készülnek. Az egyik a sajó-gömöri evangélikus iskola. Frnka János plébános úr maga oktatja népét. A másik a modori evangélikus gimnázium. (579-580. o.)

Jelenkor 1833, 74. szám, szeptember 14. szombat, 585-586. o.

- Pozsonyi országgyűlés: Szeptember 6-án az V. cikknek két paragrafusát tárgyalták, az évi jobbágy-tartozások iránt kötendő úrbéri szerződésekről.
- Apostoli fejedelmünk aug. 9.-ei határozata szerint Kunszt Ignácz nagyszombathi plébánost és kánonokat Majki Boldogasszony címzetes prépostjává nevezte ki.
- A pesti vakok intézete részére 1832. július 1-től december 31-ig tett ajánlások. (585-586. o.)
- Az intézet volt igazgatóját Beitl Ráfael – t hivatalából elmozdították és helyébe Dolezalek Antal került. A tehetősebb szülők vak gyermekeit 360 vtó. fr. Esztendei fizetés mellett felveszik az intézetbe.
- Görög Demeter 73 évesen szeptember 5-én Bécsben meghalt.

Jelenkor 1833, 75. szám, szeptember 18. szerda, 593-595. o.

- Pozsonyi országgyűlés: A községi bírák, esküdtek és jegyzők választásáról vagy elmozdításának módjáról.
- Pozsonyi országgyűlés: A jobbágyok végrendelkezései a III. r. 30. cikkely szerint: ezentúl ősi, szerzeményes ingó javaikon felül, minden ingatlan, de szerzeményes, és nem ősi javaikról is rendelkezhetnek. (593-594. o.)
- Pozsonyi országgyűlés: Szeptember 12-én országos ülésen fölvették az urbéri munkálatok I. cikkejét, s az ülésen annak 6. paragrafusáig haladtak.
- Esztergomban szeptember 4-én Tajnay János, 88 évesen meghalt.
- A m. kir. Udv. Kamara kinevezései.
- A „Duna” gőzhajóval I. Ferencz 34 utat fog megtenni. A szállítandó holmikat Malvieux kereskedőháza fogja elszállítani (594-595. o.)

Jelenkor 1833, 76. szám, szeptember 21. szerda, 601-602. o.

- Pozsonyi országgyűlés: szeptember 16-áig a VII. cikknek 4 paragrafusait végezték el.
- Zentán szeptember 12-én ünnepelték a város lakosai, az 1697.szeptember 11-én itt Eugén szavojai herceg vezérsége alatt a török ellenségen nyert fényes győzelem 136-dik évi ünnepét, melyen gróf Széchenyi István is jelen volt. (601-602. o.)
- Késmárk szeptember 11.: törvényes szertartással végbement néhai Probstner András úr fiainak Adolf és

Mihálynak az attyuk által kir. adományképpen nyert Szepes megyében helyezett Új-Lubló és Jakubján helységek birtokába állíttatásuk. Az öregúr március 23-án halálozott el.
- Borsod szeptember 14.: kettős gyász, apát és fiát egy napon s egy órában szólítá el a halál.
- Dessewffy Bertalan kir. tanácsnok és personalisi itélőmester február 6-án elhunyt.
- Pest-Budán az esőzés és a 12-13-án dühöngő szélvész gazdag szőlőtermésünket a rongálás mellett sok helyt rothadásnak indította. Budán 19-én szüretelni kezdtek hasonlóan mint a pesti Kőbányai hegyeken.

Jelenkor 1833, 77. szám, szeptember 25. szerda, 609-610.o.
- Pozsonyi országgyűlés: szeptember 17-19-én RR táblájánál a VII. cikknek 7. paragrafusa, mely a földek urbéri per útján történő szabályozhatását tűzi ki.
- Pozsonyi országgyűlés: A fő RR-ek e napi ülésében az urbárium IV. cikkelyének utolsó paragrafusáig haladtak. (609-610. o.)
- Ő cs. kir. Felsége a m. kir. udv. Kamara kiadói hivatalában megürült expeditori hivatalara Urbányi Flóriánt nevezte ki.
- Solt városban február 5-én délután 3-kor gondatlanság miatt tűz kerekedett, 130 ház lett hamuvá. Két áldozata volt, 2 gyermek összeégett.
- Aradon intézet alakult, melyben a rajzolás-mesterség taníttatik, ahol Bökényi Lajos rajzmester ingyen foglalatoskodik. 64 az ifjak és 35 a mesterlegények és inasok száma.

Jelenkor 1833, 78. szám, szeptember 28. szombat, 617-619. o.
- Pozsonyi országgyűlés: urbéri 7-11 paragrafusok megvitatása.
- Királyi fejedelmünk Chinetti Ignáczot erdélyi nemességre méltóztatta emelni, de a nemesi levél átvétele előtt elhalálozott, most azt 2 élő fiaira, Adolfra és Károlyra vala kegyes újabban szállítani. (617-618. o.)
- Somogyban, Szigetvárnál elesett fiaink lelkeiért évenként tartandó gyászmise alapíttatott. A főbíró úr a városházi teremben beszédet tartott. Horváth Elek ez ünnepre közre bocsájtotta „Zrínyi emléke” c. poetai munkáját. Határoztak, hogy Szigetvárban egy Leonidasunkhoz méltó szobor emeltessék.(618-619. o.)

Jelenkor 1833, 79. szám, október 2. szerda, 625-627.o.
- Fiume szeptember 28-án kereskedésünk állapota augusztusban elevenebb.
- Pozsonyi országgyűlés: szeptember 27-ig kerületi üléseket tartottak végzendőleg azon módosítások

felett, melyek az urbéri munkálatokban javasoltak.
- Münchengratzben a magas Fejedelmek összejövetelének alkalmakor a cs. királyi Felségünk Ő orosz Felségét a 9-ik számú Wieland nevet viselő magyar huszárezred első tulajdonosává nevezte ki. Másnap reggel kezdődött a gyakorlati mutatvány, 30 db vakrakéta felszerelésével. (525-526. o.)
- Pest-budai szüret vége felé jó az idő, a termés középszerű. Szeptember közepén hosszú esőzés volt, amely hazánk vidékein nagy károkat okozott.
- Pozsonynál a Duna 11 lábnyira áradott fel. A Rimafolyó is kiáradt. Kocsárdi Mihály kocsist Stecz András molnár – legény mentett ki az árból. A Zagyva folyó is nagyon megáradt. (626-627. o.)

Jelenkor 1833, 80. szám, október 5. szombat, 633-635. o.
- Brünni hírek szerint Fels. Urunk szeptember 30-án a turasi tábor-gyakorlatoknál lovagláskor egy a sok eső által felázott semlyékbe lovastól beleesett. De lábán és czombján néhány csekély zúzást kivéve sértetlen maradt.
- Szeptember 25-én Döblingben élete 60-ik évében hosszú betegeskedés után elpihent Laszlovszky József a t. kir. Tábla előadó bírája.
- A múlt augusztus 24-én 81 esztendős korában elhunyt Graser Dániel helyébe a berethalmi ágostai vall. egyházi elöljáróság Bergleiter János zelindéki papot választá szeptember 17-én superintendensévé.
- Nagy-Bányai Perger János felajánlása. (633-634. o.)
- Jolsva szeptember 26-án a jegyző Mindszenty Dániel huzamos betegség után a múlt hónap utolján elhunyt. (634-635. o.)
- Dettva m. városban szeptember 14-én egy fiú tüzet lobbantván 108 lakházat, 108 csűrt vagy életpajtát és 4 gyermeket pusztítottak el a lángok.
- R. Komáromban szeptember 24-én elhunyt Domonkos János táblabíró, aki a külföld előtt is ismert hajókereskedő volt. 66 éves volt.
- Bauer Tamás Dömölkön ellenőrködött sómázsa-mester meghalt.

Jelenkor 1833, 81. szám, október 9. szerda, 641-642. o.
- Egerben szeptember 30-án patriarcha érsek levelének felolvasása.
- Szeptember 29-én Lőcsén kerületi inspecor ülés volt. Végzések: magyar iskolák felvirágoztatása, diákok magyarul írhatnak stb.

- Szeptember 15-én Tagen Nepomuki János megjutalmazta a lőcsei iskola növendékeit.
- Szeptember 14-én egy tanuló galambra célzott, de fellobbant a háztető. (641-642. o.)
- Fiumei kereskedelmi hírek.
- Kir. kam. híradások, kinevezések.

Jelenkor 1833, 82. szám, október 12. szerda, 649. o.
- Pozsonyi országgyűlés: Felségünk névnapjának megünneplése.
- Szeptember 16-án Fogarason beiktatták Hídvégi gróf Nemes János úr főkapitányi hivatalába .
- Czinege Ferencet király ügy-igazgatói fiskálissá nevezték ki.

Jelenkor 1883, 83. szám, október 16. szerda, 657-658. o.
- Pozsonyi országgyűlés: október 7-ei országos tanácskozásról.
- A rozsnyói evangélikus Sup. Gyűlés határozatainak 3 pontja. (657-658. o.)
- Duna gőzhajó szept. 2-án kezdte próbautazását a Tiszán.
- Huszt: Mutso György adakozása.
- Lamartine, a híres francia költő, keresztülutazott Pesten.
- Kinevezések

Jelenkor 1833, 84. szám, október 19. szombat, 665-667. o.
- Rhédei Ádám grófot b. t. tanácsnokká nevezte ki a királyi fejedelem.
- Pozsonyi országgyűlés: mind a két tábla folytatja üléseit az urbarium tárgyában.
- Nyugalmazták Buday Antalt és Puchlin Antalt.
- Fiume: királyunk névnapját illő módon ünnepelték.
- Győr: szept. 8-án a király által kinevezett és a római Szentszék által praeconisált belgrádi és szamandriai püspökké fölkenetése igazi egyházi pompával ment végbe. (665-666. o.)
- Felszólítás. Fáy András és Döbrentei Gábor felajánlást kér a színház javára. (666-667. o.)
- Debreceni vásár.

Jelenkor 1833, 85. szám, október 23. szerda, 673-674. o.

- Pozsonyi országgyűlés: A feljebbviteli perek törvényszéke ne a Királyi Helytartótanács, hanem a Királyi Tábla legyen.
- Cs. Kir. Felségeink, a bajor király és királyné, Luitpold királyi herceg és Mathilde hercegné, Wrede herceg, Giese báró, Metternich október 11-én Linzbe érkeztek a király látogatására. Megnézték a már teljes használatban levő vasutat.
- Kozma Pál Zaránd megyei alispán főispánná lett kinevezve.
- Zalay Aloiz a királyi ügyek aligazgatójává, a halmágyi só perceptorságra Liska János, Pauer Károly gácsi sómázsamesterré, újvidéki mázsamesterré Putschalko József, verebélyi mázsássá Schmidt Ferencz lett kinevezve.
- Somogyban tisztújítás
- A Magyar Kaszinó közgyűlést fog tartani 1834. január utolsó vasárnapján, melynek témája 3 igazgató, 1 jegyző és egy 30 fős választott bizottság megválasztása. Ezen személyek az év nagyobb részében Budapesten tartózkodjanak.(673-674. o.)

Jelenkor 1833, 86. szám, október 26. szombat, 681. o.

- Pozsonyi országgyűlés: az V. cikket tárgyalták
- Pozsonyi országgyűlés: A felsőház határozata alapján VII. Ferdinánd spanyol király halálát december 11-ig gyászolni kell.
- Draskovits József csongrádi kereskedő nemesi címet kapott.
- A pesti tudományegyetemre járók száma a múlt évben 1721 tanuló, közülük 94-en tanultak hittudományt, 205-en jogot, 1078-an orvostudományt, 344-en bölcsészek voltak.
- A pécsi felsőbb iskolák október 1-jén kezdődnek. Ez alkalommal a három iskolai kar (teológia, jog, bölcsész) tanítói a katolikus hit vallomását tették le a székesegyházban.
- A Pesti vakok intézete részére tett felajánlások közlése

Jelenkor 1833, 87. szám, október 30. szerda, 689-690. o.

- Pozsonyi országgyűlés: október 24-én tárgyalták utolsó cikkelyét a RR.-ek a második üzenetbeli észrevételeinek.

- A Magyar Tudós Társaság hetente gyűlést tartott október elsejétől, a következő gyűlés november másodikán kezdődik.
- A Magyar Királyi Udvari Kamara Domazetovich Vincze 30dost hasonló tisztkörbe az oblaji 30adhoz, szebczi 30dossá Rabenhold Gyulát nevezte ki. Liska Jánost halmágyi sóárnokká, gácsi ellenőrző sómázsamesterré Pauer Károlyt, újvidéki sómázsamesterré Putschalko Józsefet, verebélyi mázsamesterré Schmidt Ferenczet nevezte ki.
- Lóverseny Parndorfon, Moson megyében 1833. október 6-7. (689-690. o.)
- Henry Holmes lóidomár Parndorfon telepedett le.
- Rókavadászatok Fóton gr. Károlyi István jóvoltából, okt. 30-31., nov. 4., nov. 6., nov. 8., nov. 11.

Jelenkor 1833, 88. szám, november 2. szombat, 697-699. o.

- Pozsonyi országgyűlés: Október 26-28-án vita arról, szabad-e a jobbágyoknak burgonyából égetett szeszesitalt készíteni.
- Felségeink visszaértek Bécsbe.
- Kapocsányi Appel Károly a würtembergi királytól a würtembergi királyi koronarend lovagkeresztjét kapta.
- A Magyar Kancellária a fiumei kormányszéknél megürült másod titoknokságra Bajzáth Rudolfot nevezte ki.
- Köszönetnyilvánítás Kubínyi Ferencznek, báró Prónay Gábornak és dr. Zipser Kerestely Andrásnak, hogy jelenlétükkel emelték a boroszlói természetvizsgálók és gyógyászok találkozóját.
- Dunamelléki magyarok a boroszlai Tudományos Gyűlésen. (697-698. o.)
- Kaposvárott a tanuló ifjúság tudományos társaságot alapít, amely a magyar, a latin és a német nyelv csinosítását tűzte ki célul.
- 1833. október 30-án dr. Barra István előadása a m. k. tudományos egyetemen.
- A vakok intézete számára tett felajánlásokról.
- Október 26-i lotteria Bécsben. (698-699. o.)

Jelenkor 1833, 89. szám, november 6. szerda, 705-707. o.

- Pozsonyi országgyűlés: a főtábla két úrbéri cikkelyt is módosított: 1: a szántást kiveszik a legsürgetőbb szakmány-munkaosztályból, 2: az úrbéri peres ügyekben a Helytartótanács legfőbb vizsgálóbíróságát

elfogadják.
- Október 22-én Balassagyarmaton a hat hónap alatt felépült új iskolában tanítószékbe iktatták Janovich Józsefet (705-707. o.)
- Október 21-én Zágrábban hatalmas vihar tombolt, a szél fákat csavart ki, házfedeleket sodort el.

Jelenkor 1833, 90. szám, november 9. szombat, 713-714. o.
- Pozsonyi országgyűlés: a jobbágyok csak földesuraik jóváhagyásával hozhatnak be más vidéken termelt borokat; az erdei gyümölcsszedés továbbra is tilos; a jobbágytelkek örökös megváltása még mindig nem megengedett.
- Beszámoló Somogy október 30-án tartott tisztválasztásának eredményéről. (713-714. o.)
- Báró Lopresti Lajos birtokaiba örököseit október 23-25-én iktatták be.
- Ekstein Ferenc királyi tanácsnok november 7-én 65 évesen meghalt.
- Baranyában Vaiszlón Kovácsy János alesperes lelkipásztorságának 45. évfordulóját ünnepelte október 6-án.
- Szabó László, bukovinai birtokos ezer forintot adományozott az Andrásfalván most felállított református iskolának.
- A hegyaljai szüret minden várakozást meghaladóan csekély volt.
- Hirdetés tanítói állásról a Siketnémák Királyi Intézetében Vácon.

Jelenkor 1833, 91. szám, november 13. szerda, 721-723. o.
- Pozsonyi országgyűlés: úrbéri válaszüzenet kerületi vitatás alatt.
- Bécsben október 26-án Erdődy Károly Varasd vármegye örökös főispánja gutaütésben meghalt.
- Egerben október 30-án Heves vármegye főadószedője élete 56. évében meghalt.
- A Magyar Tudományos Akadémia alapítása óta második közülését tartotta november 10-én Budapesten. Jutalomkérdések közzététele. (721-722. o.)
- November 2-án avatják tanítói székébe Bakos Ambrus professzort Nagykőrösön. (722-723. o.)

Jelenkor 1833, 92. szám, november 16. szombat, 729-730. o.
- Pozsonyi országgyűlés: november 8-án kimondják, hogy az úriszék a földesúr és a jobbágyok közti perekre nem hathat ki.

- Október 25-én Udvarhelyen arra kérték az uralkodót, hogy az október 21-én megválasztott főtisztviselőket erősítse meg hivatalukban, és ezentúl hagyja meg a szék szabad választási jogát.
- Abauj megyében az elhunyt Rakovszky Antal helyébe Kletz Istvánt, annak helyébe Jakabfalvy Ferencet, annak helyébe pedig Lánczy Józsefet nevezték ki.
- Arad országos vásárai közül a legutóbbi, azaz a novemberi elég sikeres volt. (729-730. o.)
- Győr városában a szegények intézete és az azzal egyesült árvaház 1832. augusztus 1-1833. júliusig kiadásairól és jövedelmeiről számadást tett közzé.
- A Magyar Királyi Udvari Kamara Nagy János számvevő helyére Gluzeky Jánost nevezte ki.

Jelenkor 1833, 93. szám, november 20. szerda, 737-739. o.

- Pozsony: őfelsége névnapi fölírásának válasza felolvasásra került.
- A Nagyváradi görög-katolikus káptalanban Kőváry Bazilt éneklő, Tolnats Mihályt őr-kanonokká nevezték ki. Virkner Lajos a magyar királyi udvari Kancelláriánál számfeletti titkárnoki kinevezést kapott
- Buda-Pesten természetvizsgáló egyesület létesült, melynek célja, hogy a természettudomány ágait magyar nyelven kiművelje
- Az egy éves Gyermek-óvó intézetben nyilvános vizsgálatot tartottak a gyermekek felkészültségéről (738. o.)
- A m. kir. udv. Kamara megürült állásainak a betöltése. (738-739. o.)

Jelenkor 1833, 94. szám, november 23. szombat, 745-746. o.

- Pozsonyi országgyűlés: a főtáblához utasítandó úrbéri üzenet és úrbéri cikkelyek fölterjesztését követő fölírási javaslatokat a kerületi üléseken megvizsgálták és elfogadták, majd azt vizsgálták, hogy milyen munkálatokat kell még elvégezni ezzel kapcsolatban
- Nyitrán november 11-én megyei közgyűlést tartottak, ahol Rajcsányi Bálint tiszti főügyvéd mondott beszédet.
- Az Állattenyésztő társaság november 17-én ülést tartott, amelynek fő célkitűzése az volt, hogy megbeszéljék, hogyan fogják behajtani a tagok által még be nem fizetett összegeket
- Figyelmeztetés: megjelent az 1833-ki Gyepkönyv, amelyet a részvényesek vigyenek el minél hamarabb a nemzeti kaszinóból. (746. o.)

- November 10-én először szólaltak meg a pesti evangélikus református egyház toronybeli új harangjai. Beszédet mondott ennek alkalmából Matócsy László kecskeméti evangélikus református prédikátor és Kollár János lelkipásztor.
- Aradon létrejött egy ún. hangászat-oktató intézet.

Jelenkor 1833, 95. szám, november 27. szerda, 753-754. o.
- Pozsonyi országgyűlés: november 19-én az úrbéri cikkelyeket továbbították a királynak.
- Tudósítás arról, hogy az uralkodó nem fog tartani országgyűlést Erdélyben.
- Stipsics Ferencet az uralkodó a szent István magyar királyi rend keresztjével tüntette ki.
- Elhunyt Novák Ferenc, így a nagy kikindai királyi kamara biztosi hivatalát új emberrel kell betölteni
- Sükei Imre Bukarestben egyházat alapított, ahol híveinek magyar nyelven prédikált és magyar iskola-intézetet létesített, támogatva ezzel a magyar nyelv ügyét. (753-754. o.)
- Nehrer Antal orvost kitüntették a Párizsban kolera idején nyújtott segítségéért.

Jelenkor 1833, 96. szám, november 30. szombat, 761. o.
- Pozsonyi országgyűlés: A fölírási javaslatot, az előkelő sérelmek és a magyar nyelv törvénybe iktatásának ügyében az országgyűlés elfogadta.
- Dertsik János esztergomi kanonokot és a pesti központi szeminárium igazgatóját sasvári főesperessé nevezték ki.
- Gencsy József a fiumei k kormányszéki titoknok, a magyar királyi Helytartóságnál tiszteletbeli titkárnoki kinevezést kapott.
- Katona Zsigmond az erdélyi kir. nagymélt. főkormány valóságos tit. tanácsnoka elhunyt életének 67. évében.
- Elhunyt Krobot János nyitrai kanonok.
- Pauler Antalt a m. k. u. Kamara nyugalmazott számvevőjét kir. tanácsnoki címmel tüntették ki.

Jelenkor 1833, 97. szám, december 4. szerda, 769-770. o.
- Pozsony: a kerületi gyűlésen törvényszéki rendelkezésről folyik a vita, főleg az úriszékről, felirati viták.
- Közhasznú, hazafias törekvések: 1000 Ft. adományozása lapnyomásra a bécsi evangélikus vallású csász. kir. consistoriumnak, Kovács Jánostól

- Ferrich Táddé nemesi címet kap
- Schitko József, királyi bányászati tanácsnok elhalálozása, a tanácsnok temetése, és annak méltatása (769-770. o.)
- Adományok a haza számára: a beadott levelek idézése

Jelenkor, 1833, 98. szám, december 7. szombat, 777-779. o.

- Pozsonyi országgyűlés: felirati viták folytatása a törvényszékekkel kapcsolatban.
- Kanonoki kinevezések: Fogarassy Mihály, Boross Imre a károlyvári székesegyház kanonokai.
- Szegeden tisztújítás: ünnepség, beszédek. Kiss József táblabíró, Petrovics János polgármester, Müller Ferenc főkapitány. (777-778. o.)
- A Kassai királyi Akadémia természeti törvény oktatószéke megüresedett.
- A budai nemzeti játékszínekre adományozások. Az adományozók leveleinek idézése. (778-779.o.)
- Herczeg Eszterházy Miklós elhunyt.
- Kir. Kam tudósítások, kinevezések.

Jelenkor, 1833, 99.szám, december 11. szerda, 785-786. o.

- Pozsonyi országgyűlés: Folytatódnak a felirati, törvényszékekkel kapcsolatos viták.
- Pozsonyi országgyűlés: Az úriszék jogköreinek határairól és felépítéséről vita.
- Fogarassy János lambergi görög katolikus, fő káptalani címzetes kanonok nyilatkozata.
- Füvészkerttel kapcsolatos hírek.
- A pápai református kollégiumban új oktatót avatnak be.
- Kunoss Endre levele a megyékhez, melyben a saját könyvét ajánlja. (785-786. o.)
- Kőrösi Csoma Sándor elkészíti Calcuttában a szanszkrit szótárat, s nyilatkoznak, hogy azt állami pénzen szívesen kiadnák.
- Magyar bor szállításáról.
- Szarvasmarha vész miatt karantén az érintett tájakon.

Jelenkor 1833, 100. szám, december 14. szombat, 794-794. o.

- Pozsonyi országgyűlés: törvényszéki viták folytatása.
- Raskoványi Gábor kinevezése.

- Közlések a Magyar Tudós Társaság IV. nagy gyűléséből (11 pontban). (794-795. o.)
- Navrátyill József allevéltárnoki kinevezése.
- Szotyori József orv. dr. méltatása, végrendeletének a közlése.
- Báró Vlasics Ferencz Bécsbe érkezett.

Jelenkor 1833, 101. szám, december 18. szerda, 801.-802. o.

- Pozsonyi országgyűlés: az úrszéki rendezésekről. Szabad királyi városok és bányavárosok törvényszékeiben a közbírák számát 5-re vagy 3-ra csökkentették.
- Theil Jánost nyugalmazták az erdélyi Kir. Kormányszék titoknoki posztjából és helyére a Kormányszék eddigi lajstromozóját , Brenner Sámuelt, alkalmazták.
- Kolos megyében a gabona termés szűkös volt. Ezért az adózók nem kívánnak pálinkát főzni a kevés termésből.
- Zomborban, Mihalkovics Miklóst magyar nyelv tanítónak nevezték ki. Nagy ünnepséggel zajlott a beiktatása. (801-802. o.)
- Videfalván tánc mulattságot rendeztek. Célja a hazafiasság eszméinek terjesztése.
- Pászthory József a császmai kir. Gymnasium igazgatója 81 évesen meghalt.
- Kinevezték: Visnyei Jánost Besztercén bányakamarai kir. ügyésznek, Buday Ferenc bajai sómázsamestert nyugállományba küldték, Tóth János becskereki sómázsamestert Bajára áthelyezték, Becskerekre pedig Veigle János került.

Jelenkor 1833, 102. szám, december 21. szombat, 809-811. o.

- Pozsonyi országgyűlés: a városi törvényszékek milyen mértékben és milyen jogi eszközök által avatkozhat a polgári, nemesi ingóságok és ingatlanok, birtokok ügyeibe.
- Dessewffy Bertalan a kir. Tábla közbírája elhunyt, helyébe Szerencsy István került.
- Szathmáry Antal tiszamelléki plébánost a kalocsai főkáptalanhoz helyezték mester-kanonoknak.
- A dunántúli ker. táblai közbíró köszönettel elfogadta a 'bajor kertművelő társaság' oklevelét.
- Abaújban a színházi társulat darabjaival kapcsolatban nehezményezték, hogy túl sok fordításból származó művet játszanak és kevés az eredeti, hazai színmű.
- Zágráb, Salecz József püspök elhunyt életének 71. évében. Szentkirályi László a hétszemélyes tábla közbírája 70 évesen halt meg, Pesten.(809-810. o.)

- Felső- Fejér vármegyében tiszti kinevezést kaptak, többek között: Bethlen Gábor gróf, külső ker. alispánságra, Bolyai Antal kir. pénztárnokságra.
- Balázsi Gergely, főkormányszéki titoknok, Kolozsvárott elhunyt.
- Schams Ferenc több tudós társaság tagja megkapta Pécs városának tiszteletbeli polgár kitüntetését, a környékben végzett növényi kutatásai miatt. (810-811. o.)
- A pesti egyetem diákjairól évi kimutatás szak és vallás szerint.
- A pesti asszonyegyesület jótékonysági mulatságot szervez, ahol az összegyűlt pénzt a szegények javára ajánlják fel.

Jelenkor 1833, 103. szám, december 24. kedd, 817-819. o.

- Pozsonyi országgyűlés: milyen jogköre van a bíróságnak a nemesekkel folytatott adóztatási és birtokviszony eljárásokban.
- A nádor visszatért Bécsből Pozsonyba.
- Schedel Ferencet negyvenkét évi jól végzett postahivatali munkájának elismeréseként, a budai postakerület igazgatóságára, ellenőrnek nevezték ki.
- Ragusába neveztek ki a helyi széktanács élére két törvényszéki titoknokot: Domicussich Pétert és Kulmer Ignácot.
- Becskerek, a közdolgok intézését magyar nyelven kívánják folytatni. Torontálban nyelvünk előmenetele. (817-818. o.)
- Gyulán a közgyűléseken a magyar nyelv előremozdításán fáradoztak.
- Esterházy Miklós elhunyt 68 éves korában bélgyulladásban. (818-819. o.)
- A Sopron környéki időjárásról, szokásokról és a növények viselkedéséről.
- Pozsonyi evangélikus lyceumban a statisztikát már magyar nyelven oktatják.

Jelenkor 1833, 104. szám, december 28. szombat, 825-826. o.

- Pozsonyi országgyűlés: Vita arról, hogy milyen ügyek tartoznak a megyei székre, mely ügyek élveznek elsőbbséget, a megyeszéket főispánok irányítsák-e a továbbiakban.
- Derczeni Derecsényi János táblabíró egy évig tartó európai körútjáról tért vissza.
- A Magyar Tudományos Társaság első kötetét megjelentette. Megrendeléséről, kötéséről, áráról. (825-826. o.)

– Eperjesen könyvtárat hozott létre adományaiból a „nevendék magyar társaság”. Az egyesület tagjai közt van: Toldy Ferenc, Vörösmarty Mihály, Bajza József.

10.3. Jelenkor 1834. évfolyam

Belpolitikai hírek

Jelenkor 1834, 1. szám január 1. szerda, 3. o.

- Pozsonyi országgyűlés: december 27-én a III. tc. 1.§ - t vitatták.
- December 27-én a Duna áradása és az erős szél miatt 5 lábhajó elszabadult
- Osegovich Imre zágrábi kanonok , dulmai czimzetes püspök, hétszemélyes táblai közbíró december 13-iki legfelsőbb határozat szerint Zeng és Modrusi egyházmegyék püspöke lett
- A pesti Casino mintájára Nyitrán is szorgalmazzák a Casino megnyitását
- Fridmánszky Imre helytartósági titoknok gutaütés miatt december 26-án meghalt Budán
- Idősb Schedel Ferencz kinevezése előtt december 23-án meghalt

Jelenkor 1834, 2. szám január 4. szombat, 9. o.

- Pozsonyban december 30-ig a kerületi gyűléseken a törvénykezés-munkálati III. tc. négy első §-t vitatták
- D. SZ. Mártonban december 9-12. között tartották Küküllő vármegye negyedik közgyűlését

Jelenkor 1834, 3. szám január 8. szerda, 17-18. o.

- A király Nagy Ferencz székely huszár főhadnagyot 40 év szolgálat után „Bátor szívű" melléknévvel és erdélyi nemességgel ruházta fel.
- Milos herceg a szerbiai osztrák alattvalóknak ugyanazokat a kereskedési lehetőségeket biztosítja, mint a bécsi és magyarországi törököknek.
- Január 6-án tartották Budán az ágostai vallást követők egyházi választó közgyűlésüket.
- Pest-buda vidékein hosszú volt az ősz.
- Az Udvari Kamara Steigl Antalt királyi kamarai kiadó-segéddé nevezték ki. (17-18. o.)
- Stipsics Ferencz az Udvari Kamara tanácsnoka, kancellárja és levéltári igazgatója Budán január 3-án 14 hónapi betegség után elhunyt.
- Ismét két szellemi műveltséget és nyelvterjesztést szorgalmazó egyesület jött létre.
- A zemplényi kórház alapítóinak dicsérete és a kórház támogatóinak felsorolása.

Jelenkor 1834, 4. szám január 11. szombat, 25-26 o.

- A Duna kiöntött; a károk felsorolása.
- A fiumei királyi kormányszék december 27-én a megürült concipistaságra Bujanovics Ernesztet nevezte ki.
- A tavalyi év kereskedelmi kimutatása Fiuméből.
- A bécsi nemzeti bank előző évi számviteli eredménye.
- 1834. január 26-án 10 órára összehívják közgyűlésre a Casino részvényeseit Igazgató, Jegyző és 30 választottsági tag megválasztásának ügyében.
- Budapest: a színész-világ statisztikája. (25-26. o.)
- Losonczról: február 3-án Alsó-Sztregovai és Kelecsényi Madách Imre mell-vízkórságban 53 évesen elhunyt.
- 1832. november 1.- 1833. október vége között a szerzetesi kórházakban (osztrák birodalomban: 25 db, Magyarországon: 12db) ellátottak statisztikája.

Jelenkor 1834, 5. szám, január 15. szerda, 33-34. o.

- Pozsonyi országgyűlés: Bécsből január 3-áról egy kegy. kir. válasz érkezett Pozsonyba, fölolvasására 7-én elegy ülés keretében került sor, 9-én a RR. részéről kerületi tanácskozás.
- Bécsben egy villám belecsapott a Szent István templom tornyába, kár nem keletkezett.
- A császár Cserey Elek erdélyi kir. kormányszéki tanácsnokot a Szent István m. kir. rend kisebb keresztjével kitűntette, Bánffy Ádám Alsó-Fejér vmegye főispánja lett.
- Andrássy György lemondott a követségről, Rogályi Tamás Torna követe lett.
- Berndt József lett a tótországi só és 30-ad ellenőr, Keömley Ferdinánd Pozsonyi 30-ad ellenőr lett Fiume dec. 29.: szobrot emeltek. (33-34. o.)
- Az orosz cár Fessler Ign. Aurélt egyházi tanácsnokká nevezte ki.
- Losoncz dec. 21.: Bukva Lajos úr távozásával a losonczi ág. hitv. iskola megürült segédi és tanítói hivatalát Zelenka Daniel úr tölti be.
- A pesti vakok intézete meghívót adott közre.
- Dec. 28.: 79 évesen elhunyt özv. Kállay Sándorné szül. báró Revicky Julianna.

Jelenkor 1834, 6. szám, január 18. szombat, 41-42. o.

- Pozsonyi országgyűlés: a RR. kerületi tanácskozásaikat folytatták
- A császár Varga Jánost pápai főesperessé, Tóth Józsefet iskolai székre emelte.
- Horsetzky főhadbiztost nyugalomba helyezték.
- Pest-buda: A Magyar Nemzeti Muzeum 1832-i gyarapodásáról.
- Komárom környékén áradások.
- Zentán január 3-án új kórházról tudósítottak. (41-42. o.)

Jelenkor 1834, 7. szám, január 22. szerda, 49-50. o.

- Pozsonyi országgyűlés
- A császár az elhunyt Esterházy Miklós helyére báró Splényi Ignáczot nevezte ki.
- Hrabowsky Jánost a vas-korona ausztriai cs. rend második osztályával ruházták fel.
- A Kamara Buccariban megürült sóperceptori és 30-ad tisztségre Guretich Vinczét, a varasdi 30-adhivatali irnokságra Rajakovich Gábort, Lupinyákra Schneidt Józsefet, Kopcsányba pedig Mayer Vilibáldot nevezte ki.
- Marosszék közgyűléséről. (49-50. o.)
- A Magyar Nemzeti Muzeum 1833-i gyarapodásáról.
- B… János szabómester álhaláláról („B… János szabómester koporsója itt nyugszik, Maga pedig felesége bosszujára bort iszik.”)

Jelenkor 1834, 8. szám, január 25. szombat, 57. o.

- Laszkalner Antal somogyi főesperessé, Schnuphhagen György pápaivá, Ruszek József kánonokká és següsdi főesperessé lett kinevezve.
- Sahlhausen Móriczot magyar bárósággal jutalmazták meg.
- Török Gáspár erdélyi kir. kincstári titoknok nyugalmaztatott.
- Debreceni vásár az esőzések alatt.
- Az Állattenyésztő Társaság téli közgyűléséről.

Jelenkor 1834, 9. szám, január 29. szerda, 65-66. o.

- Pozsonyi országgyűlés
- Salmer Ferenczet az erdélyi kir. kormányszékhöz számfelettes concopistává nevezték ki, Rózsás Antal erlangi physika-orvosi tagságát engedélyezték.
- Németh Ferenc tolvajlás és gyilkosság bűntettéért kötélre ítéltetett.
- Szabadkán városi tisztségviselők kinevezése.
- T. Lencsés Antal úr újra tanít a keszthelyi mezőgazdasági iskolában.
- Nógrádban, Balassagyarmaton az ágostonok által létrehozott grammatikai iskolában nő a tanulói létszám.
- Biharban, Belényes városban Vulcán Sámuel hozott létre egy kis gimnáziumot, amely azóta folyamatosan bővül. (65-66. o.)
- A pozsonyi árvák intézete kiadta a pénzbeli alapjáról (29835 Ft) szóló tudósítását.
- Kórházi elhalálozások aránya.
- A téli időjárás furcsa: egyik nap még havazik és hideg van, másnap már 8°C-ot mérnek és olvad a hó. A Duna Kalocsánál árad.

Jelenkor 1834, 10. szám, február 1. szombat, 73-74. o.

- Pozsonyi országgyűlés: folytatják a törvényi rendsz. munkálatok vizsgálatát.
- Statisztikai adatok Pest városáról.
- Királyi kinevezések: Krajner József tanító urat szalagos arany polg. nagy érdempénzzel jutalmazták.
- Az enyhe téli időjárásról szóló információk. (73-74. o.)
- A pesti vakok intézete részére pénzadományt felajánló személyek felsorolása 1833. júl.-tól decemberig.

Jelenkor 1834, 11. szám, február 5. szerda, 81-82. o.

- A pozsonyi országgyűlés törvényeket módosított. (81-82. o.)
- Dercsik Jánost m. kir. tanácsnokká való kinevezése.
- Gróf Draskovich József császári aranykulcsossá való kinevezése.
- Bezerédi Miklós hahóti apáttá és keszthelyi plebánussá való kinevezése.
- Egyházi és királyi kinevezések.

- A Nemzeti Kaszinó megalakulása.
- Báró Budern József császári aranykulcsos úr Pesten f.h. 1-jén 60 évesen meghalt.

Jelenkor 1834, 12. szám, február 8. szombat, 89-91. o.
- Pozsonyi országgyűlés: A király születésnapjára üdvözlő felírás történet az országgyűlés részéről.
- Királyi kinevezések.
- Báró Brudern József végrendelete. (89-90. o.)
- Modor szabad királyi város január 20-i tisztújításáról.
- Tasnádi Szűts István tanácsos meghalt.
- Fekete Ignác ügyviselő 49 évesen meghalt.
- Pesti hús, liszt és tűzifafogyasztásról statisztika közlése. (90-91. o.)
- Február 20-án megkezdik útjukat a gőzhajók.
- A pesti vakok intézete részére pénzadományt felajánló személyek közlésének folytatása.

Jelenkor 1834, 13. szám, február 12. szerda, 97-99. o.
- Pozsonyi országgyűlés: a táblák üléseket tartottak: az uralkodó pár születésnapjára üdvözlő fölírás javaslata.
- Február 9-én ünnepelte hazánk az uralkodó pár születésnapját, puskaropogtatásokkal.
- Az Erdélyben létesült orvosi kar minden hónap utolsó napján gyűlést szervez és megvitat öt pontot.
- Kecskeméten: Szánthó Márton özvegye, Nemes Kúthy Juliánna, lánya és unokája halála után megalapította a Szánthó–Kúthy féle tanítószéket az iskolában.
- Pesten: az evangélikus intézet a bemutató tanításával is bizonyította, hogy tudós iskolákra készítő intézetté vált. (98-99. o.)

Jelenkor 1834, 14. szám, február 15. szombat, 105-107. o.
- Pozsonyi országgyűlés: Február 9-én Pozsonyban pompával megünnepelték az uralkodó pár születésnapját.
- A Magyar Tudós Társaság IV. nagygyűlése: Tiszteletbeli és levelező tagok választása.
- Kolozsváron február 4-én elhunyt gróf Kendeffi Ádám, a nagyenyedi református kollégium főkurátora.
- Nagybecskerek, február 6.: Kiss Antal és Nikolics János pénzadományt juttatott a nemzeti tudományos

társaság részére.
- Nagybecskerek: Tichy János a város jegyzőkönyveit honi nyelven szerkeszti. Tegnap adta utolsó játékát itt a magyar színész társaság. (106. o.)
- Az orosz cár Borsos János őrmestert és Katona János közvitézt vitézi kereszttel tünteti ki.
- Csernovics Pál királyi tanácsnok Szalaynak szerb és oláh nyelvekre fordított grammatikájából Arad, s a temesi bánsági megyék számára 100 példányt ajánl fel.
- Thuróczon egy intézetet létesítenek, ahol az iskolai tanítók a magyar nyelvet tanulják.
- Verestón január 21-én 16 ház és 17 pajta égett le. (106-107. o.)
- Erdélyben a bécsi számvetői hivatalra nevezték ki Hoszú Ignáczot. További kinevezések: Ungvári kamara pénztárnokságára: Staniszlav József. Munkács: sóárnokká Dankó Jánost, ellenőrré Andics Imrét. Nagy – Mihályra sóárnokká: Pilissy József. Debrecen: ellenőrködő mázsamesternek Mazovczky Jánost. Szigetre fő só pénztárnoknak Simkovics Mihályt. Győr: sótisztségi írnokká Kubányi Józsefet. Földvár: sómázsássá Ponti Károlyt. Makó: sómázsás Kanzler Mihály.

Jelenkor 1834, 15. szám, február 19. szerda, 113-114. o.
- Pozsonyi országgyűlés: törvényszék-rendezési javaslatok tárgyalása.
- Lőcse: Montskó István, Szepes vármegye főszolgabírája betegség miatt lemondott, helyébe Pfanschmiedt Eduárd lépett.
- Ernst József komáromi vár-őrnagyot Ernesztházi melléknévvel ruházták fel.
- A magyar nyugpénz-intézeti választottság féléves ülése.
- A budai asszonyegyesület részére adakozó személyek felsorolása. (113-114. o.)

Jelenkor 1834, 16. szám, február 22. szombat 121-122. o.
- Sailer György kinevezése Duna-szigeti szt. Jakab címzetes apátjává.
- Erdélyben Hőnig Venczel károlyvári kanonokká választása.
- Pest-Buda: nők segedelem-pénz gyűjtése a budai nemzeti színész-társaság részére.
- A budai magyar színész-társaság állapotának kimutatása. (121-122. o.)
- Nagybecskerek: a kerületben megnövelték az iskolamesterek fizetéseit.
- Gróf Kendeffi Ádám halálhírére számos barátja és tisztelője Kolozsvárra gyűlt.
- Czech János, Győr polgármestere ásványgyűjteményét a győri akadémiának ajándékozta.

- A pesti tudományegyetemen Hanekker Ferencz orvosdoktorrá iktatása.

Jelenkor 1834, 17. szám, február 26. szerda, 129-131. o.

- Pozsonyi országgyűlés: február 19-én kerületi gyűlés volt, Ragályi úr indítványozására felmerül a kérdés: viselhet-e egyszerre két vármegyei tisztséget (Heves és Torna)
- A király a gyalogezred tulajdonosává Ferenc főherceg elsőszülött fiát nevezi meg.
- A király a múlt év december 18-i határozata szerint Tomasini Ferenc herceg Eszterházy sorezredi kapitányt nemessé tette.
- A király születésnapját ünnepelték szerte az országban, ennek alkalmából különböző városokban mulatságokat rendeztek, de nem csak a mulatozásé volt a főszerep, hanem az adakozásé is. Pl. : Szentam, Zágráb, Eger, Esztergom, Radoboj (Horvátország), B. Csaba, Podolin, Ó-Buda, Vácz, N.Várad, Újvidék, Győr, Szabadka, Szeged, N.Berecske, Temesvár, Arad, Tarna-Örs. (129-131. o.)
- Magyar Tudós Társaság híradása: megjelent a Külföldi játékszín IV. és V. kötete; szomorújáték 5 felvonásban Voltaire-től; Eredeti színjáték I. és II. kötete, az első kötetben áll Vörösmarty Vérnász című szomorújátéka. Mindezeket Eggenberger József köti be. (131. o.)
- Balkó József úr a nagyszombati társas káptalan kinevezett prépostja elhunyt.
- A fővárost a február 25-én elkészült hajóhíd egybeforrasztotta.

Jelenkor 1834, 18. szám, március 1. szombat, 137-138. o.

- Pozsonyi országgyűlés: a február 24-i ülésről.
- Pozsonyi országgyűlés: A nádor 23-án Bécsbe indult.
- A király január 19-i határozata szerint Vojzkecz Imre császmi társas egyházi társas kanonok és varasdi plébánust glogonczai szűz Mária prépostjává teszi; Farkas Jakab székely huszárt erdélyi nemessé teszi
- Királyunk január 17-i határozata szerint Szaniszló Ferenc pesti egyetemi professzort a szombathelyi káptalan kanonokjává nevezte ki.
- Jelentés a Magyar Tudós Társasághoz járult újabb segedelmekről: Ittebei Kiss Antal m. kir. udvarnok évi 100 pengőt fizet, Kovács János és Mélt. Gróf Teleki József Bécsben február 15-én alapítványul 1000 pengőt.
- Fiume február 03-án hajózási és kereskedési állapotáról ad hírt, beérkezett áruk: kender, kávé, búza, kukorica, olaj, bőr, só, bor, cukor; kihordott áruk: papír, kender, szesz, viasz, fa, repce, rongy, dohány.

Ha a pestiek Trieszt helyett Fiumével lépnének kapcsolatba, jobban fejlődne a magyar kereskedelem. (137-138. o.)
- Déva (Hunyad), február 6-án a főispán tiszti székébe való ünnepi iktatása.
- Magyar Nemzeti Muzeum gyarapodására adományok érkeztek.
- Nagy-Mihály helységben Dessewffy József és hitvese összesen 60 diákot fog jutalmazni.
- Losonczon február 2-án Ragyóczy János elhunyt 58.évében.

Jelenkor 1834, 19. szám, március 5. szerda, 145-146. o.
- Pozsonyi országgyűlés: február 27-i kerületi gyűlésen a vásár-bíróságról szóló cikkely bevégeztetett.
- Pozsonyi országgyűlés: RR előleges határozata: a sz. mártoni törvényhozás november 20-án, a vízkereszti január 7-én kezdődjék.
- Királyunk február 11-i határozata szerint a Pesti Magy. Kir. Egyetemnél megürült fűvészkerti tanítószékre dr. Sadler Józsefet nevezte ki.
- Királyunk február 4-i határozata szerint Szőts József és Gájzágó Lukács orvosoknak Erdélyben az epemirigy felismeréséért legfensőbb tetszését méltóztatott kinyilvánítani.
- Fiume február 10-én: egy nappal ezelőtt ők is méltón megünnepelték a király születésnapját.
- Érdekes tudósítás Polgárból ugyancsak a király születésnapja alkalmából. (145-146. o.)
- Nagyszombaton a „Jót előmozdító egyesület” felséges királyunk tiszteletére február 5-én fényes táncmulatságot adott, a bevételt egy óvodának adták.
- Pesti Lóverseny 1834.
- Erdélyi Híradóban tudósítás a bukaresti magyarokról.
- Időjárás-jelentés: Somogyban, Kaposvár vidékén február közepén mennydörgés, villámlás és havazás uralkodott

Jelenkor 1834, 20. szám, március 8. szombat, 153-154. o.
- Pozsonyban az RR kerületi ülésében március 3-ig a vallásokról vitatkoznak.
- A magyar királyi udvar Kanczellaria Villecz Ignácz udv. accessistát lajstromozóvá és Gászner Móric practicaust udv. accesisstává nevezte ki.
- Fiume február 15-én: Ürmény Ferenc jelenlegi kormányzó díszes kór-és munkaházat adományozott.
- Pesten március 5-én tartotta az Angol kisasszonyok intézete a belső növendék kisasszonyi próbatételt

Tárgyak: tudományos ismeretek, asszonyi kézimunkák. Fontos a nőnem nevelése. (153-154. o.)
- Pannonia nevű harmadik gőzhajó megérkezett egy nappal ezelőtt partunkra.
- A bécsi Pázmány Collegium növendékei február 20-án tartották a honi törvényekből nyilvános vizsgáltatásukat. Nevelőházainkban a hazai törvények tanulására is oktatószéket kell állítani, Reviczky Ádám közbenjárására.

Jelenkor 1834, 21. szám, március 12. szerda, 161-163. o.
- Pozsonyi országgyűlés: A március 4-i pozsonyi országgyűlés összefoglalása.
- Az Első Duna-Gőzhajózási Társaság igazgatóságának körlevele a részvényes urakhoz. Értesítés, hogy Magyarországra nézve a Jelenkor, a Monarchia egyéb részeire nézve a Wiener Zeitung lesznek a gőzhajózás ügyében a közlések orgánumai. (161-162. o.)
- Nagy-Ajtán január 27-28-án Bora Elek királyi bíró beiktatására és a táblabírák választására Béldi László girásszék gyűlést hívott össze. (162-163. o.)
- Január 25. és 26-án egész Erdővidéken nagy vízáradások voltak. Füle helységben több mint 60 ház telt meg vízzel.
- Március 11-én egész nap orkán dühödött Budapesten. Az omladékok több embert megsebesítettek, néhányat holtra zúztak. A Dunán hajók süllyedtek el.

Jelenkor 1834, 22. szám, március 15. szombat, 169-171. o.
- Kinevezések: Március 1-jén Almásy Móricz táblabíró lett. Február 11-én Leitgeb Ignác olvasókanonok, Mitsánek József őrkanonok lett. Előző év július 16-án Schedel Ferenc engedélyt kapott, hogy magyar és német nyelven is nyilvános leckéket tarthasson.
- A Dunai Gőzhajózási Társaság január 31-én tartott közgyűlésen beadott előterjesztvényének közlése. A kiadások és a befolyó pénzek leírása. A nyereség haszonra fordítása, ennek számadatokkal való alátámasztása. Az „I. Ferenc” gőzhajóra vonatkozó adatok. A jövőre vonatkozó célkitűzések, gőzhajók számának gyarapítása. (169-170. o.)
- Március 7-én Losonczon jogtudományi tanítószék felállítását támogatta Ján József és Fáy József 2-2000 forinttal. (170-171. o.)
- A tordai unitárius gimnázium 409 darab különböző foglalatú könyvgyűjteményt nyert.
- Kolozsvárott Buzna Lázár, áldozópap március elején meghalt.

- A Nagyenyedi Nemzeti Casino február 13-ai közgyűlésének részletei (részvényesek száma, bejött jövedelem és költségek).
- Füle Károly természettudós Keletre utazott és a Balkán-hegység vidékén elveszett.
- Szekszárdon március 9-én 130, Tápió-Bicskén március 11-én az orkánszélvész miatt 150-160 ház lett hamuvá.
- Heyder Ignác, alföldi kerületi bányaszék közbíráját nyugalomba helyezték.
- A lóverseny idei időpontjai a simmeringi síkon, és a díjak összegének közlése.

Jelenkor 1834, 23. szám, március 19. szerda, 177-178. o.

- Kinevezések.
- Magyar Tudós Társasági jelentés, a Társaság filozófiai kérdéseire érkezett 2 felelet közlése.
- Pest-budai időjárás-jelentés: a vihar után zord tél, csikorgó fagy. A március 11-ei orkán pusztításának számba vétele. (177-178. o.)
- A Rév-Komáromi Királyi Kiváltságos Hajóbiztosítási Társaság január 20-22-ei közgyűlésének határozatai.

Jelenkor 1834, 24. szám, március 22. szombat, 185-186. o.

- Pozsonyi országgyűlés: Nádorunk március 9-én születésnapját, március 19-én névnapját ünnepelte. Küldöttség kinevezése, hogy átadják az országos hálaüdvözletet. A küldöttség szónoka: Rudnyánszky Sámuel, esztergomi káptalan. A köszöntés részletes leírása.
- Pozsonyi országgyűlés: A köszöntést követő ülés részletei, amit az országos sérelmek összegyűjtésére hívtak össze.
- Pozsonyi országgyűlés: kerületi ülés a summás pörlekedésről.
- Werner József kinevezése a pesti tudományegyetemre Bölcselkedés Tudományi tanítószékre.
- Pesten nagy az elégedetlenség a Józsefvásárral kapcsolatban. Oka: az áruk túl alacsony ára volt. (185-186. o.)
- Szibenlit Mihály, tanító március 19-én, 51 évesen ideglázban kimúlt.
- Nagy Szabó István, az uradalom ügyésze Pápán, február 23-án mell-víz-kórságban meghalt.
- Holdmézesi Kornéli Ambrus Békés- Gyulán február 10-én, 68 évesen meghalt.
- Sz.Gálon március 12-én reggel 6-kor gondatlanság miatt tűz ütött ki, 117 ház, a melléképületekkel együtt

több mint 200 épület égett le.
- Március 8-án Inota és Csór között a postát két útonálló kirabolta.
- A Bakonyságot térdig érő hó fedi.

Jelenkor 1834, 25. szám, március 26. szerda, 193. o.
- Pozsonyi országgyűlés: február 19-én az országgyűlés tanácskozási tárgya a summás pörlekedés tárgyazata.
- Az Erdélyben hamarosan megrendezendő országgyűlésre, mint királyi meghatalmazott biztos Ferdináand herceg lett kinevezve.
- Csanádi megyés püspökké Lonovics József egri kanononk, és királyi táblai prelátus lett kinevezve.
- Körösi görög egyesületi püspök Smicsiklász Gábor.
- A főhadparancsnoksághoz Magyarországon gazdasági referenssé Kayl Amand főhadbiztos.
- Szlavóniában gazdasági előadó, illetve főhadbiztos Prohaszka Kázmér.
- Besztercebányán kerületi hadbiztos Lefert Ferenc.
- Osztoich Bazil ogulini határnokezredi őrnagyot díj elengedése mellett magyar nemességgel fölruházzák.
- Csönge: a gazdák szőlőt termesztenek, itt nagy szélvész volt hatalmas károkkal (vastag tölgy, és cserfák dőltek le), 16-án bokáig érő hó.
- Pesten a vakok intézetének nyilvános vizsgáltatása a hónap végéről április 1-re lett áttéve.

Jelenkor 1834, 26. szám, március 29. szombat, 201-202. o.
- Pozsonyi országgyűlés: a március 25-ig tartott üléseken a consistoriumok rendezési javaslata magyarul.
- Március 1-jén apostoli királyunk őfelsége Eberl Mihály rohonczi plébánost a szombathelyi káptalanok kanonokká nevezte ki-
- Magyar Tudós Társaság jelentése: 1834-1835-i színjátéki jutalomra március 24-én estig az alábbi jelmondatú vígjátékok érkeztek be: Szívlepkék, A vén szerelmes vagy a torházi négy vőlegény, A csalán vagy: Biz én képzelődésben éltem, Egy vígjátékért 100 arany, Rózsavár, A szerelemféltő, Fösvény többet költ, Éva asszony unokája, Falusi lakodalom, A szerelem hatalma, Dorottya vagy az első statio, A képszobor vagy cselszövények. A vígjátékok kéziratait bírálat alá vetették. A munka írója 100 aranyat nyer, az V. nagygyűlésen lesz hírré téve.
- A Magyar Tudós Társaság 1834. március 24-től kezdve 1835. március 24-ig ismét pályázatot ír ki

eredeti szomorú játékra.

- A Magyar Tudós Társaság Marczibányi Lajos táblabíró Úr által 1833. jún 10-én kitett 20 db arany jutalomra beérkezett kéziratokról, melyek falusi elemi oktatásról készültek később fog tudósítás szólni.
- A magyar királyi udvari kamara Strochmayer Aloiz Bánffy- Hunyadon ellenőrködött sómázsást, az ottani hivatali fiók sóárnokává- helyette ellenőrködő sómázsássá Kardhordó József m..kir. testőrségbeli alhadnagyot – Barson ellenőrködő sómázsamester Piringer Mihályt saját kérelmére ugyanez hivatalba Kanizsára- Schnitzer József szlatiniai és Nitray István aradi sómázsásokat mázsamesterré lépett elő Szatmárra
- Hermann János a királyi kamarai számvevőtiszt március 5-én elhunyt.
- Szárnovitzon a királyi ezüstolvasztási ellenőrség betöltendő.
- Hodritzon a királyi kamarai sebészi hivatala ürült meg.
- Bajor gazdasági egyesület hetilapja gazdasági értesítése a magyar gyapjúról: Eszterházy herceg 1834. évi gyapjútermése 620 000 pengő forint. (201-202. o.)
- Orvostudományi koszorút kapott: t.v. Ledniczky István óbecsei fit Bácsból, Constantin Mihály Szabolcsból.

Jelenkor 1834, 27. szám, április 2. szerda, 209-210. o.

- Pozsonyi országgyűlés: március 26-ig törvényi rendszerezési munkálatok.
- Március 19-i határozat a császári királyi apostol felségünktől: a helytartóságnál megürült tanácsnokságra John Lajost hatósági titoknokot nevezi ki.
- Erdélyben a balázsfalvi görög egyház káptalan Lemény János iskolás kanonokot fogarasi püspökké nevezi ki.
- Filipán Balázs prépost és Kaján Demeter olvasó kanonok elhaltával megnyílt fokonkénti előlépés: Papp Tódort nagy prépostságra, Sztojak Gábort olvasó, Krajnik Simont éneklő, Rácz Bazilt őr, Nemes Jánost iskolás, Alutan Konstantint levéltári és Boér Istvánt utolsó kanonokká.
- Az Arany-gyapjas rend 400. évfordulójára őfelsége 12 személyre és egyre egyre évi 200 pengő forinttal jövedelmező alapítványt hoz létre, ennek részesévé többek között Szörényi Józsefet nevezi ki.
- Fisher Aloiz, aki eddig fizető hivatali ágazatban volt, Budán tartományi hadi fizetőmesterré lett kinevezve, helyére pedig Nagel Ferencz pozsonyi hadpénztári tiszt.
- Kuhn Vilmos besztercebányai hadi pénztárnok lett.

- Sermage Károly Péter március 18-án a zágrábi kerületben iskolák és tanulmányok főigazgatója lett.
- Schröckmayer György az udvari kamara jegyzőkönyv iktatója nyugdíjba megy.
- Losonczon március 23-án: nagy tűz volt Tamásiban, 120 ház, egy a múlt évben állított iskolaépület, csűr, megyei katonai éléstár égett le. Két kisded és számos marha lett áldozattá. Az anyagi kár 40 000 pengő.
- Kassa és Rozsnyó: jászói praemonstráti szerzetes kanonok rend 70 tagja közül Krizsán József, Tóth János Vilmos meghalt.
- Március 29-i bécsi lotteriai nyertes számok, illetve a nyeremények. (209-210. o.)

Jelenkor 1834, 28. szám, április 5. szombat, 217. o.

- Scholtz Flórián budai várbeli plébános és prépost a vaskai Szt. Márton apátja lett.
- Erdődy János helytartósági számfeletti tanácsnok lett.
- Linczy József szathmári kanonok Szt. Péter bodrogmonostori apátja lett.
- Laurencsik Keresztely beregi főesperes a szabolcsi keresztelő Szt. János prépostja lett.
- Kolarcsik István kakasfalvi plébánost a kassai káptalanokhoz kanonokká helyezték.
- Scholtz Flórián Szt. Zsigmond kápolnájában plébános és prépost lett.
- Ferdinánd királyi főherceg április 3-án délután 2 órakor Budára érkezett, és a Fortuna nevű fogadóban szállt meg.
- Az aradi új kórház egyik szárnya már fedél alatt van. Buzgó adományoknak köszönhetően 175 654 forint értékből jött létre.
- Temesvár: 70 éves korában gutaütést kapott a Szt. György monostorban Kengyelátz Pál archimandrita, aki 1798-ban lett kinevezve archimandritává és a pétervári tudományos társaság tagja volt.

Jelenkor 1834, 29. szám, április 9. szerda 225-226. o.

- Pozsonyi országgyűlés: a húsvéti ünnepek után, április 1-jén folytatták a rendek az ülést.
- Pozsonyi országgyűlés: a törvényszéki rendezést tárgyalták meg. Békebíróságra tettek javaslatot: szükséges a békítés mielőtt perre mennek egy ügyben a felek.
- Az Erdélyi Híradó tudósítása: az uralkodó megnyitotta az erdélyi országgyűlést.
- Királyi biztos kinevezése.
- Gróf Erdődy György, Varasd megyei örökös főispánt felmentették hivatalából.
- A király határozata szerint gróf Erdődy János megkapta Varasd megye főispáni helytartója, kamarás és

helytartósági tanácsnok címet.
- A pesti m. királyi Tudományegyetemnél megürült statisztika és bányajog tudományi tanítószékre Jurjevich Józsefet (zágrábi kir. Akadémián működött) nevezték ki.
- Bedekovits Tamás m. kir. udv. kamarai tanácsnok és temesi kam. adminisztrátor nyugdíjba vonult.
- Kinevezések: m. kir. udv. Kamara tisztségviselőket nevezett ki.
- Az aradi új kórház pénzalapját támogató, adakozókat említi és köszönetet mond a segítségért, szervezésért (225-226. o.)
- Fiume: március 21-i kikötőállapot és az időjárás jellemzése.
- Március 18-án és 22-én Batykon és március 19-én Végeden tűzvész pusztított.

Jelenkor 1834, 30. szám, április 12. szombat, 233. o.
- Pozsonyi országgyűlés
- Veszprém vármegye országgyűlési képviselője (követe) Noszlopy Ignácz főszolgabíró lett Rohonczy János helyett.
- Kinevezések: Kiss Pált cs. kamarássá nevezték ki.
- A rádi tűzvész károsultjainak támogatásáról adott hírek.

Jelenkor 1834, 31. szám, április 16. szerda, 241-243. o.
- Pozsonyi országgyűlés: elfogadták a II. cikket az úriszékről és a városi székről szóló III. cikket.
- Müller József Fridriket nemességgel jutalmazták.
- Fiumei kormányszéknél másod titkárságnak megürült helyére Mihanovich Antalt ültették.
- Kinevezések: Marovszky Józsefet kiadó- hivatali igazgatóvá, Gál Józsefet lajstromzói igazgatóságra, Greguska Istvánt nyitrai főkáptalanban őrkánonokká, Sándor Imrét székesegyházi főesperessé, Fricsovszky Ferenczet terncsényi főesperessé és Mészáros Andrást zsolnai főesperessé.
- A dunai gőzhajózás és az ezzel kapcsolatos részvények említése (241-242. o.)
- Pállfy Ferdinand főispáni beiktatása.
- Pállfy Ferdinand felajánlása a megyei kórházra.
- A veszprémi tűz utáni nemes adományozók példája.
- Az elhunyt Brudern József lótenyésztő lovait árverésen eladták. (242-243. o.)

Jelenkor 1834, 32. szám, április 19. szombat, 249-250. o.

- Pozsonyi országgyűlés: a szabad királyi városok törvényszékeiről szóló rendelkezésekről.
- Gróf Pállfi Aloiz kinevezése Triesztbe udv. tanácsnokságra.
- Reviczky Menyhért kinevezése számfeletti közbírává alszolgabíróból.
- Casino: tagságról, belépés lehetőségéről, illetve annak feltételeiről. (249-250. o.)
- Próbatétel Buda–pesti nemzeti viadal
- Óbudai izraelita közösség alsó iskolájában 288 diák próbatételéről tudósítás.
- Neumann Salamon és felsége tevékenységéről: lányok megtanítása a kézimunkára, magyar nyelv ismeretére stb.
- Kovács János, Pállfy Antal és Miklós hercegek nevelője, közhasznú intézetek létrehozója stb. meghalt.

Jelenkor 1834, 33. szám, április 23. szerda, 257-259. o.

- Pozsonyi országgyűlés: április 18-án városi székek rendezésével kapcsolatos tárgyalások folytatása.
- Április 8-án Ferdinánd főherceg Erdélybe érkezett. Fogadtatásának részletes jellemzése. (257-258. o.)
- Április 15. Kolozsvár: a május 26-ai Kolozsváron megnyitandó országgyűlés kihirdetése
- Vaskapu hajózhatóságáról, az Argo nevű gőzhajóról (258-259. o.)
- A gyapjú árának ingadozásáról.
- Gyapjútermesztők frankfurti vásáráról.
- Bécs: a császári királyi egyetemi udvari Kamara Baranyay Ferenczet nevezte ki a concipistaságra.
- Szeth József budai harmincados nyugalmazása.
- Kinevezések: Kubesch János számvevői tiszt, Schumpensa György és Grabacsay Ferenc ingrossisták, Thaller István és Gero Lajos accessisták, Bányai Antal és Ottrubay Antal practicansok.
- Április 11. Stöger József kánonok halála Zágrábban.

Jelenkor 1834, 34. szám, április 26. szombat, 265-266. o.

- Pozsonyi országgyűlés: Április 22-én a szabad királyi városi szék rendelkezését tárgyazó harmadik, negyedik és ötödik cikk vitatása.
- Magyar királyi udvari Kancellária kinevezései: Raaperger Györgyöt előléptették accessistává és így megüresedett practicans tisztet pedig Schütz Ferenc kapta.

- Tolna megye, április 17.: ismeretlen féregnem pusztítja a repce földeket. (265-266. o.)
- Pécs, április 15.: gróf Szepessy Ignác megyei főpásztorról készült portré kifüggesztése a nemrég elkészült városháza gyűléstermében.
- Kassa, Április 16.: elhunyt báró Berzeviczy Vincze a MTT tiszteletbeli tagja.
- Nemes-Dömölkön (Vas-megye) tűzvész pusztított, mely egy izmaelita gyermek halálát és több jószág pusztulását okozta.

Jelenkor 1834, 35. szám, április 30. szerda, 273-274. o.

- Pozsonyi országgyűlés: április 25-én a vármegyei törvényszékek és turopolyai nemesek székének rendezései befejeződtek. A 6. cikk 9 paragrafusának és a 7. cikk 2 paragrafusának részletezése.
- A császári királyi felség április 5-én gróf Mittrowsky főkancellárhoz intézett határozata szerint Rajacsics József püspök Verseczre való áthelyezése miatt a megüresedett dalmáciai tisztségre Zsivkovics Pantalemon rakowaczi archimandritát nevezte ki.
- Gróf Fáy István felvétele a János-rend tiszteletbeli keresztes vitézek körébe.
- Kinevezések: A magyar királyi udvari jegyzőkönyv-igazgatóságánál megüresedett segédi hivatalra Kimm Jánost nevezték ki, az ő udvari írnoki helyére Szankovics Lajos került és az ő udvari accessista tisztére Szeth József kancellári practicanst nevezték ki.
- Temesvár, április 25.: Muslay László királyi tanácsnok, első alispán megbetegedése, Kövér János főszolgabíró országgyűlési második követté való kinevezése. (273-274. o.)
- Eger, április 26.: Heves-Szolnok megyei közgyűlés, Kállay István másod alispán lemondása és egyben főispáni előléptetése, Dapsai Dapsy Ráfael másod alispáni kinevezése, Kanyó Gábor főadószedő lett, Zábráczky István tiszti főügyvéd lett és így Perlaky Flórián első alügyvéd.
- Londoni hírlapok szerint gróf Széchenyi István néhány hónapos londoni tartózkodása után elhagyta a várost, a lap arról is beszámol, hogy Széchenyi gőzerőműveket és különféle szereket vett a dunai gőzhajózás akadályainak elhárítása érdekében.
- Kinevezések: Popovics Szaniszló harmincadi hivatalnok, Alexiovics Anasztáz moldvai harmincados, Pythely Károly zimonyi harmincadosi practisanst homoloczai harmincadi útlevélvizsgálóvá nevezték ki.
- Gaspárdy János királyi sóárnok halála (Eger)
- Április 21. Zágráb: Werhovácz József kánonok halála
- Húsvéti lipcsei vásárról

Jelenkor 1834, 36. szám, május 3. szombat, 281-282. o.

- Pozsonyi országgyűlés: 8-10. cikkek megtárgyalása.
- Gróf Wenkheim József udvari conceptualis practicans kinevezése a dunántúli kerületi tábla tiszteletbeli közbírójává.
- Lenhossék Mihály magyarországi királyi helytartósági tanácsának „a poroszországi orvos egyesülettől" tiszteletbeli és a Heidelbergből „a természet- és orvos tudományi társaságtól" rendes tagbeli oklevelet kapott.
- Debreceni Görgy-vásár kudarca.
- Frankfurti húsvéti vásár: gyapjúár ingadozása. (281-282. o.)
- Lőcse, április 24.: késői tavasz megérkezése.
- Országos esőhiányról.
- Pesti magyar királyi Egyetem hittudományi karán megüresedett a dogmatikai „IIik" részének tanítószéke.
- Április 19-én az Argo nevű dunai gőzhajó kikötött Gyurgyevo városában (Lehmann kapitány) és április 20-án indul tovább Galacz felé.

Jelenkor 1834, 37. szám, május 7. szerda, 289-290. o.

- Pozsonyi országgyűlés: Országgyűlési ülések határozatai; az ülések Pesten legyenek, törvénykezési szabályokról.
- Németh János, Krancsics József, Stefanics Farkas gyarmati plébánusok a szombathelyi káptalan tiszt. kánonokivá való kinevezése.
- Cserey Elek István magyar király jeles rend közép keresztjét kapta.
- Dömötöri Németh Péter főtartománybiztos visszavonul, Döbrentei Gábor kerül a helyére.
- Kolozsváron a főpapok kifejezik hódolatukat Ferdinándnak. (289-290. o.)
- Gróf Bethlen Imre enyedi főinspector meghalt.
- Varasdon Bogdán Antal őrkánonok elhunyt.
- Szíj Sámuel és Allenbach Fridrik feltalálták a kukorica morzsolót és ezért privilégiumot kaptak.
- Nagyszombaton április 15-én Casino nyitott.
- Nagysároson tűzvész volt.

- Soproni hangversenyről.
- Csongrád: Horváth Lajos követ visszalép betegsége miatt és Bene József lesz az utód.

Jelenkor 1834, 38. szám, május 10. szombat, 297-298. o.

- Pozsonyi országgyűlés: mind a két tábla ülést tartott, tárgya: három rendbeli üzenet megvitatása.
- Perich Miklós, Ostoich Jeromos, Guina Szilveszter iskolai főügyelő lett.
- Kinevezések: gr. Gyulay Albert titoknok, Grosschmid Sándor sóinspector, Schilla Jáczint kovács-sáfár.
- Windschachton a bányászigazgatási segédhivatali posztra június 7-ig nyújthatják be kérelmeiket az alsó magyarországi fő kamara-grófság hivatalánál.
- Június 5-én délelőtt 9 órakor az évenként megjelent magyar munkák legjobbjának nyilvános és ünnepélyes megjutalmazása.
- Két jeles értekezés jelent meg Munkácsy Miklós orvos *(Kórházak elrendeléséről)* és Somogyi János ügyvéd (*Zálogrul*) uraktól.
- Egerben meghalt Tóth Imre főkanonok.
- Szajbély Imre gyűjteményét (ásványok öntvények) a Helytartó Tanácsnak adja a köz okítására (297-298. o.)
- Meghalt Kelemen János.

Jelenkor 1834, 39. szám, május 14. szerda, 305-306. o.

- Pozsonyi országgyűlés: vásárbíróság, peres ügyek.
- Kolozsvár: Ferdinánd főherceg Nagyszeben felé elindult.
- Kinevezések: Pongrácz József és Horváth Pál kanonok lett.
- Fiumei kikötőről, forgalmáról, a hajózásról. A kihordott áruk értéke 107 583 forint.
- Időjárásjelentések.
- Magyar Tudós Társaság 1833. június 10-én kelt felhívása határidejének meghosszabbítása 1834. november 20-ig. (305-306. o.)
- Egresen egy 116 éves ember halt meg.
- Pozsonyban himlőoltás.

Jelenkor 1834, 40. szám, május 17. szombat, 313-314. o.

- Pozsonyi országgyűlés: május 13-i ülésen, a már ismeretes három rendű üzenet vitatása.
- Mikos László nyugdíjba vonulása és tanácsnoki méltósággal való felruházásáról.
- Kinevezések: gr. Zichy János kinevezése, Láczay Miklós nyugalmazása.
- Zimmermann Ferenc, Balogh József, Heudl Ignác elhaláloztak.
- Legény János iskolai tanító megjutalmazásáról.
- Május 1-jén Fiumén a szárnyfok elkészült.
- Pestre megérkezett a 12 evezős, vitorlás Tünde nevű hajó.
- A hőség és a szárazság nem kedvez a terményeknek. (313-314. o.)
- A szegedi vásár sikertelensége.

Jelenkor 1834, 41. szám, május 21. szerda 321-323. o.

- Pozsonyi országgyűlés: A május 13-i ülésen Heves megye küldöttjének felvilágosítása megyéje helyzetéről.
- Május 13-i kolozsvári országgyűlés küldöttjei nevének felsorolása.
- Azok neveinek a felsorolása, akik ugyanerre az országgyűlésre királyi meghívót kaptak, mint birtokosok (320-321. o.)
- Május 10-én Ferdinánd betért a nagyenyedi kollégiumba, a papi-, a kamarai- és katonai intézetbe.
- Frimm János lett Heves-Szolnok megye országgyűlési követe.
- Kinevezések: Besztercebánya kir. bánya-kamarai fiskálissá Andszeánszky Sándort, első királyi útmesterré Reiter N. Jánost.
- Bécs, május 7.: a híres virágnövények kiállítása, a szokott évi jutalmakkal.
- Erdélyben Czervenvodaly D. István úr újbóli jótékonykodásai.
- Kolozsváron Vajda László úr élete 54. évében elhalálozott.
- Az ismert francia marsall, Marmont május 12-én Kolozsváron mulatott.
- Nyilvános köszönet a március 11-i nagyszalontai tűzben segítkezőknek. (322-323. o.)
- Szeberinyi János urat választották a selmeczi evangélikus egyházi kerületben megürült superintendensség betöltésére.

Jelenkor 1834, 42. szám, május 24. szombat, 329-330. o.

- Pozsonyi országgyűlés: folytatják a törvényszék-rendelkezésbeli cikkek vitatását.
- Bergler Jánost debreczeni hadipéntárnokká nevezik ki.
- Magyar Tudós Társaság jelentése: a társaság tőkepénzének adakozásokból származó gyarapodása.
- Kovács Mátyást az egri lyceum igazgatójának nevezték ki. (229-230. o.)
- Sóellenőrök, mázsások és pajtaőrök kinevezése.
- Gyermekóvó intézetek Pesten és Terézia városban.
- Neudorf határszéli faluban nagy mennyiségű fa égett el.

Jelenkor 1834, 43. szám, május 28. szerda, 337-338. o.

- A Pest-Buda közötti híd munkálati jegyzőkönyve ki lett hirdetve és nyomdába került.
- Erdélyi országgyűlésre választott küldöttek neveinek listája.
- Elhunyt április 13-án Szutsits Pál Mátyás püspök.
- Gundhárt János titoknoki címet szerzett.
- Tisztváltozások a hadseregnél. (237-238. o.)

Jelenkor 1834, 44. szám, május 31. szombat, 345-347. o.

- Pozsonyi országgyűlés: május 23-i és 24-i kerületi gyűlés, ahol a főrendi válaszüzeneteket vizsgálják.
- Svaiczer Gábor alsó-magyarországi fő kamaragrófnak lett kinevezve.
- Eltz Imre József grófot Őfelsége felmentette a saját kérésére a főispáni helytartóságból.
- Erdélyben számos vidéken mostoha a termés.
- A repcét pusztító ismeretlen féregfaj többsége elpusztult a szárazságban.
- A 9 éves Karácson Lázi vízbe fulladt. (345-346. o.)
- A pesti lóverseny eredményei.
- Az Állattenyésztő Társaság közgyűlése június 8-án délelőtt 10 órakor.
- Varasdnál az oszlophíd helyreállítása.
- A lipcsei sokadalom jó vásár volt.
- Zsótér János szegedi polgár hajóépítéshez szükséges fa-műszerrel rakott hajójával sikeresen megérkezett Galaczra.

- A Tisza és Maros árjától Új-Szeged, Szent-Iván ás Gyála tömérdek kárt vallott.
- Karcagon és Cegléden tűzvész volt.
- A pesti kőbányai szőlőkben a dér megszüretelt. (346-347.o.)

Jelenkor 1834, 45. szám, június 4. szerda 353-356. o.

- Pozsonyi országgyűlés: Határozatok elfogadása május 27-én. (per előtti békítésről)
- Serényi János lemondását elfogadták, megjutalmazták: Szt. István kiskeresztet kapott.
- Meghalt Koller Filep szebeni ellenőr.
- Május 27-én Kolozsváron országgyűlést hívtak össze: magyar, székely, szász nemzetek voltak jelen.
- Czindery László úr első alispán leköszön hivatalából és helyére Sárközy Albert főjegyző úr kerül. (353-354. o.)
- Balaton szabályozással kapcsolatos tanácskozás.
- Az Állattenyésztő Társaság kezében van a Casino legnagyobb része, a casinot őfelsége 100 pengővel támogatja. (A társaság nevében felírt levél és az arra érkező válasz közlése 354-355. o.)
- Lóverseny: 51 arany, 1600 öl, 6 éves; 10 esztendei díj, 150 arany, 2000 öl; elegyverseny 10 arany; Batthányi-Hunyadi díj 100 arany; Schönborn díj; Nemzeti díj; Széchenyi kard: 100 aranyat ér, sok néző volt a hideg, szeles idő ellenére.
- A május 23-i hatalmas karcagi tűz részletezése: leégett a posta, iskola, házak. (355-356. o.)

Jelenkor 1834, 46. szám, június 7. szombat, 361-364. o.

- Pozsonyi országgyűlés: polgári törvények javítása.
- Nemzeti Tudományos Ünnep június 5-én, írói jutalmak átadása, az ünnepséget fényes lakoma zárta. 361-362. o.
- III. pesti lóverseny június 5-én.
- A közteleki 6 részvény sorshúzása a jún. 8-án tartandó Állattenyésztő Társasági közgyűlésen fog végbemenni. (362-363. o.)
- Emelkednek a kamatok.
- 20 éve állnak fenn az aradi tanítói iskolák.
- Aradról: a kórház felépülése és az arra szánt adakozások gyarapodása.
- Magyar Tudós Társaság jelentése: 3 új munka megjelenése. (Mathematikai Műszótár, Nyelvtudományi

Pályamunkák, Magyar Helyesirás és Szóragozásfőbb szabályai)
- Május 6-án Szarvason bánsági közgyűlést tartottak. (363-364. o.)
- Nagy István tüdősorvadásban meghalt.
- Az Argo gőzhajó kétszer megjárta Galaczot.
- Boldva mentén felhőszakadás május 16-án .

Jelenkor 1834, 47. szám, június 11. szerda, 369-371. o.
- Pozsonyi országgyűlés: június 5-én 5 tagú bizottság állt össze a summás perek ügyében.
- Kinevezések: gr. Bethlen Imre tiszt. Titoknokká, Pythely Antal 30adossá és sóellenőrré, Schauschek Ignácz accessistasággá.
- Kömley Rudolf meghalt.
- Győrben felállítják a rabintézetet.
- IV. pesti lóversenyről tudósítás. (370. o.)
- Állattenyésztő Társaság közgyűlése: Széchenyi és Andrássy skót földművelőt hozott hazánkba.
- Eger: Kovács János adakozott hagyatékából a kórháznak és a szegényeknek.
- Április 14-én Balassa Gyarmaton magyar nemzeti iskola épül, május 20-án alapkő letétel. (370-371. o.)
- Gyakori égések Erdélyben: gr. Haller János 200 véka kukoricát és 100 véka búzát adott a károsultaknak.

Jelenkor 1834, 48. szám, június 14. szombat, 377-379. o.
- Pozsonyi országgyűlés: folytatják a városi ítélőszéki ügyben a tanácskozásokat.
- Kolozsvárról: az országgyűlés még nem nyitott meg „bizonyos akadályok miatt”.
- Az uralkodó pár elutazott.
- Gecz Lajost kinevezték pénztárnokká.
- Széchenyi gőzhajón Orsovára költözött, és magával vitette a Tünde nevű vitorlás hajót.
- Június 13-án Pesten Medárd-napi vásár sok résztvevővel. (377-378. o.)
- Állatmutatás Pesten, a Köztelken tartatott. (378-379. o.)
- Ló árverés: sokat eladás történt.

Jelenkor 1834, 49. szám, június 18. szerda, 385. o.

- Pozsonyi országgyűlés: június 10-én vita a nádori adományozásról, iktatásról.
- Kinevezések: a király báró Rédl Imrét, gróf Zichy Lászlót, és Szilassy Józsefet a helytartóságnál kinevezi tiszteletbeli tanácsnokká.
- A kamara Schöffmann György halálával számvevő tisztségre Vieser Andrást nevezi.
- Tudósítás Detrich Lajos likavai gazdasági tiszt haláláról.
- Kolozsvár (Erdélyi Híradó alapján): Erdélyi orvosegyesület minden hó utolsó napján rendszeres gyűléséről.
- Rozsnyó: Tudósítás a Rozsnyó környéki 9 tót helységből; a magyar nyelvet beszélők gyarapodnak, több százezer gyermek magyarul és okosan felel a feltett kérdésekre. Szontagh Imre esperesnek köszönhető ez, s a tanítóknak, akik jándékkal ösztönzőleg hatnak a tanulási kedvre.

Jelenkor 1834, 50. szám, június 21. szombat, 393-394. o.

- Pozsonyi országgyűlés: június 13-án a főrendi tábla ülésén vita arról, hogy Fiume Horvátországhoz, vagy Magyarországhoz tartozik. A bíró az 1807-es törvény után Magyarország mellett szólott. Tehát Fiumében és kerületeiben első bíróságul a kormányzó bírákszéke alá, majd a kapitányszék, majd a hétszemélyes tábla alá tartozik. Paragrafusok: nemesek pörei felett a kapitányszék, a királyi s a hétszemélyes tábla ítél. Bírák száma marad. A leány-negyed, hajadon- és özvegyjog vitája folytatódik.
- Pest vármegye közgyűlésén Grassalkovich a pesti Magyar Színház építésére telket ajánl fel és Vay Anna 5000 pengő forint kamatját fizeti egy magyar conservatorium költségére (táncoktatás, szavalás, zene, színészet)
- Magyar Tudós Társaság jelentése: a magyar Játékszín budapesti alapításáról. 18 felelet jött jelmondatokkal (394-395. o.)

Jelenkor 1834, 51. szám, június 25. szerda, 401-403. o.

- Pozsonyi országgyűlés: Fiume sz.k. város kormányzásáról, pörlekedési rendjéről, a tengeri kereskedés törvényszékeiről.
- Pozsonyi országgyűlés: június 18-án 3 kérdést tárgyaltak: a precedens bíróságokat eltöröljék-e, a kerületi tábla pörei megyei székre kerüljenek-e, s a báni s királyi táblát egyedül fölviteli bírósággá kell e tenni?

- Erdély: Sepsiszentgyörgy m. kir. város Kun Gothárd urat választotta országgyűlési képviselővé.
- Udvari kinevezés: Wajda László elhunyt, és az erdélyi titoknok Szegedy Mihály lett.
- Zágráb: a bosnyákok megtámadták Czettint (Károlyváros mellett) június 10-11. között. Több sebesült, halott van mindkét oldalon, a bán odautazott, vizsgálja az ügyet. (401-402. o.)
- Tudósítás a drezdai és boroszlói gyapjúvásárról.
- Udvari kamara: Turcsányi István meghalt, Finátzy Károly neveztetett ki helyére.
- Udvari kamara: Mázsamesterek, vizsgálók, ellenőrök kinevezése. (402-403. o.)

Jelenkor 1834, 52. szám, június 28. szombat, 409-410. o.

- Pozsonyi országgyűlés: június 20-án tanácskozás a fizetéses táblabírákról; 4-nél többen legyenek, minden hatodik évben tisztújítás legyen, és birtokos nemesek legyenek, feddhetetlen életűek, törvénytudóak. Özvegyi jog vitája folyamatban. Megyei törvényszékeknél 5 tag jelenléte.
- Erdélyi országgyűlés: Június 20-án Ferdinánd Főherceg megnyitotta az Erdélyi Országgyűlést.
- Kinevezés: Joannovics Jusztin kinevezése püspökké.
- Tercsény vármegye: a tiszválasztásról. (409-410. o.)
- A pesti egyetem Pázmány 1635-ös alapításának, és Mária Terézia általi Budára helyezésének évfordulóját ünnepli. Weleczky János doktor beszédét ismertetik.
- Pest: Június 30-án a Vakok Intézetében havi próbatétel kerül megrendezésre.

Jelenkor 1834, 53. szám, július 2. szerda, 419-421. o.

- Pozsonyi országgyűlés: kerületi ülések; végintézetekről szóló cikkeken mentek végig.
- Máramaros megye követei helyett újakat választottak: Várady Antal, Móricz Péter
- Erdélyi országgyűlés: Az erdélyi országgyűlés ünnepi megnyitása: az országgyűlés tagjai leteszik az egyesülési és hódolási hitet június 20-án. Ünnepélyes keretek között megérkezett Ferdinánd, s elfoglalta, a neki készített trónt. Felolvasták a teljhatalmú kir. biztossá kinevező fejedelmi leírást. Ezután beszédével megnyitotta az országgyűlést. Ő fogja törvényes kérelmeiket a királyszék elé terjeszteni. (419-420. o.)
- Kamarai kinevezések: Schröckmayer György a m. k.u Kamránál való nyugalmazásával megürült protokollista hivatalra Roesler Jánost nevezték ki. Pechata András és Talabér József sótárnoki kinevezése Egerbe. Vas Jánost kinevezték egyesült vám és harmincad hivatali perceptorrá,

Voloszankára. Stephacsik János tonnasúly becslő lett, Sóvárott. Nagy Antal pajtaőr, Nagyváradra. Kaszner János sómázsás, Miskolcon, Spacsek János mázsamester, Mitrovitzon.

- Kamarai hírek: Nagybányai sómázsás, Balogh Péter haláláról.
- A horvát bán június 14-én visszatért a határszélek vizsgálatáról Zágrábba, majd június 19-én újra a helyszínre utazott.
- Halálhírek: Június 13-án Besztercén Egyed Kajetán gutaütésben meghalt.
- Kovács József asztalos legény Bécsben az udvari egyetemi kamarástól 2 évi privilégiumot nyert. Feltalált egy pamlag-zsöllye széket, melyet egy billentyűvel ülő vagy fekvő helyzetbe lehet hozni.
- Ausztriai cs. kir. hadseregnél történt tisztváltozások

Jelenkor 1834, 54. szám, július 5. szombat, 425-427. o.

- Pozsonyi országgyűlés: Június 27-28-30-án a főrendek a Jászkun területek, a hajdúvárosok és a szepesi 16 város törvényszéki rendezésit végezték be. Cikkelyek ismertetése.
- Pozsonyi országgyűlés: Június 28-án a végrendelkezésről tanácskoztak.
- Erdélyi országgyűlés, Kolozsvár: Június 24-től 27-ig a KK. és RR. országos ülésének témái: jegyzőkönyv vitelmódja, országgyűlési tagok lajstroma, a rendes országgyűlési elnök és az ítélőmesterek választatása (425-426. o.)
- Békés megye: Novák Antal, Békés követe lemondott hivataláról.
- Ipoly-Ság: Június 23-án Felső-Túr közbirtokos uraságai olvasó társaságot alapítottak. A társaság díszes épületének alapkövét már június 11-én letették.
- Udvari kinevezések: cs. k. Trabant- testőrséghez, számfeletti másod kapitány, gr. Hardegg József Ferencz ezredesi címet kap, Rolle Antal főhadnagy, Kaiser Fridrik első őrmester. Ezredessé lettek: Stantzer Ferencz, Delle Comte Ferencz. Alezredessé lettek: Woeber József és Siszak Erneszt. Őrnagyokká lettek: kapitány Raiszner Ferencz , Marini József , Kukich Rados és Hilbert Ferencz.
- Udvari nyugalmazások: Luxem Jakab altábornagy, gr. Chiesa Ferencz, Mayer Antal stb. (426-427. o.)

Jelenkor 1834, 55. szám, július 9. szerda, 433-434. o.

- Pozsonyi országgyűlés: RR. kerületi ülésén a végrendeletek tárgyát vizsgálták.
- Erdélyi országgyűlés, Kolozsvár: Június 28-án az ítélőmesterek választásáról. (433-434. o.)
- Ürményi Ferenc, Fiume és a magyar tengerpart kormányzója a Magyar Nemzeti Múzeum gyűjteményét

- gazdagítja szárított növény gyűjteményével.
- Udvari hírek: Június 23-án a titkos Consistorium új praelatusairól.

Jelenkor 1834, 56. szám, július 12. szombat, 441-442. o.

- Pozsonyi országgyűlés: a királyi tábla polgári ügyekben első folyamodású bíróságként való megmaradásáról.
- Pozsonyi országgyűlés: a július 3-7-i ülésen a személyi táblára vonatkozó törvény módosítása, tagok 2 fővel megnövelése.
- Pozsonyi országgyűlés: a RR. kerületileg a végrendeletekről tárgyaltak.
- Erdélyi országgyűlés, Kolozsvár: ismertették az eddigi ülések jegyzőkönyveit.
- Udvari kinevezések: Lázár Benedek grófot Alsó-Fejér vármegye igazgató főbírájának nevezték ki, ugyanitt főispáni helytartói címet kapott. Mihalicz Józsefet, címzetes prépostsággal ruházta fel a király a Kancelláriához küldött legfensőbb határozat szerint. Pogány Adalbertet és Marsovszky András pedig apátsággal.
- A Magyar Tudományos Akadémia által közre bocsátott „Tudománytár" 1. kötetéből: Beke Kristóf veszprémi árvanevelő intézet igazgatója, lelkes beszédet tartott a nevelés ügyében, főképp a köznépére nézve. Iskolamester-készítő intézet felállítására ajánlott 400 pengő frt-ot.
- Az osztrák bankok számadásáról.
- Halálhír: Ghyczy Péter kir. tanácsnok, nagyszombati kerületi tábla elnöke gutaütésben meghalt.
- Híradás a termés minőségéről. (441-442. o.)
- Bács-Bodrog vármegyében hatalmas vihar pusztított jégzáporral.
- Bolyok helységben június 30-án egy sövény meggyulladt, majd 73 ház és 23 csűr égett le.
- Székelyhídon június 6-án 15 udvar köztük a cs. k. postahivatal épülete is leégett.
- Esztergomban június 25-én 17 ház égett le.
- Tharandban június 19-én a szász mezeigazdák és természetvizsgálók társaságának első gyűlése.

Jelenkor 1834, 57. szám, július 16. szerda, 449-450. o.

- Pozsonyi országgyűlés: Nádori hatóságról, meghagyták a királyi kamara bíróságát, szentszékről: hit és szükséges perek ezután a világi törvényszék elé.
- Kereskedelmi és hajózási szerződés Dánia és Magyarország között

- Alsó-Fejér vármegyétől arany írótollat kapott Széchenyi István
- Erdélyben az új katona-parancsnok Wernhardt lett.
- Zágrábi újság: országba betörő bosnyákok a büntetésük elengedését kérik (449-450. o.)
- Beleznay János elengedte a kilencedet a szűk termés miatt
- Nógrádban tűzvész pusztított (meghalt egy paraszt fia, aki annyira megdöbbent, hogy eldobta a pipáját, ez okozta a tüzet)
- Eperjesi társaság: Nemessányi Károly létrehozott egy magyar társaságot a kerületi iskolában 1829-ben, amely most virágzásnak indult Székács József úr törekedései által
- Csász. Zsarnoviczra Szentpétery Imrét kohellenőrré, helyére pedig Aerberth Ferencet
  – A m. k. udv. Kamara írnoka Sztupiczky Imre
- Berlin: gyapjú áráról írnak, lengyel gyapjút nem vásárolják

Jelenkor 1834, 58. szám, július 19. szombat, 457-459. o.

- Pozsonyi országgyűlés: A házassági perekben előforduló jegydíj, hozomány, nászajándék (457-458. o.)
- Pozsonyi országgyűlés: Novák Antal helyett Szombathelyi Antal lett Békés megye országgyűlési követe.
- Erdélyi országgyűlés, Kolozsvár: naplókönyv-szerkesztetésre és bírálásra bizottságot választottak.
- Schönbrunnba visszatért a császár.
- Az Állattenyésztő Társaság ügyében: a pesti lóverseny eredményeit már közölték, de kitekintést tesz a lap arra, hogy „lássuk valljon haladtunk e, és mennyiben?” A császár a Magyarországi Állattenyésztő Társaságot pártfogása alá vette. Nem marad a középszerűség homályában, a társaság előrehalad. (458-459. o.)
- Kinevezés: Trexler Antal Budára harmincadossá nevezték ki.
- Bécsi lottó nyerőszámai.
- Pesti halálozási statisztika: január 1-től 1603-an, milyen betegségekben.
- A szardíniai király követe, valamint a spanyol király követe megérkezett Pestre.

Jelenkor 1834, 59. szám, július 23. szerda, 465- 467. o.

- Pozsonyi országgyűlés: ügyvédi végzettséghez szükséges dolgok; kerületi ülések az „egyenes örökösödésről”.
- A Cs. Kir. Felségek átköltöztek Badenbe Schönbrunnból.

- A császár Thomics Jánosnak polgári arany díszpecsétet ajándékozott.
- Pest: Meghalt Haday Károly, a pesti egyetem egykori professzora.
- Szarvas: esperesi gimnázium új tanévének kezdete szeptember 15.
- Mezőberényben az új tanév kezdete szeptember 8.
- Tomcsányi Kristóf táblabíró halála után megürült posztra Simay Kajetán került.
- A sörházféle lottó nyertes számai.
- Balatonfüred nagy része leégett.
- Haulik György püspök 60 pengő évi fizetést ajánlott egy tanítónőnek.
- Állattenyésztő Társaság: árverésen volt elég ló, azonban vevő kevés volt. A következő év minden június elején tartanak majd árverést, eredeti angol lovakon kívül felsorolja, hogy mely magyar mének lovait árulhatják csak. 1834. jún. 9-10. – köztelken tartott ló árverésre bejelentett lovakat és tulajdonosait felsorolják (466-467. o.)

Jelenkor 1834, 60. szám, július 26. szombat, 473-474. o.

- Pozsonyi országgyűlés: Július 14-e óta nem tart ülést a felső tábla, a nádor Bécsben tartózkodik
- Pesti Magyar Királyi Tudomány Egyetem választott dékánjai; Teológia: Ozvald Ferenc. Jogi: Miksó Pál. Orvosi: Csurgovics Sándor. Bölcsész: Degen János.
- Buda: Brunner atya a böjtidő alatt a budai fő plébániatemplom bevételét felajánlotta az Asszonyegyesületnek.
- Statisztika arról, hogy az országos szemorvos előző évi betegei közül hányan gyógyultak meg.
- Nagy-Surány: a mezővárosban július 15-én tűz volt, 8 ház leégett
- Pest: Tudósítás, hogy azon év nyarától egyre nagyobb divatba jön a Dunában való fürdőzés Pest-Budán. Nem elég körültekintőek a fürdőzők. Egy hét alatt majdnem minden nap meghalt valaki.
- Pest: Mayer úr fürdőt állított fel néhány éve a Dunán, amelyet most nagyobbítani és korszerűsíteni szándékozik
- Magyar Tudós Társaság: Tudománytár címmel folyóiratot indítottak, szerkesztője Schedel Ferenc. A lapban értekezések és vegyes közlések fognak megjelenni.

Jelenkor 1834, 61. szám, július 30. szerda, 481. o.

- Pozsonyi országgyűlés: csak kerületi üléseket tartottak.
- Kinevezések: a császár Erdélybe gr. Mikó Imrét nevezte ki titoknokká. Július 9-i legfelsőbb határozata szerint az erdélyi udvari kancelláriánál tiszt. concipista Conrad Mihályt tiszt. titoknokká nevezte ki.
- Pest szabad királyi város július 28-29-én tisztújítást tartott. Királyi biztos: m. báró Mednyánszky Aloiz lett. A magyar nyelvű nyitóbeszédet a főbíró betegsége miatt Boráros János, míg a német nyelvűt Seeber Károly polgármester mondta. 1. nap: százados vagy választó polgársági üres helyekre választottak (16 ilyen volt). 2. nap: három tanácsbeli helyre Patacsich József, Vojdisek József és Pisztoy Jalab került. Újraválasztották: bírónak Makk Antalt, polgármesternek Seeber Károlyt. Eichholtz János lett a kapitány.

Jelenkor 1834. 62. szám, augusztus 2. szombat, 489-490. o.

- Pozsonyi országgyűlés: július 28-án kerületi ülés, amelyen a kir. fiscus örökösödéséről folyt a vita.
- Habel Ferenc nyitrai fő káptalani nagy prépost dulmi választott püspökké kinevezése.
- Ő cs. kir. Fölsége megengedte Hammer cs. kir. tanácsnok, udvari tolmács, MTA-tagnak a perzsa sahtól küldött oroszlán- és naprend elfogadását.
- A pesti magyar királyi Egyetemen 1834. július 30-án rectorrá Schedius Lajos királyi tanácsnokot, bölcselet doktorát, az esztétika professzorát, magyar és több külföldi tudományos társaság tagját választották meg.
- Beleznay Ferenc gróf úr Pilis városában az őszi, tavaszi és kukorica termés 1/9-ét és az árendában bírt tizedet is elengedte, és ezért hála neki.
- Sopron megye közgyűlése dönt Eszterházy Pál minél hamarabbi főispánná iktatásáról.
- Tudósítás a Parndorfi Lóversenyről, annak megrendezéséről, előkészületeiről. Versenytípusok, díjak, nevezések, belépődíjak felsorolása.
- Gróf Harrach Ferenc az idei nyári közgyűlés alkalmával megkérte az Állattenyésztő Társaságot, hogy a parndorfi verseny tartását szinte gondoskodási tárgyává tenni, amelyet a társaság elfogadott és gr. Károlyi Lajos magára vállalt. (489-490. o.)

Jelenkor 1834. 63. szám, augusztus 6. szerda, 497-498. o.

- Pozsonyi országgyűlés: továbbra is a fiscus örökösödés a téma a kerületi üléseken.
- Erdélyi országgyűlés, Kolozsvár: július 26-i országos ülésen gr. Nemes Ádám előadta főherceg Ferdinánd országgyűlési királyi biztos levelét, melyben kinevezésekről ír és az üres hivatalok betöltését sürgeti.
- Kinevezések: Váradi József kir. tábla rendes assessorává, Iszlai Lászlót a kir. tábla számfeletti assessorává nevezték ki.
- Erdély: szárazság, silány termés
- Kinevezések: Barkassy Imre ügyvéd kinevezése a Szűcs István elhunytával megürült udvari agensségre.
- Kinevezések: Polonyi Mihály eddigi lajstromzó kinevezése az elhunyt Raichy Gáspár helyére számtanácsnoki hivatalra, ennek helyére az ottani számvevőszéki tiszt Oberdaf Mihályt, az így megürült számvevő tisztségre Imre Józsefet, ingrossistaságra volt accessista Sebessy Jánost, végre accessistaságra napdíjas Pazér Jánost.
- Kinevezések: A Magyar királyi udvari kamara Szegedre sóellenőrré Klór Jakab volt perceptort, Veszprémbe mázsamesteri ellenőrré Győrffy Istvánt, Nagybányára mázsamesteri ellenőrré Kneusel Károly nyug. Főhadnagyot, Nagybányára sómázsássá Huszka Ferencet, Szegedre sóhivatali kerülőnek Szepessy Ferencet, Lakátra kir. kam. urad. ispánná Ruttner Ferdinándot, Pozsonyba harmincadi helyviselővé Kummer Rudolfot, Nedeliczre harmincadi tisztírnokká Nimetz Károlyt nevezi ki.
- Munkácsról július 30-án: a szárazság mellett két nevezetes tűzeset történt, a munkácsi vár és az egy órányi távolságra levő N. Lucska nevű helység leégett. Károk becslése. (498-499. o.)
- A gőzhajó Pestről Pozsonyba indulásának napjai augusztusban 5, 11, 17 és 27-én valamint szeptemberben minden szerdán.

Jelenkor 1834, 64. szám, augusztus 9. szombat, 505-506. o.

- Pozsonyi országgyűlés: még mindig zajlik a vita a kerületi üléseken az örökösödésről.
- Beszámoló az 1767-től 1834-ig választott külső és belső tanács tagjainak névjegyzékének Patachich József úr általi csinos kiadásáról, aki egyben sz.kir. Pest városának egyik követe az országgyűlésen a hazajött Eichholtz János helyett. Patachich úr munkáját nemesíti, hogy a belőle származó jövedelmet Kisfaludy Károlynak állítandó emléknek szentelte.

- Horváth József udvari agenst saját kérésére felmenti az m. kir. udv. Kancellária.
- Kinevezések: Bielek János Pest vármegye KK. pénztárának gondviselőjévé kinevezése az elhunyt Bereczky Lajos úr helyett, ő helyébe pesti járásbeli adószedővé Sigray Lajos lett kinevezve, az esküt már mindkettő letette.
- Fiume folyó év 2. negyedévi kereskedésének statisztikája.
- Pesti Angolkisasszonyok nevelő intézetének belső növendék kisasszonyainak próbatételei, a tárgyak felsorolása, részletezése. (505-506. o.)
- Ó-Arad a királyi városok sorába emeltetett.
- Czettin városának megtámadása bosnyák részről, tudósítás az eseményekről és az ez utáni bocsánatkérésről, a helyzet rendezéséről.

Jelenkor 1834, 65. szám, augusztus 13. szerda, 513-516. o.

- Erdélyi országgyűlés, Kolozsvár: Már 24 éve nem volt Erdélyben országgyűlés, de végül folyó év május 26-ára meg lett hirdetve Kolozsvárra. Ferdinánd ünnepélyesen megnyitotta. Hidvégi gróf Nemes Ádámot választották meg az országgyűlés elnökévé. A királyi kormányszéktől küldött elnököt nem választották meg. Felsorolja az országgyűlési jegyzőket: Monostori B. Kemény Dénes, M. Sákodi Horváth István, Dinges János.
- Pozsonyi országgyűlés: Csapó Dániel országgyűlési követet Jeszenszky báró Moson alispánja váltja fel Pozsonyban.
- Kinevezések: Hg. Eszterházy Pál Sopron megyei főispán illetve Geötz Ferenc Szatmár megye alispánját királyi tanácsnoki címmel ruházzák fel július 29-én.
- Kinevezések: Bányaszéki közbíróvá nevezi ki Koch Antalt. Kerületi bányaszékhez Grenczer Gusztávot nevezik ki. Bájer József királyi sómázsást nyugdíjazzák.
- Kézdivásárhelyen július 29-én tűzvész pusztított. Az anyagi kár jelentős. Leégett a templom, iskola és a gyógyszertár is. (516. o.)
- Kolozsváron Kaszárnya építésbe kezdenek. Letették a talpkövet, amelynek felirata teljesen magyar nyelvű. Nagy ünnepséget rendeztek.

Jelenkor 1834, 66. szám, augusztus 16. szombat, 521. o.

- Stifft Andort titkos és status-confer tanácsnokot 40 évi szolgálat után nyugdíjazták.
- Almásy Antal cs.kamarás, m.kir.helytartósági nyugalmazott tanácsnok Budán augusztus 11-én „ínlázban" meghalt.
- Szabolcs és Szatmár vidéki termésről: az őszi termés jó, a takarmány átalagos (árpa, zab, búza, kukorica, burgonya, köles és dohány), de a tavaszi termés a nagy szárazság miatt az átlagosnál is rosszabb. A nagy szárazság miatt több nádtetős ház kigyulladt pl. Kisvárdán.
- Szabolcs és Szatmár: július 28-án nagy földrengés volt.
- A pesti királyi gimnáziumban átlag alatti a jelentkező tanulók száma
- Aradon az alispán az iskolai versenyen a legkiemelkedőbb diákokat vendégül látta házában a tanári karral együtt.
- A losonci líceum megalapítása kapcsán majd concursust fog tartatni, melyre sok tudós embert hívnak meg.

Jelenkor 1834, 67. szám, augusztus 20. szerda, 529-530. o.

- Mikos László tanácsost saját kérelmére nyugdíjazzák.
- Kinevezések: Spalatoban (Dalmácia) a három megürült főkáptalani helyre kinevezik Ciobernich Józsefet, Carraro Spiridiont és Moich Györgyöt továbbá tiszteletbeli kanonokká nevezik ki Allacevich Gergelyt és Coick Antalt.
- A Magyar Tudós Társaság jelentése: „Miképpen lehetne a Magyar Játékszín Budapesten állandóan megalapítani?" pályázatának kihirdették a győzteseit. A Magyar Játékszín jelmondata kapcsán az első helyezett Fáy András táblabíró, Kállai Ferenc nyugalmazott kapitány és Jakab István Magyar Királyi concriptista. Fejenként 30 aranyat kaptak, de Fáy felajánlotta az intézménynek.
- A Magyar Tudós Társaság jelentése: Részletes beszámoló a „Tudománytár" második kötetéből Dr. Frivaldszky Imre természettudós balkáni expedíciójáról (529-530. o.)
- Kolozsvári kaszárnya alapkő letételénél jelen van Ferdinánd főherceg, aki nagy összeget ad a munkásoknak, a katonáknak pedig ajándékokat ad. Továbbá felsorolja azoknak a nevét, akik ez év január elsejétől adakoztak az építmény felépítéséhez.
- A kolozsvári királyi líceum augusztus 5-i közgyűlésén Sebestyén Gergely táblabírót választják

prodirektornak.
- Beszámoló a debreceni lőrinci vásárról, ahol a mezőgazdasági árukat (kávé, cukor, rizs és pamut) olcsón be lehet szerezni. Hátránya, hogy nagyon rossz utak visznek oda.

Jelenkor 1834, 68. szám, augusztus 23. szombat, 537-539. o.
- Pozsonyi országgyűlés: augusztus 19-én a kerületi üléseken nagy vita folyt a „curialis" haszonvételek eltörléséről.
- Beszámoló az augusztus 20-i budapesti sz. István király ünnepéről, ahol minden a megszokott rendben zajlott.
- Kolozsvárott az erdélyi híradó közölte, hogy marosszéki emberek Wesselényi Miklósnak területeket adtak a hazafias cselekedetei miatt. Miklós megígérte, hogy birtokán felekezetekre tekintett nélkül polgári reáliskolát épitet, továbbá két katolikus és két unitárius rászorult tanulónak a költségeit állja. (537-538. o.)
- Ó-Aradon folyó hó 21-én ragyogó fogattatás közepette ünnepelték meg Orczy Lőrinc királyi biztost.
- Szerém vármegyében augusztus 5-én Bitto Albertet főispáni helytartót több napig tartó dinom-dánommal fogadták. Csak magán a táncmulatságon 300 nemesi család képviseltette magát.
- A királyi család Felső-Ausztriába kapott meghívást, ahol a magyarok is képviseltették magukat, igaz ők másik hajón voltak jelen az esti tűzijátéknál.
- Nagyváradon Lajcsák Ferenc királyi tanácsos és iskolai főigazgató, nagyváradi püspök nagy összegű pénzt kapott a királytól az oktatás fejlesztésére, a tanárok fizetésének emelésére, a rászoruló tanulók ösztöndíjára. (538-539. o.)
- Tudósítás az augusztus 24-én tartandó pesti vakintézet növendékeinek bemutatójáról és arról, hogy új helyre költözik az intézet

Jelenkor 1834, 69. szám, augusztus 27. szerda, 545-546. o.
- Kinevezések: Czetin várában előléptették Szilliak kapitányt, Pencz mérnököt, Poxega Tamást és Schina Vencelt. Keresztes Józsefet megajándékozták.
- Beszámoló a Vakok Intézetében folytatott vizsgákról.
- Haláleset: Pármiczky Mihály tanácsnok halála.
- Torontáli tanítók toldalékának kifizetéséről tudósítás. (545-546. o.)

- Beszámoló a Kézdi-vásárhelyi tűzről.
- Pest: Bányay Demeter privilégiumot nyert huszárruhák készítésére.
- Gabona piaci árak ismertetése.

Jelenkor 1834, 70. szám, augusztus 30. szombat, 553-554. o.

- Erdélyi országgyűlés: Kolozsvárott országos gyűlést tartottak, az elnöki esküformát vitatták.
- Haláleset: Tihanyi Tamás udvari tanácsnok halála.
- 30 éve alapították Pesten a Papnevelő Intézetet.
- Kitüntetések: Dr. Krámer József kitűntetése, aki 50. éve volt a pályán.
- Tudósítás a Jánosfővételi vásárról. (553-554. o.)
- Haláleset: Laurencsik Keresztely prépost haláláról.
- Arad sz. kir. város ünnepélyes beiktatásának ünnepségéről.
- Miskolc: Ágostai gimnázium 13. évfordulójáról tudósít.
- Nagykörös város iskolai előmeneteléről beszámoló.

Jelenkor 1834, 71. szám, szeptember 3. szerda, 561-562. o.

- Tudósítás az Erdélyi országgyűlésről, Kolozsvárról: országos kerületi ülést tartottak.
- Kinevezések: Balla Mihály és Thoroczkay Miklós kinevezése.
- Beszámoló a Pesti Asszonyegyesület 17 éves működéséről. (561-562. o.)
- Az aradi görög nemzeti iskola 2. félévét fejezte be. (562-563. o.)
- Benrad Ferenc kincstárnok előléptetése.

Jelenkor 1834, 72. szám, szeptember 6. szombat, 569-570. o.

- Pozsonyi országgyűlés: az úrbéri munkálatra jött királyi válasz ismertetése.
- Erdélyi országgyűlés, Kolozsvár: beszámoló a gyűlésről.
- Kinevezése (Mednyánszky Aloiz, Döbrentei Gábor, Máttyus János)
- Bajor királyi tudományos akadémia ülést tartott, gr. Teleki és gr. Széchenyi tiszteletbeli tagokká választása.
- Pécsett városi közgyűlést tartottak.
- Nagyszombaton polgári kat. osztályt alapítottak

- Beszámoló a Soproni tűzvészről. (569-570. o.)
- Baján hasonlóképp tűzvész pusztított.
- Bácskában rossz volt a termés.
- Kövágóörsi szárazságról. Szigligeti terület leégése.

Jelenkor 1834, 73. szám, szeptember 10. szerda 577 -578. o.

- Pozsonyi országgyűlés: Pozsonyban szeptember második óta üléseznek az úrbéri resolutio miatt.
- Levél az erdélyi országgyűléshez, melyben panaszt emelnek annak lassúsága miatt. (577-578. o.)
- Szerém vármegyében tisztújító gyűlés és annak névsora.
- Arad szabad kir.város új tisztikarának névsora
- Haláleset: Jüngling János György kir.tanácsnok, udvari fő hadtanácsi nyugalmazott titoknok élete 65-ik évében elhunyt Budán
- Récsén 93 ház leégett.
- Nagysurányban tűzvész, jelentős az anyagi kár.
- Czabaj, Nyitra-Apáti, Farkaskedden és Czétény településeken villámcsapások miatt tüzek.
- Braum János győri szemorvos Temesben 11 hónap alatt 179 beteget gyógyított meg

Jelenkor 1834, 74. szám, szeptember 13. szombat, 585. o.

- A pozsonyi országgyűlés dönt arról, hogy a hétszemélyi és királyi tábla bírái kötelesek részt venni az országgyűléseken, valamint a legfelsőbb törvényszéken továbbra is csak büntető perek lesznek.
- Wesselényi Miklós 1000 pengő forintot küld a kézdivásárhelyi tűzvész károsultjainak -Torontál vármegye birtokosainak adományainak összege, melyet a Magyar Tudományos Akadémia kap.
- Pesten általános evangelista gyűlés, mely elfogadja, hogy ezen túl a jegyzőkönyv magyarul és latinul, később kizárólag magyarul jelenjen meg
- Az Eger környéki szőlők a bő csapadék majd az azt követő szárazság miatt jelentős károkat szenvedtek
- Kovásznai Kovács István úr, több megye táblabírája élete 50. évében elhunyt Ordason (kiváló érdeme két könyve, mely az ifjúságnak szól)

Jelenkor 1834, 75. szám, szeptember 17. szerda 593-594. o

- Pozsonyban elkezdődik a III. úrbéri törvénycikkely megvitatása
- Kinevezések: Matkovich István personalisi ítélőmester kinevezése a hétszemélyi tábla megüresedett közbírói posztjára, Szathmáry József kinevezése a tiszántúli kerületi táblához, mint tiszteletbeli közbíró, Chemel György kinevezése udvari írnoknak, Gauczstukh Károly accesstaitnek történő kinevezése
- Beszámoló Ferdinánd kir. Főhercegnek és testvéreinek (Maximilian főherceg és Modenai uralkodó herceg Ferencz király) nagyváradi találkozójáról és ott tartózkodásukról.
- Leírás az Állattenyésztő Társaság felügyelése alatt álló Parndorfi lóverseny kategóriáról, nevezési feltételeiről, valamint díjairól (593-594. o.)
- Nagyszombaton megalakuló polgári vadász-katonaosztály zászlóavatási ünnepségének bemutatása, melyen több helyi előkelő is részt vett
- Mária-Dorottya gőzhajó építése jól halad, és ha nem jön közbe semmi probléma október közepén már üzembe állhat. A tavaszi hajózási szezonban Pozsony és Konstantinápoly között közlekedik.
- Zágrábban szeptember 1. tisztújító gyűlés
- Báró Laffert Vincze kamarás Harasztiban 78 évesen elhunyt.
- A miskolci görög nemzeti egyház támogatja a magyar nyelvet, úgy hogy gyülekezetüknél magyar egyházi beszédek is elhangozzanak, azon felül, hogy jegyzőkönyveiket, levelezéseiket már négy éve magyarul is vezetik.

Jelenkor 1834, 76. szám, szeptember 20., szombat 601-602. o.

- A szeptember 11-én Kolozsvárra érkezett Maximilian főherceg köszöntésére a város közgyűlése fogadóbizottságot küld
- Beszámoló a szeptember 12-én Kaposváron kezdődő ünnepségsorozatról, melyet Zrínyi Miklós emlékének rendeztek, és megemlíti Szigetvár többnemzetiségű lakosságát, mely közösen ünnepel. Valamint leírja Czindery László nemes felajánlását, melyhez az ott tartózkodó nemesek is csatlakoztak, hogy a hőshöz méltó emlékművet emeltetnek. Hogy bizonyítsák eltökéltségüket, a gyűjtést már meg is kezdték, több mint 200 pengő gyűlt össze adományokból. (601-602. o.)
- Nagyszombat szabad kir. Város új polgármestere Pitroff János azelőtt városkapitány
- Adományok lajstroma, mely a magyar Nemzeti Múzeumot gyarapítja.

Jelenkor 1834, 77. szám, szeptember 21. szerda, 609-611. o.

- May Fridrich kinevezése az erdélyi udvari kancelláriába.
- Kereskedelmi szabályozás Bécs és Pest között, a szabad kereskedelemről: „a magyarországi hajósok, az ausztriai és más örökös tartománybeli hajósokkal kölcsönös kedvezésben fognak részesülni”
- Beszámoló a veszprémi tisztújító szavazásról.
- Beszámoló a vámszedők közötti személyi változásokról.
- Beszámoló a kézdi-vásárhelyi tűzesetről, károkról, áldozatokról.
- Tóth György Jászfényszarun és Kertvéllesy Pál úr elhunyt (609-610. o.)
- Történelmi áttekintés a Neszmély körüli időjárásról, a száraz és csapadékos időszakok váltakozásáról (610-611. o.)
- Pestbudai szőlőhegyek gazdag és jó terméséről.

Jelenkor 1834, 78. szám, szeptember 27. szombat, 617-618. o.

- A császár és családja szeptember 19-én Olmütz-be érkezik
- Beszámoló a nagyobb városok élére kinevezett új vezetőkről és ispánokról
- Adakozás a kézdi-vásárhelyi tűz áldozatainak.
- Szeptember 16án Károly-Fehérváron leégett a templom és 27 lakóház, a kár 100.000 ezer forint (617-618. o.)
- Beszámoló a nagykátai baromvásárról

Jelenkor 1834, 79. szám, október 1. szerda, 625. o.

- Lőcsén szeptember 22-én A felső magyarországi bányászati egyesület Andrássy György vezetésével megállapodnak új technikák alkalmazásában, és új olvasztókemence beszerzésével. Érdekesség, hogy az egyesület új pecsétje magyar körülírással fog bírni.
- Sárvány Ferenc a losonci evangélikus lyceum új vezetője
- Közlik, hogy a Társalkodó nem jelenhetett meg és ígérik, hogy jövőre kettővel fognak szolgálni
- Braun Lajos szemorvost visszahívják Győrbe, hogy elismeréssel jutalmazzák.
- Szabadkán kitüntetik Arnold Gotfrídet
- Csökken a Görögországból érkező hajók veszteglési ideje

Jelenkor 1834, 80. szám, október 5. szombat, 633-635. o.

- gr. Waldstein-Wartenberg János tiszteletbeli titoknokká nevezése
- Sopronban felavatják az új főispánt, Eszterházy Pált
- Részletes beszámoló a Kismartoni kastélyról, és az avató ceremóniáról (633-634. o.)
- Sátoraljaújhelyen a kaszinótársaság táncmulatságot tartott, a bevételt a kórháznak adta (634-635. **o.)**
- Szeptember 23-án Temesváron új püspököt celebráltak, Lonovics Zoltánt
- Osegovich Imre: püspöki szék elfoglalása
- Álláshirdetés a Zágrábi egyetem bányatörvényi tanszékén.

Jelenkor 1834, 81. szám, október 8. szerda, 641-642. o.

- Pozsonyi országgyűlés: napirendjén a király névnapja, és abból adódó jókívánságok
- Végh István baranyai főispán, és koronaőr haláláról (641-642. o.)
- Markovics János kinevezése királyi tanácsossá
- Tűzeset tombolt Aradon, 20 ház leégett. Ok: nyári szárazság és egy cseléd gondatlansága
- Polányi Imre rozenbergi sómázsamester nyugdíjazása 80. életévében
- Augusztus 29.-én Ciro nevű hajó hajótörötteket vett fel az Adriai-tengerből. Az elsüllyedt hajó az Ontario volt, 10-en élték túl a villámcsapás miatt kiütött tüzet és hajósüllyedést.

Jelenkor 1834, 82. szám, október 11. szombat, 649-650. o.

- Hatalmas tűz tombol a Marczal mentén, Kemenesaljánál, melyet nem tudnak megállítani. Főleg a száraz időjárás miatt indult.
- Az egész országban nagyon jó szőlőtermés várható, mint mennyiségre, mint minőségre egyaránt. Oka a meleg száraz idő. Hegyalján azonban panszkodnak a gazdák, mert a kevés eső miatt nem repedtek meg a szemek burkai, ezért kevés az aszúszem (649-650. o.)
- A budai magyar színészi társulat több forrásból is pénzhez jutott, melyből 68 külföldi, addig nem látott darabot vásároltak meg, valamint 1 balettot is

Jelenkor 1834, 83. szám, október 15. szerda 657. o.

- A pozsonyi kerületi bíróság ítéletet mondott a bűnöket elkövetett nemesekről
- A király szerencsésen megérkezett Brünnből Bécsbe
- Szathmáry József debreceni táblabíró 50 éves korában gutaütésben meghalt. Helyére pályázatot írtak ki, melyre a megfelelő iratokkal bárki pályázhat
- Új postaállomásokat állítanak fel. Miskolc és Sajó-Kazincz, Sajó-Kazincz-Putnok, valamint Putnok és Tornalja között egy-egy új állomás létesül még ebben az évben
- Pesten július, augusztus és szeptember hónapokban összesen 102-an haltak meg
- Szarvas környékén a gazdák több helyütt is a régi, rosszabb minőségű borokat kiöntötték az utcára, ugyanis nincs elég hordó az újbor tárolására, nincs idő az óbor lepárlására sem
- Tűz ütött ki Sopronban is, ahol 16 ház égett le, köztük az ottani kaszinó is, melynek mentése közben öten meghaltak. A nagy izgalomban három idősebb ember is meghalt, valószínűleg szívrohamban

Jelenkor 1834, 84. szám, október 18. szombat 665-666. o.

- Pozsonyi országgyűlés: felolvasták az országgyűlésen a borsod megyei követ indítványát, mely a Duna szabályozásáról szól.
- Droste Ödön kapitány a herceg-nádor fia mellé lett kinevezve nevelőnek
- Kukokics Józsefet zágrábi, bosznia és szebeni püspöknek nevezte ki XVI. Gergely pápa
- Alacsony a Duna és a Tisza szintje, ezért nem lehet már Moldováig sem hajózni, több hajó is zátonyra futott a Dunán
- Honigberger Orenburgban van, hamarosan hazatér 20 évnyi ázsiai tartózkodásából
- A királyné névnapja alkalmából hangversenyt fognak tartani Bécsben, Handel: Belsazer művét fogják bemutatni a közönségnek. Felvetődik egy pesti Magyar Konzervatórium ötlete és igénye is
- Kőrössy Csoma Sándor Kalkuttába költözött Tibetből, egy tibeti szótáron dolgozik.
- Október 15-én negyed 8-kor földrengés volt Pesten és Budán, nem volt erős, csupán a magasabb épületekben és a budai hegyekben lehetett igazán észrevenni. Szeptember 12-én Jászberényből és Rimaszombatról jeleztek hasonló jelenséget (665-666. o.)
- Meghalt Boráros János, a pesti katonaság ezredese, Pest volt főbírája és akkori tanácsosa október 15-én. Temetésére sok embert várnak, mely november 20-án lesz a Terézvárosi kápolnánál.
- Gyökésen üres erdészhivatal van, összesen 290 Ft-os bérért, pályázat útján lehet megszerezni az állást

Jelenkor 1834, 85. szám, október 22. szerda, 672-676. o.

- Néhány magas rangú főurat (Gr. Degenfeld Ottót, gr. Kornis Mihályt, gr. Bethlen Jánost, gr. Kemény Józsefet, b. Kemény Domokost, Dindár Antalt Gyergyai Ferencet, Szász Károlyt) az uralkodó audienciára hívatja, hogy az ország állapotáról értekezzenek. (feliratok bemutatása, a fennálló törvényes alkotmány betartása, a királyi kormányszék törvényesen neveztessék ki, stb.)
- Báró Jósika János nyugalmazása (674. o.)
- Gr. Széchenyi István tetteinek elismerése a rendek által; kérik az uralkodót, hogy nevezze ki Torna megye táblabírójává. 1834. szeptember 2-án levélben tájékoztatja a rendeket az uralkodó, hogy a javaslatukat elfogadja.
- A Magyar Tudós Társaság jelentése: november 3-án kezdődik a társaság ötödik nagygyűlése. Valamint megjelent a társaság Külföldi játékszín című gyűjteményében a Botcsinálta doctor (vígjáték, 3 felvonásban), és a Barnhelmi Minna vagy a katonaszerencse című vígjáték (5 felvonásban) című kötetei. (674-675. o.)
- A helytartótanács a kegy. Alapítványi osztály számvevőségénél megürült számtisztségre új embert nevezett ki (Vital Józsefet)
- Október 15-16 között az országban több helyen is földrengés volt, olykor súlyos károkat okozva. (Kassa, Eger, Szeged, Karcag, Nagykáta, Arad, Fegyvernek, Nagyréve, Szénás, Szentes, Orosháza, Szarvas, Békéscsaba, Rozsnyó, Tarczal) 676-677. o.
- Lotteria: az október 15-én Bécsben végrehajtott Sorshúzás eredményeit közli

Jelenkor 1834, 86. szám, október 25. szombat, 681-684. o.

- Pozsonyi országgyűlés: 1834. okt. 16-án az ogy felirati javaslatot készített az úrbéli cikkelyek vizsgálatával együtt. (A jobbágyok költözési módja, rendje és annak következései)
- A király az Állattenyésztő Társaság közpénztárába évi 10 részvényt kíván vásárolni a lóverseny és a lónemesítés ügyében és 1835-től kezdődően egy pesti téren kijárandó versenydíjadást is elhatározott; „Királyi díj” néven. (681-682. o.)
- Földrengés volt több településen okt. 15-én, nagy károkat okozott sok helyen. (Mátraalja, Dorog, Lelesz, Gálszécs, Dargómenti, Szatmár, Nagykároly, Kápoly, Báthor, Szaniszló, Endréd, Csanálos) 682-683. o.
- Az 1834-es iskolaévben doctori koszút nyertek felsorolása. (hittudományból, egyetemi törvényből,

egyházi törvényből, orvostudományból, seborvostudományból, bölcselkedésből, valamint felsorolja a végzett szülés seborvos- bábáskodókat, fogorvosokat, bábákat, gyógyszerész mestereket.)
- Boráros János táblabíró, pesti városi tanácsos utód nélkül halt meg. (Végrendeletét teszi közzé)
- Gulácsy Farkas fia, Pál okt. 21-én 17 éves korában tüdősorvadásban meghalt (683-684. o.)

Jelenkor 1834, 87. szám, október 29. szerda, 689-691. o.:
- Pozsonyi országgyűlés: A rendek Pozsonyban az úrbéli munkálatok 2. cikkelyét megtárgyalták
- A Kancellária egy megürült helyére Dominch Sándort nevezték ki
- Szeptember 22-én Zala megyei tisztújítás volt
- Parczer János kamarai tanácsos munkás október 20-án 58 évesen Budán meghalt, valamint Csicserben Ung főjegyzője Orosz Péter október 2-án halt meg
- Magyar Tudós Társaság jelentése (A Magyar játékszíni jutalmazott feleletek a miképpen lehetne a magyar játékszínt Pest- Budán állandósítani címmel.)
- A Kamara vám- és harmincad szedői tisztjére Musznyán Beyer Aloizt nevezte ki, az Aradi Sóhivatal tisztírnokságára Fritz Károlyt nevezték ki,- másodhelyére Kayser Ferencet
- Pausch János harmincados Noviban, Schölter Ferenc bányász kamarai erdész Gyökésen október 18-án meghaltak.
- Kisvárdán október 15-én földrengés volt, nagy károkat okozott a házak falában (689-690. o.)
- Losoncon október 15-én szintén földrengés volt, de kárt nem okozott. Továbbá rengés rázta még meg Kolozsvárt, Sátoraljaújhelyet, Nagyváradot, Debrecent, Ungvárt- jelentős károkat okozott: főként a templomokban
- Aradon és környékén bő volt az idei szőlőtermés: az fehér kiemelkedően jó, a vörös és az aszú kevés. Szerednyén kiemelkedő bortermés várható, de a szárazság miatt kevés lesz az aszú. Fertőmelléken is jó minőségű bortermés várható. (690-691. o.)
- Sopronban október 2-án tűzvész pusztított., valamint szeptember 23-án Németkeresztúron, Őrmezőn, és Felsőnánán is rengeteg ház leégett a nagy szárazság miatt.
- Pakson október 3-án tűz pusztított, 3 ház égett le.
- A Vakok Intézetének Igazgatósága közzéteszi: a tanulók havi vizsgája a Király utca 758. szám alatt minden hónap utolsó napján (Kivéve, ha vasárnap, vagy ünnepnap) lesz megtartva délelőtt 9-12-ig. Lehet jelentkezni az intézetbe, mert van hely. Továbbá minden élelemadományt szívesen fogadnak.

Jelenkor 1834, 88. szám, november 1. szombat, 697-700. o.

- Pozsonyi országgyűlés: Az úrbéli 1. cikkely folytatása. (Az adásvételek sikerességéről; minden adásvételnél az úrbéli szabályozási törvény marad életben; a telket a földesúr belegyezése nélkül feldarabolni nem lehet; minden zálog vagy lekötés címe alatt tett adás-vétel semmisnek tekintendő; a jobbágyok és a zsellérek elmozdításának lehetőségei) 697-699. o.
- Szeptember 25-én a Hétszemélyes Táblánál megürült zászlósrendi helyre Perényi Zsigmondot közbíróvá, Zdencsay Miklóst tanácsossá, Dercsényi Jánost titoknokká, a Kancellária eperjesi kerületi táblájánál közbírónak Szinnyei Merse Lászlót nevezte ki a király.
- Aradon magán zeneiskola alapítása; további fennmaradás céljából a részvényesek maguk közül igazgatót neveztek ki.
- A Császári- Királyi Hadseregnél történt tiszti kinevezések felsorolása (Várparancsnok, ezredesek, őrnagyok, stb.) 699-700. o.

Jelenkor 1834, 89. szám, november 5. szerda, 705-707. o.

- Pozsonyi országgyűlés: „faizási" tárgyakról tanácskoztak
- Magyar Tudós Társaság jelentése: november 9-én tartja 3. közgyűlését
- Ér mellett Dengles, Iriny, Gebe térségében földrengés volt, még Tornában is érezték
- Tisza-vidéken május-júniusban volt földrengés
- Heves-Poroszló megyében pusztulnak a szarvasmarhák
- Október 15-én Patakon is volt földrengés-grf. Keobusiczky János zétenyi palotáját összerombolta
- Október 20. Tokajban megkezdődött a szüret, az idén sok bor lett, de az előző években rossz volt a termés.
- Józseffalva: Kautner úr kertjében egy fiatal óriási körteoltvány idén először gyümölcsözött (6 kört termett), Tahy Károly almafája kétszer is gyümölcsözött (705-706. o.)
- Esztergomy Abday Sándort egy magyar színésztársaság mulattatja.
- Posztókereskedelem nagyon kedvező most, 20 év óta nem volt ilyen jó a termés, 8-10 nap alatt 40-45.000 posztót tudnak eladni, a lipcsei vásáron jelentősen felment a posztó ára, a bőrt itt szintén nagyon vitték

- Mátészalkát október-án a tűzveszély elérte, szeptember 11-én Baróton 93 halott lett a tűzvész miatt, ezért Czervenvodaly István 1 véka gabonával segít. (706-707. o.)

Jelenkor 1834, 90. szám, november 8. szombat, 713-715. o.

- Moser Mihály kinevezése a magy. Kir. udv. Kamaránál megürült tanácsnokságra
- Kézdivásárhelyen Wesselényi Miklós érdemei miatt, a Kátolnára vezető országút mellett, a város déli felében 250 öl földet kap, valamint városi esküdtté nyilvánítják
- Jászberény: három hadi zászlót hazaküldtek, ezek akkor készültek, amikor Jász és két Kun kerületek1800-ban Hajdú városokkal egy állandó ezredet állított ki saját költségén, ezeket a zászlókat most a levéltárba helyezik (713-714. o.)
- Pomaz pesti helység levele Perger Jánoshoz: A közjó érdekében lép fel, az iskolába járó magyarul nem tudó diákok érdekében a jobbágyok adójának felét és a zsellérek adójának felét erre a célra fordítja. Ha a lakosok pl.: betegség vagy valamilyen ok miatt nem tudnak gabonát szerezni, akkor 1 mérő rozzsal segít.
- Bajsai Vojnics Máté október 24-én 69 évesen meghalt. A nevéhez fűződik, hogy Bajsán a kórház felállítására 15. 000 ft-ot, a szabadkai kórház számára 15.000 ft-ot, míg a falusi iskolás gyerekeknek 10.000 ft-ot adott.
- Piskolt (Bihar vm.) október 28-án földrengés volt, aminek már 22-25-én is voltak előjelei, de Selmecen már nem volt nyoma (714-715. o.)

Jelenkor 1834, 91. szám, november 12. szerda, 721-724. o.

- Pozsonyi országgyűlés: november 6-án tárgyaltak az urbéri munkálat IV. cikkelyéről
- Kolozsvár: Grf. Nemes Ádám Ferdinándnak írt levele:
  - szabad szavazással az ítélőmestereket megerősítették hivatalukban
  - cél: közboldogság és hogy különböző nemzetek együtt tudjanak békében élni. Éppen ezért a különböző nemzetek vallásaira is tekintettel lesznek
  - további cél: Erdélyben a törvényesség betartása
  - felmerült egy akadály: júl.18. kiadtak egy határozatot: törvényesen összegyűlt a „KK” és az „RR”-itt olyan kijelentések hangoztak el, melyek a birodalom szándékaival merőben ellenkeznek
  - kéri az uralkodót a fennálló esküformák megváltoztatására-„az országgyűlési tárgyaknak a megállapított s eddig szokásban volt felvétel módjától elállni kívánnak”

- orvoslást kér az egyes nemzeteket ért sérelmek miatt (721-722. o.)
- hivatkozik a „KK” és „RR” kinyilatkoztatására: Erdély különállását fogalmazza meg, törvények szentsége, constitutio fenntartása
- az ősi törvényes alkotmánnyal ellentétes tanácsokat fogalmaznak meg-panaszolja, hogy a világos törvényszabályok lerombolására és önkényre törekszenek→”egész ország állapotja veszedelembe jutna”, de persze a lázadást nem hagyhatják, a folyamat még visszafordítható
- kéri az uralkodót: a királyi kormányszék, a törvényes közigazgatás rendje álljon helyre, diplomatikai hivatal választása, az országgyűlés hallgassa meg kéréseiket
- biztosítja az uralkodót mindvégig törvényes úton szeretnének eljárni

– Pest, november 9: A Tudós Társaság 3. körünnepét tartja de. 10-du 14-ig
- grf. Teleki József megnyitóbeszéde (722-723. o.)
- Döbrentei Gábor a társaságtörténetét adja elő 1833 nov. 23-1834 nov. 9-ig
- grf. Teleki József-nagy magyar szóköny szerkesztése
- Kresznerics Ferencz: 2000 pengő támogatást adott MTA-nak, Széchényi István is adományozott pénzt
- Fáy András díjat nyert (30 arany), melyet felajánlott
- ezen a napon 2 munka jutalmat kapott-Kisfaludy Sándor, Vörösmarty Mihály 200 aranyat kapott, kiemelték még Péterffy Károly művét, aki különdíjazásként 100 aranyat kapott
- a historia osztály 1832 kérdésére csak egy válasz érkezett, de ez is határidőn túl, ezért azt a 100 aranyat nem osztották ki (724. o.)
- a Tudós Társaság kérdései 1834-re

– Maria Dorottya gőzhajó november 1-jén elindult Konstantinápolyba

Jelenkor 1834, 92. szám, november 15. szombat, 729-732. o.

– Pozsonyi országgyűlés: október 8-án az első négy úrbéri cikket az országgyűlés elé terjesztették tárgyalásra
- belső telek nagyságát 1 holdban határozták meg, külső telkeket függőben hagyják (bánsági megyék kérdésesek hova tartozzanak)
- ha a belső telek ennél nagyobb, akkor az a rész már a külső területhez fog tartozni (fölösleg-hiány kérdése), a szántóföldek méretét növelni kell, ha a rét nagyobb, mint kellene-„minden szántóföldi hold 1 kaszás réttel kell pótolni”

- ha valamely telek jobbágytelek része, akkor innen az nem választható le.
- Az ilyen jobbágytelek elosztása csak törvényes úton ügyvéd közbenjárásával lehetséges. Cél: jobbágytelkek mérete a törvény által előírt legyen, jobbágy nem egyezkedhet a földesúrral
- Zálogosítások, ideiglenes cserék csak a földesúr beleegyezésével lehetséges. A szerződési feltételek megszüntetésével a jobbágyot visszaváltásra kötelezheti. Ha mindez a jóváhagyása nélkül történt, akkor visszaveheti a földet.
- „fél-és negyed-telekre nézve-hol az egész fél, negyed, s nyolcad telekben levő különbség a tartozások különbsége által egyenlítik ki" az ország egész területén
- A földesúr belső vagy külső telkeket akarna felcserélni, akkor ez lehetséges. A zsellérek 150 öl földet birtokolhatnak, ha ennél többet akarnak, akkor a földesúrral kell egyeztetniük (729-730. o.)

– Kinevezés: Tessedik Fererncz tiszteletbeli titoknokká
– Az Állattenyésztő Társaság újabb taggal bővült: Károly cs. kir. főhg,
– MTA III. kötete-magyar nyelv ügyéről szól – cél: a magyar nyelvet idegen ajkúak is el tudják sajátítani, iskolai oktatásnak fontos célja kell, hogy legyen a magyarrá nevelés
– Kossics József: magyar nyelv oktatására tanító könyv
  -kötelezik a magyar tisztségviselőket a magyar nyelvük tökéletesítésére, csak magyarul tudó cselédet alkalmazhatnak
– Komárom megye: 1832 évi rendszabálya: német tót ajkú lakosok a magyar nyelvet próbálják elsajátítani
– A pesti Egyetemen megüresedett a physikai és mechanikai tanítószék
– Balázsfalva okt.9: Lemény János kánonokat nevez ki, hivatalaikba szertartással iktatja be
– A Bécsben állomásozó második zászlóalj az ezred fennállásának százados évfordulóját ünnepelte okt.4-én. (730-731. o.)
– Pesten november 13. befejeződött a pesti vásár: idén nem volt jó a gabonatermés, ezért a gabona ára növekedett, a bab, lencs, borsó gyorsan fogytak, posztó-gyapjú kevésbé volt keresett
– Élménybeszámoló egy vulkánkitörésről (731-732. o.)

Jelenkor 1834, 93. szám, november 19. szerda, 737-740. o.

– Pozsony november 14. a 7. úrbéri cikk vita alá kerül
  -III. törvénycikkely a teleki haszonélvezetéről, amelyek a jobbágy hasznai közé tartoznak
  -A legelő 6 osztályának megállapításai, egyes jobbágytelek haszonélvezetei

-Ahol nem telik 22 holdra, ott újabb 16-ot kell kiadni
-Szőlőshelyen a földesúr bért szed (737-738. o.)
-Tilos pálinkát főzetni és tilos bármilyen szesz kivitele az országból

- Kolozsvár: Nopcsa Elek országgyűlési elnök, a legfőbb bíró, pedig Perényi Zsigmond (740. o.)
- Bartholomeidesz Pál tudós halálhíre
- A Magyar Tudományos Akadémia november 9-i nyilvános ülésén kiosztottak egy lotteria tervezetet, mely 1835. március 19-én Pesten a megyeház termében valósul meg: hazánkban ez a fajta játék a legelső, magyar nyelven van nyomtatva. A bevételt a vakok intézete számára ajánlják fel.
- Pesten Józsefvárosban tűz ütött ki

Jelenkor 1834, 94. szám, november 22. szombat, 745-746. o.

- Pozsonyi országgyűlés: Az úrbéli rendelek 4. cikkelyének megvitatása.
- Majthényi Lászlót bíróságra emelték.
- Kinevezések: Kruten Józsefet előléptették, Vitéz Ignáczot practicanst accessistává nevezték ki, a magyar királyi egyetem bonctudományi tanítószékére dr. Csausz Mártont nevezték ki
- Esztergom világítást kapott
- Dorog: Határbéli földégés, az ügyben kivizsgálás indul
- Zágrábban Susich László elhunyt 45. életévében
- A jakabhegyi erdőség november 5-e óta folyamatosan ég
- A Nemzeti Múzeumot meglátogatta Eszterházy Pál főhcg, Eszterházy Miklós, 3 angol vendég és Mária Terézia
- Ruszton november elején végezték a szüretet (745-746. o.)
- Jászó város 2/3-a leégett

Jelenkor 1834, 95. szám, november 26. szerda, 753-756. o.

- Pozsonyi országgyűlés: november 17-én **a Duna szabályozásáról ülésezett.** A fő RR. a Duna-szabályozási kérdésre azt válaszolta, hogy halasszák el ezt a tárgyat akkorra, amikor egész terjedelmében vitatható lesz
- November 21-én kezdődött a pozsonyi tárnokszéki ülés
- Csillag-keresztes rend védasszonyai közé emelték a következő hölgyeket: Gr. Zichy Júlia, Gr. Batthyány

Franciska, b. Gudenus Aloizia, Gr. Kálnoky Eliza, Gr. Forgách Mária, b. Bedekovich Antonia, Gr. Zichy Paulina, Gr. Wurmbrand Aloizia, Gr. Eszterházy Leopoldina
- Esküt tettek a királynak: gr. Dietrichstein Móricz, gr. Wrbua Gyenes, gr. Salis Rudolf
- Kolozsvári országgyűlés: november 11-én, a törvények szent alapja minden polgári társaság boldogulása.(753-755. o.)
- 76 éves korában elhunyt Betegh Gábor tordai közbíró
- Szegeden elhunyt Fáy Kunigunda (755-756. o.)
- Thuróczy József ezüst poharat és tányért adományozott az egyházai helység (Pest vmegye) evangélikus községe számára

Jelenkor 1834, 96. szám, november 29. szombat, 761. o.
- Pozsonyi országgyűlés: november 25: a főrendek táblájáról visszaérkeztek az úrbéri cikkek.
- Kinevezések: Moll János kamarássá kinevezése, Pálffy József Egervári Szt. Péter préposti címet kap, Rigó Józsefet pozsonyi sómázsa-mesterré nevezik ki, Budán a kiadó hivatalnál megürült írnoki szolgálatra nevezik ki Reizner Ignácot.

Jelenkor 1834, 97. szám, december 3. szerda 769-770. o.
- A pozsonyi országgyűlésen az úrbéri törvénycikekkről vitáztak
- Egyházi kinevezések
- Istvánffy Mátyás nyugalmazott titoknokot magyar királyi tanácsnokká nevezték ki
- Kolozsvári országgyűlés: az orsz. üléseken a naplókönyv-nyomtatásnak megszűntén tanácskoznak
- Gróf Nemes Ádám életének 67. évében mell-vízkórosság következtében meghalt
- A Maria Dorothea gőzhajó 14 nap alatt ért Triesztből Konstantinápolyba. Mindenütt megcsodálták, amerre járt.
- A m. kir. udv. Kamara kinevezései (769-770. o.)
- Nagygyőri Kutass István és dr. Bilnicza Pál elhunyt
- Ó-Csicsen egy zsellér felesége négyesikreknek adott életet (1 fiú és 3 lány), és eddig mindannyian életben vannak, ami nagy ritkaságnak számít. Az anya 28 éves, tavaly, és tavalyelőtt is ikreket szült, így 3 év alatt 8 gyermeke született. Zágráb vármegye némi segítséget adott nekik.
- Nagyon jó volt az idei bortermés.

- Göncön 350 ház égett el szeptember 8. hajnalán, november 19-ére pedig az addig épen maradt házak váltak a tűz martalékává. Wiener-Neustadt is leégett. Magyarországbeliek is adakoztak a megsegítésükre, akiknek a nevét a bécsi újság közli folyamatosan.

Jelenkor 1834, 98. szám, december 6. szombat, 777-778. o.

- Arad vármegyében tisztválasztást tartanak
- A Magyar Tudós Társaság jelentése: jelmondatot keresnek maguknak. A javaslatok között van: „Hass, alkoss, gyarapíts, 's a' haza fényre derül." és „A' tudományos emberfő mennyisége, a' nemzet igazi hatalma". A társaság emcyclopediai folyóiratából Tudománytár cím alatt megjelent a harmadik kötet. 777-778. o.
- A Duna hajózhatóvá tétele, sziklák eltávolítása
- Marczibányi Márton és Riek János meghalt
- Hangászati intézet felállításának a terve: itt csekély költséggel lehet majd a gyerekeket taníttatni.
- Pusztító marhabetegségek: alig marad meg a hatod része az állománynak, így a marhahús fontja Bécsben 6 pengőre szállíttatott

Jelenkor 1834, 99. szám, december 10. szerda, 785-786. o.

- A magyar és erdélyi országgyűlésen kinevezések történtek, és december 3-án felvetették a Duna-szabályozást tárgyaló rendi választ
- Maurovich János áldozó papot és tanítót a varasdi gimnázium igazgatójává, könyvcenzorrá és a csazmai társas káptalan tiszteletbeli tagjává nevezték ki
- Linke Antalt a főposta igazgatójává nevezték ki
- Arad megye új tiszti karának részletes felsorolása
- Egy fiatal budai püspök, Joannovics Jusztin gutaütés által meghalt
- Missics Julianna meghalt (786. o.)
- Báró Mednyánszky Ferenc meghalt

Jelenkor 1834, 100. szám, december 13. szombat, 793. o.

- A pozsonyi országgyűlésen az úrbéri tárgyat a negyedik cikkelyig megvitatták. A rendek általában megmaradtak az előbbi határozataiknál.
- Kovács Antalt nevezték ki a „normalis" katolikus iskolák fő felügyelőjévé, további kinevezések.
- A budai magyar játékszínről: nemzeti közügy, minden hazafit érdekel. Kis nyereség is várható.
- Arad: Nemes Keszler Fülöp, Arad megye főügyésze 33 évesen meghalt. A pesti vakok, a váci süketnémák és az arad-kórházi nyomorultak számára 100 pengőt adományozott végrendeletében.

Jelenkor 1834, 101. szám, december 17. szerda, 801. o.

- Pozsonyi országgyűlésen úrbéri szerződést, az örökös megváltást tárgyalták, megbukott és a főrendek véleményét fogadták el, valamint az úriszék 7. cikkely első szakaszát, a királyi resoulitio értelmében állapították meg
- Ő császári királyi Fölsége november 20-ai legfensőbb határozata Niczky János Vas megye első alispánját és Császár Sándor Temes megye másod alispánját a királyi tábla közbíráivá nevezte ki. Sándor Móricz grófot császári kamarássá iktatta be
- Ő császári királyi Fölsége országos főherceg nádora a Magyar Nemzeti Múzeum Természeti és Művelődési osztályához alőrré nevezte ki Petényi János Salamont, aki 5-kén letette alőrként az újtiszti esküt
- Ő császári királyi Fölsége szeptember 30-ai határozata alapján Frivaldszky Imre orvos, Magyar Nemzeti Múzeum segédőre, a florenzi Földművelési Társaságtól küldött levelezőtagi oklevelének elfogadását megengedte
- A Bécsi Tudományos Egyetem 6-án megtartotta a négy akadémiai nemzeti procuratorok választását és a magyar részről Viszánik Mihály orvost választották meg
- Vázsonyfői Zichy Károly december 15-én 57 évesen bélgyulladásban elhunyt. Aki az ausztriai főhercegség és a styriai hercegség RRdeinek tagtársa val.bit. tanácsos császári magyar királyi kincstárnok, a nm. magyar királyi udvari kamara elnöke, Somogy vármegye főspánja volt. Oroszvárban (Mosony megye) temették el nemzetiségi sírboltba
- Elhunyt Joannovics Justin g.n.e. budai püspök december 11-én temették el Budán. Vitkovits János mondta a gyászbeszédet

- Az Állattenyésztési Társaság tagjai 10 pengő forintnyi gyepkönyv októberi példányaikat vigyék el a pesti casinóból. Nem tagok Eggenberger és Heckenast könyvárusoknál vehetik meg az évkönyvet 12 pengő koronáért

Jelenkor 1834, 102. szám, december 20. szombat, 809-810. o.

- Pozsonyi országgyűlés: december 11-én a RRendek királyi resolutio szerint elfogadták az úriszékről szóló 7. cikkelyt, és azóta kerületi üléseket tartanak
- Ő császári királyi Fölsége november 27-én leírást bocsátott ki az erdélyi KK. és RR.hez
- Ő császári királyi Fölsége november 12-ei határozata szerint Szepes vármegye másod alispánját Korotnoky Ignácot magyar királyi tanácsnokká nevezte ki
- Október 31-én a Magyar Udvari Kancelláriához intézett rendelete alapján az aradi gimnázium nyugdíjazott igazgatóját Mandik András eddigi szolgálataiért szalagrul függő nagy arany érdempénzzel jutalmazta meg. (808-810. o.)
- A magyar királyi udvari kancelária Gaerber Raimund elhunytával megürült udvari írnoki hivatalra Belnay Lajost, és a helyére ifj. Frenreisz József magyar királyi helytartósági írnokot nevezte ki
- Bécs dec.13. Fogarassy János lembergi tiszteletes kánonok, Bécsben Borbála egyház plébánosa „Orgio et formatio linguae Ugoricae-Ungaricae, recitus Magjaricae dictae, historice, phil. et etymologice act grammatice de ducta Vienne 1833" értekezés írója Bécsben dec. 11-én elhunyt

Jelenkor 1834, 103.szám, december 24. szerda, 817. o.

- Ő császári királyi Fölsége határozat a kancelláriához december 2-án Hranilovich Ferencz Pozsega vármegye első alispánját királyi tanácsnokká nevezte ki
- Ő császári királyi Fölsége határozat a kancelláriához Frimont Katalin grófnét (született: Mitterpacher asszony) Frimont János grófot lovassági generál, császári király udvari haditanács elnökének özvegyét, s fiát Frimont Albert grófot és lányukat Frimont Theodora grófnét (Lónyay úr hitvesét) Magyarországon grófi rangra emelte
- Pest-Budai híd december 20-án kiszedetett. Tisza már egy héttel előtte zajlott. Dunán 20-án hártyajég úszik, 21-én az egészet jég borította
- Zágráb 9-én este földrengés volt, a szomszéd vidéken Kapronczán megérezték

- Buda Irgalmas Barátok kórháza 1833. november 1.-1834. október 31-ig fölvett betegek száma 1605 ebből meghalt 127 (különböző nemzetekbeli: dán, angol, holland, svéd, orosz).

Jelenkor 1834, 104. szám, december 31. szerda, 825-826. o.

- Pozsony: december 11-i országgyűlésen az úriszék úr-jobbágy viszonyt rendezték. December 12-től december 22-ig tartottak a kerületi ülések, a határozatokat felolvasták: földesúr ne lehessen az úriszék elnöke, a földesúr tisztjei sem lehetnek az úriszék elnökei, elnököt a megyei táblabírák közül válasszanak, szolgabírót és az esküdtet a vármegye küldje ki, a jegyző uradalmi ügyész nem lehet, a jegyző valamelyik lehet az összehívott tagok közül, ezeknek a tagoknak a száma 5 személy lehet csak
- A császár, a király Fialka Sámuelt rozsnyói tanácsbélit „Kis-Varsányi" melléknévvel magyar nemességre emelte és a Szabolcs vármegyében Kis-Varsányban fekvő királyi kamarai részjószággal megajándékozta
- Ő császári királyi Fölsége Zichy-Ferrais Emanuel grófot a Bajor Királyi Lovasezred kapitányát császári kamarásai közzé vette föl
- Ő császári királyi apostoli Fölsége dec.4-ei határozata alapján Szabó Jánost a pozsonyi seminarium aligazgatóját, hit tudomány doktorát, a Pesti Magyar Királyi egyetemekhez a keleti nyelvek és az ó frigyi fensőbb exegesis r. tanítójává nevezi ki, illetve Kolozs vármegye főispáni helytartóját Bánfi Ádámot ugyanazon megye főispánjává nevezi ki
- December 13-án Székesfehérváron a magyar egyház jelese szónoka főtiszteletes Májer József őrkánonok elhunyt 50. életévében lépvészben
- Az Állattenyésztő Társaság dec. 23-án pesten a nemzeti casino termében ülésezett és Károly császári királyi főhercegnek kegyességért, hogy eljött az ülésre az egész társaság hálaját fejezte ki különös küldöttség által. Figyelmeztetés a hátramaradt részeket Pesten Heinrich János kapitány úrnál vagy Bécsben Vaisz József udvari ügyviselő úrnál tegyék le illetve a nemzeti casino írnokánál is lehet fizetni a gyepkönyvet, de csak azok kapják meg akik pontosan fizettek.
- Debrecen: dec. 22-én égi jelenség: üstökös (825-826. o.)
- 1835. évi időjárásnak leírása (szárazság nyáron, ősszel eső várható) a sváb Mercur dr. Schnurrer évkönyvéből földrengések Magyarországon és Lengyelországon okt.15-én várható Hollandia és Németország eső és áradás volt mielőtt az üstökös megjelent 16-a körül a következő év a nyár száraz a tavasz és az ősz esős lehet
- Szécsány helység (Bánság) községe köszönetet mond, földesurának a méltóságos Haulik György

püspök, auranai prior, zágrábi nagyprépost, a magagy királyi udvari kancelláriai tanácsnok és refendár úrnak, hogy segítette a templom felépítését, és oltárt emelt, illetve a koldusok, árvák, szegények, özvegyek névsorát összeírta és segített nekik.

– A magyar királyi kamara tokai királyi kamarai uradalomban Rakamazon a volt ispánt Fazola Károlyt a diósgyőri uradalomba Radistyánra helyezte át.

10.4. Jelenkor 1835. évfolyam

Belpolitikai hírek
Jelenkor 1835, 1. szám, január 3. szombat, 3-4. o. - Pozsonyi hírek: országos ülésen az alsó tábla úriszékkel kapcsolatos javaslatának megvitatása; a dunai hidat Pozsonynál dec. 14-én kiszedték - Kolozsvár: dec. 18-án országos ülést tartanak, siettetvén a diplomatikai hivatalbeliek választását, ő Felségét feliratban értesítik az eseményekről, hogy "ő felsége rendelésinek s magok ohajtásinak is eleget tehessenek" - A király Szögyényi Lászlót arany kulcsos hívei közé emelte (4. o.) - A király Mohr Józsefet 50 évi szorgalmáért és hűségéért arany érdempénzzel jutalmazta meg - Stadl Andrást írnokká nevezték ki, Barobás György pedig utolsó írnok lett, további kinevezettek: Goger Károly, Gyömbény Márton, Ottrulay Béla, Münczberger Ferenc, Braunhofer József, Lober Antal, puha József, Nanner Vince - A Pesti Jóltevő Asszony Egyesület álarcos táncmulatságot szervez 1835. január 11-én, mely a színház nagy tánctermében lesz. A bevételből az arra rászoruló szegényeket támogatják. - Miskolc élére kinevezett új hivatalnokok felsorolása - Zágráb: dr. Gay Lajos privilégiumot nyert egy horvát nemzeti politikai lap kiadására - Pécs: Berks úr a Paplika nevű kőbarlangot kőrajzban örökíti meg **Jelenkor 1835, 2. szám, január 7. szerda, 9-10. o.** - 1835. január elsején meghalt Várkonyi gróf Amade Antal, Marosaltő örökös ura, Leopold rend közép keresztese, tanácsos, aranykulcsos - A pápai Református Collegium pénzgyűjteménye gyarapodott Tóth Ferencz úrnak köszönhetően (pl. III. Ferdinánd ezüsttallérja, Corvin Mátyás aranya a boldog Szűz és Szent László képeivel stb...) - "Magyar kurir" megszűnik 1835. jan. elején - jelentette be prof. Márton József az újság kiadója - Ájtatos szervezetnek 28 intézménye volt magyarországon 1833/34 - es tanévben - Andrews János gőzhajó-tulajdonos privilégiumot nyert hajójavításokra - Kis-Enyiczkei Rómer István gyógyszerész szintén privilégiumot nyert az általa feltalált „hordozható gyújtó -machinák " készítésére

- Darányi György a munkácsi székesegyház kanonokja december 29-én meghalt (9-10. o)

Jelenkor 1835, 3. szám, január 10. szombat, 17-18. o.

- A pozsonyi országgyűlés témái: úrbér, jobbágyság személy- és vagyonbiztosítása, Duna szabályozása.
- A király pásztory Ferencet Küküllő vármegye eddigi főjegyzőjét tiszteletbeli titoknokká nevezi ki
- Nemzeti Casino: a Részvényes urak 1835. január 25-én reggel 10 órakor szíveskedjenek megjelenni a közgyűlésen, melynek témája többek között az új igazgatók és választottság kineveztetése és a Casino működése ill. fenntartása lesznek
- Szeged királyi városban 40 tagból álló" hangászat- pártfogó" egyesület alakult
- Zsolnán 6 ház lett a tűz martalékává
- Kórházakról általában (17-18. o.)

Jelenkor 1835, 4. szám, január 14. szerda, 25. o.

- Január 1-jén Kolozsvárott az ország hivatalnokai az országgyűlési biztos meghatalmazottjának üdvözlésére mentek. Ugron István Torda vármegyei főispán mondott beszédet ez alkalomból.
- Kinevezést kapott a Magyar Királyi Udvari Kancelláriában Kohányi János és Tibolth László.
- Királyi kamara kinevezései
- Január 1-jén Munkácson temették el Cserszky Antal főorvost, több megye táblabíróját

Jelenkor 1835, 5. szám, január 17. szombat, 33. o.

- Pozsony: Buda-Pest között álló hídról tanácskoztak
- Kinevezések: Zajacsik Mihály ezredest és Szilliak Jánost magyar nemességre, Lissovényi Vilmost ezüstkoh-igazgatónak, Salix Károlyt ezüstkohi próbáló-segédnek, Ransonnet-Willez Lajos Adolfot vashámori sáfárnak, Rajkovics Jánost actuariussá
- Feldinger János Halmágyon meghalt
- A simmeringi verseny-intézet elnöke, Trauttmannsdorff úr, elhunyt. Utódját az 1835-re megválasztott új küldöttség jelöli ki.
- Emlékeztetőül közlik, hogy a magyarországi állattenyésztő társaságot Ferdinand ifj. király és Károly ő cs. k. főherczeg is támogatja. Az ifjabb király idén kezdve évenként Pesten „királyi díj” alatt kijárandó versenydíjat is felajánl.

- Dalmátzia: mióta az ausztriai birodalommal ismét összekapcsolódott, felemelkedés vette kezdetét, mint pl.: a Wellebitten keresztül vezető út, új kórház, vízcsatornák helyreállítása, gymnasiumi és philosophiai 20 tanuló számára tett díj-alapítás, eperfa-ültetés, selyemművelés előmozdítása.

Jelenkor 1835, 6. szám, január 21. szerda, 41-42. o.

- Pozsony: 1835. január 15-én még egyesülést nem nyert pontok forogtak országos vitatás alatt. A kerületekben pedig a budapesti álló híd- tárgya az elsődleges kérdés
- Torna megye első alispánját Martinidesz Lászlót tanácsnokká nevezték ki
- Gróf Andrássy Györgyöt, mint a Felső-magyarországi bányai egyesület képviselőjét, Szepes vármegye közössége felszólította, hogy nyújtson segítséget a semmivé lett Wagendrisszel bányaváros lakóinak. Válaszul ötszáz pengő frtot ajánl
- Horváth János székes-fehérvári püspök s a tudományegyetem magyar nemzeti akadémia tiszti tagja Pozsonyban gutaütésből meghalálozott 1835. január 16-án
- Szentpéteri Zsigmondné a Budai nemzeti színésztársaság közszeretetű tagja Budán január 13-án 8 hónapig tartott aszkórságban élete 24. évében elhunyt (42. o.)
- Kunszentmiklós 14-én táncmulatságot tarta, a bevételt a helybeli iskola könyvtára és kórház javára fordították
- Debrecenben a vízkereszt vásáron nem rossz keletet mondanak a pesti képviselők

Jelenkor 1835, 7. szám, január 24. szombat, 49-51. o.

- Pozsonyban a két tábla e napokban folyvást az úrbéri pártok vitatkozásával foglalatoskodott
- Fábry Ignácz plébánost kanonokká nevezték ki.
- Magyar Tudós Társasági jelentés: emlékeztetőül közlik az 1833-ban kihirdetett honalkotmányi és vidéki kérdésekre beérkező válaszok pontos határidejét, amely 1835. március 19.
- A Tudománytárból közlik a Magyar Tudós Társaság pénzgyűjteménye és könyvtári gyarapodásáról: Nemzeti akadémiánk nem csak fényes könyvtárát köszöni a Gróf Teleki ház nagylelkűségének, hanem a museum kezdetét is
- A pénzgyűjtemény csoportosítása, a pénzgyűjtemény és könyvtár gyarapodása többek között gr. Teleki József elnök úrnak köszönhetően (49-50. o.)
- Jutalom-kérdések felsorolása a Magyar Nemzeti Museumtól, a feleleteket magyar nyelven kell

elkészíteni és eljuttatni 1836. aug. 20-ig. (50-50. o.)
- Kinevezések: Uhljárik András, Nagy Ignácz, Rozenberg János, Szalóky József
- Borostyánkő: tűzvész

Jelenkor 1835, 8. szám, január 28. szerda, 57-59. o.
- Pozsonyi országgyűlés: a budapesti álló híd tárgyáról: a szóban forgó hídépítés magányos részvényesek vállalkozása által legbiztosabban levén eszközölhető. Mindenkinek hídvámot kell fizetni, melynek vámtarifáját az ogy. Fogja megállapítani.
- Kolozsvár: Az erdélyi ogy. RR-nek ő . cs. Kir. Felségéhez múlt év december 23-ról intézett alázatos panaszlevél és az arra reagáló válaszlevél (57-58. o.)
- Kik legyenek az 1791: 11 törvénycikkely értelmében királyi hivatalosokká kegyelmesen kinevezve
- Kinevezések: Malonyai Nep. Jánost m kir. főajtónokká, Frank Károlyt tiszt. Concipistává
- Magyar Tudományos Akadémia jelentése: A Tudománytár c. encyclopediai folyóirat IV. kötete megjelent, tartalmának felsorolása
- Gyergyószentmiklós: elhunyt Simon Imre nyugpénzes hadnagy
- Cs. és ap. királynénk adakozott a nagyszombati gyermekintézet javára
- A váczi siketnémák intézetének adományokból való gyarapodása
- A Schwartner jutalom-hagyomány kérdést hirdet 120 vtó fr. jutalomra (58-59. o.)

Jelenkor 1835, 9. szám, január 31. szombat, 65-67. o.
- Pozsony a fő RR január 24-e a dunai állóhíd tárgyi üzenetet elfogadta, mely határozat négy pontból áll: a híd nem csak díszül, hanem a jelen és utókor hasznára is szolgál; mindenki hídvámot köteles fizetni; a vámtarifát az ogy. határozhassa meg
- Magyar Tudós Társasági jelentés. Az 1834. nov. 8-i tagválasztás eredményeinek közzététele, tiszteletbeli tag: Szalay Imre, rendes vidéki tag: Szász Károly. A hazabeli és külföldi levelező tagokká választott személyek felsorolása
- A nemzeti kaszinó közgyűlése az alkotó szabályok szerint év folyó év január utolsó vasárnapján azaz 25-én és folytatva 26-án tartatott Szilassy József helytartósági tanácsnok elnöksége alatt és számos tag jelenlétében. Igazgatóválasztás: Fáy András, Pregardt János, Széchenyi István gróf. Választottsági tagok felsorolása (65-66.o). A pénztár bevételének közzététele 1834. dec-ig.

- Kazinczy Ferencnek felállítandó emléke a jelen volt részesek pártfogásába ajánlkozott s e végett a kaszinóban aláírás határoztatott nyittatni
- Végrendelkezést tettek ki a Casinoban
- Kolozsvár: a közép-szolnoki Casinoban (Zilah) Farkas Sándort kitüntetik. Az ajándékot báró Wesselényi Miklós vezetésével adják át. (66-67. o.)
- Pozsega: tisztújítás
- Nyelvünk terjedése tárgyában: Somogy és Baranya megyében minden irományt magyar nyelven kéretnek beadatni
- Posenbul: az ausztriai cs. kormány függő vagy lebegő vasutat szándékozik készíttetni kősó-szállításra
- Esztergom: Palkovics György elhunyt

Jelenkor 1835, 10. szám, február 4. szerda, 73-74. o.

- Pozsonyban jan. 27-én a fő RR tanácskozási tárgya volt az úrbéri pörökben ítélendő úri szék elrendezés. Megegyeztek abban, hogy se földesúr, se tisztje az úriszéken elnök vagy közbíró ne lehessen. Változtatás a pest-buda állóhíd tarifa és vámdíj kérdésében, vegyék figyelembe a hídépítés költségeit.
- Galacz: Duna hajózási tárgyakról. Kívánatos a természeti akadályok megtisztítása Vaskapuig, mert gátolja a dunai hajózást. (73-74. o.)
- Nevezetes, hogy még tavasszal Magyarországon is név szerint Szegedről a Tiszáról jöttek hajók, mely szállítás innen Marseille-be vitetett.

Jelenkor 1835, 11. szám, február 7. szombat, 81-82. o.

- Pozsony: kerületi ülések az úriszék tárgyában
- Hont. KK. és RRei közgyűlésen Baloghy Imre úr helyére Luka Sándort választották képviselőjükké
- N. szeben: elhunyt Kis-Ludason Gál (Kovács) Mihály
- Sárosbul: marhavész
- Baján táncmulatság a kórház javára
- Esztergomból: még érezhető a tavalyi szárazság káros következménye
- Elhunyt Horváth Elek úr, a magy. Tud. Társ. Levelezőtagja
- Scitovszky János püspök úr Losonczon római katolikus iskolákat alapított (82. o.)
- Medgyesen meglőtte magát egy asztalosmester, mert állítása szerint értelmetlenné vált az élete felesége

miatt, aki az otthoni teendőket figyelmen kívül hagyván saját maga szépítésével foglalatoskodott. (A tudósító megjegyzi a nőnevelés kívánatos javítását.)
- Kinevezések

Jelenkor 1835, 12. szám, február 11. szerda, 89-91. o.
- Pozsony: őfelségének közelgő születésnapjára üdvözlő-felírás. Újabb üzenet a híd ügyében. Ogy. képviselőségéről lemondott Kölcsey Ferencz és Eötvös Mihály, helyükre: Darvay Ferencz és Becsky Károly
- Kolozsvár: tagokról lajstromkészítés
- Kinevezés: Gerometa Antalt magyar nemességre, T. Bukva Lajos és T. Harsányi Sámuel 600 konv. fr. eszt. Fizetéssel nevezték ki
- Állattenyésztő Társaság: az aláírási ívek dátummal és aláírással ellátása kötelező a tagoknak. Az idei versenynapokat hamarosan közlik a Jelentésekben. Állatmutatás és lóárverezés jún. első 10 napján.
- Besztercebánya: tisztújítás (89-90. o.)
- Kolozsvári Casino: a közgyűlésen tárgyaltak részletezése. A Casino szabályait újratárgyalták, kinyomtatták és elküldték a részvényesek számára. A Casino pénzbeli vagyona: 3217 for. 35 xr ezüst pénzben. A Casino egyesülete 1836-tól a Jelenkort egész íven és három hasábban nyomtatva kívánja járatni. Kazinczy Ferenc sírkövére 100 rft. E. .p. ajánlott. A jelen ogy. tagjait szívesen tagjai közé fogadja. Új tisztviselők választása, igazgató: gr. Bethlen Ádám, gr. Mikes János, Schütz József.
- A dunai gőzhajózás ügyében: Bejelentik, hogy ha nem lesz jégakadály, akkor március 6-án megindul a hajózás névszerint a Pannonia (Pozsony-Pest), I. Ferencz (Pest-Moldova), Argo (Moldova- Orsova-Galacz) gőzhajókkal.
- Budai jóltevő asszonyegyesület javára tett adakozások (90-91. o.)
- Kolozsvár: nagy arany érdempénzt kapott Kovács Miklós úr és Szolcsányi Szaléz
- Ferdinand főhg. 4 ezer pengő ftot ajándékozott aranyosszéki katonáknak

Jelenkor 1835, 13. szám, február 14. szombat, 97-99. o.
- Pozsony: a kérdéses úrbéri pontok vitatásának folytatása. A dunai álló hídépítés ügyében megtörtént az egyedülés. Lepecsételték és útnak indították a felség számára szánt felírást.
- Febr. 12-én híradás a király születésnapjáról

- Kinevezések: Malom Zsigmond erdélyi nemességre, Novák Ferenczet a horvátországi szegények ügyvédjévé.
- Fiume: hajózási és kereskedelmi állapota 1834-ben (97-98. o.)
- Arad megyéről: a befolyó adakozások szétosztása
- A Magyar Nemzeti Múzeum gyarapodása: 47 eredeti magyar levél a Széchenyi országos könyvtárba
- N. Kőrös: Fodor Gerzon úr elhunyt
- Bosnyák-török szomszédok ismét fosztogatnak (98-99. o.)
- Vesztegintézetink ügyében
- Selmecz: tisztválasztás

Jelenkor 1835, 14. szám, február 18. szerda, 105-109. o.

- Pozsony: úrbéri pontok ill. boltjuss vitatása
- Kolozsvár: Őfelsége levele az erdélyi ogy-hez (105-108. o.)
- Febr. 14-én Budán a török követ
- Nemzeti Casino: annyira gyarapodott, hogy hangászati mulattsággal növelheti érdekeit. Szabályok: a tagok jegy nélkül részt vehetnek a hangászati mulatságban; a részvényesek hozhatnak vendégeket, de azok neveit a vendégkönyvbe be kell íratni; minden részvényesnek joga van 5 idegen személy számára belépti-jegyet kérni; foglalkozók és casinoi rendes vendégek casinoi vendégjegy felmutatásával; korlátozzák ki kaphat belépti-jegyet. (108-109. o.)
- Az „I. Ferencz” indulásideje változott febr. 21-re
- A pozsonyi árvagyám intézet pénzalapjának közlése

Jelenkor 1835, 15. szám, február 21. szombat, 113-115.o.

- Pozsony: úrbéri fölírás rostálgatása
- Ő Felségének az erdélyi kir. fő kormányszékhez, az országgyűlés eloszlatása és ennek következtében intézendők tárgyában kiküldött leírás közlése (113-114. o.)
- Kinevezések: Horváth Ferencz kir. ügyigazgatóvá, magyar-erdélyi 30adi hivatalnál megüresedett helyekre kinevezések
- A magyar nyugpénz intézet közlése
- Az Állattenyésztő Társaság elnöke, gróf Keglevich László, életének 48. évében elhunyt

- Oláhország: gőzhajót szándékoznak építeni
- Zágrábban Lukicz Ferencz apát elhunyt
- Alagovich Sándor 400 pengő frtot küldött egy galaczi katolikus templom építtetésére
- Arad: készítő iskolabeli ifjúság nyilvános próbatéttel fejezte be az 1834-es évet
- Pest: az angol kisasszonyok leánynevelő intézetében féléves próbatétel

Jelenkor 1835, 16. szám, február 25. szerda, 121-122. o.

- Pozsony: csupán kerületi ülések voltak a törvényszéki rendezés tárgyában
- Kinevezés: Szentmarjai Jánost kir. tanácsosi czímmel
- Keglevich László gr. Halála iránt az Állatteny társ. és a Casino levele
- Magyar Tudós Társaság: az „Eredeti játékszin" harmadik kötete „Falusi lakodalom" címmel elhagyta a sajtót
- Galaczban a cs. kir. consuli hivatalt valósi consulságra emelték; consul: Atanaskovicz Döme
- Magyar Tengervidék: szerencsétlenség 3 mérföldnyire a partoktól; 2 személy életét vesztette (121-122. o.)
- Csomaköz: földrengés
- Bécsben privilégiumot kap: Szentmiklósy János és Neumann Albert, Kobetics Mátyás
- Pozsonyban gróf Zichy Francisca meghalt. Végrendeletében adakozott.
- Febr. 23: A Dunán felállított hajóhíd által Pest és Buda közt a közlekedés megnyílt
- Lotteria számok

Jelenkor 1835, 17. szám, február 28., szombat, 129-130. o.

- Dónáth Sándor, Mauer Károly és Bornemissza János előléptetése
- Hogyan ünnepelte az ország a király születésnapját
- Az időjárás kedvez a takarmányoknak, marhavész megszűnt, a frissen esett hó miatt járhatatlanok az utak. Ezek miatt a marhahús ára is emelkedet. (129-130. o.)
- Lőcsén, február 17-én Scheider János táblabíró meghalt
- Erdészeti ággal kapcsolatos előléptetések
- Február 23-án fejeződik be Pozsonyban a dunai híd építése (ugyanazon a napon, mint Pestbudán)

Jelenkor 1835, 18. szám, március 4. szerda, 137-138. o.

- I. Ferencz március 2-án életének 67. évében elhunyt (egész oldalnyi gyászhír)
- Pozsony: Az úrbéri törvénycikkelyeket február 25-én felolvasták és kiadták (138. o.)
- Kinevezés: Rhédey Ádámot az erélyi királyi tábla ideiglenes elnökévé nevezte ki a király
- Zemplény új tisztikarának megnevezése, valamint kitűzték március 12-ére az új követválasztást
- Meghaltak: Berghofer Mihály, Okolicsányi Vendel, Fátovics Mátyás
- A nagyenyedi Casinó évi közgyűlésének nyilvánosságra hozása; Széchenyi István gróf tiszteletbeli tag

Jelenkor 1835, 19. szám, szombat, március 7. szombat, 145.o.

- „Az országosan egybegyűlt Kkhoz és Rrhez legújabban érkezett kk. leírás az országgyűlés további folytatásáról." – latinul
- Szentiványi Vincze kinevezése tiszteletbeli titoknokká

Jelenkor 1835, 20. szám, március 11. szerda, 153-154. o.

- Kézirat közlése a Nádor úrhoz. – köszönetnyilvánítás
- Kézirat Ausztria – Estei Ferdinánd ő királyi méltóságához. – halálhír közlése
- Pozsonyban nagygyűlés: I. Ferenc halálhírének kinyilvánítása, az előző szám latinul írt szövege magyarra fordítva (153-154. o.)
- Kolozsvár: 8 hivatalnok elbocsátása
- A Rév-Komáromi Társaság a bátorságosítási díjakat alább szállította, növelte a részvényei számát nagyobb bevételben bízva
- Lovich Károly János kinevezése
- Pajtaőr-választás

Jelenkor 1835, 21. szám, március 14. szombat, 161. o.

- Március 6-án gyászt hirdettek az elhunyt uralkodó (I. Ferenc) tiszteletére; a budapesti színházak is zárva gyászolnak
- Főherceg József Nádor névnapjára szervezett énekmise
- Március 8-án Egerben Gégel József egri kanonok meghalt

Jelenkor 1835, 22. szám, március 18. szerda, 169-171. o.

- Március 10-én, Pozsonyban megkezdték a kerületi üléseket. A tanácskozás tárgya, az V. Ferdinánd által küldött fölírás javaslat, mely I. Ferenc halálával kapcsolatos gyászról szól.
- V. Ferdinánd, a beiktatott uralkodó leiratot küldött, az erdélyi királyi Főigazgató Tanácshoz. (169-170. o.)
- gróf Reviczky Ádám sz. István magy. kir. Rend kiskeresztjét kapja meg
- Az Állattenyésztő Társaság elnökének (gróf Keglevicz László) halála után gróf Károlyi Lajos lett az ideiglenes elnök; közgyűlés jún. 8-ára halasztva amikor is elnök és választottsági tagok választására kerül sor
- Az idei versenynapok, állatmutatás, parasztcsikók jutalmazása, lóárverés, köztelki részvények sorshúzásának időpontja
- Magyar Tud. Társ. jelentése: Megjelent a Philosophiai műszótár a Magyar Tudós Társaság kiadásában, 212 oldalas
- Debrecenben a sz. György napi vásárt április 24-e helyett április 27-én tartják, a húsvéti ünnepek miatt.
- A népnevelés előmozdítói pl.: Dessewffy József úr hitvese Sztáray Eleonóra, Bublik István, Poor József, Rhéperger Pál (171. o.)
- Február 1-én Sepsi-Szentgyörgyön megnyílt a hely első társalkodó egyesülete, melyet már nagyon vártak a helybéliek

Jelenkor 1835, 23. szám, március 21. szombat, 177. o.

- Március 13-án folytatódtak a kerületi ülések Pozsonyban, két üléssel. Reggel és délután is tartanak üléseket.
- V. Ferdinánd gróf Bethlen Eleket és Malom Zsigmond erdélyi kormányszéki titoknokokat, erdélyi kormányszéki tanácsnokokká nevezi ki
- Az uralkodó Frimm János egri kanonokot sz. János címzetes prépostjává nevezi ki
- Horvát Endrét Jurasics Antal királyi tanácsos február 10-én győri alesperesnek nevezte ki
- Magyar Királyi Versenydíj: V. Ferdinánd a királyi lóversenyre vonatkozó billikom feliratot bocsátott ki. A billikom felirása: A magyar lótenyésztés előmozdítására.
- Pest megyei közgyűlés március 17-ei közgyűlés döntött arról, hogy továbbra is támogatja a budai

Nemzeti Színház táraságot a biztonságos működés érdekében.
- Pesten megrendezték a József-vásárt. A gyapjú és a szarvasmarha ára nőtt, a ló valamint a marhabőr ára csökkent.
- Somogyi Pál apát február 24-én 70 éves korában elhunyt

Jelenkor 1835, 24. szám, március 25. szerda, 185-186. o.
- Pozsonyban a március 17-ei kerületi ülés után mind a két tábla országos ülést tartott. Gróf Cziráky országbíró tartott beszédet a főherceg-nádor névnapja alkalmából.
- Ferenc február 3-án Rácz Gerazimot kinevezte az aradi görög egyházi püspökké.
- Ferdinánd főherceg kinevezte Bethlen Pált, Máriaffy Antalt, Jósika Lajost, Kálai Kristófot, Wesselényi Farkast királyi helytartóknak nevezte ki a saját vármegyéikbe.
- A Magyar Tudós Társaság 1833-ban kihirdetett társadalom-tudományi kérdésére 7 válasz érkezett meg a március 19-ei határidőig. A természettudományi kérdésre pedig 11 válasz érkezett meg ugyanezen határidőig. A válaszokat a következő heti ülésen tárgyalják meg és értékelik is azokat. (185-186. o.)
- Ferenc halála miatt a május 8-ára kihirdetett a lovagjátékot kénytelenek voltak a szervezők a jövő év júniusára halasztania a gyász miatt. A belépők természetesen addig érvényesek.

Jelenkor 1835, 25. szám, március 28. szombat, 193-195. o.
- Pozsonyban március 20-án, a tanácskozáson a fölírást utoljára olvasták fel az egybegyűlteknek és ezt el is fogadták. Ezzel egyidejűleg mind a 2 táblán kinevezték a küldöttség tagjait. (193-194. o.)
- Pest város külső és belső tanácsa március 26, 27, 28-án rótta le tiszteletét az elhunyt I. Ferenc előtt. Szent Ferenc rendiek templomának minden ablakát, mellékoltárát gyászszalaggal vonták be.
- A Magyar Tudós Társaság által meghirdetett Következő című és jelmondatú szomorújátékra, a március 24-e estig 19 mű érkezett be. A fődíj 100 arany. (194-195. o.)
- A Hegyaljai borkereskedési Társaság ülésén tapasztalja, hogy részvényei a 200-at sem éri el, így a társaság feloszlik.
- Horhy István jegyző alma- és körtefajtákat hozatott Butyin mezővárosba, ezzel ösztönözve a lakosságot a gyümölcsfa-terjesztésre, nemesítésre és a különböző fajok szaporítására.
- Pesten március 25-én Thuróczy József táblabíró életének 68-ik évében elhunyt. Egy nappal később pedig Benyovszky Péter táblabíró halt meg. Ő 35 éves volt és 8 gyermeket hagyott maga mögött.

Jelenkor 1835, 26. szám, április 1. szerda, 201-202.o.

- Pozsonyban március 26-án a kerületi üléseket újra megkezdték, amelynek célja: a megyei törvényszék-rendzés és a sérelmek vizsgálata.
- Gróf Nádasdy Ferenc kinevezése az országbeli tartomány-biztosság aligazgatói székébe.
- A m. k. tudom. Egyetem márc- i-jén tartott halotti végtisztelet I.Ferencz császári-királyi felségért (201-202. o.)
- A Magyar Nemzeti Múzeum hivatalosan bejelenti: Bécsi János szolnoki kovácsmester a múzeumot március 18-án az ún. Grangé-ekével megajándékozza.

Jelenkor 1835, 27. szám, április 4. szombat, 209-211.o.

- Pozsonyban március 28-án ülést tartottak. Kerületi üléseken a törvényszékek rendezése és a sérelmi tárgyak vizsgáltattak.
- Reviczky Ádámot a magyar rend nagykeresztjével jutalmazzák
- Deusz Mátét, a varasd-körösi határőr ezred kapitányát díjelengedés mellett nemesi rangra emelik.
- A magyar királyi udvari kamaránál Moser Mihály megüresedett helyét Trifunácz Pál tölti be
- Zomborban egy kamarai tanácskozó igazgatóság felállítása és ehhez egy igazgatótiszt kinevezése.
- I. Ferenczről nevezetesebb gyászjelentések közlése (209-210. o.)
- Ipolyság mezővárosában az elmúlt évben casinót állítottak fel. A megnyitó ünnepséget táncmulatsággal ünnepelték. Széchenyi István gróf hazafi tetteit dícsőíteni kívánván, Széchenyi képét életnagyságban le kell festetni és az országgyűlés termében ki kell függeszteni.
- Magyar Tud. Társ. jelentés: a társaság költségein megjelent művek felsorolása
- Állattenyésztő Társaság jelentése: Erdélyi-díj, Nákó-díj, Somogy vármegyei-díj, Esterházy-kard, Első nevetlen díj, Tíz esztendei díj, Schönborn-díj, Nemzeti díj, Széchenyi-kard, Királyi bilikkom, Első Hazafi-díj, Pest városi díj, Esterházy-díj, Károlyi-Széchenyi-díj, Húsz hazafi-díj, Paraszt gazdák díja, Asszonyságok pályadíja. (210-211. o.)

Jelenkor 1835, 28. szám, április 8. szerda, 217-220.o.

- Pozsonyban március 28-án a bécsi országos küldöttség jelentését közlik: „I. Ferencz császár és király halálából eredett mély fájdalmakat, más részről pedig királyszékébe fölléptével az ország kormányát általvett V. Ferdinánd iránti tiszteletöket kinyilatkoztatni kívánták.” (217-219. o.)

- Gál László ügyigazgató és Conrad János Nagyszeben városbeli tanácsnok erdélyi királyi kormányszéki tanácsnokká való kinevezése valamint Boér Antal 48 éves szolgálatát elismerve középrendű arany érdempénzzel megjutalmazandó.
- Gróf Nemes János cs.kamarást Háromszék főkirálybírájává való kinevezése.
- Svarez Ferencz kaposvári gyógyszerésznek tagi oklevélelfogadtathatásának megengedése.
- Patai Sámuel országgyűlési követ helyébe Bárczay Mihály kerüljön (219-220. o.)
- Simonyi Pál elhunyt fejérvári nagyprépostnak pótlólag említeni kell jóltevő végrendeletét

Jelenkor 1835, 29. szám, április 11. szombat, 225-226.o.

- A porosz király másodszülött fiát az említett rend nagykeresztjével fel kell ruházni. A Pesti Egyetemnél megürült asztronómiai oktató székre Mayer Lambert kell kinevezni.
- Sághy Mihály szombathelyi őrkánonok Almádi bold. Szűz címzetes apátjává, valamint Girk György kalocsai kánonok sz. Gergely címzetes apátjává történő kinevezése.
- Zeyk Károly tiszt.udv. Concipistává való kinevezése
- Sopron vármegyében a tűz által károsultak megsegítésére 3 táncmulatságot rendeztek.
- A budai játékszínről: az egész személyzet fizetését pótolni kellene, e pótlékpénz begyűjtéséről Földváry Gábor, a vármegye másod-alispánja hivatott gondoskodni. A személyzet is fel lesz újítva. (225-226. o.)
- A pesti nyugpénz-intézet javára nagy hangászati akadémia szervezése
- Lőcse, március 28.: március 24-én, a lőcsei szentegyházban tartották a halotti tiszteletet az elhunyt királyért, másnap pedig az ottani evangélikus templomban.

Jelenkor 1835, 30. szám, április 15. szerda, 233-234.o.

- Gyásztisztelgés I. Ferenczért előbb Gömör-Kishontban, majd március 30-31-én és április 1-jén Pannonhalmán, Rozsnyón, Nógrádon és Szegeden
- Ivadékversenyek Pesten: minden futtató tartozik pályára szánt lovát a futás előtt 48 órával a Nemzeti Casinóban lévő ívre feljegyezni. (233-234. o.)
- Az Állattenyésztő Társaság közgyűlését június 8-án fogják tartani. Tárgya: az elnök és a tagok megválasztása lesz.
- Pécsett, április 7-én elhunyt Tomich Ferencz kánonok, április 8-án pedig Vajdás János, a nyilvános könyvtár őre.

Jelenkor 1835, 31. szám, április 18. szombat, 241-243. o.

- Pozsonyban április 10-én kihirdették őfelségének az úrbéri tárgy iránti válaszát. Sclavonia tartassék meg. Az írásokra vonatkozó javaslatot is elfogadták. A legelő 1 telek után legalább 4, legfeljebb 22 holdban adassék ki. Minden szabad lakosnak joga van az elöljárókat megválasztani
- Ő. cs. kir. fölségének f. hónap 19-én első születésnapjára írt levél (241-242. o.)
- Kinevezések
- Jelentés a Kisfaludy-Társaság részéről: köszönetnyilvánítás
- Harmincadi választások
- Gömör: 6 nemzeti iskolában folyt próbatételt
- Pesten fogadás: Széchenyi István gr. Schaffner Jakab úr ellen fogadott. „Fuss vagy fizess." (242-243. o.)
- Pesten elhunyt Dézsy István

Jelenkor 1835, 32. szám, április 22. szerda, 249. o.

- Pozsonyban az úrbéri tárgyban tanácskoznak
- Bruckenthal Károlyt Fogaras vidéke főkapitányi helytartójává nevezte ki
- M.vásárhelyi kaszinónak 212 részvényese van. Igazgatója Teleki Domokos
- Bécsben az orvosi-sebészi József Akadémián doctori koszorút nyertek között 2 hazánkfiának neve is olvasható
- Bécsben Lang Ferencz elhalálozott
- Pozsony: hajó érkezett Bajorországból gabonával, melyet azonnal meg is vásároltak

Jelenkor 1835, 33. szám, április 25. szombat, 257. o.

- A császári királyi felség születésnapját megünnepelték. Elmaradtak a külső örömjelek és a katonai tisztelgések. Az egyházi ünnepek fényes szertartással mentek végbe. Ocskay Antal mondta el a nagymisét.
- Gróf Teleki Józsefnek a bajor kir. tud. Akadémiától küldött tiszt. tagi oklevelet elfogadták
- Pulszky Károly elhunyt
- Pestbuda időjárása
- Pest: elhalálozások száma

Jelenkor 1835, 34. szám, április 29. szerda, 265-266. o.

- Pozsony: húsvét után újra elkezdődtek a kerületi üléseket
- Kinevezések: Eperjessy József címzetes apát, Mohács-György-Huszt sómázsamesterek kinevezése
- Erdélyben felállították Pethe Ferencz emlékszobrát
- Pesti vakok intézetében ünnep (265-266. o.)
- Londonból Pestre érkezett a híres Oury (kir akadémia professor és a londoni olasz operaház első solo-hangásza)

Jelenkor 1835, 35. szám, május 2. szombat, 273-274. o.

- Pozsony: kerületi üléseken a legelő és sérelmek kérdése
- Kinevezések: Nagy Leopoldot igazgatóvá, Briglevich Józsefet jegyzői hivatalra, Gebbel Károlyt pedig titoknokká
- Rendes tagi oklevelek elfogadása: Flitter János, Poszavecz János, Unger Ferencz
- Magyar Tudós Társaság jelentése: magyar-német zsebszótár kiadása; adakozások
- Gyulai Albert meghalt
- Fedák János aranymiséje Szirma-Bessenyőn (273-274. o.)
- Kelemes János adakozása Jász-Berényben a tanuló ifjúság javára

Jelenkor 1835, 36. szám, május 6. szerda, 281. o.

- A császári királyi felség gróf Reviczky kancellárnak április 2-án rendi nagykeresztet adott
- Április 26-án Kolozsvárott a nagyenyedi kollégium teológiai professzorává, Herepei Károlyt választották
- Pozsonyban április végén Ghyczy József hétszemélyi királyi főtörvényszéki közbíró és Torontal vármegye főispánja meghalt
- Bécsben április 27-én lottóhúzás volt
- Április 27-én Hódmezővásárhelyen 200 ház leégett

A 36. és 37. szám között tíz oldal ki lett hagyva (rontottak a számozásban). A 36. szám utolsó oldala 288. A 37. szám már a 299. oldallal kezdődik.

Jelenkor 1835, 37. szám, május 9. szombat, 299-300

- Április 22-én a császár Végh Antal Komárom megyei főszolgabírót titoknokká nevezte ki
- Május 5-én Eszéken 18 év után tisztválasztó székbeli ünnepet rendeztek
- Április 28-án Temesben megyei tisztújítószéket tartottak
- Április 30-án Vas megyében is tisztújítószéket tartottak
- Május 4-én gróf Teleki Sámuelt választották főkurátorrá, főjegyzővé pedig Polgár Mihályt
- Arad: Rácz Gerazim püspök úr üdvözlése (299-300. o.)
- Theresienbadi lotteria nyertesei
- Ápr. 9: révkomáromi ref. iskolában próbatétel
- Dr. Fazékas Sámuel temetése a nyirsédi temetőbe
- Közép-Szolnoki Casino közgyűlése máj. 25-én lesz megtartva

Jelenkor 1835, 38. szám, május 13. szerda, 307-308. o

- Pozsonyban május 4. 5. 6-án az úrbéri legelőt vitatják
- Kinevezések harmincadi tisztségekre
- Április 27-én Marczibányi Livius 400 kötetet adományoz a Magyar Tudós Társaságnak
- Magyar Nemzeti Muzeum gyarapodásai
- Galanthai Fekete Ferencz gróf úr elhunyt
- Pesten május elejétől a gabona-kereskedés életre kapott az esőzések miatt
- Debreczen: Görgy napi vásár (307-308. o.)
- Szegeden szélvész: két asszony és egy lány a Tisza áldozatává vált
- Sopron megye: Piepel Ferencz jótékonykodása
- Voigtlader úr ismét gőzkocsijával látogatott Pestre
- Bécsben növény-és virágmutatás lesz jún. 6-9-én
- Pozsonyban Biermann Sámuel úr elhalálozott
- Clair Ignácz testerősítő gyakorlatai („Hol a test virgonc és eleven, ott a lélek is vidor.”)

Jelenkor 1835, 39. szám, május 16. szombat, 315. o.

- Pozsonyban május 11-én az úrbéri második királyi válasz kerületi taglalásáig haladtak

- A császár május 5-i határozatában gr. Eszterházy József császári katonának engedélyezi a dán király Danebrog-rendjének jelképeit viselni
- A pesti orvosi kar jegyzője: Rupp János
- Granzenstein Gusztávot udvari concipistává nevezik ki
- Április 15-én gyászba borult egész Fiume és egész Horvátország I. Ferenc, Ausztria császárának halálhírére
- Április 2-án dicsőítő áldozatot tartottak a trónra lépett Ferdinánd hosszú életéért

Jelenkor 1835, 40. szám, május 20. szerda, 323-324. o.

- Ő cs. Kir. Fölsége april. 8ikán kiadott legfelsőbb határozata következésében jelmondatául ezt méltóztatott választani: Recta tueri
- Ő cs. Kir. Fölsége május 2iki legfelsőbb határozata szerint Pálffy Antal hg-nek kegyelmesen megengedni méltóztatott, hogy a Németalföld királya őfölségétül kapott németalföldi kir. Oroszlánrend nagykeresztét elfogadhassa s viselhesse.
- A behozott áruk értékét mint ránk szenvedő legit, a kivittekéből lehúzván az első évnegyedben a kereskedési mérleg részünkről tettleges ugyan, de csak 3,753 pengő forintban.
- Kolozsvárrul máj. 12ikén Ferdinánd ő kir. Magassága elutazott N. Enyed felé Erdély némely helyeit meglátogatni.
- Múlt év dec. 10én NagyKapornakon némely büntetést érdemlő gondolatlan szülők vigyáztalansága miatt gyermekjátékból támadott és a rettentő szél ellenállhatlan dühe által minden ennek útjában volt épületet és egyéb éghető vagyont megemésztett, tűz által károsodott 34 szerencsétlen család. A nagykapornakiak hálája a jótevőknek. (323-324. o.)

Jelenkor 1835, 41. szám, május 23. szombat, 331-332. o.

- Máj. 19ikén a királyi felségek Bécsből a schönbrunni nyári kastélyba költöztek át
- Bajor Miksa május 22ikén Pestre érkezett
- A királyi felség május 2iki határozatában a megürült 2 kánonokságra Raffaelli Pietrot és Rescetar Natalet nevezte ki.
- A felség az udvari kancellária elnökéhez báró Mikséhez intézett irata szerint Maros szék lemondott alkirálybíráját, Nagy Dánielt királyi tanácsnoki czimzettel fölruházta.

- A Helytartóság Pap Imre elhunytával Dömötör István első számvevői tanácsnokot nevezte ki számvevőségre.
- Vas vármegye, a múlt hó 30ik, s a jelennek első napján tartogatta egyikét azon nemzeti ünnepeknek, mely nem gyászé, hanem óhajtott örömé s vígadalomé volt, s a nemesi szabadság alkotmányszerű gyakorlásának legszembetűnőbb tanújele, a megyei tisztviselők megújíttatását.
- Fiume máj. 2ikán: nagymélt. Ürményi Ferencz m. tengerparti kormányzó s fiumei és bucarai polgári kapitány érzéseinek köszönheti Fiume a kebelében már több év előtt mintegy romjaiból új életre hozott igen jeles városi kórházat. (331-332. o.)

Jelenkor 1835, 42. szám, május 27. szerda, 339-342. o.

- Pozsonyban máj.19ikén elegy űlésben 2 újabb kir. leírás olvastatott föl:az egyik a boldogult fejedelem halála miatti sajnálkozással egybekötött hódoló fölírásra, másik pedig a születésnapi üdvözülésre válaszol
- Ő cs. kir. fölsége a m. kir. udv. kancelláriához ápril. 22ikérül intézett legfelsőbb határozata szerint báró Sahlhausen Leopold nyugalmazott őrnagyot magyar bárósságra méltóztatott emelni.
- Zágráb megye szinte közelebb máj.11-15ikén tartá tisztválasztását mely alkalommal első alispánnak szótöbbséggel volt főszolgabíró Szuvich József úr 2iknak Busán Herman s 3iknak Blasekovich Kristóf választatott meg.
- Budán országos venyige-iskola: Magyarországban tenyészni s termelni szokott szőlőfaj ültettessék, neveltessék, s minden faj tulajdon individualis sajátsága szerint osztályoztassék s illően neveztessék el. (339-340. o.)
- Zsigmond király privilégiuma szerint oly móddal választatott a n. s . közönség által, hogy a választáskor mely minden évben újév utáni első vasárnapra vitetett végbe, a szótöbbséget nyert személy hivatalába azonnal be is iktattatott.
- Arad: báró Forray Andrásné magát törvényesen iktatá; ünnep, lakoma (340-341. o.)
- Kolozsvár: május 6-án egybegyűltek a város termében a polgári választott közönség
- A tokaji kir. kam. uradalomban rakomazon megürült ispánságra Hanzely János Diósgyőrött volt pénztári tisztírnok s helyébe Diósgyőrre Markovits Imre neveztetett ki.
- Gusztáv Wasa gőzhajóval Pestre jött
- 25-én Pesten a magyar játékszínben egy rendkívüli erőmutatványnak (Dupuis János és Deutsch Katalin

révén) lehettek tanui a nézők (341-342. o.)

Jelenkor 1835, 43. szám, május 30. szombat, 347-348. o.

- Pozsony, máj. 26. miután a RR máj. 20kán a legelői tárgyat a kir. leírás szerint általában elfogadván, annak részletesebb megállapítása indult újra kerületi üléseket tartottak
- Ő cs. kir. apostoli fölsége april 24kén költ s a m. kir. udv. kancelláriához intézett legfelsőbb határozata szerint: Teschmayer József Nagyczenki, Mogyorossy Mátyás szentjánosi, és Morr Ferencz lebényi plébánosokat a győri káptalan tiszteletbeli kanonokivá kinevezni.
- Az idei pesti díjversenyek jövö június 2kán veszik kezdetüket. Az állattenyésztő Társaságoknak ez iránti bővebb tudósítása a Jelenkor idei 27ik és 30ik számaiban látható.
- Kőrösi Csoma tibeti szótára megérkezett Angliába (347-348. o.)
- A budai jóltevő asszonyegyesület: adakozásaok
- Kislomniczot háromszor érte tűzveszély
- Eckel János privilégiumot kapott a „szélmalom-javítási találmányra”
- Zsigárdon 47 ház égett le

Jelenkor, 1835. 44. szám, június 3. szerda, 355-356. o.

- Pozsony: Úrbéri végzéseket mihelyt egy-egy törvénycikkely elkészült, a RR nyomban átküldik a fő RR-hez, kik azokat nem csak azonnal tanácskozásba vevék, henem 27ikén már be is rekeszték. Pontok, amelyeken nem egyeztek meg: Sclavonia nevezetének átváltoztatása, a boltjus tárgya és a helység elöljáróinak szabad választása.
- Gróf Rhédey Claudia a Hohenstein grófné nevet kapta
- Kinevezések: Feistmantel Rudolfot Selmeczen az erdőszeti tudomány megürült oktatószékére és bányászati tanácsnokságra; Szolusz Károlyt rosenbergi sóárnokká, Beivinkler Józsefet pesti sómázsamesterré, Bodor Jánost debreczenci sómázsamesterré, Pythely Antalt Zomonyba 30ad és sóérszedővé
- I. Pesti Lóverseny jún. 2-án: verseny díjul volt kitéve az Esterházy kard (355-356. o.)
- Vas vármegyéből a Kemenes név alatt ismeretes halomláncza fölött elnyúló nagylegelő régi közóhajtás szerint végre a legközelebbi áprilisben mindenképpen szabályoztatott
- Fiume: időjárás, szélvihar, földrengés

Jelenkor 1835, 45. szám, június 6. szombat, 363-364. o.

- Kinevezések: Radoszavlevich Ábrahámot magyar nemességre emeltetik, Matsinák Józsefet olvasókánokká, Hammerschmid Mátyást őrkánonokká, Dresmitzer Györgyöt kánonokká
- Ferdinánd főhg. Máj. 28-án visszaérkezett Kolozsvárra
- II. Pesti Lóverseny jún. 5-én: díjak felsorolása
- Fiume: kereskedés. Összesen 625 hajó érkezett és 641 távozott. Behozott áruk összértéke 302,564, a kivitteké 458,578 pengő forint. (363-364. o.)

Jelenkor 1835, 46. szám, június 10. szerda, 371-373. o.

- Kinevezések: Blásy Sámuelt tiszt. Kánonokká, Borbola Miklóst iskolás-kánonokká, Erdélyi Bazilt levéltárnok kánonokká, Markovics Antalt és Suvich Istvánt valóságos közbírákká, Stojanovits Jánost és Ernust Józsefet magyar nemességre emelték
- Garapicz Illyés nyugalmazása
- III. Pesti Lóverseny jún. 8-án: díjak. E napra volt hirdetve a Sándor billikom is.
- Bukarest: Süketi Imre úr gyászbeszédei I. Ferenc végtiszteletére és törekvései, hogy több magyar gyülekezetet állíthasson. (371-372. o.)
- Hubényi József úr munkái a magyarországi erdők állapotáról
- Miksa bajor korona hg. És Orczy László Parádra érkezett máj. 26-án (373. o.)
- Farkas Ferencz öt esztendeig tartó privilégiumot kapott találmányáért
- Bécsben: lotteria

Jelenkor 1835, 47. szám, június 13. szombat, 379-381. o. (a lefűzésnél az oldalak összekavarodtak)

- Pozsony: mindkét tábla ülést tart
- Kinevezések: Storch Fridriket nemességgel ruházták fel, Begovchevich Ferencz nyugalmazása, Smolka Benczét jegyzőkönyvi tisztté, Sztaniszlav Istvánt sómázsássá
- Metzner Károly elhunyt
- Pest: közgyűlés. Téma a magyar játékszín ügye, Buttler János katonai intézete.
- Pest: vásár. Silánynak mondható. (379-380. o.)

- IV. Pesti Lóverseny jún. 11-én: díjak. Paraszt kancza-csikók jutalmazása.
- Az Állattenyésztő Társaság köztelkén mutatásra kitett tárgyak: eke, erőmérő, borona, gyomirtó, kapáló- vagy töltő eke, török-búza vető, rosta, szénagyűjtő lovas gereblye, szénavontató, alföldi vontató, szecskavágó és rétgyalu. (380-381. o.)
- Nagy-Becskerek: Széchenyi Istvánt táblabíróvá kiáltják ki
- Adakozás a pesti vakok intézete javára
- Torontal: kellemes tavasz

Jelenkor 1835, 48. szám, június 17. szerda, 387-388. o.

- Pozsony: négy rendbeli fölírás tárgyalása
- Vásárhelyi Jánost tanácsnokká nevezik ki
- Radossevich Demeter báró elhunyt
- Állattenyésztő Társaság idei nyári közgyűlése: A társaság előmozdítása érdekében ő cs. k. főhercegsége József Mo. Nádora évenként 10 forintos részvényt ajánl és Ferencz Károly is hasonlóan évi 10 forintos részvényt ajánl. A királyi billikum megérkezett az alábbi felirattal: „A magyar lótenyésztés előmozdítására” és a Nemzeti Casinoban van kiállítva. A Társaság eddigi címét Gazdasági Egyesület címmé változtatná meg. Mint Állattenyésztő Társaság ült össze, mint Gazdasági Egyesület folytatja tanácskozásait. Az egyesület tisztviselőinek megújítása. A lóverseny osztályából 6 fős választmány. Jún. 8-án a Casino kivilágított termében Széchenyi István mint a billikom nyertesének házigazdája álmodást tartott (387-388. o.)

Jelenkor 1835, 49. szám, június 20. szombat, 395-396. o.

- Kinevezések: Somogyi Antalt kir. tanácsnokká, Lenhossék Mihály engedélyt kapott a bolognai tud. Akadémiától küldött levelezőtagi oklevél elfogadására
- Kern Fülöp nyugalmazása
- Szucsics József elhunyt
- M. Károlyi György és Zichy Jenő 20 hónapi távollét után hazatértek
- Az idei állatmutatásról jún. 6-9
- Mózses János találmányának részletezése. A Gazdasági Egyesület bizonyítványt állított ki róla. (395-396. o.)

Jelenkor 1835, 50. szám, június 24. szerda, 403-404. o.

- Pozsony, június 18: az úrbérről, az elsődleges sérelmekről, Erdély ügyében az ügyvédi vizsgálat megszüntetéséről a két tábla között megállapodás született.
- A császár Budán a magyar királyi udvari kamara megürült alszámevevői pozíciójába Suppini Antalt nevezte ki. Pancsován a só-, és harmincadszedőség, Zimonyban a harmincadi segédhivatal, Xuppanyon a sómázsamesteri, Fejértemplomban a sómázási hivatalok posztjai ürültek meg.
- Az All Ztg-ben megjelent erdélyi tudósítások nem hitelesek
- Június 3-5. összeültek Aranyosszék rendei, hogy a főkirálybírói posztra embert válasszanak.
- Pesti Nemzeti Casino: nyári közgyűlés határozatai: 1. a tartozásokat ki kell egyenlíteni, amire levélben szólítják fel az érintetteket. Ha nem fizetnek akkor a nevük felkerül a rostélyos táblára. 2. a casinoi vendéglőségre jelentkezett öt személy közül legalkalmasabbat kiválasztani. 3. a közgyűlések alkalmával nem szabad dohányozni. 4. a casinóban tartandó rendezvényekkel kapcsolatos határozatok. 5. előmozdítani a casino épület vásárlásának ügyét. 6. milyen legyen a Jelenkor formátuma 1836-ban. Széchenyi javaslata szerint két vagy három hasábos. 7. Uzovics Sándor tűzálló tetőfedőkről írt művéből minden tagnak egy példányt ajándékozott. (403-404. o.)
- Hómezővásárhelyről: a megrongálódott házak újjáépítésére olyan emberek adakoztak, mint Nádasdy Ferenc váci püspök (300ft) és Bene József csongrádi országgyűlési követ (250ft).

Jelenkor 1835, 51. szám, június 27. szombat 411-413. o.

- Pozsony, június 22: az országgyűlés elfogadta a négy fölirati javaslatot
- A császár Artz Sámuelt erdélyi nemesi címre emelte
- Hontban első alispánná választották Tersztyánszky Sándort, a második alispán Nyári Antal lett.
- A török-bosnyák szomszéd megsértve a békeszerződést be-betör az ország területére. Június 10-én azonban sikeresen visszavertük a török-bosnyákokat. (411-412. o.)
- Pesten újjá alakult a Pázmány Péter Egyetem. Beszédet mondott Schedius Lajos rektor és Dercsik N. János apát mutatott be szentmisét.
- Balatonfő-Kajár: Zichy Domokos gr. Templomot és iskolát alapított.
- Magyar Tudós Társasági jelentés: megjelent a Tudománytár c. folyóirat V. kötete. Megtalálható Eggenberger Józsefnél. (412-413. o.)

Jelenkor 1835, 52. szám, június 30. kedd, 419. o.

- Rózsa Ferencz váradi-daszi plébánost az uralkodó a nagyváradi diák szertartású főkáptalan kanonokjának nevezte ki.
- Hont megyében közzé tették az új megyei tisztikar névsorát.
- Reitzener Jánost bártfai sómázsássá nevezték ki. Helyébe Berzeviczy Gábor került.
- A magyar udvari kamaránál az új accessista Schöcffmann József lett. Haveland Gáspárt neustifti harmincadossá, Kletvig Károlyt pozsonyi harmincadossá, Kreidel Adolfot harmadik tiszti írnokká nevezték ki.

Jelenkor 1835, 53. szám, július 4. szombat 429-430. o.

- Kinevezések: Vízkelety Mihályt magyar királyi tanácsnokká, gr. Nyáry Rudolfot kamarássá, Szentgyörgyi Imrét kormányszéki tanácsossá. Kubinyi Ferencet nógrád megyei országgyűlési képviselőnek, míg Donát Lászlót az Erdélyi Udvari Kancellária jegyzőkönyv-hivatali igazgatói posztjára.
- Győr: beszámoló a kórházról és az árvaház alapításáról és az adományozókról, akik elősegítik a működést.
- Milos Szerbia fejedelme levélben méltatja Wimmer evangélikus lelkész Rajzolatok Törökországból c. munkáját.
- Homonnán (Zemplén) casino alakul. (429-439. o.)

Jelenkor 1835, 54. szám, július 8. szerda, 435. o.

- Kinevezések: Janka Lajost az erdélyi adózók udvari ágensévé, Zubanovits Mátyást, Rhimer Bódogot, Udvinátz Jánost, Ujváry Józsefet, Daróczy Zsigmondot a pécsi székes káptalan tiszt kanonokaivá.
- Magyar Tudós Társaság jelentése: Guri és Felső Szelestei Guary Miklós egy kéziratot adományozott a társaságnak, melyet a Régi magyar nyelvemlékek gyűjteményéhez adtak.
- A pesti magyar királyi Tudomány Egyetem orvosi karának felhívása a Buda-Pest orvosi hely leírásra. Határidő: 1836. december 31.
- Beszámoló Fiume fejlettségéről, az odavezető út dicséretével és a város állapotának dicséretével egyetemben. Portoregioban gőzhajó építéséről is beszámoltak

Jelenkor 1835, 55. szám, július 11., szombat, 443-444. o.

- Pozsonyban június 6-án újabb fölírási javaslatot fogadtak el az alsótáblán a szólásszabadsággal kapcsolatban, és ezt a javaslatot a felsőtáblához küldték.
- Őfelsége a magyar királyi udvar kancellárjához, Reviczky Ádámhoz, június 3-án intézett egy határozatot, miszerint gróf Pálffy Ferdinándot fölmenti Pozsony vármegye főispáni hivatalából.
- Bereg vármegye Beregszászban június 25-én tisztújító ünnepséget tartott: Bay György maradt az alispán, a második alispán Eötvös Tamás lett.
- Somogyi lóverseny és nemesítés: Kaposvár mellett Hetesiben rendeznek versenyt augusztus 30-án. A legszebb és legnagyobb lovakat jutalmazzák meg. A lovak szeptember 1-én próbát futnak, és fogadni lehet rájuk. Szeptember 2-án a méneslovakat jutalmazzák, valamint kocsis és hátas lovakat állítanak ki árverésre.
- Június 26-án az Alföldön a Duna mentén szél és jégvihar pusztított óriási károkat hagyva maga után. Pl.: Szerém és Tétország szőlője is megrongálódott. (443-444. o.)
- Budán Literati Nemes Sámuel műáruboltot nyitott, amelynek a címere egy mamutcsontváz. Az üzletben régiségek, fegyverek, pénzek, könyvek, oklevelek találhatóak. Pl.: Hunyadi Mátyás egyik oklevele is fellelhető itt, amelyet 1478-ban adott ki. Az oklevél Pannonius Jánost illeti. 16. századi olajfestmények is megvásárolhatóak itt.

Jelenkor 1835, 56. szám, július 15. szerda, 451-452. o.

- A pozsonyi országgyűlésen június 7-én ismét elutasították a szólásszabadság ügyét. Elfogadták viszont a lengyelek ügyét tárgyaló javaslatot. Sérelmeket vitattak meg és Herchenröther Gyulát, uradalmi tiszttartót, magyar nemességre emelték. Gombos Imre kamarai tanácsnokot cs. kir. kamarássá nevezték ki. A megürült két számtanácsnoki hivatalra Istvánffy Jánost és Kollerffy Vilmost nevezték ki.
- Istvánffy Jánost és Kollerffy Vilmost számtanácsnoki hivatalra nevezték ki
- Július elején, Kassán városi tisztújítást tartottak: Fedák János lett a bíró, Wirkner Károly lett a polgármester, Harke Sándor a kapitány, a hadi adószedő és hivatali ellenőr pedig Boros Lénárd.
- Losonczon az evangélikus református líceumban az ifjúság „megvizsgáltatás-ideje” június 23-án és az azt követő négy napon ment végbe. Június 5-én a Magyar Nyelv-gyakorló Társaság ülte ünnepét.
- Aradon a gabonatermés kielégítő, a szőlőt viszont megverte a jég. (451-452. o.)

- Nagy-Károly vidékein földrengés
- Zágrábban a Szávába fulladt egy tanuló

Jelenkor 1835, 57. szám, július 18. szombat, 459. o.

- Pozsonyban július 11-13-ig ismét országgyűlés volt, ahol a sérelmeket vitatták meg
- Erdélyi udvari kancellár Fülöp Sámuel lett
- A Duna Gőzhajózási Társaság Igazgatósága célul tűzte ki, hogy a gőzhajókat úgy alakítja, hogy az az utazó számára kényelmes legyen. Ez pedig igen nehéz vállalkozás, hiszen rengeteg ember utazik gőzhajóval. Dohányfüstmentes szobákat fognak kijelölni a hajókon.
- Zágrábban megürült az Akadémia magyar nyelv és literatúra széke. Erre a posztra oktatót keresnek 500 Ft/éves fizetéssel.
- Pesten 1835-ös év első felében 1557 lélekre tehető a szaporulat. Fellendült a gyapjúvásár.

Jelenkor 1835, 58. szám, július 22. szerda, 467-468. o.

- Pozsonyban július 16-án ismét országgyűlést tartottak, ahol a szólásszabadság kérvényét újra benyújtották a felsőtáblához, de az ismét elutasította.
- Az ágostai vallásúak megtartották a dunáninneni superintendens választást Stromszky Ferenc vezetésével.
- Kinevezések: Somsich Pongrácz lett Baranya megye főispánja, Batthyány Imre is főispán lett, Mikusay Jánost pedig a fizikai tudományok tanítójává nevezték ki.
- A varasdi gimnáziumban az üres tanítói székeket csak ferencesek tölthetik be.
- Parádon július 12-én Miksa bajor uralkodó a híres fürdőben 7 hetet töltött el, és más vidékeket is meglátogatott báró Orczy László társaságában.
- Ahmed Ferik basa követe július 25-re, várható Pestre.
- Július 18-án Nagy-Győrben az ágostai vallású dunántúli evangélikusok superintedentikai gyűlést tartottak. Az elnök Kis János volt. A főesperesi szék betöltése volt a fő téma, de szó esett a magyar nyelv haladásáról, és a vegyes nyelvű gyülekezetekről is.
- Lóverseny-jelentés: Közidomító intézet létesült Mosony vármegyében. Istállókat fog irányítani James Blinkhom, aki bárki lovát felkészíti egy versenyre. (467-468. o.)

Jelenkor 1835, 59. szám, július 25. szombat, 475-476. o.

- Július 17-én Pozsonyban országgyűlést tartottak, ahol ismét a sérelmek és a szólásszabadság került középpontba.
- Kinevezések: Daubach János Horvátország főorvosa lett, Taar Ferencet magyar nemességre emelték, és a himlőoltás körül kitüntetett buzgó és sikeres fáradozásaik miatt királyi legfelsőbb tetszésben részesült például Tormássy László (Békés vármegye orvosa), Pillich József (Zala megye), Csiky József (Zemplén megye).
- Forgó György, Pest megye főorvosa július 20-án meghalt. Nevéhez köthető az allopathikai gyógymód kifejlesztése. A homeopathia híve és terjesztője volt. (475-476. o.)
- Szarvason a földesurak alapítványának és az esperesség adományainak köszönhetően elindult az első esztendő a békésbánsági ágostai vallású esperességi gimnáziumban. A rector Magda Pál. A tanítás magyar nyelven folyik, de oktatnak latint és görögöt is.
- Czinke Ferenc a pesti egyetem magyar nyelv és literatúra professzora július 14-én Budán meghalt.

Az oldalszám elcsúszik a Jelenkorban! A 60. szám 483. oldal helyett 473. oldallal folytatódik.
(Valószínűleg a 36-37. szám közötti elcsúszás kompenzálása végett.)

Jelenkor 1835, 60. szám, július 29. szerda, 473-474. o.

- Pozsony: a sérelmek vizsgálatát folytatják
- Kinevezések: gróf Alten, hannoveri general és külügyi minisztert a rend nagykeresztjével; Balassa Gábort az Üdvözítő csanádi címzetes prépostjává; Ruszek Józsefet a Boldogságos Szűznek monostori apátjává; Tersztyánszky Imrét a pesti magy. kir. Egyetemnél a bölcselkedés tanulmányok igazgatójává; Gebhardt Ferencz engedélyt kapott, hogy elfogadja a frauendorfi kertművelő társaságtól a számára küldött tiszt. Tagi oklevelet; Eszterházy Kázmért grófot kamarássá, Gál Jánost közbírává.
- Sóhivatalnokok kinevezése
- Kinevezések: Lassu Istvánt lajstromzó tisztségre, Antal Sándort írnokká, Remenár Györgyöt accessitává
- Ahmet Fethi Ferik Basa Pesten járt
- Forgó György jótékonykodó végrendelete (473-474. o.)
- Győr: a dunántúli főtiszt. ágost. vall. superintendentia gyűlésén Matkovich Istvánt választották

főinspectorrá
- Zágráb: a zágrábi kir. akadémia magyar nyelv és literaturai tanítószék szept. 24-én tart gyűlést. A Margit-napi vásár silány volt.
- Vasvármegye: tisztújítás
- Miskolc: időjárás, jégzápor.

Jelenkor 1835, 61. szám, augusztus 1. szombat, 481-482. o.
- Pozsony: a sérelmek és kívánatok tárgyalása tart
- Kinevezések: Fiquelmont Lajost az István-rend nagykeresztjével tüntették ki, marich Jánost nagyprépositá, Mészáros Józsefet olvasóvá, Farkas Ferenczet éneklő-kánonokká, Puretics Ignáczot őrkánonokká, Poloreczky Bálintot „Adonyi Bold. Szűz" címzetes prépostjává, Kolonics Lászlót „Albeyi Bold. Szűz" címzetes prépostjává, Vertolics Mihályt és Markovics Antalt tiszteletbeli kánonokká
- Szutsits József altárnok helyébe Gyurcsányi Gábort nevezték ki
- Schneider János prof helyére Zsarnay Imre került a megüresedett tanítószékre
- Etre Karchai Geörch Illyés táblaíró elhunyt
- Az alföldi idei bő természről (481-482. o.)
- A kunschützi lotteria

Jelenkor 1835, 62. szám, augusztus 8. szerda, 489-490. o.
(Elcsúszik a dátum a Jelenkorban: augusztus 5. lenne szerdán.)
- Pozsony: sérelmek vizsgálata
- Kinevezések: Geramb Jánost bányásztitoknoki tisztségre, Gerzon Antalt concipistává, 30adi kinevezések
- Kir. kincs. tudósítás: megürült tisztségek
- Pesti egyetem tanácsának megújítása
- Pest: nyilvános vizsgálat a nemzeti iskolákban
- Récse: ismét tűzvész
- Versecz: villámcsapásban életét vesztette Descha Döme lánya, Mária (489-490. o.)
- Szepesség: ünnep
- Júl. 2: lőcsei búcsúban szerencsétlenség. Leszakadt egy híd a rajta lévő járókelőkkel.

Jelenkor 1835, 63. szám, augusztus 8. szombat, 497-498. o.
(Visszaáll a helyes dátum.)

- Pozsony: a sérelmek vizsgálatát folytatták
- Kinevezések: Jendrassik Miksát concipistaságra, Lollok Károlyt kerületi bányamérnökké, 30adi kinevezések
- A bajor koronaherceg Balatonfüreden (497-498. o.)
- Aug. 4-én az angol kisasszonyok nevelőintézetében próbatétel
- Vas, Győr, Csongrád, Pest, Borsod: marhadög kiütött
- Pesten 1835 első felében 2196 ember halt meg
- A pozsonyi gimnáziumban 375, a rozsnyóiban 208 tanuló volt
- A pesti vakok intézete részére történt adakozások
- Szabó Gergely erdélyi főszámvevő júl. 30-án elhunyt
- Megürült egy hely az accesistai és kancellistai hivatalban
- Nagyvárad: Szlávy János köszönete a nemes és szerény adományokért

Jelenkor 1835, 64. szám, augusztus 12. szerda, 504-505. o.
(Elcsúszik egy oldallal a Jelenkor: a 63. szám utolsó oldala 504. és a 64. szám is 504. oldallal kezdődik.)

- Pozsony: szólásszabadsági kettős tárgyazata
- Kinevezések: Lázás Augusztot tiszt. concipistává, Morovics Mártont az Akadémiánál megürült természetjogi oktatószékre, Moenich Jánost arany-érdempénzzel jutalmazták, Rukavina generálőrnagyot a Leopold-rend lovagkeresztjével
- Pozsony: az Orsolyaszüzek leánynevelő és tanító intézetében nyilvános próbatét. Erzsébet főhgasszony is megjelent.
- A somogyi verseny és lókiállítás ügyében: aug. 30-án eladás és mutatás lesz. A ménesek felsorolása. (504-505. o.)

Jelenkor 1835, 65. szám, augusztus 15. szombat, 511. o.
(Az elcsúszott oldalszámozás korrigálása, de ezáltal két db 511. oldal található, amely a 64. szám utolsó és a 65. szám első oldalát fedi.)

- Pozsony: sérelmek és kívánatok vizsgálata
- Kinevezés: Vécsey Júlia grófnét ő. cs. magasságához Mária Anna fő hg. Asszonyhoz valóságos dámává
- Eperjes aug. 8-án: iskoláról. Az ifjúság magaviselete fedhetetlen. Gyarapodtak az intézet főbb tanítószékei.

Jelenkor 1835, 66. szám, augusztus 19. szerda, 519-520. o.

- Pozsony: sérelmek vizsgálatát folytatják
- Királyi leírás az országos KK. és RR-hez
- Kinevezések: Szent-Iványi Vinczét titoknokká, Papp Gábort titoknokká, Miskolczy Mártont „Esztergom-vári szent István" prépostjává, báró Rudnánszky Sámuelt nyitrai főesperessé, Sághy Mihályt énekl-kánonokká, Török Józefet őrkánonokká, Eberl Mihályt pápoczi perjellé
- Magyar Tudós Társasági Jelentés: a társaság VI. gyűlése szept. 7-én. Igazgatósági ülések kezdete szept. 9.
- A kegy. iskolai rend gyásztisztelkedése I. Ferenczért (519-520. o.)
- Aggteleki Bujánovics Lukács elhunyt
- Braidsver Antal elhunyt
- Kir. Kincstári tudósítás: Bauer András került a megürült jegyzőkönyvi tisztségre
- Rósa József főorvos úr számos beteget gyógyított ki a veszélyes süly-nyavalyából
- Horvátországban, különösen Zágráb környékén, bő termés

Jelenkor 1835, 67. szám, augusztus 22. szombat, 527-528. o.

- Pozsony: a földesurak és jobbágyok közti viszony rendezése, királyi leírás
- Budán megünneplik Szent István király napját, beszédet mond Ocskay püspök
- A király Mészáros András kánonokot magasabb posztra nevezi ki
- A király a bosnyákokkal szembeni helytállásért előlépteti: Schnekel János, Szilliak János, Klumpár Károly (527-528 .o.)

- Kolozsvári kaszinó félévi közgyűléséről. Bevételek alakulása.
- Károlyi György Nagykárolyba érkezik és meglátogatja a helyi iskolát
- Raoul Rochette bemutatott egy Himmalayabérczi virágot
- A vakintézet növendékeinek vizsgáltatása a vármegye gyűléstermében lesz
- A debreczeni szetlőrinczi sokadalom silány volt, ezért „kevésadalom" címet érdemel

Jelenkor 1835, 68. szám, augusztus 26. szerda, 535-536. o.

- Pozsony: 4 ügy fölterjesztése
- A király Ferencz Károlyt az István rend nagykeresztjével ajándékozza meg
- A király helybenhagyta a szólásszabadságot
- Pesten a József külvárosi iskolában megmérettették a diákokat (hittudomány, földleírás, természet-história, betűzés, számvetés, magyar-német olvasás) 535-536. o.
- Július 6. éjfél: Bereg vármegye Barkasz nevű helységét felgyújtották. Leégett még a templom is

Jelenkor 1835, 69. szám, augusztus 29. szombat, 545-546. o.

- Pozsony: folytatják a tanácskozást a sérelmek és kívánatokra válaszul adott megjegyzéseikről
- A király Farkas Ferenczet Miklós ercsi címzetes apátjává nevezte ki
- Hamburgi tudósítások alapján 10 tallérral csökken a gyapjú mázsája (545-546. o.)
- Pesten aug. 28-án véget ért a dinnyevásár, a vásárban a magyar árukra kevés jó alku köttetett
- A győri káptalan II. Géza és III. István pecsétnyomóit a Nemzeti Múzeumnak adományozta
- A király kéri az ogy-t, hogy a kívánatok és a sérelmek fölterjesztessenek

Jelenkor 1835, 70. szám, szeptember 2. szerda, 553-554. o.

- Királyi leirat érkezett az úrbérről
- A király Marceglia Mátyást nevezte ki a fiumei kormánynál táblabírói helyre
- A király Kemény Miklós bárót Erdély kományszéki tanácsnokává nevezte ki
- Cseke József nyugalmazott ezredes nemeslevelet kapott szolgálataiért-
- A zágrábi királyi akadémiánál megüresedett statisztikai és bányász jogi tanítószékre Szmodek Mátyást nevezték ki (553-554. o.)
- A király a királyi polgári alapítványok fő fizető tisztségi elnökét nyugalmazta, helyére Tietl János lépett

- Magyar Játékszínről: A nemzeti nagy színház felépülhet, az erre a célra adományozott telken. Az építkezést megsürgetik, tervezet szerint ősszel már fedél alá kerüljön.
- Zágráb: sz. Istváni vásár. Jó idő és a vásár is jónak mondható.

Jelenkor 1835, 71. szám, szeptember 5. szombat, 561-562. o.

- Pozsonyban augusztus 18-19-n RR. Elvégezték a főtáblai vizsgálatot a sérelmek és közkívánatok tárgyában, és a szólásszabadság ügyében újabb üzenetet küldtek a felsőtáblához. A legújabb úrbéri királyi válasz pontjainak megvitatásáról kerületekre bontva még ezen ülésen szerkesztést megállapító határozatot hoztak 31-n.
- A király Szlávy Lászlót királyi tanácsnokká nevezte ki, Czakó Ferencet, a németbánsági határőri sorezred alezredesét 40 év szolgálat után erdélyi nemességgel látta el, augusztus 12.-n Staehr Móric hadibiztost debreceni kerületi hadbiztossá rendelte.
- Augusztus 15-n a király az erdélyi királyi táblához számfeletti közbírákká nevezte ki Cserei Elek Udvarhely székhez tartozó Bardócz fiók szék albíráját, Hanter János marosszéki királyi albírót, és báró Bálintit Károlyt Marosszék albíráját.
- Augusztus 31-n Csongrádban tisztválasztás ment végbe.
- Döbrentei Gábor jelenti, hogy 22 fő adakozott Virág Benedek emlékművének felállítására.
- Szentiványfán inspectornak választották Matkovich István hétszemélyes táblabírói urat, akit Káldy József táblabíró fogadott, és akinek tiszteletére Ivánfán lakomát csaptak. (561-562. o.)
- Az elmúlt időszak legjelentősebb halálesetei: Borontai Miklós Máramaros alispánja, Turcsányi Ferenc táblabíró, Tanárky József az ország pénzügyeinek gondviselője.
- Megjelent Hubényi József új műve a Bévezetés a folyóhomok megkötésére, s művelésére Magyarországban az országos viszonyokra ügyelve.
- A temesvári főposta hivatalhoz Devics Antal járulnok helyére Molnár János napdíjnokot nevezték ki.

Jelenkor 1835, 72. szám, szeptember 9. szerda, 569-570. o.

- Szeptember 3.-n a király az RR-ben intézett két válaszát olvasták fel. Az egyik az V. Ferdinándhoz címzett felírásra, a másik az 1825-27-s, és 1830-s országgyűlések által felterjesztett sérelmekre vonatkozott.
- A Pest Vármegyei KK és RRdei szeptember 9.-n a lemondott Péchy Ferenc helyére közfelkiáltással Fáy

Andrást választották országgyűlési képviselőnek.
- A Ludovica számára felajánlott Váci thereriánum épületet nem sikerült eladni
- Döbrentei Gábor közzéteszi meghívóját a Magyar Tudóstársaság szeptember 13.-i közülésre (569-570. o.)
- Dr. Kraner Józsefet, a király közép arany érdempénzzel jutalmazta meg
- Augusztus 30-n Budán sikerült megfigyelni a Halley-üstököst
- Augusztus 27.-i hír Aradról, hogy a Duna és a Körösök szabályozása Széchenyi Istvánnak, és Zichy Ferencnek köszönhetően jó ütemben haladnak. E napon, Aradon tűz ütött ki, és a tűzoltók becsülettel helytálltak, és a lakosok megmenekültek. Arad megyében marhavész pusztít.
- A kolozsvári református kollégium filozófiaprofesszorává Nagy Ferencet választották, miután Herpai Károlyt Nagyenyedre nevezték ki professzorrá
- Lőcsén az ágostai hitvallású növendékek magyar társasága jól halad. Számos dolgot tesznek a magyar nyelv elsajátítása érdekében.
- Zágrábban elhunyt egy 109 éves asszony

Jelenkor 1835, 73. szám, szeptember 12. szombat, 577-579. o.
- A KK. és RR. Új felírást határoz el a király felé
- Egy augusztus 11.-i királyi határozat szerint a Brassóban élő Czervenvodali István adakozásáért kijelentik tetszésüket.
- Szeptember 14.-n teszik le 9-kor Virág Benedek emlékművének alapkövét, amit Guznics Izidor Bakonybéli apát beszéde követ, a Magyar Tudós Társaság tagjainak jelenlétében.
- Pesten átadják a Rácz utcai kisded-, gyám-, és védintézetet próbajelleggel. Szentkirályi Móric Pest vármegyei képviselő segédelme alatt valósult meg az intézmény
- A Nemzeti Vívó Intézet jelentkezésre biztatja vívás iránt érdeklődő fiatalokat (577-578. o.)
- Az augusztus 26.-i közgyűlésen felolvasták Herehenröther Gyula számára kiadott nemesítő címeres levelet munkásságának 16 évéért járó elismerésért.
- A 70. Számban megjelent Csek József ezredes címeres levelét kiigazítják.
- Leközlik a király országos sérelmeket és kívánalmakat illető válaszának egy részét latinul. Folyatás a következő számban.

Jelenkor 1835, 74. szám, szeptember 16. szerda, 585-588. o.

- Pozsonyban szeptember 7-e óta a KK és RR kerületi ülésben a felterjesztendő sérelmek mellé egy bevezető fölírási javaslatot készítettek. Ekkor érkezik meg az RR-től egy újabb üzenet az alsótáblára a szólásszabadság ügyében, melyben kijelentik újra, hogy ezt nem támogatják. Az RR és KK tanácskozásba vették a napokban a múlt országgyűlésekről elmaradt sérelmek közül némelyikre királyi válasz érkezett. A szeptember 9.-i kerületi ülést pedig az úrbér tárgyában érkezett királyi válaszra pedig a magyar és diák szerkesztésének az épületi fázisának tartalmazó pont módosításának, sérelmi tárgyának való szerkesztésének kiszűrése foglalta el.
- Leközlik az előző számban megjelent országos sérelmeket, és közkívánatokra illet uralkodói válasz befejező részét (585-586. o.)
- Felsorolják az elmúlt időszak királyi kinevezéseit.
- Beszámoló a Magyar Tudományos Akadémia IV. közüléséről: a nagy magyar szótárhoz szükséges előkészületek előhaladása, a lefolyt évben kiadott munkák, a régi magyar nyelvemlékek lemásoltatására tett szándékok, írói jutalmak felsorolása, kihirdetik az 1835-ben kitűzött jutalomkérdéseket (586-588. o.)
- Szeptember 14.-n felavatják Virág Benedek emlékművét.
- Beszámoló Bánffy György gróf özvegyének Kemény Annának a haláláról.

Jelenkor 1835, 75. szám, szeptember 19. szombat, 593-595. o.

- További tárgyalások az úrbér kérdésében. Szeretnék kiterjeszteni a választójogot az alzsellérekre is.
- Augusztus 30.-n a király felmentette Illésházy Istvánt tisztségeiből, s a helyére Medgyánszky Aloizt nevezte ki.
- A király Dabrinczay Branny Jánost éléstári előadói taggá nevezte ki.
- A király augusztus 12.-n az oroszfalvi Fekete Józsefnek, a kézdivásárhelyi tűzvész alkalmából nyújtott bátorságáért arany polgári érdempénzt kíván jutalmul adni.
- A király a kamarai főfizető hivatalnál a második likvidátori tisztségre szeretné kinevezni Schnatzenthaler András pénztári tisztet.
- Varasdon az udvari kamara Inretick Vincét nevezi ki sóellenőrnek. Zandornati Lőrincet pedig Buccariba szószedővé, és harmincadossá.
- Elhunyt Wrignarih Fortunát harmincas, és Fazola Lajos vastisztségi írnok.
- A Gazdasági Egyesület titoknoka levelet küld az elnökségnek, melyben tudatja, hogy az Állattenyésztő

Társaság Magyar Gazdasági Társaság néven alakult meg (593-594. o.)
- Török vendégek érkeztek szeptember 13.-n Pestre. Innen Bécsbe mentek, majd szeptember 19.-n újra Pesten vendégeskedtek.
- Egyes megyékre nagyon rossz hatással voltak az augusztusi viharok (595. o.)
- Nyíradony lakosai Károlyi Györgyhöz fordulnak, hogy a marhavész miatt csak a dézsmájuk felét kelljen befizetniük, és a marhatenyésztés felvirágzásáért ajándékozzon egy bikát a népnek.

Jelenkor 1835, 76. szám, szeptember 23. szerda, 601-603. o.
- Pozsonyban, a kerületi ülésen szóba került az úrbér tárgyalása, bíró-választás, szólásszabadság, ill. az, hogy milyen formában jelenjen meg a felirati javaslat, mert a két tábla már megegyezett ezen ügyekben
- Batthyany Fülöpöt, örökös főispánt tanácsnoki címmel felruházták. Megyei Ferenczet olvasókanonokká, Denezotich Antalt éneklőkanonokká, Mravinecz Pál, Maurovich János, Kontz Jánost is kinevezték az augusztus 11-ei határozat alapján
- A császári királyi felség az augusztus 29-ei végzés értelmében Donáth Sándort ítélőmesternek nevezték ki a megüresedett posztra.
- 1834. július 20. Kézdi-Vásárhelyt leégett református templomot 2000 pengővel ajándékozták.
- A királyné házassága el van határozva Koháry-Koburg hg. Ferdinand Auguszt Antal Ferenczczel
- Somogyban lóverseny került megrendezésre aug. 31.- szept.2. között, jutalmak kiosztása megtörtént, lovak árverése is mintegy 200-ból 70-et eladtak, a versenyre fogadók nevei felsorolva, ill. a nyertesek nevei is (601-602. o.)
- Arad vármegye közgyűlésén bejelentették, hogy a kórház kápolnája elkészült, Lonovics János személyesen szentelte fel, és püspöki úr adománya egy ezüst kehely
- Aradon a szüret kezdete okt. 15., vinczelléreké okt. 12.
- Zemplényi kórház felépítésére pénzalap összegyűlt a casinói táncmulatságon, mely alatt 478 pengő gyűlt össze, és ahol a tombolákon a nők által készített kézimunkák kerültek ki (602-603. o.)
- Makón aug.13-án Kis-Jókai Saator János főadószedő gutaütést kapott
- Magyar tengermelléki só és harmincad jövedelem Fiumében egy felügyelő hivatal felállítására szólított fel a király, s kinevezte élére az embereket.

Jelenkor 1835, 77. szám, szeptember 26. szombat, 609-610.o.

- Pozsonyi szeptember 21-i gyűlésen az úrbér ügyében a felséghez küldték a feliratot, a szólásszabadság ügyében a 9. üzenet váltása történt meg, hiszen Békés vármegye a sérelme iránt határoztak el további feliratot
- Széchenyi aranytollát, amit 1834-ben kapott, elhozták Erdélyből, 2 úr kíséretében és egy kisebb ünnepség keretén belül átadásra került aug. 24-én Pesten
- Megérkezett a negyedik Zrínyi névre keresztelt gőzhajó, mely Pest és Zimony közt kezdi pályáját és 500 férőhelyes
- 1833-ban végzett statisztika alapján 235565 himlőbeoltott gyermek közül 2224 halt meg, kitüntettek névsora, akik ebben a beoltásban segédkeztek.
- Gyermekek nemzeti műveltségét nem lehet sose eléggé áldozni, tisztelet Grassalkovichnak, aki egy arannyal jutalmazta azokat, akik a próbatételt megcsinálták, továbbá a jeleskedő tanulók 200Ft-tal lettek gazdagabbak, felesége(hg. Eszterházy Leopoldine) új ruhákat készített a tanulóknak, kendőket, szalagokat és egy ezüst kanalat adományozott. (609-610. o.)
- Gróf Károlyi György Nagykárolyi iskola újjáépítését rendelte, talpkőletétele megtörtént szept. 5-én, itt főleg oláh ajkúak tanulnak
- Temesben marhadög pusztít, elzártak egyes területeket
- Tisztabúza ára 7 Ft-ra száll le, savanyú borunk lesz, az esők miatt, de ezért jó lesz a kukorica. Repcevetés jó lesz, Győrben elkábulnak a termés bőségétől, sokan akarnak ide költözni ezért, magyarosodási tendencia megfigyelhető.
- Gruber György plébános a Nemzeti Múzeum javára pénzérmés gyűjteményével gyarapította

Jelenkor 1835, 78. szám, szeptember 30. szerda, 617.o.

- Pozsonyban, a szept. 22.-ei ülésen az üzenetet jóváhagyták, a szept. 23.-ai kerületi ülésen napirenden voltak az úrbérrel kapcsolatos ügyek, és a jobbágyi terhek meghatározása
- Reviczky a Szt. Istvánrend kanczellárja aug. 14.-ei irata szerint gr. Thurn Jánost velencei delegátust lovagkereszttel jutalmazták.
- Ferik Ahmed basa csak szept. 26-án érkezett ide és már 30.án el is utazott
- Lottóhúzás eredményeinek felsorolása a főnyertes dönthet arról, hogy az uradalmat választja, vagy a 200

ezer Ft-ot.
- Igazítás: Széchenyi az aranytollat 1834-ben kapta, és nem augusztusban adták át hanem szept. 24-én, illetve a negyedik Zrínyi hajó, nem július 24-én érkezett, hanem szept. 24-én.

Jelenkor 1835, 79. szám, október 3. szombat, 625-626. o.
- Pozsonyban tárgyalják a „T.czikkely-t", mely szerint: mik legyenek azok a terhek, amit a nemes is fizessen. Arról tárgyaltak, hogy a nemes csak hadipénztárba fizessen, vagy a házipénztárba is.
- Somogy megye tárgyalt arról, hogy az elhagyott telkek után is fizessen a földesúr.
- A szept.21.-ei felirat „Vik Ferdinánd czim" tárgyában, melyben azért érvelnek, miért nevezik őt V. Ferdinándnak.
- Aug. 29.-ei határozat szerint Aranyosszéken megürült a fő királybírói hivatal, melyre őfelsége Dindár Antalt nevezte ki.
- Királyi főherceg Estei Ferdinánd szept. 2-án délután 3 órakor szállt meg a pesti Vadászkürtben (625-626. o.)
- A szept. 30-ai ágostai vallási közgyűlésen új tisztikari választás zajlott le, titkos lepecsételt levelekben történt meg.
- Pest és Buda szüretének kezdete okt. 5.
- Kolozsvárról szept. 19-én volt látható a Halley-üstökös
- A pesti „ideigleni" játékszín építéséhez szept. 28-án fogtak, melynek építőmestere Zitterbach. A telket Grassalkovics adományozta tekintetes Földváry Gábor alispánnak.
- Arad város tanácsülésén, szept. 7-én kitüntették a városi tűzvészben résztvevőket, egyeseket szabad polgárokká tüntették, mások a roncsolódott ruháikért cserébe jutalmat kaptak.

Jelenkor 1835, 80. szám, október 7. szerda, 633-635. o.
- Pozsonyi országgyűlés, szeptember 28-30.: kerületi ülésen kijelentik az adóalapot elvenni nem szabad, mindenkire kell, hogy vonatkozzon, írassanak össze azon földek, amelyek nem használtatnak és népesítsék be**.** Úrbéri felirat ismertetése: (633-635. o.)
- Reviczky kancellár Péchy Imrét a hétszemélyes tábla bíráját, Szt. István rend kis keresztjével jutalmazták
- Március 26-iai határozat szerint erdélyi udvari agens lesz Marusi Sámuel
- Pesti egyetemen október 5-én ünnepség volt, a tanévet Dercsik János nyitotta meg, Fillinger Leopold, a

theológiai kar dékánja beszélt.
- Udvari kamara kinevezte Kapnikra erdő-sáfárrá Apostol Aloizt, további kinevezések, jelentés egy bányászati titoknossági poszt megürüléséről.
- Kevermes szeptember 22.: Tököly Péter úr önköltségen templomot épített, oltárral, szószékkel, felszentelték szept. 20-án, a falu ezért hálát ad.
- Győri püspök felszentelte a börcsi új kápolnát, melyet Juranics Antal építettetett.

Jelenkor 1835, 81. szám, október 10. szombat, 641-644. o.

- A császár Péchy Ferencz táblabírót cs.k. kamarássá nevezte ki. Nasze Károly hadbiztost fő hadbiztossá és gazdasági előadóvá léptette elő.
- Magyar Nemzeti Múzeum: a nádor felvilágosítást ad ezen intézet működéséről, állapotáról 1830. szeptember 30-a és 1833. decembere között. Tartalma három pontra terjed ki: 1. az intézet gyarapodása (641-643. o.) 2. pénzügyi adatok (643. o.) 3. eljövendő dolgok az intézmény fennállásával kapcsolatban (643-644. o.)
- Jankovich Miklós gyűjteményének sorsa. Bár sok külföldi ajánlatot kapott, de gyűjteményét 150.000 pengő forintért kész átadni a múzeumnak.

Jelenkor 1835, 82. szám, október 14. szerda, 649-651. o.

- Pozsonyi országgyűlés
- Magyar Tudós Társasági jelentések: gróf Pálffy János özvegye, Deligne Eufémia hercegné a Magyar Tudós Társaság számára végrendeletében 2500 pengő forintot ajánlott fel azzal a feltétellel, hogy csak akkor fizetessék ki ez az összeg, ha ő és testvére B. Spiegelné is meghal. Végh István tud. igazgatósági tag helyére Perényi Zsigmond kerül. (649-650. o.)
- Bemutatták a Magyar Tudós Társaság történetei újabb kötetét 54 ívben, amelye több osztályból állt.
- Visszaérkezett Ferdinánd kir. főherceg október 5-én Erdélybe. Nagy pompával és szeretettel fogadták.
- Szeptember 30.: Sopron városában tisztújító ülés. Vághy Ferencz táblabírót polgármesterré választották
- Széchenyi Istvánt Sopronban tiszteletbeli polgárrá avatták
- Nyitrán Varum István megyei püspök 12 ezer pengő forintnyi adományból rajz-, és leányiskolát hozott létre.

- Október 1: Nagy-Becskerekről jelentik, kedvező az időjárás a hátra maradt gabona nyomtatására.
- Szőlőszüreti tudósítás, a jégeső miatt rossz a termés.
- Ahmel Ferik basa Szegeden tett látogatást. A város lakói pompával és szeretettel fogadták. (651. o.)
- Arad, október 3-án: tudósítás a hangintézetről

Jelenkor 1835, 83. szám, október 17. szombat, 657-658. o.

- Pozsonyi országgyűlés október 12-i üléséről
- Kinevezések: szeptember 24-én a császár kinevezte Hertelendy Ignáczot Torontal vármegye ispánját ugyanezen vármegye főispáni helytartójává.
- Pesti egyetem: szeptember 3-i határozat által Feltzer Jánost pesti m. kir. egyetem olasz nyelvű oktatójává, Petzval Józsefet a pesti m. kir. egyetem matematika tanítójává nevezte ki.
- A császár Paschranszky Péter temesvári harmincadost és sóárszedőt a zimonyi harmincadhoz és sóhivatalhoz nevezte ki ellenőrré.
- A Magyar Tudós Társaság levelet kapott Bölöni Farkas Sándor úrtól, hogy lemond 200 arany jutalmáról.
- Október 6. Lőcse: Szepes vármegye tisztújító üléséről (657-658. o.)

Jelenkor 1835, 84. szám, október 21. szerda, 665-666. o.

- Pozsonyi országgyűlés, október 16.: beszámoló a pozsonyi országgyűlésről, amely október 12-e óta tart. Fő tárgya a „T” cikkely, amely 13-án került vitatásra. Földesúri terhek bővítése.
- A császár csehországi útjából 15-én érkezett haza jó egészségben.
- A császár Millenovics István őrnagyot díj elengedése mellett magyar nemességre emelte.
- Érsekújvár: a nemzeti iskolában a 600-at meghaladta a tanulók száma. Krenlicska János alesperes plébános, az iskola igazgatója szól jövőbeli terveiről. Konrád Albert 400 kötetet meghaladó könyvtárát adományozta az iskolának.
- Az orosz cár nevét viselő magyar huszárezred Csehországban állomásozik. Az orosz cár szemlét kívánt tartani ezen az ezreden. A cár 1000 darab aranyat és Anna rendi keresztet adott az ezrednek. (665-666. o.)
- Vas megye új fogházat épített.
- Zágrábi tudósítás: az esőzések miatt a Száva megáradt és a lakosoknak sok kárt okozott.

Jelenkor 1835, 85. szám, október 24. szombat, 673. o.

- Pozsonyi országgyűlés: a „T cikkely” vitatása
- Kinevezések: Juranics Lászlót a császár kinevezte székesegyházi főesperessé. Piársek János ügyvédet a magyar királyi udvar kancelláriához számfölötti udv. Agensé nevezte ki. Claras Károly és Saiffert Hoiz katonaságélelmezési igazgatókat, főigazgatókká nevezte ki.
- Jóváhagyta, hogy gróf Sándor Móricz a szász-weimári nagyhercegtől kapott Sólyomrendi középkeresztet elfogadja és viselhesse
- Gróf Széchenyi István hazafi érdemének tiszteletül ismét egy törvényhatóság fogadta keblezettjei koszorújába

Jelenkor 1835, 86. szám, október 23. szerda, 681. o.

- Pozsonyi országgyűlés: október 22-én befejezték a „T cikkely” vitatását
- Ismerteti a lap által még nem közölt pontokat: 9§, 10§, 11§, 12§, 13.§
- Egyházi kinevezések: Károlyi János, nagysárosi plébánost és tarczafői főesperest „Sárosi sz. Szaniszló” címzetes apátjává nevezik ki. Tóth József győri kanonokot „Kalocsai sz. Ágoston” címzetes apátjává nevezik ki szeptember 30-án
- Október 2-án Tar Józsefet a soproni kerület fő-tartománybiztosát magyar királyi tanácsnokká nevezik ki
- Szeptember 16-án Zilahon Kölcsey Ferencet, a szolnoki casino örökös, tiszteletbeli tagjává avatta

Jelenkor 1835, 87. szám, október 31. szombat, 689-690. o.

- Pozsonyi országgyűlésről tudósítás.
- Kinevezések: a császárné augusztus 27-én palotadámákká nevezi ki Eszterházy grófné szül. gróf Praschma Carolinet, Pállfy grófné szül. hg. Labkovicz Szidoniát és Sándor grófné szül. hg. Metternich Leontinet.
- Kinevezések: a császár június15-én Dubniczai Branny János áthelyezését élelmezési főigazgatónak a magyarországi fő hadikormányzathoz jóváhagyta.
- Az udvari kamara az udvari fő taksáló- hivatalnál megürült 5. ellenőri tisztségre Schmuch Józsefet nevezte ki.
- Sáros vármegye tisztválasztása október 21-én ment végbe.
- Szász-Coburg herceg fia egybe fog kelni Ferdinánd portugál királynéval , a császári felség testvérének a

leányával.
- Vegyes hírek. A bosnyákok támadásáról. Szarvasmarhalopásról. (689-690. o.)
- Torontálban, Zsombolyban október 19-én kigyulladt egy jobbágyház.
- Október 19-én megkezdődött az egri szüret.

Jelenkor 1835, 88. szám, november 4. szerda, 697-698. o.
- Pozsonyi országgyűlés: a „T cikkely" kapcsán 2 ponton még vitáznak. Királyi válaszok a magyar nyelv ügyében, illetve az úrbér ügyében, és az ogy. berekesztéséről. (697-698. o.)
- Kinevezések: Zichy Pál grófot kamarásnak nevezi ki a császár. Pénztárnoki tisztséget kap Pajtényi Sándor. Ellenőrségre Vezerle Jánost nevezték ki. A bánsági bir. bányaigazgatáshoz bányaszéki előadóvá és közbírává nevezik ki Jendrássik Miksát és Scharsmidt Ferenczet.
- Pozsonyban október végén érkezik meg Rómából Neit vértanú mártír teste.
- Szatmárban heves esőzésekről számoltak be
- A tokaji hegyekben jó volt az idei termés

Jelenkor 1835, 89. szám, november 7. szombat, 705-706. o.
- Pozsonyi országgyűlés: október 30-án Pozsonyban a sérelmek megvitatására került sor.
- Egyházi kinevezések: A budai püspökszékbe Zivkovits Panteleimon került.
- Pesten épül az időközi Magyar Színház.
- Október 23-án megkezdik Új-Légrád városának építését (705-706. o.)
- Miskolcon meghalt Fodor Pál.

Jelenkor 1835, 90. szám, november 11. szerda, 713. o.
- Pozsonyi országgyűlés: November 6-án kerületi ülést rendeztek: dézsma, tized, haszonbérlési elsőség, a megyei közmunkák váltsága, stb. ügyekben.
- Egyházi kinevezések: Rauscher Józsefet címzetes Komárom fölötti monostori apátnak nevezték ki.
- A Királyi Udvari Kamara Rézy Vilmos volt sókerülőt, Halmágyra sómázsássá alkalmazta.
- Gr. Eszerházi Vincze október 19-én Morvában elhalálozott.
- Sina György báró 30 000 pengő forintot ajánlott vízcsatorna létesítésére.

Jelenkor 1835, 91. szám, november 14. szombat, 721-722. o.

- Pozsonyi országgyűlés: november 10-én országgyűlés, nemtelenek pereskedése, nyilvános örökösödés, haszonbérlési elsőbbség, katonaság élelmezése, stb ügyében, ő felségétől az egyik koronaőrségre candidato kéressék, koldulás megakadályozására közadózás.
- Beszámoló Zichy Ferenc kórházi adományáról.
- Döbrentey Gábor régi magyar nyelvi emlékek kutatására Kassára a levéltárba belépőtt kapott.
- Vakok pesti intézetéből tudósítás: nő a növendékek száma, próbatétel lesz (721-722. o.)
- Galsa faluban (Zala- megye) marhadögvész és tűzvész pusztított.
- Halálesetek: Deáky Gedeon elhunyt, Kubinyi Pétert szeptember 25-én temették el, Neuhold Sándor, több megye táblaírója elhunyt.

Jelenkor 1835, 92 szám, november 18. szerda, 729-730. o.

- Pozsonyi országgyűlés: Széchenyi Istvánz koronaőrnek jelölik a temesi követek, de ezt Széchenyi visszautasította. Révai Jánost, Szilasy Józsefet és Batthányi Imrét jelölték koronaőrnek. A tisztséget végül Szilasy József kapta meg.
- Pest november 17.: közgyűlés a nemzeti játékszín ügyében, Széchenyi István jelentésének felolvasása
- Magyar Tudós Társaság: új köteteket jelentetett meg; emlékeztetőül felsorolják a nyelvtudomány jutalomkérdéseket és a határidőt, amely 1836. március 19. a drámai jutalomra, a vígjátékoké 1836. márc. 24. (729-730. o.)
- Pest: Nagy a hideg, a Pest Buda között hidat veszélyesnek ítélték meghagyni, ezért felszedték.

Jelenkor 1835, 93 szám, november 21. szombat, 737-738. o.

- Pozsonyi országgyűlés: a kiszemelt tárgyak felett vitatkoznak
- Kinevezések: ausztriai cs. rend nagykeresztjével kitüntették gróf Zichy Ferenczet; udv. concipistai hivatalra Igyártó Pált
- Pesti vásárból: a marhahús ára felemelkedett
- Pest megye épülő színháza számára adakozás
- Magyar-Óvár: november 10-én az új nagy csatorna megnyittatásáról
- Pest: még mindig hatalmas hideg van

- Körösbánya október 30-án: Tresztiában falusi iskola állítatott fel (737-738. o.)

Jelenkor 1835, 94 szám, november 25. szerda, 745-746. o.

- Pozsonyi országgyűlés: a kiszemelt tárgyakat érdemileg befejezték, szerkesztik
- Pozsony: új megyeház teremdíszítésére Széchenyi István képmását tették ki
- Pozsony: az újonnan választott katonaőr üdvözlése
- Kinevezések: Beringer Jánost kormányszéki aliktatói hivatalra, számtiszti hivatalokra Lugosi Istvánt, Brencsán Józsefet, Sófalvi Jánost és Gyulay Antalt nevezték ki
- Halálesetek: Priestll Mátyás elhunyt
- Békés: Vajnócz orv. dr. és Békés városának fizikusa elhunyt 31. életévében
- Nagyenyed: nagy a hideg, és nem lesz szőlő (745-746. o.)

Jelenkor 1835, 95. szám, november 28. szombat, 753. o.

- Pozsonyi országgyűlés: üzenet az országgyűlési sérelmek miatt
- Pozsonyi országgyűlés: üzenet a szólás-szabadság dolgában
- Kinevezések: magyar nemességgel ajándékozták meg Stanissavlievich Fülöpöt és Suhay Pált; sómázsmesterek kinevezése
- Zágráb: a megürült hivatalokra pótlékválasztást tartottak
- Haláleset: Révkomáromban Kolmár József elhunyt

Jelenkor 1835, 96. szám, december 2. szerda, 761-763. o.

- Pozsonyi országgyűlés: válaszlevél az ország RR-hez némely sérelmek és kívánatok dolgában (761-762. o.)
- Nagyváradon december 22-én ritka egyházi szertartás ment végbe. Anna Mária Konstanzia Orsolya-szerzeti szüzek fejedelemasszonya tartotta szerzeti eskü-fogadásának félszázados ünnepét, ahol több egyházi és világi úr jelen volt, pl. püspök Laicsák Ferencz, görög szertartású püspök Vulcán Sámuel és rajtik kívül a ns. kátalan több tagja.
- Vasvármegyében november 24-én Szombathelyen táncmulatságot rendeztek az újonnan építésben lévő börtönök és munkaház tőkéinek szaporítására.

- Erdélyből panaszos hírek az idei bortermelésről. A szüretet jobbára mindenütt hó lepte.
- Pest megye 4000 Ft-tal segíti a magyar színészeket, hogy ne kelljen vándorszárnyakra kelnie.
- Bécsben november 26-án ment végbe a Samokleski jószág lotteriai sorshuzatása, ennek eredményeit közli.
- Kolozsváron november 23-án cs. kamarás Rhédey László gr. Úr életének 50.évében ideggutában meghalt, Szentgotthárdon pedig gróf Wass György (762-763. o.)
- MTA főfelügyelése alatt készülő Tudománytár című folyóirat VII. kötetének foglalatjának közlése.
- A társaság közlésein ment végbe a sajtó alá a külföldi Játékszín X. kötete, mely Iffland' végrendeletét foglalja magában.

Jelenkor 1835, 97. szám, december 5. szombat, 769-770 o.

- Pozsonyi országgyűlés: December 1-én a pozsonyi országgyűlésről jelentés,ahol jelentést adtak elő a Pest és Budát összekötő hídról, fölvetődött az úrbéri új felirati javaslata, utána a magyar nyelv ügyében felszólítás határoztatott.
- Pozsonyban Vrábely Károlyt kinevezték a főpostaigazgatásnál megürült ellenőri hivatalra.
- M. királyi Kamara tudósítása arról, hogy a király milyen új hivatalokra kiket nevezett ki.
- Baranya vármegye novemberi közgyűlésén fölolvasták a király leiratát, mely által Szepesy-féle pécsi lyceum királyi megerősítést nyert.
- Parndorfi Lóverseny volt 1835. október 4-én vasárnap. Több kisebb verseny közt a nevezetesebbek felsorolása. (769-770. o.)

Jelenkor 1835, 98. szám, december 9. szerda, 777-778. o.

- Pozsonyi országgyűlés: december 3-ig a kiszemelt tárgyak sorában elvégzett dolgok felsorolása. A KK. és RR. december 2-án kerületi ülést tartottak s fölvetették az előleges sérelmekre közelebb érkezett királyi választ s abból az a nap hét pontot végeztek el.
- Mária-Dorothea cs. főhercegasszony november 30-án visszaérkezett Stuttgartból Pozsonyba.
- Lőcsén november 22-én ő cs. kir. Fölsége július 10-én költ legfensőbb határozata szerint, azon személyek közül, kik az 1831. Szepes vármegyében kiütött pórlázongáskor dicséretes magok-viseletével kitűntek, nemesi rangra emelték vagy kitüntették. (777-778. o.)
- November 7-én meghalt Klein Sámuel jelkai evangélikus lelkész, tudós és író.

- Kolozsvár, november 30.: E városban a hangászati gyakorlásokra eddig fönnállott két társaság „Kolozsvári muzsikai egyesület” című társaságba olvadt össze.

Jelenkor 1835, 99. szám, december 12. szombat, 785-786. o.

- Pozsonyi országgyűlés, december 8.: RR. kerületi üléseiben fölvétetett a dunai álló-híd tárgya is, s vele a kisajátítás tárgya is.
- Gróf Erdődy György titkos tanácsnok, Varasd megyei főispánnak megengedik, hogy a pápától nyert krisztusrendet viselhesse.
- Halálesetek: Gróf Kornis Mihály cs.kamarás, erdélyi királyi kincstári valóságos tanácsnok, MTA tiszteletbeli tagja meghalt.
- Budán december 9-én Komárony Péter magyar királyi helytartósági tanácsnok, s kancelláriaigazgató, s a magyar nyugdíjpénz-intézet elnöke meghalt.
- Első remete Szt. Pál hajdani magyar szerzetének naponként gyérülő fiai közül ismét egy jámbor tisztes ősz Szuday Egyed úr meghalt.
- Tudósítás Gáttájáról (Temes megye), ahol bizton remélni lehet, hogy az eddig évenként termesztetni szokott selyemnek mintegy 110-120 mázsája ezentúl kétszereződni, vagy többszöröződni fog. Ez a munka sok jövedelmet hozhat. Így létesülhet s divatozhat éden vidékeiken alkalmas léte miatt a pamut. Temes buja és valódi búzatárul szolgáló szántóföldein és szinte csalhatatlan gyümölcsözésű rétjein kívül sok szép hasznos heggyel, szőlővel, munkára fordítható fával, igen sokra fogékony. (785-786. o.)

Jelenkor 1835, 100. szám, december 16. szerda, 793-794. o.

- Pozsony december 7. és 9.: A budapesti állóhíd tárgyát vetették fel,s végezték el gróf Széchenyinek az országos küldöttség jelentéséhez csatolt véleményét fogadván el.
- Kinevezések felsorolása ő cs.kir. fölsége november 14-ei legfelsőbb határozata szerint. Például egri káptalannál báró Barkóczy László kanonokot pankotai főesperessé vagy a győri káptalannál Sailer György olvasó kanonokot nagyprépostá.
- Kolozsvárott december 5-én tartatott Kolozs megye közgyűlése, melyben felolvastatván ez évi január 29-én költ, országyűlés eloszlató k.k.. leírás, vmint az erd. főkormányszékhez intézett kir.leírást,melyben többek között a főkormányszék további igazgatásmódja intéztetik el. Határoztatott, hogy az ország jelen állása leiratván, az országgyűlés kegyelmes megengedtetése iránt essedezzenek.

- Zsombolyi és Janovai Csekonics Júlia, üdv. Csekonics József néhai cs. Kir. Vezér-őrnagy özvegye, a pesti jótékony asszonyegyesület elnöke meghalt sárgasága következett gutaütésben. (793-794. o.)
- Becsky János úr –több ns. megyei táblabíró- múlt novemberben meghalt.
- Szatmárban a földingás főképp Endréd tájékán ,úgy szintén a marhadög még mindig nem szűnt meg. Tengeri és buzatermelés az idén silánynak és az utóbbi szokatlan mértékben üszögösek voltak.
- Somogybul visszaemlékezés mikép ünnepelték meg szeptember 7-én Szigetváron Zrínyi Miklós dicső elestének évfordulati napját. Szigetvár mostani földesura Czindery László, a megyének igen érdemes alispánja észleli föl e becses nemzeti ünnepet amaz érzéssel, mely hálás legyen nemzeti és hazai nagy tettek iránt. Az ünnep előtti estén Szigetvár valamennyi kapuja és ablaka kivilágíttatik. Másnap a szent mise után gazdag ebéd következett.

Jelenkor 1835, 101. szám, december 19. szombat, 801-803. o.

- Pozsonyban december 12-i országgyűlési ülés: két újabb üzenet a fő RR-hez, a magyar nyelv ügye ill. az országgyűlés berekesztése iránt érkezett kir. leírásra válaszul
- A dunai hidat felszedték Pozsonynál december 12-én a Duna zajlása miatt
- Kinevezték december 12-én Felber Józsefet hadipénztárnokká
- November 14. Matich Józsefet „podbarjei sz. Ilona” címzetes apátjává nevezték ki
- Miskolczy Mártont székesegyházi főesperessé Sztankovics Antal sz. István prépostjává, Brankovics Bélát kari főesperessé
- November 14-én Torday János kanonokot gradnai főesperessé
- November 19-ihatározat alapján Szabó Jánost Pestre a magy. kir. egyetemhez tanárnak, Szilassy Jánost pesti kir. egyetemhez oktatónak
- November 27-én Hamvas Jánost az egri káptalan tiszteletbeli kanonokjává nevezték ki
- November 30-án gr. Nyári Lajost szomboki bányászati parancsnoknak nevezték ki
- December 1. Nyitra-Szerdahelyi Sándort 3. ellenőri postatiszt hivatalnoknak nevezték ki
- Gr. Sermey Károly viselheti a pápától küldött Sz. Gergely rend kiskeresztjét
- Arad megye Széchenyi István hazafiságát azzal jutalmazza, hogy a megyei táblabíróvá szeretnék kinevezni. Bohus János pedig élete végéig 200 pengőt kap évente érdemeiért. Aczél Sándort pedig kinevezik arra a feladatra hogy ösztönözze a többi megyei birtokost is hasonló hasznos tevékenységre. Aradon a marhahús fontjának ára 9-ről 10-re emelkedik.

- Győrffi Mihályt kinevezik az erdélyi orsz. számvevő hivatalba
- Bécsben december 16-án elhunyt Felső-Berki Nagy Benedek sok tisztség viselője 42 éves korában (801-802. o.)
- Jelentés a budai magyar színész társaság állapotáról (802-803. o.)
- A budai színész társaság lemond a Pest vmegye általi juttatásról azért, hogy ezt az összeget az építendő színházra fordítsák.

Jelenkor 1835, 102. szám, december 23. szerda, 809-810. o.

- Pozsony, december 14-16.: a RR. kész határozatok szerkesztésével foglalkoztak
- Kinevezések: eperjesi görög egy. kápalanjává Chira András, nagyprépostjává Holdory Bazilt, olvasó kanonokkás Popovics Bazilt, éneklő kanonokká Gaganecz Józsefet, Jalovits Mihályt iskolás kanonokká
- December 10-én Dr. Nagy Józsefet Zárában tanácsnokká nevezték ki
- Kormányszéki kiadói segédtisztnek Szabó Ferencet, erdélyi tartományi számvevői hivatalba számvevőtisztnek Incze Istvánt nevezték ki
- Erd. kir. kincstárnokságnál a lajstromozói, a károly fehérvári kir. pénzverő háznál fő aranyválasztói és a műszaki ügyelői hivatal üresedett meg.
- Doboka vmegye RR-ei Borzádán december 11-12-én tartottak közgyűlést
- Pest és Buda között december 22-én és 23-án éjjel a Duna befagyott
- Elhunyt Höch Ferenc apát Bécsben. Az elhunyt a keleti nyelvek egyik legjobb ismerője és oktatója volt az akadémia igazgatója is volt nevéhez számos érdem kötődik.
- Meghalt Bécsben december 12-én Barkóczy Károly az aranykulcsos őrség és számos külföldi katonai rend tagja. 50 éves volt.
- Kolozsvár december 11-én tudósítás Szilágy József temetéséről, akit december 9-én különös kegyetlenséggel öltek meg és raboltak ki. (809-810. o.)

Jelenkor 1835, 103. szám, december 30. szerda, 817. o.

- Pozsonyi országgyűlés december 18-án megegyezik az ogy. berekesztéséről, december 21-én a RR. Táblájánál a következőkről tanácskoztak: 2 üzenet a szólásszabadság ügyében, 3 üzenet a békési sérelem ügyében, illetve a dunai állóhíd ügyében és az ezzel kapcsolatos törvényről.
- Kinevezések: November 23-án Badvászky Antalt cs. k. udvari méltósággal ruházták fel.

- Várad-Olasziból: Bihar megy. RR-ei dec. 14-i közgyűlésükön elhatározták, hogy Beöthy Ödönnek és Széchenyi Istvánnak életnagyságú festményt készítettnek és ezt a megyeház legnagyobb termében helyezik el. Erre a pénzt nem adóból, hanem maguk az egybegyűltek adták össze.
- Bihari nemzeti casino Beöthy Ödönt 1836-ra elnökévé választotta, Debrecen pedig polgárságot adományozott neki.
- A Dunán beállt jég az enyhébb időjárás miatt karácsony másnapján megint megindult majd ismét megállt, de a jég így sem elég erős, hogy akár egy gyalogost is kibírjon ezért be is szakadtak már 4-en, akik közül csak 2-őt lehetett megmenteni.
- Kobl János lett a Jettin-alapítvány intézet igazgatója, pénztárnoknak Staffenberger István lett kinevezve.
- December 24-én Egerben 74 éves korában elhunyt Perlaky István táblabíró, aki 39 évig volt a lyceumban tanító. Az elhunyt jeles, szorgalmas és jó keresztény életet élt, sok tanítványa emlékszik rá vissza szép emlékekkel.

10.5. Jelenkor 1836. évfolyam

Belpolitikai hírek
Jelenkor 1836, 1. szám, január 2. szombat, 1-2. o. - Pozsony: A Buda és Pest közti hídról szóló törvényjavaslatok elfogadták. - A nyitrai káptalannál új plébánost neveztek ki. - A révkomáromi hajóbiztosító-társaság január 26.-án ülésezik. - Krammer Mihály főesperes szívrohamot kapott. - Pesten a téli időjárás igen változó. - Kórházi statisztika. - A Magyar Tudós Társaság költségén elkészült a Külföldi Játékszín 10. kötete. (1-2. o.) - A szegedi színházra 1010 forintot gyűjtöttek össze. **Jelenkor 1836, 2. szám, január 6. szerda, 5-6. o.** - Melczer Istvánt királyi ügyésszé nevezték ki. - Tengeri kereskedelmi statisztika. - Érdempénzeket kaptak a magyarországi és erdélyi kézművesek. - Katonai kórházi statisztika. - Csokonay Vitéz Mihálynak emléket állítottak. - Farsangi mulatság Nemzeti Kaszinóban., az év első hangászata feb. 21-én lesz - A pesti vakok intézetigazgatójának köszönete - Magyarországon újabb 100 évet megélt ember (5-6. o.) - 30adi kinevezések **Jelenkor 1836, 3. szám, január 9. szombat, 9. o.** - Pozsony: Országgyűlési hírek, az előleges sérelmek tárgyában tanácskoztak - Kinevezések: Szerencsy Istvánt udvari tanácsnokká, 30adok kinevezése - Esztergomban egy aláírás forog: „a magyar nyelvnek Esztergam vmegyében terjesztésére” - Január 31-én a Nemzeti Kaszinó közgyűlést tart. - Tótországi iskolák

- 300 pengőt kapott a pesti szegény intézet

Jelenkor 1836, 4. szám, január 13. szerda, 13. o.

- Pozsony: az előleges sérelmek tárgyalása
- Apor Sándort nemes-apróddá nevezték ki.
- Az erdélyi magasrangú tisztségviselők jókívánságaikat elmondták Ferdinánd főhercegnek.
- Magyar Tudós Társaság üléséről: Czambert János örök villany-indítót küldött be; a Tudománytár számára 2 értekezés benyújtása; a társaság ktsg-én egy történytudományi munka adatik ki; egy történettudományi munkáról tudósítás; Schiller „Messinai hölgye" a külf. Játékszín XIII. kötetébe fölvételre ajánlva (ezentúla heti ülésekről rendes tudósítást fognak adni)
- Haulik György felajánlása
- Matolcsi László elhunyt.
- Baja: sok szarvasmarha és sertés elkelt a decemberi vásáron.
- Budapesten kórházat állítottak fel a szembetegeknek.
- Ovanes Barutschi Pestre érkezett.

Jelenkor 1836, 5. szám, január 16. szombat, 17. o.

- Elhunyt Cselkonics Julianna az Asszonyegyesület elnöke.
- Az Asszonyegyesület bevételeinek statisztikája.
- A Nemzeti Kaszinó pénztári statisztikája.
- Megürült a pesti Egyetem mechanikai és fizikai oktatószéke és concurus fog tartatni
- Szeged: nyilvános oktatási pártfogásnak szép jelei
- Szabolcs – Sz. Mihály iskolai oktatás és népnevelés elkötelezettje
- Dertsik János két új harangot adományozott Csaácza helységnek.
- Pest: időjárás változékony

Jelenkor 1836, 6. szám, január 20. szerda, 21. o.

- Martonicz Andrást alkapitánnyá nevezték ki.
- A Magyar Tudós Társaság heti közűlése: Gombosfalvi Gombos Imre került az MTT megüresedett helyére.

- A Nemzeti vívó - intézet részvényes gyűlést tart febr. 1-jén
- Rendl Imrét liquidátorrá nevezték ki.
- Erdélyi Orvos Egyesület 1835 dec. 31.-ei ülésének hírei.
- Gyulafehérváron Erős Sándor leánynevelő intézetet alapított.
- N.Enyed: elhunyt Bodola János
- Tordán tűz ütött ki.
- Kolozsvár: elfogtak egy rablógyilkosságot elkövető egyént

Jelenkor 1836, 7. szám, január 23. szombat, 25-26. o.

- Január 26. Pozsonyban országgyűlést tartottak mindkét táblánál.
- Kinevezések: Hammersmidt őrkanonokot éneklőkanonokká nevezték ki.
- Bécs: a theréziai nemes Akadémia gondviselőjének előterjesztése
- Magyarország kereskedelmi és váltó és büntető törvényei latinul kiadják.
- Bécsben egy fájdalmas eset történt. A magyar nyelv bírálata. Meghalt egy fiatal férfi.
- A Magyar Tudós Társaság ülése jan. 11-én. Elhangzott témák részletezése.
- Megjelent Kőrösi Csoma Sándor tibeti szótára. (24-25. o.)
- Dunai gőzhajózás: évenkénti közgyűlés febr. 12-én lesz
- A busai német hírlap az új temesvári püspök beiktatására emlékezik
- Kolozsvár: Szőcs József úr kinevezése számvevőtiszti hivatalra. Hangászati iskolák megnyitása múlt év októberében.
- Brassó: közönséges takarék-pénztár elindult
- N.Enyed: kemény tél, jan. 13-án enyhülni látszik

Jelenkor 1836, 8. szám, január 27. szerda, 29-30. o.

- Pozsony: emlékezetes ülés, mert a Nádor először jelent meg betegsége után
- Tek. Krassó: Makai Sándor aljegyző úr kerül Petrovics Tivadar helyébe
- Kinevezések: Deáky Zsigmondot címzetes apátnak nevezték ki, Horváth Simeont kir. tanácsnokká, Freyseysen Vilmost táblaírói és akna-ügyi előadó hivatalra, Perényi Lászlót tiszt. Titoknokká, Mederics Sámuelt concipistává
- Bohus János évi 200 pengőt ajánlott a MTT számára.

- Piskolt jan. 10-én: nyugaton földrengések
- Segesváron szász nemzeti gyűlésre került sor.
- Szekerembánya dec. 24-én: bányaistajt bevégezték (29-30. o.)
- A szebeni vásár statisztikája.

Jelenkor 1836, 9. szám, január 30. szombat, 33. o.

- Pozsony: a kiszemelt tárgyak vitatása, a tized iránti törvénycikkek
- Gyarmati közgyűlésen: fejedelmünk képe is szereztessék meg
- Temesvári líceum alapításáról.
- A debreceni vásár nem sikerült túl jól.
- A MTT ülésének tárgyai: új tagok okleveleinek kiadása; Almási Balogh Pál a nyelvtudomány osztályában elfoglalta tagi székét; Czuczor Gergely a könyvtárnak adja „Poetikai munkái" egy példányát; egy a magyar hangok és egyszerű hangjegyekről beküldött értekezés előterjesztése; két eredeti és egy fordított színjáték benyújtása
- Miskolcon felújítják az utcák egy részét.
- Gyöngyösön korszerűsítik a közvilágítást.
- A váczi siketnéma intézet részére nyújtott adakozások
- A budai jóltevő asszonyegyesület részére nyújtott adakozások
- Tar Sándor meghalt
- Sómázsamesterek kinevezése
- Pest Buda között a Dunán áll a jég

Jelenkor 1836, 10. szám, február 3. szerda, 37-38. o.

- Pozsony: a budapesti állóhíd iránti törvényjavaslat
- Károly Aloiz Pestre érkezett
- A Nemzeti Kaszinó vezetőségének névsora
- Új színházat építenek Miskolcon
- Szekerembányán bányásziskola nyílt
- Cservenvodaly Demeter István szétosztotta vagyona egy részét a szegények között Brassóban
- Szilágy Józsefet meggyilkolták Kolzsvárott (37-38. o.)

- Sz. Mihályon az unitaria egyházak papjainak gyűlése

Jelenkor 1836, 11. szám, február 6. szombat, 41. o.

- Pozsonyban január 28. 29. és 30-án határozat hoztak az országos intézetek felöli hivatalos jelentések vizsgálatában a Ludovicea katonai akadémiára nézve: az oktatást ez év november 1-jén nyissák meg.
- Bourbon Ki. Lajos luccai uralkodó herceget a pesti nemzeti casino február hónap 4-én tartott választottsági ülésén tagjává választotta.
- A király Névery Károlyt udvarnokká neveztette ki.
- Széchenyi István gróf február 4-én este 7 órakor Budán a krisztinavárosi szentegyházban frigybe lépett .
- Tar József január 18-án életének 57. életévében elhunyt. Idősebb fia, aki főhadnagy a 10. huszárezrednél múlt év 18-án hunyt el Galíciában.
- Láczay Zsigmond Csepel református papja, Tihany alatt január 13-án rianásba szakadt.
- Ugróczy Ferenc január 25-én hunyt el.
- Magyar Tudós Társaság: Gróf Esterházy Miklós gróf teleki József udvari tanácsosához intézett levele szerint a Magyar Akadémiának 4000 pengő forintot ajánlott.
- MTT gyűléséről jan 25-én: ezüstpénz kiásása, 3 rendbeli ajándék a könyvtár számára, Kazinczy Ferenc eredeti munkái első része a társaság ktsg-ein elkészült
- A budai magyar színésztársaság számára adomány
- A pesti vakok intézete javára gyűjtött adakozás készpénzben 1200 forint és 39 kr. volt pengőben.
- A Magyar Király Kamara számvevő hivatalánál Nachtigall Mátyás, Weisz Ferenc és Bernolák János helyére Seidel Ferenc, Szabó Antal és Trettina Jánost nevezték ki.
- Január 26-27-én a komáromi hajózás-biztosító szabadítékos társaság közgyűlést tartott, határozat: 450 részvény helyett 800; akik ki voltak rekesztve a társaságból, ezentúl részesei lesznek.

Jelenkor 1836, 12. szám, február 10. szerda, 45-46. o.

- November 14-én Thalson Dienesnek ezüstkeresztet adományoznak.
- A dunai gőzhajózás, 1836. február 18-án veszi kezdetét Pestről. Az épülőben lévő „Nádor” új gőzhajó április végén lesz kész és útját azonnal megkezdi.
- „Pannónia” gőzhajó továbbra is Pest és Pozsony között látja el a szolgálatot.

- „Zrínyi” fenntartja a közlekedést Pest és Drenkora között.
- „Argo” Skela-Gladova és Galacz között fog járni.
- Gőzhajózási jelentés: az ausztriai gőzhajózási társaság legújabb hajója az „1 Ferdinand” 15-én meg fog indulni Triesztből Konstantinápolyba.
- Pozsonyban a budai magyar színház társaság gyámolítása 260 pengő forint gyűlt össze.
- Láczai Szabó Zsigmond elhunyt
- Csernovics Pál a hódmezővásárhelyi vallásos gimnáziumban, a szegényebb sorsú tanulóknak 1000 forintot adományozott (45-46. o.)
- Almakereken Kleiszt Zsigmond grófné a kápolnát új fedéllel és padlással díszíti.
- Szeben: szász nemzeti közgyűlés
- Felső-Fejérből: hideg, több ember végtagja megfagyott
- Kolozsvár: köszönet Topler Antal úrnak hazafi magaviseletéért
- Január 30-án tartja a kolozsvári viadal-intézet az év első közgyűlését.
- Sz. Régen: közgyűlés
- Beszterce: földingás
- Zágonyban csodás orvoslás történt

Jelenkor 1836, 13. szám, február 13. szombat, 49-50. o.

- Pozsony: a dunai állóhíd tárgyában
- Mérey Lászlót Pest és több megye táblabíráját királyi kamarássá nevezték ki
- Schoepf Auguszt orvos kinevezése
- A Duna jege bár még áll, naponta 50-60 lépésnyit olvad
- Szőlős-Györk.: rettenetes időjárás, havazás, hófúvás, mennydörgés, szélvész
- Pesten múlt év második felében mindössze 1466 gyermek született, 768 fiú és 698 lány. Házasodott 278 pár.
- Fiume, január 25-én „Maria Anna” a hajógyárból a tengerre került.
- Kántor-Jánosi haláleset (49-50. o.)
- A januári debreceni vásári árak felsorolása.
- Magyar Tudós Társaság kisgyűlése február 1-jén lesz.

Jelenkor 1836, 14. szám, február 17. szerda, 53-54. o.

- Pozsonyban február 9-én országgyűlést tartottak, melyen tanácskoztak az elsődleges és másodlagos sérelmekről.
- Szilasy József koronaőrt, belső titkár tanácsnokká nevezték ki, valamint Pásztohy Ferencet és Balla Miklóst közbíróknak nevezték ki.
- A fiumei királyi kormányszék határozatával Talián Sándort nevezték ki ülnökké.
- Jakab Istvánt jegyzőkönyv-iktatóvá, Becsky Antalt conc. Practicanst concipistává és Beke Kálmánt practicanst-nak nevezték ki.
- Duna-gőzhajózási társaság febr. 12-én tartott közgyűlésen határozatot hozott: a vállalatnak még nagyobb terjedelmet kell adni; a szükséges eszközök ne hiányozzanak; az alaptőkét új részvények kibocsátásával kell szaporítani.
- Pesti Nemzeti Casino febr. 1-jén közgyűlés: Pregardt János igazgató ismét kirendelőnek bízattatott meg, a budai magyar színészek számára adomány, könyvtári szaporítása ismét 1000 pengő frt rendeltetett ; hangászati igazgatók kinevezése
- Somogy birtokosai társaságot alapítanak „egy válogatott birkasereg-megszerzésére és juhnemesítésre”
- Fiume: időjárás
- Kolozsvári Casino közgyűléséről (53-54. o.)
- Gróf Bethlen Katalin február 5-én hunyt el
- A Pesten épülő magyar színház megsegítésére Klaszy Venczel és Móth Endre a „Nemzetiségről” írt értekezésének 180 példányának bevételét ajánlották fel

Jelenkor 1836, 15. szám, február 20. szombat, 57. o.

- A Nádor felutazott Bécsbe febr. 11-én
- Pajer Lászlót január 11-től a győri káptalanhoz iskolás kanonokká nevezik ki
- Leopold-rend szerint Schneller Andrást a Leopold-rend nagykeresztjével kell megjutalmazni
- Kinevezések
- Pesti jóltevő Asszonyegyesület: febr. 13-án az egyesület javára játék adatik a pesti színen
- Fiume: a hajózás és tengeri kereskedés állapota
- Az alsó-ausztriai kormány által a vágómarha-behajtási vám iránt kiadott körlevél pontjai

- B. Ferussac Daudebard a Magyar Tudományos Akadémia külföldi tagja Párizsban január 21-én elhunyt
- Pozsonynál a Duna jege február 12-én már egészen eltisztult, Pestnél még áll

Jelenkor 1836, 16. szám, február 24. szerda, 61. o.

- Pozsonyban február 17-18-án országgyűlés. Tárgyak: sérelmek, kiszemeltek, álló és egyéb híd, vasút, csatornavonás, Nemzeti Múzeum, Ludovicea, országgyűlési újság.
- Kinevezések
- Lőcsén, február 15-én meghalt Melter Jakab író.
- Febr. 12-én Lőcsén egy magyar műkedvelő társaság előadta Kisfaludy Leányőrzőjét teltházas előadás keretében
- Febr. 9-én Szepes vmegye közgyűlése: bevételt a magyar nyelvtanítókra fordítani
- Szőlősgyörki földrengés vagy csak helyi volt vagy téves volt a róla adott információ
- A Neit vértanú tetemei Pozsonyba érkeztek
- Magyar Tudós Társaság heti ülése febr. 8-án: az Akadémia számára 11 régi magyar levél beküldése; nagyszótár rendszeres előkészületei; népoktató gyűjtemény ügye újra tanácskozás alá került

Jelenkor 1836, 17. szám, február 27. szombat, 65. o.

- Pozsonyban, február 19-én: a nádor bejelenti, hogy a magyar nyelv ügyében közbenjárások lehetnek az év végére
- Dr. Würtler Józsefet, február 9-én főtisztkari-orvosi ranggal ruházták fel.
- Kinevezések
- Február 23-án ünnepélyes szertartással megy végbe Szilassy János egyetemi professzori sorába emelése
- Pest: születések és halálozások arány
- Haydn-nek „Teremtés” c. oratoriumát febr. 28-án adják elő és a bevételt a pesti szegény-gyámolító intézet javára ajánlják
- Pestet és Debrecent rövidebb és szabályozottabb közlekedés kösse össze. Poroszlón híd épült febr. 10-én
- A kézdi-vásárhelyi tűzben károsodott családoknak csomagosztás (takaró stb.)
- A budai színésztársaság számára adomány
- Hevesben, Fegyvernek felé égi jelenség volt megfigyelhető
- Bécsben, február 12-én sorvasztólázban halt meg Naláczy József, 47 évesen

Jelenkor 1836, 18. szám, március 2. szerda, 69-70. o.

- Nemesítés: január 23-án Hoffman József nyugalmazott alezredes és Vlassich Jánost díjelengedés mellett magyar nemességre emelik
- Pozsonyban, Palóczy Lászlónak február 24-én egy ezüstbillikomot nyújtottak át
- Pest vármegye, február 29-én és március 1-jén tartott közgyűlésen a vitás tárgyak a törvényjavaslat és magyar játékszín volt
- Pestnél a Duna jege február 27-én indult meg.
- A Helytartótanács az elhunyt Scultéty István helyére Dedinszky Eleket tették
- Károly-Fehérvárott Erős Sándor kanonok úr hangászati iskolát alapított
- N.Enyed: 450 arany felajánlása az enyedi ref. Collegium részére; Körösi Sándor levelének megosztása
- A Magyar Tudós Társaság Tudománytár című folyóirata, II. évfolyam, utolsó száma jelent meg (70. o.)
- Az MTT febr. 15-i kisgyűléséről
- Váczon, a Süketnémák intézetében, március 10-én, csütörtökön, 9-12 óráig az intézet növendékeivel nyilvános próbatételt fog tartani
- Permet-fürdő készülék megtekinthető a Nádor fogadóban
- Pesten febr. 22.én elhunyt Bartakovics Mária Anna

Jelenkor 1836, 19. szám, március 5. szombat, 73. o.

- Pozsony: az adó tárgyát felvették
- Kinevezések: február 5-én a legfelsőbb határozat szerint: Dr. Hoffman Ferencet tábori főtisztkari orvossá nevezték ki.
- A Magyar Tudós Társaság kisgyűlése február 22-én: Fábián Gábor munkájának előterjesztése; a társaság gyűjteményei számára; A Tudománytár számára beküldött matematikai értekezést vizsgálat alá vetették; a magyar és egyéb nyelveknek szavak összehasonlításában fáradó tagoknak pótlékjuttatás
- Dr. Ries Jánosnak Mármarosban megengedtetett, hogy néhány ingyen példányt kaphasson az angorai kecskékből
- Bőny: ínylázban sínylődő betegeken próbál segíteni Saáry Károly úr
- Gömörben, február 14-én ünnepelték az ifjú hercegnek d. Mária portugál királynéval egybekelését.

Jelenkor 1836, 20. szám, március 9. szerda, 77-78. o.

- Március 3-án erdélyi országgyűlés: legújabb felírás és az úrbéri törvénycikk szakaszai
- Kinevezések: február 20-i legfelsőbb határozat szerint Szögyény Jánost számfölötti titoknokká nevezték ki; Grosschmid Jánost és Dercsényi Józsefet a királyi kamara igazgatójává nevezték ki.
- Pest és Buda hajóhíd március 5-én berakott. A gőzhajók március 4-én indultak útnak először
- Kolozsvár: mindenféle élet mutatkozik a szorgalom és kereskedési közlekedések elősegítésére
- Nagy-Enyeden a nemzeti casino, február 13-án tartott közgyűlésében igazgatókká Vajda Dánielt, Farkas Sándort és Szász Károlyt választotta. A pénztár állapota.
- Debrecenben Ercsey Dániel úr elhunyt
- Arad: Dankó János elhunyt
- Pozsony: a közhasznú és ügyefogyitt embertársak javát eszközlő nyilvános intézetek száma eggyel gyarapodott (77-78. o.)
- MTT: Kazinczy Ferenc eredeti munkái hamarosan kapható Eggenberger Józsefnél
- Magyar Tudós Társaság kisgyűlése február 29-én: Fodor Ferenc felajánlásai; egy beadott bibliographikai munka vizsgálata; a matematikai értekezést elfogadták; két eredeti és két fordított színművet visszaadtak

Jelenkor 1836, 21. szám, március 12. szombat, 81. o.

- Márc. 3-án ő felségéhez küldik az alábbiakat: tv. cikkely az arányosító perről, szóbeli perek
- Nádor főméltósága magyarul ír alá
- Kinevezések: Mircse József főhadnagyot felruházzák a címzetes apátság címmel
- Hallober Józsefet nyugdíjazzák
- Az MTT nyilatkozása: A Magyar Tudós Társaságnak csak azok a tagjai akik az újságokban és a társaság mindenkori új névkönyvében fel vannak jegyezve, mert sokan visszaélnek vele
- Február 24-én meghal Berzsenyi Dániel és róla emlékeznek
- Az emberek a rossz útviszonyok miatt a gőzhajózást választják
- A török kormány szerződést köt a Maria Dorothea társasággal a hajózás nyereségessége miatt
- Poroszlótól a tiszai révig feltöltik az utat a beszedett vámokból

Jelenkor 1836, 22. szám, március 16. szerda, 85. o.

- A nádornak sikerült elérnie, hogy a törvényeket magyarul fogalmazzák meg.
- Mérey Sándort kamarássá nevezik ki.
- Gr. Pállfy Fidel a május 2-ai tárnokszéket Budára helyezi át.
- Magyar Gazdasági Egyesület: A pesti lóverseny június 3-5-8-11-én lesz megtartva.
- A hajózási társaság kiad 800 részvényt.
- MTT kisgyűlése márc. 7-én: Dörbentai Gábor kiadja az elavult szavak jegyzékét; beküldött útleírás vizsgálat alá került; a „Zsarnok apa" az Eredeti játékszín V. kötetébe lett ajánlva
- Enyed városa megszavazza, hogy a város határát egész évben lehessen használni és a marhákat télen istálóban kell tartani.
- Szatmárban az idei farsang bevételéből 124 pengőt adnak a szegényeknek.
- Márc. 11-én egy hajó neki csapódott a hídnak és elsüllyedt.
- Alsó-Gézesen van egy 90 éves házaspár és még olyanok mint a fiatalok.

Jelenkor 1836, 23. szám, március 19. szombat, 89-90. o.

- az erdélyi alszámvevőségre Kincsés Jánost nevezik ki.
- Szabó Jánost beiktatják a Magyar Királyi Egyetemen.
- Lezajlott a József napi vásár és hogyan alakultak az árak, miket árultak.
- Németh Endre magyarul és németül tanítja diákjait.
- Kallonics Antal a váci süket-néma iskola tanára bemutatja hogyan tanítja a diákokat és hogy milyen jól fejlődnek.
- A Gőzhajózási Társaság beszámol az 1835. évi eredményeiről, nyereségéről, útvonalairól és terveiről (89-90. o.)
- Radvánszki Andrást arany érdempénzzel tüntetik ki
- Marka Alois bejárta Palesztinát és Jeruzsálemet

Jelenkor 1836, 24. szám, március 23. szerda, 93-94. o.

- Pozsony: A király levelezget az ország RR-eivel latinul. Fölírás a magyar nyelv ügyében.
- Pesten gyakorló vívó viadalt tartottak

- Teleki Lajos buzgó igyekezete a falusi iskola gyarapítására
- Brassó: egy grófné megajándékozza Cservenvodaly Istánt a szegényekért tett cselekedeteiért
- Oláhország: hideg van
- József napján a Nádor tiszteletére Pesten és Budán kétszer jobban ki vannak világítva a színházak
- Pesten nagy hangászati mulatság lesz márc. 25-én (93-94. o.)
- Lipcsében és más helyeken felszökött a gyapjú ára
- Pozsonynál a dunai hajóhidat márc. 18-án rakták be
- Sziszek: elsüllyedt egy hajó
- Bécs: a Tivoli-féle nagylotteria húzás

Jelenkor 1836, 25. szám, március 26. szombat, 97-98. o.

- Az adó tárgyában érkezett királyi válasz, az eddigi adómennyiséget ajánlotta meg március 22-én.
- Kinevezések: Zichy Györgyöt és Kamillt ill. Richter Aloizt a kassai iskola kerület főigazgatóivá vevezik ki
- A Magyar Tudós Társaság március 14-én kisgyűlést tartott: a könyvtár számára kedveskedők nevének felsorolása; pénzgyűjtemény számára kedveskedők; több literature nyomtatlanul hever; a Tudománytárba felvesznek 2 művet;
- MTT: 6 mű érkezett be a feltett nyelvtudományi kérdésekre; a filozófiai kérdésre 14 felelet érkezett
- Dunai gőzhajózás: a társaság közgyűlési jegyzőkönyvéből. A hajózási társaság határozatot hozott és újabb 700 részvényt ad ki. (97-98. o.)

Jelenkor 1836., 26. szám március 30. szombat 101. o.

- Pozsonyban március 24-én jóváhagyják a 3 évi adót, 4395000 pengőt
- Kinevezések: Callaredo Mansfeld udvarmestert kinevezik királyi udvarnokká
- Trencsény f.h. 14-én ünnepli főispán helytartójának beiktatását, mert harmadfél század óta nem az Illésházy nevet viseli
- Magyar Tudós Társaság kisgyűlése márc. 21-én: könyvtár számára jutalom; a kérdésekre beérkezett válaszok vizsgálat alatt vannak; Cicero 'de offis' munkájának 3 fordítása érkezett be; Tudománytár számára beérkező értekezeések vizsgálata
- A Nemzeti Vívó Intézet könyvet ad ki, melyben alapszabályok foglaltatnak

- Pesti Lóverseny: Ismertetik a lóverseny díjakat, a futamok idejét és a díjazásokat.
- Glosius Dániel úr elhunyt
- Magyar orvosi értekezéseink növekednek
- Bécsben a Tivoli-féle lottó nyertes számát Mo-n adták el
- Kinevezések

Jelenkor 1836, 27. szám április 2. szombat 105-106. o.

- Március 25-én pénzt adnak a Nemzeti Múzeum új épületére (500 ezer forint) és felszólítják a nemességet, hogy adjanak bele pénzt.
- Március 21-én kinevezéseket osztanak ki
- Pesten a Kerepesi úton az ideigleni színház építése újból megindul
- A Nemzeti Kaszinó húsvéti hangversenyének programjai
- 1837-ben kiadandó 100 arany jutalom, csak szomorú drámai daraboknak adható
- A pesti lóverseny június 8-ai programjai és díjazásai, a lovak leírásai. A lóverseny nevezésének feltételei és határidejei (105-106. o.)
- Március 24-én Miskolcon Szathmáry-Király József vonult fel a Borsodi Kaszinó Egyesület által tartott fáklyás felvonuláson, és részt vett a hangversenyen
- A Magyar Királyi Udvari Kamara a zágrábi 30-adnál megürült ellenőrségre és más posztokra új embereket nevez ki
- Balassagyarmaton március 27-én az újjáépült nemzeti iskolában a német és tót anyanyelvű gyerekek magyarul beszélnek. Beszámol, hogy a nemesek mennyi pénzt ajánlottak fel az iskolának

Jelenkor 1836, 28. szám, április 6. szerda, 109-110. o.

- Március 28-án Pozsonyban Palóczit, Borsod nagykövetét jutalomban részesítik háromévi munkásságáért. Elfogadták azt az indítványt, miszerint Pesten országház épüljön, ahol az ogy-t lehet tartani
- Királyi válasz a jelen országgyűlés berekesztési határnapjának kitűzése iránt ill. más tárgyakról latinul (109-110. o.)
- Eszterházy Györgyöt kamarássá nevezik ki.
- Kovács Jánost a kamaránál a megürült titoknokságra nevezik ki.
- A Révkomáromi Hajózási Biztosító Társaság Törökbecsén új társasági ügyviselőket nevez ki.

- Korompay Józsefné értekezései megjelennek.
- Nyitra megyében Nagykalászon iskola épült. Az iskolában Sántrok Kamill lesz a tanító.

Jelenkor 1836, 29. szám, április 9. szerda, 113. o.

- A király őfelsége Hosszú Jánost a kamara taxatorát kiemelkedő munkájáért polgári nagy aranyszalagos pénzzel jutalmazza
- A királyi őfelsége Szilvini Bélát a fiumei király só és harmincad felügyelőséghez segéddé nevezi ki
- Vasvár megyében beszámolnak a falusi iskolák módszereiről és tanterveiről, az iskolafenntartókról
- A 3 éve fennálló Nagyszombati Gyermekóvó Intézet beszámolót ad ki

Jelenkor 1836, 30. szám, április 13. szerda, 117. o.

- Pozsonyban a húsvéti ünnepek óta április 8-ig az üléseken a legújabb királyi válaszok vita alatt állnak.
- Kinevezések: A király őfelsége Salamon Ferenczet tiszteletbeli titoknokká nevezi ki. Kunszt Józsefet esztergomi kanonokká nevezi ki.
- Március 28-án kisgyűlést tart a M.T.T.: adakozás a könyvtár számára; a nagyszótár készületei; a Tudománytár számára beérkezett értekezések vizsgálata
- A Egri Kaszinó Egyesület a város utcáinak neveit és ház szögletekre írandó címeit vette tárgyul
- Brunszvik József özvegyének nyilvános köszönetet mond, hogy 500 forintot ajánlott fel az új templom építésére.
- Vácon Meszelényi Molnár János az Ugocsa vármegye táblabírája és a Süketnémák Intézetének első tanítója március 29-én 60 évesen elhunyt
- Nógrád vármegyebeli Szécsény-Kovácsi helységben folyó esztendei április 8-ai halálesetről számol be
- A királyi udvari kamara számvevö hivatalába Zora Demetert nevezi ki

Jelenkor 1836, 31. szám, április 16. szombat, 121.o.

- Pozsonyban április 16-án kezdődtek újra az országos ülések többek között a következő témákban: politechnikai intézet, országház, néptanítókat felkészítő iskola tervéről. A Felsőház visszaküldte: pesti állóhíd, szólásszabadság.
- Április 14-én Pozsonyból Pestre érkezett Maria-Dorothea főhercegasszony, a nádor hitvese. Esős idő volt.

- Március 18-án Veszprémi Pál Őrkánonokot „Fogarasföldjén levő kerczi B. Sz. M.” címzetes apátjává, Kedves János főesperest pedig „Salamoni B. Sz. M.” címzetes apátjává nevezték ki.
- Április1-jén Aradon és környékén földrengést tapasztaltak

Jelenkor 1836, 32. szám, április 20. szerda, 125-128. o.

- A Múzeum számára Pyrker László érsek 140 darabból álló képgyűjteményt ajánlott fel.
- Pest-Budán április 19-én az uralkodó születésnapját ünnepelték. A Nádorné mind Budán, mind Pesten jelen volt az ünnepségeken.
- Királyi válaszok: a nemesek által bírt jobbágytelki terhek viselése iránt; az alsó duna hajózás akadályain segítés iránt; summás pörlekedés tárgyában; sérelmek és kívánatokra (125-127. o.)
- A Magyar Királyi Udvari Kamara írnoka, Ondreiko Mihály elhunyt, helyére Fejér Lajos, annak helyére Veisz János került.
- A pesti közönség nagy élménnyel látogatja a megújult játékszínt mióta Schmid Úr igazgatja a színházat.
- A besztercebányai káptalan díszjelt nyert a királytól, melyet ünnepélyes szertartás során kapott meg a káptalan Belánszky József megyéspüspöktől (127-128. o.)
- Mezőberényben április 10-én Oertel Zakariás lelkipásztor 50 éve tölti be ezt a posztot.
- Komjádon április 10-én elhunyt a helyi református egyház papja, Bodor István. Helyére majd a fia kerül, de míg befejezi az iskolát, addig a vidék papjai tartanak szolgálatot.
- Magyar Tudományos Társaság április 11-én közgyűlést tartott: a könyvtár számára kedveskedők felsorolása; pénzgyűjtemény számára kedveskedők; 1836-os névkönyv bemutatása; a Tudománytár számára beküldött értekezés vizsgálata; Szmodics János értekezése a Ttárba felvétetett stb.

Jelenkor 1836, 33. szám, április 23. szombat, 131. o.

- Április15-17 között kerületi ülések voltak, 18-án pedig országos ülések. Itt elküldték a király születésnapjára az országos üdvözletet nyilvánító feliratot. Az elsődleges sérelmekben és a kisajátítási törvénycikkekben megegyezett a két ház, így ezeket is megküldték.
- A király március 19-i határozata szerint Feichtinger Domokost, Pest belvárosi plébánosát 35 év munkáért „Aszódi sz. Kereszt” címzetes prépostsággal jutalmazták.
- A bécsi Képzőművészeti Akadémia tagjai közé választották Márkó Károlyt is, aki már évekre előre le van kötve a franciák és az orosz kormány számára.

- Már 3 éve működik Aradon a konzervatórium. A próbatételen a növendékek valamennyi kérdésre pontosan feleltek.
- Hoszik Imre, a pozsonyi társaskáptalan tagja, április 6-án elhunyt.
- Megjelent Dankovsky úr magyar nyelv kritikai szószármaztató szakkönyvének hatodik, utolsó része.
- I. Ferdinánd nevű gőzhajó májustól októberig havonta kétszer jár Pozsony és Konstantinápoly között.
- Kisdedóvó Intézet magyarországi terjedésére március 5-én Pesten egyesületet hoztak létre. Az Egyesülte aláírási ívei megtalálhatóak a Nemzeti Casinoban, vagy pl. Festetics Leó gróf, igazgatónál.
- A Magyar Tudományos Társaság hírei: elkészült a Külföldi Színjáték XI.d kötete, valamint sajtó alá került a Római klasszikusok magyar fordításokban és a Fenyítő Törvényszéki magyar törvény.

Jelenkor 1836, 34. szám, április 27. szerda, 135-137 o.

- Pozsonyban a politechnikum és az országház terveinek készítésére a küldöttség-nevezést elfogadták.
- Üdvözlő fölírás a felség születésnapjára
- Kir. válasz az adó-megajánlás határnapja iránt, 2 újabb kir. válasz a sérelmi és kívánati cikkeket illető észrevételekre (135-136. o.)
- Március 22-én az uralkodó királyi tanácsnokká nevezte ki Kállay Istvánt
- Győr város tisztviselőinek újítására április 12-én került sor
- Schneller András lovassági generális, volt bánsági parancsnok nyugállományba vonult és visszaköltözött szülővárosába, Sopronba. Ám előtte Temesváron polgártárssá nyilvánították.
- Petrovics Fridrik az MTA rendes tagja, Münchenben váratlanul meghalt április 12-én
- Sopronban április 15-én elhunyt Dukai Takács Judit költőnő
- Az Erdélyi Híradóban egyre többször számolnak be gyújtogatásokról
- Veszprém vármegye a marhahús árát 2 Krral lejjebb szállította, borjúhúst pedig a piacon a hentesek is árulhatnak
- Mivel lassan véget ér az országgyűlés, a Pannónia és a Nádor nevű gőzhajó Pozsonyba megy, hogy megkönnyítse a Pestre utazást
- A Magyar Tudományos Társaság áruba bocsátja a Társaság alaprajzát és rendszabályait
- Az uralkodó Hollober Józsefet, a Kincstár nyugalmazott lajstromozóját aranyláncról függő polgári nagy arany érempénzzel jutalmazta április 27-én (136-137. o.)
- A Magyar Királyi Kamara Koppy Józsefet concipistává, Hell Jenőt szigeti tisztírnokká nevezte ki

Jelenkor 1836, 35. szám, április 30. szombat, 139-140. o.

- Pozsonyban április 22-e óta az országgyűlési munkálatok megkettőzött szorgalommal folynak a közelgő berekesztés miatt. Pl: ludoviciai tanítás, adó-megajánlási záradék, vásár bíróság, nemtelenek felpereskedése, árverés utáni végrehajtás, duna- hajózási akadályok elhárítása, koronázási oklevél magyarra fordítása, dunai állóhíd törvény.
- Az uralkodó születésnapját sok helyen megünnepelték, pl: Pozsony, Sopron, Nagykanizsa, Zágráb…stb. (139-140. o.)
- Az uralkodó március 19-én Laczkovics Vencel és Vavróczy Márton plébánosokat a váci káptalan tiszteletbeli tagjává nevezte ki. Március 28-án Rudnyánszky Sámuelt, Zsámbéki sz. János" címzetes préposttá nevezte ki
- Gyárfás Ferenc elhunytával az erdélyi királyi táblánál megüresedett közbíróságra Iszlai László Maros széki táblabíró került
- A Magyar Tudományos Társaság április 18-i közgyűléséről számoltak be

Jelenkor 1836, 36. szám, május 4. szerda, 143-145. o.

- A pozsonyi országgyűlés utóbbi tárgyalásainak eredményeit foglalták össze. Pl.: egyenes örökösödés, Múzeum, Ludovicea, Nemzeti Színház, szólásszabadság, magyar nyelv ügye (143-145. o.)
- Március 27-én Linczy József apátot és iskolai kanonokot a szatmári székesegyház főesperesévé nevezték ki.
- Laserer Leopold alsó-magyarországi főkamara-grófság titoknokát concipistává nevezték ki.
- Pesten, május elsején nagy dörgés és villámlás volt. Az egyik villán a királyi egyetem könyvtárába csapott, de nem okozott károkat.
- Pesten Vadasi Jankovich Miklós a helvéciai vallású felekezet iskolájának 200 pengőt adományozott.
- A Magyar Tudományos Társaság április 25-én közgyűlést tartott.
- Új konzervatórium nyílt Debrecenben: új hangászati intézet
- Egerben április 28-án Erőss Gábor egri kanonok elhunyt
- Havasalföldön a termékek ára a következő: 1 kg búza 2 és fél arany, 1 kg árpa 1 arany. A múlt évi bor rossz

Jelenkor 1836, 37. szám, május 8. szombat, 149-150. o.

- Pozsonyban május1-én a király és felesége 101 ágyúlövés kíséretében átjött a határon, majd 2 nap múlva hasonló díszpompa mellett elhagyták az országot. Királyi válaszlevelek.
- A nádor visszatér Pozsonyból (149-150. o.)
- Az uralkodó megengedte Sina Györgynek, hogy a görög királytól nyert „Megváltó- rend középkeresztjét" viselje
- Zágrábban április 27-én Lehparner Ferenc kanonok, főesperes elhunyt.
- K. Fejérvár, április 23-án Nagy-Baczoni idősb. Incze Mihály orvos meghalt.
- Debrecenben megtartott György-napi sokadalom jól sikerült.

Jelenkor 1836, 38. szám, május 11. szerda, 153-154. o.

- Pozsonyban az új törvények szentesítésére május 2-án, délután hatkor került sor.
- Weisz N. János besztercei kanonok és székesfehérvári főesperes „Szepességben fekvő Sághai" címzetes préposttá lépett elő.
- Gaál Milkós génie-kapitányt császári kamarássá nevezték ki.
- A Bánságban Giller Jánost fő bányászigazgatói hivatalra, Abt Jánost bányamesteri és bányaszék-helyettesi hivatalra nevezték ki.
- Scitovszky János rozsnyai megyés püspök Rómától megkapta Szent Neil vértanú tetemét. A test rozsnyóra szállítása március 10-én történt.
- A 60 éves Kádár János segítségével sikerült felszámolni egy zsiványtanyát.
- MTT kisgyűlést tartott május 2-án.
- Leibniczben április 27-én 155 ház leégett (153-154. o.)
- A Nádor nevű gőzhajó 10-kor indul Pestről Pozsonyba, de Pozsonyból Pestre továbbra is a szokott időben, reggel 5-kor indul.

Jelenkor 1836, 39. szám, május 14. szombat, 157-158 o.

- Motesiczky Pált császári kamarássá nevezték ki.
- A szerviai konzulság élére Mihanovich Antal fiumei kormányszék titoknokát nevezték ki.
- Vivenot- testvérek a Ludoviceára 1000 pengőt adtak. Külkey Henrik pesti ügyvéd pedig 12-12 aranyat a

Ludoviceara és a Múzeumra.
- Május 7-én Pest-Budán rendkívül hideg volt, még havazott is.
- Nemzeti Casino június 5-én reggel 10-kor közgyűlést tart.
- Május12-től Makk Antal Pest bírája.
- A Kisdedóvó intézeteket Magyarországon terjesztő Egyesület a beküldendő részvényeket hétfőn, csütörtökön és szombaton a kaszinóban, amúgy lakáson veszik át.
- Mivel kevés kézbe jut el az akadémia évkönyve, ezért nyilvánosságra hozzák azt az újság hasábjain.
- Magyar Tudós Társaság: játékszínről; V. nagygyűlés; statisztika
- Nyitrában április11-27 között 53 ház égett le (158. o.)
- Karpf Antal, 29 éves orvos, Győrben május 6-án meghalt

Jelenkor 1836, 40.szám, május 18. szerda, 161-162. o.
- V.Ferdinánd az országgyűléssel együtt, a Törvényhozó Testület által megfogalmazott törvényeket végre fogja hajtani.
- Pirker László a főherceg-nádorhoz címzett beszédében köszönetet mond mindenért, amit értünk tett (161-162. o.)
- A király személynök búcsúzó beszédében megköszöni a királyi főhercegségnek a munkáját, mellyel elérte, hogy nemzetünknek jobb sorsa legyen.
- A sopron megyei tisztújítás következtében az első alispán Högyészy Pál, a második alispán Márton György, a főjegyző Rohonczy Ignácz lett.
- Ő császári királyi felsége Okolicsányi Gézát ápr. 5-én a magyar királyi Helytartótanács tiszteletbeli concipistává nevezte ki vmint az Építő-főkormány új vezetőjévé Zelenka Lajost tette meg.
- Máj. 2-án Veszéprémben létrejött egy "falusi oskolamestereket képző intézet"
- Rövidebb hírek: Komlós máj. 10. dél 34 ház és 21 istálló égett le, Losonczon 4ezer mázsa gyapjú adatott el.
- máj 8-11 hideg ártalmak miatt több vidéken romlott a mezőgazdaság.

Jelenkor 1836, 41.szám, május 21. szombat, 165-166. o.
- Ő császár királyi felsége máj 13-14 megbízza gr. Reviczky Ádámot az István-rendi kitűntetések felruházásával illetve a különböző tisztségek átadásával.

- Kinevezések
- Sopron vármegyei tisztújításról tudósítások.
- A Gazdasági Egyesület: a pesti lóversenyek időpontját meghatározták (165-166. o.)
- Tolna vármegyében kisdedóvási példány-intézetet akarnak felállítani.
- Notthás J.G. polgármester a répaczukor előnyeiről tartott beszédet.
- Egerben Simonyi János belső tanácsos elhunyt életének 69.évében
- Récsey János esperes elhunyt Bogyoszlán ápr. 15-én

Jelenkor 1836, 42. szám, május 25. szerda, 169. o.

- Ő császár királyi felség Schönbrunba költözik.
- Tudósítás a kinevezésekről.
- Aki 1809-ben a fejedelem és haza védelmére felkelt nemesi seregből Győrnél megsebesült és Maria-nostri kinevezett kórházban meghalt, azok tiszteletére emlékoszlopot állítanak fel.
- Pest: Dékány László jutalmazása
- Máj. 11-ikére Kolozsvár és Csanádban határozott mennyiségű hó esett.
- Magy. kir. kam.: Sóellenőrök választása

Jelenkor 1836, 43. szám, május 28. szombat, 173. o.

- Ő császárk királyi fölsége, gr. Mittrowszky birodalmi főkancellárhoz intézett máj.17-i és egyéb határozatában tisztségkinevezések ügyében döntött.
- Ő császár királyi felség a "kereskedelem megkönnyítésére" a szerviaia határon, Racsán egy királyi magyar harmincad felállítását rendeli el
- Kinevezések
- Szervia szélén új harmincad felállítása
- Pesten a jóltevő Asszonyegyesület céljaira a játékszínben akademia tartván bejött jövedelem
- Máj. 21-én Lőcsén a vármegye-ház előtti mészgödör tetején mulatoztak az emberek, majd a gerenda leszakadt és egy 13 éves tanuló meghalt.
- Szathmárban Kökh József kanon máj. 13-án, életének 69. évében elhunyt

Jelenkor 1836, 44. szám, június 1. szerda, 177. o.

- Ő császár királyi felsége magyar királyi kamarai lajstromozó hivatal vezetőjévé Hersst Józsefet nevezi ki
- Máj.30-án ő császár királyi felsége névnapját mindkét városrészben fényesen ünnepelték.
- Vácon is ünnepséget rendeztek ez alkalomból
- Nádor ő felsége a közgyűlést jún 13-ra írta ki
- Turocz megyei Pribóczban egyhangúan elfogadták az 1,2,3 és 4. megyei járások czélszerűbb nevekkel való felcserélését
- Gőzhajózásról értesítés: gőzhajók júniusi útjainak meghatározása
- Dalmátországban 4 kőszénbányát fedeztek fel.
- Máj. 16-i Magyar Tudós Társaság gyűléséről

Jelenkor 1836, 45. szám, június 4. szombat, 181-182. o.

- Beviczky Lajos kinevezték a magyar királyi udvari kamara tanácsnokának és bányászat ügyi előadónak
- Hofmann Ferenczet nyugalmazták
- Bécsben máj.21-én kelt egybe Reviczky Ádám úr és Szumlanska Szidónia kisasszony
- Pozsonyban Lokcsánszky Pál helybeli kanok elhalálozott
- máj.22-én Kis-két megünnepelte megalapításának 50. évét
- Csépán Heves megyében máj 18-ra kelve Sárközy Ferencz házát felgyújtották és benne megégett Faragó József őrnagy úr
- Amerika Angliából két hónap óta hihetetlen mennyiségű gyapjúszövetet vásárol
- Németalföldi posztógyárakban csökken a dolgozók létszáma
- Új dél Wales túl sok juhot vesztett
- Boroszlai vásár
- Első pesti verseny kimenete (181-182. o.)

Jelenkor 1836, 46. szám, június 8. szerda, 185. o.

- Kolozsváron máj.26-án ünnepi mise tartatott Antal János úrnak hivatalba lépése alkalmából.
- Pozsonyban máj.16-án házasságot kötött Károlyi György és Zichy Karolina.
- Nádor gőzhajó ma (jún.8) 1 nap alatt jött le Bécsből.

- I. Ferdinand gőzhajó máj. 7-én indult Konstantinápolyból Galac felé
- A második pesti verseny kimenete.
- Június 9-10-én lóárverés

Jelenkor 1836, 47. szám, június 11. szombat, 189. o.

- Pálffy Fidél gr. eziedei tárnokszéki tartalását aug. elsőjére határozta meg.
- Ő császár királyi felsége Tágen Jánost a nagyváradi diák szertartású káptalant Drivesti püspöki-czimmel ruházta fel.
- Kapocsfy Mátyás ügyvéd nemesi címet kapott.
- Pesten vásár tartatott.
- Vizmai Lukács Gergely táblaíró ideglázban elhunyt.
- Máj. 31-én Kasán Pongrácz János tanító 39 évesen meghalt.
- A Magyar Tudós Társaság kisgyűlése máj.30án lesz
- Harmadik pesti lóverseny

Jelenkor 1836, 48. szám, június 15. szerda, 193-194. o.

- Ápr.30-i legfelsőbb határozat szerint Urabely Antal, Payer Antal, Spavelho János plébánosok kanonoki kinevezést kaptak
- Felszólítás a Buda és Pest közt építendő álló-híd iránt
- XXVI. tc. egy állandó hídnak Buda és Pest közötti építéséről szól 13 paragrafuson keresztül (193-194. o.)
- Pesten megyei közgyűlés kezdődött
- Méltóságos Sársich Pongrácz királyi személynök fogadtatását szervezik meg Pécsett és környékén
- Negyedik pesti lóverseny
- Állatmutatás volt jún. 5-én és 6-án, főleg birkákat és ökröket "mutogattak". Paraszt kanczacsikók megjutalmazása is végbement.
- Bolobás András egy általa feltalált kettős ekét mutatott be, 20 pengő jutalékot kapott.

Jelenkor 1836, 49. szám, június 18. szombat, 197. o.

- Varasd szabad királyi városban Bedekovich Tamás elnöksége alatt tisztválasztásra került sor
- Máj. 14-én legfőbb határozat szerint ő császár királyi felsége a pesti magyar királyi Egyetemnél Sztahojovich Lázárt nevezte ki a Mechanika és Gazdaságtudományi kar oktatói segédévé.
- A magyar királyi udvari kamara az alföldi bányaszék iktatói hivatal vezetője Tonházy Lajos lett
- Pest vármegye közgyűlése a marhahús fontjának árát 14ről 12re szállította le
- Égi háborúkról tudósítanak több helyről
- Vésztőn 6-án halt meg 105 évesen Fehér Mihály zsellér
- Magyar Tudós Társaság jún. 6-i üléséről
- Lónemesítés-összefogtak 5 angol mén megvásárlására, amiből négyet hágatásra, egyet versenyeztetés céljából vettek.

Jelenkor 1836, 50. szám, június 22. szerda, 201-202. o.

- Komáromban június 16-án tisztválasztás volt, a két alispán (Pázmándy Dienes és Ghyczy Ráfael) megmaradt
- Tisztválasztás volt Nógrádban június 20-án, rendben-csendben zajlott
- A csanádi püspök látogatást tett Torontálban, adakozás történt a vakok pesti intézete számára
- A torontáli főispáni helytartó, Hertelendy Ignác beiktatása tegnap történt, hatalmas pompával
- Megyei tisztválasztás lesz szeptember 20-án
- Felmérés szerint 1835 óta 72-ből 63 szembeteg visszanyerte látását, 2 állapota javult, 7 gyógyíthatatlan maradt
- Gazdasági Egyesület I. közgyűlési határozatok: az elnök gr. Károlyi Lajos, tudósításokat kezdenek Gazdasági Tudósítások címmel, választmányt hoznak létre a tudósítások részletes tervének kidolgozására, illetve a cikkek bírálására.
- Ramocsai Markos Antal bíró Pesten, június 18-án meghalt.
- Június 17-én Lazánszky Tamás, Hont megye kerületi orvosa doctori és szemorvoslás-mesteri koszorút kapott (201-202. o.)

Jelenkor 1836, 51. szám, június 25. szombat, 205. o.

- Június 14-i királyi határozat Liedemann Sámuelt a pénz-és bányaügyi Kamara tanácsnokát felmentette; gr Sermage Károly cs. kamarás, kir. tanácsnokot a zágrábi iskolai kerület főigazgatójává tette; Kélet Zsigmond udv. kam. Titoknokot udv.-biztonsági tanácsnokká nevezte ki
- Kubinyi Ferenc március 20-i határozat szerint elfogadhatja a jénai mineralog társaság tagi oklevelét
- Június 14-15-én gr. Teleki József főispán elnöksége alatt Szabolcsban tisztválasztás folyt
- Pótlék a komáromi tisztválasztáshoz
- Pótlék a nógrádi tisztválasztáshoz
- Magyar Tudós Társasági gyűlésről tudósítás: Petrovics Fridrik halála előtti utolsó tudósítása párizsi és londoni könyvtárakban található, Magyarországot érdeklő mintegy 350 kéziratról; vizsgálat alá bocsátottak egy természettudományi értekezést; új köteteket küldtek a könyvtár számára, köztük Károli Bibliájának egy példányát
- Gazdasági Egyesület híradása a most múlt pesti lóversenyről, lóárverésről és állatmutatásról; idén először rendezték meg a Károlyi István grófról elnevezett Károlyi-tétversenyt melynek nyereménye 1200 arany; a június 9-én tartott lóárverésen több lovat adtak el mint előző évben; főleg juhokat állítottak ki birtokosaik mutatásra, ill. eladásra

Jelenkor 1836, 52. szám, június 29. szerda, 209. o.

- a császár 6000 forintot küldött a nádornak, hogy abból szűrt, darócot és pokrócot vásároljon az ország szegényei számára
- gr. Waldstein-Wartenberg Jánost cs.kir. kamarássá nevezték ki
- Lőtsh Antalt Pétárváradra, Augmüller Józsefet Zágrábba tábori titoknokká, politikai előadóvá és kancellária-igazgatóvá nevezték ki
- Június 20-án, 21-én Krassó megye tisztújító székét tartották Lugoson
- Kassa megye különböző vidékein 20 ezer ember vette föl a bérmaszentséget Palugyay Imre megyés püspök kezéből
- Lángba borult Nagyváradon június 19-én a görög-katolikus székesegyház melletti káplánlak, a tűz továbbterjedt és 3 utcát tett tönkre, 7 katona meghalt, több mint 60 ház leégett
- Magyar Borismértető Egyesület híradása a június 7-én tartott közgyűlés határozatairól: a tagokat ezentúl

titkos szavazással választják, évente egyszer a lóverseny idején üléseznek, pincevizsgálatot rendelnek el, a következő évig gr. Andrássy György az elnök
- Harmincadossá nevezték ki Farkasfalvára Málly Ferenc helybeli ellenőrt
- meghalt Homonnán Platius János sómázsás

Jelenkor 1836, 53. szám, július 2. szombat, 213-214. o.
- Zalay Aloizt a Jettin József-féle alapítvány fő gondviselőjévé választották
- Loszsteiner Antal pesti sóárszedőt nyugalmazták; meghalt Késmárszky József hradeki kasznár
- Június 21-23-án Gömörön tisztválasztást tartottak
- A június 19-23-i nagyváradi tűzvész hatalmas pusztítást végzett, több mint 400 ház leégett, megrongálódott a vár és a vártemplom is, a kárt milliókra becsülik. Az egész nemzet segítségét, adományait várják
- A pesti magyar kir. Egyetem, melyet Pázmány Péter alapított Nagyszombaton 200 éves fennállását ünneplik
- Erdei gazdaságunk ügyében
- Bécsben a cs.kir. közöns. udvari Kamara concipistai hivatalára Kántz Zsigmondot nevezték ki
- Velence, Trieszt és Bécs összekötésére Magyarországon és Horvátországon keresztül húzódna vasút, a Majlandi Eco nevű vállalkozó társaság már készíti a terveket (213-214. o.)
- A dunai gőzhajózás pesti hivatala jelenti az elindulási időpontokat július hónapban
- Magyar Tudós Társaság híradása június 20-ról: Döbrentei Gábor tudósítása a május-júniusban Komáromban, Nagyszombatban és Pozsonyban tett látogatásáról; felvették a külföldi játékszínbe Schröder „Zászlótartó" című vígjátékát; Fojtényi Cassián a betűegyszerűsíté tárgyát érdeklő emlékiratot küldött be; az amerikai philosophiai társaság emlékiratai V. kötetének második szállítmányát küldte; a könyvtár gyarapításához hozzájárult még: Básthy József ügyvéd „Magyarok emléke" I. kötetével

Jelenkor 1836, 54. szám, július 6. szerda, 217-218. o.
- Május 28-i királyi határozat szerint Vernada Antalt kormányszéki titoknoknak nevezték ki
- Június 3-i határozat Kelecsényi Jánost, Uhlárich Jánost és Szárnyay Dánielt a nyitrai székes-káptalan tiszteletbeli kanonokivá nevezték ki
- Június 7-i határozat szerint Hollaky Ferenc tiszt. föltevő lett

- A törvénycikkek kihirdetése végett július 4-én közgyűlés kezdődött, a marhahús árát fölemelték; a megye első alispánja követségi napidíjából színház építésre, valamint a vakok intézetének ajánlott fel
- Miskolcon Vay Miklós főispáni helytartó több napos közgyűlést tartott a tisztújítás előkészülésére, majdnem az egész tisztikar megmaradt, változások az alsóbb hivatalokban történtek
- Július 2-án meghalt Szilassy József, a sz. korona őre, tornai főispán, augusztus 28-án halotti tiszteletet tartanak
- Nagykároly június 30: 250 háznál több égett le, 365 családnak mindene odaveszett
- Magyar Tudós Társaság híradása: Kőrösi Csoma Sándor Kelet-Indiából 200 aranyat küldött; egy levelező tag tudósítása alvidéki útjáról az idei termés állapotáról
- Időjárás: szárazság (217-218. o.)
- Jankovich Miklós 50 forintot küldött a pesti ágoston vallású híveknek akik a magyar istentisztelet létesítésére adományt gyűjtenek

Jelenkor 1836, 55. szám, július 9. szombat, 221. o.

- Kinevezések: gr Bethlen Domokos cs.kir. kamarássá ; május 30-i határozat szerint Grueber Vilmost magyar báró, május 28-i határozat alapján Farkas György orosz kapitány magyar nemes lett; Lenhossék Mihály elfogadhatta a moldvai orvosi és természet-vizsgáló társaság neki küldött levelezőtagi oklevelét
- Kolozsvár, erd. kir. Főkormányszék jelentése: a kir. orsz. Főszámvevőségnél lajstromozó hivatalra Dobokay Antalt, számtisztnek Szigethy Istvánt és Baranyai Sándort, számvevő tanácsos hivatalra Artz Sámuelt nevezték ki
- Több gyapjúeladás történt mint az előző vásár alkalmával, a legtöbb elsőkézből, a nagy tenyésztők által
- Június 23-án a megyei küldöttség megállapítása szerint Nyíregyházán az iskolákban magyar nyelven folyik az alsóbb tudományok tanítása
- Augusztus 16-án Somogyban lóversenyt és árverést tartanak
- Igazítás: a múlt számban a Pest m.-i színházra tett pénzajánlatok sorában Rákóczy András főügyvéd úr ajánlata 250 forint

Jelenkor 1836, 56. szám, július 13. szerda, 225. o.

- a király kézirata Reviczy Ádám m. udv. kacellár fölmentésére vonatkozó kérelmét megadja
- Reviczy Ádám helyére Pálffy Fidél tárnokmestert választotta

- Május 14-i határozat Dókus Lászlót a királyi tábla közbírájává nevezi ki; gr. Wenkheim Ferenc a pápai Krisztus rendet elfogadhatja
- Kitüntették Kopásy József veszprémi püspököt aki a Kaposvári gymnáziumnak küldött 6 ezer forintot
- a Veszprémi ékes egyházat ünnepélyes szertartással felszentelték
- Losoncon június 26-30 között az evang. reform. Lyceum tanulóifjúságának közvizsgálata folyt; június 30-án meghalt Tóth István tanító
- Hír Biharból és Szatmárból: leégett Belényes m. város is, a környező helységek is veszélyben vannak, a gyújtogatások miatt fél a lakosság
- Nagy Szőllősön Június 14-én követtudósítási közgyűlést tartottak; június 21-én Perényi Zsigmondot Ugocsa vármegye főispáni hivatalába iktatták be; kinevezték a táblabírákat, köztük gr. Széchenyi Istvánt
- Magyar Tudós Társaság híradása: Lassú István levelező tag a társaság műszótára számára beadta törvénytud.-i műszavak gyűjteményét; Horváth Zsigmond tudósított Kékkúton talált római régiségekről; a könyvtár gyarapodott Szabó István „Görög virágok az anthológiából" című művével
- Június 23-án Kismarton városában 102 éves korában meghalt Pius János Mihály szabómester
- Büttner János a likavai pénzszedő május 30-án meghalt

Jelenkor 1836, 57. szám, július 16. szombat, 229. o.

- gr. Reviczy Ádámot nagykövetnek nevezték ki a toscanai nagyhercegségi udvarhoz
- június 18-i határozat Gerdovich István Pécs plébánosát „Nyír-Pályi sz. Pál" címzetes prépostjává nevezte ki
- pótlék a gömöri tisztválasztáshoz
- a m. kir. udv. Kamara Schindelberger Leopold mázsamestert Nagy Becskerekre helyezte át; Batta Mihályt és Petrovics Józsefet mázsássá nevezték ki
- hír Pozsegáról: a június 15-én tartott közgyűlésen felolvasták Alagovich Sándor zágrábi püspök alapítványi oklevelét egy nevelő intézet felállításáról
- Szatmár egyház-vidékének megürült esperesi székébe György József került
- Nagy-Károlyban június 25. és július 3. között tűzvész pusztított, senki nem halt meg
- Június 28-án elhunyt Kritsfalusy Ferenc nagyváradi kanonok

Jelenkor 1836, 58. szám, július 20. szerda, 233. o.

- július 7-i kabineti irat gr. Keglevich Gábort a m. kir. udv. Kamara alelnökét elnökké nevezi ki
- július 8-i kabineti legfelsőbb irat szerint báró Vlasics altábornok, horvát bán, az ausztriai cs. Leopoldrend nagy keresztjét kapta
- Marics István Liptó vármegye főispáni helytartója fölmentését kérte, helyére Majtényi Antal Hont vármegye I. alispánja került
- Appendini Ferencet június 18-i legf. határozat Dalmátországban általános gimnáziumi igazgatójává nevezi ki
- A bosnyákok zúgolódnak, lelőttek egy katonát, aki az ogulini határezredhez tartozott, báró Waldstatten general őrnagy ágyúzni kezdte a bosnyák-törökök gyülekező helyét, Szachich falut felgyújtották, a bosnyákok visszavonultak
- Török részről a holtak/sebesültek száma 500, nálunk 23 halott, 114 könnyen sebesült. A báró hajlandó békét kötni, ha a török kivonul Bihachból, ellenben megtámadja őket. A béke létrejött, július 6-án a törökök kivonultak, seregeinket hazabocsátották
- Közeleg Kisfaludy Károly emlékének felállítása, szeptember 20-án fognak emlékezni mely időpont és a helyszín az „ötödik tudósításban" jelenik majd meg
- Pótlék a nógrádi tisztválasztáshoz
- Csanád vármegyében jövő év szeptember 12-én lesz a tisztújítás
- Július 4-én eltemették Pekhata Károly ingrossistát

Jelenkor 1836, 59. szám, július 23. szombat, 237. o.

- Uzovics János Esztergom vármegye kinevezett főispáni helytartóját július 21-én beiktatták hivatalába
- Július 20-án, Pesten keresztül utaztában meghalt Szuczo Gergely görögországi herceg
- Magyar Tudós Társaság híradása: a „Milyen befolyásuk volt honi városinknak nemzetünk kifejtődésére és csinosbulására" történettudományi jutalomkérdés beküldésének határideje december 31.
- Július 16-i beszámoló Nádudvarról a vidék állapotáról, csekély a búzatermés, a tengeri és krumplitermés is silány, szökcse pusztított június-júliusban
- Jelentés Nagy Becskerekről július 17-én: tartós szárazság van a vidéken, a szőlőt elverte a jég, széna alig van, kevés a gyümölcs, sűrű a levegő

- Erdélyben Fogaras-vidékén a persányi hegytetőn út van készülőben
- Nagyváradon egy 13 éves gyermek gyújtogatott először bosszúállásból, a második gyújtogatást egy 11 éves gyermek kezdte, a harmadik gyújtogatás oka ismeretlen
- A makói Kauzler Mihály soborsini mázsamester, Viturka József sómázsás lett

Jelenkor 1836, Pest, 60. szám, július 27. szerda, 241. o.

- Gróf Pálffy Fidél Bécsben júl. 20-án tette le szolgálati hitét.
- Magyar Tudós Társaság 7. nagygyűlése, aug. 31-én meg kell jelenni a szept. 1-jén kezdődő ülésen.
- A Magyar Tudós Társaság júl. 4-i kisgyűléséről
- Aradon a vásár előtt pár nap alatt 10-szer ütött ki a tűz, csak néhány ház az áldozat. Gyújtogatást állapítottak meg
- Zágrábban Dvojak János meghalt
- Kir. kam. Tud.: kinevezések
- Máramarosnál egy veszett farkas több embert megmart.

Jelenkor 1836, 61. szám, július 30. szombat, 245. o.

- Kinevezések
- Július 2-án a Magyar Királyi kancelláriához érkezett legfelsőbb határozat szerint Gruber György magyarszéki és Krall József plébánosok a pécsi káptalanba lesznek kinevezve
- Július 16-i legfelsőbb határozat Szőcs Károly Torda vármegye főjegyzője, közbíró lett
- Rimaszombat július 20-án 12. gyűlése – Mariássy István lefestését döntötték el
- Gróf Andrássy Károly a megye országutai fő igazgatását 2 táblabíróval magára vállalta
- Földrengés volt július 20-án 6óra 15-kor, ami Szaniszlón és Mező-Petriben is érezhető volt.
- Fóton 11-én tűz ütött ki, gróf károlyi István is ott volt, részt vett a segítségben, élelmiszerekkel látták el a jobbágyokat
- Heves alsó részeiben keletkezzen iskola, ami a Szolnoki Gymnasium által segítve is lesz, az építés 12 ezer pengő ft-ba került, a tanítást a Ferenc rendi szerzetesek vették át. Cél az oktatás.
- Honigbergert- erdélyi utazó Indiában volt, Lahoreban, Kőrösi csoma Sándor Calcuttában

Jelenkor 1836, 62. szám, augusztus 3. szerda, 249. o.

- Máramaros vármegye július 19-én tartotta gróf Vay Ábrahám főispán elnöksége alatt tisztválasztását
- Zilah július 17-én közgyűlést tart
- Magyar Gazdasági Egyesület: verseny-osztály. A pesti lóversenyre tett örök alapítvány ismét gyarapodott.
- A pesti lóversenyre tett alapítványok mennyisége nőtt, Károlyi-Széchenyi billikomot örök időkre alapították, Nemzeti díj lesz a nyeremény.
- Gőzhajók indulnak augusztusban Pozsonyból Pestre, Pestről Pozsonyba.. Gőzhajók indulás napjai.
- Pesti vakok intézetére tett adományok-ebből 20 arany a legjobban tanulónak adassék évente
- Aradon július 20-án a görcsmirigyek áldozata lett Markovics József úr
- Kir. kam. Tud: kinevezések

Jelenkor 1836, 63. szám, augusztus 6. szombat, 253. o.

- Tiszántúli kerületbe Pogány Józsefet nevezték ki
- Új tárnok: Eötvös Ignác. Új tárnokszék.
- Az idei tárnokszék a hónap 1-jén kezdte meg üléseit, Gyurcsányi Gábor felelőssége alatt
- Fáy András táblaíró 30 db aranyat ad a magyar játékszín Pesti megalapítására
- Egyetem tanácsgyűlése júl. 30-án volt, Vizkelety Ferenc lesz a rector.
- Magyar tudós Társaság júl. 18-i kisgyűléséről
- Aug. 3-án a Pesti angolkisasszonyok nevelő intézetétnek félesztendei próbatétele volt
- Bujanovics Júlia aug. 5-én meghalt
- Várhegyi, vagy Viski vízfürdőről: 3 ásványos vízforrása van

Jelenkor 1836, 64. szám, augusztus 10. szerda, 257-258. o.

- A királyi tábla aug. 8-án megrendezte ülését
- Kinevezések. Szegedi sóhivatalnál: Fischer Mihály
- Pest megyei játékszín falai már teljes magasságban állnak
- Gazdasági egyesület: nov. 15-én lesz concursus- Nemzeti Casino
- Szegeden tűz ütött ki.

- Vasút: Bécsújhelytől – Sopronig
- Szelevény: silány termés
- Esterházy Pál: 10 ezer váltó ft-ból hercegi tisztek gyermekei számára alapítványt hozott létre
- Baja: Markovics Antal plébános alapítványt tett annak érdekében, hogy a próbatételeken kisebb jutalmakat tudjanak kiosztani (257-258. o.)
- Bajai gimnáziumban tanuló ifjúság száma: 308
- Áru-raktárt alakítottak
- A kalocsai érsek a gőzhajósok kedvéért korcsmát hozott létre
- Júl. 20-án egy asztalosnál tűz ütött ki

Jelenkor 1836, 65. szám, augusztus 13. szombat, 261-262. o.

- Kinevezések. Teleki Lászlót concipistává nevezték.
- Balásy Ágoston: nyugalmazták
- Horvát-Tót-Dalmátország ülése 4-én kezdődött Zágrábban
- A Magyar Nyugpénzintézet: júl. 17-én ülés
- Árverés Budán, 8-án a közhíd építésére
- Jún. 19-én érkezett meg a Pannóniai gőzhajó.
- Budapesti hangászati egyesület: Vidámság társaság
- Erdélyben Maetz Sámuel ásványgyűjteményét a segesvári gimnáziumnak adta+pénzt is. (161-162. o.)
- Lőcse, aug. 2.- ágostai vallású lányok gyűlése

Jelenkor 1836, 66. szám, augusztus 17. szerda, 265. o.

- Gróf Pejacsevich Pétert Szerém vármegye másod alispánját kamarássá nevezik
- Szájbely Istvánnak megengedik, hogy elfogadja az alterburi természet-vizsgáló társaságtól számára küldött levelezőtagi oklevelet

Jelenkor 1836, 67. szám, augusztus 20. szombat, 269. o.

- A császári királyi seregek aug. 16-án elhagyták Schönbrunnt, Prágába indultak.
- Győr vármegye aug. 10-én tartotta választását
- Írnoki hivatalba Novák Lajos került

- Pesten 9-én ebben a hónapban a legtöbben haltak meg
- Júl. 26-án volt az első tarnopoli lóverseny Galíciában, Anna- vásárkor
- Aug. 11-én Kassa iskolát kérnek, König János lelkész úr nyittatott egyet
- Uri- falusi gyerekek oktatása, lelkész: Csernyánszky Ferenc- vasárnap tanuljanak
- Magyar Tudós Társaság: augusztus 1. színjátszás
- Aug. 8. :Kisgyűlés. Többnyire a közelítő nagygyűlés készületeivel foglalatoskodott.

Jelenkor 1836, 68. szám, augusztus 24. szerda, 273. o.

- Elfogadhatjuk a szultántól küldött ottomani-érdemrendet.
- Júl. 30. Szemes György-Komárom plébánosa
- Albert Ferencet a csillagász intézetnél segédnek nevezték ki.
- Csavási Sándor-ügyész lett.
- Aug. 20. nagyobb pompával ünnepeltetett, mint tavaly.
- Sárközy Imre 23-án meghalt, ő volt Pest megye főjegyzője
- Aug. 13-án Pásztón tűz!
- Aug. 14-én Tar-Tűz!
- Dézs (Erdély): 2 szolgálólány gyújtogatása kiderült
- Erdélyben is pusztít a görcsmirigy
- Kolozsváron Casino: aug. 10-én közgyűlése, Bethlen Ádám lett az igazgató
- Debrecen: vásár
- Szatmárban marhadög uralkodik
- Pesti vakok intézete aug. 28-án 3-6-ig nyilvános próbatételt tart

Jelenkor 1836, 69. szám, augusztus 27. szombat, 277. o.

- Mária Dorothea fh. Asszony nádornénk Budán 23-án de. 10 órakor egy leányt szült, másnap meg is keresztelte a kalocsai érsek. Neve: Maria Henrietta, egészséges.
- Schenk József varasdi harmincadost méltóztatták nyugodalmazni
- Júl. 7-i határozat szerint őfelsége Gruz Istvánt a kolozsvári polg. Választott eskütt közönség tagját pénztárnokká nevezték ki.
- Baranyai tisztválasztás

- Hevesben folynak a gyújtogatások, pl. Verpeléten
- Eperjes: aug. 4: gimnázium, ne legyen zavar az iskolák között, szeptember első hétfőjén kezdődjék, június utolsó hetéig tartson az oktatás
- Oláhországban döglik a marha sok helyen, de a gabona olcsó

Jelenkor 1836, 70. szám, augusztus 31. szerda, 281-282. o.

- Őfelsége Roskoványi Ágoston érseket nevezi ki az egri kanonoknak egy megürült káptalannál.
- Rákoson aug. 20-án megkezdődik az őszi toborzás, katonai gyakorlat –sokan kirándulnak
- Temes vármegyében Kissoda jegyzője kéri, hogy a félig magyarul, félig oláhul írt tankönyveket a megyebeli iskoláknak ingyen nyomtassák ki.
- A Magyar Tudós Társaság munkájáról második értesítés, nyolc színmű címét felsorolja, ezeket a színésztársaságok M.T.T. levéltárából lemásolhatják.
- Az Akadémia költségein megjelentetett műveket publikálja.
- M.T.T. kisgyűléseiről beszél, amely küldöttségi tárgyakkal foglalkozik, pl. új találmányú eke.
- Kazayné asszony aug. 25-én Pesten a Múzeumnak adott két kókuszdióból készült, ezüstözött, aranyozott poharat. 100 pengő Ft-ra becsülték.
- Besztercebányán aug. 11.: tavaly óta magyar olvasóegyesület működik, 200-250 Ft-ot fordít évente könyvekre.
- Somogyi lóverseny aug. 16-tól- 200 ló árverése, 100-nál többet megvettek. Leírja a verseny napjainak programjait, pl. lovászmesterek, lovászok, idomárok versenye, stb. (281-282. o.)

Jelenkor 1836, 71. szám, szeptember 3. szombat, 285-286. o.

- Kinevezések. Aug. 2.: a császár Schlachta Ferenc temesi kamarai igazgatóság táblaíróját nevezte ki kamarai tanácsnoknak.
- A császár megengedte július 24-én Pfanschmid Eduárdnak és Pfanschmid Gyulának, hogy nevüket a két évszázaddal ezelőtti nemzetségük nevére, a Zsedényire változtassák.
- Teleki József nyitja meg szept. 1-én a M.T.T. nagygyűléseit
- A pesti vásár eredményességeiről ír, miből mennyi fogyott, a gabonaár is csökkent, a boré nőtt, stb.
- Kolozsvárott szedi a kolera áldozatait
- Elindul a gyorskocsizás a Nagyvárad-Kolozsvár vonalon kívül Pest felé is

- Ung megye rendjei Bernáth Zsigmond urat három országgyűlésen át tartó követüket márc. 22-én begyűjtött pénzből megfestetik, de a követ a pénzt inkább a Bernáth-alapítványnak adta könyvekre.
- A pesti vakok intézete aug. 28-án 15-18 óráig nyilvános próbatételt tart
- Aug. 28.: Gömörön Spissák György lett főesperes.
- A Bánságban 18 év elteltével ismét az evangélikus egyházak hivatalos megtekintése és vizsgálata történt.
- Aug. 16.: Kunszentmiklóson a helvét vallású gimnazisták félévi próbatétele, amelyet egy ebéd követett (285-286. o.)

Jelenkor 1836, 72. szám, szeptember 7. szerda, 289. o.

- Bihar megyében aug. 23-án Lónyay János lett főispáni helytartó.
- Gyöngyösön aug. 30-án tűzvész pusztít, többen meghaltak.
- Szárazság, kiszáradás van, nincs legelő már Mátra-vidéken.
- Gyújtogatások az Alföldön.
- Nagyváradon sok ház porrá égett, de adakozóktól segítséget kaptak.
- Az alföldiek seregestől mennek a Felföldre dolgozni, élni.
- Károlyvárosi polgárok azoknak a határőröknek, akik júl. 2-án a bosnyák ütközetben megsérültek 205 pengő segélyt küldtek.
- A most lefolyt pesti vásáron 40-50 ezer mázsa gyapjú elkelt.
- Fessler Aurél a M. T. T. tagja, az orosz birodalom szuperintendense aug. 5-én tartja fél évszázados munkájának ünnepét.
- Gőzhajóink utjai szeptemberben.
- Bukarestből aug. 5-én: Sontzo Izabella özv. mond köszönetet azoknak, akik férja temetésén részt vettek.
- Gyulán aug. 26-án meghalt a megyei főjegyző felesége, Placsintár Magdolna.
- A magyar királyi udvari Kamara megürült verseczi mázsamesteri hivatalába Metz Jánost (szegedi hajóintézet tisztje) állította.

Jelenkor 1836, 73. szám, szeptember 10. szombat, 293. o.

- Kubinyi Ferenc országgyűlési követ Jénába utazott szept. 1-jén a Természetvizsgálók Gyűlésére
- Szent István napját Lippán is megünneplik
- Hercegszőlősön aug. 30-án egy vigyázatlan lövés miatt tűz ütött ki és vitt el 16 házat

- Aug. 28-án, Kolozsváron halt meg kolerában Ferenczi József erdélyi főorvos
- Beke Sámuel református pap aug. 14-én meghalt tüdővészben
- Egy kivándorolt magyar fiú ún. Szágics szerencsés sorsásól

Jelenkor 1836, 74. szám, szeptember 14. szerda, 297-298. o.

- A császár kinevezi aug. 18-án Koritich Ferenc zágrábi kanonokot címeres apáttá
- Pesten szept. 11-én de. fél 10-től du. fél 1ig a Magyar Nemzeti Tudományos Akadémia tartotta Köz nyilvános ülését. Beszédek. A nyelvtudományi kérdésekre beküldött válaszok közül közlik a nyerteseket. 1835. évi munkálkodásról és pénztára mibenlétéről.
- Szept. 8-án Budán történelmi ünnep az 1686. szept. 2-án Buda várának védelmekor elesett védők emlékére, tartja Gasparich Kilit.
- Keglevich Gábor nógrádi főispánt üdvözölték Budán szept. 7-én
- Aug. 8-án Esterházy Károly lett a szekszárdi főispáni helytartó (297-298. o.)
- Kir. Kam. Tud.: 30adi kinevezések
- Kolozsvári kolerás elhunytak nevei

-

Jelenkor 1836, 75. szám, szeptember 17. szombat, 301. o.

- Aug. 30.- Pokomándy János lett az udvari kamara valóságos titoknoka
- Vukovich Jánost, a harmincadost a császár nyugalmaztatta, helyére Ugarkovich Mátyás került
- Gr. Széchenyi Lajos és Széchenyi Pál Széchenyi István festményét adta az Akadémiának.
- Nagykőrösön aug. 7-8-án közgyűlési határozatok: legyen itt gazdasági tanítószék, az itt tanulóknak a keszthelyi és óvári tanulmányai után 1000 ezüst Ft-al támogatják külföldi tanulmányait.
- Forberger Sámuel dunaszabályozási mérnök aug. 29-én a vízbe fulladt. A felesége megmenekült.
- Aug. 8-án Sterli Bonaventura Ágoston a Minorita- szerzetnek fél évszázados áldozatát mutatta be
- Zágrábban 6 hét után megszűnt a kolera, 130 halott lett

Jelenkor 1836, 76. szám, szeptember 21. szerda, 305. o.

- Joannovics Mihály nyugalmazott alezredes magyar nemességre emeltetett
- Zágráb megyében júl. 22-én közgyűlésen kinevezések történtek
- Tihanyi Ferencet, Temes vármegye főispáni helytartóját hivatalba iktatták szept. 8-án

- Aug. 15-én Lőcsén szentelnek fel egy újra felépített Carthúzi monostort
- Pesten vívási gyakorlatok indulnak okt. 1-jén a nemzeti Viadal-intézetben
- Kolozsváron szept. 6-án elhunyt a főkormányszéki tanácsos

-

Jelenkor 1836, 77. szám, szeptember 24. szombat, 309-310. o.

- A császár szept. 17-én Prágában az Aranygyapjas Vitézek Gyűlésén a lovagrend tagjává választott embereket.
- Szept. 12-én Csanád megyében új tiszti kar alakult.
- Sopron vármegyében is tűzvészek dúlnak, gyujtogatnak, házak, takarmányok vesznek oda.
- Miskolcon júl. végén királyi nemzeti főiskolákban nyilvános próbatételek voltak mindkét nyelvű tanulóknak (309-310. o.)
- Zalántán ez évben hangásziskolát nyitnak összeadott pénzekből.
- Zombor: szép példát mutatta felebaráti szeretetének, hangversenyt tartatott a tűzben károsultak javára
- Szept. 20-án a budai hegyekben a szüretelés megindul.

-

Jelenkor 1836, 78. szám, szeptember 28. szerda, 313. o.

- Az özv. császárné és királyné, a csillagkeresztes rend legfőbb védasszonya szept. 15-én a főrendi asszonyok sorát emelte a rendbe
- Nagybecskereken nád helyett inkább cserépfödelek kerülnek a háztetőkre
- 1816-ban állított körmöci kőedény-gyárat árulják
- Torontali és varasdi tisztújítás
- Bakonybélben szept. 20-án a kolerabetegeknek gyógyszert osztanak
- Sidó József számos nemzetség ügyigazgatója szept. 23-án meghalt

Jelenkor 1836, 79. szám, október 1. szombat, 317. o.

- Aradon szept. 20-án nádorunk beiktatása a kis-jenői uradalomba
- Mária Anna Karolina a császár király fölsége okt. 17-18-án kinevezett 2 főasszonyt palotadámái közé
- Nimetz Károly lett a Kamara dobrovai irnoka
- Baján szept. 21-én vásár volt
- Gyújtogatások minden vidéken

- Szilassy József koronaőr gyászos szertartását tartották szept. 19-én
- Vekerle Godfrid szept. 20-án a Benedek Rend tagja gutaütésben elhunyt

Jelenkor 1836, 80. szám, október 5. szerda, 321-322. o.

- Pesten október 3-4-én választott polgárságának és tisztikarának újítása magyar nyelven
- Magyar borismertető Egyesület 1836. szeptember 10-i ülésén a borok palackozásáról és beküldésének rövid ismertetője, útmutatása
- Heves-mátramelléki tüzekről, a földesurak és jobbágyok erőfeszítéséről értékeik megmentése érdekében
- 1836. szeptember 27-én tüzek Szegeden
- Szegeden szept. 28-án Sztankovits István püspök látogatása, az óhitü község táblánál és a város főjegyzőjénél vendégelték meg
- Szept. 20, Nándorfehérvár: Mihánovits ausztriai consul elfoglalta hivatalát Szerbiában, az egész dunai hajózás felügyeletét
- Rendelet kibocsátása: Galiczia fővárosában Lembergben 1837-től kezdve évenként 1 fő gyapjúvásár tartassék júl. 1-8-ig
- Sopronban szept. 20-án indult el Ruprecht helybeli lakos gőzmalma, mely legelső a birodalomban (321-322. o.)
- Pozsony főjegyzője Mándy János szept. 20-án meghalálozott
- A királyi ügyek igazgatásánál Haadr Rudolf iktató helyére Kruszlics József járulnokot nevezték ki
- Estei Ferdinand kir. főherczeg 3. számú lovasezredének, ami 1832-36-ig a pesti gyepen táborozik, Mayerfy Xaver Ferencz táblabíró úr 100 kéve szalmát, naponta egy-egy akó pálinkát, s több akó bort oszt ki a vitézek között

Jelenkor 1836, 81. szám, október 8. szombat, 325.o.

- Pest vármegyének a tisztújítása a jövő november 3-án fog tartani
- Széchenyi István júniusi levelének a közlése a Rajz. szerint a bihari Casinohoz.
- Veszprémben a „mesterképző intézet" első évi 23-27-én tartott nyilvános próbatétele lesz.
- A dunai gőzhajózás a folyó esztendőben is szakadatlan gyarapszik. Az Árpád nevű gőzhajó építése folyik az óbudai hajógyárban.
- Báró Barkóczy József császári kamarás és m. királyi helytartósági tanácsnok Budán szept. 30-án

elhalálozott
- Rasumovszky András, egykori követ és orosz titkos tanácsnok és senator, Bécsben elhalálozott
- Az alföldi híresebb bortermő vidékeken szept. 5-én megkezdték a szüretelést
- A tokaji sóhivatalnál Schuller Leopold tisztirnokság, míg Eötvös Károly második sómázsási tisztségre nevezték
- Klapka József találmánya: egy olajmalmot kipótolt egy vegyítő v. keverőművel

Jelenkor 1836, 82. szám, október 12. szerda, 329. o.
- Ürményi József táblabírót és Fejér vmegye főjegyzőjét cs. kamarássá nevezték ki.
- A kisdedóvó intézeteket Mo.-ban terjesztő Egyesület jelentése: tagok növelése, épül az intézet épülete jövő sz. József napjáig elkészül. Valamint felsorolja a támogatókat is.
- Gőzhajók indulásnapjainak felsorolása október második felében
- Egerben okt. 3-án kezdetét vette a szüret

Jelenkor 1836, 83. szám, október 15. szombat, 333.o.
- Conrad Mihály eddigi titnokot az erdélyi kincstárhoz számfölöttes fizetéstelen tanácsnokká nevezték ki.
- Kovács Mártont, a szardíniai huszároknál kapitányt, díj-elengedés mellett magyar nemességgel ruházták fel.
- Statimirovics István kárloviczi gr. n. egy. érsek és metropolita nyálka-gutaütésben meghalt.
- A társországok bántáblájánál hatan állták ki az ügyvédi vizsgálatot.
- Árpád új gőzhajó jövő kedden október 18-án délután 3-kor vízre bocsájtatik.
- A Wien Zeit. Statisztikai adati Magyarországról a katolikus iskolai tanulók számáról, elítéltek-kivégezetek számáról a közelebbi évek alatt s Erdély népességéről.
- Gaubb Károly cs. kir. Őrnagy 11000 forint alapítványt hagyott végintézetében a cs. kir. katonai határ gazdáinak.
- Esztergom környéki szüret valódi bengézés volt, csak ízlelésre is alig voltak elégségesek.
- Máramaroson az őfelsége által adományozott angórai kecskék szépen gyarapodnak.

Jelenkor 1836, 84. szám, október 9. szerda, 336.o.

- A Magyar Tudós Társaság VII. nagy gyűléséről az első közlés: szótári munkálatai; évenkénti foglalatosságai; saját megindított gyűjteményei és idegen, nyomtatás végett beküldött, munkákróli rendelkezéseit; nyelvbéli régiségek és historiai segédforrások iránti gondoskodás; jutalmak elitélése; újak kitétele stb.
- Október 18-án Budapesten 3 ¼-kor Árpád nevű gőzhajót vízre bocsájtották.
- Szász-Czegőn október 1-én a református pap szalmás kerítését meggyújtották, a ref. templom leégett, valamint a szomszéd gazda háza is.
- Október 4-én Besztercén egy vigyázatlan pipás miatt a külvárosi házak lángba borultak, 45 ház leégett, egy öreg és egy gyerek elpusztult.

Jelenkor 1836, 85. szám, október 22. szombat, 341. o.

- Lovász András helytartósági tanácsnokot a magyar kir. kincstartóságnál megürült kanczellária igazgatóságára nevezték ki, október 18-án letette az esküt
- A szepesi káplánnál iskolás kanonokot, Biaczovszky Domokost, liptói főesperessé nevezték ki.
- A Magyar Tudós Társaság Igazgatósága 1836. szeptemberben tartott gyűléséről.
- A Magyar Tudós társaság költségén jelent meg, novemberig elkészülnek:
  Sebészség Dr. Chelius M. J. heidelbergi professzor kézikönyve.
  Romai clasicusok magyar fordításokban Iő. kötet
  Eredeti Játékszín
  Külföldi Játékszín
- Mártuisi vásárig elkészülnek:
  Tud. Tár 11-13. kötet
  Régi magyar nyelvemlékek gyűjteménye
  Romai clasicusok magyar fordításokban II.d. kötet
  Edvi Illés Pál: Első oktatásra szolgáló kézikönyv
  Wargha János: Az elemi nevelés alapvonatjai
  Blaire Hugo aestheticai és rhetoricai leczkéi angolbol ford. Kis János
  Kazinczy Ferenc eredeti munkái

Tanítás a szembetegségekről
- Folyó hónap 18-án esti 10 körül Pest vidékén éjszakai fényt láttak
- A bajai kórháznak pénzadományt adók névsorának felsorolása

Jelenkor 1836, 86. szám, október 26. szerda, 345-346. o.
- Folyó év szept. 27-i legfelsőbb határozat szerint történt kinevezések felsorolása
- József cs. kir. főherceg nádor Alcsút jószágba törvényes beiktatása október 18-20-án
- Figyelmeztetés a Magyar Tudós Társaság részéről, hogy senkit sem bíztak meg előfizetési v. bármilyen más pénz beszedésére
- Soproni gőzmalomról iktatott czikkely pótlása
- Hédervárott okt.19-én kisdedóvó nyittatott gr. Viczay Károlyné pártfogásában 38 gyerek részére
- A vakok intézetében Pesten a hónapos próbatételek a jelen iskolai évben is rendesen fognak tartani, minden hónap utolsó napján reggel 9-12-ig
- Október 16-án vasárnap este 6-kor egy jómódú birtokos egyetlen fiát agyonverték a mezei gazdaságukban
- Eszéken egy 30 éves ifjú szerb ül fogva, ki 2 izraelitát ölt meg azért, mivel állítása szerint ezek őt a nadály árában megcsalták (345-346. o.)

Jelenkor 1836, 87. szám, október 29. szombat, 349.o.
- Őfelsége báró Kulmer Ferenczet és gróf Draskovich Jánost a bántábla közbírájává méltóztatott kinevezni
- Vas vármegyében Peresztegen m. gr. Erdődi Kajetan czukorgyárat szándékozik nyitni
- Becsehelyen és vidékén Szala vrgyében október 17-én tartaték a szüret
- Zágráb vidékén és általában Horvátországban a szüretelés október második felében kezdődött meg s mintegy vége felé végeződhetik
- Váczon a honi siketnémák kir. intézetében egy professzor hivatalnak elnyeréséért felsőbb rendelések szerint az 1837. év január 19. napján csődület fog tartatni

Jelenkor 1836, 88. szám, november 2. szerda, 353-354. o.
- Ő cs. kir. felségeik a schönbrunni nyári lakásból okt. 27-én Bécsbe jöttek
- Kegeln Ferenczet díj-elengdés mellett magyar nemességre emelte őfelsége

- Pesten a casinoi hangversenyeket a jövő vasárnap nov. 6-án kezdik meg ismét
- Pest vidékein okt. 28-31-ig esett az eső, végén hóval vegyesen
- A fagyás, esőzés és havazások miatt a bécsi posta Pestbudára 8 órával később érkezett.
- A magyar királyi udvari Kamara kinevezéseinek a felsorolása
  -Szigetre sómázsamesterré Podhajeczky Jánost
  -Bocskóra anyagsáfárrá Szalgháry Józsefet
- Helytartóság kinevezései:
  -Nagy-Mihály Sándor ingrossistává
  -Stehno Andrást járulnoki tisztségre.
- Október 8-án Inkey Ferencz cs. kir. kamarás hosszas betegeskedés után Beliczai jószágán elhalálozott, 50.000.- Ft-ot hagyott a szegényekre
- Mező- Berényben október 25-re virradóra kevés napig tartott gyöngélkedései után szenderült által boldogabb életre Oertel János Zakariás német ajkú közösség lelkipásztora.
- Sobri József nevű rabló 28 fős bandájával napról-napra félelmetesebb Győr, Veszprém, Somogy és Vas vármegyékben
- Statisztikai adatok a pesti kir. egyetemnél 1835-36 iskolai évben tanári koszorút nyertek felsorolása, 1549-en elhaltak Pest városában az év július-augusztus-szeptember hónapokban, ezt vallási tekintetben is részletezi
- Kolozsvárott október 19-én tisztújítás volt, a főbíró a következő két évre Ágoston István, a kültanácsban harminc új választott polgár lett
- Kolozsvárott 17-én a Hidelve külvárosban tűz ütött ki
- Kolozsvárott a szüretet bevégezték vagy úgyszólva meg sem kezdték. A bortermelésről ír.
- Beszterczében október 15-én tűz ütött ki, két óra alatt három utca égett porrá 106 házzal együtt (353-354. o.)
- Allg. Zeit. Bécsi levelezője a birodalombeli cholerai halálozásról tudósít, egy szomorú eseményt mesél el, vigyázni kell az eltemetés idejének meghatározásában

Jelenkor 1836, 89. szám, november 5. szombat, 357. o.

- Ő cs. kir. fölsége gróf Mittrowskyhoz intézett legfelsőbb kabinet irata szerint Ürményi Ferenczet több évi szorgalmas szolgálat miatt Leopold-rend közép-keresztjét kapta

- Kuszenits Tádé m. k. kancz. referendárt s udv. tanácsnokot ötven évi szolgálata tekintetében Szent István magy. kir. jeles rend kiskeresztjével díjmentesen kitüntetett
- Pest vármegyének tisztújítása november 3-án
- Zólyom vármegyének tegnap október 26-án a főispán úr Géczy István udvari tanácsnok ülésezése alatt végbement a tisztújítás.
- Rév-Komáromban november 1-én megnyitott a casino
- Vásárok tartása: október 25-én Párkányban, október 25-én Nagy Szombaton, október 26-án Eszéken és október utolján Pesten
- Pozsonyból az ottani német hírlap a következőket írja: Aratás óta nagy mozgás van, sok gabonát szállítottak, nagy volt a keletje. Summázat az utóbbi három hónap alatt pénteki és keddi vásárnapokon feljegyzettekről Pozsonyban.

Jelenkor 1836, 90. szám, november 9. szerda, 361. o.

- Kinevezések: Zerdahelyi Józsefet az ítélőszék elnökévé, Justh Ferencet királyi tanácsossá, Lőffler Jánost középszolnoki főesperessé, Aszalay Lászlót prépposttá, Gollner Pétert pedig tiszteletbeli kanonokká nevezték ki
- Esztergom vármegye tisztikarának alakulása (választás útján)
- Trencsény vármegye új tisztikarának tagjainak felsorolása
- Fehér vármegye tisztújító székének eredménye, új tagok
- Hunyor Imre orvos Poroszországban meghalt
- Sobri Józsi rablóról egy bekezdés, lényege hogy nem kell tartani tőle, pletyka, hogy veszélyes, igazából műveletlen
- Albertfy Ferenc lett kinevezve a könyvtartás hivatal járnokává
- Fluk Aloiz sómázsáló szept. 22-én meghalt

Jelenkor 1836, 91. szám, november 12. szombat, 365. o.

- Fejes Antalt a királyi ügyek aligazgatójává nevezik ki
- Spécz Antalt szénfeletti titoknokká nevezik ki, Csergő Antalt pedig nagybecskeri kam. Biztossá és családi kerületi ügyésszé
- Farkas Rudolf második titoknok lett

- Lukacsik Györgyöt érdempénzzel ékesítik
- Majtényi Antal kamarás a tisztelkedésnek számos és fényes jeleiben részesült, főispáni helytartói hivatalt is kapott (mindenhol köszöntik), magyarul mond beszédet a megyei gyűlésben
- Kopácsy József földesúr a környékbeli lakosokat a görcsmirigy vész alatt ellátja gyógyszerrel, orvossal
- Bakonyban megrekedt az utazás: nyáron alig volt eső, okt. 29. azonban a hó miatt70 ember ott ragadt.
- Stratimirovits István megboldogult karlovisi metropolita érsek végrendeletének ismertetése: új érseki lak építésére, díszöltözetre, illyr-oláh nemzeti pénzalapnak, nemzeti pénzalapnak, suliknak adományoz pénzt, de sajnos a gimnáziumra nem hagyott, ezt sajnálják
- Ilosvay Sámuel helytartósági titoknok elhalálozott november 4-én
- Árpád néven új gőzhajó indult, melyen Széchenyi István is utazik Bécsig, kipróbálják, hogy működik-e. A Nádor nevű gőzhajó is elindult utána
- I. Ferdinánd nevű gőzhajó jól működik, Pannónia nevű is a Konstantinápoly felé vezető vonalra fog térni
- ált Mosonyban kevés, léha búzatermés
- gőzhajók indulása, gőzhajó hivatalnál kell jelentkezni
- szent Mihály-napi vásár középszerű volt (zab kevés, kukorica elég, búza, rozs kevés, a gyümölcsfákon sok a hernyó)

Jelenkor 1836, 92. szám, november 16. szerda, 369. o.

- Majthényi Antalt lipótmegyei főispáni helytartót kamarássá, Schrott Józsefet belgrási és szendrői címzetes püspökké és a zágrábi káptalan őr kanonokává nevezték ki
- Ferdinánd galicziai főkormányzó Kolozsvárra érkezett, tisztelettel, udvarlással fogadták
- Haller Ignác gr. Vezetése alatt Küküllő megye első közönséges gyűlése megtörtént
- Zólyommegyei új tisztikari pótlék közlése
- Ürményi Makszimilian aranykulcsos és királyi tanácsnok meghalt február 5-én
- Somogyi Antal királyi tanácsos Jász és Kun és két kerület nádori főkapitánya elhalálozott
- Gugánovics Klára, Szabadka kórházának pénzalapját adományozó asszonyság november elsején elhalálozott
- Aradon október 20-án létrejött a magyar- németzsidó tanító intézet, felavatták, Chorin Áron rabbi úr nyitotta meg
- A Courier igen sajnálja, hogy Eszterházy herceg csak magát ajánlani ment Angliába, utána rögtön haza

is jött
- Csokonai Vitéz Mihály emlékoszlopot avattak fel Debrecen földjén (hogy néz ki, mi van ráírva, melyik oldalára)
- Magyar Tudós Társaság: Az Akadémia költségén Debrecenben megjelent művek (tudománytár, eredeti játékszín, külföldi játékszín)

Jelenkor 1836, 93. szám, november 19. szombat, 373-374. o.
- Steinbach Ferencet az országos pol. és kegy. Alapítványi ügyek igazgatójává nevezik ki
- Lyuboevich Márc őrnagy és Szerdahelyi Ferenc nemességgel díszíttettek
- b. Bruckenthal főispáni helyettest Fogaras főkapitányává nevezik ki
- Juretich Vinczét 30ados és só-árnokságra nevezték ki, Boronics János került a helyére
- Gazdasági Egyesület választása a Casinóban, titoknok választása: Kacskovics Lajos lett, akit a Gazdasági Tudósítások szerkesztésével is megbíztak. Dercsényi Pál ajánlj 500 pengő forintot, Appel Károly pedig 240 pengő forintot a Tudósítások elkészítésére
- Mezőberényben silány a termés, a görcsmirigy pusztít. Hála Wenchheim Béla úrnak a segítségéért
- Hála Brunszwik Mária őexcjának hogy alamizsnát nyújtott vallási kül. nélkül, orvost, gyógyszert hozatott a görcsmirigyben szenvedőknek
- Pesti vásár volt, sok áru, de divata léha, a mostoha időjárás az oka
- Árpád gőzhajó Széchenyivel Pestről indult útnak, de a Nádor elnevezésű leelőzi, legsebesebb a társaságban (373-374. o.)
- Ecskai Lázár Auguszt, a m. kir. udva. Kancellária fogalmazója, elhalálozott
- Csiszár Dániel, Hunyad vármegye ügyésze, elhalálozott
- MTT új választottak közlése a filozófia, történetírás, matek és a levelező tagok osztályába

Jelenkor 1836, 94. szám, november 23. szerda, 377. o.
- Istvánffy Pált kormányszéki fogalmazóvá, Kovács Zsigmondot és Keyse Jánost számvevő tisztekké nevezték ki Erdélyben
- Kegyes iskolai rend bemutatása, összesen a két hazában 8212 tanulót számolnak
- Az Asszonyegyesületről, annak híveiről, könyvnyomatok eladásából a haszon az övék
- Magyar Borismértető Egyesület: küldjenek be borokat a tagok, hogy növeljék hírét, elnökük: Andrássy

György
- Okolicsányi János táblabíró elhalálozott
- az Árpád gőzhajó és a Nádor gőzhajó is csak Pozsonyig mentek, az Árpád megfeneklett visszafelé, a Nádor pedig segített neki
- MTT névkönyve

Jelenkor 1836, 95. szám, november 26. szombat, 381. o.
- Shufflay Józsefet a zágrábi kir. főiskola aligazgatójává nevezték ki.
- Barthodeiszky Ignác cs. Kir. udv. Kamara pénz és bányahivatali osztályára neveztetett ki.
- Radobojon földrengés történt
- A híres norvégi kengyelfutó Mense Erneszt Bp. felé utazik vissza Angliába
- Kisfaludy Társaság tájékoztatója a tagoknak: a Nemzeti Múzeumhoz kerül emlékművök, a Főhercegsége elfogadta. Az aláírási íveket küldjék vissza. Lehet kapni példányokat Kisfaludy munkáiból.
- Tudománytár- tudományos értekezéseket küldjenek be az írók, kérik őket. Az első tudománytár december közepén jelenik meg.

Jelenkor 1836, 96. szám, november 30. szerda, 385-386. o.
- György Lászlót kamarássá léptetik elő
- Fischer Károlyt a dunáninneni ker. tábla díjtalan bírójává nevezik elő
- Szluha Imre jász-kun főkapitány lett
- M.Vásárhely: W. Miklósnak székely belső telek adományoztatott, ahol ő egy nemzeti nevelő polgár-iskolát fog építeni, Bodola Sámuel református főjegyző kér rá áldást
- Léván egy kaszinó alapíttatott, elnöke: Reinprecht Ignácz
- hazafiak pénzbeli adományai a Magyar Színházra, színésztársaság felépítésére. Fel van sorolva a név, megye név és mellette az összeg
- hála Weinkheim Franciska asszonynak, aki orvost vitetett Szeghalomra, ahol az epemirigy betegség pusztított
- NVáradon meghalt Revisneyi b. Reviczky Judit, hazánk matronáinak fénylő csillaga
- Fenyéde tűz ütött ki
- Kapronzán földrengés történt

- felség engedélyével Svinyáron 3 esztendőre próbaképp 1 30adi passual hivatal létrehozására
- Virták Károlyt magyar udv. Kamarai Concipistaságra nevezte ki (385-386. o.)

Jelenkor 1836, 97. szám, december 3. szombat, 389-390. o.

- Kinevezések. Kologyáry Császár Ferencz kinevezése a Fiume-i kir. Kormányszék iktatóságára
- Magyari Kossa Sámuelt Tolna megye első alispánévá, Jobaházi Dőszy Gábort pedig másodikká nevezték ki
- Anna- Mária elnevezésű gőzhajót építettek
- Abaúj megyeközgyűlésekor a megyei színészetre ügyelő választottság beadta hivatalos jelentését adományairól
- a pesti Magyar Tudományos Egyetem létszáma 1552 fő
- S. Újhely: helybeli korház javára tánc, adakozás
- A nemzeti Magyar Múzeumba régiségeket adományozott a felség, Gerencsére János, Linezy Károly és Bertina őrnagyné
- MTT több nyomtatvány kiadása történt, adakozások. A nov. 21-én tartott kisgyűléssel kezdték meg az academiai új évet.
- Balog Mihály professzor, nagykőrösi tanár elhalálozott
- Tintor Bódog elhalálozott, szegniai sóhivatal így megürült
- Juh statisztika (389-390. o.)

Jelenkor 1836, 98. szám, december 7. szerda, 389-392. o.

- Kinevezések. Cziráky Antalt aranygyapjas vitézzé avatták
- Kanonok kinevezések felsorolása
- Schlosse Imre tagja lett az ásványtan és földismereti társaságnak
- Somogy megyei tisztújítás eredményeként az új tagok felsorolása
- Kastal Imrét Szabolcs megye főügyészévé avatták
- Szarvas városában Simon István felszólítására olvasótársaság alapíttatott
- Hírek Erdélyből: Imre Ferencz úr segítséget küld az égés károsultjainak
- Vékony Ferenc harangot öntött
- Erdélyben két hetente újság jelenik meg: Vasárnapi Újság címmel, olcsó, de az áldozatok miatt az

- MNM tisztviselőihez feleletek a jutalomkérdésekre (393-394. o.)
- MTT nov. 28-i kisgyűlésén II. Ulászló egy levelének hasonmását mutatták be
- Orvosdoktor és sebészi koszorút nyert tanulók névjegyzékének közlése
- Osváld István a m. kir. udvari kamaratanácsos elhalálozott

Jelenkor 1836, 99. szám, december 10. szombat, 397. o.

- Dorchich József nemességre emeltetett, Hermányi József szalagosnagy arany érdempénzt kapott
- Petzval Józsefet mathesis tanítóvá és oktatóvá emelik
- Aichner Károlyt a pesti királyi sóhivatal sóárnokává nevezik ki
- Reviczky Ádám gr. Floreiczből megérkezett, átnyújtotta megbízólevelét
- Zágráb megye tisztújításának ismertetése
- hála Probstner András táblabírónak Jakubján helységtől
- Egri Casino szándéka: táncmulatságot tart és a bevételt Eger városának lámpák általi világosításra szenteli
- Zajezdában földrengés történt
- Bajza József Pozsonyban elhalálozott, ő volt a pozsonyi társas káptalan kanonokja
- Rozsnyóról Farkas András tanító elhalálozott
- Ágh Imrét kinevezték a m. kir. udv. kamara provisor helyére
- Gazdasági Egyesület ügyében felszólítás, hogy segítsék cikkekkel a folyóiratot
- a múlt november hónap időjárásának az átnézése

Jelenkor 1836, 100. szám, december 14. szerda, 401. o.

- Kinevezések: Slachta Mártont éneklővé, Linczy Józsefet őrkánonokká, Bodó Mihályt egyházi főesperessé, Obermayer Andort iskolás kanonokká nevezték ki
- Somogy megye: tisztújítás nov. 30-án, az új alispán úr üdvözlése
- Serleg átadása ünnepélyes keretek között az alispán úrnak
- Temesvár dec. 4-én: októberben Károlyi Lajos gróf mint Maros-szabályozási királyi biztos Szegedtől kezdve az egész Maros folyam menetét Erdély határáig az illető törvényhatóságok küldötteivel együtt személyesen megvizsgálta
- Budapest: időjárás. Szélvész.

- Wochariczán: nov. 15-én egy 10 éves kisfiú megmentett egy 58 éves határőrt egy farkastól
- Az erdélyi „Bote” cáfolja az Allg. Zeitung által kiadott hírt Elsasser tábornokkal kapcsolatban
- Erdőszök kinevezése
- Huszár János elhunyt
- A Magyar Tud. Társ. költségein megjelent a Romai classicusok magyar forditásokban
- Magyar Tudós Társaság kis közgyűlése dec. 5-én

Jelenkor 1836, 101. szám, december 17. szombat, 405-406. o.

- Kinevezések: tiszteletbeli kánonokok kinevezése, Szolcsányi Ádámot a kassai székesegyháznál kanonoksággal neveztek ki, Leithner Antalt szalagos közép arany-polgári érdempénzzel ajándékoznak meg, Berghofer Ferdinandot fogalmazó hivatalra, Kotczbek Károlyt bányaírnokságra, Schwartz Mátét felsőbányai bányaszer-írnoki szolgálatra, Gál Jánost ellenőrségi számvitel pozícióra
- Schwarzenegger Jánost nyugalmazták
- Unozi Béldi Lászlót Leopold-rend kis keresztjével ruháztak fel
- A Helytartó-tanács kebelbeli adó-számvevőségnél kinevezések
- Arad: a megyei kórház gyarapodása
- Nagyváradon Lajcsák Ferencz jótékonykodása a rászorulóknak
- A budai és pesti asszony egyesület nyomtatásban kiadja a legalább 12 pengő krra szabott segedelemmel járulandók névjegyzékét
- Pesti jóltevő asszonyegyesület: az újévben álarcos táncmulatságot szervez január 8-ra
- Kovács Miklós a kézdi-vásárhelyi székely nemzeti nevelő-intézetnél 4138 pengő forintnyi tőkepénzt tett le – 2 gyermek neveltessék belőle az intézetben
- Radobojban újabb füldrengés
- Szegedi vásár termékárai
- Munkácsy Andor sebész mester kinevezése a Máramarosban megürült kam. Sebészi hivatalra (406. o.)
- Weinde József elhunyt

Jelenkor 1836, 102. szám, december 21. szerda, 409. o.

- Kinevezések: Brenner-Felsach Ritter Ignáczot és Lebzeltern-Collenbach Ferenczet szent István rend kiskeresztjével tüntették ki, Kukulyevicz Antalt fő iskolaigazgatóvá, Kukovich Jánost számfölötti bíróvá

- Fodor Mihály alapítványt tett a szegényebb tanulók számára
- Ő cs. kir. felsége a gőzhajón szállítási kereskedés előmozdítására megengedi, hogy Drenkován egy áruvizsgáló hivatal épüljön
- Pintér Józsefet zsolnai sóárnokká nevezték ki
- Ő cs. kir. fölsége megengedi, hogy a 15 ezer forint váltó melyet a pesti nemes kül- és beltanács a város részíről a most épülő magyar színház költségei pótlásárea adatni köz akarattal elhatározott, kamarai pénztárból kifizettessék
- Fejér vármegyének tisztkarának névsora
- Udvarhely-széki és belső szolnoki gyűlés és tisztújítás
- Maros-vásárhelyi Casino: dec. 4-én közgyűlés
- A pesti jótékony asszonyegyesület közli az adakozók névsorát
- A pesti szemorvosi klinikában a betegek száma

Jelenkor 1836, 103. szám, december 24. szombat, 413-414. o.

- Kinevezések: Festetics Ágostont kamarássá; Haby Ferencz és Legeza Mihály nyugalmazása; Deitrich Antalt vashámor igazgatójává; Raiman Jánost és Kastel Sándort vaskezelési ellenőrré; Meiszlinger Bernátot, Oberth Ferenczet és Höffner Antalt anyag-különzői szolgálatra időközileg kineveztetett, Stiller Fridriket ideiglenes 30adosságra
- Pozsonyi siket-néma intézet: nyilvános vizsgálat tartaték
- Szabad Nagy-Körösön újabb tanítószéket alapítottak, ahol a gyermeknevelőket és tanítókat képzik
- Duna-gőzhajózási egyesület: I. Ferdinánd gőzhajó szerencsésen visszatért Konstatinápolyba próbaútjáról. A Metternich nevű gőzös 1837 tavaszára készül el. A felügyelőség új gőzhajók építését tervezi.
- Zerdahelyi József adakozása
- Mensen Erneszt megérkezett a napokban Pestre
- Kir. Kam. Tud: megürült Máramarosban az ispán-hivatallal összekapcsolt szenesi erdőszség
- Sobri József rabló és társai elfogva (413-414. o.)

Jelenkor 1836, 104. szám, december 31. szombat, 417-418. o.

- Borsodmegyei megtisztelések
- Turopolya-szék tisztújítás
- Felső-Fejér tisztújítás
- B. Szolnok tisztújítás
- Tordán főispáni beiktatás, tisztek fölesketése
- Hinka Mária elhunyt (417-418. o.)
- Körmöczi János gutaütésben elhalálozott
- Kolozsvári hangászati kozervatórium
- Pálfi Zuzánna jótékonykodása
- A szultán útja a Maria Dorothea gőzhajón
- A soproni magyar társaság növendékei 44 pengő frttal támogatják a Pesten épülő magyar színházat
- Bőle István aranymiséje
- Nagy József kalapgyárnok 3 évi szabadítékot nyert
- Isaak Sámuel kir. tanácsos elhunyt
- Milfait Ferkót elfogása után kivégezték
- Fejér-Gyarmat: esőzések
- Alsó-Dabas: 26-án megnyitott az új casino, táncmulatsággal ünnepelték
- Bécsben írják: Galicziából nem lehet majd szeszt hozni Mo-ra
- Bécs: sorshúzás

10.6. Jelenkor 1837. évfolyam

Belpolitikai hírek
Jelenkor 1837, 1. szám, január 4. szombat, 1. o. – Kinevezések és megtiszteltelések – A király kitűnteti Martonitz főhadnagyot – Az 1837-es tél nagy hidegei miatt szükségszerű a híd kiszedése – Adakozást a nyitrai dologházra az 1836. december 14-i közgyűlésen – Heller Ignác gróf december 19.-én 350 váltót ígért a szegények megsegítésére – Aszódi Padmanoczy János a görcsmirígy betegségben szenvedők mellé orvost, ápolót, orvosszereket, bort és tűzifát rendelt – Magyar Tudós Társaság: az V. nagygyűlés által meghirdetett jutalomkérdésekre beérkező felelek felsorolása. A válaszokat vizsgálat alá vonták. – Magyar Tudós Társaság: megjelenik a Tudománytár XI., vagyis a harmadik folyamati harmadik kötete – Röszler J. Kristóf elhunyt **Jelenkor 1837, 2. szám, január 7. szombat, 5. o.** (az első számnál rontották a napot) – Kinevezések – A király Kiss helytartósági tanácsnok urat császári királyi tanácsossá léptette elő, és Tibolt Lászlót statustanács tiszti szobájában alkalmazta – December 11-én a magyar nyugpénz intézet Eötvös Pált igazgatóvá és Burgmann Károlyt aligazgatóvá nevezi ki – Zimony: Milos hg. Az új szerb törvénykönyv megvizsgálására Lazarovich Vazult és Haxich tanácsost kérte fel – Festetics Leo gróf elnöksége alatt Tolnán tanítókat nevelő intézet jön létre – December 10: az Ung folyó elöntötte Ungvárt. Három áldozat. – Cseszneken Kopácsy József veszprémi püspök adományai a falusi iskolák felvirágoztatásához – Nagyszombaton ártézi kút készült – Kapronczán Cibulic Mihály feleségének három gyermeke született, de a szülés után meg is haltak – Kamarai Tud. – Kinevezések

Jelenkor 1837, 3. szám, január 11. szerda, 9-10. o.

- A király a lembergi görög keleti egyházba nagyprépostot, dékánt és iskolai kanont nevezett kil.
- Somogy megyei megtisztelés. Somssich Miklós úrnak Kaposvár városa egy serleget adott
- Kinevezések
- Az ő cs. és kir. Felsége által kegyelmesen megerősített magyar nyugpénzi intézet
- Nemzeti Casino: téli közgyűlés jan. 29-én lesz
- Pozsony: szokatlanul hideg időjárás. A Dunát fedi a jég.
- A brassói havasoknál a heves esőzések miatt a Tellás patak kilépett a medréből
- Jassy (Moldvában): politikai feszültség, a békét óhajtják (9-10. o.)
- A hideg időjárás ellenére csökkent a gyapjú ára
- Buda: Albert Ferenc összegzése a tavalyi időjárásról

Jelenkor 1837, 4. szám, január 14. szombat, 13-14. o.

- Kinevezések
- A király 1836. december 9-én kinevezi ideiglenes Újvidéki görög keleti érsekké Sztankovich Istvánt
- Rozsnyói tisztválasztás
- Bukarestből érkezett közlemény Sükeiről
- Pozsonyban meghal Gyűrky Ignác és megözvegyült felesége 4000 Ft ajánl fel ágyfelállítására. Egyéb felajánlási.
- Allgovich János lelkész 400 arany kivételével hátramaradt vagyonát szegény hallgatóira hagyja
- Pest: álarcos táncmulatság jan. 8-án
- Születési statisztika
- 1836-ban orvostanárokká avatottak
- Putnok: Putnokon Szitovszky János adományából felépült az egyházi épület. Jan. 9-én a kat. egyház felszentelése.
- Veszprém: bűnözők elfogása
- Piskolton természeti csapások érik. Heves esőzések, és erős szelek
- Bács vármegyében zajlik a jég a Dunán
- Gremsperger Pál jótékonykodása (13-14. o.)

- Egy új aranybányát fedeztek fel Galiczis-Bukovinában
- Magyar Tudós Társaság dec. 12-én tartott kisgyűléséről. Prof. Bocsek Antal kiadja a „Codex diplomatica”-t. A jan. 2-án tartott kisgyűlésről.
- Magyar Kir. Kam. Tudósítása: Nemes Istvánt hivatalba helyezték

Jelenkor 1837, 5. szám, január 18. szerda, 17. o.

- Nyáry Antalt bárói rangra emelték.
- Kinevezések
- Nemzeti Vívó Intézet: közgyűlés febr. 5-én lesz
- N. Kanizsa: casinót alapítottak
- Törökszentmiklós gazdagon lakott a nemzetiségek részéről (németek)
- A zajló Duna által Pozsonynál felépítet jégpáncél egyre erősebb.
- Zágráb: Marinovetz faluban Gussék Iván elhunyt
- Az említett görcskórságban Zilahban nagyon sokan haltak meg.
- Dr. Rumy Károly fejtegetései
- Mogor v. Nagy Jancsit és Király Jánost kivégezték
- Az irgalmas barátok összes kórházaiban
- Simó Ferencet rajztanítóvá nevezték ki
- A király 11 ideiglenes őrséget hozott létre Magyarország déli határán.

Jelenkor 1837, 6. szám, január 21. szombat, 21. o.

- Kinevezések
- A munkácsi báró Perényi Gábor főispán helytartó Besztercebányai beavatása fényesen sikerült.
- Sáy István a 20 évi munkája miatt Eperjestől polgári címet kapott.
- Nyitra megyei pótadakozások
- Nagy Abony: táncmulatság
- Sződ: Grassalkovich hgné jótékonykodása
- A Green úr léghajójával gr. Tichy Ödön útja Párizsból
- A budai redoutteremben jan. 17-én táncmulatság a kisdedóvó intézetek javára
- Mensen Ernst második próbamutatványa

- Természeti ritkaság
- Jászberény Poklár József felesége négy gyermeket szült
- Magyar Tudós Társság jan. 19-i kisgyűléséről
- A budai k. csillagász toronyban 1836-ban történt időjárási vizsgálatokról

Jelenkor 1837, 7. szám, január 25. szerda, 25-26. o.

- Kinevezések
- Sombereken Szepessy Ignác pécsi püspökpapnövendék házát 40 ezer pengő értékében növelné.
- R. Komárom
- Segesvár gimnáziumát bővítenék tanító intézettel
- Grassalkovich Antal herceg a görcsmirigy kor idején engedelmeket tett a terhek enyhítése érdekében
- Baja a városi kórházat növelné a befolyt pénzen
- A görög keleti egyház adományokat ad a Brassói lakosságnak, akár milyen a vallási és nemzetiségi hovatartozása (25-26. o.)
- Tehetősebb emberek adakoznak a váci süketnéma intézet javára.
- Egy olaszországi levelező leírja levelében az ottani szokatlan időjárást
- Nagyszebenben a királyi tanácsossággal kitűntetik Hochmeister Mártont
- Eger: Cselkó Károly elhunyt. Somogyban Vései Sándor ideglázban meghalt.

Jelenkor 1837, 8. szám, január 28. szombat, 29. o.

- Kinevezések
- Kisdedóvó intézeti gyűlés
- A kőszegi tűzvész során a károsultaknak, és a szenvedőknek segédkezet nyújtanak a gazdagabb emberek
- Losoncon Jakab István: „falusi lakodalmát” játszották a színházban
- Eszéken Adamovitch János kaszinót nyit
- Épül a vasút Pozsonytól Bécsig.
- Hegyaljáról: beszámoló a borokról
- A Magyar Tudós Társaság emlékeztetőül közli, a drámai jutalomért versenyző szomorújátékok beküldési határideje márc. 24.

Jelenkor 1837, 9. szám, február 1. szerda, 33. o.

- Kinevezések
- Az év januárjában szász székek követválasztása
- A pesti Nemzeti Casino téli közgyűlése január. 29.-én volt. Igazgatóválasztás
- A Duna Gőzhajózási Társaság évi közgyűlésén 2 szabálycikket tárgyalnak meg
- Görög egyh. Püspök ök érsekválaszthatási folyamodása
- Egri érsekmegye évkönyve
- Kastélyos-Dombó: osztálykori jótékonyság
- Eperjesi Collegium, mely igyekszik a nem magyar diákok között terjeszteni a magyar nyelvet, hangversenyt tartott
- Magy. Kir. Kam tudósítás

Jelenkor 1837, 10. szám, február 4. szombat, 37. o.

- Kinevezések
- Marosvásárhelyen január 14.-én iktatták be a nyelvészet-tudomány tanító székébe Török Jánost.
- Pesten 1837. február 1.-én táncmulatság zajlott.
- Újhelyen magánbirtokot táncteremmé alakították.
- A Magyar Nemzeti Múzeum gyarapodott egy füvészgyűjteménnyel Lumnitzer István hagyatékából
- Pest: kielégítő siker a kereskedési iskola nyilvános próbamutatványa
- Zágráb: Kukulievich Antal ünnepélyes beiktatása
- A zágrábi akadémiánál megürült pozícióra jún. 1-ig lehet pályázni
- Budán jan. 24-én elhunyt Beniczky Lajos
- Jan. 31-én Kis-Szlatinai Durcsák János elhunyt
- A Magyar Tudós Társaság jan. 16-i kisgyűlésén Horváth Lajos káptalan régi magyar írásának másolatáról döntöttek, jan. 23-i kisgyűlésén pedig az Évkönyvekbe szánt munka vizsgálatával foglalatoskodtak

Jelenkor 1837, 11. szám, február 8. szerda, 41-42. o.

- Az abrudbányai tanácsost, Nagy Jánost választották meg főbírónak az unitária vallás követői, amit az uralkodó is jóváhagyott.
- A szebeni Cziek Jánost ellenőrré léptették elő. Két bányászi írnok hivatal is megüresedett Erdélyben.
- Bognár Károly, zágrábi harmincad felügyelési gyakornokot nevezték ki a fiumei harmincad hivatalba.
- Besztercebánya: A porosz király levelet küldött, és aranyat, Mária Luiza parmai hercegasszony arany szelencét ajándékozott Zipser András úrnak „Franz 1 Kaiser" című írásáért.
- Baja: a városi kórház megsegítésére jótékonysági táncmulatságot rendeztek. A pénzgyűjtéshez és a szervezéshez nagy segítséget nyújtott elsősorban Latinovics sz. Schweidl Anna, valamint az asszonyegyesület tagjai.
- Pest: a farsangi jótékonysági táncmulatságon az összegyűlt pénzösszeg a szegények megsegítését szolgálta. A legnagyobb felajánlást Emmerling Károly tette.
- Gyöngyös: január 29-én jótékonysági táncmulatságot tartottak., Az elmúlt decemberben megnyílt kaszinónak egyre több részvényese lett.
- Nógrád vármegye: A Nógrádi Nemzeti Intézetben, amit 1831-ben gr. Keglevich Gábor alapított, a szünetekben 62 ajándéktárgyat sorsoltak ki.
- Gr. Széchenyi Isvánnak február 3-án megszületett Béla István nevű fia.
- Budapesten sokan örültek a farsangi zajongások végének.
- A gazdasági egyesület józsefvárosi közgyűlése március 18-án lesz.
- Szarvas:Melján György a templomnak harangot öntetett.
- Zágráb: Chret és Verbanz községekben „vészes szemnyavalya" ütött ki., Károly városban 27-én meghalt Dóczy Antal ezredes. (41-42. o.)
- Milos hg. Kragujevaczból átköltözik Belgrádba, tervezi a város szépítését, a gőzhajózás és az ipar fejlesztését.
- Tarnopolban január 27-én gr. Festetics János, míg Rozsnyón január 15-én Szitovszky Antal bíró hunyt el.
- Az elmúét év december 22-én halt meg Párizsban Mandely, „a tudós magyar különcz".

Jelenkor 1837, 12. szám, február 11. szombat, 45-46. o.

- A császár Nádasi Trsztyánszky Sándort, Hont megye alispánját cs. kir. tanácsossá nevezte ki.
- Cs. k. fels. m.k. helytartósági alapítványi számtartót, Lander Venczelt nyugdíjazták.
- Pesten f.h. 8-án tartott esperesi közgyűlésen Aszódi b. Podmaniczky Lajost hivatalába iktatták.
- Jászberényben f.h. 6-án Szluha Imre főkapitányt beiktatták.
- A „pesti nemzeti Casino" január 29-én és február 5-én közgyűlést tartott.
- Pest: a pesti görög-oláh község f.h. 5-én tartott gyűlésén, Havas József tanácsnok javaslatára, megszavazták, hogy a „köztanácskozás jegyzőkönyvét" nemzeti nyelven szerkesszék.
- Pozsony: Gyurikovics György, városi tanácsnokot becsületbeli polgárrá nevezték ki.
- Esztergom: a városi kórház megsegítésére táncmulatságot rendeztek január 31-én.
- Nagy-Abony: Marhavész és szárazság miatt szűkölködnek a helyiek. A helybeli uradalom búzával, pénzzel és hússal segíti a rászorulókat.
- Ipoly-Ság: január 31-én jótékonysági bált tarottak a vakok intézetének a támogatására.
- A Kisfaludy Károly emlékére alakult társaság a számára felajánlott adományokból a fiatal tehetségeket fogja támogatni. (45-46. o.)
- A Kisfaludy Társaság kiírta az 1838. évi aesthetikai és költészeti pályázatot.
- A versenymunkákat jövő év októberéig Fáy András igazgatóhoz kell elküldeni.
- A múlt heti enyhe időjárás miatt zajlik a Duna és a Tisza.
- A budai csillagász torony időjárási észrevételei: a január hidegebb, mint a december, uralkodó szél északnyugati, folytonos a köd.

Jelenkor 1837, 13. szám, február 15. szerda, 49-50. o.

- Az uralkodó január 21-én Horvatich Mihály nagyprépostot nevezte ki olvasó kanonoknak Zágrábba.
- Az uralkodó több kinevezést is kiosztott.
- Az egri főkáptalan február 3-án Durcsák János helyébe Bémer László báró apátot nevezte ki prépostá.
- A pesti Asszonyegyesület a munkát kereső szegény asszonyokat munkára felfogadja. A budai rokonegyesülettel emellett pénzt gyűjtenek a szegények megsegítésére.
- Pozsonyban február 10-én újra befagyott a Duna.
- Győr: január 30-31.-i evangélikus iskolák vizsgálatának az eredménye, hogy a szülők körében fontos,

hogy a gyerekek elsősorban a magyar nyelvet tanulják és beszéljék.
- A révkomáromi szab. Hajózási biztosító jan.24-én közgyűlést tartott.
- Ung vármegye közgyűlése anyagi segítséget nyújt az építendő színháznak és a társulatnak.
- Nagyváradon, Várad-Velencén és Várad-Váralján múlt év júniusban tűzvész pusztított. A károsultak részére a megye asszonyai adományokat gyűjtenek.
- Brassó: Tartler János kir. tanácsos pénzt adományozott az elemi iskolának és a kórháznak.
- Nyitra január 21-én Blanár Pálné Malinovics Erzse hármas ikreket szült, de közülük ketten meghaltak.
- Az ausztriai birodalom bányászait jól megfizetik.
- A hg. Eszterházy-féle sorsjáték főnyereményén öt bécsi asszony osztozott.
- A Magyar Tudós Társaság január 30-án intézkedéseket hozott az általuk kiadandó tud. Kézikönyvek kapcsán (49-50. o.)

Jelenkor 1837, 14. szám, február 18. szombat, 53. o.
- gr. Cziráky Antal országbíró Niczky Jánost alországbíróvá nevezte ki.
- Az uralkodó négy kinevezést is kiosztott, köztük Ertil Józsefet zsarnovici ellenőrré nevezte ki.
- Pécsen néhány lelkes polgár összefogásából megalakult a pécsi polgári casino.
- Temesváron február 9-én a megyei fogház rabjai számára dologház felállításáról döntöttek.
- A városi, a mezővárosi és falusi iskolák tanulóinak a létszámáról született felmérés.
- A cs. k. hadseregnél több előléptetésre is sor került, köztük Merveld Max gr. őrnagyból alezredessé lépett elő.

Jelenkor 1837, 15. szám, február 22. szerda, 57-58. o.
- Az uralkodó jan.31-én Bajzáth Györgyöt királyi tanácsadóvá nevezte ki.
- Az uralkodó január 28-án Lang Jánosnak évenkénti díjpótlékot állapított meg.
- Az uralkodó december 24-én Cservenvodali Demeter Istvánt polgári kis arany érdempénzzel jutalmazta.
- Az uralkodó Pausch Antalt egész évi fizetéssel nyugalmazta.
- Az császár több sómázsási címet osztott ki.
- Az erdélyi kir. főkormányszék Viski Sándort főkormányszéki írnokká nevezte ki.
- Kolozsvár: Az unitáriusok febr. 6-i ülésén historia és segédtudományai tanítói székre Brassai Sámuelt választották.

- Máramaros Szigeth: m. bárdányi Buttler János gr. adományával a nemzeti nyelv művelését akarja elősegíteni a megyében.
- Kénosi Sándor János özvegye adományával a sárdi unit. eklézsiát segítette.
- Arad: Markovits Ignácz polg. kereskedő indítványára egyesületet hoztak létre a sorscsapást elszenvedettek megsegítésére.
- Sz. Udvarhely február 5-én táncmulatsággal nyitották meg a casinot.
- Alvinczen jan. 9-én nyitották meg a casinot.
- Sümeg: február 16-án kivégezték Siposi József rablót.
- Félegyháza: febr. 5-én ismeretlen influenza ütötte fel a fejét.
- Pestet is elérte a náthahurut
- Vieuxtemps 2 hangversennyel gyönyörködteti a pesti hangszerető világ füleig
- A kisdedóvó egyesület nyilvános közgyűlése
- Múlt év március 5-én megalakult a Kisdedóvó Intézeteket Magyarországban Terjesztő Egyesület egyre több tagot számlál
- A Magyar Tudós Társaság játékszíni küldöttségének november 19-től eddig 11 színmű adatott be.
- Magyar Tudós Társaság: azok az írók, akiknek a pályaműveit az academia nem fogadta el, a levéltárnoktól vegye el a művét.
- Pest: február 20-án elhunyt Marich János skutári püspök.

Jelenkor 1837, 16. szám, február 25. szombat, 61. o.

- Kinevezések
- Az uralkodó január 21-én Vass László nagyváradi kanonokot czímzetes apáttá nevezte ki.
- A császár múlt év dec. 13-án Miskovits Gábor hídépítő-osztályi kapitányt nemesi címmel ruházta fel.
- Esztergom 400 forintot fordított a nemzeti nyelv terjesztésére.
- Magyar Borismertető Egyesület március 17-én fogja tartani a közgyűlését pesten a nemzeti Casinoban.
- A kassai városi kórház számadása és a nekik ajánlott adományok közzé tétele.
- N. Pétselen m. év dec. 22-én Szepesi György neje hármas ikreket szült.
- Az Allg. Ztg. czikkelyt közölt Pestről, melyben Széchenyi gr. munkálkodását dicsérte.
- A Berlini Tud. Egyetemen kb. 30 magyar fiatal tanul
- A híres ázsiai kutató Honigberger Konstantinápolyban van

Jelenkor 1837, 17. szám, március 1. szerda, 65-66. o.

- Az uralkodó február 8-án Haller István gr-ot Küküllő vármegye főispánjává nevezte ki.
- A császár január3-án Kativelly Károly Makszot nevezte ki a fiumei kereskedési és
- váltó-törvényszéknél a táblabírói helyre.
- Az uralkodó február 14-én Vajay Endrét Budapesten k. alapítványi ügyésszé nevezte ki.
- A császár m. év dec. 25-én a kolozsvári kórházhoz három új orvost nevezett ki.
- Zágráb: február hónapban kapta meg Staidacher József Eperjes sz. k. város díszpolgári címét.
- Bécsben adakozások voltak a nagyváradi tűz károsultjai számára.
- A Váczon épülő tébolyodottak házának építését Baldacci Antal báró 500 p. f-tal támogatta.
- Kemenesalján február 19-én a vidék közbirtokosai a magyar nyelv fejlesztését és Casino építését határozták el.
- A n.enyedi febr. 13.i közgyűlésen a Casino bevételeit vették számba.
- Háromszéken nem esik az idei télen hó.
- Nádudvaron az aszály miatt a szűkölködők adományt kaptak a tehetősebb lakosoktól.
- A Pesti városi kórházban az elmúlt évek betegek számának a felmérése történt.
- Pozsony: olvad a Duna.
- Budapest: a gőzhajók újra járnak.
- A Duna Gőzhajó- Társaság februári közgyűlésén új részvények kiadásáról határoztak (65-66. o.)
- Debrecen: 1837. szt. vizker. vásárban a hazai termesztmények árainak a közzé tétele.
- A marosújvári só – tisztírnok, Isvánfy József meghalt.

Jelenkor 1837, 18. szám, március 4. szombat, 69. o.

- Az uralkodó Kussenics Thaddét nevezte ki belső referensé.
- Kubinyi Ferenc és Zipser András neveivel ruháztak fel virágokat a Jénában tartott természetbúvárok gyűlésén.
- Budapest: márc. 1-jén javították meg a téli károkat szenvedett hajóhidat.
- Pest: márc 3-án jött Bécsből a svéd követ és miniszter, Lövenhjelm gr. a Linberger répacukor-gyárat megtekinteni.
- Losonc: február 12-én lépett fel a műkedvelő színésztársaság, hogy pénzt gyűjtsön a kórház javára.

- Lőcse: február 24-én elhunyt Máriássy Antal.
- Nyíregyháza: a múlt évben született gyermekek statisztikája.
- Módosító határozat a dunai gőzhajózási társaság részvényeiről.
- Sümeg: egy levelező számol be Fekete Józsi, rabló rablásairól és kivégzéséről.
- Sümeg: február 28-án a pandúrok három zsiványt elfogtak.

Jelenkor 1837, 19. szám, március 8. szerda, 73-74. o.

- Az uralkodó február 4-én váczi nagy prépposttá Sztamkovics János püspököt nevezte ki.
- A császár Jósika Sámuel tanácsnokot előadó tanácsnokká nevezte ki.
- Az uralkodó Albrecht Jánost és Mattyasovszky Imrét temesi kamarai táblabíróknak nevezte ki.
- Február 22-én nevezték ki Szőke Mártont az erdélyi kir. tábla levéltárnokává.
- Kolozsváron február 21-én a kir. kormányszék kitűzte az erdélyi rendek országgyűlésének az időpontját.
- Kolozsváron február 22-én befejeződött a tisztújítás.
- Kolozsváron febr. 20-án iktatták be Ágoston Istvánt bírónak.
- A cs. kir. szab. dunai Gőzhajótársaság febr. 13-án Bécsben tartott közgyűlést: a nádor jelenléte; nemsokára elkészül egy hajó; jó minőségű kőszén vásárlás; a társ. mozdonyai a Boulton Watt és társ. sohoi műhelyéből kerültek ki; hajóépítésre nézve lényeges intézkedések; (73-74. o.)
- Március hónapban a gőzhajók indulási rendjének közzététele.
- A pécs-vidéki kőszénbányák statisztikai adatai.
- A Magyar Tudós Társaság febr. 13-án tartott kisgyűlésén a „nagy szótár” ügyével foglalkozott.
- Pest mellett márc.5-én torony-iránti versenyt rendeztek.
- A dunai parti jég miatt „híd-elszakítás” történt.
- Pesten f.h. 5-én meghalt Eötvös Pál m.k. Kuria levéltár igazgatója.
- Kalocsán március 3-án meghalt Horváth József olvasó-kanonok.
- Megüresedett hivatali állások Zalatnán.

Jelenkor 1837, 20. szám, március 11. szombat, 77-78. o.

- Az uralkodó február 1-jén Horváth Istvánt a m. k. pesti egyetem magyar nyelv tanítójává nevezte ki.
- A m. k. helytartó tanács számvevő hivatalában tisztújítás történt.
- A m. k. kamara harminczad hivatalát Mallaschegy Antal kapta meg.

- Az uralkodó Schön János rohinczi ny. aczélhámor-mesternek kis arany érdempénzt adott.
- M. k. helytartó-tanács az ő fensége születésnapját ünnepli.
- A császár a magyar játékszín építésére 500 ezüst forintot adott.
- Pesten híd nélkül maradt a város népe.
- Temes megyében múlt évi tűzvészkárosultak megsegítésére Lackovics János főbíró adományt gyűjt.
- Tószeg: az abonyi uradalom segít a m. évi szárazság miatt ínségre jutottaknak.
- A gőzhajózási igazgatóság múlt évi számadásának közzé tétele.
- A gőzhajózási igazgatóság fejlesztési terveinek közzé tétele (77-78. o.)
- Szerződést kötött a cs. k. szab. dunai gőzhajózási-társaság és a bajor-würtenbergi kir. szab. dunai gőzhajózási-társaság.
- Meghalt február 1-jén Kuniczer Mózses budai rabbi.
- Meghalt Horváth József, kanonok is.

Jelenkor 1837, 21. szám, március 15. szerda, 81. o.

- Az osztrák császár és magyar király széki Teleky József grófot febr. 23-án titkos tanácsossá nevezte ki (addig Szabolcs vármegye főispánja, a m. k.. udv. kancellária tanácsnoka volt)
- Őfelsége „Haller László gr. b. t. tan." lemondása után febr. 8-án kinevezi Haller Ignácz grófot Küküllő vármegye főispánjának. Febr. 22-én megerősíti a belső Szolnok vármegyében főbírókká választott Herszényi Jánost és Nemes Józsefet, illetve az alispánokká választott Pataki Dánielt és Rácz Józsefet hivatalukban.
- Őfelsége cs. kamarássá nevezi Ambróczi Lajos temes megyei alispánt, valamint báróságra emeli Brenner Ignácz udv. tanácsost
- Márc. 2-án Kolozsváron Ferdinánd főherceg tiszthatóságok előtt egyházi gyászmisét tartott I. Ferenc halálának emlékére, majd Banó István törvénytanító mondott üdvözlőbeszédet a lyceumi nagy teremben
- Márc. 7-én Kolozsvárott az unitáriusok iskolájában Brassai Sámuelt historiai köztanítóvá iktatják; beiktató főcurator a fejér megyei főispán, Dániel Elek volt, az ő beszéde után Brassai is beszédet mondott. Az új professzort Székely Sándor főiskolai rector-professor fogadta.
- Febr. 26., Marosvásárhely: A népnevelésben tett előrehaladás példájaként említik a koronkai gr. Toldalagi Ferenczet, aki a református iskola-mesteri háznál két szobát rendezett be a fiúk és lányok tanítására, a szülőket pedig több módon ösztönözte, hogy gyerekeiket iskolába járassák, pl. 3 napot

elenged az úri szolgálatból, egy cs. arany jutalom annak a tanulónak, aki ezt a társak szerint is megérdemli stb. A gyerekek közt sok cigány is sikerrel tanul.

- Febr.19.: Zilahon előző este ritka égi jelenség (északi fény) tanúi voltak a lakosok, ami 8 órától egészen éjfélig látható volt.
- Márc. 6., Rozsnyó: a megye főpapja, Scitovszky János a szegény, de jó tanulókat segíti étellel, ruhával, könyvekkel stb.
- A pesti jótékony asszonyegyesület javára márc. 7-én Pesten a francia hangművész Vieuxtemps adott hangversenyt 344 forint és 40 krajcár hasznot hozva ezzel a társaságnak.
- A Nemzeti Múzeum Herrmann Lőwy ezüst-arany és drágakőárustól különböző régi és ritka pénzérméket kap ajándékba, melyek az egyiptomi Ptolemaioszok, id. Philippus alexandriai uralkodó, Augustus római császár, Caius Caligula császár, M. Aurelius császár, valamint egyéb római császárok korából származnak.
- Febr. 27-én őfelsége Zágrábban aranydíjat adományoz az izachichi ütközet vitéz határőrkatonáinak, valamint ekkor mondják el zászlóesküjüket a tavalyi összeíráskor beírt legények.
- A dalmáciai posta a nagy hó és a Bóra miatt nem tudja szállítani a küldeményeket.
- A budai csillagász megfigyelései alapján ismertetik a februári időjárást: folyó hó 12-ig hideg volt, de azután igen változékonnyá vált az idő, jellemző az északi szél; a tél enyhének mondható.
- Márc. 13. Pest - a hajóhidat az enyhe idő következtében ismét berakták.

Jelenkor 1837, 22. szám, március 18. szombat, 85. o.

- Őfelsége a febr. 23-án kelt határozatában a m. kir. udv. kancellária két megürült helyére Gombos Imre m. k. kamarai tanácsnokot és Platthy Mihály nádori ítélőmestert nevezi ki ; legfelsőbb kéziratában fületinczi Kelcz Ádám m. k. udv. kancelláriai tanácsnokot nyugalmazza, és megelégülését fejezi ki szolgálataiért.
- őfelsége kinevezi Pavlekovich Mátyás bellopari káplánt egyházi szónokká a zágrábi kir. akadémiához
- Inkey Ferencz cs. kamarás halála után vagyona nagy része lányához került, a többit pedig közhasznú célokra fordíttatta, pl. könyvtára és hangszerei a megyére, mázsányi ezüstje az alispáni hivatalra szálltak, amit utóbbi nem fogadott el, így azt népnevelésre fordították; 60 000 ft-ot pedig a szegényekre hagyott
- Márc. 14., Pest – az elemi iskolások próbatétele zajlott, melyen Szeber Károly polgármester is jelen volt. A gyerekek idegen nyelvűek (német), mégis szép magyar kiejtéssel szavaltak, amiért Németh András

oktató és Mráz Mihály atyáé az érdem.

- Fiume, febr. 28. – a szabad kikötő hajózási és kereskedési állásának ismertetése (1836): A kikötő forgalma az elmúlt évben 3 317 615 ft, a kereskedelmi mérleg 607 405 ft volt; jellemző importcikkek: bor, gabona, kézi és gyári művek, olaj, exportcikkek: fa, rongy, leveles dohány voltak
- Márc. 1-én Fiumében enyhe a tél, így nem akadályozza a szárazföldi forgalmat, de a scirocco-k akadályozzák a hajókereskedelmet
- Február 18-án északi fény látható
- A gyümölcsfák virágzásnak inultak, bár négy napja fúj az erős Bora
- Divatba jött az újesztendei köszöntéseket beváltani, így a kór-és dologház pénztára 107 ft 20 kr-ral gazdagodott
- Királyi határozat alapján a pesti vakok intézete számára két gyermek után, -akiknek szülei szegényebb kamarai tisztviselők, vagy szolgák, - az évdíjat ezután a m. kamara pénztárából fizetik.
- Megjelent a pesti gimnázium 1. Félévi nyomtatott névjegyzéke, mely szerint 797 tanuló tanul az intézményben
- Márc. 7., Acsád – a sz. György-ábrányi lelkész Zaszkalszki János barátja segítségével 1836-ban „népiskolai kisded de hasznos pénztőkét alapított 200 frtból”; a szegény tanulóknak könyvet, íróeszközöket, a lányoknak gyűszűt vásároltak; az iskola fűtését is kifizették; a legszegényebbek tőle személyesen kapnak ételt és cipőt. Mindezek után megkétszereződött az iskolai tanulók száma.
- Márc. 13-án elhuny Szlávy Mária, néhai székhelyi Majláth György kir. személynök özvegye, aki Pozsony város szegényeit ápolta
- Febr. 15-én Kövesden, Nógrád megyében meghalt Baloghy Mihály k. tanácsnok ’s arany sark. vitéz, aki korábban Hont vármegye országgyűlési követe és alispánja volt

Jelenkor 1837, 23. szám, március 22. szerda, 89-90. o.

- Őfelsége febr. 18-án magyar nemességet adományozott Fremeisz Józsefnek, a budai polit. alapítványi fő pénztár igazgatójának; márc. 2-án Nádasdy Ferencz gróf váci püspököt és Lány Imre debreceni kerületi táblai elnököt a hétszemélyes ítélőszék bíráivá nevezi ki
- A dunántúli helvét vallású superintendencia márc. 14-i kisgyűlésén (Pápán) világi főcurátorrá Pázmándy Dienes (Komárom megy alispánja) vált, egyházi aljegyző Nagy Mihály tatavidéki esperes, (kocsi lelki pásztor, Győr és Komárom megye táblabírája), világi aljegyző Tóth Lajos (több uradalom rendes

ügyésze a pápai ref. Főisk. Felügyelője) lett
- Kolozsváron Banó István professzor kiadatta a természeti magányos és közönséges törvényről írt munkáját, amelyből egy példányt őfelségének ajándékozott, aki jutalmul egy aranyláncos aranyórát küldött neki. A tanító úr márc. 2-án hálaképp I. Ferenc császárt magasztalta beszédében
- Márc. 14., Hajdúkerület – az éhínségben szenvedő városok legszegényebbjei számára Kállay István kir. tanácsos és ker. kir. biztos 1 000 ft-ot adományozott és kiadta, hogy a legszegényebb 12 embert új kenyérig ápolni kell. Emellett elrendelte egy magtár építését a városok számára, ahová felhalmozhatják a gabonát.
- Szentandrás, márc. 15. – az éhínségben szenvedő embereknek Horváth János cs. kamarás és Rosti Albert táblabíró pénzt adományoz: előbbi 450 ft-ot, utóbbi 250-ft-ot, illetve elengedi félévi robotjukat, a jövő évi termés kilencedét és tizedét
- Jan. 16-17.-én Nagyágon a bányász-növendékek vizsgáját tartották meg. 13 első és 14 másodéves vizsgázott, a legjobb 3-3 jutalmát pedig a kir. kincstár fogja fizetni.
- Bukovinában, Czernoviczon és Lembergben sok hó esett március elején, ezért a posta fél napot késett
- Pozsony, márc. 14., du. 4 órakor enyhe földrengést éreztek kettős lökéssel, de csak a házakban
- Márc. 15-én Pozsonyban ismét megnyitották a hajóhidat
- Ismertetik Pozsony város halálozási rátáját: 1836-ban 742 ember halt meg, 342 férfi és 400 nő. A halálozások közül 377 egy éven aluli gyermek, -194 fiú és 183 lány - volt, ebből holtan született 52. A halál oka ez évben a legtöbb esetben (174) kolera volt. A legtöbben az év folyamán júliusban haltak meg. Csak két nő érte meg a 90 évet és egy a 99-et.
- Pest, márc. 20. - ismét bomladozik a budapesti színésztársulat, amely régebben csak Budán, a legutóbbi télen azonban Pesten is fellépett. A legutóbbi előadásuk két napja volt, egy napja pedig esti mulatságot rendeztek József nádor névnapjára. Félő, hogy a társulat teljesen feloszlik, mire a pesti színház elkészül.
- Márc. 13. – a Magyar Borismértető Egyesület levélben köszönte meg a szintén tag Breczenheim Ferdinand hercegnek, hogy az uradalmában levő üveghutában palackokat készíttetett a társulatnak, illetve, hogy hozatott francia „palaczkosbor-állási mintát”. Emlékeztetőül említik, hogy a tagok csak saját borukat küldhetik az Egyesület pincéjébe.
- Az Egyesület részletesen meghatározta azt is, mit vár el tagjaitól, azért, hogy feladatát eredményesen el tudja látni (89-90. o.)
- A Magyar Tudós Társaság: a hatodik nagygyűlés által kitett történettudományi kérdésére (milyen volt a

műipar és kereskedelem az árpád-házi és vegyesházi királyok alatt?) nyolc pályázat érkezett, melyek jeligés leveleit a levéltárban helyezték el, a pályázatokat pedig elbírálás céljából 3 tagnak átadták. Az első helyezett 100 arany jutalmat kap.
- A Magyar Tudós Társaság 1835-ös pályázatára a határidőig nem érkezett egy pályázat sem.
- A király és a kamara fontos posztok betöltésében döntött, a hír a kinevezéseket és a nyugalmazásokat név és beosztás szerint tartalmazza.

Jelenkor 1837, 24. szám, március 25. szombat, 93-94. o.

- Őfelsége kir. tanácsnokká emelte Szögyényi László kir. személynöki ítélőmestert
- A csanádi püspökmegye Temesvárott névkönyvet jelentetett meg, melyben
- Felsorolja a megye legfontosabb intézményeit, azok tisztviselőit és azok tagjait.
- Terjed a pestis a Balkánon, Rumélia fertőzött, Szerbiát még nem érte el;
- Milos herceg határzárlatot rendel el, ezzel a magyar kormány is egyetért. A
- hideg egyébként akadályozza a fertőzés terjedését.
- Pozsony, márc. 14. – du. 5-kor kétszer is erős földrengést éreztek, mely Ény-on erősebb volt, mint Keleten. Ugyanekkor Bécs, Linz, Brünn, Grétz, Kőszeg lakosai is észleltek több rengést.
- Márc. 15-én Pozsonyban 1/7-től 9-ig Ény-on északi fény volt látható.
- Pest, márc.24 – a hónap elején fagyott, ami miatt 6-án a hajóhidat is ki kellett venni és sok árut nem tudtak átszállítani. A vevők is elmaradtak (a pénzszűke miatt is) a vásárokról, de kevesebb volt a külföldi árus is. Emellett itthon pusztított a marhadög, így megdrágult a szarvasmarha ára, viszont olcsó a gyapjú, dohány, bőr és bor.
- A Gazdasági Egyesület márc. 18-i közgyűlésén örömmel fogadta az adományokat többek között Andrássy György gróftól, Kapocsányi Appel Károlytól, Dessewffy Emil gr-tól, Eszterházy Mihály gr-tól és Károlyi Lajos gr-tól.
- Az Egyesület támogatja Schams Ferencz Sashegyen lévő szőlőjét; megállapodás születik a közeledő **lóverseny** napirendjét illetően is.
- Márc. 23-án eldőlt, hogy a medárdvásári közgyűlést június 8-án rendezzék meg; felhívják a figyelmet az Egyesület számára történő adakozásra is. (94. o.)
- A Magyar Tudós Társaság tagja, Puchói Marczibányi Lajos táblabíró 1833-ban pályázatot kezdeményezett egy elemi iskolai tankönyv megírására, amelyre 20 arany jutalmat tűztek ki. Összesen

11 pályázat érkezett be, ebből a díjnyertes Edvi Illés Pál munkája lett tiszta, világos nyelvezete, tömörsége miatt. A könyv tartalomjegyzékét, valamint árát (2 ft. 46 kr.) is ismertetik. Emellett még több megjelent könyvet is felsorol a hirdetés. (márc. 20.)
- Léwy E. családjával Pestre érkezik hangversenyt adni – a koncert Húsvét hétfőn kerül megrendezésre.
- Napéjegyenlőség, a tavasz első napja: nagy hó van Budapesten és környékén, ami Húsvétra csonttá fagyott.

Jelenkor 1837, 25. szám, március 29. szerda, 97-98. o.

- Márc. 11. – őfelsége Schiller gmundeni tisztviselőt és udv. tanácsost a sz. István rend kiskeresztjével adományozza meg.
- Liska János élesdi sóárnok nyugalmazási kérelmét őfelsége teljesíti; a máramarosi kamarai igazgatóság közírójává őfelsége Láng György az oravitzai bányász igazgatóság közbíráját és erdőmesterét nevezi ki, valamint Ottmayer Jánost áthelyezik Munkácsra, Molnár Jánost pedig Nádszegre. Homonnán a sóárnoki, Szereden a pajtaőri poszt üresedett meg.
- Eperjes szab. kir. v. Haske Sándort, Kassa szab. kir. v. kapitányát és leendő országgyűlési követet díszpolgársággal jutalmazza.
- Az erdélyi Királyi Főkormányszék jelenti: április 17-én Nagyszebenben országgyűlést rendeznek. Az uralkodó és a teljhatalmú kir. biztos a rendek és Erdély három nemzetének hűségesküjét meg kívánja hallgatni. A jelen nem levők tegyenek valamilyen hivatalos helyen esküt és küldjék el a róla készített oklevelet. Az országgyűlés fontos feladatai lesznek még: a sarkalatos hivatalok helyreállítása választás és felterjesztés útján; az 1810-11-es országgyűlésen felterjesztett feliratokra a leiratok ismertetése illetve a megerősítettek törvénybe foglalása; az 1791. 46.tc. szerint felállított bizottságok munkakörének pontosítása, kidolgozása – amely fontos munkálatnak nincs bizottsága, annak bizottságot választani; pontosan kidolgozni az 1791. 27.tc. (jobbágyi szolgálatok, adózás) gyakorlati alkalmazását.
- Közlik a követválasztás eredményeit pl: Kolozs megye – gyerőmonostori báró Kemény Ferencz, gr. Mikes János, Kolozsvár – Ágoston István, Jónás Dániel; úgyszintén közlik Marosvásárhely, Szék város, Kolozs város és még néhány egyéb település megválasztott követeinek nevét.
- Márc. 14-én megkezdték a piac mellett levő (római katolikus) egyház tornyának építését Kolozsvárott.
- Márc 9-én temették az ó-tordai unitárius egyház papját, a harminc évet élt Fűzi Jánost, aki

tüdőgyulladásban hunyt el.

- Székelyudvarhely, márc.3. – 79 évesen elhunyt Gyulai Mihály tanító, aki a helyi református iskolában tanított 28 évig.
- Megszűnt a Kolozsvár és Vásárhely között működő Gyorsutazási Egyesület. Ennek okai: járhatatlan utak, az országgyűlés Nagyszebenben lesz, így a forgalom le fog csökkenni. Ezután hetente kétszer Kolozsvár és Nagyszeben között működik ezen intézmény.
- Magasfalván (Hochstetten, Pozsony város) nagyszerdán tűz ütött ki egy pajtában, amit a szél tovább terjesztett több házra is – végül 197 ház égett ki és két halálos áldozata volt az eseménynek.
- Közlik a vakok pesti intézetének felajánlott adományokat és az adakozók nevét, pl: gr. Andrássy – vaskályha, Chotek szül Brunsvik grófné – lábantyús hárfa stb.
- Pozsony: elhunyt özv. Majláth szül. Szlávy Terézia kir. személynökné, árvák segítője, aki legutóbb 800 ft-ot adott, majd végrendeletében 2000 ft-ot hagyott az árvák intézetének.
- Márc. 18-án Alagovich Sándor zágrábi püspök, belső titkos tanácsos gutaütést kapott 77. életévében.
- Ismét 100 ft-ot vett át a színészeti küldöttség Döbrentey Gábor úrtól, Csorba András Gazdasági vezér c. műve bevételéből
- Márc. 5.,Eger – az utcavilágítás finanszírozására rendezett jótékony hangverseny nyereséges volt (30 kr. - belépő).
- Sopron, márc. 14. – du. 4 és 5 óra között k-ny-i irányú enyhe földrengést észleltek, kár nem keletkezett – a légmérő 28 hüv. felül, tehát magasan állt azon a héten (97-98. o.)

Jelenkor 1837, 26. szám, április 1. szombat, 101-102. o.

- Őfelsége Raskó Mihály kapitányt magyar nemességgel jutalmazza (dec. 24.), Végh Antal m. k. helytartótanácsi tiszt. titoknokot a kir. m. udv. kancelláriához nevezi ki; ezen kívül további négy személyt nevez ki fontos gazdasági posztokra.
- Javítás a pozsonyi német újság folyó év 24. Számából: a kir. tábla nem ítélte halálra Lovassy Lászlót és Lapsánszky Jánost „országveszélyeztető vétkes fondorlataikért”, helyette 10 év börtönt kaptak, Tomássy Jánost u. ebben a bűnben 1½ év börtönre ítélték, Lovassy Ferenczet pedig elengedték.
- Pest, ápr. 1. – a hófúvás és a sár miatt gyér a vásár, de a gőzhajók járnak; gr. Széchenyi István is leutazott március 16-án megnézni **az al-dunai munkálatokat** (30-án tért vissza).

- Pest megye gyűlése: a hús március 30.-i ára marad.
- Márc. 22., Nagybecskerek – a télnek vége, de koplalnak a marhák és pusztít a marhadög is; terjed a hurutláz is. Ínség van, de a vetés jónak ígérkezik.
- Az elaggott tisztviselők és özvegyeik részére nyugdíjpénztárt hoztak létre.
- A pesti ideiglenes játékszín már összegyűjtött 2237 ft-ot a színház megépítésére. Tervben van ezen kívül még egy dologház építése is.
- A farsang végső táncmulatságán a helyi kórház javára 142 ft gyűlt össze.
- Dévényben Fazekas János művész 1000 ft-ból új orgonát készített saját kezűleg a város számára.
- A cs. kir. köz. udv. kamara és a köz. kir. magyar udv. kancellária márc.16-tól a kőszenet Magyarország/Erdély és Ausztria tartományai között felmenti a vámoktól (be-, kivitel, harmincad), a Bécsbe való bevitel árát pedig 2 kr-ról 1 kr-ra csökkenti, illetve a pótlékadót is lecsökkenti 2¼ kr-ról ¼ kr-ra.
- A cs. kir. hadsereg kihirdeti a sereg egyes tagjainak előléptetését pl: Albert és Károly főhercegeket ezredesi rangra emelik, Jellachich bárót pedig az ogulini 3. d. sz. határőr gyalogezredhez rendelik.
- A Magyar Tudós Társaság 1836-os pályázatára 13 szomorújáték érkezett be. A beadványokat 5 tag bírálja el, az első helyezett jutalma 100 arany. Az 1833-as pályázat határideje, amelyre vígjátékok beadását várják, 1838 márc. 24.-e. (101-102. o.)
- A m- kir. udv. kamara nagybányai tiszttartóságának kulcsári pozíciója és a fiók harmincadosi tisztsége a betöltő 3 személy halálával megürült.

Jelenkor 1837, 27. szám, április 5. szerda, 105. o.

- Őfelsége Batthyány Imre gr-ot Torna megye főispánjává és ideiglenes magy. kir koronaőrré nevezte ki, Róthkrepf József nemzeti oskola-tanítót pedig közép arany érdempénzzel jutalmazta.
- Zágráb, márc. 23. – a püspökmegyében lelki helyettes a káptalan Schrott József belgrádi és szendrői püspök lett.
- Eger, ápr. 1. – márc. 31-én tisztújító gyűlést tartottak: a főbíró, a három jegyző és a tanácsnokok helyükön maradtak, csak a megürült helyeket töltötték be (3)
- Nagyszeben, országgyűlés: a Főkormányszék, a kir. tábla, a vármegyék, a székelyszékek és a vidékek főtisztei, illetve a királyi hivatalosak (regalisták) megívottak; titkos szavazással pedig meghatározzák Hunyad megye, Belső Szolnok, Küküllő, Kraszna, Maros szék, Kővárvidéke, Nagyszeben város és Zilah

város követeit.

- Márc. 16. – a nemesapáti iskolában 80 tanuló próbatételét rendezték meg. Külön köszönetet mondanak Kopácsy József megyéspüspöknek, aki 40 db tankönyvet juttatott az intézménynek.
- Ugocsa, márc. 22. – meghalt Túrterebesen br. Szajka Mária, néhai ifj. br. Perényi János özvegye.
- Rappo Károly atléta, szemfényvesztő tart előadást Pesten nyolcéves fiával és egy Londonból érkező kínai művésszel, Motty Samuval a pesti német színpadon. Az est fénypontja az ágyúgolyókkal való játék.

Jelenkor 1837, 28. szám, április 8. szombat, 109. o.

- Márc. 16. – Popovits Bazil éneklő kanonokot őfelsége munkácsi egyesült görög püspökké nevezi.
- Budapest, ápr. 7. – a nádor 1-jén máj- és mellgyulladásba esett, az újság közli az állapotáról készült rövid orvosi jelentéseket – 7-én már jobban érzi magát.
- Hoffmann Lajos zombori kézműgyártó a „közöns. Udv. kamrától" öt év szabadságot kap, hogy új találmányán dolgozzon: tökből „jegedzett czukrot" készít (oka: a tököt olcsó termeszteni és sok cukor nyerhető ki belőle).
- Szatmár, márc. 25. – meghalt Dubinszky Mihály a székesegyház olvasó kanonoka, a nevelés szószólója.
- Pesten 1836-ban júliustól decemberig 2497 ember halt meg, a legtöbben sorvadásban és nehéznyavalyában. Ebből 17-en baleset áldozatai lettek, 5 gyermek halva született és 6-an öngyilkosságot követtek el.
- Ismertetik a márciusi időjárást, ami igen télies volt. Most már olvadni kezd a hó.

Jelenkor 1837, 29. szám, április 12. szerda, 113-114. o.

- Budapest, ápr. 12. – három napja nyitva állnak a templomok, hogy a hívek József nádor egészségéért imádkozhassanak, részletesebb jelentést is közölnek állapotáról (a betegség 11 napja tart).
- További országgyűlési követek névsorát közlik.
- Márc. 15. – őfelsége újabb három embert nevez ki fontos gazdasági pozícióra, illetve két további tisztség megürült halálozás miatt.
- Sopron, márc. 14. – Juranics Antal győri megyéspüspök felszentelte az új, 46½ mázsás harangot, melyet a sz. mihályi plébánia számára készített Seldenhofer Fridrik soproni lakos. A régi megrepedt harangból

emlékérméket készíttettek.

- Sopronban, 1836-ban a szegény mesterlegények és cselédek számára nemrég felállított kórházban 149 beteget ápoltak. Ebből meggyógyult 133, meghalt 6, gyógyul 10.
- Sopron: nemsokára megnyílik az új kisdedóvó intézet. Az adományok már 2393 ft-ot tesznek ki, a továbbiakban április 23.-án rendeznek egy jótékony táncmulatságot.
- Szorgalmasan koncertezik a hangművészeti egyesület. Iskolájukban a fiatalokat énekelni és hegedülni ingyen tanítják pl: eredményes növendéke az iskolának Meyer Karolina, aki jelenleg Bécsben lép fel.
- A március 14.-i földrengést (Jelenkor, 23. Szám) „mi is éreztük".
- Márc. 9. – a városligetben megtekinthetők a pesti halászok fogásai. Kísérletet is folytattak, hogy kibírja-e a városligeti tóban a kifogott viza, ha igen, vizahorgászó versenyt szándékoznak ott rendezni.
- Márc. 20. – ritka égi jelenség, holdfogyatkozás (a Föld a Hold és a Nap közé lép!) tanúi lehettek az emberek, ilyen esemény legutóbb 1750-ben volt Párizsban.
- Jövő év augusztus 1.-ére készül el az új színház, addig a magyar színésztársulat Fejérvárott és Füreden lép fel, kivéve két tagját. Egyikük külföldi úton van, másikuk kivált. Pest megye közgyűlése 3000ft-tal támogatja őket.
- Egy porosz lap szerint nem veszik a gyapjút Angliában, ami a kontinensre is kihat, ráadásul a földművelés sem kedvez a juhos gazdáknak, ami megdrágította a gyapjút itthon is. Ennél olcsóbb a kész gyapjú. A drágaság megszüntetése érdekében Angliában 1834 óta egyre több juhot tenyésztenek.
- A szerb Milos herceg igyekszik országát fejleszteni, fiait a legjobb tanítók nevelik, s a hercegek körbe fogják utazni Európát. Haditudományokat oktató iskolát is tervez Milos, illetve 12 új ágyút öntet Bécsben, így már 30 ágyúval rendelkezik Szerbia (hatot a szultántól kapott).
- Márc. 27., Károlyváros: Muschinczky Luczián „görög nem egyesült püspök" elhunyt.
- A m. kir. kamara Kőrösmezőre az üres cs. kir. vám-és kir. magy. harmincadtisztségnél lévő ellenőri tisztre kinevezte Gluszkievicz Mihály ideiglenes ellenőrt.
- Február 12.-én meghalt Zachey András bányaszer-ügyelő (Rónaszék).
- Magyar Tudós Társaság: többek között meghallgatták Kállay Ferencz és Tarczy Lajos előadásait; felvették a Tudománytárba (a tájszavak gyűjteményébe) az elkészült marcalmelléki szavak jegyzékét, illetve a természettudományi műszótárba dr. Flór Ferencz beillesztette az orvosi szavak gyűjteményét. Felvették még a könyvtárba a Messetics Mihály által beadott Verbőczy 1643-as Tirpartitumot is, illetve különböző érméket és még néhány más művet. (113-114. o.)

– A Magyar Tudós Társaság márc. 20.-i kisgyűlése: 8 beadvány érkezett, emellett több beérkezett értekezést, valamint 13 szomorújátékot adtak ki felülbírálatra és további beérkezett művet és érméket adtak be a könyvtárba.

Jelenkor 1837, 30. szám, április 15. szombat, 117-118. o.

– Február 11. – őfelsége további 9 embert nevez ki fontos pozíciók betöltésére.
– Márc. 3. – Buda tanácsa Széchenyi István gr-ot díszpolgársággal adományozza meg (oklevél: április 12.).
– Sz. György város márc. 30-án tisztújító ülést tartott: megválasztották az elnököt, a kir. biztost, valamint 10 új tagot is választottak.
– Kecskeméten szintén tisztújító ülést tartottak.
– A nádor 7.-én felvette az utolsó kenetet; az újabb orvosi jelentések szerint azonban már jobban van, nincs láza sem.
– Az épülő magyar színházra és az elaggott színészek nyugdíjazását biztosító Intézetre Apádiai Grabovszky Athanáz krassói táblabíró 100ft-ot ajánlott (egyelőre) a márc. 31.-i pesti közgyűlésen, amit a megye kamatoztatni fog.
– Pozsony, ápr.6. – az egyházi kórus jótékony hangversenyt rendezett a tagok özvegyeinek és árváinak az országházban, melynek költségeit Keglevich Károly és Eszterházy Kázmér gr-ok fedezte– a nyereség 171 ft.
– Márc. 31. – Eperjesen meghalt Sándor Julianna (77), „csillagkeresztes dáma”, néhai Forgách József gr. özvegye.
– Pest, lóverseny: jún. 1., csüt. – a nemzeti-díj 250 ft+30 arany a serleg, a 2. Díj 50 aranyat ér. A továbbiakban ismertetik a díjak fajtáit és a különböző versenyek, bemutatók benevezési feltételeit. (jún 1.- jún. 6.) 117-118. o.

Jelenkor 1837, 31. szám, április 19. szerda, 121-122. o.

– Ő császári király fölsége (Ferdinánd) Sonnemans Konrádot, a bánsági második határőr gyalog ezred parancsnokát nyugalmazni méltóztatott
– nádorunk kiscsoltói Ragály Tamást (kir. táblai bíró) alnádorrá, verebi Végh Ignáczot (kir.

tanácsnok és országbírói ítélőmester) nádori ítélőmesterré nevezték ki.
- az erdélyi országgyűlésre is választottak urakat.
- nádor ő császári király főhercegsége állapota egyre javul.
- János cs. király főherceg Magyarországra érkezik, és meglátogatja a nemzeti casinót, a múzeumot, Ludoviceát és pest egyéb nevezetességeit.
- Szerbia hercegsége az alduna - gőzhajózási előmozdítást eszközlendő több engedélyt helyben hagyja, melynek fontossága ebben a pillanatban felbecsülhetetlenek. A cél az lenne, hogy a Vaskapun visszahozandó Pannonia Timoknál ne hagyják vesztegelni az engedélyeket.
- dec.2.-a óta, mint egy öt hónapja hóval beállott változó tél figyelhető meg. Most hólepelű didergő húsvét köszöntött be.
- Pesten ápr. 13.-án egy fiatal kádár verebeket lődözött udvarán szélpuskával, s több órán keresztül folytatta. A puska egy erős töltet után szétdurrant, és a fiatal halva rogyott össze, és a mellette lévő szolgaleány kezei is megsérültek.
- Hubény József úr (erdőszink legszorgalmasabbja) az erdőszeti literatúrát ismét új német munkásságával ajándékozta meg. A munka ő cs. király fönségének, István főhercegnek van ajánlva, melynek fő tárgya: erdősz-hivatalviselés alakjának helyes és célszerű meghatározása.
- Kovács Mátyás a Kisfaludy Társaság számára a szépliteratúrai jutalomnak alaptőkéjét önkényleg 100 pengő forinttal növelte, ez úton köszönet neki.
- a Magyar Tudós Társaság szerkesztőségéből kilépett Csató Pál. Helyette lépett be Luczenbacher János és Balogh Pál. Ők a literatúrai részt helyettesítik, csak bővebben.
- lóversenyre meghatározták, hogy milyen lovak indulhatnak, a különböző díjakhoz mennyi nevezési összeg szükséges, például: Batthányi - Kazimir díj→ 100 arany→minden ló futhat, vagy: Somogyi díj→ min. 100 arany, Sándor – billikom díj 100 aranyat ér, vagy Esterházi – kard díj, Ostor→ a tét 10 arany. A díj külön megnevése és a ló tökéletes leírása kell a bejelentéshez e cím alatt: „ Versenyt illető a N. Casinóban Pesten”. (121-122. o.)
- szó esik a lovak korának számításáról is.
- Losonczon ápr. 5-én hunyt el Lukács Mihály. Ő a helybeli helv. h. v. gyülekezetnek volt 28 évig lelki tanítója.

Jelenkor 1837, 32. szám, április 22. szombat, 125-126. o.

- Április 19-én felséges fejedelmünk születésnapját ünnepelték ágyúkkal, egyenruhás katonaság tisztelgett, örömlakomákat rendeztek.
- kinevezik Erdélyország főorvosává Baricz János orvosdoktort.
- Kolozsvárról Nagyszebenbe érkezett Ferdinánd fensége ápr. 12.-én 1 óra tájban. A városban üdvözölték, a városhatárnál ágyúdörgéssel fogadták.
- Követválasztások Felső- Fejér vármegyében
- T. Békés: tisztújítás
- N.Enyed: tűz
- Penczről, Balatonfüredről és Széplakról: egyre magasabb fokra emelkedő és célszerűbben intézett nevelési rendszer. Nagy örömmel fogadják azt a szívnemesítő gondoskodást, mellyel több közhálára érdemes lelki és iskolatanító a népsarjadékot hasznos polgárokká képezni iparkodnak.
- Közóhajra a nemzeti nyelvünk virágzásáért a veszprém püspök- megyének cseszneki kerületében több lelkes plébános úr dolgozik. Pl.: Kacskovics Benjamin úr. Az ő példáját követik a szapári és jásdi lelkészek is.
- A ragusai hhg „Utazása Magyarországon, déli Russzián, Törökországon, Kis-Ázsián" elhagyja a nyomdát még ebben a hónapban
- Szatmárban és a felvidéken is uralkodott a náthahurut
- Zágrábi hírlap szerint Bergyani faluban él egy 5 éves gyermek, aki úgy néz ki, mint egy 15 éves korú ifjú (125-126. o.)

Jelenkor 1837, 33. szám, április 26. szerda, 129. o.

- ápr. 23.-án ő cs.kir. fönsége József főherceg országunk nádora súlyos betegségéből lábadozik. Tiszteletére a várudvari főtemplomban nyilvános isteni szolgálatot és ünnepélyes hálamisét tartottak.
- Ferdinánd fogadta ápr. 16.-án az erdélyi országgyűlésre hivatalosakat és követeket. Ápr. 17.-én nyitják meg az országgyűlést.
- Ő cs. kir. fölsége Akay Lajost magyar királyi tanácsnokká nevezte ki.

- ápr. 17. és 18.-án Békés megyének Gyula városában tartott tisztválasztása követségi tisztikart alakított.
- Fogaras: ünnep
- Hegedűs Lajos megjutalmazása
- Pesten a nemzeti casinoi hangversenyek adventig megszűnnek a belső tisztogatások és festés miatt
- Lóverseny ügyében: versenyjelentés, díjak
- egy farkas ólálkodik be a tanyákra, mindenhol áldozatot (ember, állat) hagyva maga után. 27 embert szaggatott meg, kik közül ápr. 21-ig 21-en haltak meg.
- A Magyar Nemzeti Tudományos Akadémia folyóirata közli, higy Kőrösi Csoma Sándor Jetteliában a Genges északi vidékén fekvő rungkani kerület egyik helységében tartózkodik és nyelvészeti vizsgálatain munkálkodik
- gőzhajóink közül a „Zrínyi" f. h. 18.-án tette ismét meg aldunai útját. Utazói között: Würtembergi herceg.

Jelenkor 1837, 34. szám, április 29. szombat, 133-134. o.

- ápr. 17.- én ugye Nagyszebenben országgyűlés nyílt, ennek tartalma a következő:
- Felségének ünnepélyesen hódolati esküt és biztosítási hitet kell tenni. Az eskű és hit letétele az ország rendjeit örömmel töltik el. Ezután a rendek az egyesületi esküt is letették→ ezen legboldogabb tétel megünnepléséül az egész város kivilágítatott, s e örömnapos történet megörökítésére arany és ezüst emlékpénzeket osztottak ki, melynek homloklapján: felséges királyunk képe+ „ Ferdinánd A.I. Regi Hung. M.P. Transilvaniae", hátlapján Erdély címere + „Homagium praestitum cibinii MDCCCXXXVII".
- Szász székek követválasztása
- Kinevezések
- Felséges fejedelmünk születésnapjáról: szép tettek
- Gőzhajóink indulási napjai májusban
- Külkey Henrich 100 frt-ot nyújtott át a dologház pénzalapjába
- Rábaköz: mezei munkáról
- Kemenesalja: az idő folyvást kellemetlen (133-134. o.)

– Kinevezések

Jelenkor 1837, 35. szám, május 3. szerda, 137. o.

– nádorunk ő cs. kir. főhercegsége ápr. 23.-án udvari és ezredbeli orvosát, Dr. Würtler Józsefet cs. kir. tanácsnok címmel díjmentesen felruházta. Ezen kívűl Róka József őrkanonokot a Szent Gellért Csanádi címzetes apátságra emelte.
– Kinevezések
– A mezővárosok részéről ogy. követek
– Hálaadások
– Gércze: jégeső
– Muzelán f. királyunk születésnapja az alattvalói hódolat jelei között ünnepeltetett
– Nádor gőzhajó 16 óra ért haza Budapestre Bécsből
– Budapest május első napja örömünnep
– Magyar Tudós Társaság április 14-én tartott kisgyűléséről: leginkább Évkönyvei ügyével foglalatoskodott
– Ápr. 17-én mutatták be a Tudománytár új folyama első kötetét. Könyvtárba tétetett.

Jelenkor 1837, 36. szám, május 6. szombat, 141. o.

– Nyíregyháza 100 forintnyi tőkét alapított a helybeli kórház számára kikötéssel, hogy a pénz kamatját minden év ápr. 19.-én fizessék ki a kórháznak. E szép példa okán a casinó fényes táncmulatságot tartott, melyből a kórház javára folyt be.
– a „Temetési Egyesület" növekedésnek indult, így új nevet kapott: „Jótékony Egyesület" lett. Pontjai között szerepelt például: minden katolikus személy fölvétetik, a beiratás az egyesület igazgatójánál történik, évenként minden tag 1 p. f. fizet, Ki nem volt még 1 évig tag, temetési költségre és egyéb segélyre nem számolhat, Az egyesület a városi tanács fő felügyelete alatt áll.
– nem régen meghalt Horváth József, a kalocsai érsekmegyék olvasó kanonokja, melynek rövid kivonatát kötelességünk közölni.
– a zágrábi kir. főiskola könyvtárát Draskovics Sándor gróf 400 kötet remekművel ajándékozta meg.

- Pesten a házak és háztelkek becse a legfensőbb álláspontot éri el→ ha valaki megveszi az egy emeletes ó épületet, alapjából el kell bontatnia, de a bontás költségei magasak, az építési anyag kevesebb.

Jelenkor 1837, 37. szám, május 10. szerda, 145-146. o.

- ápr. 18.-án Ferdinand többszöri éljen kiáltások között a rendek közt megjelent, székét elfoglalta, s föltett kalpaggal beszéddel nyitotta meg az országgyűlést. Ezután következett a hódoló hit letétele az 1744-i 6. cikkbe iktatott hitforma szerint nagy örömmel. Majd a rendek hódoló hitük letétele után Ferdinánd felállt, levette süvegét, jobb kezét az evangéliumra tette, és a fejedelmi esküt elmondta. Majd a gyűlést elhagyták.
- Színészeti küldöttség ülése: a pesti nemzeti magyar színház igazgatását aug. 1.-től kezdve három egymás után következő évre egy Részvényes- Társaságnak adják át. (145-146. o.)
- Nemzeti Casino: közgyűlés jún. 4-én lesz megtartva
- múlt évi szept.-ben igen érdekes régiség – gyűjteménnyel gyarapította a Nemzeti Múzeumot. Gyimóthy Simon ügyvéd úr. Például: 1 kis etruszk hamvkorsócska Nolából, régi ezüst gyűrű, egyiptusi Osiris.
- Debrecenben Szent György napi vásár
- Pest: szélvész
- „Árpád" legújabb gőzösünk már tökéletesen elkészült, s 11.-én reggeli 8:00 órakor Bécsbe fog indulni, és útját majd folytatja tovább.
- Sweizból egy óriás ökör érkezett Pestre, s a Duna partján egy fabódéban csodálhatták egy kötélen táncoló olasz szomszédságában. Ennél nagyobb ökröt még soha sem láttunk Pesten.
- a Magyar Tudós Társaság máj. 1.-én tartott kisgyűlésében a „Tájszótár" vizsgálatával foglalkozott.
- Döbrentei Gábor előadására a Tudománytárba felvették „Greguss Mihály értekezése a philosophia elveiről" című könyvet.

Jelenkor 1837, 38. szám, május 13. szombat, 149. o.

- Megtisztelés
- Nyitrai tisztújítás
- Egerben máj. 8-án székesegyház ünnepélyes fölszentelése. A papság és a nép kíséretében megjelent a patriarka–érsek az új székesegyháznál. Este Pály Elek nemzeti színházi tag mulattatta a közönséget. Ezen kívűl a várost kivilágították.
- Szentes város számos részét sanyargatta az ínség. Károlyi István, Lajos és György gróf urak mint könyörületes gyámok, a szegény, beteg, házatlan zselléreknek 200 mázsa lisztet adtak.
- máj. 11.-én reggeli 8:00 órakor „Árpád" gőzös útja elindult Bécsbe 400 mázsa teherrel, 80 utassal, köztük Széchényi István gróf családostul.
- Eger belvárosi utcái aug.- ban 50 argandi lámpa által fognak világíttatni.

Jelenkor 1837, 39. szám, május 17. szerda, 153-154. o.

- Kinevezések
- Nyitra megye tisztújításának következményei lettek: szabad bírák lettek→ a felső nyitrai járásban Deseő Sándor, az alsó nyitrai járásban Rudnyánszky Miklós például.
- Pozsony megye is máj. 11-én tartotta tisztújítását.
- Erdélyi ogy. munkálata
- Esztergom: egy lezuhanó szirt összetört egy házat. Duna: holttest. Pomáz: zivatar.
- Szolnok: az eddigi idő kedvező a vetésekre, azonban az Alföldön szélvész
- Marhadög megszűnt
- Budapest: zivatart pusztításai
- Abaúj vármegye pártolja több éven keresztül a színészetet, mert befolyásolni akarja a nemzeti nyelv terjesztését. Ez ügy érdekében részvénytársaság alakítását bocsátja felszólításként közre.
- Küküllő vármegye volt főispánja: gróf Haller László cs. kamarás és státusz tanácsos ápr. 22.-én meghalt Szebenben.
- Brankován hg. jótékonykodása
- A komárom megyei börtön és dologház ügyében (153-154. o.)
- A r. komáromi casino-egyesület

- Nagyszombat gyorsan követi a szomszéd Pozsony jótékonysági lépteit. A cél: utcai koldulás eltörlése. Ezért a város fiatalsága egyesült, színészkednek, és a befolyó pénzt tőkeépítésre fordítják.
- ingyen osztanak ki elemi könyveket a szegény gyerekek között.
- a katolikus szentegyházát ellátták orgonával adakozásnak köszönhetően, pl.: Lonovics József, Széchenyi István.
- Petrovics Károly, pesti sómászás e hónap 7.-én meghalt.

Jelenkor 1837, 40. szám, május 20. szombat, 157. o.

- Pozsony vármegye tisztújításához még a következők járulnak: Földes Boldizsár, Vermes Ignácz, Szőllősy János, Vitál Antal, stb.
- Agárdon (Nógrád vármegye) e hónap 5.-én förgeteg pusztított, mely országos volt, máj. 12.-én fűtött szobába zárta az embereket, a juhok és sertések nagy része elfagyott. Nógrádon 14 tehén és 1 bika fagyott meg.
- jún. első napján kezdődnek a pesti lóversenyek, ekkor van a : „Nagy Ivadékverseny". Ne felejtsék a versenyzők a tartozásaikat a Nemzeti Casinóba beküldeni!
- máj. 19.-én egy gabonával terhelt hajó reggel elsüllyedt közel a hídhoz, melyet annyira megrongált, hogy a közlekedést csolnakokkal kellett fenntartani.
- Bindocci nagyhírű olasz hevenyész= improvisátor előadásait mindenkinek ajánlják, mely máj. 22.-én lesz!
- a Magyar Tudós Társaság pénzgyűjteményeit Vásárhelyi Pál „Vaskapu" táján talált 18 db pénzzel növelte. Nagy János pedig a „nagy szótár" előkészületei részére a „magyar és némely idegen, főleg arab és perzsa nyelveken előforduló rokon értelmű és hangú szavak" gyűjteményét küldötte be.

Jelenkor 1837, 41. szám, május 24. szerda, 161. o.

- császári királyi kinevezések és megtisztelések
- Zipper András munkájának másolatát megkapta Dánia királya, aki hálája jeléül 24 arannyal ajándékozta meg
- Trencsénben májusban esett a hó

- Pozsony-nagyszombati vasút munkálatai folytatódnak
- a pesti első betegápoló és temetési egyesület „írószobája”ezen túl a Retek utca 1247. szám alatti ház 1. emeletén lesz
- Gazdasági Egyesület híradása: gyapjúvásárt kell létesíteni Pesten
- Magyar Borismertető Egyesület híradása: június 9-én közgyűlés lesz a Nemzeti Casino-ban
- Magyar Tudós Társaság híradása: Mayer János Londonban a magyar akadémia alaptőkéjéhez 5 font sterlinggel járult hozzá

Jelenkor 1837, 42. szám, május 27. szombat, 165. o.

- Kinevezések és előléptetések
- a király Haulik Györgyöt zágrábi megyés püspökké, Vay Ábrahámot belső titkos tanácsossá nevezi ki
- a Helytartótanács Ebeczky Imrét adóosztályi számvevőségre nevezi ki
- A fiumei királyi kormányszék április 28-án tartott ülésén Tallian Sándort nevezték ki tollvivőnek
- Nagyszeben: a török szultán Bukarestbe érkezett és találkozott Ghika herceggel, az oláhországi vajdával
- Hodor Lajos, a levéltár igazgatója 60 évesen Bécsben meghalt

Jelenkor 1837, 43. szám, május 31. szerda, 169-170. o.

- a király Najmayer Ferencet a kamarai levéltár igazgatójává, Redl Imrét, Almásy Móriczot,
- Torkos Mihályt és Andrássy Józsefet helytartósági tanácsnokká nevezte ki
- Szőgyényi Lőrincet kamarai tanácsnokká, Kálosy Józsefet és Keszler Jánost tiszteletbeli fogalmazókká, Hűber Endrét pénztárokká nevezték ki
- a Bükkben május 5-én tűz ütött ki: 49 ház semmisült meg
- Mandl Lajos, pesti izraelita orvos, Párizsban kitüntetést kapott
- Pozsonyból Pest felé haladó úton 2 hajó, hídnak ütközött, amelyek Grassalkovich „házeszközeit” szállították
- a budai német színésztársaság hetenként néhány mutatványt ad a Krisztinavárosban
- gőzhajózás: a Duna magas vízállása kedvező
- Változások a cs. kir. hadseregnél (169-170. o.)
- Magyar Tudós Társaság híradása: Kállay Ferenc a magyar és a cigány nyelv hasonló és rokonértelmű szavait mutatta be

- Nagy Ignác palánkai királyi kamara tiszttartó meghalt

Jelenkor 1837, 44. szám, június 3. szombat, 173. o.
- a király május 27-én elhagyta Bécset és Schönbrunnba költözött
- a király Esterházy Károlyt Tolna megye főispánjává nevezte ki
- Kinevezések
- Mahmud szultán ünnepélyes fogadására Ansperger gróf érkezett
- Gazdasági Egyesület híradása: június 8-án a nemzeti Casino alatti csarnokban közgyűlés lesz
- Pest, május 30. bejelentették Prónay Albert Pest megye főispáni helytartójává való kinevezését
- Pest, június 1. első lóverseny az idén

Jelenkor 1837, 45. szám, június 7. szerda, 177-178. o.
- királyi kinevezések
- XVI. Gergely pápa Rómában, Barkóczy Lászlót és Schrott Józsefet püspökké nevezte ki
- Magyar Királyi Helytartóság kinevezései
- Szebeni országgyűlés: országgyűlési jegyzőkönyv szerkesztése, nyomtatása
- az uralkodó névnapját ünneplik az országban
- Pesten Prónay Albertet főispánná avatták
- Baja, május 30. városi kórház adományairól szóló beszámoló
- Nádasdy Ferenc váci püspök egyházi látogatást tartott Kecskeméten
- Zala megyében elfogták „Sobri Józsi cimboráit”
- Gazdasági Egyesület híradása: nyeremények átvételének elmulasztása
- Hajózás: New Orleansban kijelentették, hogy az ausztriai hajók helyett francia hajókra bízzák a magyarok szállítást
- Pajor Antal 12. 000 forintot nyert a sorshúzáson
- Pest, június 4. második lóverseny (177-178. o.)

Jelenkor 1837, 46. szám, június 10. szombat, 181-182. o.
- királyi kinevezések
- Eszéken városi tisztújítás volt

- Magyar Királyi Helytartótanács a budai királyi főépítész igazgatóságtól 2 tisztet küldött Linzbe, hogy az ottani vasút megtekintése után a Pozsony- Nagyszombat közötti vasútépítkezésnél segédkezzenek
- Pesten közgyűlés volt, határozata: a marhahús árát 14-ről 13-ra csökkentették
- a pesten tartandó vásár silány volt
- a Nemzeti Magyar Színház újításaihoz 30. 000 váltóforint szükséges (181-182. o.)
- Pest, június 6. harmadik lóverseny

Jelenkor 1837, 47. szám, június 14. szerda, 185-186. o.

- királyi kinevezések
- országos gyűlés volt május 11-12 és 18-án. a Karok és Rendek országos jegyzőkönyv szerkesztői mellé még 6 tagot választottak. Máj. 22: hódolati oklevél készítésmódját állapították meg. Máj. 23, 24., 26: az említett oklevelet kalauzoló felirat elveit vitatták meg.
- Felső- Fejérben tisztválasztási közgyűlés volt
- Nagy- Károlyban tisztválasztás volt
- A Pest megyei közgyűlésen Széchenyi levelét olvasták fel, amelyben egy leendő gőzmalom- építési tervéről írt
- Pest: az evangélikus község Székács Józsefet szónokául választotta
- Gazdasági Egyesület híradása: június 8-án tartott pesti közgyűlésén Liechtenstein Aloiz az idei versenyre pályadíjul egy arany serleget ajándékozott. A közgyűlésen aláírták a gyapjúszállítás feltételeit is.
- A gyapjú szállítási aláírás feltételei (185-186. o.)
- Pest, június 9. negyedik lóverseny

Jelenkor 1837, 48. szám, június 17. szombat, 189-190. o.

- a nádor, István főherceggel Bécsbe utazott
- Nagyszeben, június 6. országos ülés volt, ahol a hódolati oklevelet befejezték
- Cegléden Pajor Antal felvette a nyereményét
- Fiume, május 27. kereskedési és hajózási forgalom részletes adatainak leírása
- Fiume: szüntelen esőzés
- Nagyszombat: időjárásról
- Magyar Borismertető Egyesület híradása: 99 taggal és 106 részvénnyel rendelkezik, borok eladási

arányának leírása
- Magyar Tudós Társaság híradása: május 29-én kisgyűlés volt, amelyen Döbrentei Gábor bemutatta a sajó-szent péteriek borainak eredeti okmányának másolatát, Magyarország és Erdély közötti bibliográfiai levelezést (189-190. o.)
- a király Forgács György zsolnai sómázsamestert nyugalmazta

Jelenkor 1837, 49. szám, június 21. szerda, 193. o.
- Magyar Királyi Helytartótanács kinevezései és előléptetései
- Magyar Udvari Kamara kinevezései
- Nádas, május 15. rózsaünnepet tartottak
- Fiume, június 2. hajózási és kereskedési állapot meghatározása
- Czernovitz máj. 30-án: esőzés okozta kár

Jelenkor 1837, 50. szám, június 24. szombat, 197-198. o.
- királyi kinevezések
- Magyar Udvari Kamara kinevezései
- Budai vár, június 22. Batthyány Imre koronaőr ünnepélyes beiktatása
- Mosony megye, június 19. Nádasdy Ferenc főispán beiktatása
- Országgyűlési munkálaton Erdélyben: hódolati oklevél, ogy. követek névjegyzéke, jegyzőkönyvek nyomtatása, diplomatiai hivatalok betöltése.
- Pest és Buda között építendő álló híd országos küldöttség határozatai (197-198. o.)
- a Pesti Nemzeti Casino-ban június 4-én közgyűlés volt: szaporodik a tagok száma és a tőpénzei
- gőzhajóink jövő havi indulásainak részletes felsorolása
- Lelesz: a kisváradi vásárból sietők egy része a Tiszába süllyedt
- Allagovich Sándor elhunyt megyés püspökért gyásztisztelkedés Zágrábban
- Vakok Pesti Intézetére ügyelő küldöttség köszönetnyilvánítása Pajor Antal adományáért

Jelenkor 1837, 51. szám, június 28. szerda, 201-202. o.
- A király március 7-i határozata alapján Molcsányi Mihály óbudai, Petyerez Ádám viderniki, Keill Elek durándi lelkészeket kanonokká nevezték ki.

- Az udvari kamara április 11-én Romer Istvánnak két évi szabadítékot adott a javítások gyakorlására, aminek következtében a villót olcsóbban lehet használni.
- A magyar királyi udvari kamara Csépkey Károly, miskolci sómázsamestert, mohácsi ellenőré nevezte ki.
- Szebenen sor kerül június 8-án a 24., jún. 9-én a 25., jún. 10-én a 26. országos gyűlésre (országgyűlésre). A 24. tanácskozás tárgya a lajstrom iránt készült feliratos elvek, a 25. tanácskozás tárgya a leopoldi oklevél tárgyában készített felírás, a 26. tanácskozás tárgya pedig a választás iránti elvek.
- Liptó vármegyében június 19-én szavazásra került sor Majthényi Antal császári kamarás és főspáni helyettes úr elnöksége alatt. (hadi főadószedő, északi járás főszolgabírái, újolag választott tisztikar névsora)
- Győrben június 19-én Sailer Györgyöt, a győi káptalani nagyprépostot és bácsai papnemest fényes ünnepség keretében főispáni hivatalba iktatták.
- Esztergomban június 17-én Jordánszky Elek felszentelte az Anna-templom két keresztjét több egyházi eszközzel együtt.
- Szászvárosban május 22-én ünnepélyt rendezett az újonnan alapított kaszinó 95 részvényese. A ünnepséget Kun Gotthard nyitotta meg. A kaszinó a műelőés előemozdítása végett jött létre.
- Zilahon tartotta az erdélyi református egyház a közönséges zsinatot. Ennek alkalmával Antal János érkezett a városba, és harminc újoncot avattak fel papi hivatalba.
- Nemes János, tordai bányászt, Moos mellé rendelték, hogy bányászati ismereteit gazdagítsa. Ezt az utazást és minden egyéb költségét az uralkodó fizette.
- Lelesznél (Zemplén megye) a Tisza partjánál június 19-én egy Barati nevű lyányvári lakos az élete kockáztatásával megmentette néhány embertársa életét a süllyedőkompról (201-202. o.)
- Felajánlás történt, hogy a tervek elkészülhessenek a Buda és Pest között építendő állóhíd ügyében. Ha a felépítést egy külföldi építőester is lehetetlennek találja, akkor a felajánlás összegét nem kell visszafizetni, de ha van valaki vagy egy társaság, aki vállalja a tervek megvalósítását, akkor a felajánlást kamatok nélkül kell majd visszafizetni.
- A Gazdasági Egyesület gyapjúraktárába f. é. június 9-26. között gyapjút szállítottak pl.: Vaj Lajos és Miklós, Wenkheim Teréz bárónő
- Június 27-én Haliczky Antal, a nemzeti múzeum pénzági őrje nyolc hónapnyi betegség után elhunyt.

Jelenkor 1837, 52. szám, június 30. péntek, 205-206. o.

- A király június 13-i határozatában kinevezte Karós Antalt, udvari titoknokot, a levéltár- és lajstromozó hivatal igazgatójává és erdélyi rangbecsnökké. Zöld Lajos és Marovsky József ügyvédeket nevezték ki a magyar nyelv tolmácsaivá alsó-ausztriai feljebbviteli törvényszékre.
- Huszka János ipolysági sópajtaőt Selmecre, Szilágyi Mihály tárkányi sópajtaőr Huszka János helyére, Zorenberg Antal tokaji gyakornokot Szilágyi Mihály helyére, Puchlin József dunavecsei sópajtaőt Földvárra, Furcsik Antal ungvári gyakornokot Puchlin József helyére nevezték ki.
- Beregben június 24-én B. Perényi Gábor elnökletével megyei tisztválasztást tartanak. (A cikk közli a választás eredményét.)
- Nagyváradon június 24-én közlik a Bihar megye főispáni helyettese, Lónyai János elnöksége alatt tartott tisztújítási gyűlés (jún. 21-23.) eredményét.
- Nagyszebenben június 16-án érkezett meg egy hódolati oklevél és két másik fölirat az országgyűlési biztosnak. Június 17-én tették közzé a kincstárnoki hivatalok betöltésére hivatott személyek névsorát.
- Nagyszebenben június 19.,20. és 21-i országos ülésen (országgyűlésen) a sarkalatos hivatalokra az RR-ek választásokat folytattak. (A szótöbbséggel nyertek neveit közli a cikk.)
- Folynak a munkálatok a nemzeti színház belsőrendezésén. A nemzeti múzeum építését tervbe veszik. Fülöpszálláson június 19-én földmozgást észleltek. Richter Aloiz jászói és lelészi prépost június 16-án meglátogatott néhány tanító intézetet: tanulók és tanítók munkáját vizsgálta, adományozott a tanulók számára.
- A teréziai lovag Akadémia papjainak és növendékeinek egy része megbetegedett a romlott kútvíz (kezdetben mérgezésre gyanakodtak: réztányérok) miatt. Külön intézetben kezdték gyógyítani a betegeket, de 82 beteg közül heten meghaltak. (205-206. o.)
- Közlik a lapban Sina György báró országos gyűléshez intézett ajánlatának jegyzőkönyvi kivonatát. Vállalja egy társasággal a Buda és Pest között építendő híd elkészítését. Közli a királlyal nézeteit és az elsőleges javaslatait. A hiteles jegyzőkönyv nyomtatásban Heckenast Gusztáv könyvtáros jóvoltából részletesebb, bővebb formában jelenik meg.
- A Magyar Tudós Társaság június 12-i kisgyűésén bemutatásra került a Porosz népnevelés és elemi oktatás címűmunka, vizsgálat végett került be egy filozófiai, egy matematikai és egy irodalmi dolgozat. Egy gazdasági értekezést visszadtak. A kor szerző saját munkáikkal bőítik a Társaság könyvtárát pl.:

Perlaki Dávid: Történeti adatok, költészeti toldalékokkal.

Jelenkor 1837, 53. szám, július 5. szerda, 209-210. o.

- A király június 3-án Kremlicska Jánost, pozsonyi kanonokot és városi lelkészt, felruházta a boldog szűz Unta völgyi apátság címével.
- Június 22-én a 34. országgyűlésen az RR-ek az országos generálisságra szavaztak. A cikk közli a jelöltek névsorát.
- Pótlás jelent meg a lapban az 51. számban közölt Liptó megyei tisztikar névsorához.
- Budán július 2-án félévi közgyűlést tartott a nyugpénzintézet (nyugdíjpénzintézet): négy táblabírót választottak, az intézet terjesztésére egyéb ügyekben tanácskoztak.
- 1834-ben Benkovics Mihály ezer forintot hagyott a rózsaünnep megszervezésére F. Szely helység leányainak. Ezzel a tettével remélte, hogy követendőpéldát állít mások elé.
- Június 15-én Brankován herceg hagyományából törökbúza lisztet osztottak szét a brassai szegények és nyomorultak minden nemzet vagy valláskülönbség ellenére között. Június 19-én gyásztiszteletet a görög templomban (Brankován herceg hagyományából) A szegények gyertyát, kenyeret és pénzt kaptak. A papokat megvendégelték.
- Pesten július 1-jén gyapjúvásárt tartottak, melyet nagy érdeklődés övezet.
- Berlinben július 20-án szintén gyapjúvásárra került sor, melyet nagy érdeklődés vett körül
- Információt kapunk az 1837-es év nyarának időjárásáról, a június hó igen nedves volt. Budán Pest példájára kényelmes járdákat készítenek. Július 1-jén egy hatalmas hasábfákat szállító hajó vízbe rántott négy vontató lovat a Duna partjáról. Egy úszóiskolában egy fiatal fiú a hullámok áldozata lett.
- A királyi hadseregnél változtatások történtek, a cikk felsorolja a megváltoztatott tisztikart tagjait. (209-210. o.)
- A Magyar Tudós Társaság a Tájszótár vizsgálatával foglalkozott a június 26-i gyűlésen. Statisztikai, matematikai, természettudományi kézirat vizsgálatával foglalkoztak. Felvétetett Hetényi János A magyar philosophia történetírásának alaprajza. Tovább gyarapodott a könyvtár: Edvi Illés Pál: Ékes házi oltár, Vallási türödelem példái, Beverlandi adhoratio ad padicitiam 1698., Cassai András: J. Krisztusnak szenvedéséről és haláláról.

Jelenkor 1837, 54. szám, július 8. szombat, 213. o.

- A király május 26-án nevezte ki: Ulményi Lászlót, helytartósági tiszteletbeli fogalmazót, tiszteletbeli titoknokká; Lechner Józsefet, hajózási ügyelő, elsőigazgató-segédi hivatalra az építési főormánynál; Ferschin Jánost, szigeti erdőmestert, selmeci fördőesteri és kamragrófi hivatal közbírójává; Munkácsy Jánost, ungvári prefektust, óbudai prefektussá.
- A magyar királyi udvari kamara kinevezte: Szilágyi Benjamint, mármarosi sógyakornokot, Rónaszék szerügyelőévé; Nemes Istvánt, oláhlaposi ispánt, Nagybánya irnokává; Stand Bálintot, táblai ügyvédet, oláhlaposi ispánná.
- Konopi Czigler Antal táblai ügyészt, Torontai megye táblabíráját megajándékozták Konop helységgel, ünnepélyes keretek közt beiktatták.
- Július 1-jén a király és a királyné Schönbrunnból FelsőAusztriába, majd innen Ischlbe utaztak.
- Pozsonyban július 1-jén Eszterházy Kázmér gróf elnöksége alatt megnyílt ismételten az egy évvel korábban alapított kaszinó.
- Esztergomban június 21-én Jordánszky Elek, tinniniai püspök, felszentelte a szentferenciek templomtornyának csúcskeresztjét.
- Április 21-én elhunyt Haszik Ferenc, védenyi lelkész, aki életét csupán a közjónak szentelte.
- Magyar Nyugdíjpénztár tagjainak három-negyed része elfogadta a fennállott szabályok megváltoztatására irányuló döntéseket. A beavattathatás jogát kiterjesztik a nemesekre, az egyháziakra, a becsületbeliekre, a polgárokra.
- Nagy-Kovácsi határait június 25-én megrongálta az iszonyú felhőszakadás.
- Július 5-én megszületett Károlyi György és Zichy Karolina fia. (Megkeresztelve: Gyula, Károly, György és Tranquillin.)
- A nagyenyedi kaszinói egyesület a magyar akadémia alaptőkéjének növelésére száz váltó forintot küldött Széchenyi Istvánnak.
- Horváth Józsefnek, steyeri tisztviselőek, az udvari kamara két évi szabadítékot adott az általa felfedezett kéményjavítási készülékre.

Jelenkor 1837, 55. szám, július 12. szerda, 217. oldal

- A király nyugalmazta Hrabowszky Józsefet, kassai harmincadost és a bécsi-bankó pénztár kezelőét.
- Szebenszéken június 7-én szószavazati többséggel került Wayda József a megürült polgármesteri székbe, Wolf Márton pedig a székbíró hivatalába.
- Június 26-án került sor a 36. országgyűlésre, a cikk közli a kormányszéki második tanácsi hivatalba jelöltek névsorát.
- Június 28-án került sor a 38. országgyűlésre, a cikk közli a negyedik megürült kormányszéki tanácsosságra választottak névsorát.
- A király május 17-én engedélyezte Prassai Jánosnak, brassai orvosnak, az athaenei orvosi társaságtól küldött oklevelének az elfogadását.
- Kolozsvár főbírájának Gyergyai Ferenc tanácsost választották meg.
- Rézler István, pesti lakatos, felajánlotta száz zártszék minden vaskészülékének az elkészítését az épülő nemzeti színháznak. (ingyen).
- Püspökmegye névkönyvi összeírásának eredménye Magyar-, Dalmát-Tót- és Horvátországban: római katolikusok-5,857,266; görögöké-707,094.
- Kiskunfélegyházán július 3-án Richter Aloiz, a kassai kerület iskolai főigazgatója, a helybéli iskolák vizsgálatát végezte, és a szorgalmas és vagytalan tanulókat megajándékozta.
- Az Árpád nevű gőzhajó menetrendjét egészíti ki a cikk. (Bécs-Pozsony és Pest, Pest-Pozsony-Bécs útvonalon.)
- Június 4-én Barbacsy Erneszt, klopodiai erdész, elhalálozott.

Jelenkor 1837, 56. szám, július 15. szombat, 221. o.

- A király május 27-én az István-rend kiskeresztesévé nevezte ki Kárasz Miklóst, hétszemélyűtáblai közbírót. A Leopold-rend kiskeresztesévé nevezte ki Glumacz Joakim Györgyöt, nyugalomra lépőfőhadibiztost.
- Alsó-Kubinban (Árva megye) július 22-én Pálffy Fidél gróf, kancellár és Árva megye főspánjának elnöksége alatt tisztújító gyűést tartottak.
- Július 1-jén a nádor kíséretével Frankfurtba érkezett, másnap folytatták az útjukat Bademsbe.
- A cikk felsorolja a gyapjúvásáron előorduló gyapjúk minőségi és mennyiségi jellemzőt.

- Július 3-án Jozipovich György, a turopolyai nemesség grófja, utazása során Laichbachban elhalálozott.
- Június 29-én Paskewits herceg, lengyelország helytartója, Varsóból Teplitzbe érkezett.
- Július 12-én Károlyi Mária, született Petróczai Trattner asszony, májsorvadás miatt 36. életévében elhalálozott.
- Magyar Tudós Társaság híradása: a Tudománytár enciklopédiai folyóirat új folyamának második kötete, Briedl Fidél: Értekezések, Népnevelés; Vállas Antal: Mennyiségtudományi tételek; Tarczi Lajos: Elmélkedés a polgári büntetésrő; RésőEnzel Sándor: A szanszkrit nyelv ismerete; Kállay Ferenc: Törvények és szokások hasonlatossága; Mocsy Mihály: Villanyosság az életmüves lényekben; Luczenbacher János: Okleveles toldalék. Tájékoztat a francia (aug.29-nov.21.), a göttingiai és a MTT (márc.-máj.) üléseirő.

Jelenkor 1837, 57. szám, július 19. szerda, 225-226. p.

- Moson megyében július 6-án Nádasdy Ferenc főspán elnökletével tisztújító gyűést tartottak. (A cikk közli a hivatalbeliek névsorát.)
- A magyar helytartóság Veinek József gyakornokot alapítványi járulnokká nevezte ki a számvevőhivatalban.
- A magyar királyi udvari kamara kinevezte: Hulimann Pált, felsőányai orvost, marmarosi kamrai orvosnak; Zahoray Mártont, tokaji kasznárt, huszti tiszttartónak.
- Nagyváradon június 23-án Fráter György alispánt (eddigi alispánt) búcsuztatják egy ünnepség keretében.
- Leleszen július 9-én a téli és a tavaszi esőés zuhogó folyammá változtatta a Tiszát. Leányváron a határokat elöntötte a víz, de a legnagyobb károkat Kis- és Nagy-Czigánd szenvedte el.
- Zágrábból érkezett a hír, hogy hetek óta "mostoha" az időárás: jégesőpusztítja a kerti gyümölcsöket.
- Balassagyarmaton július 14-én Zichy István gróf 80. születésnapját ünnepelték meg.
- A cikkben megjelent az épülőnemzeti színházra tett, a lap 55. számában közölt összes ajánlat javított, hivatalos tudósítás alapján közzétett adata.
- A Nemzeti Színházat addig egyedülállóan, egy pesti polgár készítése által, légszesszel világították meg. A részvényes társaság a rendszabályok felett tanácskozott, és igyekeztek felszólítani hazánk íróit eredeti drámai művek megírására, remek külhoni művek fordítására.
- Bukaresti levelezők írt az 1837 áprilisában megnyitott országgyűlés határozatairól. (1. követek választása, 2. kincstárvizsgálat, 3. a vámok emelése).

- A bukaresti nagy pénztősér, Hadsi Mosko megbukott. Töménytelen számú ember jutott általa koldulásra. Három rabló támadt meg két pénzszállító kocsit/szekeret, de sikertelenül, az egyik rablót lelőtték, a másik kettő pedig elmenekült. Újra pusztít a pestis Törökországban, egészen a Duna vonaláig hatott/elért.
- A cikk közli a Nagyszebenben július 4-én tartott gyűlésen összeírt kormányszéki hatodik tanácsosi hely jelöltjeinek nevét/névsorát. (225-226. o.)
- A MTT július 3-i és 10-i gyűlésén belsőtárgyakkal foglalkoztak. Felvételre ajánlották Sheridon Rágalom iskolája című vígjátékát. Beküldték a társasághoz: az edinburghi király és az amerikai filozófiai társaság munkálatainak legújabb köteteit; Béltelki Nagy Zsigmond: Erdélyi história; Hrabovszky Dávid: Utazási rajzok.

Jelenkor 1837, 58. szám, július 22. szombat, 229-230. o.

- A király június 13-i határozatában Tallián Pált, magyar királyi udvari kancelláriai fogalmazót, tiszteletbeli fogalmazóvá nevezte ki. Április 13-i rendeletében Osztoics Jánost, Temes megyei főügyészt, királlyá asztalnokká nevezte ki. Június 3-i végzésében nevezte ki: Thuegut Vencelt, éneklőkanonokot, olvasóvá; Tering Gáspárt, prépostot, őrkanonokká; Vagner Ferencet, székesegyházi főesperest, prépposttá; Girk Györgyöt, bácsi főesperest, székesegyházi főesperessé; Nehiba Jánost, paptanítót, tiszai főesperessé; a helyére pedig Szatmáry Antalt.
- A Zala vidéki ágostai esperesi megye július 11-én Horváth Zsigmondot, kőágó örsi lelkészt, esperessé választotta.
- Kis-Apátiban július 13-án Jurik József (egy egyszerűtót) átlátva az iskolák, és a bennük szerezhető műveltség hasznát, megtanult olvasni és írni.
- Szolnokon és környékén július 6-án Richter Aloiz meglátogatta az iskolákat. Elégedett volt a tanulók eredményeivel, megajándékozta a szorgalmasabbakat.
- Dugovich Imrének, Vas megyei bírónak és főcsendbiztosnak, köszönetet nyilvánított Sopron, Vas, Veszprém és Zala megye több helységének köznemese és jobbágya. Dogovich bíróság elé állított a környék tolvajbandáját (Sobrit és társait).
- Esztergomban július 17-én a Casino-Egyesület közgyűlést tartott, és megünnepelte szállásának megnyitását.
- Tolna megyében kisdedóvó intézetet emeltek, de az építés akadályokba ütközött. Az intézet nem készült

el határidőre, mert az asztalos megszegte a szerződést. Festetics Leó gróf magára vállalta az építés befejezésének költségét.
- Derecsényi János 83. életévében elhunyt. Életét a bányászatnak szentelte, kiváló timsó sziklákra talált. Életírása Ausztria nemzeti Encyclopoedia címmel jelent meg.
- A gyapjúfogyasztás Anglia határai közé szorult vissza, ezért a gyapjú ára csökkent. Ez a visszaesés Magyarországot nyomasztotta a legjobban.
- Klaszy Vencel, magyar szabómester, az épülő nemzeti színház részére díszöltözeteket készített (saját költségére). A budai bástyahegyet újították fel, és a királyi lak melletti utat tágították.(A város rendezése.) A győi szegény- és árvaház folyamatosan bőült/gyarapodott: 12 árvát táplált, 300 szegénynek nyújtott segítséget. Alsó-Vereckén egy juh öt bárányt ellett, de elpusztultak. (229-230. o.)
- Budán július 16-án lopás történt: egy pattantyus ellopta egy húsvágó (hentes) több ezer forintját. Bécsbe akart szökni a pénzzel, de a húsvágónak sikerült megállítania és börtönbe záratta.
- A Zrínyi nevűgőhajó július 19-én elhozott egy búvárharangot, mely arra szolgált, hogy a Duna medrét vizsgálják.
- Zágrábban július 19-én a hangász-egyesület versenyt adott. Ennek jövedelmét Mozart emlékére ajánlotta fel.

Jelenkor 1837, 59. szám, július 26. szerda, 233-234. o.
- A király Károlyi Lajos grófot a Csongrád megyei főispán helyettesi hivatalból saját kérésére felmentette. Május 18-i határozatában kinevezte: Tajnay Józsefet, királyi tanácsnokot és Bars megyei első alispánt, főispán helyettessé; Stolcz Augusztot, besztercebányai olvasztó hivatali ellenőrt, a zarnoviczi ezüstolvasztó házhoz tiszttartóvá. Deczett Józsefet, besztercebányai erdőmestert, nyugalmazta.
- Nagyszebenben július 8-án és 11-én került sor a 45. és a 46. országgyűlésre, ahol elkészült a jelöltek névjegyzéke, melyet az ítélőmester szerkesztésére bíztak. Július 13-án, a 47. országgyűlésen a jegyzéket felolvasták és köziratra bocsátották.
- Torna megyében július 19-én Marich Dávid Istvánnak, császári aranykulcsosnak, ünnepelték a főispáni hivatalba való beiktatását.
- Zala vármegyében (Sz. Grott városában) július 19-én hullócsillagot láttak.
- Budapesten is hasonló "légitüneményre" lettek figyelmesek ugyanazon a napon.
- Baján az aratás késett a folyamatos hűös esőés miatt: kár keletkezett a szénában, az árpában, a szőlő is

csak középszerűáldást ígért, de a búza és a zab szép reménnyel kecsegtetett.

- Megürült egy magyar alapítványi hely a bécsi teréziai lovagintézetben. A magyar királyi helytartó tanácsnál lehetett rá folyamodni. Ennek a feltételei: a német nyelv értése, a költségek évenkénti megfizetése.
- Magyarország gyorsszekerezéssel igyekezett városait egymással kapcsolatba hozni, mely folyamatosan bővült.(Nagyszeben- Kolozsvár- Nagyvárad- Pest, Eprjes; Kassa- Pest; Pest-Füred)
- A gőzösök (Mária-Anna, Árpád, Zrínyi, I. Ferenc ...) augusztusi menetrendjét közli a cikk.
- Változtatások történtek a magyar királyi hadseregnél. (232-234. o.)
- Gruszl Aloiz, temesvári királyi kamarai sebész, június 19-én elhunyt.
- A Magyar Tudós Társaság a Nádor pártfogó helybenhagyásával augusztus 31-én tartja a nyolcadik nagy gyűlését, szeptember 3-án pedig az igazgató tanács tartja az ülését.

Jelenkor 1837, 60. szám, július 29. szombat, 237. o.

- A király július 17-i határozatában kinevezte: Bethlen Gergely grófot, erdélyi fogalmazó gyakornokot, fogalmazóvá. Július 27-i rendeletében kinevezte: Faby Józsefet, debreceni kerületi főhadbiztost, előadóvá (hadi kormány gazdasági osztályához).
- A magyar királyi udvari kamara Kürthy István járulnokot pénztárnokká, helyére pedig Grobetty Ferenc gyakornokot nevezte ki.
- Fiumébe érkezett július 5-én Kiss Pál udvari tanácsos és aranykulcsos, akit 10-én iktattak kapitányi hivatalába. A megérkezésétől a beiktatásáig, hatalmas ováció és ünnepély vette körül.
- Szigeten (Marmaros megye) július 2-án Pataki Jánost ügyész elfoglalta a törvénytanítói széket. A magyar nyelv tanításának fontosságát hangsúlyozta.
- Nagyszebenben július 18-án került sor a 49. országgyűlésre, ahonnan egy kinevezett bizottság járult a királyi biztoshoz, hogy a feliratot küldje a király elé.
- Kolozsváron július 18-án a királyi kormányszék tagjai, a tartomány és építési igazgatósági hivatalok és az országos pénztári tisztek esküt tettek gróf Lázár László tartományi kancellár kezébe.
- Lőcsén július 17. és 21. között tisztújítási gyűlés zajlott Merse László, Tiszán inneni kerületi táblai közbíró, mint királyi biztos elnökletével.
- Július 19-én a király és a királyné sikeresen Ischlbe érkezett. Nádor a gyermekeivel július 5-én ért Bad-Emsbe.

- Budán július 23-án ünnepet tartott a rajziskola, jutalmak kiosztására került sor. A verseny feltételei mellett a nyertesek névsorát is közli a cikk. Pulpan Antal, Scharschmid Károly, Zirler János
- Gróf Sándor Móricz hét udvarló öltözetet adományozott a Nemzeti Színháznak. A belsőberendezés nagy szorgalommal haladt. Az igazgatóság Kostyál Ádám szabómestert bízta meg a nemzeti díszöltözetek elkészítésével.
- A cikkben szerepel egy biztosító-ügyviselőség biztosításainak összege.
- Az udvar engedte egy ideiglenes tollvivő és egy jegyzőkönyvi aliktató kinevezését.

Jelenkor 1837, 61. szám, augusztus 2. szerda, 241. o.

- Rigyicky Simont- Krassó megyében fekvő Skribestyén magyar nemesi címmel valamint skribestyi melléknévvel ajándékozták meg.
- Az ó-becsei kir. koronai uradalomban Than Jánost tiszttatartónak, Kiss Pétert ellenőrködő írnoknak alkalmazták.
- Torna júl. 23-án Morich Dávid István kinevezi- Dessewwffy Józsefet, Döbrentei Gábort, Kölcsey Ferencet és Pap Gábort táblabírónak.
- Szombathelyen július 16-án tartott megyei közgyűlés 23 ezer pengő forintot ajánlott fel a nyelv gyarapítására.
- Miklovics József pesti polgár egy egész öltözet ruhával gyarapította a színház ruhatárát valamint 100 váltó forintot ajándékozott.
- Jablanczán Egry Antal hangász- iskolát létesített.
- Az orvosi oktatásról.
- A Magyar Tudományos Társaság: elkészült könyvek (Természettudományi Pályamunkák, Tanítmány a szemnyavalyákról, Eredeti játékszín)
- A Magyar Tudományos Társaság kiadja: Kucsera Lőrinc: A „rövid utú visszatételről” című értekezését.

Jelenkor 1837, 62. szám, augusztus 5. szombat, 245. o.

- A királyné betegségének tudósítása.(himlőben szenved)
- Júl. 30-án a királyné betegségében javulás áll be. A beteg állapota kielégítő.
- Elhunyt Delwuk Márk helyébe Zdenckay Miklós került.
- Kovács Istvánt gácsi sóárnokot- pécsi sóárnoknak, Herez Ferencet díjtalan erdészgyakornokot erdész-

hivatali írnoknak nevezik ki.
- Szegeden Würtler Józsefet polgárrá nevezik ki.
- Kecskeméten 1835-ben anyaiskola létesült.
- Nagyszebenben július 14-én tartott egyházi gyűlés.
- A pesti magyar csizmadia céh a színház ruhatára számára 36 pár csizmát ajánlott fel.
- A színház új ruhatárának készítése.
- Színházi igazgatóvá nevezik ki Bajza Józsefet.
- Zipser professzort Miklós cár egy aranygyűrűvel ajándékozta meg.
- Viszanik Mihály orvostanár megjutalmazása.
- Az olasz lapok dicsérik a haza színésznőjét, Unger Karolinát.

Jelenkor 1837, 63. szám, augusztus 9. szerda, 249. o.
- A királynő betegségével kapcsolatos orvosi hírlevél.
- Zichy Józsefet a kancelláriánál fogalmazóvá nevezik ki, míg May Fridrichet valódi titkárnokká.
- A kancelláriánál és a kamaránál történt kinevezések.
- Az uralkodó Gaj Lajosnak engedélyt adott könyvsajtó felállítására.
- Elhunyt Pesten Kállay Péter 74 évesen.
- A nyári időjárás jelentés.
- Széchenyi István a közjó érdekében tevékenykedik.
- Széchenyi megtekintette a színházat.
- A Rév- komáromi szabad hajózási biztosító társaság ügyviselői szaporodnak és változnak.
- A jövő márciusra elkészülő Duna hídhoz 7 hajó érkezik Passauból.
- A verestornyi vesztegintézet és a Szeben közti út járhatatlanná vált.

Jelenkor 1837, 64. szám, augusztus 12. szombat, 253. o.
- Orvosi hír a királyné állapotáról.
- Káptalanok tiszteletbeli kanonokká történő kinevezése.
- N. Szebenben tartott 50. országgyűlés.
- A pesti Tudományegyetemen megürült a természettudományi és erőművészeti tanszék állására felvételt szervez.

- N. Becskereken és Zomboron megnyílt új Kaszinó híre.
- Adomány és adakozás a színháznak.
- Viszoczky Andor az észak-amerikai térítők között
- Magyar Tudós Társaság kisgyűléseiről: belső dolgok megvitatása, Tájszótár folytatólagos átnézésével, és a beküldött iratok ügyeivel foglalatoskodott

Jelenkor 1837, 65. szám, augusztus 16. szerda, 257. o.

- Rudolf Vincét vörös csillaggal ruháztak fel. Vska szerzetest Márton apáttá nevezték ki.
- Turkovics István mázsamester sóárnokká történő kinevezése.
- Tolna megye főispánjának ünnepélyes beiktatása.
- Fehér megyei tudósítás, amely szerint az aratás kedvezőbb jobb lesz mint a tavalyi.
- Erdélyben nehezen terem a gabona így Oláhországban vásárolják meg.
- A lőcsei új székesegyházban új szokást akarnak bevezetni az orgonálást és az éneklést.
- Török-becsén színi mutatvány bemutatására kerül sor.
- A Gazdasági Egyesület gyűlésére való felhívás augusztus 31-re
- Értesítés a magyar színház megnyitásáról valamint az előadásokról. Valamint a bérletek megváltásának módjáról és idejéről.

Jelenkor 1837, 66. szám, augusztus 19. szombat, 261-262. o.

- Kinevezések és előléptetések
- Az udvari kamara kinevezései: Szaibely József Besztercebányára kerül erdésznek, Taiber Károly Körmöcre bányász seborvosnak nevezik ki.
- Pelech Jánost kinevezi és a rozsnyói tanítói valamint igazgatói posztot kapja meg.
- N. Becskereken augusztus 6-án kerül sor az evangélikus református templom felszentelésére.
- Lattner lelkész Budetinben légkövet talált.
- Erdélyi és hazai időjárás jelentés: a sokszor esőzés következtében a patakok megduzzadtak és kiléptek medrükből. Jó néhány áldozatot követelt az áradás.
- A játékszini ruhatár gyarapodik.
- Bekker János adománya a Kaszinónak.
- A pesti vakok intézetének próbatételére szóló felhívás.

- A Magyar Tudós Társaság: jutalomkérdésre beérkezett feleletek; az MTT által megjelentett könyvek (261-262. o.)
- Az MTT folytatja a tájszótár vizsgálatát és a nyomtatás végett beküldött kéziratok ügyeivel foglalatoskodott

Jelenkor 1837, 67. szám, augusztus 23. szerda, 265. o.

- Kinevezések: Nicky János helyébe Kelemen János kerül, Czeltner József postaellenőri kinevezése. Brennenberg Mihály nyugalomba vonult.
- Székesfehérváron Barkóczy László lett az új püspök az ő beiktatásáról értesülünk.
- Iványi János sári helység lelkésze, most ünnepli pásztorkodásának 50. évét.
- Vas megyében egy új fürdő-intézet létesült. A víz bővelkedik vas részecskékben.
- Siklósi ünnep, amely során Batthyány Kázmért Gara várába vezetik.
- Sz. Földváron olvasó egylet alakult.
- Szent István napjának megünneplése.
- A szőlő a budai hegyekben szép terméssel kecsegtet erről ad hír az egyik cikk.
- A kolozsvári lóvásár fejleményei, ahol nagyon szép és igazán jó áron lehetett lovakhoz jutni.

Jelenkor 1837, 68. szám augusztus 26. szombat, 269-270. o.

- Schmidt György nyugalmazása. Felhívás az állásra.
- Andrássy Károly kinevezése Miskolcra kerül sómázsamesternek.
- A nemzeti játékszín e hónap 22-én megnyitotta kapuit.
- Gyöngyösön megrendezésre került ünnepen Széchenyi István névnapját ünnepelték meg.
- Budán ritka ünnepélyről számoltak be, amelynek során 2 új gyalogezredet szenteltek fel.
- Sina engedélyt kapott a soproni, bécsújhelyi badeni vasút építésére.
- Pesten élőállat vásárára hívják fel az emberek figyelmét. (269-270. o.)
- Gyújtogatás áldozata lett Krizba városa.
- Fiumei tudósítás egy angol utazóról.
- Magyar Tudós Társaság költségein megjelent könyvek tudósítása.
- A Magyar Borsimertető Egyesület közgyűlésének dátumának a felhívása.

Jelenkor 1837, 69. szám, augusztus 30. szerda, 273-274. o.

- Nádasdy Ferenc kinevezése az udvari kancelláriához.
- Károlyvárosban kitört tűzvész tudósítása.
- A vakok intézetében megtartott nyilvános próbatétel sikerének a beszámolója.
- Pápán a reform Kollégiumban megtartott nyilvános próbatétel beszámolója.
- Nassiczben Kaszinó megalakulása.
- A Fiumében érkezett hajók jelentései: Milyen terheléssel érkeztek a hajók és milyennel távoztak. (273-274. o.)
- A somogyi lótenyésztés megindulása, valamint a lóversenyek megindulása.

Jelenkor 1837, 70. szám, szeptember 2. szombat, 277-278. o.

- Kanonokká nevezik ki Tordy Istvánt, Sztarek Lajost, Letteinger Antal szerzetest pedig nemességgel ruházzák fel.
- A pesti vásártartásról szóló tudósítás: a gyapjú eladásáról, a bor, pálinka nem igazán kelt el, de a posztó, és a kender jó áron kelt el.
- A nándorné látogatása a budai irgalmas szerzet korházban.
- Időjárás jelentés: Zala megyei égi tünemény.
- A Pannónia nevű gőzhajó átkelt a Vaskapun.
- A lembergi hírek szerint az ottani vidéken az aratás igen kedvező időjárás közben fog zajlani.
- Augusztus 14-én a Magyar Tudós Társaság közgyűlést tartott. Az aug. 28-án tartott közgyűlésen a megkoszorúzandó pályairatok ügyével foglalkoztak. Majd a közhasznú tudományos könyvtár ügyében tanácskoztak. A játékszini küldöttség munkálatairól szóló értesítésen foglalatoskodtak.
- A somogyi lóverseny eseményeiről és befutóiról szóló tudósítás. (277-278. o.)

Jelenkor 1837, 71. szám, szeptember 6. szerda, 281. o.

- A nádor István főherceg kíséretében Emsből Mainzba utazott, és ugyanaznap vissza is tért Emsbe.
- A királyi udvar 3 személyt ellenőrködő írnokként alkalmaz. A nádor Lippay Gáspár sebésznek engedélyezte, hogy külföldön tapasztalatokat gyűjtsön.
- A só-és harmincad hivatalokban előléptetnek 3 személyt.

- Augusztus 29-én Balassagyarmaton Kubinyi Ágoston hivatali beiktatása történt, mint esperes választókerületi felügyelő.
- Pesten szept. 4-én Fábri Pál gimnáziumi tanárt rektorrá választotta Taubner Károly.
- Augusztus 20-án Nógrád megye szolgabírája az Ipoly folyóba fulladt, 22-én ágostai szertartás szerint temették el.
- Szeptember 10-én lesz a Magyar Tudós Társaság közgyűlése a megyeháza nagy termében.
- Különfélék: időjárás- hideg idő, Maria Anna új gőzös első útja Bécsbe, Gazdasági Egyesület gyapjú raktárjába 393 font gyapjú érkezett.

Jelenkor 1837, 72. szám, szeptember 9. szombat, 285. o.

- A király július 15-i határozata, melyben több személyt előléptettek, kineveztek.
- Szeptember 1-jén hatalmas tűzvész tombolt a szepességi városban.
- A Kisdedóvó intézeteket terjesztő Egyesület pénztárának éves elszámolása.
- Külföldi példa alapján Kőszegen (szabad királyi város) gyapjú vásárok tartása.
- Anglia világhíres hídépítésze a Nádor Vendégfogadóban szállt meg Szina György báró, budapesti hídépítési vállalkozó meghívására.
- Augusztus 31-én Győrben Juranics Antal, megyés püspököt temették el.
- Gazdasági Tudósítások füzete 40 forint ezüstben mindenhol megvásárolható, ahol Eggenberger kereskedővel állnak kapcsolatban.

Jelenkor 1837, 73. szám, szeptember 13. szerda, 289-290. o.

- A zágrábi megyei közgyűlésen Domin Imre megkapta Petrushevecz helységet.
- Szeptember 3-án Mohácson gyásznapi emlékünnep, Király József pécsi püspök és Kövér János lelkész beszédével.
- Szeptember 9: szegedi iskolafejlesztés elismerése, a Természettudományi Múzeum dicsérete.
- Almásy Károly Heves - Külső Szolnok főjegyzője szeptember 9-én ideglázban meghalt.
- Szerbiában dögvész, amit Milos herceg intézkedései korlátoznak.
- Szeptember 2-án a Borismertető Egyesület közgyűlése.
- Akadémia szeptember 10-i ülése: vízszabályozás, éves munka értékelése, Casino. (289-290. o.)
- Stuver Antal tűzjáték művész Bécsből szeptember végén tűzijátékot szeretne a pestvárosi ligetben

tartani.
- 66. szám helyesbítése, a váci őrültek házára csak 15 ezüst forintot adtak.

Jelenkor 1837, 74. szám, szeptember 16. szombat, 293. o.
- Őfelsége a szatmári káptalannál 17 főt előléptetett.
- Brassói tisztválasztás április 8-án, 5 új taggal bővült a gyűlés.
- Maria Dorothea, a nádor felesége a budai városi asszonykórus házat meglátogatta.
- Szeptember 2-án Fiumében elkészült a Gyapjúmosó Intézet.
- A bányavárosokban hatalmas örömmel fogadták a nyáron odalátogató Lobkovitz Longint, bányaosztályi kamarai elnököt.
- A Rácz utcában a Kisdedóvó Intézet tagjainak bemutatója szeptember 13-án.
- Gerzon Antal Bustyaházán sószállítás-hivatali írnok lett.
- Hadseregben végbement változások leírása.

Jelenkor 1837, 75. szám, szeptember 20. szerda, 297. o.
- A király Vilmost, Németalföld királyát az István rend nagykeresztjével felruházta, barátsága jeleként.
- A király augusztus 29-i határozata szerint Szögyén János titoknokot valóságos titoknokká nevezte.
- A királyi udvar Szentleányi Jánost és Rácz Mihályt a temesi kamarai igazgatósághoz jegyzőknek alkalmazta.
- Szeptember 10-én a király és királyné szerencsésen megérkezett Schönbrunnba, és 12-én látták az új gőzöst, a Maria Annát.
- A nádor és István, fenséges fia szeptember 4-én Koblenten hadgyakorlaton vett részt, ahol a nádor megsérült, majd a Négy évszak vendéglőben szálltak meg.
- A nádor a bad-emsi gyógyfürdőből eltávozott.
- Estei Ferdinánd szeptember 17-én Budán töltötte az éjszakát, és másnap indult is tovább.
- Augusztus 11-én Szerém megyében vízi baleset történt.
- Szeptember 19-én Komáromban Nádasdi Leopold főispáni kinevezése.
- Pesten szeptember 16-án Pázmándy Amália 15 éves kisasszony meghalt.
- Nagy Mihály szeptember 10-én tudakozása a mi vidékünkön való vaksággal kapcsolatban.

Jelenkor 1837, 76. szám, szeptember 23. szombat, 301-302. o.

- Dercsik János esztergomi kanonok kinevezése a Helytartó Tanács egyik tanácsadó posztjára.
- Festetics Samu gróf kamarai kinevezése.
- Nádorunk Bad-Emsből egészségesen megérkezett szeptember 22-én.
- Csongrád megye Klauzál Gábor országgyűlési követet ezüst karddal tisztelte meg július 17-én.
- Augusztus 27-én Zimonyból értesítés Törökországban és Szerbiában dögvész támad.
- Aradon augusztus 28-30 között a zenei konzervatórium diákjainak előadása Zenker Ferenc vezetésével.
- Augusztus 31-én a sátoraljaújhelyi Casinoban táncmulatságot tartottak.
- Szeptember 10-én Kismartonban az 1809-es napóleoni csapatokról való megemlékezés.
- Szeptember 17-én Tatán főispán iktatási ünnepély zajlott. (301-302. o.)
- Szeptember 15-én Csallóközben marhadögvész ütötte fel a fejét.
- Gőzhajók indulnak hajóútra, pl. Nádor gőzös Bécsből Pozsonyba.
- Bács megyében szeptember 11-én Rudics József főispáni helyettes ünnepélyes beiktatása.

Jelenkor 1837, 77. szám, szeptember 27. szerda, 305-306. o.

- Augusztus 28-i királyi rendelet: egyházi kinevezések, például: Kelecsényi László, Szabó László.
- A királyi udvari kamara által Alkus Imre só pajtaőrnek való kinevezése.
- Szeptember 1-jén a Kolozsváron a városi tanács a helyi árvák atyjává Veszprémi Lászlót választotta.
- Bács megyében Rudics József beiktatásán több mint 40 ezren vettek részt.
- Szeptember 20-án tartották Baján a Máté-napi vásárt.
- Gazdasági körülmények
- Kórházunkat Polimberger, szül. Odry Éva asszonmy 500 forintnyi alapítvánnyal gyarapítja (305-306. o.)
- Galgóc mezővárosban szeptember 21-én a várhegy 20 ölnyi széles, 40 ölnyi hosszú szőlős része 8 öl mélyre zuhant, így egy nagy mélység keletkezett.
- Maria Anna gőzhajó első útja szeptember 13-án Linzbe, szeptember 17-én érkezett meg, ahol sétahajókázni lehetett vele, és 19-én indult is vissza.
- Szeptember 21-én a búvárharang Dunába eresztése.
- Rákoson katonai gyakorlatot tartottak.
- A Budai hegyekben kevés az érett szőlő ebben az időben.

- Gyapjúmosó Intézet működése.

Jelenkor 1837, 78. szám, szeptember 30. szombat, 309. o.

- A királyi udvari kamara Tribusz Ferencet, bányagyakornokot alkalmazza Moldva bányatörvényszéki iktatónak, Kőszeghy Károlyt alrendésznek.
- Szeptember 14-én Szombathelyen a zalonoki jobbágyok legelőjüknek elkülönítéséért folyamodtak, felbujtották őket és önhatalmaskodásba kezdtek, letartóztatták őket.
- Lőcsén szeptember 23-án az ágostai vallásúak új egyházát Jozeffy Pál superintendens szentelte fel
- Lennhossék Mihály főorvos prágai természetbúvárok nagygyűlésén 22-én a dühkorról értekezve száz aranyat hirdetett annak, aki eredményesen fejtegeti e témát
- Szeptember 22-én Zágrábban földrengés
- Zala megyében Hutter Mihály praemonstráli szerzetes halála
- Az ungvári vásáron a dohány mázsája 10-22 forint között mozgott
- Kolozsváron harmincad ellenőrök tevékenykedése

Jelenkor 1837, 79. szám, október 4. szerda, 313-314. o.

- A király augusztus 9-i határozata: kinevezések
- A Helytartótanács Sallay Imrét és Gaal Józsefet alkalmazza
- Szeptember 28-án Veszprémben megyei tisztválasztás
- Zala megyében szeptember 25-én székújítás
- Október 1-én az új iskolaévre az igazgató: Böhm Károly dékánok: Szilasy János, Jurjevich József, Werner József, Birhy Flórián – ez a Pesti Tudományegyetem tanácsa
- A Bécsi Királyi Tudományegyetem orvostanári koszorút adományoz 19 magyar tanár számára
- Aradon szeptember 20-án Szigethi Szerencsy István főispáni kinevezése
- Bars vármegyében 17-én és 18-án Pottich József papságának 50.évfordulója, Ambrózy Pál első miséje
- Szeptember 13-án Jádon tűzvész, okozója egy cigány műhely
- Kellemesi Melczer Flórián, Borsod szolgabírája szeptember 14-én Miskolcon halt meg
- Az agarászat határnap október 14-15-én a jászkocséri pusztán lesz megtartva
- A gazdasági egyesület gyapjúraktára szeptember 5-e óta Dessewffy Emil gróf és sokan mások 399 font gyapjút szállítottak

- Különféle: Szilason meleg idő után egyből hideg következtek, így a gabona behordás késett. Szombathelyen Bognár Imre nemes leveleinek felolvasása. (303-304. o.)

Jelenkor 1837, 80. szám, október 7. szombat, 320. o.

- Királyi oklevél, melyben Csebelusz huszárezredi alezredest nemességre emeli a király.
- A király augusztus 30-i határozata, Sütő József rangra emelése.
- A Hétszemélyes Tábla augusztus 26-i ülése, ahol Gáll Antal írnokból segédiktató lett, helyét pedig Heranus János töltötte be.
- Stuwer szeptember 20-i tűzijátéka, nagyon szépre sikerül, sajnos esik az eső.
- Az ágostai vallású iskolák szeptember 9-i megnyitóján a nádor és édesanyja, Henriette is jelen voltak, az ünnepségen Taubner Károly is részt vett.
- A szeptember 25-i természetbúvárok prágai nagygyűlésen Lennhossék Mihály előadást tart. Magyar tárgy és értekező a prágai Természetbúvárok nagygyűlésén
- Weisz Ignác királyi kamarai rang becsnöki ellenőr szeptember 9-én elhunyt.
- A müncheni mészárosok 300 ökröt hajtanak el Magyarországról, a hús drága ára miatt.

Jelenkor 1837, 81. szám, október 11. szerda, 321. o.

- ő. cs. és kir. felsége egyházi rangokat adományozott
- Estei Ferdinánd szept. 21-én Szebenbe érkezett
- Markovich Endre, Kereszthury Pál, Pobor Pál a zágrábi kir. akadémiának pénzt adományozott
- holdfogyatkozás volt okt. 13-14-ike éjjelén
- a természetbúvárok prágai nagygyűlésére hazánkból is érkeztek
- I. Ferenc a bakonybéli apátságot a szentmártoni főapátsággal együtt visszaállította fiókapátsággá, melynek apátja: Guzmics Iszidór. Ebből az alkalomból ünnepséget rendeztek.
- Maria Anna nevű gőzös teljesít szolgálatot Pozsony és Bécs között; Pozsony és Pest között a „Nádor és Árpád” nevű gőzös teljesít szolgálatot
- Bezerédj Amália (ifj. Bezerédj István hitvesének) halálhíre
- A Magyar Tudós Társaság felügyelete alatt megjelent a Tudománytár új folyamának 3. kötete
- A Magyar Tudós Társaság költségén megjelent: a Természettudományi Pályamunkák, Eredeti Játékszín

Jelenkor 1837, 82. szám, október 14. szombat, 325-326. o.

- ő. cs. és kir. felsége Ferdinánd kir. felsége parancsnokká nevezte ki:
- ő. cs. és kir. felsége egyházi és világi rangokat adományozott
- május 5-én Domin Imrét, nyugalmazott akadémiai tanítót felséges urunk megajándékozta
- pótlék a Zalai új tisztikarhoz
- Bakony-Szombathely: szeptember 8.: jó aratás volt, a szőlő még éretlen, sok a mezei munka, a kukoricát betakarították, a burgonyaszüret megkezdődött, halad a szántás, vetés
- az orosz cár János cs. Ki.r főherceget az orosz gránátosászász test fejévé nevezte ki
- ő. cs. és kir. felsége elrendelte a Bécs és Stein melletti Duna-hidak igazítását és a gőzhajók magasabb vízállás esetén is közlekedhetnek
- pesti szőlőkben kezdődik a szüret
- Eger, október 5.: Gombos Imre megnyitja a (Heves-Szolnok megyei) gyűlést
- Gyapjúvásár Frankfurtban: kevés az új gyapjú
- pesti elhalálozási statisztika
- Magyar Tudós Társaság VIII. nagygyűléséről. Pályamunkák elbírálása. (325-326. o.)

Jelenkor 1837, 83. szám, október 18. szerda, 329-330. o.

- ő. cs. és kir. felsége szeptember 19-én ülnöki kinevezéseket adott
- ő. cs. és kir. felsége Maria Dorotha nádornénak a Rákoson táborozó katonaságot borral ajándékozta meg
- a pápa püspöki kinevezéseket adott
- Nagyszebenben október 6-án országos ülés kezdődött
- Mohács, október 12.: a Casino Egyesület alkalmasnak tartja a területet selyemhernyó tenyésztésre, ennek megvalósítására társaságot alapítanak
- Zágráb, október 10.: Mechmet Vedsiki basa és vezér (Bosznia helytartója) megindult a katonasággal a bosnyák kapitányok megfékezésére
- Fiume, október 9.: a trieszti LEOYD társaság „Pricipa Metternich” nevű gőzöse kikötött partvidékünkön
- Egy külföldi csillagász időjóslása (329-330. o.)
- Rozsnyó, október 8: a nyitra ivánkai székesegyház félszázados ünnepe
- pestbudai hangász-egyesület közgyűlése

- gyorsutazási intézet menetrendje és változásai
- Piskolt, szeptember 26.: földrengés
- változások a cs. és kir. hadseregnél
- Földváry Miklós 1-én meghalt

Jelenkor 1837, 84. szám, október 21. szerda, 333. o.
- ő. cs. és ap. Kir. fölsége az István magyar kir. rend nagykeresztjét, középkeresztjét adományozta és egyházi tisztségeket adott
- Lentossák Mihály az ország főorvosa a német természetbúvárok nagygyűlésén 100 aranyat ajánlott fel
- Puthon az első ausztriai gőzhajózás igazgatója vashajók készíttetésével bízott meg egy angol társaságot
- Megkezdődött a boroszlai gyapjúvásár október 2-án
- Különféle: augusztus 26-án elhunyt Juranics Antal, megyés püspök
- Leibe festőt Pétervárra hívták
- Gyorsutazási menetrend

Jelenkor 1837, 85. szám, október 25. szerda, 337-338. o.
- kinevezések, előléptetések
- két királyi leirat érkezett a szebeni országgyűléshez (337-338. o.)
- jelöltválasztás az országos elnökségre
- a főkormányzó, ítélőmester, országos elnök beszéde
- a verebély-sz. györgyi papnemesség tisztújító széke
- gőzöseink novemberi útjai
- a bécsi két ház október 21-én húzott nyertesei

Jelenkor 1837, 86. szám, október 28. szombat, 341. o.
- nyugalmazások
- kemenesaljai gazdasági tudósítás
- vasvári nyilvános próbaút
- Buda főváros új tisztikara
- a pozsonyi egyházi hangászegyesület énekiskolát nyit

- tudományos egyetemünkön a múlt iskolaévben tanárkoszorút nyertek névsora
- párkányi káposzta vásár
- egri és esztergomi szüret

Jelenkor 1837, 87. szám, november 1. szerda, 345. o.
- kinevezések, megtisztelések, előléptetések, érsekválasztás; illyr-oláh nemzeti gyűlés Kurloviczon
- október 18. Nagyszebenben országos ülés kezdődött
- Losonczon bőrkésítő gyárat alapítottak
- Gregoletti által festett oltárkép az egri főtemplom számára
- Gr. Keglevich Gábor koronaőr, kincstárnok idősebb fiának halála
- Hummal János nhgségi karmester elhunyt

Jelenkor 1837, 88. szám, november 4. szombat, 349-350. o.
- ő. cs. és kir. ap. fölsége rangokat adományoz
- Luiza Vilhelmina elhunyt, hollandi királynéért az udvar gyászt rendel el
- B. Komlóson október 31-én Rósa Demeter úr adományokat ajánl fel az elszegényültebb adózó nép számára
- Nemzeti lóiskola: miként létesült a Nemzeti Múzeum telkén álló nemzeti lőiskola
- lóiskola építésének elrendelése Pesten
- a pesti ágostai hitvallásúak 9-én ünneplik egyházuk 50. évfordulóját
- Budapest városának tanácsa gyűlést hív össze a Duna-híd fölépítésének tervére
- Sz. Endrén fejlődik az ipar
- Katonai kinevezések
- a Zsupanyei és orvosai vesztegintézetben törökországi és szerbiai utasok vesztegelnek (349-350. o.)

Jelenkor 1837, 89. szám, november 8. szerda, 353. o.
- ő. cs. és kir. fölsége érdemrendet adományozott
- ő. cs. és kir. fölsége nyugalmazta Buday Gábort, Ambrossich Boldizsárt
- Kolozs megye október 26-án közgyűlést tartott
- Moldvai határszélekről nyugtalanító katonai hírek érkeztek

- a bosnyák zavargások megszűnése
- Lobkovitz pénzverő és bányász-kamarai elnök Erdély kincstermő területeire látogatott
- Az I. Lajos gőzös október 22-én Linzbe érkezett
- Kisfaludy-Társaság felhívására beérkező munkák
- II. Szalay László ügyvéd a „társaság" tagjává választatott
- A magyar borismertető társaság nov. 15-én gyűlést tart.
- Sopronban hangász-egyesület szép reményt ígér
- Szulyovszki Menyhért október 2-án elhunyt
- a társasági agarászat október 4-15. között megrendezte jász-kocséri rendezvényét

Jelenkor 1837, 90. szám, november 11. szombat, 357. o.

- ő. cs. ap. fölsége rangokat adományoz
- a magyar polgári törvénytanítói székre pályázatot írnak ki
- Keresztury Mátyás elhunyt
- Emlékeztetés a legfels. helybenhagyást nyert magyar Nyugpénz-Intézet tagjaihoz
- Kemenesalján november 2-án végbement szüretről tudósít
- A pestbudai hangász-egyesület október 22-i közgyűlésén elnökké gr. Festetich Leot választották

Jelenkor 1837, 91. szám, november 15. szerda, 361-362. o.

- Sándor Leopold Ferdinánd nádor haláláról való megemlékezés
- Nagyszebeni országgyűlés választásainak győzteseinek a felsorolása
- Augustinovics Pál végrendeletének ismertetése.
- Salamon József teológiai doktorrá való kinevezése.
- Heves megye tiszti karának a f elsorolása.
- A budapesti evangélikus gyülekezet 50 éves évfordulójának részletes leírása.
- Kézdi-Vásárhelyi tűzeset okainak, kimenetelének ismertetése.
- Az erdélyi szőlőszüret programjának ismertetése.
- A pesti jótékony Asszonyegyesület gyermekgyógyintézete megkezdte működését. (361-362. o.)
- A budapesti „hangász egyesület" ügyének előmozdítása érdekében részvényekre lehetett előfizetni, ez sikeresen megtörtént.

Jelenkor 1837, 92. szám, november 18. szombat, 365-366. o.

- Sándor Leopold Ferdinánd temetése.
- Schnell György, Eötvös József, stb. kinevezései.
- Szombathelyen elkészítették a templom harangját.
- A Leopold napi vásárt sajnos elmosta az eső.
- A lipcsei Szent Mihály napi vásár leírása, szembetűnően emelkedett a posztó ára.
- Zágrábi szüret, a borok minőségét a hazai borokéval hasonlították össze.
- A bosnyák határról szóló katonai, politikai jelentés.
- Vicsapi Malonyay np János Aloiz halála.
- Az alacsony vízállás nagyon megnehezíti a hajózást.
- Hummel József halála (365-366. o.)

Jelenkor 1837, 93. szám, november 22. szerda, 369-370. o.

- Majláth Antal kinevezése, illetve további kinevezések felsorolása.
- Nagyszebeni országgyűlés eseményeinek, kinevezéseinek tudósítása.
- Pótlék az evangélikus cikkhez, melyben leírja, hogy Füredy László egy hangszert készített.
- Petíciót hoztak létre, mivel szükség lenne egy új gyapjúraktárra.
- Újabb bortermesztőket választottak meg a Borismertető egyesület tagjaivá.
- A marhahús ára nagyon felemelkedett.
- Bártfa városának megválasztották a tisztikarát.
- A hazai gyapjúipar fejlődik, amely így magára vonja szomszédaink figyelmét is. Ebből kifolyólag a cikk összehasonlítja a boroszlói és a pesti gyapjúvásár eredményeit. (369-370. o.)
- Különféle:
- Egy csodás égi jelenség leírása szemtanúk elmondása alapján.
- Rennie úr visszatér Londonba.
- Különböző hídépítések terveinek közlése.
- Két süketnéma házasságot kötött.

Jelenkor 1837, 94. szám, november 25. szombat, 373. o.

- Kinevezések felsorolása.
- Az előző számban az érdekességek rovatában közölt égi jelenség részletes leírása, szinte szóról szóra ugyanaz, mint az előző számban.
- Redly Károly répacukor gyárat akar létesíteni.
- A Leopold Egyesület védőszentjének tiszteletére misét mondtak.

Jelenkor 1837, 95. szám, november 29. szerda, 377. o.

- Kinevezések felsorolása.
- Ugocs megyében tisztújítás történt
- Erdélyben pénzt adtak tanárok kinevezésére, illetve tankönyvek beszerzésére.
- Répacukor gyár épült
- Kamarai tudósítások, melyben a frissen felvett tagok neveit közlik.
- Utolsó rész a Kamarai Tudósítások, mely haláleseteket, illetve kinevezéseket tartalmaz.

Jelenkor 1837, 96. szám, december 2. szombat, 381. o.

- Lugoson új iskolát adtak át, melynek alagsora boltként funkcionál. A bolt bevétele az iskolát illeti meg.
- A „Tiszáninneni" koronai kerület tisztújítása, nevek felsorolása.
- A Magyar Tudós Társaság november 20-ai gyűlésének eredményei, programjai.
- Kamarai tudósítások, melyek kinevezésekről, halálestekről, választásokról szólnak.

Jelenkor 1837, 97. szám, december 6. szerda, 385. o.

- János cseh király Megváltó-renddel való kitüntetése.
- A november 18, 22-ei nagyszebeni országgyűlés programjának ismertetése.
- A Déva és Hunyad vármegyében történt szerencsétlen halálesetek felsorolása.
- A Vásárhelyen élő Rajka Péter zeneszerző és hangszerkészítő életének bemutatása.
- Kecskemét: nov. 28-án jeles ünnep a kecskeméti ref. anyaiskolában
- Különféle:
- Orsolya rendi szüzek 300. évfordulós ünnepsége

- A Nemzeti Színház megsegítése miatt részvényeket lehet vásárolni.
- Szécs- Keresztúron kőszénbányát fedeztek fel.
- Éjszaka különféle fények jelentek meg az égbolton.
- A Magyar Tudós Társaság november 28-ai kis gyűlésének menetének az ismertetése.
- December 25-én hangverseny lesz.
- Cselko István elhunyt

Jelenkor 1837, 98. szám, december 9. szombat, 389. o.

- Kinevezések és előléptetések ismertetése.
- Szombathelyen táncmulatságot rendeztek, amely igen jól sikerült.
- A Kegyes Iskolaszervezet 1642 óta foglalkozik tanítással.
- Odesszában terjed a dögvész, a cikk írója reméli, hogy Magyarországon nem fog elterjedni.
- A Bosnyák határszélről újabb jelentések.
- A Magyar Királyi Helytartótanács november 23-ai kinevezései.
- A „Hangász Egyesület" november 19-ei ünnepségéről készült beszámoló közlése.

Jelenkor 1837, 99. szám, december 13. szerda, 393. o.

- Kinevezések közlése.
- A november 25-ei nagyszebeni országgyűlés eredményeinek ismertetése.
- Bécsben csatornát akarnak építeni, ennek terveinek leírása.
- Széchenyi a színház javáért adakozik.
- Sámsonban gyilkosság történt, a tettest elfogták.
- Kassán őfelsége zászlót adományozott az egyenruhás polgároknak.
- A Magyar Tudós Társaság gyűlést tartott, új tagokat vettek fel, több régi tag nevét is megemlíti, többek között Vörösmarty Mihályét is.
- Gazdasági Egyesület: Burthpore nevű telivér mén lova jövő márciustól kezdve Pesten az egyesületi köztelken fog hágni
- Kamarai tudósítások kinevezésekről, halálesetekről.

Jelenkor 1837, 100. szám, december 16. szombat, 397. o.

- Kinevezések, előléptetések közlése.
- Egy hajóhidat kiszedtek, így csónakokkal kell járni.
- Kőrösön tisztújítás történt, a nevek felsorolása.
- A pesti tudományegyetemen összeírták, hogy hány tanuló jár az intézménybe.
- Karloviczban érsekválasztás történt.
- A bajai szüret nem volt sikeres, kitér a gabona, kukorica, árpa, stb. minősítésére is.
- A kapisztráni ferencesek zárdájának osztályát Brodba tették át.
- A bajai lakosság tulajdonainak összeírása.
- Barlabasseviczi Ossegovich István királyi tanácsos elhunyt
- Udvari kinevezések, választások.

Jelenkor 1837, 101. szám, december 20. szerda, 401-402. o.

- egyházi rendek kinevezése és egyéb tisztségek változásai
- országgyűlési hírek és kinevezések
- hazafia áldozat. Kovács Miklós: bölcselkedési kurzust indít saját pénzén
- Stankovics Istvánt a keleti egyház érsek- metropolitájául választották meg egyhangú szavazáson
- Mátra-járásbeli rossz utak felújítása
- 1835-1836-os marhakor kezelésének, meggyógyításának ismertetése
- Nagyszebeni gyógyfürdő részvénytársasággá való átalakítása
- A 95. számban közölt répagyárról szóló hír kiegészítése (401-402. o.)
- A Magyar Tudós Társaság dec. 11-i ülésének beszámolója
- Személyi változások a császári királyi hadseregnél
- Királyi udvarban történt kinevezések
- Schoepf dr. gyógysikerének közzététele

Jelenkor 1837, 102. szám, december 23. szombat, 405. o.

- megyegróffá nevezik ki Jozipovich Antalt , helyetteséül Jellachich Lajost
- dec. 13. turapolyai mezei kerület tisztújítást tartott

- nov. 4. Pápa dunántúli főtiszt superinntentia tudós Bocsor Istvánt pápai főiskolai székben iktatták be
- A Magyar Tudományos Társaság dec. 18-án kisgyűlést tartott
- Dévényi Újfalu mellett elsüllyedt egy hajó, amely egy osztrák kereskedő tulajdonában volt. A hajó rakománya többnyire cukor és katonai ruházat volt.
- A magyar királyi udvar kamarai kinevezései

Jelenkor 1837, 103-104. szám, december 30. szombat, 409. o.

- 21-én Nopcsa Elek letette esküjét Bécsben és a szokásos ünnepélyekkel bemutatták elöljáróként
- nov. 26. Sz. Orsolya kassai szüzei is megünnepelték a szerzetesrendük alapításának 300. évfordulóját
- kiigazítás a Jelenkor aug. 8-án megjelent cikkével kapcsolatban. A dunán inneni evangélikus gyülekezet Pozsonyban júl. 25-én tartott területi egyházi gyűlésének határozatáról
- dec. 15. N.Szeben rendszeres küldöttséget bíztak meg az országgyűlés siettetésére
- dec. 17. Kolozsvár. Barra Gábor meghalt tüdővészben
- Vác elrendelte, hogy a hálálkodást nem szeretők 30 krajcárral támogassák a szegényeket. Az összegyűlt pénzt az utcán koldulók között fogják elosztani
- Dec. közepén elsüllyedt egy 750 zsák búzát szállító hajó Petrinia fölött
- A zágrábi barátok hasznos szerzete a múlt évben 725 beteget ápolt minden vallási különbség Nélkül
- Dec. 13. 6 óra egy posztókereskedő váci utcai boltját bezárta és az inasra bízta a kulcsot. Az inast leütötte valaki, elvette a kulcsot és ki be akart menni, de a boltos szomszédja rajtakapta és elfutott
- Dec. a társasági agrászat az arra rendelt napokban a legszebb módon ment végbe
- A magyar királyi udvari kamara Tornay Lászlót kikindai kamarai biztossághoz tollvivővé, Jaeger Józsefet ugyanott ideiglenes tiszttartóként alkalmazz

10.7. Jelenkor 1838. évfolyam

Belpolitikai hírek

Jelenkor 1838, 1. szám, január 3. szerda, 1. o.

- A király Róthkrepf Gábornak, valamint testvéreinek, Józsefnek és Ferencnek, a Mátray név viselését engedélyezi.
- Egyházi, pohárnokmesteri, főispáni kinevezések.
- Nagyszebenben a királyi leiratok és törvénycikkek tárgyában a múlt évben választott biztosság 1837. december 16-án tartott ülését december 18-19-én folytatta.
- A pesti magyar színház repertóriuma gyarapítására határozatokat tett. Új, eredeti színdarabok benyújtása (Bajza József).
- Losoncz: 1837. december 26-27-én egy műkedvelő színész társaság a helybeli város- kórház javára előadást tartott.
- Strasser Fülöp és Heksh Adolf pesti kereskedők 5 évre szabadalmat kapott egy új találmányra.
- A bécsi kamara szabadalom adományozása.
- Nagykárolyban kaszinó alakult Károlyi György gróf felajánlásával.
- Baja: Kórház pénztára növekedett az új évi adományok jóvoltából.
- Szécsény városában Urbánszky Ferenc lelkész aranymiséje.

Jelenkor 1838, 2. szám, január 6. szombat, 5-6. o.

- Lőcse: A bányai egyesület 1837. évi október 2-án és ezt követő napokban tartott közgyűlés jegyzőkönyve megjelent nyomtatásban.
- Nagyvárad: Esterházy Pál hg. uradalmában Nagyszalontán elejét vette egy lázadásnak. Tűzvész tört ki a katonaságban, elégtek a fegyverek. A lázadást sikerült leverni.
- Felszólítás a magyar dráma költészekhez. Barthay András az Aurelia hangszerzőjére megjegyzést tettek, hogy nemzeti nyelven kellett volna hangszerzeményt írni, nem németül.
- Nemzeti Kaszinó: a téli közülést január 28-án reggel 10 órakor tartják. Tárgyai: intézet állapota, jelentéstétel, új igazgatók kinevezése.
- Besztercebánya december 25.: Zmeskál Gábor volt selmecbányai bíró vagyona nagyobb részét közintézetekre hagyta. Két férjhez menendő, tiszta erkölcsű és jeles magaviseletű hajadon között a városi

tanács által osszák szét. (6. o.)
Különféle:
- Duna áradása több várost is súlyt a változékony idő miatt. Jégtorlódás. A főváros és a dunántúli részek között félbeszakadt a közlekedés.
- Szakolczon kaszinó létesült.

Jelenkor 1838, 3. szám, január 10. szerda, 9. o.
- Király által adományozott kinevezések.
- Duna áradása megszűnt.
- Zágrábi levelek: Haulik György zágrábi püspökké való kinevezése ünnepélyes keretek között.
- Brassóban „Erdélyi Hírlap" és „Mulattató" cím alatt magyar hetilap kiadása.
- Teleki Imre gyűjteményét a kolozsvári református kollégium könyvtárának ajándékozta. A Magyar Tudós Társaság könyvtárát is megajándékozta.
- Eperjesen december 27-én meghalt Piller Ignácz özvegye, Keczer Borbála.
- Magyar Tudós Társaság január 2-i gyűlése: Gegő Elek munkáját elfogadták.
- Magyar Tudós Társaság játékszíni küldöttsége munkálatairól. Szalay László a következő színdarabokat fogadta el: Dubarry grófnő, IV. Henrik házi élete, A párizsi naplopó, Mátkanézés, A veszedelmes nagynéne, Polgári és regényes, A haramják.
- Magyar Tudós Társaság: Eggenberger József és fia, akadémiai könyvtárosok által kapható a Magyar Tudós Társasági Névkönyv
- Kir. Kam. Tudósítás

Jelenkor 1838, 4. szám, január 13. szombat, 13. o.
- Király által adományozott kinevezések.
- Király a királyi tudományos egyetemi könyvnyomó intézethez igazgatót akar kinevezni.
- Körmend: Január 5, Németújvári Batthyány Fülöp jótéteményei a polgárok megsegítésére.
Különféle:
- Duna befagyott, az emberek szabadon járhatnak rajta. Szüksége lenne három állandó híd Pest- Buda között.
- Kereskedelmi hírek.

- Egerben kaszinó felszólítása pénz gyűjtésére adakozás céljából.
- Rossz utak miatt a közlekedés nehézkes.
- Időjárás.
- Olasz testőrséghez már megkezdték a beiratkozást: Számos család ajánlja e célra gyermekeit.
- Pest- Budán új közsétányt szándékoznak készíttetni.
- Kőszegen betegápoló intézet több éve sikerrel működik, a szegényeket látják el.
- Pest- Budai hangász – egyesület álarcos bált rendez.

Jelenkor 1838, 5. szám, január 17. szerda, 17-18. o.

- Fridrik fhg. Velencében gyomorlázba esett, meglátogatta atyja. Állapota aggasztó.
- Postáinkat elakasztotta az iszonyú hófúvás.
- N.Szeben: 1837. dec. 21-22. és 1838. jan. 5-i ogy. A sérelmek kidolgozására nevezett biztosság munkálat, s azzal összefüggésben levő kérelem-levelek felolvastatását folytatták

  Különféle:
- Kolozsvárott a hideg miatt a Kilényi igazgatása alatti színész társaság Nagyváradra utazott.
- Kolozsmegyében Ó- Fenesen egy paraszt szekerestől a közelebbi erdőbe magával vitte 11 éves szolgáját, aki a kemény hidegben eszméletét vesztette, gazdája pedig otthagyta.
- December 27.: Hangászati Conservatórium 12 tanítvány közül 4-et jutalomban részesített.
- Zilah: A gimnáziumban egy kutya megtámadott egy növendéket. A közeli lakosok megmentették.
- Az árvíz a budai császári és királyi postahivatal épületét is megrongálta. Át kellett költözniük egy katonai laktanya osztályába.
- Polgári hírek Pesten: egy halott varrónő fejénél eldőlt a gyertya a virrasztáson és elégett a holttest.
- Pesten találtak egy halott embert a Duna partján.
- József külvárosban két napszámos a hideg miatt nem vihette magával két gyermekét. A kislány nagyon sírt, erre a fiútestvére elvágta a lány torkát. Mivel félt a büntetéstől, a kályhába bújt. Az anya hazaérvén begyújtott a kályhába, így a kisfiú is meghalt.
- Kolozsvárott áldozatokat követelt a zord időjárás.
- Január 11-én a „Mátyás király” című pesti vendégfogadóban táncmulatságot adtak a Nemzeti Színház pénzalapjának szaporítására.
- Vas megyében Értesítő Intézet állt össze.

- Sopronban táncmulatság kisdedóvó intézet létrehozása céljából.
- A fellázadt bosnyákkapitány megjelent a bosnyák helytartó előtt.
- Megnyerték az engedelmet a Győr- Bécs közti vasútépítésre.
- Esztergomban december 25-én mérgezés következtében elhunyt kereskedőt eltemették.
- Magyar Tudós Társaság pályázata. Figyelmeztetés: akadémiai tagok felkérése.
- Gyapjúról (17-18. o.)

Jelenkor 1838, 6. szám, január 20. szombat, 21. o.

- Kinevezések, előléptetések.
- Balassagyarmat január 18: Micsinyei Beniczky Lajos másod- alispán elbúcsúzott hivatalából. Huszár Józsefet nevezték ki alispánná.
- Január 18-án Lichte Károly pesti cukorgyárában tűz ütött ki.
- Gellért- hegyről lezúduló hó egy házat tönkre zúzott, egy ember meghalt.
- Január 14-15: hóvihar miatt elakadt a közlekedés, a posták elmaradtak.
- Első Dunagőzhajózási Társaság 1838. január 29-én évi közgyűlést tart Bécsben. Bécs- Odessza közti összeköttetés megindítása.
- Gőzhajózásunk új nevezetes kiterjedést nyerend
- Zimony: január 11-én Nagy Károly orvost Szerbiába küldték a kiütött dögvész kiírtására, a magyar határszélek megóvására.

Jelenkor 1838, 7. szám, január 24. szerda, 25. o.

- Fridrik fhg. állapota javult.
- János fhg. Londonba utazik Viktória királyné koronáztatására.
- Január 6-án nyitották meg a bécsi práterben a vasutat.
- Nagyszeben: január 8: az országos ülésen új követeket választottak.
- Kolozsvár: Répacukor gyártársaságban megállapították a részvényesek jogait és kötelességeit.
- Január 7-én Kolozsváron álarcos mulattságot rendeztek, bevételt az épülőfélben levő egyház- fedél felújítására fordították.
- Zimony, január 16: A török határszélről kimaradt a posta több napig. A postát rablók megtámadták, kifosztották.

- Nyugpénzintézet Budán közülést tartott. Nyilvánosságra hozzák az intézet vagyoni állapotát.

Jelenkor 1838, 8. szám, január 27. szombat, 29. o.

- Nemesi adományok, előléptetések.
- Január 22: Pozsony- Nagyszombati vasúttársaság gyűlése.
- Piskolt: földrengés
- Esztergom: iszonyú hóförgeteg
- Rozsnyó: Marsovszky András iskolás kanonok halála.

  Különféle:
- Weinwartshof: jószág sorshúzás főnyerteseiről sorshúzás.
- Kremlicska János pozsony lelkésze pénzzel ajándékozta meg a zsidó gyermekeket a szükséges könyvvásárlásra.
- Mosony megye, Győr megye határaitól Pozsonyig megtisztították az utakat.
- Bukarestből gabonával terhelt hajón rátaláltak egy dögvészben meghalt matróz testére.
- Kisdedóvó intézeteket Magyarországon terjesztő Egyesület február 4-én a Kaszinó termében tartandó Közgyűlésre a tagok megjelenését kéri.
- Gyapjúról

Jelenkor 1838, 9. szám, január 31. szerda, 33-34. o.

- Névmásítás, kinevezések, előléptetések.
- Nagyszeben: országos ülések tárgyalása.
- Villongás a francia és az oláh kormány között Bukarestben.
- Temesvárott január 23-án földrengés.
- Baján január 24-én a baja asszonyegyesület táncvigalma, a városi kórház pénzalapjának gyarapítására.
- Debrecen január 23.: kereskedelemben pangás a rossz idő miatt.
- Magyar Tudós Társaság január 8-ai ülésén többen adományoztak munkákat a társaságnak.
- Kisdedóvó intézetek közgyűlését február 11-ére halasztották, mert egybeesett volna a Kaszinói társaság gyűlésével.
- Császári és királyi hadseregnél változások, előléptetések. (33-34. o.)

  Különféle:

- Braun János orvosnak köszönetet mondtak, mert sok embernek visszaadta a látását.
- Aldunatáji árvíz veszélyeire való figyelmeztetés.
- A király megengedi a Nemzeti Bank felállítását.
- Debrecenben pályázat az erdőmesteri hivatalra.

Jelenkor 1838, 10. szám, február 3. szombat, 37. o.

- Kinevezések, előléptetések.
- Győr: Alapítványt kellene létrehozni az árvák neveltetésére.
- Kolozsvár: az idő miatt nehéz a közlekedés az országutakon.
- Brassó: január 24-én földrengés.

  Különféle:
- Duna- gőzhajózási társaság előkészített mindent a hajózás újbóli megkezdésére.
- Az olvadás miatt a Duna árad.
- Velencei hírek
- Magyar tengermellékről hírek.
- „Pozsony- Nagyszombati első magyar vasút”
- Bécsben pénzhamisítókat fognak el.
- Bécsben szánkózást tartanak.
- Kisfaludy Társaság 1838. február 9-én tartja közülését, a Magyar Tudós Társaság termében.(Igazgató: Fáy András)

Jelenkor 1838, 11. szám, február 7. szerda, 41-42. o.

- A bányászatban betöltött tisztségekre való kinevezések felsorolása.
- Raics Augusztot udvari fogalmazóvá nevezték ki.
- Az Erdélyből Magyarország felé közlekedő gyors utazási intézet hanyatlik, a részvényesi is elálltak tőle. Igazgatója Biasini Kajetán mégis igyekszik helyrehozni a helyzetet, talpra állítani a vállalkozását.
- Nagyszebenben és a környékén, ezen kívül Kézdivásárhelyen, Kolozsváron és Tordán január 23-án földrengést észleltek.
- Január 20-án Várospatakon egy bányász háza felgyulladt a puskaportól és leégett.
- Háromszéken Nemere szele január 7-től 11-ig pusztított.

- Kovásznán január 11-én tűzeset.
- A közhasznú vasútvállalat Szentgyörgy, Bazin és Moller városokat vasúttal köti össze. Kinevezték a mérnököket. Pozsony-Nagyszombati első magyar vasút lesz a neve.
- Január 10-én Nagyszebenben tartott országos gyűlésen megvitatott ügyek. A Fejérvári zsidó közösség korlátozásaik eltörlését kérte. (41-42. o.)
- Gasparik Kázmér a székesegyház előtti teret, és két utcát kikövezteteti.
- Stambul gőzös január 12-én elindult Triestből.
- Pesten február 6-án megtartotta az első nyilvános ülését a Kisfaludy Társaság. Fáy András igazgató nyitotta meg az ülést. A magyar színházzal kapcsolatban javaslatot tettek egy színészeti kézikönyv elkészítésére.
- A pesti nemzeti casino közgyűlése január 28-án és február 4-én volt megtartva Lónyay János elnöksége alatt. Megválasztották az igazgatókat: Pregardt János, Széchenyi István, Zichy Miklós. Választottsági tagok: Andrássy György, Dessewffy Aurél, Döbrentei Gábor, Fáy András, Károlyi György, Szinay Ádám és még néhányan. Széchenyi indítványozta, hogy a pesti magyar színház első emeletén páholyt béreljenek.
- Traxler Károly elhunyt

Jelenkor 1838, 12. szám, február 10. szombat, 45. o.

- Bányászati tisztségekbe való kinevezések.
- Nákó János nagyszentmiklósi épületét hét hónapra a Rukowina gyalogezred nevelőintézete számára engedte át.
- Ó-Orsován és Jassyban 23-án földrengés volt.
- Az Angliába szállított gyapjú mennyisége növekedést mutat. A hajózás megindulásától várják a gyapjú-keresekedelem fellendülését.
- Temesvár külvárosát 6-án hó borította el.
- A Gazdasági-Egyesület március 18-i közgyűlésére, és a pesti gyapjúgyár-egyesületnek a 15-én a casinoban tartandó közgyűlésére való felhívás.
- Előző évi januári vásáron lévő hazai termékek árának a felsorolása.
- A pestbudai hangász-egyesület február 22-én tartandó Pest 2. táncmulatságát hirdeti meg.
- A hideg miatt bekövetkezett halálesetek ismertetése.

Jelenkor 1838, 13. szám, február 14. szerda, 49-50. o.

- Kinevezések felsorolása.
- Marianek Ferencet nagybányai bányászkerületi építésszé alkalmazták.
- Február 4-e óta William Tiernery Clark meghívására Angliából megérkezett Plews és Slater.
- Nagyszebenben január 29-én országos gyűlést tartottak. Megvitatták az 1811-es törvénycikkeket, és az országos kórház ügyét.
- A február 1-jén tartott országos gyűlésen az 1811-es törvénycikkeket vizsgálták.
- Nagyenyeden, Marosvásárhelyen, Kutfalun, Udvarhelyszéken, Csíkszékben, és Segesvár környékén földrengést észleltek 14-én.
- Gőzhajózás ügyében. A Duna Pozsony–Zimony közti vonalán a Duna-gőzhajóság kormányzósága kárpótlást fizet azoknak a malomtulajdonosoknak, akiknek a törvény szerint megfelelő helyen állt a malmuk, amelyben a kárt okozták.
- Fiume, február 5-én: hideg tél, nagy hó és útelakadás.
- Emelkedik a gyapjú ára. A Hamburgba és Altonába szállított gyapjú mennyisége az utóbbi 13 évben. (49-50. o.)
- Szakadozik a Dunán a jég.
- Arautovich és Besserevich volt kapitányokat és más főrangú törököket Anatoliába száműzte a kormány.
- Somogyban járhatatlanok az utak a hó miatt.
- Halálesetek ismertetése.
- Magyarországi első selyemhernyó tenyésztők és selyemkészítők ismertetése.
- Bukarestben január 23-án földrengés volt.

Jelenkor 1838, 14. szám, február 17. szombat, 53-54. o.

- Kanonoki kinevezések felsorolása.
- Kiskunfélegyházán február 11-én kórházat és szegények intézetét hoztak létre.
- Békásy Ignácz Veszprém megye egyházfője és szolgabírója, helyettes alispánja február 2-án elhunyt
- Bárdányi Buttler János a csurgói gimnáziumnak 1000 pengőt adományozott.
- Bukarestben földrengések.
- Dunai-gőzhajózás később indul be, mint tavaly a fagy miatt. Dicsérik a gőzhajózás előnyeit.
- A kisdedovó-intézeteket Magyarországban terjesztő Egyesület február 14-én Festetics Leó elnöksége

alatt közgyűlést tartott. Beszéltek a kisdedovó képzésről, amely tolnai képzőintézetét október 7-én hozta létre Festetics, és most átadta az egyesületnek. Bezerédy István táblabíró elvállalta a fiók-választottság felügyeletének az elnökségét. Szenkirályi Móric röpiratot írt a kisdedovás eszményének terjesztése érdekében. (53-54. o.)
- A pesti vakok intézete számára adakozók, az általuk adott összegek és az ajándékok tételes felsorolása.

Jelenkor 1838, 15. szám, február 21. szerda, 57-58. o.
- Apátok kinevezése. Eötvös Józsefet szavazati joggal ruházták fel.
- Ellenőri és sóhivatali kinevezések.
- Nagyszebenben január 31-én Kemény Ferencet az országos ülésen elnökké iktatták. Kérelmezték a február végén bezáró országgyűlés meghosszabbítását. Közlik a leiratot, amely elutasította a kérelmet.
- Regius János a besztercei evangélikus gimnázium számára 8 000 forintot adományozott.
- Bukarestben január 25-én földrengés volt.
- A kolozsvári casino január 28-án tartott közgyűlésének a tudósítása.
- Január 14-én nyittatott ki Besztercén az olvasó egyesület 50 taggal a kolozsvári casino szabályai szerint.
- Deáki Józsefet Kolozs és Kiss Bálintot Zilah főbírójává választották.
- A révkomáromi szabad hajózás-biztosító Társaság január 30-ai közgyűléséről beszámoló. (57-58. o.)
- Február 10-én Zágráb környékén marhavész.
- Keresett cikk a gyapjú külföldön.
- Zalatnán olvasó egyesületet hoztak létre. Ilyen van már Nagyenyeden, Alvincon, Károlyfehérváron, Zalatnán és Abrudbányán is. Az ország más részein is növekszik a művelődési vágy.
- Elhunyt január 23-án Teleki László székely lovagfőhadnagy.
- December 21-én Verseczen földrengés volt.
- Buchholz Ferenc cs. kir. Kancelláriai tanácsos február 1-jén elhunyt.
- Nápolyban Anjou Károly, Károly magyarországi király és hitvesének Clementinának a sírköveik valóban a hamvaikat tartalmazzák.
- A bécsi cs. kir. szabad kölcsönös tüz-kármentő intézet 52 472 ezüst forintot fizetett a hazánkban tűzkáresetet szenvedőknek.
- Vastermelés Torockóban.
- Budapesten hideg van: -18 és -20 fok mérhető.

Jelenkor 1838, 16. szám, február 24. szombat, 61. o.

- Stettner Mátét cs. kir. közöns. udv. Kamarai tanácsos a m. kir. udv. Kancelláriához helyezték át, és Szent István-rendi kis keresztet kapott.
- A budapesti Józsefvásár időpontja a híresztelésekkel szemben nem változik.
- Pest-Buda közti hídépítés ügyében Wodainer S. és társainak a nyilatkozata, mely szerint kedvezőbb feltételekkel építenék meg a hidat, mint Sina és Clark. Wodainer öntöttvashidat, Clark pedig lánchidat építtetne. Mindkét hídtípus előnyeinek és hátrányainak az ismertetése.
- Első magyar Kereskedési Bank: 2 millió pengő forintnyi tőkével és 10 000 részvénnyel a kormányhivatal helyben hagyta az első magyar kereskedelmi bank létrehozását. Az alaprajzot viszont meg kell változtatni. A részvényesek kötelesek a törvényszéknek alávetni magukat.
- Manuilovics Makszim temesi görög püspök február 19-én elhunyt Temesváron.
- Kovácsvágási Botka László táblabíró december 18-án elhunyt Nagy-Géresen.
- Brassóban február 10-én földrengés volt.
- A belföldi vevők kereslete is megnövekedett a gyapjúvásáron. Három angol 2 000 mázsát vásárolt, és Boroszlóról még 1 000 gyapjúra tart igényt.
- A pesti gazdasági Egyesület gyapjúraktárából január 30. és február 22. között 376 852 font gyapjú kelt el.
- Esztergomban a kórház javára február 5-én bált rendeztek.
- Január 20-án Teschemayer József lelkész Nagycenken elhunyt.
- A m. t. társaság január 22-i és 29-i üléseiről való beszámoló. Podhradczky József értekezése Pázmány Péterről. Bajza Józsefet felvették a tudománytárba. Hradnay Ferenc számolási segéd című munkáját kinyomtatják. Egy matematikai munka kinyomtatását elvetették. Kunszt Ignác 30 p. forintot küldött könyvekért, amelyeket majd a jeles diákoknak ajándékoz. A társaság a Józsefvásárra a következő könyveket adja ki: A m. t. társaság évkönyvei, 3. köt. 1834-1836. Warga János: Vezérkönyv az elemi nevelés és tanításra II. köt. Vagyis az elemi tanulmányok alapvonatai. Blair Hugo: Rhetorikai és aethetikai leczkéi kihagyásokkal és rövidítésekkel angolból Kis Jánostól I. köt.
- Figyelmeztetés: az MTT költségein jövő József-napi vásárra 3 munka hagyja el a sajtót
- A nemzeti lovagló iskola felépítését a következő tavasszal megkezdhetik. Felhívás a március 18-i közgyűlésére, amelyet a Casinoban tartanak

Jelenkor 1838, 17. szám, február 28. szerda, 65-66. o.

- A magyar királyi udv. kamaránál történt kinevezések. Fischer Károlyt számvevőtisztté, Ottrubay Bélát és Nagy Ignácot ingroristává, Molterer Antalt és Szartóry Rudolfot járulnokká, Plechner Károlyt fizetéses gyakornokká, Eötvös Károlyt írnokká nevezték ki.
- Parázsó Jánosné színésznő elhunyt.
- Nagyszebenben februárban országos gyűléseket tartottak. Végeztek az 1811. évi 6. cikk és az ehhez kapcsolódó sérelmek feletti tanácskozással. 14-én és 15-én az adó iránti biztossági javaslatról tanácskoztak. A határszéli katonaságról biztossági javaslatot hoztak. 16-án a következő kinevezések történtek: Gál Lászlót számvevőségi elnökké, Sala Mihály, Cserei Farkas és Degenfeld Otto kormányi tanácsossá való megválasztása.
- Lazarovich zimonyi polgármester és Hacsich városi tanácsos Kragujewaczban új szerb alkotmány-javaslaton dolgoznak.
- A kolozsvári jóltevő Asszonyegyesület által alapított szegények dolgozóintézete és egy elősikola fenntartására 710 forint 25 krajcár adományt kaptak.
- Nagyenyeden február 11-én Farnos Károlyt törvénytanítószékbe iktatták.
- Zilahon február 05-én egy diák meghalt.
- Január 23-án kisebb földrengés Zilahon.
- Nagy-Garaszló környékén a Szamos megáradt.
- Az újévi ünnepségre az offenbányai bányász közönség két zászlót hozatott Pestről.
- Bölcske helységben a Duna áradásakor az elöljárók helytállást és bátorságot tanúsítottak.
- A dunagőzhajózási társaság évi közgyűlését január 29-én tartotta Bécsben. Szó volt új hajók vásárlásáról, következő évi tervekről és a hajók értékeléséről is. (65-66. o.)
- Csallóközben árvíz fenyeget.
- Tudósok szerint minden 8. és 10. évben szigorú a tél.
- Kassán február 19-től ismét nagy a hideg, és volt földrengés is.
- Zomborban tanyázó Szász Fridrik lovas ezredi tisztikar szánkózást rendezett az ottani urakkal február 18-án.
- Richter Aloiz jászai prépost, a leibnitzi plébánosnak 250 forintot küldött a tűzkárt ért 25 lakó számára.
- Február 24-e óta enyhült az idő Budapesten, a Duna árad.

Jelenkor 1838, 18. szám, március 3. szombat, 69-70. o.

- Január 6-án Katinelli Sigfried Pozsga megyei főadószedőt magyar nemességre emelték.
- Február 2-án Kovács Józsefet apáttá, Mattyasovszky Jánost, Possavecz Zsigmondot pedig kamarai tanácsnoknak, Mérey Károlyt titoknoknak nevezték ki. Gedeon László és Antal János nemesi levelet kapott.
- A m. kir. udvari-kamara a keblebeli rangbecsnöki hivatalnál Daróczy Ignácot és Simkovics Mihályt ellenőrré, Lélek Lászlót pedig sópajtaőrré nevezték ki.
- Március 2-án a két fővárosban I. Ferencért gyászmisét tartanak.
- Mehmed Vedschibi basát és bosnyák vezért egy évre megerősítették a hivatalában. Szigorúan megtiltotta a törököknek a keresztény alattvalók sarcolását, és az ausztirai határ átlépését.
- Feketehalmon január 23-án földrengés volt.
- A pesti jótékony Asszonyegyesület 700 személyt pénzsegélyben részesített. 14 207 forintot és 45 krajcárt osztottak ki. Az egyesület kórházában 13 személyt ápoltak.
- Reményi Ignác törvénytanár, a magyar 2. helytartóság udv. kincstári ’s hadi főrakományi ügyviselője március 1-jén elhalálozott.
- A tengermelléki kikötőinkben 55 444 forint volt a kereskedelemből befolyt összeg.
- Egyesületi közgyűléseket tartanak a következő szervezetek. a gyapjútár-egyesület március 15-én, a gazdasági egyesület 17-én, a kisdedovó intézet magyarországi terj. és a lóiskola egyesület pedig 18-án.
- A duna-gőzhajózási társaságközgyűlésén elhangzottak a következők. A hajózás Linztől-Konstantinápolyig, onnan Trapezuntig, Smyrnaig és Salonichiig terjed. Közlik a hajóikról a híreket. (69-70. o.)
- A m. tud. Társaság február 19-ei ülésén a Tájszótár átnézésével foglalkozott. A tudománytárba küldött mathematikai és a nyomtatásra status-gazdasági munka bírálóit kiválasztották. Egy költeményes munka nyomtatását elvetették. Az ajándékba kapott könyvek tételes felsorolása.
- A Kőrös felduzzadt. Sarkad környékét elárasztotta a víz.
- Bács megyében január 22-én földrengést tapasztaltak.
- A tiszt. kegyes szervezet tanító intézeteiben növekedett a tanulók száma. Az előző év első félévében 780 diákjuk volt.

Jelenkor 1838, 19. szám, március 7. szerda, 73-74. o.

- Amade Thaddét belső titkos tanácsossá nevezték ki.
- További kinevezések.
- Dertsik János prisztiri püspök és helytartósági tanácsostól a pesti középponti növendék papház búcsút vesz.
- Nagyszebenben február 17-én országos gyűlést tartottak.
- A kolozsvári répacukorgyári Egyesület február 19-i közgyűlésének határozatai és kinevezései.
- Az elhunyt Schwartner Márton vagyonából 160 forintnyi jutalmat ajánlanak fel a következő értekezésért: Quaenam erant territorii Regni Hungariae diversis temporibus incrementa et decrementa. Az írásokat 1839. február végéig kell beadni.
- Vacani mérnök ezredes a Sina-féle vasútnál elvállalta a főigazgatóságot.
- A Duna vize megemelkedett, árvíz fenyeget. Pesten homokból töltést emeltek.
- Az ausztriai tüzkármentő Egyesület hazánk károsultjai számára 91 939 forintot és 52 krajcárt fizetett ki.
- A pestbudai hangász-egyesület második előadását március 11-én fogja megtartani. Ferenc síremlékének a megtervezésére a császár felkérte a bécsi, a maylandi és a velencei akadémiát. A terveket november 30-ig várja.
- A franciaországi Nemzeti ipar-előmozdító Társaság által meghirdetet répacukor pályázat tartalmának ismertetése.
- A posztó ára 1,5 forintról 6-ra növekedett.
- A varasdi jóltevő Egyesület Erdődy gr. És Mária grófnőtől, a császártól és az özvegy királynőtől és még másoktól is adományt kapott. (73-74. o.)

Jelenkor 1838, 20. szám, március 10. szombat, 77. o.

- Andrássy Györgyöt főispán helyettesség, Comáromy Istvánt pedig Abaúj megyei főispánná nevezték ki.
- Nagy Jánost magyarországi fordítói hivatalra nevezték ki.
- A m. kir. udvari Kamara Hell Eugent Zólyom-dolronyivani kasznárrá tette meg.
- Nagy-Kéren árvíz volt.
- Egerben március 4-én Becsky Ferenc egri kanonok meghalt.
- Köszönet a február 24-én Temesváron tartott vigalomért Müller Tivadarnak.

- Ocskay Antal Istvándiban a tűz miatt a katonai pénztárt 500 pengő forinttal támogatta.
- A budai kegyes-rendüek fölügyelése alatti főgimnáziumban 509-en tanultak az első félévben.
- A pesti német színpadon a vakok pesti intézetének javára előadott bemutatón Laczy Sári vak leány a Honvágy című költeményt énekelte el.
- Vácon február 14-én Estei Ferenc Ferdinand fhg. katonanevelő intézete táncmulatságot tartott.
- A Körös és a Tisza árad Bánhalomtól Szolnokig. A Duna Mosonynál és Komáromnál március 4-én kiáradt.
- Szegeden elolvadt a hó.
- A Nemzeti Színházat március 9-én első alkalommal világították ki a Norma daljátékra nádorunk felesége születésnapjának alkalmából.
- Gróf Sándor Mária a versenydíj feltételeit megváltoztatta.

Jelenkor 1838, 21-22. szám, március 14-17., 81-82. o.

- More Antal őrnagyot magyar nemességgel […] felruházni méltóztatott
- Zichy Domokos gr. Szőnyi lelkészt győri kanonokká és papai főesperessé nevezték ki
  Vurda Károly szintén kanonok lett
  Szalai József udvarnok lett
- Reményi Ignác † → megürült az ágensi hivatal, keresnek valakit az állás betöltésére → aki jelentkezik, az a fénymásolt bizonyítványait adja oda/be a Királyi Helytartótanácshoz → meghallgatás április 2-án
- Nagy Károly: olajszesz-lámpa feltalálása
- N. Szeben:Hódolati törvénycikkre nézve, a törvénycikkek magyar nyelven lehető készítése tárgyában felirat a királyhoz
  Február 28-án leirat érkezett a királytól a Partium és Magyarország visszakapcsolása tárgyában
- Nagy-Becskerek, március 1: magas hó mindenhol, a közlekedés elrekesztve
  Január 23.: földrengés, sokan megfagytak
  Hótömeg, árvíz az olvadás miatt: Berzova folyó kitör a medréből, nagy károk (vetés)! Házaikból kitelepített emberek
  Becskerekiek élvezik a farsangot, megye nagytermében vígadalom
  Kempelen Anna meghűl, és meghal.
  Nagy-Becskerek: egy ember színházat épít

- Pápa: Február 24.
  Egy 19 éves fiatalember bement Bangel György kocsmájába, s az ott levő fiatal lánytól sört kérvén baltával agyonverte azt, s 15-20 Ft rézpénzt rabolt el
  A tettest elfogták, mindent beismert
- Szőlőművelés: az itthoni bort és szőlőt kell preferálni, nem a külföldit
  Jó minőségű szőlőtőkét lehet majd vásárolni a József napi vásáron
- Komlós-keresztesi Fejérváry Péter megyebíró 51 éves korában elhunyt (82. o.)
- Pesti Magyar Színház fenntartására nagy gyűlést írtak ki
- Tűz a Pesti Magyar Színházban (égő légszesz, kivilágítás)
- Zimony március 3.: 7 darab gyönyörű arab lovat hoztak Konstantinápolyból, Magyarországon pihentek egy kicsit majd továbbindultak Berlin felé
- Ferdinánd nevű éjszakai vasút igazgatóság mellékút építésére kapott engedélyt
- Jég és áradások nagy jég a Dunán, országutakat zárt el a víz, emiatt akadályoztatva a Posta
- Megjelent a Tudománytár új évfolyamának 4. kötete

Jelenkor 1838, 23. szám, március 21. szerda, 85-86. o.

- Nyáry Antal kamarási kinevezése, Drescher Fridrik pozsonyi ideiglenes könyvvizsgálója lett, Pauler Tivadar természetjog-tanító lett, Árvay Károly járulnok, Salzmann Mihály nyugdíjba vonul
- Gyorsítani kívánják az ország hatóság számadásainak megvizsgálását → átszervezések, kinevezések
- Magyar Királyi Kamara Szlávik Józsefet mázsamesterré nevezte ki
- Bács megyében egy nő 4 fiút szült
- A király Buda és Pest árvíz miatti kárai enyhítésére gyorssegélyt folyósít 20 ezer Ft-ot pengőben
  Sina György is segít 40 ezer pengővel
- Buda-Pesti áradás (85-86. o.)
- Lónyai Jánost felhatalmazták rendeletek kibocsátására (városok biztosítása, megnyugtatása), olcsón vagy ingyen kenyérosztás, árvíz után helyreállítások
- Katon István kanonok mivel †, a pénzét tehetséges tanulóknak adják, hogy így tudjanak tanulni
- Bácsban március 7-én lábnyi hó esett – rossz utak
- Pesti Jótékony Asszonyegyesület 1221 Ft-ot gyűjtött össze
- Szekszárdon az óvoda javára táncmulatság alkalmával pénzt gyűjtottek

– Magyar Tudós Társaság VII. nagygyűlésén kitűzött kérdésre beérkező pályairatok

Jelenkor 1838, 24. szám, március 24. szombat, 91-92. o.

– Nádory Józsefet kinevezték bányász előadóvá
– Az udvar pénzzel támogatta az árvíz sújtotta budapestieket
– Pest, március 22.: az ágostai hitvallásúak gimnáziumában a nyilvános tanítás április 23-án indul újra
– Pesti árvízkárok: adományok és támogatók felsorolása
– Készpénzbeli támogatásokat Nagy Istvánnál lehet kérni
– Kiöntött a Maros
– Aki akar adakozni, annak megadják, hogy kihez kell menni
– Tétény: Duna elöntötte az utakat, postaház összerogyik
– Lyceum: Buttler Jánost köszöntik a hallgatók születésnapján (adományai miatt hálásak) (91-92. o.)
– Sujánszki Antal, táblabíró †
– Magyar Tudós Társaság költségein megjelent Warga János pályamunkája

Jelenkor 1838, 25. szám, március 28. szerda, 95-97. o.

– Kinevezések (Sághy János, Feltinger István, Karner Antal, Varga János, Tóth József)
– Szaloky Pál nyugdíjazása
– Szuchodolszky József halála
– Imák az ágostai hitvallásúak egyházában az árvíz miatt
– Április 23-án kezdődik a nyilvános oktatás az ágostai hitvallásúak iskolájában az árvíz miatt
– Pesti kereskedőség tisztségviselője kijelenti, hogy nem bocsátja közre az árjegyzékét
– Kincstári élelem szabad rendelkezés alatt – szerencsétlenek megsegítésére
– Nagyszeben: országgyűlés március 13-án: tisztválasztás, hódolati törvénycikk
– Március 14.: Ítélőmester feladata, hogy elkészítse a tisztválasztás ügyében a felirati javaslatot
– Tűzvész Kézdivásárhelyen
– Bécs-Győr vasútvonal tervrajza, népes helységek összekötése (személy- és áruforgalom)
– Gyapjú: A gyapjú nagy része tönkrement az áradásokban
  Hazánkban és a környező országokban szerződés a kereskedők között a gyapjúról
  Nő a gyapjúszövetek használata, gyapjúár, kereskedés helyzete (95-96. o.)

- Az árvízkárosultak megsegítésére adományozók nevének listája + az összeg
- Esztergomi árvíz (96-97. o.)
- Magni Károly János levele a Magyar Tudós Társasághoz, hogy a Jászvásárott a gyerekeket oláhul írt magyar grammaticákkal kellene ellátni
- Magyar Tudós Társaság befejezte a tájszótár átnézését
- Magyar Tudós Társaság drámai pályázatra beérkezett 17 vígjáték
- Átolvassák majd őket és egy bizottság megállapítja, hogy kié lesz a 100 arany jutalom

Jelenkor 1838, 26. szám, március 31. szombat,101-102. o.

- Kinevezések (Sztankovics János, Girk György, Tajnay János)
- Udvaron belüli kinevezések
- Koczbek Károly rétegmester lett
- Oláh Elek 100 pengő forint adománya a vakok intézetének
- Hajóhidat szorgalmasan építik. Gőzhajók már elindultak
- Adakozások az árvízkárosultak javára (101-102. o.)
- Győr, március 25.: A budapesti árvízkárosultaknak ők is adományoztak, élelmiszerrel megpakolt hajó ment Pest fele
- Március 6-13.: újra nő a Duna vize. Esztergom városa bajban
- Váci árvíz
- Cseh-Szombati: Samu orvos †
- Pesti lóverseny: a lóverseny főleg a tehetősek szórakozása, de most az árvíz miatt sok a gond, halasszák jövőre, most haszon nélküli intézet

Jelenkor 1838, 27. szám, április 4. szerda, 105-106. o.

- Rehák Jánost nyugdíjazták
- Oberaygner Antalt nyugdíjazták
- Kirchberg Károly adószedő lett
- Würtenberg Henriette Bécsbe utazott
- Eladó részvének
- Kalocsai árvíz

- Kunszentmiklósi árvíz
- Adony: a házak víz alatt, ember nem halt meg
- Esztergomi árvíz miatt segítséget küldött Pozsony, Komárom, Győr, Bács – köszönet érte
- Párkányban is volt árvíz
- Adakozók neve, összegek (105-106. o.)

Jelenkor 1838, 28. szám, április 7. szombat, 109-111. o.

- Uralkodóháztól is kaptak az árvízkárosultak segélyt
- Tábori kórház felkészítése 600 beteg számára (Szász Mátyás, Appel József)
- Gulvácsy László meghalt
- Zrínyi gőzös küldöttséget szállított
- P. Fegyvernek: március 11. olvadás majd fagy
- Árvízveszély mindenhol
- Adományozások az árvízkárosultaknak: név + összeg (109-110. o.)
- Felelős választmány alakult az árvízi adományozások elosztására
  elnöke: Oziráky Antal
- Mohácsi árvíz
- Mohácsi selyemtenyésztő társaság: szederfák tenyésztése
- Dunapataj: március 29. nő a Duna szintje, kiönt
- M. kir. udv. kamara kinevezései
- Gőzöseink menetrendje április hátralevő részére (110-111. o.)
- MTT május 1-ig tolta a pályamunkák beadásának határidejét az áradások miatt

Jelenkor 1838, 29. szám, április 11. szerda, 113-115. p.

- Kinevezések (Zabka Márton, Zipper Andor)
- Czernák Ferenc lajstromozó és kiadó lett
- Verebélyi László gyakornok lett
- Kinevezések (Lenhard János, Kardhordó József, Graner Antal, Vecsányi Miklós)
- Maria-Dorothea a budai Erzsébetszüzek zárdájába látogatott
- Nagyszeben, március 28. ülés országos rendszeres biztosok választása

- Nemzeti Színház Húsvét hétfőn nyílik meg
- Nagy éhség Pesten az árvíz miatt (a lakosok felszólítása, hogy segítsenek)
- Verőcze, március 13. jég megindul, alacsonyabb részeket a víz elöntötte (113-114. o.)
- Pesti árvízben ténylegesen dolgozó, segítséget adó emberek: Stahly Ignác, Pólya József, Paulay Ferenc
- Bécsi német lap április 7u-i számának tartalmának közlése
- Szeber Károly meghal
- Király József meghal
- Nádor támogatásával nemsokára feláll a vakok intézete
- Árvízi adakozók névjegyzéke (114-115. o.)

Jelenkor 1838, 30. szám, április 14. szombat, 117-119. o.

- Kinevezések (Nagy György Aszaló, Leffelholz Görgy, Lázár László, Radák István, stb)
- Kronheim Pál fizetését megnövelték
- Lederer megdicsérlése
- Károly király 2000 pengő forintot adott a bécsi fő hadi kormányszéknek
- Annabergi Műipar-Egyesület Rumy Károlyt tagjául választotta
- Kinevezések
- Maria-Dorothea a pesti angolkisasszonyok nevelőintézetbe látogatott el
- Testgyakorlások fontossága az ifjúságnak
- Debrecen, március 23-30.: félévi vizsgák a Debreceni Református Kollégiumban
- Cameler György meghalt
- Szentiványi Erzsébet meghalt
- Élelmiszer szállítmányok eljutottak a házakhoz (117-118. o.)
- II. és III. jegyzése a Pesten létező Választottságul általvett jótékony adakozásoknak
- Adakozások a víztől károsultak számára (118-119. o.)
- Pest: Turteltaub és Ullmann kebelbeli hajóbirtokosokkal szerződés köttetett

Jelenkor 1838, 31. szám, április 18. szerda, 121-122. o.

- Kinevezések (pl.: budai tartományi fizetőmester, címzetes apát, udvari tanácsos), továbbá évi díjak meghatározása

- a bécsi császári királyi kamara Guggenberg Károly Ferdinándot évi kizáró szabadítékkal látja el „légfolyamkürtők léghuzam nélkül konyhákban” föltalálásáért
- Ferdinánd főherceg Kolozsvárra érkezett. Tiszteletére ünnepélyes városi üdvözlés.
- Popovics Bazil fölszentelése.
- A pesti vakok intézetét árvíz súlytotta. Ideiglenesen Budán a Krisztina-városba szent-györgyi Horváth nemzetség kerti házába tették át.
- A pesti árvíz sok pesti kórházra nézve kárt okozott. A császári-főherceg Nádorunk, Lónyai János segítségével a tábori kórházat a betegek számára kinyitották
- Nagy vagyonveszteség az árvíz miatt, amin az asszonyegyesület segíteni akart
- Karacs Ferencz rézmetsző ápr. 14-én elhunyt
- Holiczy Mihály elhunyt, Nagy-Szokoli evangélikus lelkipásztor (a Tudományos Gyűjteménynek sok évig munkatársa volt)
- Szentendrei árvíz (márc.13-15.) sokan elhagyni kényszerülnek lakóházaikat, nagy vagyonkár érte az embereket (121-122. o.)
- Ipoly-Ság, árvíz nagy károkat okozott
- Pénzsegély az árvízben károsultak számára
- Adakozások a Duna árjától károsultak számára az alsó-ausztriai császári királyi kormányszéknél
- A pest budai hangász egyesület ez évi 3. előadása vasárnap lesz, ahol Haydn Teremtés c. oratóriuma lesz előadva

Jelenkor 1838, 32. szám, április 21. szombat, 125-127. o.

- kinevezések
- az uralkodó 15000 pengő forinttal segíti az óbudai és visegrádi uradalmak kárvallottjait
- Simoncsics Pált debreceniként, Hell Antalt bányászírnokként alkalmazza a magyar királyi udvari kamara
- Megünnepelte Budapest a király születésnapját
- Vácott húsvét 2. napján hálaáldozatot mutattak be
- Fényes egyházi szertartásokkal hálamisét tartottak
- Ápr.9-től kiállították Bécsben azokat a nyereményeket, amiket ápr. 22-én a Budapest és Esztergom környéki árvízkárosultak javára lottó segítségével fognak sorsolni
- Elhalasztják a pest budai hangászegyesület által meghirdetett oratórium ápr.22-i előadását

- Lóverseny eredményei május 31-én, június 4-én és június 7-én (125-126. o.)
- Mericzai Antal lelkészt csongrád megyei tisztviselői egy belül aranyozott billikommal tüntették ki
- Igen jó eredménnyel zárt a bochniai vásár márc. 24-én
- Frankfurtban a tavaszi vásárra 4ezer mázsa gyapjú gyűlt össze
- Az összeírások szerint Kalocsán 263 víztől borított ház közül ledőlt 130
- Komárom a győri Dunára új hajóhidat állított (az eddigi repülőhíd helyett)
- A bécs-győri vasútra aláírásul kitűzött 5500 részvény fél nap alatt elkelt Bécsben
- Azok, akik a múlt hónapban a vésznapokban segítséget nyújtottak a szerencsétleneknek, mindent elkövettek az ínség enyhítésére
- Singler Gáspár pesti izraelita szabómester árvízkárosult 50 férfiöltözetet ajándékozott a pesti asszonyegyesületnek
- Az alsó-ausztriai császári királyi kormányszék felszólította a birodalombeli kézműveseket, hogy nélkülözhető műszereiket osszák meg a budepesti árvízkárosultakkal
- Márc.13. Cúria épületében Petrovics József és Jancsó Károly szállással látták el a boldogtalan menekülőket. Az élelemről Sommsich Pongrácz gondoskodott
- Újabb adakozások
- Budai károsultak számára adományok küldése
- Magyar Tudós Társaság. A Tudománytár 5. évfolyama megindult (126-127. o.)

Jelenkor 1838, 33. szám, április 25. szerda, 129-130. o.

- Kinevezések és előlépetések
- özvegy Krachenfels Francziskának és gyermekeinek őcsászári felsége engedélyezte, hogy eddig családnevük helyett a Sziklay nevet viseljék
- a magyar Királyi Helytartótanács Reményi Ignácz helyébe Rózsa Lajost nevezi ki
- a Magyar Színház az árvízkárosultak miatt márc.13-ápr. 16-ig zárva volt. Csató Pál: Fiatal házasok c. vígjátékával nyitották újra meg
- adakozások az árvízkárosultak javára
- adakozások e célra például kolozsvári hangversenyből
- 200 pengő forint kiosztása altisztek, közlegények között, akik a vésznapokban segítséget nyújtottak
- újabb adakozások

- jótékony adakozások Pesten
- Pest ápr. 15-én Wohldrann János Terézia külvárosi plébánoshoz anyagi támogatást küldtek, hogy árvái között ossza ki
- Tisza-Szalók ápr. 7. fájdalmas részvét, miseáldozatok, buzgó fohászok a vízbefulladt szerencsétlenek
- Bécs ápr. 9. Bécs-Győr közti vasútra vonatkozó aláírás, az aláírást Schwarzenberg palotájában fogadták el. Többen életüket vesztették az épület előtt.
- Csepel-sziget: 114 ház közül a paplakon kívül csak 3 maradt meg. A helybeli lelkész mindenütt jelen volt a gyorssegéllyel
- Donanschingeni hatóság felszólítást intézett a kártól mentes Duna-parti lakosokhoz Németországba, hogy a szerencsétlenekkel segéllyel gyámolítsák
- A „Természet" szerkesztője segíteni akarja a károsult nép ínségét „Részvét gyöngyei" cím alatt
- Hadzsi Mehemed zarándokútja
- Múlt évben egy francia gőzös megrongálta az ausztriai Lloyd egyik hajóját. A francia kapitány részeg volt, amikor a kárt okozta (129-130. o.)
- „Mária Anna" gőzösünk útja. „Pannónia" szerencsésen áthaladt a Vaskapun és elfoglalja állomását a Skelagladova és Galacz közt
- a dunántúli török tartományokban 86604 ember halt meg dögvészben
- új répacukorgyár kezdi meg működését még ez év nyarán
- a pest budai Hangász-egyesület a Teremtés c. oratóriumot adja elő

Jelenkor 1838, 34. szám, április 28. szombat, 133-134. o.

- jótékony adományozások az árvízkárosultaknak
- kinevezések
- újabb kinevezések, Seeberg Jánost pedig egész fizetése meghagyásával nyugalmazták
- Segesvárott a tanítóintézet gyarapodása érdekébe újabb intézmény jön létre
- A kolozsvári répacukor-gyári társaság ápr. 7-én gyűlést tartott
- József nádorunk Csehország buzgalmát a csehországi fővár grófhoz intézett köszönetet elismerést
- Fiume ápr. 20. Ferdinánd királyunk születési ünnepe- nemzeti országos örömünnep
- Fiume lakosai segítséget nyújtanak az árvízkárosultaknak
- Zord tél miatt Fiume és Károlyváros között rossz a közlekedés

- Szegzárdi lövész testület fejedelmünk születésnapját megünnepli
- Kis-kun-Félegyháza is megünnepli felséges királyunk születésnapját
- Kis-kun-Félegyháza ápr. 18. Müller Mihály prépost lánynövendékek kiképzésére intézetet alapít
- Ungvár ápr. 20. Popovics Bazil újonnan kinevezett munkácsi püspök lenbergi érsek
- V. Ferdinánd születésnapjával együtt akarja tartani püspökszék beavatását (133-134. o.)
- Királyunk születésnapján az áldások az egri káptalan prépost Bémer László nyújtja be
- A magyar borismertető egyesület közpincéit a dunai ár után vizsgálóbizottság szemlélte meg. Jelentés a jó állapotban maradt palackokról
- A gyapjúgyár-egyesület közgyűlését az árvíz miatt márc. 15-ről jún. 5-re halasztották
- Árvízben károsultak számára jótékony adakozások
- A trieszti tűzkártérítő bizottság az árvíz által károsultaknak biztosított házaira tett fizetéseik illető részét azonnal visszatérítik az illető ügyviseléseiknél
- Élelmiszerszállítás a vész napjaiban az árvízkárosultaknak
- Gőzhajózási májusi pályarendje
- Duna menti helységekből szomorú tudósítások. Keglevich Gábor nagy összegű adományai
- Lizt hangversenyt ad Bécsben az árvízkárosultak megsegítésére
- Időjárásjelentés
- Oesterreicher Eduárd orvos-szemorvos és szülés szemintézetet nyitott a fővárosban

Jelenkor 1838, 35. szám, május 2. szerda, 137-138. o.

- ápr. 26. Keglevich Gábor által Teleki József főispánnak koronaőri hivatalába iktatás miatt ünnepélyes szertartás
- Kőrősy Csoma Sándort az ázsiai angol társaság múzeumának felügyelőségével tiszteli meg
- Rómer István gyógyszergyártót 3 évre szabadítékkal tisztelik meg találmánya miatt
- Ápr. 23. Máriássy Zsigmond elhunyt Berzétén
- Gyöngyös ápr. 24. városi tisztújítás, kinevezések
- 80 mázsa vassal elsüllyedt egy hajó a Pest és Buda közti híd alatt. Búvárharanggal keresik és szedik fel a vasat
- Gazdasági egyesület: egyesületi közgyűlés, a részvények szokott kihúzása ismét végbemegy
- A Bhurtpore nevű társasági ménre még folyvást aláírhatni néhány hágatandó kancát

- Kisdedóvó intézetek Magyarországon terjesztő egyesület terjeszti, hogy egy növendéki hely megürült a tolnai képező intézetében, ahová új tagot várnak
- Változások a császári királyi hadseregnél, kinevezések
- Adakozások az árvízben károsultak megsegítésére (137-138. o.)
- Goldner Mózes pesti zsidó ruhakereskedő pénzt adományoz az iparosoknak, hogy munkájukat folytatni tudják. Unger Karolina kölcsönt ad a pesti szerencsétlenek segítésére. Színházi hangverseny
- Segítségnyújtás a pesti vésznapokban
- Gyapjúmosás és nyírés ideje. Gyapjúkereskedés főleg a porosz tartományokban
- Frankfurt ápr. 19. királyunk születésnapján megnyílik a tavaszi virágkiállítás. Az első nap jövedelmét a pestieknek szenteli.
- Albert János bíró gátat csináltatott, hogy megállítsák az özönt, ám sok ház dőlt össze és 2 ember meghalt. Segítségnyújtás, adományozások
- Gyöngyösy lelkész társulatba állásra biztatja az embereket
- Az ausztriai Lloyd 2 új gőzőse május végén megkezdi útját az Adria-tengeren
- Kemény János görög-katolikus püspök 200 pengőt ajándékozik az ó-tohányi székesegyház felépítésére

Jelenkor 1838, 36. szám, május 5. szombat, 141-142. o.

- Sághi János győri kanonok címeket oszt
- Vurum József megyés püspök május 2.-án gutaütésben meghalt
- Pécsett: fejedelmünk születésnapján Szepesy Ignác püspök fényes szertartást tartott. Pénzosztás a katonaságnak. Hangverseny, melynek jövedelme az árvízkárosultak javára ment.
- Zichy Károly vármegyei főispán helytartó buzdítja az embereket és őfelségét a segítségnyújtásra
- Jótékony adakozásokról jegyzék
- Adakozások az árvízben károsultaknak számára (141-142. o.)
- a török követ ápr. 21-én megbízó iratokat adott át királyunknak
- vasúthálózat építés terjeszkedése és kereskedésünk emelkedése
- Stuttgarti lóvásár ápr. 23.
- Számos laktalan menedékhez juttatása a Ludociceum falai közt
- Kadisch János pesti nagykereskedő ruhaadományai a Ludoviceum lakosai számára
- A bécsi fésűs céh pénzt küldött a pesti fésűsök megsegítésére

- Prága hangszerzői hangászati albumot adnak ki, aminek jövedelmét a károsultak segítésére fordítják
- Andrássy György gróf tiszteletére táncvigadalom. Az ebből bejött jövedelem az árvízkárosultak javára ment.
- Újabb adományozások
- Morvaországban is adakozások
- A Pestnek szánt bécsi-győri vasútrészvényt hamar elkapkodták
- Magyar Tudós Társaság: a kisgyűlésen a pályamunkákról volt szó

Jelenkor 1838, 37. szám, május 9. szerda, 145-147. o.

- Nógrád vármegyében élők felszólítása, hogy adakozzanak az árvízkárosultak javára
- Pénz felajánlása az árvízben károsultak javára
- Pest vármegyében közgyűlés: parancsolatot adtak ki az árvízben károsultak javára
- Nemes lelkű hazafiak nevei jegyzőkönyvbe jegyeztetni rendelték el, érdemek hozzáadásával pl. Báró Wesselényi Miklós
- Segélyező rendelkezések (145-146. o.)
- Gyűlés: Földváry Gábor másod-alispán és Szentkirályi Móric főjegyző hivatalukról lemondtak
- Pest vármegyében 2 emeletű házat szándékoznak építeni a Granátos utcára nyíló régi ház-szárnya helyébe
- Gyula ápr. 9. tudósítás az árvízben károsultakról, továbbá közgyűlés: a lakosokat adakozásra szólították fel
- Petrovics János márc. 22-én elhunyt
- Pesti Asszonyegyesület köszönetnyilvánítása Pesti Nemzeti Színházban előadott előadás miatt, amit az egyesületi pénztár javára ajánlottak fel
- Nemzeti Színházunk az árvíz miatt károkat szenvedett. Jövő szombaton azonban új színművet mutatnak be
- A Pesti Magyar Színház igazgatására összeállt részvénytársaság közgyűlése az árvíz miatt elmarad, jövő jún. 6-án lesz megtartva
- Brodersdorf uralom kijátszásakor nyeremények
- Kisdedóvó intézeteket Magyarországon terjesztő egyesület közgyűlése
- Simmeringi első verseny 1838. május 2.

- Pesten jótékony adakozások
- Adakozások az árvízkárosultak javára
- Gyapjúszárítás kereskedelem. Olaszországban megrendelések a posztógyárakhoz, ez nagy élénkséget szül a német posztógyárakban
- „Mária Anna" gőzös ápr. 26-án indult Bécsből Linzbe, ahová szerencsésen megérkezett (146-147. o.)
- Pozsonyban 6 ferencesrendi szerzetes mondott első misét a város ugyanannyi székesegyházaiban
- Jól sikerült Debrecenben a szent György napi verseny
- Kapácsy József veszprémi megyés püspök ápr. 22-én Bresztyenszky Béláőt tihanyi Gácser Leont pedig dömölki apátokká felszentelte
- Kereskedelem bevételei a fiumei buccarii és portorói kikötőben
- Dreger Gottfried's Teréz segítséget nyújt a budapesti és esztergomi árvízkárosultak javára
- Budán a vakok intézete növendékeinek szép előadás. Goldner Mózes izraelita szabó készítette a vak növendékeknek az új öltözéket

Jelenkor 1838, 38. szám, május 12. szombat, 149-150. o.

- kinevezések
- adakozások az árvízkárosultak javára
- Albach S.J. pesti ferences szerzetes egyházi beszédet mondott. Beszédét a sajtó alá bocsátá, 2000 példány árát az árvízkárosultak javára áldozza
- Egy angol nyelvtanító 2. füzetéből begyűlő bevételét nemes célokra ajánlotta
- A segélyosztó választottság első közlése
- Határozatok
- A választottságnak fő gondjai (pl.: segély összegyűjtése annak kezelése)
- Segély-összegyűjtésre több száz példányban aláírásívek
- Készpénzbeli segély
- Küldöttségi személyek felsorolása pl.: Károlyi György, Szőgyényi László
- Május 7-én búvárharanggal a pesti halászok a Duna medréből egy régi sírkövet emeltek ki. A kő Pesten a Molnár utca alsó végén fekszik (149-150. o.)
- Simmeringi 2. verseny 1838. május 5.

Jelenkor 1838, 39. szám, május 16. szerda, 153-154. o.

- kinevezések
- Mária Klementina főhercegnő Nápolyból 1000 pengő forintot küldött a budapesti és Esztergomi árvízkárosultak megsegítésére
- A Ferdinánd éjszakai vasút éjszakai meglátogatása
- Adakozások az árvízkárosultak javára
- Erdély kormányzója március 27-én felszólította Szebent, hogy segítsenek az ínség enyhítésében
- A nádor főherceg levele gróf Kornis János erdélyi főkormányzóhoz
- A segélyosztó választottság 2. közlése (153-154. o.)
- A választottság munkálati szándékai: céljuk, hogy a szerszámvesztett mesteremberek mesterségük folytatása végett mielőbb segélyt nyerjenek
- Az ideiglenes segélyosztó bizottságot megszüntették
- Segedelmi adakozások számadatai
- Külön határozatok
- Szilas május 5. a pesti árvízkor sok fuvaros szekere megkárosult-segély
- székely vidékek őszi vetései elpusztultak, újra be kell vetni
- Frankenburg Adolf jún. 3-án felolvasást tart az árvízkárosultak javára
- Nógrád megye május 4. Kubinyi Gáspár elhunyt
- Szeberínyi János munkássága a vallásos életben
- Mikos László, Csobráncz Ferenc elhunyt
- árvízkárosultak javára adakozások
- május 7-8. Losonci gyapjúvásár
- egyesületi közgyűlések: Kisdedóvó Egyesület jún. 1 és jún. 4., Nemzeti Casino Egyesület jún. 3-án, Gyapjutár Egyesület jún. 5-én, Gazdasági Egyesület és a Színház egyesület jún. 6-án, Borismertető Egyesület jún. 7-én

Jelenkor 1838., 40. szám, május 19. szombat, 157-158. o.

- kinevezések
- Budán Mednyánszky Aloiz kamrai alelnökké ünnepélyes beiktatása, Keglevich Gábor mutatta be a

tisztviselőknek
- Bartha Gyulát Szászkára helyezik át
- Kassa május 10. kinevezések következtében új helyek elfoglalása
- Május 8. egyesületi sosrhúzások ajándékokkal, táncvigadalommal
- Várad május 12. az árvízkárosultak javára segítség
- Kolozsvár május 7. Zejk Miklóst kinevezik
- Ekel május 15. gyermeki vigyázatlanságból tűz ütött ki, nagy kár ért sok házat. Segítségkérés-nyújtás a károsultaknak
- Adakozások az árvízkárosultak javára
- Időjárás jelentés
- Adakozás az árvízkárosultak javára (157-158. o.)
- Adakozás az árvízkárosultak javára
- Zsigmond Józsefet 1 évi szabadítékkal tisztelik meg szűrő-és elpárologtató feltalálásáért
- Színészetünk biztatóan halad előre, a közönség növekszik
- Május 14. a pesti szépítő bizottság kihirdeti az építési tilalom megszüntét
- Czabert János Esztergom megyei áldozó pap és bíró alaptőkéje gyarapítására Fegyelmezett, ügyes selyemtenyésztő c. munkájából sok példányt felajánlott
- Ápr. 25. Olmützben baromvásár
- Múlt hó 29-én Miskolcban ünnep a székesegyházban, Szathmáry József miskolci református lelkész pályája félévszázados ünnepét elérte

Jelenkor 1838, 41. szám, május 23. szerda, 161-162. o.
- A császár Lettlinger Antal Ferdinándot nemesi rangra emelte, Horthy Mihályt tiszteletbeli fogalmazóvá nevezte ki, Kirscher Ignáczot nyugdíjazta
- Guhr M-t a pesti árvíztől károsultak megsegítésére adott hangversenyért szalagos közép polgári arany érdempénzzel kitüntetni
- Skarpa Ödönt és Cornet Lajost közbírákká választották
- Csintalan Jánost, karánsebesi sópajtaőrt saját kérésére Temesvárra helyezték át, Bocsak Antal őrmestert temesvári sópajtaőrként alkalmazzák
- május 9-én Kőszegen tisztújítás volt

- május 19. Pesten meghalt Schuster János
- Lamberg Rudolf és neje Fehér megyei jószágaikben példás buzgalommal törekszenek előmozdítani a népnevelést
- Ebben az évben először tartanak díjjal összekapcsolt lóversenyt Prágában, melyet ezentúl évente megrendeznek majd
- Szebenben olthajózási társaság alakult
- Kemény Simon feleségének több becses holmit összegyűjtve 760 darabból álló kijátszást szerkesztettek
- A rodnai fürdőkben igen kevés vendés jelent meg, ennek oka a hideg időjárás
- Frankfurtban sok gyapjú kelt el, a tavalyinál jóval magasabb áron
- Május 10. Káposztás-Megyernél egy család tutaja felborult és vízbe fulladtak. Zsindelyt szállítottak Pestre
- Zágrábban kocsiút épült, mely Laibachot köti össze a várossal
- A nádor neje, Maria Dorothea és lánya meglátogatta az Örzsébet-rendi betegápoló zárdát Budán
- Május 13. Nagyölveden 111 ház hamuvá égett
- Adakozások az árvízkárosultak javára (161-162. o.)
- Az MTT április 2-ám és 23-án tartott üléseiről: belső dolgok elintézése, philophiai értekezésekről döntöttek, könyvtár gyarapodása stb.

Jelenkor 1838, 42. szám, május 26. szombat, 165-166. o.

- 16. határozatában a király Teleki Ferencet magyar királyi udvari kancellári tanácsossá, ifj. Nádasdy Ferencet erdélyi kincstári alelnökké, Jósika Sámuelt erdélyi királyi udvari kancellári tanácsossá nevezte ki
- a magyar királyi udvari kamara Müller Ernesztet erdőmesterré és számtartóvá nevezte ki
- május 11. Kolzsváron Kornis János felesége, Szentkereszti Klára meghalt
- Kolozsváron az országgyűlés után a polgárok 1200 pengőből mulatságot rendeztek az országgyűlés tagjainak
- Folytatódik az árvízkárosultak dunamelléki lakosoknak való adományozás
- Változások a királyi hadseregnél
- Adakozások az árvízkárosultak javára
- Gőzöseink jövő júniusi menetrendje (165-166. o.)

Jelenkor 1838, 43. szám, május 30. szerda, 169. o.

- Tessényi Jánost vingai kamarai biztossá, Lingl Arnoldot körmöci hutairnokká nevezték ki
- Május 3. a királyné külföldi hölgyeket és grófnőket csillagkeresztes hölgyei közé számított
- Május 25. Hupf Mihály meghalt
- Pest megye közgyűlésén Kunoss Endre bejelentette, hogy az árvízkárosultak megsegítésére könyvet kíván kiadni
- Május 7. Budán ünnepséget tartottak Lander Venczel és neje aranylakodalmának alkalmából
- Május 25-én meghalt Perger János
- Május 23. meghalt Pejachevich Antónia grófnő
- Adakozások az árvízkárosultak javára

Jelenkor 1838, 44. szám, június 2. szombat, 173-174. o.

- Weinkheim Lászlót tiszteletbeli fogalmazónak nevezték ki
- Müller Ferenc nevének magyarosítását engedélyezte az uralkodó
- Lentulay benedeket a dalmát-horvát-tótországi bántáblánál szegények ügyvédjének nevezték ki
- Várjon Sándort és Steiger Zsigmondot tiszttartóssági írnokká nevezték ki. Metzner Sándort szomolnoki számvevőként és erdészként alkalmazzák
- Az orosz cár 5000 aranyat adott az árvízkárosultak megsegítésére
- Május 12. Nagykállón felolvasták a királyi leiratot a törvényetelen kihágások megzabolázásáról
- Adakozások az árvízkárosultak javára
- Május 20. a fejedelem névnapján minden egyházi, világi, katonai kormányhivatal és hatóság buzgó fohásszal köszöntötte az uralkodót uralkodásáért
- Segélyosztó választottság III. jelentése (173-174. o.)
- Az idei első pesti lóversenyről máj. 31-én
- Emlékeztető a Gazdasági Egyesület közgyűléséről
- Állatmutatás lesz jún. 3-tól 6-ig
- 2. lóárverés jún. 8-án

Jelenkor 1838, 45. szám, június 6. szerda, 177-178. o.

- Máriaffy Józsefet erdélyi királyi ítélő táblához tiszteletbeli közbíróvá nevezték ki
- Németh József 150 ezüst forintot adott, hogy 2 árva lány és 2 jeles tanuló között osszák el
- Kinevezések
- Május 29. Szabolcs megyében N.Kállón tisztújítás
- Június 10-én tartják a pstbudai hangász-egyesület közgyűlését
- Június 2. Frankenburg humoristikai felolvasása
- Adakozások
- A kolzsvári répacukorgyártársaság közelebbi nagy gyűléséről tudósítás
- Adakozások az árvízkárosultak javára
- Kőműveslegények felszólítása
- IX. jegyzéke a Pesten létező választottságul általvett jótékony adakozásoknak (177-178. o.)

Jelenkor 1838, 46. szám, június 9. szombat, 181-183. o.

- Mittrowsky gróf főkancellárt betegsége miatt felmentette az uralkodó, helyettese Inzaghi gróf udvari kancellár lesz
- Monastyrsky Antal lenbergi papnevelő intézeti aligazgatót ugyanott diák szertartású káptalannál kanonokká nevezték ki. Benkő János magyar nemességet kapott
- Május 16. meghalt Zemányi Ferenc
- Megvolt a Medárd napi sokadalom és megfelelt a közóhajtásnak
- Június 7. hirtelen hűvös lett Pesten. Oka az Inarcsi puszta felett nagy jégfelhő lenet meg
- Pestbudai hangász-egyesület 4. műelőadása június 14-én 5 órakor lesz
- Május 14. –i Pozsony vármegye közgyűlésének végzése (181-182. o.)
- A II. pesti lóverseny jún. 4-én
- Gömör és Hont megye közgyűlése
- Jutalomkérdések közzététele (van kérdés az állóhíddal kapcsoltban is) (182-183. o.)
- Honti adakozások
- Hont megye közgyűlésének határozatai

Jelenkor 1838, 47. szám, június 13. szerda, 185-186. o.

- Tichy Józsefet és Neumann Antalt nyugalmazni. Tichyt nagy arany polgári érdempénzzel láncostul megajándékozni. Rath Norbertet az alsó-ausztriai főhadi kormányszékhez áthelyezni. Bizonyos katonai élelemtári felügyelőket pedig főfelügyelőkké tenni
- Bécs pénzadományai miatt a nádor hálanyilatkozatot írt a császárnak
- Bajza József lemondott a színésztársaság igazgatóságáról, másnap Szentkirályi Móricot választották meg
- Vörösmarty Mihálynak néhány buzgó tisztelője Pesten aláírási ívet nyitott meg
- Pótlék Szabolcs május 29-30.-i tisztújításához
- Június 2. Szarvason Prónay Albert lemondott ügyelői tisztségéről a békési ágostai vallású esperességben. Helyére Boczkó Dánielt választották meg (185-186. o.)
- III. pesti lóversenyről
- Június 3. Kis-Kőrösön Barra István főorvos összegyűjtötte a helybeli szegényeket és megvendégelte étellel és itallal
- Június 6. felolvasták a nádor leiratát
- június 11. Zemplény megyében tartott közgyűlésen hálaföliratok intézéséről döntöttek
- Tököly Sabbas 20 ezer pengőnyi forint tőkét adott a pesti szerb egyesületnek
- Pünkösd vasárnap reggel 3 óra után égiháború és felhőszakadás volt telky, jenő, Üröm stb. helységekben
- Június 6. Pest város tanácsa köszönő iratot intézett Saphirhoz német humoristikai felolvasásáért
- Zemplény megyében közgyűlés volt
- Pünkösd vasárnapján delhőszakadás
- A bárfai híres fürdőben már teljes folyamatában van a hidegvíz-gyógyintézet
- Kolozsvárott Antal János letette Rhédey Ádám gróf kincstárnoknak a hódolati és egyesületi esküt. Hasonló esküt tesznek a kolozsvári református főiskola tanítói, a helybeli református egyház papjai
- A nádor felesége és lánya látogatást tett a budai sz. Örzsébet rendi szüzek zárdájában
- A pesti magyar színházban az árvíz okozta károk kiigazítására fölment költségek fedezésére adakozás
- Az árvízkárosultak számára gyűjtött pénz jegyzéke (186-187. o.)
- Adakozások az árvízkárosultak javára
- I. Ferenc gőzös egyik idei útjáról
- M. kir. kamara kinevezései

Jelenkor 1838, 48. szám, június 16. szombat, 189. o.

- közlemény a beteg királyról
- Sztankovics Istvánt titkos tanácsossá, Pálfy Józsefet udvari tanácsossá nevezték ki. Farkas Imrét kamrássággal díszesíti. Huszár Bálintot valós udvari tanácsossá és titkos tisztté nevezték ki
- június 3. a pesti nemzeti Casino idei nyári közgyűlése
- május 22. Pesten a polgári asztalos céh ünnepelt. Ungrott Fülöp asztalos mester e napon 50. évét töltötte be mesterré emelésének
- az erdélyi királyi kincstárnál egy titoknoki hely megürült
- május 26. N.Károly a pesti károsultak megsegítésére aláírást bocsátott első alispán Kende Zsigmond
- Oláh Elek az árvíz következtében fedél nélkül maradtaknak télire szállást ajánlott fel
- Növekszik az árvízkárosultak számára adományozók száma
- Miller Ferencet tiszttartóként alkalmazzák
- Gőzöseink júliusi menetrendje

Jelenkor 1838, 49. szám, június 20. szerda, 193-194. o.

- orvosi hírlemények a király állapotáról
- Mazoveczky Jánt és Teltscher Ferencet nyugalmazni
- Lázár Lászlót és Jósika Sámulet sz. István rend kis keresztjével díszesíteni
- Június 11. Pest megye Pesten tartott közgyűlést
- Június 11. Fiume, tegnap megérkezett partvizünkre a trieszti Lloyd-társaság gőzösén a szász király, Fridrik Augusztuszt
- A nádorné 15-én Bécsbe utazott
- Nemzeti színész személyiségünk szépen gyarapszik
- Egy tolvaj kirabolt egy pesti pénzváltót furfangos trükkel
- Majláth I. gróf és Saphir Zsig. „Iris" cím alatt német zsebkönyvet szerkesztenek
- Június 17. egy díszes öltözetű hölgyet követett egy férfi, majd kivágott a ruhájából egy kis darabot
- Egyik gőzösünkön Ghika hg. érkezik Pestre
- A májusi gyapjúvásáron az 1837. évihez képest nem igazán fog nőni a gyapjúár-mondják Boroszlóban
- Május 1. Sebes uradalomban „M. Ischel" néven iszap fürdőintézet nyitott meg
- Lembergben július 1-jén kezdődik a gyapjúvásár és 8 napig tart majd (193-194. o.)

- Szerb határszéli tudósítások szerint egy ideje a munkások Grahovóban kezdték meg munkájukat
- Csáky Antal 1000 pengővel támogatja az Abauj megyében felállítandó javítóház alaptőkéjét
- Oláhországi levelek szerint a porta kívánságára szerb biztosság küldetik Konstantinápolyba
- Május 19. meghalt Royko János
- Meghalt Beke Farkas
- Figyelmeztetés
- M. kir. kamara kinevezései
- Adakozások az árvízkárosultak javára
- A Pesten létező Választottságtól átvett jótékony adakozások jegyzéke

Jelenkor 1838, 50. szám, június 23. szombat, 197-198. o.

- orvosi hírlemény megszűnt, mert a király meggyógyult
- Helczl Józsefet nyugalmazni
- Tart a pesti gyapjúvásár
- A budai állomáson egy pattantyús este eltávozott és távolmaradt engedély nélkül
- Tartanak az előkészületek a király megkoronázására
- A magyar nyugpénzintézeti küldöttség a folyó év első felében történt változásairól ülést tart július 8-án
- Állandóan érkeznek adakozások az árvízkárosultak javára
- 20-án a Norma dalmű adatván magyar színpadunkon, Oroveso szerepében Schön lépett fel, mint új tagja az intézetnek
- Időjárás: kedvező és meleg
- Június 11. Arad, Hirschl Mózes kis polgári érdempénzzel díszesítették
- Somogyi lóverseny szeptember 10-én lesz. Díjak felsorolása. (197-198. o.)
- Gyógyintézetet alapítanak a vakok számára
- Július 10-én Lenbergben elkezdődik a gyapjúvásár
- Boroszló: kedvező hírek a gyapjútermesztőkre nézve
- Adakozások az árvízkárosultak javára
- Lövenstein Móricz aláírási ívet alkotott
- Játékszíni hirdetmény
- M. kir. kam. kinevezések

Jelenkor 1838, 51. szám, június 27. szerda, 201-202. o.

- Fridrik udvari hadi fogalmazó rendszeres díjban részesül ő cs. kir. fölsége közbenjárására.
- Szombathely: 20.-án megyei tisztválasztásra került sor.
- A pesti Asszonyegyesület jótékonykodott az árvízkárosultak javára.
- Budapesti Napló: 23.-án Pest város tanácsa közgyűlést hívott össze.
- Reviczky Ádám gr. visszautazott Lambergből Florenzbe.
- A színházban a Vesta szüzek dalműt adták elő.
- Évenkénti örömünnep volt Pozsonyban a helybeli evangélikus lyceumbeli magyar iskolában. (201-202. o.)
- Pest megye-Június 6: közgyűlést tartottak az utóbbi árvíz miatt.
- Ő. cs. kir. fölsége Augusztus 9.-én Innsbruckba érkezik és 10 napot fog ott mulatni a tyroli lövészünnepen.
- Drezdában gyapjúvásárt rendeznek.
- Szák-Június 3.: a mennykő agyonütötte Csikósnét.
- M. kir. udv. kamara kinevezései

Jelenkor 1838, 52. szám, június 30. szombat, 205-206. o.

- Nemes János kamarást főispánná nevezték ki.
- Vas megyei tisztújítás folytatása: Bartha Antal főjegyző lett.
- Révkomárom: A Duna árja által károsultakat megsegítették.
- Budapesti Napló: a nádorné 25.-én a Nádor gőzösön visszaérkezett Bécsből.
- A magyar színészházban júl. 26-án Udvarhelyi Miklós dalszínész és dalmű-rendező jtalmára „Vesta szüze” dalmű adaték először
- Az árvíz után megemelkedett az építőszer, különösen a téglának az ára.
- A Molnár utca 153. számú házban egy kövön 4 múlt századi feljegyzés az ár magasságáról
- A gőzhajózás egyre nagyobb kiterjedést nyer nálunk.
- Szepesy Ignácz úr adakozása
- Július 10-én gyásztisztelet Nyitrán (205-206. o.)
- Barkóczy László fejérvári püspök 12 ezernél is több hívet részesít bérmálásban.

- Győr városa Sztankovics János váczi nagyprépost udvari tanácsosnak nevezte ki
- A nádorné adakozása
- A bécsi cs. kir. közönséges udvari kamara ápr. 17-én 15 évi kizáró szabítékot adott az első Dunagőzhajózási Társaságnak
- Belgrádban kedvező az egészségügyi állapot
- Erzsébet város lakossága alapítványt szeretne létrehozni a szegények megsegítése miatt.
- Maria Dorothea nádorné Bécsből a Nádor gőzösön tért vissza Budapestre.
- 6.-án Olmützben baromvásár lesz megtartva.
- Adakozások az árvíztől károsultak részére.
- Gyapjutár Egyesület Pesten

Jelenkor 1838, 53. szám, július 4. szerda, 209-210. o.

- Branny János cs. kir. hadi élelemtári főtiszttartót nyugalmazták.
- Pramberger Ferenc kulai kasznárt palánkai tiszttartóvá nevezték.
- Június 21. Szerém megye részéről Bittó Albert kir. tanácsos Vukováron tartott közgyűlést.
- Torna f.évi. Június 27-én Marich István Dávid úr tisztválasztást tartott.
- Eszterházy hg. londoni nagykövetünk Június 15.-én Chandos-house-ban nagy ünnepélyt rendezett.
- Határozat, hogy júl. 4-től Bécs-Buda közt naponkénti gyors levélposta lépjen használatba.
- Budapesti Napló: fővárosunk egyik korházában jelenleg egyik leggazdagabb hazánkfia fekszik betegen, neve Weisz.
- Khosz felfedzte Karas Aloiz művészi képességeit és gyűjtést szervez számára
- Június 22.-23 közti éjjel egy Tuskaneczben lakó némbert három gonosztevő kirabolt.
- Muka János magyar ezredbeli közvitéz f.év elején szerencsétlenül veszté életét. (209-210. o.Ö
- Lőcsén jún. 24-én közvizsgálat
- A réz ára nagyon csökkent
- Pesti Jóltevő asszonyegyesület adakozik.
- Magyar Tudós Társaság: megjelent az új évfolyam 3. kötete.

Jelenkor 1838, 54. szám, július 7. szombat, 213. o.

- Orieska Imre fizetőmestert (budai kir. kam. fizetőmester) ő cs. kir. fölsége nyugdíjazta.
- A m. kir. udvari kamara Fitz József orvostanárt diósgyőri erdőmesterré nevezte ki.
- Soprony megye Június 25.-én kezdett közgyűlést.
- 1838 Június 29.-én tartott Játékszín színészeti választottsági ülést.
- Budapesti Napló: a nádor ő cs. kir. fölsége f.hó 5.-én reggel Bécsbe utazott. Július 9-én tisztújítás lesz. Színházunkban adott vígjátékok felsorolása. Június végén a pozsonyi diáklap 34 és fél év pályafutás után megszűnt. A lapvilágok körül általános változások. Adományok a budai irgalmas szerzetesek számára. Buda főváros tanácsa Banerle Rudolfot tiszteletbeli polgárává jelölte ki.
- A brassói görög-oláh kereskedőség az árvíztől károsult Pestieket segítette meg.
- Majlandi hírek szerint ott most minden tekintetben nagy éhinség uralkodik.

Jelenkor 1838, 55. szám, július 11. szerda, 217-219. o.

- Nemes János nagybányai kerületi ideiglenes aknarepesztőt bányamérnökké nevezték ki.
- Velence: katonai szemle a Márk-Téren.
- Pest sz. kir. város tisztválasztása f.hó 9.-én veszi kezdetét.
- Budapesti Napló: gyapjúvásár veszi kezdetét. Számos vevő érkezik Bécsből és Morvaországból.
- Eperjes: Július 4.-Múlt hó 23.-29.-ig tartottak évi iskolai közvizsgálatokat. (217-218. o.)
- Pályadíj-hirdetés a pestbudai horgászegyesület 1838.évi pályamunkájára.
- Az olasz koronapüspök teendik királyunk fejére a lombardi vas koronát.
- Jún. 23-án falusi mulatság
- Varasdon június 19-én iszonyatos égiháború dühöngött. Villám, jégzápor.
- Csongrádi lakos Fustini Mihály neje három gyermeket szült Június 23.-án.
- Bécsi Bankigazgatóság hivatalos tudósítása
- Hadbank-Skarbek Szaniszló egész vagyonát felajánlja
- Virág- és növénykiállítás Bécsben
- Mo.-i püspökmegyék az éjszakamerikai keth. Hit. Virágoztatására a Szion szerint kiadott pénz
- Károsult Dunamelléki lakosokat segítettek meg Esztergomban.
- Adakozások az árvíztől károsultak számára. (218-219. o.)

Jelenkor 1838, 56. szám, július 14. szombat, 221-222. o.

- Ő cs. kir. fölsége Szentgyörgyi Imre erdélyi kormányszéki tanácsost valóságos udvari tanácsossá nevezte ki.
- Schrenk Aloiz olmützi püspököt prágai érsekké nevezték ki.
- István főherceg visszaérkezik Bécsből.
- Kinevezések és előléptetések
- Baja: Rudics József főispánhelyettes f.hó 18.-án közgyűlést tartott a budapesti károsultak megsegítésében.
- A reformátusok 3-án Révkomáromban tartottak gyűlést.
- Bártfa: Június 30- án dús aratásban reménykedhettek az emberek.
- Magyar Tudós Társaság: kettős betűk egyszerítésével, s könyvtára ügyével foglalkozott.
- Budapesti Napló: az új vontató gőzhajó „Erős" a bécsi út helyett az aldunai vidékre indult. A pesti magyar színpadott játszott darabok. Bécsben szeptemberre az orosz trónörököst várják szívélyesen. Offenbachi gyapjúvásár jó volt. Ferdinand királyi főhg jún. 26-án elindult Varsóba. (221-222. o.)
- Nagyszombat üllé százados emlékünnepét Június 24.-én.
- Adakozások az árvíztől károsultak megsegítésére
- A temesvári pünkösdi vásárról

Jelenkor 1838, 57. szám, július 18. szerda, 225-226. o.

- Ő cs. kir. fölsége Zlamal Vilmos katonai orvossebészt mo.-i baromorvossá nevezte ki.
- A m. kir. udvarkamara Fürst Vince soóvári számvivőt tiszttartóvá nevezte ki.
- A győri kir. akadémián Beke Farkas kir. tanító elhalálozott.
- Július 13.-án Pesten az árvízkárosultakon segítők közt fényes érdemkoszorút osztottak ki.
- Budapesti Napló: Schams Ferenc szőlőművelést tárgyazó folyóiratának 3.-ik füzete e napokban jelent meg. A budapesti Jóltevő Asszonyegyesület bevétele. A pesti színpadon folyó darabokról. Pestmegyében dühöngő árvíz.
- Magyar Tudós Társaság: elkészültek a MTT évkönyvei 1834-1836-ig.
- A somogyi juhtenyésztő egyesület múlt hó 25.-én tartotta saját nevelésű kosbárányainak első árverését nagy sikerrel. (225-226. o.)
- A magyar Borismertető Egyesület 1837.-ik év végeztével 105 tagot számlált.

Jelenkor 1838, 58. szám, július 21. szombat, 229-230. o.

- Szepessy Ignác pécsi püspök 16.-án gégecsővészben elhunyt.
- Budapesti Napló: Múlt számunkban közölt budai asszonyegyesületi számadásához még ezrek járultak hozzá. Pesti magyar színpad előadásai. Oláhországban az előléptetésekkor fizetendő rangdíj a Bukarestben felépülő oláh nemzeti színház javára lesz fordítva, amely mellesleg a pesti nemzeti színház mintájára fog építtetni.
- Magyar Tudós Társaság: az academia 9.-ik nagy gyűlése a főherceg helybenhagyásával s az elnök rendeléséből üléseit f.évi augusztus 30.-án az igazgató tanács pedig szeptember elején nyitja meg.
- Július 14: Szarvasmarháink szájfájósak. Betegek, de nem döglenek. Ilyenkor a marha rendszerint nem eszik s mellette bágyadt és kedvetlen.
- Július 7-én Odor István professzor úr a bölcselkedés és természetjog tanítója, a tanítói hivataláról önként lemondott.
- Kolozsvárott Július 4.-én az ev. ref. előiskolában tartották az évi közönséges próbatételt immár 6.-ik alkalommal.
- Gőzöseink augusztusban következő renddel pályáznak: „Maria Anna" Linzből Bécsbe 1 nap alatt, „Nádor" Bécsből Pozsonyba s Pestre egy nap alatt. (229-230. o.)
- Változások a cs. kir. hadseregnél. Petresz Elek: a 12.sz németbánsági gyalog határőrezred másodezredese, parancsnoka lett a 6.sz varasdi sz. György gyalog határőrezrednek.
- Adakozások az árvíztől károsultak részére.

Jelenkor 1838, 59. szám, július 25. szerda, 233-234. o.

- Kis-Rákos: nevelőházat akarnak alapítani. Batthyány Károly gróf segítségét felajánlja.
- Enyed, Július 14.-én: folyó nap 9,10,11 és 12. napján tartalék, közelebb országgyűlésünk bevégzete utáni legelső közgyűlése Alsó-Fejér megyének, melynek nagy számmal egybe gyűlt, az utal az ev. ref. szentegyházba sereglének.
- Budapesti Napló: Időnk megváltozott, rekkenő hőséget szél s ezt rögtön hideg követi. Magyar színpadon előadott darabok.
- Cziráky János világi hallgatóság előtt tartá ünnepélyes védvitatását az egyetemes törvénytudományból
- Pozsonyben f.hó 16.-án este égiháború dühöngött a közeli sz. Györgyben pedig egy házat gyújtott fel a

villám.
- Lemberg vidékein ebben az évben igen jól fizető aratást remélnek.
- Sadagorában elhalasztják a baromvásárt
- Miklós cár Varsóban fogadta Ferdinánd herceget.
- A szászok idei nemzeti gyűlésüket tartották
- Tengermellékünkről jött utazók egyhangúlag állítják, miszerint a Fekete Tengeren iszonyú szélvészek tömérdek kárt okoztak.
- Springfield Mercury:a gyapjútermelésről -15 év múlva a gyapjúkivitel éppen olyan fontos kereskedési ágazat lesz Észak-Amerikában, mint most a gyapot kivitele. (233-234. o.)
- Schwarzenberg Fridrik 300pengő Forintot küldött az árvíztől károsult budapestiek megsegítésére.

Jelenkor 1838, 60. szám, július 28. szombat, 237. o.
- Ő cs. ap. kir. fölsége az udvari haditanács Június 29.-i határozatában Lazarevich Bazil kapitány-polgármestert díjmenten őrnagyi ranggal méltóztatott felruházni.
- Saphir.M.G. hazánk tiszteletbeli polgára lett.
- A pesti növendékpapság magyar iskolája munkálatainak V-ik kötete megjelent.
- Verőcze megye tisztújítása Szegedy Ferenc főispán s főtörvényszéki közbíró elnöksége alatt Eszéken Július 23.-án tisztikart alapított.
- Budapesti Napló: Ő felsége Bécsből Innsbruck felé Monzába s onnan Majlandba fog utazni koronázásra. Magyar színpadunkon 25.-én a „Testvérek ellenkezése" című 5 felvonásos vígjátékot adják.
- A Magyar Tudós Társaság Július 2. és 9.-én tarott kisgyűlésein befejezte az egyszerített betűk tárgyát.
- Özvegy Schmiddeg Jozefa 90Pengő Forintot ajándékozott az árvízkárosult esztergomiak megsegítésére.

Jelenkor 1838, 61. szám, augusztus 1. szerda, 241. o.
- Királyi tanácsosi címet kapott Kiss Antal és Karácsonyi István.
- Weszerle József pesti kir. tud. egyetem történésze meghalt.
- A koronázási díszszereket Bécsből átszállították Majlandba július 12-én.
- A július 28-i játékszín-előadást nagyon kevesen látogatták.
- Mohács, júl. 25. Szepessy b. pécsi püspök elhunyt.
- A királyné névnapjára a budapesti német színházakat esténként kivilágítják.

- Rosenthal Izsák pesti nagykereskedő segélyt ajánlott fel az árvízkárosultaknak.
- Waldstein János gr. Szatmári nagyprépost elhunyt.
- Szombathelyi ásatás kezdődött; régiségeket, alabástrom mellképet találtak gyerekek.
- Szlatnán júli. 1-jén egyházi 's katonai ünnep kezdődött, a 100 éve Ferencz és Károly lotharingiai hgek ellenségtől való megmenekülésének emlékére.
- Bezdedin részvénytársaság állt össze szeszfőzés céljából.
- A szatmárnémeti reform. gymnasium főkormányzója Vay Miklós k. táblai bár lett júli. 15-én.

Jelenkor 1838, 62. szám, augusztus 4. szombat, 245-246. o.

- A király, Wagner Sámuel Szászrégen mezőváros tanácsbelijét 's alpolgármesterét főpolgármesterré nevezte ki. Sz.-Erzsébeti Fejérvári Józsefet pedig Nagy-Enyed nemesi mezőváros főhadnagyává.
- A király Kassics Ignácz ügyvivőt magar nemességre emelte. Ürményi László m.kir. helytartósági titoknokot, Defin János bárót és Skerletz Károly tbirót cs. Kamarásokká nevezte ki.
- Grünschnek Miklós, a szigeti sószállító-hivatal szálmestere elhunyt.
- Budapesti napló. Miklós huszár ezredünk Töplitz környékén egész díszben síkra seregle, ahol a muszka czár szemlét tartott.
- A Nemzeti színpadon egyre több bohózat tekinthető meg. Aug. 1-jén a „Tündérvilági lány, vagy a paraszt mint dúsgazdag" bohózat, aug. 2-án a „Világ divatja" vígjáték, aug. 5-én „Tündér Ilona" vígjáték 3 szakaszban, népdalokkal, énekkel tánczczal.
- Buda-pest. A magyarországi szemorvosi megürült hivatal ellátása végett júli. 28-ára behívottak a tudományegyetemre kerültek ellátásra.
- A m. k. tud. egyetem négy kara megválasztotta jövő évi dékánit.
- Az idei tárnokszék nm.b. Eötvös Ignácz főtárnok úr elnöksége alatt aug. 1-jén kezdé meg üléseit.
- Szarvason az ágostai vallásúak eddigi főesperese Simon Sámuel úr hivatalából kilépett. A megürült főesperesi hivatlba Kuczián György úr került.
- Makfalván a helybeli nemzeti iskola félévi megvizsgáltatását tartották júli. 28-án.A múlt évben a Küküllő elárasztotta az iskolaházat; a félbemaradt építést Wesselényi Miklós b.úr folytatja. Dézsen kiváló leányiskola és nemzeti casino működik.
- Különféle: A lembergi vásárról azt közlik a lapok, hogy a sok esőzés nem tett jót a gyapjútermesztésnek. A vásár végére tudnak kiállítani gyapjút és Russziából 's a szomszéd tartományokbúl a vásár után

érkezik gyapjú, így áremelkedés várható. 1450 mázsa gyapjú került vásárra; javult a gyapjúmosás minősége. Lembergbe szállítani kell gyapjút.
- Erdélyben július 8-án szerencsétlenség történt. A lőporral óvakodással kell bánni, mert két kadét a Wernhard. b. könnyűlovas ezredből pórul járt.
- Szepessy Ignácz b. pécsi püspök haláláról pótlólagos információk: 58 éves volt, tüdőbajban régóta szenvedett, példamutató életet élt. Az erdélyi katholikusok egyházi és statisztikai helyzetéről jeles munkát írt. A pécsi lyceum és a püspöki könyvtár megnyitásában részt vett. (245-246. o.)
- Rosenthal Izsák júl. 30-án édes anyja halála évnapján pénzt ajándékozott a pesti rokkant katonáknak, vakok intézetének, zsidó szegényeknek, zsidó synagógáknak.
- Komáromban jún. 18-án Molitoris József volt katona meggyilkolta a sírását és nejét. Börtönbe kell kerüljön.
- A frankfurti gyapjúvásáron 10 ezer mázsa kelt el emelkedett áron.
- Koronai Ó-Buda mváros közönsége köszöni Pécchy Ferencz úr 1000 váltó forint elengedését a lakosok esztendei fizetéséből, mert árvíztől szenvednek.

Jelenkor 1838, 63. szám, augusztus 8. szerda, 249-250. o.
- A király Sailer György győri püspökhelyettest püspökczímmel ruházta fel.
- A kanczellária Biermann lemondása által megürült. A hivatalt betölti: Csarada György.
- Madarassy Ferencz, Illésházy István Pozsonyban meghaláloztak.
- Ung megye főispánja, Lányi Imre tisztujítást hajtott végre.
- Balaton-Füreden járt a nádor és István főherczeg. Horváth N.János cs.kam. úrnál szálltak meg.
- Budapesti napló: A 'Regélő 62 száma ezt írja: Weiss nagy öröksége ügyében hiteles adatokat közlünk.
- Weiss János Mihály a meghalt gazdag amerikai, Coburg herceg titoknoka volt, 5 nyelven beszélt, Smyrnából ment Amerikába. 9 millió dollár örökséget hagyott.
- Perlaszka, akadémiai művész hangversenyt ad aug. 20-án, mely bevétel felét az árvízkárosultak számára, másik részét a vakokintézete épületének felállítására fordítanak.
- A pesti magyar színpadon aug. 4-én „Angelo Padua zsarnoka" Hugo Victortól; 5-én „Tündér Ilona" vígjáték tekinthető meg.
- Szeged. Aug. 4-én: Szeged szabad királyi város a Természettudomány iránt ritka nagylelkűséget mutat. Műszerek beszerzésére másfél ezer forintot költött.

- A magyar nyugpénzintézet nyilvánossá teszi az intézeti pénztár jelen állapotát. (249-250. o.)
- Duna árvize által károsított Pest, Buda s több e folyam partján fekvő helységek lakosai részére jótékony adakozás jegyzéke készült.
- Pesten tisztújítás történt aug. 6-án Nm. Mednyánszky Aloiz elnöksége alatt. A tanácsnok Szekrényesy Endre h. ügyvédlett.

Jelenkor 1838, 64. szám, augusztus 11. szombat, 253-254. o.

- Magengartner Ferencz bogsányi erdőügyelő erdőispán lett. Bakman N. erdőügyelő, Ölberg Antal bogsányi erdőügyelő lett.
- Reesch Aloiz, Windisch Tivadar, Georch Hugo, Hojcsy Auguszt fizetéses fogalmazó gyakornokká alkalmaztattak.
- Budapesti napló: Ő cs. és ap. Kir. fölségök f. hó 4-én elhagyák Schönbrunnt, Innsbruckba utazandók.
- Balázsfalván fölszólítá a püspök a megye lelkészeit, mintegy 1200-at, hogy 10 éven át 2 pengő forintot fizessenek tőkealapításra.
- A tavalyinál jobb minőségű a gabona. Csökken a bor iránti kereslet. Pesten még tűrhetőek az élelmiszerárak, de a házbér, kőműves, napszámosdíj 's kenyér drága.
- A Bécs-győri vasút Magyarországon kiosztott részvényeinek az ára nőtt.
- A pesti magyar színpadon aug. 8-á „Beatrice di Tenda"-t adják elő. Tervezik az „Álomital" előadását is.
- Gömör megye RRdei fényes polgári ünneppel ültek júli. 31-én és aug. 1-jén, a csík-szent-királyi és kraszna-horkai gr. Andrássy György beiktatására. A szomszéd megyék üdvözléseit elfogadta.
- Pest: Az árvíz okozta akadályok miatt az iskolákban később értek véget a „félévi próbák" így az osztályzatok kihirdetése is. Fejér György prépost 12 növendéket dicsért meg philosophiából.
- S. A. Ujhelyben f.é. júli. 31.d. hosszas betegség után meghalt Barthos András, főhg Ferdinánd m. huszár ezredbeli nyugalmazott őrnagy.
- Az utolsó dunai áradás következtében alakított segedelemosztó választmányról közlést ad a IV. közlés másus 11-22, 29, 30, 31 ülésekről.
- A segélyosztó választmány elrendelte a károsszeírásokat. A segélyosztási arányt megállapították. Pesten összesen 1274 háztulajdonosnak 271 668 fr., Budán 311 háztulajdonosnak 39 739 fr. ezüst jár. (253-254. o.)

Jelenkor 1838, 65. szám, augusztus 15. szerda, 257-258. o.

- A pesti magyar színház fenntartására részvénytársasági közgyűlés aug. 29-én du. 4-kor lesz
- Magyar borismertető egyesület júli. 7-én közgyűlése határozata alapján közhirré tétetik, hogy aug. hónap 23-án délelőtt 10 órakor a nemzeti casinoban közgyűlést tart.
- A segedelemosztó választmány IV. közgyűlésének folytatása: pótlólagos összeírás indíttatott, mert pár kézműves nem íratta fel magát. Összesen 386 kézműves került még fel.
- A törvényhatóságok közötti arányokat is elemezték.
- A segedelemgyűjtés sikeres. De még érkeznek folyamodások, akik nem írták fel magukat, nekik különös jegyzőkönyv rendeltetett vitetni.
- Budapesti napló: - Egressy Gábor eltávozott a pesti színházból.
- Aug. 11-én hangversenysorozat kezdődik: 12-én „Fekete asszony" énekes parodia adaték elő. Az első felvonás alatt Szécsenyi István gr. megjelent a páholyban s zajos tapssal fogadták.
- A dalszínészek nem az „Álomital" dalműre készülnek, hanem a „Szerelemitalra".
- Gyapjú. Sziléziai júli. 28-i levelek szerint az országban termesztett báránygyapjú eladása kedvező sikerrel ment végbe. Konkurenciának számít Eszak-Amerika, de még nem annyira veszélyezteti hazánkat.
- „A jótétnek meg van ugyan mind érdeme a tettben magában, mind jutalma az öntudatban, de milly ritka s talán nincs is szív, melly ezzel megérné, nem tagadhatjuk el ama szeretetből folyó gyöngeségünket, hogy jól esik, ha mások is, különösen a kiket érdekel, tudják a mit tettünk, s mi módon tettük azt." A Duna árja által károsultak fölsegéllésire pénzadományok érkeztek Gömör és Kis Hont t. e. vármegyékbő. Rima-Szombat város és casinó-egyesülete is küldött.
- Továbbá a helybéli casino tagja BallusAndrás hangászati műkedvelő és zongorász eljátszásával is gyűjtött e nemes célra.
- Gazdasági ipar példája. Kis-Uj-Szállás városban t. Dorka Illés pred. úr igen sokat tett a tanulók czélszerű taníttatására. Új diáknyelv-tudomány készítése által a diáknyelvet 5 év helyett 2 év alatt elvégezhetik a gyerekek. A gazdasági tudományt is tanítják. (257-258. o.)
- Különféle: Az innsbrucki hódolatot írta le egy ottani levelező: „Az ünnepély reggelén 101 ágyúlövés dördülend." A nagymise a szent Jakab egyházban ment végbe.
- A dunagőzhajózási társaságnak nem volt a tulajdona a „Libanon" vitorlahajó, mely Odesszával tartá

kapcsolatban a gőzösöket, hanem csak bérelte a társaság.
- S. Abonyban egy zsidó némber vasakkal melegíté a vizet. E czélra a padláson 30 évnél tovább hevert vas bombát is tűzbe takarhatott, mely 2 szolgálólányt sebesített meg, egyikük meghalt.
- Vasmegyei hírek szerint ott az aratás nem volt biztató az ellenséges tavaszi időjárás miatt máshol is ez a helyzet.
- Gőzösink jövő szept.-ben következő renddel pályázandnak: „Maria Anna", 76 lóerejű, kapitánya J. A. Masjon, Linzből Bécsbe egy nap alatt: 1,6,11,18,25; Bécsbül Linzbe…

Jelenkor 1838, 66. szám, augusztus 18. szombat, 261-262. o.
- Künigl gr. altábornagyot sz. István m. kir. rende kiskeresztével lett kitüntetve.
- Balogh Pál orvost a berlini orvos-sebész társaság tagjává válni engedélyezte a Helytartó tanács.
- Boroviak Antal zágrábi kamrai igazgatósági írnokot millyanai tiszttartóvá alkalmaz a m. ki. Kamra.
- Sz. Udvarhely júli.28-án: Fölvirradt végre az udvarhelyszéki ns RRre is azon ohajtva várt nap, mellyen föls. fejedelmök és ispánjok iránti csalhatatlan hűségöket esküvel is megpecsételni buzgának. E szent czél végett főkirálybíró Macskási Lajos úr júli.20-ára közgyűlést hirdete. Erre szokatlan nagy számban jelent meg a székelység. A népgyűlést törvényhatósággá alakította az elnök. 3 fő tárggyat tűzött ki czélnak: a hódolati és egyesületi hit letételét, az országgyűlési követek számadását és a márcziusi vízveszély által megrongált budapestiek fölsegéllését.
- Székelyudvarhely: hűvös esőzés, minden gazdasági nyári munkát hátra vet.
- A szomszéd Maros székben is hasonló az időjárás.
- Budapesti napló: - Mednyánszky Aloiz b. m. kir. udv. kamrai alelnök, másfél évig volt Erdélyben kanczelláriai előadó tanácsos. Budán tartózkodása óta annyira el van foglalva, hogy Trencsény és Nyitra megyék küldöttséget utasítottak Budapestre.
- Báthory Gábor superintendens a n. kőrösi reform. iskola könyvtárát 115 db tudományos munkával gazdagítá. Mihez Teleki Sámuel gr. Még 59 kötetnyi nevelési német könyvgyűjteményt ajándékozott.
- A pesti angol kisasszonyok nevelő intézetében a második félévi nyilvános próbatételek mentek véghez f. hó 17-én és 18-án.
- Nemzeti Színházunkban az igazgatóságnak sikerült fellépésre hívni Paolo Cervati olasz dalművészt.
- 15-én u.m.sz.István első királyunk halála nyolczázados évnapján s Boldogasszony ünnepe miatt zárva volt minden színpad.

- Az árvíztől károsultak számára köv. újabb adakozások érkeztek. Felsorolás.
- Gyulán, szept. 27-én a fölállítandó kórház hasznára fényes tánczvigalmat adnak.
- Bukarest: Hivatalos tudósítások szerint Dunán túl, Balkán hegyen innen, Wrazában dögvész van. Naponta 3-4 eset fordul elő. Mischiben naponta 25-30 embert ragad el, főleg törököket.
- Legújabb hírek szerint az oláh országgyűlés eloszlott, még pedig nem a legjobb egyetértésben.
- Montenegrói hírek szerint e tartomány lakosai fegyverszünetre léptek a herczegovinai törökökkel. A montenegróiak ígérik, hogy többé Herczegovina ellen semmi csínyt nem követnek el.
- Különféle: A debreczeni Lőrincz-vásár kézműgyári czikkekre nézve igen kielégítő vala, különösen a posztó s gyapjúszövetek keltek el mérsékelt magas áron.
- A Hírnök szerint Lipovniczky Vilmos és Ambró Antal urakat ő felsége határozatban a kir. ügyigazgató vádja alól fölmentett.
- Előpatakon (Erdély) számos vendég mulat jelenleg. Ghika hg is rendelt már magának szállást Erdély e nevezetes fürdőhelyén. (261-262. o.)
- Brassóbul újonnan 135 fr. 41 ½ kr. érkezék pengőben az árvíz által károsultak fölsegélésire.
- A m.t.t. ülésein I. Mayer István esztergomi káptalan a szótári előkészületek számára gyűjteményes köteteket vett. (Szontagh Gusztáv)
- A genfi természettudományi társasággal csereviszonyba lépett, így számos új könyvvel bővült.

Jelenkor 1838, 67. szám, augusztus 22. szerda, 265-266. o.

- A pesti vakok intézetének növendékei f. hó 25-én nyilvános próbatételt tartanak a gymnastikai gyakorlatokban szerzett előhaladásuk előadására.
- Budapest: Nyolcszázadik éve múlt el f. hó 15-én István első sz. királyunk lebbentének az ég dicsőültjei közé. Budapest ünnepel.
- Budapest napló: A János fővételi vásár sikeres.
- A hídépítés ügyében kinevezett országos küldöttség f. hó 20-án gyűlt össze.
- Szigligeti „Gyászvitézek” c. drámáját kinyomtatták.
- Vörösmarty volt drámaírónkat sokan követik. Nemzeti literatúránk terjesztése fontos.
- Nemzeti színpadunkon aug. 18-án bérszünettel „Montecchi és Capuletti párt” nagy dalmű elsőfelvonása adaték, ezt Paolo Cervati hangversenye követé.
- Bartha Vörösmarty „Árvízi hajós” c. haza-szerte lelkesülve fogadott költeményét szavalá. 22-én a

színház Vörösmarty „Árpád ébredése”-t és „Kemény Simon” , Kisfaludy Károlytól, adja elő.
- Karacs Árpád művész elhunyt.
- Strasser és Heksch új találmányukról, mely szerint a gyapjút akár élő állatokon, akár lenyírva hófejérségűvé moshatni hideg vízben, anélkül hogy a minőség romlana.
- Pótlólag a gömör főispán-helyettes beiktatási ünnepélyéheez: Tóth Imre volt a nógrádiak küldötte.
- Új-Bány (Bars megye) sz. kir. bánya-városunkban Sviczer Gábor selmeczi főkamragróf elnöksége alatt tisztújítás ment végbe.
- Különféle: - „Erős” vontató gőzösünk elkészülte óta már 3 utat tett, ezek következménye kielégítő. Először Pestrül Apatinon alul a Dráva torkolatig ment, másodszor Drenkovváig.
- Memlauer György a budai jóltevő asszonyegyesületnek ruhakelmét ajándékozott. Ezeket kiosztották a budai árvízkárosultaknak.
- Iglón Péchy Imre kir. tanácsos a XVI. Szepességi város ki. Kam. Igazagtói hivatalába iktatása történt meg.
- Adakozások az árvízkárosultak fölsegéllésire: felsorolás. (265-266. o.)

Jelenkor 1838, 68. szám, augusztus 25. szombat, 269-270. o.
- Majthényi Antal Liptó megyei főispánhelyettes magyar báró lett. Sailer György győri nagyprépost, bosoni czímzetes püspök lett. Benecz Róbert megkapta a magyar sz. István-rend kiskeresztjét.
- Uralkodónk aug. 12-én Tyrol s Vorarlberg tartományokban tartózkodott.
- Budapesti napló: orvostanári koszorút nyert 14 honfitársunk közül négyen nemzeti nyelvünkön iktatási értekezést írt.
- A hazai literatúra kedvelői nemsokára hozzájuthatnak Jósika Miklós b. új regényihez a „A cehek Magyarországon, korrajz I. Mátyás kir. idejéből”, 4 kötetben. Vörösmarty „Vérnász” c. műve is figyelemre méltó.
- Játékszinünkben az „Árpád ébredése” előadást tapsvihar követte. A Landerer könyvműhely adta ki a „Gyász vitéze”-et.
- Kellemetlen az időjárás, hűvös van és erős a szél. Ez árt a szőlőnek is.
- A nádorné meglátogatta a budai sz. Erzsébet szüzeinek zárdáját.
- Scherev Ferencz orvos, a pöstyéni fürdők bérlője ingyen engedé meg a katonaságnak a fürdők használását és minden sebészeti műtétet is ingyen elvégez, Dörner Ferencz pedig ingyen

gyógyszerkészítményeket ad.

- A czeglédi ref. egyesület iskolája évfordulati közvizsgálatot tart. Pajor megyei biztos úr a szegényebb tanulóknak iskolai könyveket oszt ki.
- Pápa, aug. 19.: A pápai casino táncvígalmat adott. Az izraeliták egy része áron felül vásároltak jegyeket.
- Arad sz. kir. város tanácsa júli. 23-án tartott tanácsi ülést. Figyelembe vette Széchenyi István gr. fényes hazafiui érdemeit, miket a közjó érdekében tett. Többek között hogy a több század óta csukva volt Vaskapu zárját felnyitotta, ezáltal a honi kereskedést előmozdítá, mindezekért a grófot polgári joggal megtiszteli a város tanácsa. Hasonlóképpen Sina György is kapott, mert a dunai árvízkárosultaknak segélyküldést szervezett.
- Nógrád megye északi hegyes részén van Ábel-Lehota helység. Vázsolykői Zichy Károly gr. Cs. kamarás a helység pártfogoltja. (269-270. o.)
- Magyar tudós társaság: megjelent az I. Magyar és német zsebszótár.

Jelenkor 1838, 69. szám, augusztus 29. szerda, 273-274. o.

- Balassa Gábor kanonok s kir. táblai paelatus, m. kir. udv. kanczelláriai tanácsosa lett, egyházi előadó és czímzetes püspök lett. Czirer Antal nemes lett. Renner József erdélyi nemes lett.
- Kinevezés: Rohonczy János tanácsos lett
- Ö cs. s ap. kir. fölsége aug. 17-én elhagyta Innsbruckot, s útját Milánóba folytatta.
- A bécsi cs. kir. udv. kamara Hoffmann Lajos zombori hazánkfiát 5 évi kizáró szabadítékkal tisztelé meg a találmánya miatt.
- Budapesti napló: - Magyar színpadunkon f. hó 25-én „Bűvös vadász” daljáték adaték.
- Aug. 25-én volt a pesti vakok intézetének nagy próbatétele. Az első jutalmat kapta Juranics Antal. Wesselényi Miklós báró a vaknövendékségnek 20 p. frtot ajándékozott.
- Az utolsó dunai áradás következtében alakított segedelemosztó választmány munkálkodásáról V.-dik közlés, magában foglaló a f. e. júni. 5-6, 8-12, 15-17, 19-21, 26-27, 30-i ülései lényegesb végzéseit.
- A segélyosztó választmány, pótlólagos összeírást tett közzé. (273-274. o.)
- A júni 16-i ülést azon árvák s özvegyek részesítése foglalta el, kik az áradás által vesztek el szüleiket, férjeiket, s kiknek császárné s királyné ő felsége küldött pénzt. Befolyt a pénztárba a birodalom területeiről összesen 952 798 fr. 55 22/40 kr. Kiadás összesen: 393 151 fr. 18 kr. Buda és Pest részére.
- A répaczukorgyárat fel kell állítani Kolozsvárott. Rum-készítés és pálinkafőzés folyik majd itt.

- Fiumében gyönge földingás volt f. hó 99-én. Este nagy zajjal összekapcsolt földindulássá változott.
- Változások a cs. kir. hadseregnél: előléptetések felsorolása.
- A gazdasági Tudósítások f. e. 2-ik füzete megjelent. Tartalma: I. Próbamutatvány a mérnöki gazdaságból, II. Juhászati tisztek, s néhány juhászati viszony, III. Csehországi czukorrépa-termesztés áttekintése. Értesítő: Hivatalos: a, a m. gazd. Egyesület örökítése, b, Lóverseny, c, Állatmutatás, d, Lóárverés, e, Paraszt kanczacsikók, f, Nemzeti lóiskola, g, Közgyűlési határozatok, Nemhivatalos: Borismertető-, Gyapjútár – Egyesület.
- Megszerezhető Eggenberger József könyvkereskedésében.

Jelenkor 1838, 70. szám, szeptember 1. szombat, 277-278. o.

- Bartha Isván erdélyi kir. kormányszéki titoknok kir. tanácsos lett.
- Kinevezések: Aulinger Zsigmond, Mayer József, Weinzierl Béla,Szabó Károly, Szeszik Ferencz.
- Budapesti napló: Vége a János fővételi sokadalomnak. A gyapjúvásár jól sikerült. A bőrkereskedés pang. Különösen emelkedének árban a múlt Medárd vásárihoz képest a pálinka, ökörbőr, lószőr, bor, gyapjú, gubacs, faggyú, sáfrány, dohány. Csökkent: rongy, kender, gabona, hamuzsír.
- Zsófia gőzös szept. 4-én Zimonyban induland.
- Megszűnik a postaállomás Nyíresfalván, Bajfalun, Kapnik-Bányán, Budafalván. Postaállomást állítanak fel Berkeszen, Vásáros-Naményben, Beregszászon, Tisza-Újlakon, Huszton, Técsőn. Így Nyíregyháza és Sziget közt az új postavonal kapcsolatba hozza a bal-dunaparti postavonalak rendezését. Így ezután gyakoribb lesz a postaforgalom.
- Új rendszabály a m. királyi helytartótanács folyó év júli. 26-i, 31-i és aug. 21-ik rendeletei által, az érkező és induló levélcsomók Budán és Pesten következőképpen fognak kezeltetni. (táblázat) (277-278. o.)
- Szigethy János orosházi evnag. lelkipásztor elhunyt.
- Kiss Ádám a dadi ref. gyülekezet lelkésze elhunyt.
- Kolozsvári répaczukorgyár választottsága kéri a földbirtokosokat, hogy a czukorrépa-mennyiség termesztése iránt hány hold földre lesz szükségük bevetni 1839-ben.
- Háromszék: Több földesúr fenyőfákat s deszkákat az Olt vizén a fa dolgában szükséget szenvedő Dunatájékokra kihordnak tutajokon.
- Gömör megyei Ratkó mezővárosban f. é. Júli. 2-én templomszentelési ünnep tartatott.

- Rozsnyó: Az ágostai vallásúak Rima-Szombaton kerületi gyűlést tartottak. A magyar nyelv ügye kiemelkedő fontosságú. Tervezet született arról, hogy egy iskolai tanítókat nevelendő intézetet kellene felállítani.
- Oroszlán Komárom megyében. A Jelenkor 58. számában szendi szomszéd helységből kedvező jóslatot kaptunk, hogy a mezei termesztmények jók. Azóta eltelt idő azt bizonyítja, hogy rossz lett a termés és kevés.
- Különféle: - Ruma vidékén 2 borzasztó gyilkosság ment végbe. 2 gyilkos 2 gyermeket ölt meg. Egy 12 éves juhászfiú és egy kislány halt meg. A bűnösök az elítéltetésre várnak.
- Lazarovich zimonyi kapitány-polgármester szerb földön van és törvények kidolgozásában vesz részt.
- A Száva-kanyarulatnál 2 hajós vízbe fúlt.
- Mezzofanti nyelvtudóst megtisztelte a bolognai katonai őrség több nyelven előadott versekkel, magyarul is.
- Kassa megünnepelte a székesegyház százados megnyitását és a káptalan visszaállítását.
- Gyapjútár-egyesület: Júli. 12-ikétől aug. 29-ig érkezett gyapjú felsorolása.
- A debreczeni Lőrincz napi vásáron a következő árakon keltek el a honi terményeink: felsorolás.
- M. Csenger aug. 25-én: Kölcsey Ferencz elhunyt és ez egyike a legfájdalmasabbaknak, mely a hazát érhetik. Aug. 24-én hunyt el, Csekében, bélgyulladásban.
- A m.n. Akadémia nyilvános közgyűlést tart Pestmegye nagyobb termében f. hó 9-én.

Jelenkor 1838, 71. szám, szeptember 5. szerda, 281. o.

- Őfelsége utazása Bornióba, Sondrióba és Bellagioba
- Vasutak építése, a károsultak kárpótlása
- A hús árát felemelték
- Színpadi előadások időpontja, színpadi előadások
- Szentkirályi Móricz igazgatót leváltották
- Beszterce város és vidékének képviselő választása
- egyesületek értekezései, előadásai, adományozások
- A Magyar Tudós Társaság játékszíni küldöttségének munkálatai, teendői
- A hangászegyesület pénzének gyarapítására előadást tartanak Mozart-tó, a belépő 48 ezüst korona
- Az árvízkárosultaknak Erdélyből adakoztak, itt olyan összeírás van, hogy ki és mennyit fizetett

- Jegyzék-folytatása a Dunaárvíz által károsultak számára történt adakozásokból

Jelenkor 1838, 72. szám, szeptember 8. szombat, 285-287. o.

- Őfelsége és felesége augusztus 22-én Monzába érkezett
- Mailandban augusztus 27-én, 150 szegényebb lány férjhezmeneteléhez 200 líra jegyajándékot adományoztak
- Budán, Pesten csak az épülendő állóhídról beszélgetnek. Állítólag Pozsonynál is állóhidat készülnek építeni.
- Az időjárás kedvező
- Játékszíni előadások rendezése, például: Mátkanézés, Lepecsételt polgármester, Franciaországi tündér
- Gyászos hét augusztusban! Meghalt a költő Kölcsey és Nyíri István is, aki tudós, tanár és bölcs volt, valamint az Akadémia tagja
- értesítés a Szent István napi zágrábi és frankfurti vásárokról
- árvízkárosultaknak adakozó személyek felsorolása
- Szabó Pál bölcskei bírót tetteiért császári aranyban részesítették. Levelet ír a küldöttségnek, hogy tette természetes volt, és neki már a köz méltánylása is elég jutalom
- Debreceni Lőrinc napi vásár árairól tudósítás
- Sina György levele. Sina báró nyilatkozata a Pest és Buda közti állóhíd építéséről, hasznosságáról, tervekről, gyalogosátkelésről. Állandó hídvám fizetéséről, valamint azt említi meg, hogy a legalkalmasabb építés hely az, ahol a raktárak állnak. A híd alatti átjárás az mindenkinke szabadon lesz hagyva. A költségeket mellékelten csatolta. Valamint azt is elmondja, hogy két angol tervező fogja a munkálatokat végezni: Clark és Rennie úr. (285-287. o.)

Jelenkor 1838, 73. szám, szeptember 12. szerda, 289. o.

- Őcsászári felsége megérkezett Majlandba
- Ottrubay Bélát pénztártisztté nevezték ki
- Vácon, Erdélyi kegyesiskola gyűlést tartottak. Spányik Budai főgimnáziumi igazgató nyitja meg az ülést. A legfontosabb téma, hogy már Újvidéken is megjelent a magva a magyarosításnak
- játékszíni előadások: Mozart: Titus kegyessége, Aranykirály, Uszkárnyíró, Marot bán, Ősanya
- szeptember 10-én a Nemzeti Tudományos Akadémia hetedik ülése volt. Teleki József nyitotta meg az

ünnepséget. Utána különböző tudományos munkák előadása következett. Például: Péczely József: Kállay Ferenc értekezése a tudományos egyesületekről. Pályázatokra meghirdetett művek jutalmának kiosztása. Jutalmak 200-100 arany között mozogtak
- A Magyar Tudós Társaság új tagjainak felsorolása nyelvtudományi, történetírási, természettudományi körökben, valamint új igazgatói tagok választása: gróf Csáky Károly, Nádasdy Ferenc. Elnökök Széchenyi István és Teleki József

Jelenkor 1838, 74. szám, szeptember 15. szombat, 293-296. o.
- Nyári Manó gróf kinevezése
- Őfelségét Milánóba megkoronázták
- Derbay József sómázsamesterré kinevezése
- A magyar nyugpénzi intézet pénztárában 182 ezer váltóforint van, tűz ellen biztosított házakra kiadó
- Keglevich Gábor utazása Bácsmegyébe
- Játékszíni előadások: Ariadné, Caligula
- Árvízkárosultak segítségére adott adományok
- Báró Sina György az állóhídról mondott nyilatkozatát, amit a 72. számban közöltek, azt most egy felvilágosító függelékkel toldotta meg. Sokan bírálták, mert mindenkinek fizetnie kellene hídvámot és nem magyarokkal terveztette a hidat. Egy társaságot szeretne alapítani, elítéli a váci vasút építését, fontos, hogy a Duna szabályozásával együtt kellene történnie a hídépítésnek, de erre még nem készültek el a tervek. (293-295. o.)
- Ótordán tartották az unitárius gyűlést, amely 1 hétig tartott
- A magyar T. t az Akadémiai költségein kiadta a Régi magyar nyelvemlékek című műveit Döbrentei G. szerkesztésében.
- Ambrus Örzsébet még élő magzatot szült, utána meghaltak. Imecsfalván lakodalom volt
- Zofia gőzös a Dráván és a Száván van.
- Ferdinánd főherceg 80 pengő ajándéka a szebeni árvaházi növendékeknek, ezt 20 pengővel megtoldotta Knecktel Ádám, és az árvízkárosultaknak adnak
- Gőzösök októberi pályázatai, reggel 6kor indulnak. Fontos, hogy csomagjaikon a név legyen rajta. (295-296. o.)

Jelenkor 1838, 75. szám, szeptember 19. szerda, 297-298. o.

- Jankovich Antal tanácsai címmel ruházták fel, Tarnóczy Ferencet pedig nyugalmazta.
- Őfelsége kegyelmet ad a lombard velencei foglyoknak.
- Tűz ütött ki Pesten a fejér galamb címerű háznál, a kár több mint 1 millió
- Szabó Dávid orvostanári koszorút nyert, 63 lapnyi értekezést bocsátott közre az Amádi bor termését és orvostudomány tekintet címmel
- Színjátszások: Norma, Fekete arany rev.
- Szilágyi István jászi tiszti egyenruhát ajándékozott a színháznak
- Az állóhídról adnak tájékoztatást
- Keglevich Gábor hazaérkezett az F. Ferenc gőzhajón aug. 17-én
- Almásy-féle telek eladásának elhatározása
- Vasútépítés engedélyezése, ápoló intézet alapítása, takarék – pénztár felállítása
- Abrudbányán megkezdték az útépítést, időjárás kedvez a gyapjú árának
- Bukarest vidékén aranyedényeket találtak. A schtarii basa olcsón látja el lőszerrel a montenegróiakat.
- Erdélyi kormányszékek és kinevezések
- Kolozsváron Egressy Gábor lép fel, a színpadon Dumas Sándor Kean című szerepében.
- A helvétek közgyűléséről számol be a cikk, itt beszédeket tartottak, ünnepség volt. (297-298. o.)
- Montenegrói harcokról: komoly összeütközések harcosaikkal
- a zárai fő hadizsákmányszék és a montenegróiak kegyelmet kértek

Jelenkor 1838, 76. szám, szeptember 22. szombat, 301-302. o.

- Őfelsége lombardia-velencei királyi koronázási pompája Milánóban. Leírja, hogy hogyan történt: az oltáron párnákon térdelt, eskü elolvasása, áldást mondtak rá, szentelt olajjal való felkenés volt.
- A f. hó 15-én tűzhöz először Lónyai János és Krajnek Imre érkezett ki először. Mindenki nagyon segítőkész volt a tűznél: katonák, szolgabíró. Gyerekek adakoznak a tűz károsultjainak.
- Valaki a reggelit és a vacsorát vonja meg magától, hogy segíteni tudjon
- Színház: Pókaiak, elmesélik a történeteket, szereposztást is!
- Bizottság felállítása a bécsi-győri vonattal kapcsolatban, Pozsonyban a híd ügyével kapcsolatban is, hogy a vonal keresztülmehessen a városon.

- B. Mednyánszky Aloáz kinevezése főispánná.
- Marosvásárhelyen tartották az RR közgyűlést, itt szentesítették azokat a kötelességeket, melyeket a haza minden fiának teljesítenie kell. (301-302. o.)
- Wesselényi Miklósnak méltányolt hazafinak bizonyítványt adtak.
- Batthyányi Kázmér gróf segíti alattvalóit: gyermekek taníttatása, jobbágyok szerszámkészítése,30 darab ló árát kármentesítette, stb.

Jelenkor 1838, 77. szám, szeptember 26. szerda, 305-306. o.

- Szemenics Pál nemesítése
- Őfelsége koronázási ünnepélyére adományt adott, melyet jótékonyságra használtak fel. Elhagyja Milánót.
- Aradon 17-én Kovács Ágoston lett az első főispán, a második pedig Török Gábor.
- Párizsban nő az öngyilkosok száma, Londonban őröket kell állítani a Temzéhez
- Egy kőműves a Csekonics házon észrevette, hogy le fog omlani a fal, 3 gyereket küldött a munkára, ebből 2 gyermek meghalt, 1 a lábán megsérült. A kőműves előzetesben van.
- Egy kelme kereskedőhöz egy jól öltözött férfi ment be, kelmét kért urának, segédet is kért. A segédet megkérte, hogy menjen el és egy óra múlva menjen vissza. 160 pengő értékű ruhát lopott el. A házban senki nem tudott róla.
- Orvos-tanári koszorúkat kaptak néhányan pl.: Arfner Lajos, Scheffer Vilmos
- Zófia gőzhajó úticéljai : pl. Zimony, Szinek
- Sima és Clark hídépítők Bécsbe utaztak, figyelik a Dunát
- Egy munkást agyonütött egy tégla. 60 éves húsvágó felakasztotta magát. Egy nő egy városi hajadont megölt, mert civakodtak.
- Bänerte Adolfot az árvízkárosultak segítése miatt tiszteletbeli polgárrá avatták.
- Színi előadások: Zampa, Ariadne a könnyelmű nő
- Somogy megyei lóvásár és verseny, az árverésen kevés ló, kéz alól viszont sok kelt el. (305-306. o.)
- Nagyszombati vásárra került sor
- Különféle: Kassán társalkodási egyesület van, egyik fő haszna a magyarul olvasás
- Jégeső pusztított.
- Gyöngyösön közházat alapítottak adakozásokból

- Szabadkán fényes ünnepség volt január hó 5-én a Rókus tiszteletére épült kápolna 100. évnapján
- Czorda Béla tartott beszédet, 70 embert díszesen megvendégelt
- Fiumében földrengés volt
- Esztergomban 13-án tették le a kékes egyház végkövét
- 78-ik szám

Jelenkor 1838, 78. szám, szeptember 29. szombat, 309. o.

- Kinevezések, Őfelsége Milánóban 60 ezer lírát osztott ki a rászorulóknak
- Az abauji tisztválasztás 25-én Kassán volt. Vitéz János és Puky Antal lett kinevezve.
- Folytatódik az aradi tisztválasztók nevének felsorolása.
- Budai hegyekben okt. 1-jén kezdik meg a szüretet. 1 akó már 3 pengőt ér.
- Színház: Kornsteini harcjáték, Ismeretlennő, szerepkiosztása
- Kunoss Endre Részvét gyöngyei című kiállításának befejezése. Utolsó szám Szept 28-án volt
- Osgyánban marhadög ütött ki. Somogyi lóverseny 2. napjának folytatása.

Jelenkor 1838, 79. szám, október 3. szerda, 313-314. o.

- Vlanics Ferenc mellé segédnek Hauliz Györgyöt nevezték ki bán-helyettesnek. További kinevezések, nevesítések.
- Pruzberger Andor bányászírnok szept. 4-én meghalt
- Árpád gőzös szept. 23-án a sekély víz miatt felakadt
- A híd tervéről már megvannak az adatok: pl. melyik helyen mennyi a víz sodrása stb.
- Déryné jutalom játékán a Mari vagy tiltott szerelem címűn rengetegen voltak
- További művek: Álom-élet, vagy: A párizsi szép hímvarrónő
- Hangász egyesület 5-dik közgyűlése
- Sárospataki főiskola változásairól: mindenféle honi tudomány magyar nyelven tanítása, diáknyelv kihagyása, 3 grammatikai és három humán osztály
- Nyiry István Életpályájáról tartottak előadást
- Különféle: Ürményben aug 27 – szept 12. tűzveszély volt.
- Az első égést egy gomböntő okozta féltékenységből.
- Temesváron nemzeti kaszinó létesült 366 tagot számlál. Kövér Jánosnak köszönhető

- Böjtös Imre Temes megyei mérnök indítványára RR határozzák el, hogy 5 városban nemzeti iskolát alapítanak pl.: Temesvár, Lippa, Versecz, Új-Arad
- Bp.-i árvízkárosultaknak adakoznak (313-314. o.)
- Ilosván szeptember 10-én összeültek a megbízott egyházi és világi rendek

Jelenkor 1838, 80. szám, október 6. szombat, 317. o.

- Pongrácz Eugén kinevezése császári kamrássá
- Kiderült, hogy a Csekonics házban történt baleset csak véletlen volt, az árvíz kimosta a falat, egy kocsi okozta rázkódás következtében omlott össze
- Buda-vár szépülése, szép kövekkel rakják ki a várkaput és díszítik az utcákat, járdákat is
- Clair Ignác gimnasztikai intézményében próbatétel volt
- Színjátszás: Pókaiak, Kastély az országúton és még sok más darab
- Abonyi tisztválasztás folytatása
- Temesváron október elsején tisztújítás volt
- Nagyszebenben a székesegyház javításakor egy csontvázra bukkantak, átadták a rendőrségnek. Nem tudják, hogy ki lehetett, valószínűleg egy kőműves.
- Pozsonyban szeptember 22-én Erzsébet századrend évszázados ünnepét tartják. Ez 8 napig tartott
- Gregus Mihály meghalt 46 éve korában, tanító volt
- Fiumében 2 földrengésről számoltak be
- Árvízkárosultak adományai

Jelenkor 1838, 81. szám, október 10. szerda, 321-322. o.

- Ő cs. 'ap. Kir. Fölsége f. é. Sept. 12ki határozatába Eszterházy László gr.ot előléptette
- Gr. Batthyány Gusztáv úr harmincz ezer kötetből álló becses könyvgyűjteményét, ajándékképpen az MTA javára ajánlotta fel
- Budapesti napló: SchamsFerenc Freiburgban részt vett a német természetbúvárok és orvosok gyülésén, indítványa: venyige-iskolák felállítása Carlruheban 's Párisban a budai mintájára
- Nemzeti színpadunkon october 6kán először adaték „Ganik Bristolban" , vigj. 4 fölv, Deinhardstein után fordítá Csató Pál.
- Győr, oct. 1sőjén: Mult hó 23kán gyűltek össze gr. Zichy Ferencz elnöksége alatt a Győr, Vas, Mosony,

Soprony, Veszprém és Zala megyék és több uradalom és közbirtokságok képviselője, hogy a Raba, Rabcza és Marczal vizek szabályoztatásáról és a Hanság lecsapoltatásáról tárgyaljanak
- Gr. Keglevich Gábor koronaőr látogatást tett lugosi és facsádi kir. Kam. Uradalmakban is, a másod alispán úr nemzeti szellemben üdvözölte, több kisérő társaságában megmutatták neki a tájat, a gazdaságot, stb. (321-322. o.)
- A pestbudai hangászegyesületnek szabályszerinti első műelőadása e' folyó 3dik hangászati évben, nov. első napjain lesz, a másik 2 még farsang előtt lesz.

Jelenkor 1838, 82. szám, október 13. szombat, 325-326. o.
- Ő cs. 's ap. Kir. Fölsége sept. 25ikén álgyurobaj közt elhagyván Mantuát Veronába utazott, a szegényebbek között 5600 lírát osztott ki
- Budapesti napló: A szüretről ír, hogy jó sikerült, bár gyászosabb volt a hangulat, mint szokott, valószínűleg az árvízi emlékek miatt is, az idő pedig jó volt a szürethez
- A budai vizivárosi házak ára, az állandó híd építésének hallatára, megemelkedett, egy hídhoz közeli házért pl.: 10000 ft-tal ígérnek többet.
- Nemzeti színpadunkon fhó 10kén, „Angelo, Padua zsarnoka" dráma adaték Hugo Victortul, Csató Pál fordítása szerint
- Dunai gőzhajózás: A Dunán Pozsonytul Zimonyig néhány malom úgy van felállítva, a fenálló rendeletel ellenére, hol a hajózás szabad menetét szükségkép akadályozzák. A dunai güőzhajózás igazgatása felszólította mindazokat, akik a rendelet ellenére rossz helyre építették malmaikat, hogy ezeknek a kárát, amit hajó okozott, nem fogják megfizetni, éppen ellenkezőleg, velük fizettetik ki a hajók kárát, ha az van.

  Különféle:
- Oct. 1sején Bécsben tartott első közgyűlése b Sina György bécs-győri vasúttársaságának. Az ideiglenes bizottság nevében számadó tudósítást adott be az eddig véghez vitt előmunkák felől. Az előadás jó kilátásokat nyit a vállalatnak.
- Vass Ján. debreczeni kerületi nyugalmazott tartományi főbiztos elhunyt
- A magyar tengermellékünk kikötőiben behozott és kivitt áru értékesítéséről ír
- A nagy-szebeni piacon a pénzhiány ellenére emelkedik a termékek ára
- Boroszlóban a múlt július és augusztusban a sziléziai bárányngyapjú jó áron kelt el (325-326. o.)

Jelenkor 1838, 83. szám, október 17. szerda, 329. o.

- Ő cs. 's ap. Kir. Fölsége oct. 5-én délben Velenczébe érkezék. Az érkezés leírása a Gazzetta di Veneziaban jelent meg.
- Ő cs. 's ap. kir. Fölsége f. é. Május 20ki Zerdahelyi József cs. Kamarást és dunáninneni (nagyszombati kerületi táblai elnököt és Perczel Imre Tolna megyei főszolgabírót a m. kir. Helytartótanácsnál tiszteletbeli titnokká nevezte ki.
- Ő cs. 's ap. kir. Fölsége f. é. Sept. 21ki határozatában Popnics Bazil nagy- ludasi g.n.e. lelkészt szalagos közép arany érdempénzzel díszíteni méltóztatott
- Budapesti napló
- Időjárásjelentés
- A budapesti hangászegyesület hivatalos jelentése szerinti állapot felsorolása
- Színházi műsorajánló: Viszonyok hatalma", szinj. 5 fölv. Adaték Rober Lajos után Joannovits Dömötör által fordítva
- A m. kir. Udv. Kamra Fekna Sámuelt jegyzővé, Kardhordó Józsefet királymezői erdősz- és számtartó-hivatali ellenőrré alkalmazá
- Gyergyai Sámueltitoknokká Deák Gábor írnokká, Benolid Sámuel gibraltári consullá neveztettek ki
- Kossuth Miklós varasdi sómázsamester meghalt
- Kolozsvárott oct. 5én ment véghez az erdélyi seborvosi intézethez ö fölsége által kinevezett hat rendes oktatónak beiktatása
- Maczonka Hevesmegyében, tűz ütött ki, és az oltást írja le a hír

Jelenkor 1838, 84. szám, október 20. szombat, 333-334. o.

- Ő cs. 's ap. kir fölsége 's Viktória angol királyné közt. F. é. Jul. 3kán új kereskedési és hajózási szerződés létesült, ennek a pontjait tartalmazza a cikk
- Budapesti napló: Közeleg a tél, és drágul a fa. Ennek az árvíz is oka.
- Színházi műsor: Birchpfeiffer asszon, „Szapáry Péter" német szellemű magyar hősi játéka adaték Komlóssy fordítása szerint
- Szír, Veszprém megye, sept. 26.: a szíri alattvalók hálálkodnak vázsonykői Zichy Miklós úrnak az új iskoláért, amit építetett

- Az Agarász- társaság agarászati határnapjának kihírdetése
- Eger, a szüret kezdetéről írnak, és a termésről

Különféle:

- váczi (v. gödi) pusztai baromvásár eredményei
- Az árvízkárosultak részére beérkezett adományok részletezése (333-334. o.)
- A makktermésről írnak és a sertések áráról
- Előléptetések felsorolása és a cs. Kir. Hadseregnél
- A gőzösök menetrendjéről

Jelenkor 1838, 85. szám, október 24. szerda, 337-338. o.

- Ő cs. 's ap. kir. Fölsége által előléptetettek felsorolása
- Ő cs. 's ap. kir. Fölsége Velenczében a nevezetességek 's népmulatságok szemléletével tölti országos ügyektl szabad óráit
- Budapesti napló: Nemzeti Színházi előadás hirdetése,
- Hazánk 's tudományok iránti érdemek következtiben legf. Tetszés-kinyilatkoztatásban részesült hazánkfiai felsorolása
- Zágrábi hírek szerint rosszul sikerült a szüret, középszerűség alattinak mondható
- A komáromi hajóbiztosító társaság, munkálatköre nagyobbulta következtében, Palánkán (Bács megyében) új ügyvivőséget állíta föl
- Adreanszky Ignácz ungvári kam. Urod tiszttartó elhalálozott
- Az ungvári Mihály-napi vásár eredményei felsorolva
- A h. gazdasági-egyesület rendkívüli közgyűlést tartott, a tagok megjelenése nagyon ajánlott
- Traján-csatorna: dunatorkolati ágazattisztítása a téma (337-338. o.)

Különféle:

- Pozsonyban f. hó 13ikán, környékén 15ikén kezdék a szüretet, elejének 's utoljának kedveze az idő, de közepét eső komoritá
- Zimonyi hírek Szerbia hercegnőjéről és két fiáról
- Kowalewszky kapitányt sz. Péterváron törvényszék elé bocsátották
- Liszt Ferencről tudósítás
- Szab. Kir. Ujvidék város tisztújítása

- Tordatfalván (Erdélyben) jmüvelődési egyesület létesült
- Bukaresti hírek szerint, Anglia és Franciaország követei lépéseket tettek a portánál Moldva- és Oláhország ügyében
- Zágrábban leesett a 2. emeleti ablakon egy holdkóros katona a laktanyában, meghalt

Jelenkor 1838, 86. szám, október 27. szombat, 341-342. o.

- Ő cs. 's ap. kir. Fölsége f. é . szept. 27ki határozatában Staeher Móriczot kinevezte
- A m. kir. Udv. Kamra Sinkovich Mihályt, Poluzsnyi Leopoldot és Hirschmann Józsefet kinevezte
- Budapesti napló:
- Hazai literatura. Megjelent Tóth Lőrincz „Olympia, drámai pályavirágok" címmel
- Mayer vadászkürti vendéglő új termet nyitott, zenével
- Időjárás jelentés
- Újvidék szabad kir. Város múlt számunkban közlött tisztújításához pótlékul közöltek valamit
- Új tudósítás a Traján-catorna kiásatásáról
- Kecskeméten október 22-én valamilyen küldöttség érkezik egy rendeletet foganatosítani
- A pestbudai hangász-egyesületnek az előadását hirdetik
- A Balassa-Gyarmati evangélikus egyházról ír
- A Homoeopahia-ról ír

Különféle:

- Álláshirdetés: Szabolcs megye fogháza mellett sebészt akarnak tartani (341-342. o.)
- Szankisz Cserkesz meghalt kereskedő családja Brassóban adakozott
- Szebenben öngyilkos lett egy férfi
- Kolozsvárott a minoriták székesegyházának tornyából leesett egy férfi
- Bugyest faluban (Zaránd megye) két kisfiú eltűnt
- Verespatakon (Erdélyben) egészségvédő mértékletességi egyesület kezdvén alapulni, mely a pálinkafogyasztásnak akar gátat szabni
- Hegyaljáról tudósítanak a szüretről
- Egy tévedést igazítanak ki az utolsó hírben

Jelenkor 1838, 87. szám, október 31. szerda, 345-346. o.

- Ő cs. 's ap. Kir. Fölsge Pogledich István zágrábi lelkészt prépostságra emeli, Bujanovics Ernesztet és Sendinger Sebestyént kinevezi, Récsey Ádám altábornagyot kitünteti
- Ő cs. 's ap. Kir. Fölsége elhagyja Velenczét és visszatér Bécsbe
- Budapesti napló: Budán az Újvárosban tűz támadott
- Schams pesti férfi a német természetbúvárok s orvosok gyűlésén mesélt a breisachi s bollwilleni szőlőkben tett látogatásának élményéről
- Színházműsor
- Az árvízkárosultak részére összegyűlt adományok összege
- „Erős" gőzhajó rakományáról
- Tisztújításról Sáros vármegyéből
- Lőcsén tartott tisztújításról
- Metternich utazása Trapezuntból Konstantinápolyba
- Mester István egri áldozó papról szól a hír
- Pest, Pollák Leon nagykereskedő adományáról (345-346. o.)

Különféle:

- Sopronban tartott tisztújításról
- A rischnei- nowgorodi gyapotáruról
- A boroszlai gyapjúvásárról

Jelenkor 1838, 88. szám, november 3. szombat, 349-350. o.

- Ő cs. 's ap. Kir. Fölsége f. é. Oct. 20diki határozatában több kinevezést fogalmazott meg
- A m. kir. Udv. Kamra kinevezéseket adott ki
- Verbovecz 's Rakovecz horvátországi fisk. Uradalmakban az adóhivatal megürült
- Bács megye, Zomber, tisztújítás
- Budapesti napló:
- Az „Erős" gőzös fát vontatott Pestre, ír ez a cikk az időjárásról, egy új bolt megnyitásáról, és a Leopold napi ünnepségről is, egy kávéház megújításáról is ír, és a színházról
- Egy helyreigazítás a 79. számban írtakról, mely a Temes-megye által fölállítandó öt magyar iskoláról

szól
- Kolozsvárott rossz lett a szőlőtermés, de egész Erdélyben is
Különféle:
- Montenegrói hírek szerint Kowalewsky orosz kap. Igazolta magát Tatischef orosz követ előtt Velenczében
- Ürményi (Nyitra megye) hír, sok a gyújtogatás, a koldulás az oka ennek, erről szól a cikk
- Kis- Martonból Albach Szepesi pesti egyházi szónokról írnak
- A szegedi október 8-i vásár eredményeiről írnak (349-350. o.)

Jelenkor 1838, 89. szám, november 7. szerda, 353-355. o.
- Ő cs. 's ap. Kir. Fölsége kinevezéseit említik
- A zimonyi kir. Magyar 30adhivatalnál a ' 2ik áruvizsgálói tisztség megürült
- Budapesti napló:
- Elővásárról ír, hogy milyen kereskedők jöttek
- Sztankovich János győri püspökké avatása
- Buda 's Pest közt építendő álló-híd építéséről van szó
- Buda 's Pest közt építendő álló-híd építésének megegyezéséről és annak pontjairól írnak, 23 pontot tartalmaz (353-354. o.)
- Mult oct. 28ka estéjén érkezett Fiumébe olaszországi utjából visszatérve Magyarországba János fiával gr. Cziráky Antal országbíró
- Naszvadon (Komárom megye) nov 2án tűz ütött ki, a legszélső háznál lobbot vetett a kender
- Soprony oct. 31kén: Torkos Sámuel úr, t. Soprony megye táblabírája és főadószedője meghalt, vagyonát szegény gyerekek tanulására adományozta, stb.,
- Párkány, vége a káposztavásárnak
- Londoni hír a gyapjúvásárról
- A montenegróiakoct 9iki magányos tudósítások szerint, harczkészületekkel foglalkoznak (354-355. o.)
- Különféle:
- Oct.-ben Lembergben a termények árát sorolja fel
- Olmützben oct. 17dikei vásárról ír
- Budiszinból oct. 16-17ki őszi gyapjúvásár hírei

Jelenkor 1838, 90. szám, november 10. szombat, 357. o.

- Ő cs. ’ap. Kir fölsége kinevezéseket adott
- A’ m. kir. Udv. Kamra kinevezéseket adott
- Színházi műsorajánló
- Buda főváros tanácsa támogatja a fát szállító kereskedőket
- A magyar borismertető egyesület a’ n. casino kisebb termében közgyűlést tart
- A pesti angolkisasszonyok nevelő intézetében egy nem nemes származású kincstári növendék helye megürült, jelentkezéseket várnak
- Magyar Tudós Társaság megjelent könyveinek meghirdetése
- Czegléden Nagy György úr megyésispán ’s iskolaigazgató a község és a tanulók nevében köszönetet mondott Pajor Antal megyei kath. Biztos úrnak a községért és a tanulókért tett jótettéért
- Boszniában és Herczegovinában nő az elégedetlenség az új adórendszer ellen
- Jegyzék a’ Pesten létező választottságtul átvett jótékony adakozásoknak

Jelenkor 1838, 91. szám, november 14. szerda, 361-362. o.

- Kinevezések és előléptetések
- Budapesti napló: Leopold napi sokadalom középszerű. Gyilkosság történt a fővárosban. Nemzeti színpadon folyó darabok.
- Magyar Tudós Társaság: szept. 10-i kisgyűlésről. Belső tárgyak elvégzése. Beküldött munkák vizsgálata. Könyvtár gyarapodása.
- Bács megyei tisztújítás
- 2. közlemény a budapesti állóhíd iránti orsz. Küldöttség ülései jegyzőkönyvéből (361-362. o.)
- Gőzhajózás iránti új felfedezés és szabadíték: Pálfy Ferdinánd gr, Hellmer Ignácz gyártulajdonos és Marquardt Fridrik 5 év szabadítékot kapott gőzösök feltalálására.
- Orosz hadi készületek. Nissai dögvész. Szegzárdi gaz csíny.
- Gazdasági Tudósítások V. füzete megjelent
- Kisdedóvó intézet: egy segélydíjas növendéki hely megürült
- Oláhországi lap hivatalos jelentést közöl egy börtönkormánytól
- Bukaresti iskolajelentés

- Hadad-Nádasdon leégett 32 ház
- A tűzkárban szenvedők számára adomány
- Ferdényi Antal elhunyt
- Bajai tisztújítás

Jelenkor 1838, 92. szám, november 17. szombat, 365-366. o.

- Kinevezések és előléptetések
- Nemesítés
- Budapesti Napló: Pest megye közgyűlése. Nemzeti színpadon folyó darabok. Szigligeti fiatal drámaírót és pesti színészt kolozsvári tisztelői egy ezüst írótollal tisztelték meg. Leopold-napi sokadalom.
- Fa-szállítás
- A Duna árvízkárosultjai köszönetet mondanak az adományokért
- MTT IX. nagy gyűlése. A nagyszótár szerkesztése hamarosan megkezdődik. Az összetett betűkről és a szókötés főbb szabályairól tárgyaltak. Játékszíni választmány ugyanaz marad. A társaság könyvtára szaporodott.
- Az igazgatóság szept. 5-8. tartotta ülését (365-366. o.)
- Soproni kisdedóvó intézet
- Összenőtt ikrek
- Adakozások az árvízkárosultak számára
- Lőcsén Almássy Lajos elhunyt
- A montenegróiak visszavonultak
- A'vladika rokona meggyilkolva
- Változások a cs. kir. hadseregnél

Jelenkor 1838, 93. szám, november 21. szerda, 369-370. o.

- Kinevezések és előléptetések
- Budapesti Napló: Stwrtnik Auguszt nyugalmazott altábornagyot Buda tiszteleti polgárai közé veszik. Ghika Sándor Pestre érkezik. Nemzeti színpadi előadásokról.
- Felvilágosítások a Buda és Pest közötti állóhíd iránti szerződésre
- A siménfalvi ifjúság törekvései. A gyenge tanítás végett elhatározták, hogy egyesületbe állnak és

magukat művelik, pótolják az ismeretek hiányát. Már 54 tagból áll. (369-370. o.)
- Bécs-győri vasút
- Pestbudai hangászegyesület 2. műelőadása nov. 25-én lesz
- Gazdasági egyesület nov. 15-én tartott rendkívüli közgyűléséről

Jelenkor 1838, 94. szám, november 24. szombat, 373-374. o.
- Kinevezések és előléptetések
- Budapesti Napló: Budán egy tolvaj futásra kényszerítése. Nemzeti színpadunkon folyó darabok. Időjárás változás: ködös, enyhe.
- Pesti gyapjú-tár egyesület. Érkezett és elkelt gyapjúról.
- Budapesti állóhíd ügye
- A híd költségnövekedését okozó körülmények (373-374. o.)
- A h. gazdasági egyesület közgyűlési határozatai (a 93. szám folytatása)
- Fiume: Rivelli József sebész úr buzgóságának elismerése
- Az árvízben összedőlt házak közül 313 visszaépült, 130 pedig még romokban hever
- Irsa lakosai Neszvada János hivatalba iktatását ünneplik
- Okt. 25-én Rozubowiczeben, Pawlikowszky Konstantin juhász-iskola első próbatétje.
- Az árvízkárosultak felsegítésére érkező adakozások

Jelenkor 1838, 95. szám, november 28. szerda, 377-378. o.
- Kinevezések és előléptetések
- Időjárás: folytonos esőzés, csípős szél, Dunán jég. Első hó Pesten.
- Nemzeti színpadunkon folyó darabok
- Kisfaludy-társaság: a meghirdetett pályamunkára egy felelet sem érkezett, amelyet részben az árvíz okozta károknak tulajdonítanak. Újból pályázásra bocsátják. Beküldési határidő 1839. nov. 20.
- Pécs: szept. 16-án selyemtenyésztés tárgyában közgyűlés. Tisztválasztás.
- Esztergom: (újra)építkezés (377-378. o.)
- Komárom megyei Füssiben tisztújítás
- Bazinban egy pórasszony 3 gyermeknek adott életet, akik jó egészségi állapotnak örvendnek, azonban az anyuka életveszélyben van

- A magyar tengermellék kikötőiben októberben 278 681 pgő frtig volt ránk nézve tettleges a kereskedelem
- Először jelent meg most a dunántúli superintendentia egyházi névtára
- Nov. közepén sok gyapjú érkezett Mo-ból
- Földművelésünkre új, kedvező idő látszik
- Nov. 19-re kitűzött társasági agarászat a kocséri pusztán végbe ment
- Új bánsági határőr-zászlóalj alakult, melynek katonai székhelye Fehértemplomban fog létezni

Jelenkor 1838, 96. szám, december 1. szombat, 381-382. o.

- Kinevezések és előléptetések
- Budapesti Napló: A kegyes iskolai rend 1839. névtára és országérdemei. Két ember megfagy a Dunán. Pesti magyar játékszín. Budán marhadög ütött ki.
- Csongrád megye: tisztújítás
- Gazdasági egyesület: a honi és külföldi kereskedők aláírásaul kérelem
- Fáy András 100 váltó forintnyi felajánlása
- A Fr. o.-ban és Angliában használt aszfaltszurok az ausztriai birodalomban is meghonosuland (381-382. o.)
- Graefenberg: téli fürdővendégek
- Bécsi szerződés
- Győri vásárok
- Cambieri János elhunyt
- Molisch lyceumot ajánl fel az ifjúság számára

Jelenkor 1838, 97. szám, december 5. szerda, 385. o.

- Kinevezések és előléptetések
- Magyar Tudós Társaság nov. 12-i kisgyűléséről: több belső dolgaival foglalatoskodott
- Magyar játékszín: dec. 10-én Laborfalvi Róza jutalmául először adatik „Caligula” szomorújáték 5 felvonásban
- Pesti magyar színházi igazgatósághoz előadás végett beadandó színdarabok ezentúl csak a választmányi jegyző által mutattathatnak be a választmánynak

- Statisztikai adatok a felső magyarországi bányákról
- Mayer István nevezetes kézirat 1822-ből Lőcsén
- Pozsonyban Boskovich János elhunyt
- Brönenberg Keresztély Eszterházy hg Bécsbe érkezett
- Rékason, Bánságban a sz. egyházból loptak
- Woelffel József törekvései a gyümölcsnemesítésre
- Gőzösök útjairól. A gőzhajózás újabb kiterjedést nyer.
- Új út a beszkédi hegyeken

Jelenkor 1838, 98. szám, december 8. szombat, 389. o.

- Kinevezések és előléptetések
- Budapesti Napló: Budán még a marhadög jelei megfigyelhetőek. A hosszas esőzés után az idő ismét kellemes. Pestvárosban nemsokára egy új vállalat lépend életre. Nemzeti színpaunkon folyó darabok.
- Magyar nyugpénzintézet: 1839. jan. 6-án félévi ülés.
- Kolozsvár: Szabó Mihály elhunyt
- Kantatában (Erdély): Szepesi Ignácz gyászmiséjéről
- Torontálban szélmalom építtetett
- Girk György kalocsai kanonokot felszentelték
- A pozsonyi hajóhidat ki kellene szedni a Duna zajlása miatt
- Nov. 7-én bocsátották az első vasgőzöst a Duna hátára. Neve: „Zófia”.
- Az árvízkárosultak számára adakozás
- A törökök kibékülnének a montenegroiakkal
- Eötvös november 21-i emlékbeszéde Kölcsey felett

Jelenkor 1838, 99. szám, december 12. szerda, 393. o.

- Kinevezések és előléptetések
- Adakozás az árvízkárosultak javára
- Új vásár, évenként 3
- Ferenczy legújabb könyve
- Jutalomkérdés Budapesten: Schwartner Márton úr jutalomkérdése

- Vukovár: Szerém megye közgyűlése
- Platthy Imre elhunyt

Jelenkor 1838, 100. szám, december 15. szombat, 397-398. o.

- Kinevezések
- Budapesti Napló: A buda-pesti jóltevő asszonyok pénzbeli fölváltásra szólítják fel a közönséget. Gőznaszádokkal óhajtanak közlekedni a Dunán. Nemzeti színpadunkon folyó darabok.
- S. A. Újhely: A Zemlény Rendeinek közóhajtása az elmegyógyintézet javítása érdekében
- A Dunának tavaszi kiáradása következtében alakított segedelemosztó-választmány munkálkodásairól VI. közlés (397-398. o.)
- Baja: időjárásról és gazdaságról
- A bajai asszonyegyesület farsangi táncmulatságot szervez 1839-ben a bajai kórház pénztőkéje gyarapítása végett
- A hajózás-biztosító révkomáromi társaság közgyűlését 1839. febr. 5-én tartja
- Szeged: András napi vásár
- Szirmay özvegye a bányászkerületi evang. Superintendens jobb létezése végett évenkénti 600 frtnyi kamatot tőkésített
- Pozsonyban a Miklós napi vásár miatt újra berakták a hidat
- Győri levelek: a befagyott hajók eltávoztak

Jelenkor 1838, 101. szám, december 19. szerda, 401. o.

- Király Kapácsy József veszprémi püspököt és fels. Királyné kancellárját esztergomi érsekké és az ország prímásává nevezi ki.
- S. Eduárdot számfölötti díjtalan fogalmazóvá nevezi ki.
- Magyar nagypénzintézet Nádasdy Tamás gr. élete, adakozások
- Az árvíz által károsultakat segítik különböző adakozásokkal.
- Emlékeztető jelentés académiai jutalmakért vívó írókhoz. Azt kívánja a jól szerkesztett jutalmazó intézet szabályai, a Magyar Tudós Társaság is, hogy a beküldendő munkák idegen kézzel legyenek írva.
- Nov. 19-én T. Abony megyében közgyűlést tartottak, majd dec. 3-án folytatták. Téma az építendő javítóház körül forgott. A szükséges munkák elkezdését jövő tavaszra határozták, a napi bérek fizetésére

és a munka elrendezésére Tóth Zsigmond főadószedő urat bízták meg.
- Budapesti jótékony asszonyegyesületi szembetegápoló intézetében 15 beteget műtöttek meg.
- Dec. 12-én Soprony evangélikus lyceumban tartották Torkos Sámuel úr /főadószedő/ gyászünnepélyét!

Jelenkor 1838, 102. szám, december 22. szombat, 405-406. o.

- November 30-án a király határozatban Sina György kereskedőnek és a görög királyi főconsulnak a szultántól kapott Nischani-iftichar- rend viselését megengedte. Hafner Márton csatádi számtartóvá alkalmazta. Locatelli Lászlót tiszteletbeli fogalmazóvá nevezte ki.
- Budapesti napló. Egressy Gábor, Fáncsy és Szigligeti az értesítőkben eredeti illetve fordított színdarabokat adnak ki-tartalmi utasításokkal, magyarázattal.
- A társaság magyar zsebkönyvet kíván kiadni jövő évben. Ez a zsebkönyv fontos lenne, hiszen míg Németország 10-20 ilyen könyvet ad ki, addig mi 1-et, de ez sem olyan tökéletes mint amire képesek lennénk. Fejlődni, haladni kell!
- Kazinczy Gábor kritikai gyűjteményt kezd kiadni. Vállalatára már több író is vállalta, hogy dolgozatával segíti munkáját.
- Nemzeti Színpadon: f.11-én Kétalakú vígjáték, 12-én Tékozló, 13-án Fiatal házasok, 14-én Enzersdorfi postalegény énekes színdarabokat adták elő. 20-án Aba eredeti szomorújáték, melynek írója Szigligeti. Ez az egyik legjelentősebb darabja Szigligetinek.
- Bécsben nov.8-án történtek az académiai nemzetek procurator választása. Till Sándor János orvost választották meg e posztra, míg az orvosi kar dékánjává Viszanek Mihályt.
- Gyapjúkereskedés: a kereskedelem visszaszorult, mert különböző problémák voltak! Pl.: közlekedési gondok, nincs egy erős vonat, mely elszállítaná az árút. A későbbi hónapokban a raktárak kiürülnek. A pálinkát Lengyelországból szállítják, nagy a kereslet iránta. Árvíz miatt kedvezőtlen a kereskedelem csak a kézműves cikkekre van igény. Keleti tartományokban a gyapjúszövetek fontos termékek. A gyapjú csökkentése kihat az egész kereskedelem fejlődésére is. Egész kereskedelmet pangás jellemzi. december elején a bánságban még nincs téli hangulat/juhok legelnek, szántanak, vetnek a földeken/ Télen a gabonakereskedés elakad. (405-406. o.)
- Gazdasági hírek az alföld néhány vidékeiről
- December 25-én karácsonykor a pestbudai hangász-egyesület fellépése
- December 15-én Czinkotán eltemetik Jakubovics Pált.

Jelenkor 1838, 103-104. szám, december 29. szombat, 409-410. o.

- Maar Bonifáczot kinevezték győri könyvvizsgálóvá. Keresztes Antalt az erd.tart. Pénztár ellenőrévé, és kolozsvári tart. Pénztárügyelővé. Meltzer József kincstári titoknok lett.
- Budapesti napló. A budapesti gyógyszerészek bécsi mintára rendszabályt alkottak-közmegegyezés következtében. Határozatban az állt, hogy a rendes vevőiknek nem küldenek ajándékokat tovább, hanem az erre szánt összegből segítik a rászorult munkásokat.
- December 15-én Gerzon Antal kamrai tanácsos elhunyt. Temetése dec. 18-án történt.
- Dec.1-jén Nagy Károly és Szamos folyam vidékén földrengést tapasztaltak, de nagy kárt nem okozott
- Bihar megyében Kelemen János földesúr felépítette a református sz. egyházat. Megnagyobbította a lelkészlakot
- Dec.11-én kezdődött Szathmár megyében a közgyűlés
- Torda város a Duna áradása által a megkárosodott lakosokat segélyben részesítette (930forint)
- Zágráb, dec. 17-én: Zdenchay Miklós Zágrábban megyei főispán lett (409-410. o.)
- Dec. 16-án ünnepély a megyeház előtt. Felsorakozott katonák fogadták a főispánt és Hanlik Györgyöt.